BİYOGRAFİ

ŞEYH AHMED MUSA CİBRİL(HAFİZEHULLAHU)

Doğumu ve İlk Yılları

Şeyh Ahmed Musa Cibril 1971 yılında ABD'de doğdu ve çocukluğunun bir bölümünü babası Şeyh Musa Cibril Medine İslam Üniversitesi'nde öğrenci iken onunla birlikte Suudi Arabistan Krallığı'nda geçirdi. Şeyh Ahmed orada bulunduğu zaman 11 yaşında Kur'anı ezberledi. Liseden mezun olmadan önce Sahihi Buhari ve Sahihi Müslim'i ezberledi. Şeyh Ahmed gençlik yıllarının kalanını 1989'da liseden mezun olduğu ABD'de geçirdi. Daha sonra Buhari&Müslim'in rivayet zincirlerini ve akabinde 6 Hadis Kitabını ezberledi. Bunun ardından tıpkı babası gibi Medine İslam Üniversitesi'ne gitti ve Şeriat alanında derece ile mezun oldu.

Öğretmenleri-Şeyhleri ve Eğitimi

Şeyh Ahmed, Medine ve diğer yerlerde zamanımızın birçok büyük âlimlerinin eğitim tedrisatından geçme fırsatı buldu. Bu faydaların yanında kendisi de bir Şeyh olan babasından da istifade etti. Örneğin Ahmed Cibril 18 yaşına bile gelmeden İbn Teymiyye'nin *Mecmu'ul Fetaava* isimli 37 ciltlik eserinin tamamını babasına okudu ve İbn El Kayyım'ın kitaplarını ve İbn Hazm'ın 11 ciltlik El Muhalla eserini de öyle.

. İbn Useymin- Ondan sayfa sayfa çeşitli kitapların eğitimini aldı ve ondan nadir bir Tezkiyye aldı.

. Şeyh Bekr Ebu Zeyd- Onun özel derslerinde ondan Muhammed İbn Abdulvahhab ve İbn Teymiyye'nin bazı kitaplarının eğitimini aldı.

. Şeyh Muhammed Muhtar Eş Şankıti- 4 yıl kadar ondan eğitim aldı.

. Allame Hamud İbn Ukla Eş Şuaybi- Ahmed Cibril'e bir Tezkiyye

verdi.

. Şeyh İhsan Ellahi Zaheer- Babasının sınıf arkadaşıydı. Ahmed Cibril gençken ona "Bu çocuk benden daha çok şey biliyor" dedi. Şeyh Musa, Şeyh İhsan'ı ABD'ye davet ettiğinde bu sözü söylemişti ayrıca babasına "Sen bir Müceddid yetiştiriyorsun inşa'Allah" dedi.

. Şeyh Safi'ur Rahman Mubarekpuri- *"Mühürlü Nektar"* adı altında meşhur bir kitabın yazarı olan Şeyh Mubarekpuri'den 5 yıl eğitim aldı.

. Şeyh Mukbil İbn Hadi El Vadi'den eğitim aldı.

. Şeyh Abdullah El Ghuneyman'dan eğitim aldı.

. Şeyh Muhammed Eyyub'dan eğitim aldı.

. Şeyh Atiyye Es Salim- Muhammed Emin Eş Şankıti'nin sağ koluydu. Şeyh Şankıti'nin Kur'anı Kur'an ayetleri ile tefsir ettiği muhteşem eseri *Edva'il Beyan Tefsiri*'ni tamamladı. Şeyh Ahmed, Şeyh Atiyye Es Salim'e çok yakın olduğunu söyledi.

. Şeyh İbrahim El Hüseyin- Şeyh İbn Baz'ın sağ kolu ve onlarca yıl mütevvelisiydi.

. Şeyh Abdullah El Kaud- İfta Uleması'nın ilklerindendi. Şeyh Ahmed onunla birlikte hacc yaptı.

. Şeyh Salih El Hüseyin- İki Kutsal Mescid Komitesi başkanıydı.

. Muhaddis Şeyh Hamad El Ensari- Ona tezkiye verdi.

. Şeyh Musa El Karni- Rabi El Medhali'nin damadı ve en iyi usul şeyhlerinden biriydi.

. Şeyh Muhammed Ma'bed- Ahmed Cibril'e Kur'an da bir icazet verdi.

. Şeyh Ebu Malik Muhammed Şakrah- Şeyh El Albani'ye çok yakındı öyle ki Şeyh El Albani cenaze namazını Şeyh Şakrah'ın kıldırmasını istemişti.

. İbn Baz- Ölmeden üç ay önce İbn Baz'dan bir Tezkiyye aldı ve İbn Baz ona tezkiyye verirken "Ahmed Cibril iyi akideye sahip iyi tanıdığım bir Şeyhtir" demişti. İbn Baz ayrıca Şeyh Ahmed ve babası Şeyh Musa'dan istifade etmesi için Suud'daki ilim talebelerini teşvik etti.

. Sefer El Havali'den eğitim aldı.

. Selman El Avdeh- Şeyh Ahmed, Şeyh El Avdeh'e çok yakındı ve onun aldığı ilk hapis cezası süresince onu destekledi. Ancak 5 yıl hapislik sürecinin ardından El Avdeh hapisten "rehabilite edilmiş" olarak çıktı ve onun hapse atılmasına sebep olan görüşlerinin birçoğunu "değiştirdi." Şeyh Ahmed buna rağmen ona tavsiyelerde bulunmaya devam etti. Bununla birlikte Şeyh Ahmed benzer bir hapishane süreci yaşadığında sadece Şeyh Avdeh tarafından değil kendi öğrencileri tarafından bile yüzüstü bırakıldı ve terk edildi.

Şeyh Ahmed Cibril ayrıca Mısır ve Ürdün gibi ülkelere de eğitim almak için seyahatler yaptı. Daha sonra hayatını sürdürmekte olduğu ABD'ye döndü ve Michigan Hukuk Fakültesi'nde yüksek lisansı bitirdi. (Şeyh Ahmed Cibril, babası Şeyh Musa Cibril ile birlikte 'radikal görüşlere sahip olmak', 'insanları terörist' haline getirmek gibi suçlamalarla 2007-2013 yılları arasında ABD'de Mihigan'da hapis yattı. Şeyhin ABD'de ikamet ettiği düşünülüyor- Çevirmen)

Şeyh Ahmed Cibril'in dersleri ve bazı vaazlarının bulunduğu web siteleri sürekli kapatıldığından kendisine ait sabit bir internet sitesi yoktur. Yukarıdaki bilgiler Ahmad Musa Jibril - AdviceForParadise (Cennet için Tavsiye) isimli birçok değerli İslam âlimi ve eserleriyle ilgili zengin içerik bulunduran websitesinden alındı. Şeyh Ahmed ile ilgili bölümde Şeyhin bazı derslerini, risalelerini ve kitaplarını İngilizce olarak okuyabilirsiniz, inşa'Allah.

MUKADDİME

BismillahirRahmanirRahiym

Hamd Allah'a aittir, salat ve selam Muhammed Peygambere aline, ashabına ve Kıyamet Gününe kadar onun dosdoğru Sünnetine taabi olanlara olsun diye başlarım;

Elinizdeki eser İmam Muhammed İbn Abdulvahhab'ın(rahimehullahu) Arabça orijinal nüshası kısa (13 sayfa) ancak içerdiği dersler ve faydaları sayılamayacak kadar çok olan Tevhid konusunda başucu kitaplardan biri olarak öğretilen ve hakkında birçok şerhler yazılan *El Usuulu Es Selaase* isimli çalışmasının şerhi ve ABD'de bu konuda yaptığı derslerinin, öğrencileri tarafından kayda alınan *"Explanation of the Three Fundamental Principles of Islam"* adı altında İngilizce yayınlanan kitabının *"İslam'ın Üç Temel Prensibi'nin Açıklaması"* adı altında Türkçe çevirisidir.

Kitabın içeriğinin oluşturulması konusunda ihtilaf edilmiştir. Şöyle ki Kitaba adını veren *"Dinde Üç Temel Prensip"* adlı temel bölümüne 3. Risale veya 3.Bölüm'de yer veriliyor. Öncesinde 2 Risale veya 2 Bölüm daha yer alıyor. Bu 2 Bölümün ana risaleye Şeyh tarafından eklenip eklenmediği konusunda ihtilaf edilmiş. Bu konuda iki görüş söz konusu. Bir grup Şeyhin orijinal eserinin Şeyh tarafından bu şekilde yazıldığını söylüyor. Diğer grup ise bu iki bölümün Şeyhin eserine, eserin anlaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla Şeyhin öğrencileri tarafından daha sonra eklendiğini söylüyor. Neticede kitap 3 bölümden oluşuyor, şöyle ki;

I.BÖLÜM veya I.RİSALE: ÜZERİMİZE ÖĞRENMEMİZİN VACİB OLDUĞU DÖRT TEMEL GİRİŞ MESELESİ

1- *İlim:* Allah'ı bilmektir, Peygamberi bilmektir ve İslam dinini delille bilmektir.

2- İlimle amel etmektir

3- İlim öğrenmeye ve uygulamaya çağırmaktır

4- İlim öğrenmeye ve uygulamaya çağırırken başa gelen ezalara sabretmektir.

II. BÖLÜM veya II.RİSALE: BİLİNMESİ GEREKEN ÜÇ MESELE

1- Rububiyet Tevhidi

2- Ulûhiyet Şirki

3- Vela ve Bera

III.BÖLÜM VEYA RİSALE(KİTABIN ANA KONUSU): DİNDE ÜÇ TEMEL PRENSİP

1- Milleti İbrahim Hanifenin Tanımı

2- İnsanın Üzerine Bilmesi Vacib Olan Üç Temel Mesele: Kulun Rabbini, Dinini ve Peygamberi Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) Bilmesi

İÇİNDEKİLER

BİYOGRAFİ ..... **I**

ŞEYH AHMED MUSA CİBRİL(HAFİZEHULLAHU) ..... **I**

MUKADDİME IV

I.BÖLÜM veya I.RİSALE: ÜZERİMİZE ÖĞRENMEMİZİN VACİB OLDUĞU DÖRT TEMEL GİRİŞ MESELESİ. IV

II. BÖLÜM veya II.RİSALE: BİLİNMESİ GEREKEN ÜÇ MESELE V

III.BÖLÜM VEYA RİSALE(KİTABIN ANA KONUSU): DİNDE ÜÇ TEMEL PRENSİP V

GİRİŞ **2**

İSLAM'DA İLİM AZAR AZAR KADEMELİ OLARAK ALINMALIDIR 2

YAZMA-KAYDETME SELEFİN YÖNTEMİYDİ 7

EL USUUL EL SELAASE 8

BESMELE **9**

BESMELE'DE Kİ TEVHİDİN YÖNLERİ 9

ULÛHİYET TEVHİDİ 9

RUBUBİYET TEVHİDİ. 10

EL ESMA(İSİM) VE SIFAT TEVHİDİ 10

BESMELE'DE Kİ DİL BİLİMSEL KURALLAR 11

BİRİNCİ KURAL 11

İKİNCİ KURAL 12

BESMELE İLE BAŞLAMANIN DELİLLERİ 12

KUR'ANA GÖRE BÖYLEDİR 12

PEYGAMBER MEKTUPLARINA ***BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİYM*** DİYE BAŞLADI 13

BESMELE HAKKINDA İDDİA EDİLEN BİR HADİS 13

BESMELE'DE Kİ BEREKET 14

BİSMİLLAH MI YOKSA ***BİSMİLLAHİRRAHMAANİRRAHİYM*** Mİ DERİZ? 18

ALLAH ADI 22

ALLAH: HER ŞEYİ ŞEKİLLENDİREN TEK OLAN RABBE AİT YEGÂNE UNVAN 22

ALLAH İSMİNİN KÖKÜ 23

ALLAH KUR'AN DA ALLAH VE RABB İSMİNİ KULLANIR 23

ALLAH İSMİ O'NUN DİĞER İSİMLERİNDEN FARKLIDIR. 25

ALLAH İSMİ TEK BAŞINA ZİKİR DEĞİLDİR 25

ALLAH'IN DİĞER TÜM İSİMLERİ ALLAH İSMİNİ TAKİP EDERLER. 26

ALLAH'IN İSMİNDE TEVHİDİN YÖNLERİ 26

ALLAH'IN YÜCE İSMİ: ALLAH. 27

ER RAHMAAN VE ER RAHİYM 28

ER RAHMAAN 28

ER RAHİYM 29

BİL, ALLAH SANA MERHAMET ETSİN. 40

İLMİN TANIMI 46

İ'LEM SÖZÜNÜN KULLANIMI 46

İLİM-BİLGİ İNSANDAN BAŞKASINA AKTARILIR MI?. 46

SİZDEN DAHA ÇOK İLİM SAHİBİ BİRİNE ***İ'LEM*** DİYEBİLİR MİSİNİZ? 50

İLMİN SEVİYELERİ: İBN EL KAYYIM 50

İLMİN ONURU 52

SELEF ÂLİMLERİ 59

CAABİR VE EBU EYYUB 59

MUHAMMED İBN HASAN EŞ ŞEYBANİ 60

ASAD İBN EL FURAAT 60

SA'EED İBN MUSAYYİB, ER RAAZİ VE EL BUHARİ 62

EN NEVEVİ, LİSAAN ED DİN İBN EL KHATİB VE MU'AZ İBN CEBEL 63

HALİFE SÜLEYMAN İBN ABDUL MELİK VE ATAA İBN RABAAH 65

EL KASAA'İ VE HALİFELERİN OĞULLARI 66

EŞ ŞAFİ VE İBN EL CEVZİ 66

RAHİMEK ALLAH. 67

MAĞFİRET VE RAHMET 67

BİR GAYRİMÜSLİME RAHİMEK ALLAH DENİLİR Mİ? 68

ŞEYH NEDEN ***İ'LEM RAHİMEK ALLAH*** DEDİ?. 70

DÖRT GİRİŞ MESELESİ 77

VACİB'İN TANIMI NEDİR? 77

VACİB VE FARZ ARASINDA BİR FARKLILIK VAR MIDIR? 78

VACİB VE FARZ'IN EŞ ANLAMLI OLDUĞUNU SÖYLEYENLERİN DELİLLERİ 79

VACİB'İN FARZ'DAN DAHA DÜŞÜK RÜTBEDE ZORUNLULUK OLDUĞU DÜŞÜNCESİNE SAHİP OLANLARIN DELİLLERİ 81

FARZLARI VE VACİBLERİ NASIL KATEGORİZE EDİYORLAR?. 83

BU İHTİLAFIN SONUCU. 84

İSLAMİ İLİMLER İÇ İÇEDİR 86

FARZ'I AYN'IN TANIMI 88

FARZ'I KİFAAYE'NİN TANIMI 88

İLİMDE ***FARZ'I AYN***, AMEL, TERK MESELESİ VE İNANÇ 89

İTİKAADİ (İNANÇ) MESELELERDE *FARZ'I AYN* . . . . . *.90*

AMELİ MESELELERDE *FARZ'I AYN* . . . . . *.90*

TERKİ MESELELERDE ***FARZ'I AYN*** . . . . . ***.91***

MESELE'NİN TANIMI 93

DÖRT GİRİŞ MESELESİNDEN BİRİNCİSİ: İLİM-BİLMEK 93

1- ALLAH'I BİLMEK 94

MARİFETULLAH 95

HELAL VE ***HARAM*** BİLGİSİ 96

MARİFETULLAH'IN ÖNEMİ 96

MARİFETULLAH'TA CEHALET 101

2- PEYGAMBER MUHAMMED'İ(SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) BİLMEK . . .104

3- İSLAM'I BİLMEK. 107

ALLAH'IN KABUL ETTİĞİ TEK DİN İSLAM'DIR 108

İSLAM'DA AMELLERİN-EYLEMLERİN-FİİLLERİN TEMELİ 111

İLİM TANIMI'NIN SIRASI. 114

BİR DELİL ÜZERİNE ALLAH'I BİLMEK, PEYGAMBER MUHAMMED'İ(SALLALLA-HU ALEYHİ VE SELLEM) BİLMEK VE DİNİ BİLMEK. 114

DELİL'İN TANIMI NEDİR? 115

AKİDE MESELELERİNDE TAKLİT CAİZ MİDİR? 117

BİRİNCİ GÖRÜŞ: DELİLİ BİLMELİSİNİZ 118

İKİNCİ GÖRÜŞ: DELİLİ BİLMEK ZORUNLULUK DEĞİLDİR 118

ÜÇÜNCÜ GÖRÜŞ: DELİL ARAMAK, DELİL'E BAKMAK HARAMDIR 119

TAKLİT'İN CAİZ OLDUĞUNUN DELİLLERİ 120

GİRİŞ MESELELERİNDEN İKİNCİSİ: İLİM ÜZERİNE AMEL ETMEK 125

İSLAM'DA AMELLERİN TÜRLERİ 126

HARAMI TERK ETMEK SİZE SEVAP GETİRİR Mİ? 126

İLMİN AMELE GEÇİRİLMESİNDE TEMEL HUSUSLAR 127

İYİLİĞİ EMRETMEK VE KÖTÜLÜĞÜ NEHYETMEK İLE UYGULAMAYA DÖKMEK KENDİ İÇİNDE İKİ AYRI ZORUNLULUK MESELESİDİR 128

AMELİ İLMİNE UYGUN OLMAYAN KİŞİ 129

KİŞİ KIYAMET GÜNÜ İLMİNDEN SORGULANACAK MI? 130

YAPMADIĞINI SÖYLEMEK 131

FAYDA VERMEYEN İLİM 131

FAYDA VERMEYEN İLİM 139

İLİM AMELDEN FARKLIDIR 139

İLİM AMEL YAPMAK İÇİN GÖNDERİLDİ 140

İLMİNİZ ÖLÇÜSÜNDE AMEL ETMEMENİZİN SONUÇLARI 143

İLİM ARAYAN KİŞİ İLMİNDEN SORUMLU TUTULACAĞI İÇİN İLİM ARAYIŞINI TERK ETMEMELİDİR 146

İLMİNİZ NE KADAR YÜKSEK OLURSA STANDARDINIZ DA O KADAR YÜKSEK OLUR 148

İLMİN AMELE DÖKÜLMESİNİN ÖRNEKLERİ 152

KÖTÜ ÂLİMLER. 155

İLMİNİZLE AMEL ETMENİZ TEBLİĞDİR 160

İBN EL CEVZİ VE ŞEYHLERİ. 160

ALLAH'A VE İNSANLARA KARŞI KİBİRLİ DAVRANMAYIN 163

GİRİŞ MESELELERİNDEN ÜÇÜNCÜSÜ: İNSANLARI ONA ÇAĞIRMAK. 167

O (ONA) ZAMİRİ NEYİ REFERE EDİYOR? 167

DAVET-TEBLİĞ ***FARZ'I AYN*** MIDIR YOKSA ***FARZ'I KİFAYE*** MİDİR?. 167

AYRINTILI İLİM EDİNMEK ***FARZ'I KİFAYE***DİR 167

HER BİR MÜSLÜMAN BİREYİN TEBLİĞ YAPMAK GİBİ KİŞİSEL BİR ZORUNLULUĞU VARDIR 168

KİŞİ TAM İLİM SAHİBİ OLUNCAYA KADAR TEBLİĞİ BIRAKMALI MIDIR?. 171

İLİMSİZ ALLAH HAKKINDA KONUŞMANIN TEHLİKESİ 174

TEBLİĞ MAZERETİ ADI ALTINDA HİÇBİR GÜNAH İŞLEMEYİN. 183

TEBLİĞİ NASIL YAPACAĞINIZI BİLMELİSİNİZ 192

TEBLİĞDE DELİL 195

İNSANLARI İLİM ÜZERİNE ALLAH'A DAVET ET 195

TEBLİĞ YAPMAK ŞEREFİMİZDİR 196

KALK VE UYAR 198

TEK BİR ADAMI DOĞRU YOLA İLETMENİN DEĞERİ 200

UHUD GÜNÜ VE TAİF GÜNÜ 201

HİTAP ETTİĞİNİZ KESİMİ BİLMEK VE ONLARLA İLGİLENMEK ZORUNDASINIZ 205

TEBLİĞ'DE BİLGELİK(DİRAYET-HİKMET) OLMALIDIR. 211

TEBLİĞ HER ŞEYİN EN İYİSİ İLE YAPILMALIDIR 211

TEBLİĞ'DE HİKMETLİ OLMAK İSLAM ÖĞRETİMİNDE TAVİZ VERMEK DEMEK DEĞİLDİR 213

TEBLİĞ'DE NEZAKET 216

TEBLİĞDE HİKMET BAZEN SERTLİK İÇEREBİLİR 227

MUDAARAA İLE MUDAAHANE ARASINDAKİ FARKLILIK 237

TEBLİĞ DE SELEFİMİZDEN ÖRNEKLER 238

ALLAH'A DAVET KONUSUNUN NETİCESİ 246

DÖRT GİRİŞ MESELESİNDEN DÖRDÜNCÜSÜ: SABIR-SABRETMEK 249

SABIR BİR TEBLİĞCİ İÇİN TEMELDİR 250

SABIRDAN NE ELDE EDERSİNİZ?. 251

SABRIN TANIMI. 257

ŞİKÂYET ETMEK-YAKINMAK SABRI İPTAL EDER Mİ? 257

SABRIN TÜRLERİ 260

ALLAH NEDEN BİZİ İMTİHAN EDİYOR? 261

İMTİHAN OLMAYAN BİR HAYAT BEKLENTİSİ İÇİNDE OLMAYIN. 264

İMTİHANLAR HAKKINDA KUR'AN DAN AYETLER 271

BİR TEBLİĞCİ EN KARANLIK ZAMANLARDA EN İYİMSERDİR. 280

HAKK MENHEC ÜZERİNDE OLAN KİŞİ ZORLUKLARLA KARŞILAŞMAYI BEKLEMELİDİR 289

SIKINTILAR-ZORLUKLAR GÜNAHLARIMIZDAN BİR ARINMADIR 291

NİYETİN ÖNEMİ 295

YALNIZ OLSANIZ BİLE SEBAT EDİN DURUŞUNUZU KORUYUN.....298

KUR'AN DA ÇOĞUNLUK GENELDE YERİLİR-KÖTÜLENİR.....299

KUR'AN DA AZINLIK ÖVÜLÜR 300

ALLAH HER ŞEYİ BİLDİĞİ HALDE NEDEN BİZİ İMTİHAN EDİYOR? 301

BİR MÜMİN İÇİN HER ŞEY İYİDİR.....305

SERT SÖZLERE KARŞI SABREDİN.....307

İMTİHAN EDİLDİĞİNİZDE DAİMA TEVBE EDİN VE MERHAMETLİ OLUN 310

TEBLİĞDE SABRETMEK ÖZELDİR 314

ŞEYH MUSA'DAN (HAFİZEHULLAHU) HİKMETLİ SÖZLER 315

SABRIN SONUCU 319

ASR SURESİ'NE GİRİŞ..... 323

ASR NE DEMEKTİR?.....326

BİRİNCİ DÜŞÜNCE: TÜM ZAMANLAR DEMEKTİR 326

İKİNCİ GÖRÜŞ: PEYGAMBER MUHAMMED'İN(SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) ZAMANIDIR 327

ÜÇÜNCÜ GÖRÜŞ: GÜNÜN SONUDUR 327

DÖRDÜNCÜ GÖRÜŞ: İKİNDİ NAMAZI VAKTİDİR VEYA İKİNDİ NAMAZININ GİRDİĞİ VAKİTTİR.....330

SEÇİLMİŞ GÖRÜŞ 331

EL ASR'IN ÖNEMİ 335

KUR'AN VE SÜNNETTE YEMİN.....337

KUR'AN VE SÜNNETTE NEDEN YEMİN EDİLİR?.....339

İNSANLARIN YEMİNLERİ 341

ZAMAN KAYBETMEYİN 345

YEMİN MEVZUSU 346

İNSANLIK HÜSRANDADIR 347

HUSR İSİM ŞEKLİYLE GELİR 347

HUSR NEDEN NEKİRE İLE GELİYOR? 348

ALLAH NEDEN ***ALA*** (عَلَى) YERİNE (فِي) ***Fİİ*** KULLANDI 348

BU SUREYE İLİŞKİN UYGULAMALI BİR ÖRNEK 349

KAYBIN SEVİYELERİ VARDIR 354

SURE'DE NEDEN GENELLEME YAPILDI VE SONRA İSTİSNA YAPILDI. 355

ALLAH NEDEN İNSANLARIN NEYİ KAYBETTİĞİNİ SÖYLEMEDİ 358

İNANANLAR-İMAN EDENLER 359

BU AYETTE İMAN'IN ANLAMI 360

İMANIN TÜM YÖNLERİNİ KAPSAR 360

ALLAH'IN REHBERLİĞİNE İNANMAK DEMEKTİR 361

ONLAR SALİH AMELLER İŞLERLER. 362

AMELSİZ İMAN OLMAZ 362

İMANSIZ AMEL 365

BU AYETE TÜM AMELLER DÂHİLDİR 368

HAKK VE SABIRLA NASİHAT VE TAVSİYE 368

TEBLİĞ KİMSENİN TEKELİNDE DEĞİLDİR. 369

HAKK ALLAH'IN TÜM VAHYİNİ İÇERİR 371

SABIR 371

SURE BOYUNCA SABRA İŞARET EDİLİR. 371

SABIR, SABRIN TÜM SIRLARINI İÇERİR 372

EŞ ŞAFİ'NİN AÇIKLAMASI 375

SAHİH EL BUHARİ'DEN BİR BÖLÜM BAŞLIĞI 379

YAZAR NEDEN EL BUHARİ'DEN BİR BÖLÜM BAŞLIĞI BİR DELİL OLARAK KULLANDI 381

İLİM AMELDEN ÖNCE GELİR. 383

LA İLAHE İLLALLAH 384

AYETLER PEYGAMBERE YÖNELİK MİDİR YOKSA BİZİ DE İÇERİR Mİ? 385

BÖLÜM İKİ 391

. 391

ÜÇ MESELEYİ BİLME VE AMELE GEÇİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ . . 391

YAZAR NEDEN ERKEK VE KADINI AYRI BELİRTTİ? 391

YAZAR NEDEN HER MÜSLÜMANA DEDİ? 391

BİRİNCİ MESELE: RUBUBİYET TEVHİDİ 394

1A- ALLAH BİZİ YARATTI 395

KUR'AN VE SÜNNETTEN DELİLLER 395

AKILDAN DELİLLER 400

ALLAH'IN VARLIĞI HAKKINDA BİR ŞİİR 403

1B- ALLAH BİZE RIZIK VERDİ 411

RIZKIN TANIMI 413

ER REZZAAK ALLAH'TIR 413

RIZKINIZ GÖKTEDİR 413

RIZIK ALLAH'TAN GELİR 417

DEĞİŞMEZ RIZKINIZ ZATEN YAZILMIŞTIR 419

ER REZZAAK RIZIK VERMEDE HİKMETLİDİR.....421

DOĞRU TEVEKKÜL VE TEVEKKÜL 426

ARAÇLARI ARAYIN ANCAK KALBİNİZ TAMAMEN ALLAH'A BAĞLI KALSIN.....428

RIZIK SADECE MADDİ DEĞİLDİR.....432

ZORLUKTA ALLAH'A GÜVENMEK 433

ONLAR RIZIK KONUSUNDA HERHANGİ BİR KONTROLÜ OLMAYANLARA İBADET EDERLER.....433

ER REZZAAK SİZE ARAÇLAR-SEBEPLER GÖNDERECEKTİR 437

1C- ALLAH BİZİ NEDENSİZ YERE YARATMADI 442

HEMELEN(هَمَلاً) NE DEMEKTİR? 442

YARADILIŞIMIZ HAKKINDA DOĞRU OLMAYAN GÖRÜŞLER 444

SİZ BİR AMAÇ İÇİN YARATILDINIZ 447

KENDİNİZİ CEHENNEMDEN KURTARIN 449

ALLAH YARATIŞINDAN BAĞIMSIZDIR 451

1D- O BİZE PEYGAMBERLER GÖNDERDİ 453

1E- HERKİM ONA İTAAT EDERSE CENNETE GİRECEKTİR 457

KUR'AN VE SÜNNET YASAMA KAYNAKLARI OLARAK EŞİTTİR 457

KUR'AN DİĞER ALANLARDA DAHA YÜKSEK BİR STATÜYE SAHİPTİR 460

PEYGAMBERE İTAAT TAM İTAAT OLMALIDIR 460

CÜLEYBİB'İN KISSASI.....462

KUR'AN VE SÜNNETTE ÜÇ TİP EMİR VARDIR 471

1- ONUN YÜKÜMLÜLÜK OLDUĞUNU GÖSTEREN BİR DELİLİN EŞLİK ETTİĞİ BİR EMİR.....471

2- ONUN YÜKÜMLÜLÜK OLMADIĞINI GÖSTEREN BİR DELİLİN EŞLİK ETTİĞİ BİR EMİR.....472

3- GENEL EMİRLER.....474

KUR'AN VE SÜNNET ARASINDAKİ İLİŞKİ 475

UYUM VE BENZERLİK.....475

SÜNNET DETAYLARI VERİR, AÇIKLAR VEYA ÖZELLİKLERİ VERİR 476

HADİS YASAMA AŞAMASINDA BAĞIMSIZDIR 478

SÜNNETİ REDDEDENLER.....480

İTAATSİZLİĞİN KATEGORİLERİ..... 483

BÜYÜK ŞİRK VE BÜYÜK KÜFÜR 483

ALLAH İLE GÜNAHLARLA KARŞILAŞAN BİR MÜSLÜMAN.....491

ALLAH İLE KÜÇÜK ŞİRK İŞLEDİĞİ HALDE KARŞILAŞAN BİRİSİ.....493

KÜÇÜK ŞİRK İŞLEYEN BİR KİŞİ ***MEŞİYET***'E GİRER Mİ?.....496

KİŞİNİN KENDİSİNİ KÜÇÜK ŞİRK'TEN KORUMASI İÇİN BİR DUA.....499

ALLAH NEDEN MUHAMMED PEYGAMBER İLE KIYASLAMAK İÇİN MUSA'YI SEÇTİ 500

İKİNCİ MESELE: ULÛHİYET ŞİRKİ 504

TEVHİD VE ŞİRK KONUSUNA GİRİŞ 505

ULÛHİYET ŞİRKİ 510

BİRİNCİ TÜRÜ: ALLAH'A EŞ KOŞMAK 511

İKİNCİ TÜRÜ: İBADETTE ALLAH'TAN BAŞKASINA BİR PAY VERMEK 511

DUA ET TALEB'DE ŞİRK.....511

DUA EL İBADET'TE ŞİRK.....515

NİYETTE ŞİRK 516

SEVGİDE ŞİRK 519

KORKUDA ŞİRK.....521

ÜMİT ETMEDE ŞİRK.....526

RÜKÛ VE SECDE ŞİRKİ 526

SECDE, RÜKÛ VE KIYAM ARASINDAKİ FARKLILIK.....527

KURBANDA ŞİRK 532

TAVAFTA ŞİRK 533

TEVEKKÜLDE ŞİRK 534

TEVHİD ÜÇ KATEGORİ Mİ YOKSA DÖRT KATEGORİ MİDİR?.....535

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ: YÖNETİMDE ŞİRK 541

YAZARIN DELİLİ.....550

SONUÇ.....552

ÜÇÜNCÜ MESELE: *VELA VE BERA* *557*

VELA VE BERA'NIN DELİLLERİ 557

VELA VE BERA'NIN ÖNEMİ 561

VELA VE BERA İNANCINDA HERHANGİ BİR EKSİKLİĞİN OLMASI TEHLİKESİ . .563

VELA VE BERA'NIN SULANDIRILMASININ AMACI VE SONUCU 568

İNANÇLARINDA DEĞİŞİM OLANLARA İLİŞKİN İKİ UYARI 573

İLİM TAŞIYICILARININ ÖZEL BİR SINIFI. 576

DERSİN SONUCU. 581

DİNLERARASI İNANCI TEŞVİK EDEN İNSAN TİPLERİ. 585

YAHUDİLER VE HRİSTİYANLAR SİZDEN ASLA MEMNUN OLMAYACAKLAR 587

EBUL VEFA EL AKİL'İN AÇIKLAMASI 589

EŞ ŞAFİ GİBİ OLDUĞUNU İDDİA EDENLERE BİR CEVAP 590

İSLAMİ TERMİNOLOJİYİ DEĞİŞTİRME SAVAŞI 595

VELA VE BERA ALANINDA TERMİNOLOJİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ 598

VELA VE BERA'NIN KATEGORİLERİ **601**

BİRİNCİ KATEGORİ: ***TEVELLİ*** . . . . . ***.602***

İKİNCİ KATEGORİ: ***EL MUVAALAA*** . . . . . ***.605***

ÜÇÜNCÜ KATEGORİ: GAYRİ-MÜSLİMLERLE CAİZ OLAN İLİŞKİLER-DAVRANIŞ-LAR. 610

GAYRİ-MÜSLİMLERE TEBLİĞ YAPMAK 610

KİTAP EHLİNİN KESTİKLERİNDEN YEMEK 612

KİTAP EHLİ İLE EVLİLİK YAPMAK 612

HEDİYE ALIP-VERME. 613

GAYRİ-MÜSLİMLERİ ZİYARET ETMEK 615

GAYRİ-MÜSLİMLERE YÖNELİK DAVRANIŞ 615

SEVGİ VE NEFRET ***VELA VE BERA'***NIN ÖZÜDÜR 618

KÜFÜR VE KÂFİRLERDEN ***BERA*** ETMEK 622

NEFRETİMİZ İSLAM'IN REHBERLİĞİYLE SINIRLIDIR 627

İSLAM DOĞAL BİR SEVGİ VE NEFRETİ TANIR 629

ABDULLAH İBN UBEY İBN SELUL'UN OĞLU. 633

SONUÇ. 635

HİDAYET(REHBERLİK) TÜRLERİ 640

BİRİNCİ TÜRÜ 640

İKİNCİ TÜRÜ 640

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ 641

DÖRDÜNCÜ TÜRÜ 642

YAZAR HİDAYETİN-REHBERLİĞİN HANGİ TÜRÜNÜ KAST ETTİ? 643

EL HANİFİYE MİLLETİ İBRAHİM 643

HANİFİYE KELİMESİNİN KÖKÜ 645

DİLSEL VE ŞER'İ TANIM ARASINDAKİ BAĞLANTI. 646

HANİFİYE VE ***AHNAF*** FARKLIDIR 650

HANİFİYYE HAKKINDA BİR RÜYA. 650

MİLLETİ İBRAHİM. 654

MİLLETİN TANIMI. 654

İBRAHİM(ALEYHİSELAM) KİMDİR?. 654

ALLAH NEDEN İBRAHİMİ BELİRTTİ VE DİĞER PEYGAMBERLERİ BELİRTMEDİ 661

SALAT VE SELAM PEYGAMBERLER VE RASULLERİN ÜZERİNE OLSUN 662

YAZAR NEDEN İBRAHİM'DEN 'ALEYHİ SELAM' EKLEMEDEN BAHSETTİ? 662

SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM'İ TAMAMEN SÖYLEMEK VE YAZMAK.....663

SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM DEMEK VACİB MİDİR?.....667

SADECE ALLAH'A İBADET ETMEK 668

İBADETİN TANIMI.....668

ALLAH NEDEN BİZE KENDİSİNE İBADET ETMEMİZİ EMRETTİ 672

ALLAH İTAATİMİZDEN FAYDA GÖRMEZ NE DE GÜNAHLARIMIZDAN ZARAR GÖRÜR.....672

İBADET ALLAH'IN ÜZERİMİZDEKİ BİR HAKKIDIR 675

İBADET KENDİ FAYDAMIZ İÇİNDİR.....678

İHLAS.....683

İHLAS'TA EKSİKLİKLER 684

İNSANLAR TARAFINDAN ÖVÜLMEK KİŞİNİN İHLASINI GEÇERSİZ KILAR MI? ..691

İLİM ARAYIŞINDA İHLAS 698

TEVHİD VE İHLAS.....707

ALLAH TÜM İNSANLARA NEYİ EMRETTİ?.....710

BU EMİR VACİBTİR.....710

ALLAH İNSANLARA VE CİNNLERE EMRETTİ 711

ALLAH İLK YARATIKLARINI YARATTI VE SONRA ONLARA EMRETTİ 711

CİNN VE İNSANLIK İBADET ETMEK İÇİN YARATILMIŞTIR 712

CİNN.....712

İNS 713

HASR VE KASR 714

İBADETİN TANIMI 714

İBADET SALT TEVHİDDEN DAHA GENİŞTİR 714

İBADETİN DAHA GENİŞ BİR TANIMI 716

YAZAR ULÛHİYET TEVHİDİNE ATIFTA BULUNUYOR 716

ULÛHİYET TEVHİDİ İBADET TEVHİDİDİR 716

İBADET İÇİN YARATILDIK 717

BU İBADET TÜRÜ ZORUNLU- ZORAKİ-CEBRİ İBADET TÜRÜ DEĞİLDİR 719

ALLAH'IN İRADESİNİN TÜRLERİ 721

İBADET TÜRLERİ 725

KEVNİYE VE ŞER'İYE ARASINDAKİ FARKIN ÖNEMİ 727

Lİ YAĞ'BUDUNU DA Kİ ***LAM***'IN TÜRÜ 729

ALLAH'IN EN BÜYÜK EMRİ TEVHİDDİR 732

TEVHİD VE AKİDE'NİN TANIMI 734

TEVHİD'İN TANIMI 734

AKİDE'NİN TANIMI 734

TEVHİD VE AKİDE'NİN ŞER'İ ANLAMLARI 735

TEVHİD VE AKİDE ARASINDA BİR FARKLILIK VAR MIDIR? 736

TEVHİD İSBAT VE İNKÂRDIR 736

ALLAH'IN YASAKLARINDAN EN ŞİDDETLİSİ ŞİRKTİR 737

ŞİRK'İN TANIMI 739

DUA TÜRLERİ 740

DUA EL MES'ELE 740

DUA EL İBADET 740

TEVHİD VE ŞİRK NEDEN EN ÖNEMLİ MESELELERDİR 741

YAZARIN DELİLİ 749

ÜÇ PRENSİP 752

USULÜN TANIMI 753

YAZAR NEDEN BİR SORU VE CEVAP FORMATI KULLANDI? 753

TEVHİDLE YAŞAMAK VE ÖLMEK 754

BU HAYATTAN SONRAKİ İLK ENGEL KABİRDİR 755

YAZARIN İKİ ÖĞRETİM TAKTİĞİ 760

ÜÇ PRENSİP 761

DİNDEKİ TEMEL PRENSİPLER SADECE BU ÜÇ PRENSİP DEĞİLDİR 762

BU PRENSİPLERİ BİLMEK VACİBTİR 762

BU ***MA'RİFE***Yİ ELDE ETMENİN YÖNTEMİ NEDİR? 763

MA'RİFE NİN ANLAMI 765

KULLUĞUN İKİ ÇEŞİDİ VARDIR 769

ÖZETLE ÜÇ PRENSİP 770

BİRİNCİ PRENSİP 770

İKİNCİ PRENSİP 775

ÜÇÜNCÜ PRENSİP 775

AYRINTILARI İLE ÜÇ PRENSİP 777

BİRİNCİ PRENSİP.....777

RABBİN KİMDİR? 777

RABBIN TANIMI 779

ULÛHİYET TEVHİDİ: BEN SADECE O'NA İBADET EDERİM 787

YAZAR ***İSBAT*** VE ***NEFİY*** KULLANDI 789

EL HAMDU LİLLAHİ RABBİL ALEMİYN'İN TEFSİRİ.....792

HAMD VE ŞÜKÜR ARASINDAKİ FARK 795

YAZAR BUNU NEDEN DELİL OLARAK KULLANDI?.....798

ALLAH İLE ÜÇ AHİT.....800

AYETLERİN İKİ TÜRÜ 804

FUSSİLET SURESİNDEKİ İLGİLİ AYETİN TEFSİRİ 829

ARAF SURESİNDE İLGİLİ AYETİN TEFSİRİ.....831

AYET ŞİRK İNANCINI YOK ETMEK İÇİN AKLİ BİR DELİLDİR 846

ALLAH'IN EMRETTİĞİ İBADET TÜRLERİ 848

İBADET ÖRNEKLERİ 849

YAZAR NEDEN İSLAM, İMAN VE İHSANI İBADET OLARAK DEĞERLENDİRDİ? ..851

BÖLÜM ÜÇ'ÜN KISA BİR ÖZETİ 854

DUA 856

NEDEN BAZI DUALAR YANITSIZ KALIYOR.....872

İBADETİN TANIMI.....875

ALLAH'TAN BAŞKASINDAN İSTEMENİN KATEGORİLERİ 878

BİR ÖLÜDEN İSTEKTE BULUNMAK 878

SAĞ BİRİNDEN İSTEKTE BULUNMAK 879

CİNNLERDEN İSTEMEK. 880

HAVF 893

ŞİRKİ OLUŞTURAN ŞEYİ KANITLAMANIN İKİ YOLU 893

HAVF HAKKINDA YAZARIN DELİLİ 895

KORKU TÜRLERİ. 896

ZORLAMANIN DÖRT KATEGORİSİ 898

RECAA 918

RECAA'NIN ÖVÜLEN VE YERİLEN FORMU 920

TEVEKKÜL 931

KAADI EL MAARİSTAAN'IN ÖYKÜSÜ 943

RAĞBEH 955

İNAABEH. 984

ALLAH'A TESLİM OLMANIN İKİ TÜRÜ VARDIR 1001

İSTİ'AANEH 1005

YAZARIN ***İSTİ'AANEH*** HAKKINDA DELİLİ. 1017

İSTİĞAAZEH. 1032

İSTİĞAAZEH'İN TÜRLERİ. 1032

YAZARIN İSTİĞAAZEH İÇİN DELİLİ 1039

İSTİĞAASEH 1040

İSTİĞAASEH'İN TANIMI 1041

İSTİĞAASEH'İN TÜRLERİ 1041

YAZARIN İSTİĞAASEH HAKKINDA DELİLİ 1045

İSTİ'AANEH, ***İSTİĞAAZEH*** VE ***İSTİĞAASEH*** ARASINDAKİ FARK. 1047

İSTİ'AANEH, ***İSTİĞAAZEH***, ***İSTİĞAASEH*** VE ***DUA*** ARASINDAKİ İLİŞKİ NEDİR? 1047

CİNN'E ***İSTİ'AANEH, İSTİĞAAZEH*** VE ***İSTİĞAASEH*** YAPABİLİR MİSİNİZ? 1048

İSTİ'AANEH, İSTİĞAAZEH VE ***İSTİĞAASEH*** HAKKINDA İLHAM VERİCİ SONUÇ. . . . 1053

FİTNE SIRASINDA DOĞRU YOLDA OLMAK İÇİN REHBERLİK İÇİN ***İSTİĞAASEH. . . . 1063***

DERS 1

GİRİŞ

Söz verdiğimiz gibi, bu *El Usuul El Selaase*(Üç Temel Prensip) çalışmasının şerhine başlangıcımızdır. Hepinizin bildiği gibi, bu bir risaledir, bir kitap değildir, Tevhid üzerine yazılmış bir risaledir-bir kitapçıktır ve birçok defa bundan bahsetmiştik. Sözcük olarak çok kısadır ancak çok, çok büyük manalara sahiptir. Bu manalardan kimse cahil olamaz. Âlimler daima bu kitabı ele aldılar ve Tevhid için ilk öğretilenler arasında öğrettiler. Eğer bu üç prensibi iyice incelerseniz ve o üç prensibin manalarının anlamlarına bakarsanız aslında kabirde suale çekileceğiniz gerçek meseleler olduğunu görürsünüz. Dolayısıyla bu üç prensibi bilmeniz gerekiyor, bunlar gerçekten birinin bilmesi gereken en iyi şeydir ve onları hayata uygulamanız gerekiyor nitekim kabirde onlardan sorgulandığınızda çabucak geçersiniz inşa'Allah.

İSLAM'DA İLİM AZAR AZAR KADEMELİ OLARAK ALINMALIDIR

Biz azar azar başlayacağız çünkü İslam'da ilim kademeli olarak azar azar alınmalıdır. Bir gece de bir 'Âlim veya Şeyh' olarak uyanamazsınız. İbn Abdil Berr *"El Caami"* kitabında dedi, Ez Zuhri dedi:

من رام العلم جملة ذهب عنه جملة ، إنما يطلب العلم على مر األيام والليالي

"Herkim bir gecede toplu ilim elde edinmek isterse, edindiği ilim ondan bir gecede alınır. İlim azar azar kademeli olarak elde edilmelidir, günler ve geceler boyunca."

İlim sabır gerektirir ve ilim devamlılık gerektirir. İlim öğrenme adım adım giden bir süreçtir. Örneğin derinlemesine bazı Akide kitaplarına giderseniz sonunda hayal kırıklığına uğrarsınız, adım adım gitmeniz durumunda bile üstesinden ancak gelebileceğiniz karmaşık konularla karşı

karşıya kalırsınız. Bazı kardeşler bana âlimlerin bile aşmakta zorlandıkları Akide ve Tevhid kitaplarını okuyor olduklarını söylüyor. Burada daha büyük sorun bu kardeşlerin (böyle anlaşılması zor kitapları) kendi başlarına çalışıyor olmasıdır hatta bunun da üstünde yazarın dilini bile bilmiyor olmalarıdır. O halde bana böyle nasıl anlayabileceğinizi açıklayın? Eğer bir hoca bir öğretmene gitme imkânınız yoksa ki günümüzde öğretmen çoktur ki bu tamamen farklı bir hikâyedir ancak en azından nereden başlayacağınızı bilmelisiniz.

Şimdi bu Tevhid hakkında bir başlangıç kitabıdır. Ben bu giriş konuşmamı bitirmeden önce bile siz hemen burada şu anda bu kitabı okuyup bitirebilirsiniz. O yüzden bu kitabın halen cümle cümle ayrılması gerekir, böylece ilim talebesi kitabın gerçekte gerektirdiği şeylerin derin manalarını anlayabilir. Eğer adım adım giden bir süreçle başlarsanız bu işlem size zor gelse bile asla vazgeçmeyin. Elinizdeki bu basit kitabı ben sayfa sayfa on bir farklı şeyhten öğrendim. Kitabın bazı kısımlarını daha fazla çalıştım ancak tüm risaleyi on bir farklı şeyhten öğrendim.

El Hatib El Bağdadi, *"El Caami"* isimli kitabında bir ilim öğrencisinin ilim öğrenmek için Hadis Şeyhlerine gittiği bir kıssayı aktardı. O ilim talebesi, Hadis ilminin çok zor olduğunu anladı, sinirlendi ve "Bu iş benim işim değildir" dedi. Nitekim bir gün o ilim talebesi yürürken, su damlasının bir taşa damladığını gördü, belki bir kaynaktan geliyordu. Eğer bir kaynak gördüyseniz, özellikle de yıllarca ve yıllardır suyun bir taşın üzerine damlamışsa, ya da bir taşa veya betona damlayan bir çeşmeye baksanız bile suyun damladığı taş veya kaya üzerinde yıllar içinde çentik, bir yarık oluşturduğunu görürsünüz. O ilim talebesi bu manzarayı gördüğünde "Vay manzaraya bak. Olağanca hafif olan su bile taş üzerinde ne kadar sert bir etki bırakmış. İlim ise sudan daha hafiftir ve benim kalbim ve zihnim bir kaya kadar sert değildir" dedi. Hadis öğrenmeye geri döndü ve çok meşhur ve çok bilinir bir Hadis âlimi oldu.

Yavaş yavaş başlayın ve yavaş yavaş devam edin, sabırla yol alın. Bu çalışma klasik çalışma şeklimizin başlangıcıdır ve ilim öğrencileri oluş-

turmaktan ziyade inşa'Allah âlimler oluşturmak için oluşturulan bir çalışmadır. Diğer başka dersler yaptık ve yapmaya devam edeceğiz, örneğin *Yusuf Üniversitesi, Nihai Zevk, Sevgi ve Korku Serileri, Sorular ve Cevaplar* gibi. Onlar bilgilendiricidir ve ilham vericidir, onlarda kesinlikle ilim vardır ancak onlardaki bilgiler kişiyi âlim yapmaz. Yani yaptığımız o tür dersler kişiyi âlim yapmaz.

Burada bir ders dinliyorsanız, iki günlük bir seminere iştirak ediyorsanız, orada burada bir derse, bir konferansa katılıyorsanız bu iyidir. Ancak eğer bu eylemler kişiyi âlim yapsaydı tüm Ümmet âlim olurdu çünkü babalarınız, dedeleriniz kırk veya altmış yıl Cuma namazlarına gitti, Akşam ve Yatsı arasında belirli bir zamanda bir nevi derslere iştirak ettiler. Dolayısıyla burada bir ilim öğrencisi ve bir âlim olabilmek için yapısal bir çalışma vardır. Klasik yönden İslam çalışmanın, İslami ilim edinmenin sayılamayacak kadar faydası vardır. Bu, adım adım ilerleyen bir süreçtir ki Medine programını kapsayacak inşa'Allah ve hatta fazlası olacaktır eğer Allah devam etmek için bize bereket verirse biiznillah.

Sonraki mesele, dünyanın dört bir yanından birçok insanın eğitim almak için bize gelmek istemesidir ve gerçekten bu sözlerimde hiçbir abartı yoktur, Elhamdulillah. Özellikle Birleşik Krallık, Avrupa, ABD'nin bir kısmı ve hatta bazı Arab ülkelerinden bu yönde birçok istek almaktayız. Bildiğiniz gibi, henüz böylesi kalabalık sayıda öğrenciyi ağırlayacak gerektiği gibi özelliklere sahip bir yerimiz veya kaynaklarımız yoktur. Babam bana İslam davası-Tebliğ için asla bir karşılık almamamı öğretti ve oda kariyeri boyunca böyle yaptı, öyle ki evlilik, seminerler, dersler, sınıf veya fazlası fark etmez herhangi bir karşılık almamamı bana öğretti. Dolayısıyla siz, Allah bize bir başka yol açıncaya kadar İnternet yoluyla bizimle birlikte ders yapabilirsiniz. Size bu konuyu açıklamak istedim çünkü bu yönde birçok istek alıyorum.

ÖĞRENMENİN ÜÇ SEVİYESİ

Eski günlerden beri ilim talebelerinin üç öğrenme seviyesi vardır:

İlki *Es Semaa El Mubaaşir* (السماع المباشر), bir şeyhten hemen öğrenmektir. Bir şeyhten ders alanlar Es Semaa El Mübaaşir seviyesindedir. Bu en iyisidir ve ödülü de çok büyüktür.

İkincisi *El Vaasıta* (الواسطة) Siz ve şeyhiniz arasında bir aracı vardır. Yani eğer sizden biri şeyhten öğrendiği tüm şeyleri gider başka birine öğretirse o Vaasıta'dır. Yani siz benimle öğrettiğiniz kişi arasında bir aracı oldunuz. Bazı insanlar bu yöntemi kullandılar özellikle iş adamları veya çiftçiler, onlar sırayla öğrenirler ve birbirlerine öğrendiklerini öğretirlerdi.

Üçüncüsü *Vicaadeh* (وجادة) Şeyhin yazdığı bir kitap bulursunuz ve ondan öğrenirsiniz.

Bugün öğrenmeyi nereden yaparsınız? Örneğin bir şeyhin youtube kanalından olabilir mi? Benim düşünceme göre, bu yöntem ikinci öğrenme seviyesi *El Vaasıta*'dan biraz daha yüksektir çünkü ikinci öğrenme seviyesindeki gibi bir aracıdan öğrenmiyorsunuz, ancak muhtemelen İnternet aracılığıyla şeyhin kendisinden öğreniyorsunuz. Ve bu yöntem kesinlikle *El Vicaadeh*'de değildir çünkü şeyhin bir kitabını alıp ondan da öğrenmiyorsunuz. Dolayısıyla bu yöntem gerçekten bir ve iki seviyeleri arasında yeralır. Internet yoluyla bir kişi günümüzde e-mailler yoluyla etkileşim kurabilir veya eğitim aldığı şeyhi arayabilir aslında bu öğrenim yöntemi de *Es Semaa El Mübaaşir*'in altına girer. Ancak yine de bir şeyhe gidip ondan öğrenme yöntemini minimize etmez. Bir kişi eğer bir şeyhten öğrenme imkânına sahip değilse *El Vaasıta*, *El Vicaadeh* veya diğer öğrenme yöntemlerine başvurabilir. Eğer dindar, doğru bir şeyh bulduysanız o şeyh dünyanın öbür ucunda da olsa, valizinizi hazırlayın ve imkânınız varsa gidip ondan öğrenin. Eğer Allah gelecekte bize bereket verir ve uygun ortamı oluşturabilirsek, herkesin bize gelip katılmasına seviniriz, inşa'Allah.

Bizzat bir şeyhten öğrenmenin faydaları vardır, o şeyhin özel hayatını görmek gibi, davranışlarını, ahlakını, ibadetlerini ve olaylara nasıl tepkiler verdiğini görmek gibi. Normal Medine müfredatının dışında babam

zamanımızın önemli şeyhleri ile irtibat kurdu ve benimde onlardan eğitim almamı sağladı. Buna son bir örnek Şeyh Mukbil'dir ve daima ondan eğitim almak için dua ederdim ancak Yemen'e gitmem mümkün olmadı. Şeyh Mukbil, 1970'lerin sonunda doğru Suudiler tarafından sürgün edildi ve ben de Yemen'e gidemedim. Ve sonra SubhanAllah 2000 yılında o, tıbbi tedavi almak için Los Angeles Kaliforniya'ya geldi.

Derhal oraya gittim ve onun evinde onunla birlikte kaldım. Ve sonra aniden tedavisinin ortasında ki Zil Hicce ayıydı bu yüzden o Mekke'ye gidip Hacc yapıp geri dönmeye karar verdi. Ve o Mekke'ye gittiğinde, Kaliforniya'da bazı gazetelerde bir makale çıktı buna göre radikal biri olan Şeyh Mukbil'in ABD'de olduğu ve nasıl olur da onun ABD'ye girmesine müsaade edildiği eleştiriliyordu. Bu nedenle Suudi büyükelçiliği hemen onun vizesini iptal etti. Ben inşa'Allah duam yüzünden onun ABD'ye geldiğini söyleyeceğim çünkü birkaç hafta sonra o vefat etti, Rahmetullahi Aleyhi. Ben daima bu durumu düşünürüm ve Elhamdulillah duama cevap verilmiş olmalı ki o tibbi tedavi için ta Yemen'den Los Angeles'e geldi, böylece ondan ders öğrenebildim ve bunun hemen ardından geri döndü ve orada öldüi diye düşünürüm. Dolayısıyla eğer siz meşhur, dindar, dürüst, Allah'dan korkan ve aşağılık, rezil, saptırıcı, Küfrü ve Kâfirleri memnun etmek peşinde olmayan veya onların hükumetlerine çalışmayan bir şeyh bulursanız kesinlikle gidin ve o dünyanın öbür ucunda da olsa gidin onun peşinden gidin ve ondan öğrenin.

Selef sadece kitaplardan eğitim almayı olumsuz bir özellik olarak görürdü. Onlar şöyle derlerdi:

من كان شيخه كتابه كان خطؤه أكثر من صوابه

"Kimin şeyhi onun kitabı olursa, hataları doğrularından çok olur."

Şeyh İbn Useymin'e ses kasetinden öğrenme sorulduğunda, Şeyh Useymin bunu teşvik etti ancak "Doğrudan eğitim almak karşılıklı etkileşim yüzünden daha iyidir" dedi. Bu faktörü günümüzde uygulayabilirsiniz çünkü bize soru sorabilirsiniz, bize mail

gönderebilirsiniz, bizi telefonla arayabilirsiniz ve bizimle klasik tarzda eğitim alan kardeşler inşa'Allah sorularınıza öncelikle cevap vereceklerdir.

YAZMA-KAYDETME SELEFİN YÖNTEMİYDİ

Elinde kalem ve defter olmadan bu derslere iştirak eden sizler, kalem ve kâğıt almalısınız. Kalem ve defter edinin, not defteri alın veya dizüstü bilgisayarı veya telefonlarınızla not alın, kayıt alın. Hangi yöntemi kullanırsanız kullanın, ilminizi, öğrendiklerinizi belgelendirmelisiniz. Bunun için elinizden geleni yapın hatta kelimesi kelimesine not almaya gayret edin ki bu sizin yedeğiniz olacaktır. Dizüstü bilgisayarınıza not almanız harikadır. Bir defasında Kuzey Carolina'da iken elinde cep telefonu ile derslere iştirak eden bir kardeş vardı. O zaman teknolojiye ancak yeni yeni alıştığımdan telefon kullandığı için onu azarladım. Dersin ardından, azarladığım o şahıs nazik bir şekilde yanıma yaklaştı ve telefonunu gösterdi ve "Şeyh şuna bak, dersinizin tüm notları buradadır" dedi. Ben "SubhanAllah" dedim. Çünkü o zamana kadar cep telefonlarının not almak için kullanıldığını bilmiyordum. Dolayısıyla kişi ilmini not almalıdır.

Ben 7 yaşında Medine'de iken babam bir öğrenciydi. Babam ile birlikte Iraklı bir öğrenci vardı Samarra'dandı Rahmetullahi Aleyhi(1980'de Irak'ta öldürüldü). O benim yanıma geldi ve "Senin baban bir aslandır, derste öğrendiği her kelimeyi yazıyor" dedi. Ve sonra ben El Harem'de babamı gözlemledim, onu gördüğümde üniversitenin dışında dersteydi, her şeyi not alıyordu ve tek bir dersi bile kaydediyordu ve hatta bugün bile o ders kasetlerine sahibiz. Bu nedenle bende aynısını yaptım, her dediği sözü not almadığım bir tane şeyhim bile olmadı. Elbette kaçırdığınız veya yazmadığınız bazı istisnalarda olacaktır ancak ben kelimesi kelimesine öğrendiklerimi not almak için çabaladım. Aslında, daima şeyhlerimden öğrendiğimi kaydettiğim notlarıma başvururum.

Yazmak, Selef 'in yöntemidir. Abdullah İbn Amr, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hadislerini yazardı ta ki Kureyş onu bundan caydırdı. Sonra, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Devam et ve yaz"* dedi,

yani Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onu hadisleri yazmaya teşvik etti.

Sünen Ed Daarimi'de, Muaviye İbn Kurrah İbn Ebi İyyaas dedi:

من لا يكتب علمه لم يغدَّ علمه علما

"Kim ilmini yazmazsa, onun ilmi ilim diye kabul edilmez."

Yani ilmini yazmayanların, kayıt altına almayanların ilim bildiği kabul edilmez. Böyle kimseler muhtemelen hadis anlamış olabilirler ancak böyle de olsa, bugün bizim yaptığımız gibi öğrenilenler kaydedilmelidir. Sa'eed İbn Cubeyr yazacak bir şey yoksa işittiklerini kuma yazardı ve gün aydınlandığında ya da yazacak bir şeyler bulduğunda, kuma yazdığı yazıların olduğu yere gider ve onları tekrar yazardı. Yazmak hakkında benzer şeyleri Mavardi, El Khalil İbn Ahmed vb. âlimler aktardılar. Onlar ya ilmi belgelendirirlerdi ya da belgelenmesi için teşvik ederlerdi.

EL USUUL EL SELAASE

Yavaş yavaş başlayacağız ve zamanla hızımızı arttıracağız. Dediğim gibi, bu klasik tarzda öğrenme sürecimizin ilk dersidir, inşa'Allah. Herkes şerhini yapacağımız bu kitabın bir kopyasını edinsin ve günümüzde Elhamdulillah illaki satın almak zorunda değilsiniz, İnternette bulup çıktısını alabilirsiniz. Bu risale 5 sayfa kadar veya İngilizcesi o kadardır. Başlamadan önce, kafa karışıklığını önlemek için yazar bu üç temel prensibe girmeden önce dört mesele ile bir giriş yaparak risalesine başlıyor. Ve sonra bu üç temel prensibe geçiyor ve onlardan bahsediyor ki bu kitabın özüdür ve sonra risalenin sonunda bir sonuç bölümü vardır, bahsedeceğiz inşa'Allah.

Dediğim gibi, kitabın veya risalenin boyutu 5-6 sayfa ancak çok büyük faydaları vardır. Satır satır ilerleyeceğiz hatta harf harf ilrleyeceğiz. Bugün biz sadece *BismillahirRahmaanirRahiym* ile başlayacağız, hatta bu konuyu bir derste bitirebileceğimizi sanmıyorum muhtemelen bu derste sadece *Bismillah*'ı öğreneceğiz. Yazar *Bismillah* ile yani Besmele ile

(بسملة) başlıyor. Yazar *BismillahirRahmaanirRahiym* diyerek başlıyor ve biz bunu parça parça inceleyeceğiz. İlim öğrencileri olarak, *Bismillah*'ı anlayışınız sıradan bir insan gibi olmamalıdır. 1.5 veya 1.8 milyar Müslüman vardır ve onlara neden *Bismillah* diyerek bir işe başlıyorsunuz diye sorarsanız birçoğu bilemeyecektir. Bir ilim talebesi olarak sizden *BismillahirRahmaanirRahiym* dediğinizde neden dediğinize ilişkin tam bir bakış açısına sahip olmanız beklenir. Artık *BismillahirRahmaanirRahiym* dediğinizde farklı bir anlayışa sahip olacaksınız.

BÖLÜM BİR

BESMELE

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

BESMELE'DE Kİ TEVHİDİN YÖNLERİ

ULÛHİYET TEVHİDİ

BismillahirRahmaanirRahiym dediğinizde, başlayacağınız-yapacağınız iş için Tevhid'in tamamını Allah'a adıyorsunuz. *Bismillah* diyerek böyle yapıyorsunuz. Besmele, Tevhidin tüm yönlerine sahiptir. *Bismillah* dediğinizde, Allah bana bu şeyi yapmama izin verdi, aksi durumda yapamazdım, diyorsunuz. Dolayısıyla *Bismillah* dediğinizde, bu işi Allah rızası için yapıyorum çünkü Allah o işi yapmama izin verdi, diyorsunuz. Allah bu işi yapmama müsaade etti. Bu yüzden bir günah işlediğinizde ki -Allah bizi günah işlemekten muhafaza etsin- *Bismillah* demezsiniz. Biri içki içerse Besmele çekmez. Günah işlerken Besmele çekmezsiniz çünkü böyle yaparsanız aslında iki günah işlersiniz. Neden? Çünkü işlediğiniz günahı Allah'ın caiz kıldığını söylemiş olursunuz ki Allah günahı caiz kılmadı ve ayrıca içki içtiğiniz için günah işlemiş olursunuz. Bu yüzden bir günah işlerken Besmele çekerseniz iki günah işlemiş olursunuz, ister

inanın ister inanmayın bazı Müslüman ülkelerinde içki içmeden önce Besmele çekilmesi yaygındır.

İşte bu Ulûhiyet Tevhididir (توحيد أللوهية) (*Bismillah*, Allah bana bunu yapmama izin verdi, bunu Allah rızası için yapıyorum. Allah'ın izniyle bunu yapıyoruz, bu Ulûhiyet Tevhidi'dir.)

RUBUBİYET TEVHİDİ

Yazı yazdığınızda mesela, o yazma gücünü size kim verdi? Allah size yazma gücü verdi. Dolayısıyla siz *Bismillah* dediğinizde, bu işi, Allah bana güç vermeseydi yapamazdım, diyorsunuz. Bu işi, Allah'ın bana verdiği güç veya kuvvetle yapıyorum. *Bismillah* yiyorum, çünkü Allah bu rızkı bana verdi ve çünkü Allah'ın bana verdiği kuvvet olmasaydı o rızkı çiğneyemezdim, *Bismillah* yazıyorum, çünkü yazma gücümü Allah bana verdi, aksi takdirde elimi bile kıpırdatamazdım. Bu, *La Havle ve La Kuvvete İlla Billahi* demek gibidir.

لا حول ولا قوّة إلا بالله

Eğer, Allah bana güç-kuvvet vermeseydi, bu işi yapamazdım. Bu yüzden Allah(azze ve celle) buyurur;

وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ

"Elinizde nimet olarak ne varsa Allah'tandır..."(Nahl-53.ayet)

Her rızık, her nimet Allah'tandır. Bu Besmele'nin ikinci yönüdür, yani Tevhidi Rububiyet (توحيد الربوبية)

EL ESMA(İSİM) VE SIFAT TEVHİDİ

Allah'ın adıyla bereket istiyorsunuz. *Bismillah*, yaptığınız iş her neyse bereketlendirmek için Allah'ın adını kullanıyorsunuz. Allah'ın adını kullanırken ve sonra *Er Rahmaan* ve *Er Raahiym*, ki bu isimler, Allah'ın sıfat ve özellikleridir, ele alacağız inşa'Allah. Yapmakta olduğunuz eyle-

mi bereketlendirmek için Allah'ın adını kullanıyorsunuz bu İsim ve Sıfat Tevhididir. (توحيد ألسماء والصفات) *BismillahirRahmaanirRahiym* diyerek başladığınız her şey için geçerlidir bu.

Ben örneğin *Bismillah* diye yemeye başladığımda, *Bismillah* Allah'ım bu yaptığım işe bereket ver diyorum (İsim ve Sıfat Tevhidi). Allah bana yeme veya yazma gücü verdi, bu Rububiyetttir. Bu işi Allah rızası için, Allah'ın izniyle yapıyorum, bu işi yapmamı helal kılan Allah olduğu için bu işi yapıyorum. Bu Ulûhiyet Tevhididir. Ve her şeyi buna kıyaslayın. Dolayısıyla artık *Bismillah* dediğinizde Besmele çektiğinizde farklı bir bakış açısına sahip olacaksınız. Bazen bir hadiste okuduğunuz için Besmele çekersiniz ancak artık neden söylediğinizi anladınız.

BESMELE'DE Kİ DİL BİLİMSEL KURALLAR

BİRİNCİ KURAL

Bismillah'da ki *B İsti'aane* (إستعانة) ve *Tevekkül*'dür. (توكل). (Sadece Allah'a bağılı olmak ve sadece Allah'dan yardım istemek). Arabça gramer kuralı *Caar vel Mecruur fil Besmeleh Muta'allikun Bi Makhfuuz Takdiruhu Fi'lun Laai'kun Bil Mukameh* Arabça Besmele çektiğinizde, otomatikman *Bismillah* diyerek yemeye başlıyorum, *Bismillah* diyerek içmeye başlıyorum ya da *Bismillah* diyerek yazmaya başlıyorum diyorsunuz. Yapacağınız eylemi söylemenize gerek yoktur özellikle yemek yiyorum, su içiyorum veya yazı yazıyorum demek zorunda değilsiniz. *Bismillah* dediğinizde Arab grameri eylemi söyleme zorunluluğumuzu elemine eder. Veya Besmele çekmeniz otomatikman bir eyleme başlamanızı gerektirir. Bu, Arab dilinin güzelliğidir.

Bir şey yediğinizde ve Besmele çektiğinizde *Bismillah* diyerek yemeye başlıyorum diyorsunuz, her ne kadar yapacağınız eylemi söylemeseniz de böyledir. Bu kavramı tam olarak anlamanızı istiyorum. Yazarken Besmele çekerseniz, *Bismillah* diye başlayarak yazıyorum, diyorsunuz. Ve bu Arabça bir gramer kuralıdır, *Caar vel Mecruur fil Besmeleh Muta'allikun Bi Makhfuuz Takdiruhu Fi'lun Laai'kun Bil Mukameh*. Şimdi biz bu ku-

ralı tesis ettik, ne zaman *Bismillah* derseniz bir eyleme başlayacaksınız demektir yani yemeye, içmeye, araba sürmeye vs. demektir.

İKİNCİ KURAL

Daima eylemden önce Allah'ın adı gelir, *Bismillah* yemeye başlıyorum dersiniz, asla yemeye başlıyorum *Bismillah* demezsiniz. İkisi arasında büyük bir farklılık vardır. Neden *Bismillah* yemeye başlıyorum da yemeye başlıyorum *Bismillah* demiyoruz? Nahiv âlimleri(Arabça Gramer) bunun iki nedeni olduğunu söylerler:

İlki cümlede bereket vermesi için Allah'ın ismi önce gelir.

İkincisi, cümlede ufak bir değişiklik büyük bir farklılık meydana getirir çünkü Arabça gramerde isim vermeyi geciktirdiğimizde yani yemek yemeye başlıyorum *Bismillah* yerine *Bismillah* yemek yemeye başlıyorum dediğinizde, temelde yaptığınız, yapacağınız işi sadece Allah rızası için sınırlarsınız. Buradaki gramer kuralına *Tak'hiir el-Aa'mil Yufeed El Hasr* (تأخيرالعامل يفيد الحصر) denir. Bismillah –diyerek yemeye başlıyorum- yani sadece Allah'ın adıyla başlıyorum başka kimsenin adıyla değil. Yani niyetinizi sadece Allah rızası ile sınırlıyorsunuz. Dolayısıyla *Bismillah* diyerek yemeye başlıyorum ile yemeye başlıyorum *Bismillah* arasında büyük bir farklılık vardır. Yani *Bismillah* Ya Allah senin rızan için yazıyorum, Ya Allah sadece senin rızan için yiyorum veya içiyorum vb.

BESMELE İLE BAŞLAMANIN DELİLLERİ

Niçin *Bismillah* ile başlarız? Bu bir ibadet meselesidir ve siz ibadet ederken, ispat yükümlülüğü üzerinizdedir. İbadet ederken delil getirmek zorundasınız, bir ibadet yaparken o ibadete ilişkin delilinizi getirmek zorundasınız.

KUR'ANA GÖRE BÖYLEDİR

Kur'an *Bismillah* ile başlar, yazarda bu değerli çalışmasına bereket getirmek için *Bismillah* ile başlar. Kur'an da 114 yerde *BismillahirRahmaanirRahiym* vardır. Tevbe Suresi hariç 113 Surenin başında yer alır ve

birde Neml Suresi 30.ayette geçer.

اِنَّهٗ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَاِنَّهٗ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

“Şüphesiz o(mektup) Süleyman’dan gelmektedir, BismillahirRahmaanirRahiym diye başlıyor...”(Neml: 30)

PEYGAMBER MEKTUPLARINA *BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİYM* DİYE BAŞLADI

Buhari ve Müslim’de yeralır, Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) Heraklius’a gönderdiği mektubuna *BismillahirRahmaanirRahiym* diye başladı ve sonra; *“Allah’ın kulu ve elçisi Muhammed’den, Rum Büyüğü Hirakl’a, selam hidayete tabi olanlara olsun”* dedi:

بسم الله الرحمانر الرحيم من محمّدٍ عبد الله و رسوله إلى هرقل عظيم الرّوم , السّلام على من ا تّبع الهدى، أمّا بعد

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Kureyş ile arasında imzaladığı Hudeybiye Barış Antlaşmasında, Ali’ye dedi:

أكتبْ بسم الله الرحمانر الرحيم

“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla yaz” dedi.

Ez Zuhri’de benzer bir hadis aktardı. İbn Hacer, bu yöntemin âlemlerin eğilimi olduğunu, yerleşik bir uygulama haline geldiğini ve âlimlerin çalışmalarına *BismillahirRahmaanirRahiym* diye başladıklarını söyledi. Ebu Bekir, Enes İbn Malik’i Bahreyn’e gönderdiğinde onunla birlikte Sadaka-Zekât hakkında bir mektup gönderdi ve mektubuna *BismillahirRahmaanirRahiym* diye başladı.

BESMELE HAKKINDA İDDİA EDİLEN BİR HADİS

Burada Hadis olduğu iddia edilen bir söz vardır, şöyle ki: BismillahirRahmaanirRahiym ile başlamayan herhangi önemli bir olay-mesele tüm

iyiliklerden kopuktur. Burada söz konusu hadiste Ektaa (أقطع) ki bir başka rivayette Ebter (أبتر) diye geçer. Bu hadis İbn Hibban'dan ve diğer kitaplarda yeralır ki zayıftır. İbn Hacer, Es Suyuti, El Albani vb. âlimler bu hadisi zayıf olarak sınıflandırdılar. Bazıları bu hadisi sahih kılmak için çok çabaladı ancak aslı hadisin zayıf olduğudur. *Bismillah* ile başlayan sahih hadis olsaydı, diğer delillerden bahsetmek durumunda kalmazdık. Bu hadis sahih olsa yeterli olurdu ancak hadis zayıftır. Dolayısıyla bu hadisi delil olarak kullanmayız bu yüzden kitap yazarken *Bismillah* diyerek başlamanın caiz olduğunu kanıtlamak için başka delillere başvurduk.

Dediğim gibi, bazı âlimler bu hadisi sahih kılmak için çok uğraştı ancak bu hadis gerçekten çok zayıf bir hadistir şimdi detaylarına girilmesinin yeri olmadığı için detayını veremeyeceğim birçok nedenden dolayı zayıftır. Aslında bir hadisin nasıl zayıf olacağı hakkında yazılmış tam bir kitapçık vardır Şeyh El Kittani yazmıştır adı *El Akaaveel El Mufassalah Li Beyaan Hadis El İbtidaa El Besmeleh* Mağrib'den ünlü bir Hadis âlimidir seksen yıl önce öldü, Rahmetullahi Aleyhi.

BESMELE'DE Kİ BEREKET

Bismillah diyerek amelinizi bereketlendirmek için Besmele çekersiniz. İslam her şeye Besmele ile başlamanızı, her durumda Besmele çekmenizi teşvik eder.

Arabaya binerken örneğin Besmele çekin, nitekim Nuh(aleyhi selam) kavmine dedi:

وَقَالَ ارْكَبُوا فيهَا بِسْمِ اللّٰهِ مَجْرٰيهَا

"Yüzerken de dururken de Allah'ın adını anarak gemiye binin..."(Hud: 41)

Kurban keserken:

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ

“Üzerine Allah’ın ismi anılanı yiyin...”(En’am: 118)

Yemek yer ve bir şey içerken Buhari ve Muslim’de yazdı, Umar İbn Ebi Seleme, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona dedi:

سمّ الله وكل بيمينك وكل ممّا يليك

“Allah’ın adıyla başla ve sağ elinle ye ve önünden ye...”

Eşiniz ile ilişki kurarken bile şöyle dersiniz;

بسم الله اللهمّ جنّبنا الشيطان ما رزقتنا

“Allah’ın adıyla bize verdiğin rızıktan Şeytanı uzak tut”

Işıkları, ateşi söndürdüğünüzde, bir şişeyi kapattığınızda Buhari ve Muslim’de Cabir İbn Abdullah’dan aktarılan hadiste, Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) *“Allah’ın adını anarak ateşi söndürün, şişeyi kapatın, ışığı söndürün”* dediği, belirtildi.

Hayatınıza bereket gelmesi için her şeyde Allah’ın adını anmayı alışkanlık haline getirin. Hayatımızdan bereketin alınmasının nedenlerinden biri budur. Maddi araçlara başvurduğunuzda bereket vermesi için Allah’a başvururuz. *Bismillah* diyerek siz yaptığınız her işte Allah’tan işinize bereket vermesini istiyorsunuz. Allah, bereket için yanınızda iken başka neye ihtiyacınız olsun?

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَّاۤءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوا فَاَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُوْنَ

“O ülkelerin halkları iman etseler ve sakınsalardı elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereketler açardık ancak onlar yalanladı bizde yaptıkları yüzünden onları yakalayıverdik.”(A’raf: 96)

Allah size gökten ve yerden bereket açacaktır sadece Besmele çekin. Be-

reket, Allah'tandır. Günümüzde gıdalarımızda, uykumuzda veya Kur'an okuyuşumuzda neden bereket olmadığını merak ederseniz, kendi kendinize sorun, işlerinize Allah'ın adını anarak mı başlıyorsunuz ve Besmele çekerken kalpten manasını bilerek mi çekiyorsunuz? Bugün bu dersi dinledikten sonra, Besmeleye tamamen farklı bir perspektifle yaklaşacaksınız, inşa'Allah.

DERS 2

Geçtiğimiz hafta, *El Usuul El Selaase* klasik dersimize küçük bir giriş yaptık. Sonra *Bismillah*'ın üç Tevhidi yönünden ve iki gramer kuralından bahsettik. Ve sonra *Bismillah* diyerek eylemlerinizi başlatmanın delilinden bahsettik çünkü bu bir ibadet meselesidir ve delil gerektirir. Sonra, siz *Bismillah* dediğinizde Allah'ın size olan bereketinden bahsettik. *Bismillah* konusunu henüz bitirmedik, sabırlı olmanız gerekir, tüm derslerimizde ihtiyacımız olan şey sabırlı olmaktır. Bazen hızlanacağız ve bazen yavaşlayacağız. Bazen hızlanacağız çünkü işleyeceğimiz konu açık olacaktır veya o konuyu gelecekte daha detaylı işleyeceğizdir. Bazen de burada olduğu gibi bir konuyu bilmemiz gerekir ki ilk bilmemiz gereken ayet *BismillahirRahmaanirRahiym*'dir. Bu sözün anlamını çok iyi bilmek zorundasınız gerçekten bu konuda daha detaylara girebiliriz ancak ilim talebeleri olarak Besmelenin anlamını anlamak zorundayız.

Bunu söyledikten sonra, notlarınıza bunu kaydedin ki bulunduğumuz yeri kaybetmeyelim. Örneğin, *Bismillah* yazın altına bir numara verin veya üzerinde konuşuyor olduğumuza dair bir işaret koyun. Bu sistemli bir çalışmadır gelişigüzel değildir o yüzden organize olun.

BİSMİLLAH MI YOKSA *BİSMİLLAHİRRAHMAANİRRAHİYM* Mİ DERİZ?

Genel kural şudur, belirli bir hususta herhangi bir delil yoksa Besmelenin tamamını çekebilirsiniz yani *BismillahirRahmaanirRahiym* diyebilirsiniz. Örneğin, bir kitap yazarken, bir günlük tutarken sadece *Bismillah* değil *BismillahirRahmaanirRahiym* diyebilirsiniz. Bu müstehaptır. Aslında örneğin bir kitap, mektup yazmak gibi hususlarda Besmelenin tamamını söylemenizin delili vardır ki bunun delili Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Hudeybiye Barışı'nda ki uygulamasıdır. Buradaki mesele, elinizde herhangi bir delilin olmadığı durumda *Bismillah*'da, *BismillahirRahmaanirRahiym* de diyebileceğinizdir. Elinizde *Bismillah* üzerine belirli bir delilin olduğu durumda ise *Bismillah* demelisiniz, Pey-

gamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *Bismillah* diye başladığı durumlarda, *Bismillah* demeliyiz. Örneğin yemek yerken, *Bismillah* mı yoksa *BismillahirRahmaanirRahiym* mi dersiniz? Bu hususta belirli bir delil vardır. Sunen Et Tırmizi'de bir hadis vardır. Buna göre Aişe(radiyallahu anha) dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Yemek yerken Bismillah"* deyin. Eğer yemeğe başlarken demeyi unutursanız, o takdirde şöyle deyin;

بسم الله أوّله وآخره

"Öncesinde ve sonrasında Bismillah"

Dikkat edin, şöyle demedi,

بسم الله الرّحمن الرّحيم أوّله وآخره

Bu Hadiste, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) yemek yemeye başlarken Bismillah dedi ve iki defa tekrarladı. İlki orijinaldir yani yemeğe başlamadan söylediğidir, ikincisi yemeğe başlarken Bismillah demeyi unutursanız, söylemeniz gerekendir. Bu hadisi İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) aktardı ve İbn Hacer(rahimehullahu) bu hadisin bu konuda en açık olanı olduğunu söyledi. Burada bir sorun vardır, şöyle ki En Nevevi ise El Adzkaar kitabında BismillahirRahmaanirRahiym demenin Bismillah demekten daha iyi olduğunu söyledi. İbn Teymiyye(rahimehullahu) BismillahirRahmaanirRahiym demenin de caiz olduğunu söyledi. Bununla birlikte İbn Hacer, En Nevevi'nin sözüne yorumda bulundu ve "*BismillahirRahmaanirRahiym* demenin *Bismillah* demekten daha iyi olduğunu söyleyen bir delil bilmiyorum" dedi.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Samura'dan aktarılan bir hadiste dedi,

إذا حدّثتكم حديثا فلا تزيدنّ عليّ

"Size bir söz bir hadis söylersem onu sakın arttırmayın."

Genel manası şudur benden bir şey öğrendiğinizde, o hadise bir şey eklemeyin, ayrıca bu durum ibadet içinde geçerlidir. Özel ibadetlerinizde kendi kendinize bir ilave yapmayın. Eğer Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *Er Rahmaanir Rahiym* demediyse, sen de ekleme.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) genç bir çocuğa bir ders veriyordu.(Bahsettiğimiz hadis zayıftır). Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hiçbir şeyi saklamazdı, özellikle öğretirken. O bir kanun koyucudur ve bir şey görüyorsa, o kanundur. Umar İbn Ebi Seleme'ye dedi,

وكل بيمينك وكل ممّا يليك قل بسم الله

"Bismillah de, sağ elinle ye ve önünden ye."

Bazıları burada önemli olanın ne olduğunu soruyor? *Bismillah* veya *BismillahirRahmaanirRahiym* neden böyle büyük mesele yapıyorsun? Bu bir ibadet meselesidir. İbadet ederken, delile sıkı sıkıya yapışmalıyız çünkü her kim bir ibadete veya herhangi bir İslami hususa bir şey eklerse, sanki şöyle diyor gibidir, Allah ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmiyor, ben kendimden bir parça eklemek istiyorum. İşte bu yüzden İslam'da bid'at veya yenilik veya icat çıkardığınızda aslında bu sözü ima edersiniz!

Müslim'de yer alan bir hadiste belirtildi, Umar İbn Ru'aybe, Bişr İbn Mervan'ı Cuma minberinde iki elini kaldırırken gördü ve dedi:

قبّح الله هاتين اليدين

"Allah o iki elini çirkinleştirsin, alçaltsın"

Çünkü o, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) minberde asla bunun ötesine gitmediğini gördü(yani işaret parmağını kaldırma dışında). Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Cuma hutbesinde sadece işaret parmağını kaldırırdı, sana ne oluyor ki sen iki elini de kaldırıyorsun? En Nevevi bu hadisi yorumladı ve dedi "Sünnet, hutbe boyunca ellerinizi

kaldırmamaktır.” Birkaç ay önce bir makale yazdım çünkü burada Cuma kıldığım yerel bir mescidde genç bir hatip ayağa kalktı ve ellerinizi kaldırmamanız gerekir diye bir yorum yaptı. Ve bilirsiniz, bir tartışma çıktı, sen nasıl olur da ona ellerini kaldırma diyebilirsin? Diye. Cuma’da ellerin kaldırılması hususu ile ilgili daha detaylı öğrenmek istiyorsanız ilgili makaleyi okuyabilirsiniz.

Hatta bunun daha şiddetlisi vardır, Müstadarek El Haakim’de yer alır, İbn Umar(radiyallahu anhu) bir adamın hapşırdığını gördü. Hapşırdığınızda ne dersiniz? Elhamdulillah, dersiniz. Adam, İbn Umar’ın önünde hapşırdı ve Elhamdulillahi ves Salaatu ves Selaam ala Rasulullah dedi. Yani Rasulullah’a salat ve selamı ekledi. Bunun anlamı çok güzeldir, salat ve selam Peygamber Muhammed’e(sallallahu aleyhi ve sellem) olsun diyorsunuz. Bazıları bunda yanlış olan nedir, bunu ilave etmede yanlış olan nedir, Elhamdulillah’a ilave etmek hoştur, derler. Ancak İbn Umar, adamı bu eklemeden caydırdı. İbn Umar, adamın *Elhamdulillah* sözüne bağlı kalmasını istedi, nokta. Çünkü Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hapşırdıktan sonra *Elhamdulillah* dedi, nokta.

İbn Abdeen, hapşırdıktan ve *Elhamdulillah* dedikten sonra ves Salaatu ves Selaam ala Rasulullah diye ekleme yapılmasının sevimsiz olduğunu söyledi. Es Suyuti Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bazı hutbelerine bu şekilde yani *Elhamdulillahi ves Salaatu ves Selaam ala Rasulullah* diye başlamış olsa bile hapşırdıktan sonra böyle söylemek çirkin bir bid’attır, dedi. Hapşırdıktan sonra *Elhamdulillah* dedikten sonra Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) övgüde bulunmada yanlış olan nedir, derseniz. Şöyle derim, hapşırdıktan sonra *Elhamdulillah* deyin, nokta. Eğer biri size cevap verirse(hapşıran kişiye söylenecek olan sözü söylerse), hapşırma eylemine ilişkin Sünnet tamamlanmıştır. Ondan sonra istediğiniz kadar Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) salat ve selam getirebilirsiniz.

Burada, yemeğe başlama meselesinden bahsettik. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem), Umar İbn Ebi Seleme’ye, dedi:

وكل بيمينك وكل ممّا يليك بسم الله إذا أكلت فقل

“Yemek yerken, Bismillah de, sağ elinle ve önünden ye.”

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *BismillahirRahmaanirRahiym* diyerek ye demedi sadece *Bismillah* de, dedi. Örneğin, eşinizle ilişki kurduğunuzda, Buhari ve Müslim’de yer alan hadiste şunu dersiniz:

بسم الله اللهمّ جنّبنا الشيطان و جنّب الشّيطان ما رزقتنا

“Bismillah, Allah’ım bizi şeytandan koru ve bize verdiğin rızıktan şeytanı uzak tut”

Enes(radiyallahu anhu) aktardığı hadiste yer alır, tuvalete girerken, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi:

بسم الله اللهمّ إنّي أعوذ بك من الخبث والخباءث

“Bismillah, Allah’ım erkek ve kadın şeytanlardan Sana sığınırım.”

Bu hadislerde *Bismillah* demenin nasıl belirtildiğine bakın. Bu hususların dışında, elimizde herhangi belirli bir kanıtın veya hadisin olmadığı durumlarda tek başına *Bismillah* veya *BismillahirRahmaanirRahiym*’in tamamını söylemekte özgürsünüz. Ancak hadis sizi belirli bir konuda *Bismillah* demekle sınırlıyorsa, hadise bağlı kalın.

ALLAH ADI

ALLAH: HER ŞEYİ ŞEKİLLENDİREN TEK OLAN RABBE AİT YEGÂNE UNVAN

Allah, sadece Allah’ın ismidir.

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِه هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

“Göklerin ve yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir. O halde O’na ibadet et ve ibadetinde sabırlı ve sebatlı ol. O’nun adını almaya layık başka birini biliyor musun?”(Meryem: 65)

هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

“...O’nun adını almaya layık başka birini biliyor musun?” Bu ayetin sonunda ki soru işaretinin anlamı nedir? Bu bir cevap gerektiren bir soru mudur? Bu retorik bir soru gibidir. Yani bir noktaya işaret eden bir sorudur. Bazı âlimler ***“...O’nun adını almaya layık başka birini biliyor musun?”*** anlamının-cevabının kendi içinde olduğunu ve Allah’tan başka Allah adıyla anılmaya layık kimsenin olmadığını, söylediler.

ALLAH İSMİNİN KÖKÜ

Allah (إله) *ilaah* sözünden türer. İbn Kayyim ve diğerleri kök sözcüğün *ilaah* olduğunu söyledi. *İlaah* ulûhiyettendir. *İlaah* tektir ve Allah isminin köküdür. Gramer alimi Sibeveyh *İlaah*’a eklenen Elif ve Laam takısının Allah’a şeref ve ta’zim için olduğunu söyledi. *İlaah*’a Elif ve Laam takısını eklediğinde İlaah’ın, Laam’a şedde eklenir hemzelerden biri çıkartılır ve الله ismi elde edilir.

ALLAH KUR’AN DA ALLAH VE RABB İSMİNİ KULLANIR

Kur’an da Allah ve bazen Rabb isminin nasıl kullanıldığına bakın. Musa(aleyhi salatu ves selam) ailesi üşüdüğü için onlara ısınması için ateş aramaya gittiğinde Allah(azze ve celle) Kur’an da buyurur;

اِنِّي اَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ اِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى

“Gerçekten Ben, senin Rabbinim! O halde iki ayakkabını çıkar, gerçekten sen mukaddes vadi Tuva’dasın.” (Taha: 12)

Allah, *Rabb* ismini kullanıyor çünkü ortam Rabbliğine uygundu. Allah, Musa’ya Ben seni korurum, seninle ilgilenirim ve sana rızık veririm de-

mek istedi. Bu özellikler nedir? Rububiyet.

Bu ayetin hemen ardında Allah, Musa(aleyhi salatu ves selam) ile yaptığı aynı konuşmada Allah ismini kullanıyor ve buyurur:

وَاَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحٰى اِنَّنِي اَنَا اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدْنِي وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِي

"Ve Ben seni seçtim, sana vahyedileni dinle. Gerçekten Ben, Ben Allah'ım benden başka ibadeti hak edecek ilah yoktur. O yüzden Bana ibadet et ve Beni anmak için namaz kıl."(Taha: 13-14)

İkinci seferde, Allah "Ben Allah'ım" diyor "Ben Rabbinim" demiyor. Allah, bir ayet önce Rabb olduğunu söyledi ve şimdi Allah olduğunu söylüyor. Neden? İlki, Musa(aleyhi salatu ves selam) çok korktu o yüzden Allah, ona kendisiyle ilgileneceğini, onu koruyacağını, ona rızık vereceğini söyledi. İkinci açıklamada Allah, Musa'dan ne istediğini söylediği bir konuşma yaptı. Bu şu demektir, senin bunu yapman gerekir, senin şunu yapman gerekir. Bu hangi yöndür? Ulûhiyet(İbadetlerde kişinin Allah'ı birlemesi). Bu nedenle Allah, Allah ismini kullanıyor. Nitekim Allah buyuruyor:

فَاعْبُدْنِي وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِي

"...O yüzden bana ibadet et ve beni anmak için namaz kıl."

Bu özellikler nedir? Bu özellikleri(ibadetler) yaptığınızda onlar Ulûhiyet Tevhidine girerler bu yüzden Allah:

İlk seferde:

إِنِّي اَنَا رَبُّكَ

"Şüphesiz Ben senin Rabbinim..." dedi,

İkinci seferde:

اِنَّـنِي اَنَا اللّٰهُ

"Gerçekten Ben, Ben Allah'ım..." dedi.

Allah her iki ismini de kullanabilirdi ancak bu ayetler bize Kur'anın hassasiyetini ve Allah ve Rabb isimlerini nasıl kullandığını gösterir.

ALLAH İSMİ O'NUN DİĞER İSİMLERİNDEN FARKLIDIR

Allah'a seslenirken(يا الله) *Yaa Allah* dersiniz yani *Elif Laam* belirlilik takısını Yaa-harfu nida dan sonra kullanabilirsiniz. Selefin Arab dili uzmanları ve âlimleri *Yaa Allah* diyebilirsiniz dediler. Ancak *Yaa El Cabbaar, Yaa El Keriim* veya *Yaa Er Rahiym*? Dendiğini hiç duydunuz mu? Hayır, siz *Yaa Keriim, Yaa Rahmaan, Yaa Gafuur* yani *Elif Laam* takısını koymadan söylersiniz. Ancak Allah sözünü *Elif Laam* takısıyla birlikte *Yaa Allah* diye söyleyebilirsiniz. Bu tektir, Allah'ın diğer isimleri gibi değildir. Et Tahavi ve İbn El Kayyim bu durumu bunun Allah'ın en kudretli en yüce isminin Allah olduğuna delil olarak kullandılar. Dolayısıyla kulu, Allah'ın adını anarak Allah'tan isterse Allah duasına cevap verecektir. İsim ve Sıfat konusunun detaylarını inceleyeceğimiz zaman gelecekte bu konudan bahsedeceğiz inşa'Allah.

ALLAH İSMİ TEK BAŞINA ZİKİR DEĞİLDİR

Duada, övgüde, yüceltmede, şehadette Allah ismi kullanılır ancak Allah ismi tek başına bize Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) öğrettiği zikrin bir formu değildir. Dolayısıyla siz 100 defa Allah, Allah diye zikir çekemezsiniz. Tesbih çekerken 100 defa Allah, Allah demezsiniz. *Elhamdulillah, Bismillah, SubhanAllah, La ilahe illallah* diyebilirsiniz. Ancak şöyle diyebilirsiniz *Yaa Allah* şuna ihtiyacım var. Tek başına Allah ismini kullanarak zikir çekme Peygamberimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) öğrettiği bir zikir formu değildir.

ALLAH'IN DİĞER TÜM İSİMLERİ ALLAH İSMİNİ TAKİP EDERLER

Allah ismi Allah'ın diğer herhangi bir ismini takip etmez, diğer isimleri Allah ismini takip eder. Bunu bir örnekle açıklayayım çünkü bu açıklamayı daha önce duymuştunuz, ancak bir örnek ile yüzlerinizde gördüğüm kafa karışıklığını gidereceğim, inşa'Allah. *El Kuddüs, El Aziiz, El Cabbar, El Khaalik* tüm bunlar Allah'ın isimleridir. Allah, *El Aziiz'in* adıdır demezsiniz. Allah, *Er Rahmaan'ın* ismidir demezsiniz. Tersini söylersiniz yani *El Kuddüs*, Allah'ın ismidir dersiniz. *El Aziiz*, Allah'ın ismidir dersiniz, *Er Rahmaan*, Allah'ın ismidir dersiniz. Yani, Allah'ın diğer isimleri Allah ismini takip ederler.

ALLAH'IN İSMİNDE TEVHİDİN YÖNLERİ

Son dersimizde *Bismillah*'ın Tevhidin üç yönünü kapsadığını söyledik. *Bismillah* diye başladığınız her hususta Tevhidin üç yönünü Allah'a teslim ediyorsunuz. Yani *BismillahirRahmaanirRahiym* veya *Bismillah* dediğinizde böyle yapıyorsunuz.

Şimdi, Allah isminin Tevhidin üç yönüne inanmayı içerdiğini ve Tevhidin üç türüne inanmak zorunda olduğunuzun bir gereklilik olduğunu söyleyeceğim. Sadece Allah ismi değil, onun kökü *İlaah* ismi de Tevhidin üç türünü içerir ve Tevhidin üç türüne inanmanızın zorunlu olmasını gerektirir.

توحيد الألوهية; متضمن لتوحيد الربوبية, بمعنى أن توحيد الربوبية جزء من معنى توحيد الألهية

"Rububiyet Tevhidi, Ulûhiyet Tevhidi'nin bir parçasıdır ancak tersi doğru değildir. Allah ismini kökü *İlaah* teklik manasına gelir ve Rububiyette tekliği içerir dolayısıyla burada Tevhidin iki türü vardır. Sonra, Allah ismi kendi başına İsim ve Sıfat Tevhididir. Böylece Allah ismi hatta Allah isminin kökü *İlaah* ismi Tevhidin üç türünü içerir.

ALLAH'IN YÜCE İSMİ: ALLAH

El Müc'em El Muhfaras'a göre Kur'an da Allah ismi 2602 defa geçer. Allah'ın en popüler ismidir, Şehadet getirirken diğer tüm isimlerin yerine seçtiği ismidir. Şehadet getirirken *Eşhedü en la ilaahe illallah*...dersiniz.

Allah ismini söylediğinizde, andığınızda herhangi bir isimden bahsetmiyorsunuz, Yüce, Ulu, Saygın bir ismi zikrediyorsunuz. Korktuğunuzda güven içinde olmak için Allah adını zikredersiniz, korktuğunuzda, lütuf istediğinizde, bereket istediğinizde Allah'ın adını anarsınız. Korku durumunda Allah'ın adını anarsanız güvenliğe kavuşursunuz. Endişe, acı ve keder içinde olduğunuzda Allah'ı anarsınız. Dertleriniz ve sıkıntılarınız olduğunda Allah'a çağrıda bulunursanız O'ndan başka kimse sizi sıkıntıdan kurtaramaz. Hasta olduğunuzda hastalığınıza Allah'tan başka şifa verecek olan yoktur. Korktuğunuzda Allah'tan başka korkunuzu giderecek olan yoktur. Zulme uğrayan biri Allah'ın adını anarak Allah'dan isterse O ona zafer verir. Merhamet istediğinizde Allah'tan isterseniz. Lütuf ve bereketi Allah'tan istersiniz. Günahlarınızı temizlemek isterseniz Allah'ı çağırırsınız. Allah, sıradan bir isim değildir. Allah isminin manalarını hissediyor musunuz?

Allah'ın isimlerinin manalarını kavrayan biri sonsuz bir mutluluk içinde yaşayacaktır. Allah'ı kalbinizde en yüce kılarsanız, kalbiniz güçlenir, çok güçlenir, tertemiz olur ve aynı zamanda da merhamet dolar çünkü içinde Allah vardır. Allah, sıradan bir isim değildir. Allah isminin manasını gerçekten bilen bir kalp hiçbir günahı küçümsemez. Bismillah demeniz Allah'ın bir farzıdır. Fatiha Suresi'nde günde 17 defa söylemek zorundasınız ilaveten Sünnet olarak defalarca kere söylemek zorundasınız. O yüzden bu ismi söylemeyi söylediğiniz diğer sözlerle karıştırmayın, Allah normal bir söz değildir. Bazıları patronları, kralları, eşleri veya devlet başkanlarının adını andıklarında sanki Allah'ın adını anıyormuşçasına yüksek bir saygıya sahiptir. O halde Allah'ın ismini duyduğunuzda hissettikleriniz size imanınızın durumunu gösteren bir ölçü olabilir.

“Allah’ın ismi tek başına anıldığında ahirete inanmayanların kalplerindeki nefretleri yüzlerine vurur, ama Allah’ın dışındakilerle anıldığında hemen sevinçten yüzleri parlarlar.”(Zümer: 45)

Allah ismi tek başına anıldığında duyduğunuz haz düzeyi, sevgi düzeyi, rahatlık düzeyi ve mutluluğun kalbinizdeki iman seviyesini gösterdiğini söylüyor ayet. Allah dediğinizde, gökleri direksiz kaldıranın Adını anıyorsunuz.

كن فيكون

Ol demesi ile her şey olanın Adını zikrediyorsunuz. Ve O sizi yayılan bir meniden yarattı. En güzel şekilde yarattı. Allah’ın adını her duyduğunuzda bunu aklınıza getirin ve daha önemlisi Allah dediğinizde şu ayeti aklınıza getirin:

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِه وَالْاَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِه سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Allah’ı gerektiği gibi takdir edemediler. Kıyamet günü yeryüzü toplu halde O’nun avucundadır, gökler de O’nun sağ elinde dürülmüştür. Allah onların ortak koştuklarından münezzehtir, yücedir.”(Zümer:67)

O yüzden Allah’ı gereği gibi takdir edemeyenler gibi olmayın. Allah’ın adını duyduğunuzda onlar gibi olmayın. Allah adı çok büyük, çok büyük anlamlar taşır.

ER RAHMAAN VE ER RAHİYM

ER RAHMAAN

Rahmaan, her şeyi kapsayan tam bir merhamete sahip olandır. Bu isim eşsizdir, Allah’ın eşsiz isimleri arasındadır. *Er Rahmaan*, Allah’ın özel

bir ismidir. Bu isim sadece Allah'ındır, sıfattır, merhamet sıfatı gibi. Büyük, engin, geniş, engin merhametin yegâne sahibi. Nihai, tam merhamet Allah'tan başka kimseye ait değildir. O yüzden O, *Er Rahmaan'dır*. Arabça *Rahmaan* ismi (فعلان) *Fe'laan* kalıbındadır ve enginliği, bolluğu ve yoğunluğu, şiddeti gösterir. *Fe'laan* kalıbı *Rahmaan'a*, insan için *Ğadbaan*-kızgın (غضبان), *Sakraan*-sarhoş (سكران), *Atşaan*-susamış (عطشان) örnek verebiliriz. Ancak basit bir kızgınlık değil çok kızgın veya basit bir susamışlık değil susuzluğun en şiddetli hali, çok sarhoş demektir. *Er Rahmaan'da* aynıdır ve elbette Allah en üst seviyede örneğe sahiptir. *Er Rahmaan* sadece Allah'a ait olan yüksek bir merhamet derecesi demektir. *Er Rahmaan*, Kur'an da *57* defa geçer. *Er Rahmaan*, en rahmetli, en şefkatli demektir.

ER RAHİYM

Er Rahiym bir eyleme atıfta bulunan bir isimdir, yani merhameti diğerlerine erişen anlamına gelir. Bu isim Allah için geçerlidir ancak diğerleri içinde sınırlı bir şekilde geçerlidir. *Muc'em El Mufahras*'a göre Kur'an da 114 defa geçer. Yaratıklarını kuşatan merhamet. Bu söz yani *Rahiym - Fe'iyl* (فعيل) kalıbındadır. Arabça *Fe'iyl* diğerlerine erişen bir eylemin şiddet ve yoğunluğunu gösterir. Allah kâinata ve yaratıklarına karşı en merhametli olandır.

Bu isim, sınırlı bir şekilde diğerleri içinde geçerlidir. Siz çocuklarınıza, kardeşlerinize ve ailenize karşı merhamet sahibi olabilirsiniz. Ancak elbette sizin sahip olduğunu merhamet ile Allah'ın yaratıklarına olan merhametini, hatta yaratılıştan kıyamete kadar O'nun merhametini kıyaslamanızın herhangi bir yolu yoktur. Bu konuda bir kıyaslama yapamazsınız. *Er Rahiym* olan Allah'ın merhameti ile bir tüy, hatta bir atom parçası veya zerresi kadar bile olsa kıyaslama yapamazsınız. Her ne kadar sizde kimsenin inkâr etmeyeceği bir tür merhamet olsa da asla bunu Allah'ın merhameti ile kıyaslayamazsınız. *Rahiym* isminin diğerleri için sınırlı bir şekilde kullanıldığını söylerken kastettiğimiz işte budur.

Şu'ra Suresinde, Allah(azze ve celle) buyurur;

لَيْسَ كَمِثْلِه شَيْءٌ وَهُوَ السَّميعُ الْبَصيرُ

"...O'nun misli hiçbir şey yoktur ve O her şeyi işitir, her şeyi görür..."(-Şu'ra: 11)

En'am Suresinde, Allah buyurur;

لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطيفُ الْخَبيرُ

"Gözler onu idrak edemez ve O gözleri idrak eder ve O her şeyin en ince ayrıntısını bilir ve her şeyden haberdardır."(En'am: 103)

ER RAHMAAN VE ER RAHİYM

Er Rahmaan, büyük, engin merhamet sahibidir. *Er Rahiym*, merhameti kul ve yaratıklarına erişen demektir. *Er Rahmaan* ve *Er Rahiym* sözü büyük, engin, son düzeyde Allah'ın merhametini gösterir. *Er Rahmaan* ve *Er Rahiym* arasında bir farklılık vardır. Kimse, *Er Rahmaan* diye isimlendirilemez ancak O'nun yaratıklarına *Rahiym* ismi verebilirsiniz. *Rahmaan* ismi tek başına konulmamalıdır çünkü sadece Allah'ın adıdır. Nihai, büyük, engin merhamet sadece Allah'a aittir. Siz bu özelliklere sahip değilsiniz bu yüzden bu isme de sahip olamazsınız. Tıpkı Allah ismi gibi, çünkü siz Allah'ın sahip olduğu özelliklere de sahip değilsiniz, *Er Rahmaan*'da aynı şekilde sadece Allah'a has ismidir. Aynı şekilde *El Khaalik*(Yaratan), *Er Rezzaak*(Rızk veren), *El Ahad*(Bir olan), *Es Samed*, *El Baari*, *El Kayyuum* isimlerini de isimlendirmede tek başına kullanamazsınız. *El Khaalik* örneğin eşi benzeri olmayan bir şey yaratan demektir. Siz böyle bir şey yaratabilir misiniz? İmkânsız. O halde *El Khaalik* ismini tek başına kullanamazsınız. Çünkü *El Khaalik* isminin taşıdığı özelliklere sahip değilsiniz. *El Baari* herhangi bir kusurdan muaf olacak şekilde mükemmel yaratan demektir. Siz kusursuz bir şey yaratabilir misiniz? Mümkün değil, o halde siz de tek başına *El Baari* ismini kullanamazsınız.

Sonra *Ghani*, *Melik*, *Aziz*, *Cabbar* gibi Allah'ın diğer bazı isimleri var-

dır, örneğin Kur'an da Allah, Yusuf'a iftira atan kadını tanımlarken şöyle diyor;

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَاَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتٰيهَا عَنْ نَفْسِه

"Şehirdeki bazı kadınlar 'Aziz'in karısı, hizmetindeki genç ile beraber olmak istiyormuş dedi..."(Yusuf: 30)

Allah'ın isimlerinde *Aziiz'i* Allah, Aziiz'in karısı diye kullanıyor. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında bir sahabenin adı El Hakiym'di. Hakiym İbn Hizaam'dı. *Hakiym*, Allah'ın isimlerindendir.

Allah, Kur'an da buyurur;

كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ

"...İşte böyle Allah, her kendini beğenmiş zorbanın kalbini mühürler." (Mü'min-Ghafir:35)

Allah, ayette Cabbar ismini yaratığı için kullandı. *El Cabbar* O'nun isimlerindendir ve O, bu ismini yaratığı için kullanıyor. Bu isim Kur'an da 10 yerde geçer ve 9'unu kendini beğenmiş, zorba, baskıcı, adaletsizlik yapanlar, zulüm yapanlar anlamında yaratıkları için kullanır, *Cabbar* isminin geçtiği son Sure Haşr'dır ve Allah Kendine atfen kullanır. Bu isim bir insan için kullanıldığında bir şekilde olumsuz anlam taşır. Hatta bir insan için kullanıldığında olumlu olarak kullanılsa da insan neticede kusurdan muaf değildir. *Cabbar* ismini Allah için kullandığınızda ise apayrı bir anlamı vardır. Olumluluğun zirvesi, mükemmellik olarak kullanılır. *Er Rahmaan* ve *Er Rahiym* arasındaki farklılıkta böyledir. Kur'ana bakın Allah ne diyor:

اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَميعاً بَصيراً

"...Şüphesiz Allah her şeyi işitir, her şeyi görür."(Nisa: 58)

İnsan Suresi'nde Allah sizi nasıl adlandırıyor:

اِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ اَمْشَاجٍ نَبْتَليهِ فَجَعَلْنَاهُ سَميعًا بَصيرًا

"Gerçekten biz insanı katışık bir nutfeten yarattık, onu imtihan ediyoruz. Onu işitir ve görür kıldık."(İnsan:2)

Allah sizin için ne diyor:

فَجَعَلْنَاهُ سَميعاً بَصيراً

"...Onu işitir ve görür kıldık."

Ve Allah Kur'an da birçok defa Kendisinden bahsederken buyurur;

وَهُوَ السَّميعُ الْبَصيرُ

"...ve O her şeyi işitir, her şeyi görür."(Şu'ra: 11)

Er Rahiym ismi de bu şekildedir. Çocuğunuza *Rahiym* ismini koyabilirsiniz, Allah Kur'an da buyurur;

وَكَانَ بِالْمُؤْمِنينَ رَحيماً

"...ve o müminlere karşı çok merhametlidir."(Ahzab: 43)

Burada müminlere karşı merhametli olan Peygamberdir(sallallahu aleyhi ve sellem).

İsimlenebileceğiniz Allah'ın isimleri vardır ancak daima şunu aklınızda tutun sahip olduğumuz özellikleri Allah ile kıyaslamamızın hiçbir yolu yoktur.

Müseyleme El Kezzab yani Yalancı Müseyleme kendisine Rahmaan ismini taktı ki bu isim sadece Allah'a aittir. Allah'ın bir cezası olarak Al-

lah, onun yalanını açığa çıkardı ve onun yalancı olarak bilinmesini sağladı. Evet Müseyleme El Kezzab kendi için Allah'a ait olan Rahmaan ismini seçti ve kendisine Rahmaan El Yememe dedi. Ve Allah, ona yalancı lakabını giydirdi ve Kıyamete kadar o öyle yani Müseyleme El Kezzab olarak bilinecektir. Rahmaan El Yememe derseniz kimse bilmeyecektir! Kimse onu böyle bilmez. Tarih onu Müseyleme El Kezzab olarak kaydetti. Bu, onun sadece Allah'a ait bir ismi tek başına kullanmaya çalışmasının bir cezasıdır. O, şehir ve köy sakinleri arasında, çöl insanları arasında tarihte bir yalancı örneği haline geldi. Sadece Allah'a ait bir ismi takma cüretinin bir cezası olarak.

Dolayısıyla *Er Rahmaan* ve *Er Rahiym* arasındaki ilk fark, sizi tek başına Rahiym diye isimlenebilirsiniz ancak *Rahmaan* ismini tek başına isim olarak kullanamazsınız. *Rahiym* isminde bile nitelikler açısından büyük farklılık vardır, yani insan için kullanılması ile Allah için kullanılması arasında. Ya da Yaratıcı ile yaratılan arasında.

İbn Cerir, El Faris ve diğerleri *Er Rahmaan*'ın tüm yaratıklar için (iyi veya kötü, insan veya değil) ve *Er Rahiym* isminin sadece müminler için geçerli olduğunu söylediler. *Er Rahmaan,* Allah'ın merhametine ilişkin daha geniş bir anlam taşır. El Farisi, İbn Cerir ve diğerleri şunu delil olarak kullandılar;

وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيماً

"...ve o müminlere karşı çok merhametlidir."(Ahzab: 43)

Dolayısıyla *Rahmaan* daha geniş kapsamlıdır ve *Rahiym* sadece müminler içindir dediler. Bazı âlimler buna itiraz ettiler ki şimdi bu ihtilafa değinmek istemiyoruz. İbn Abbas(radiyallahu anhu) dedi:

إسمان رقيقان أحدهما أرقّ من الآحر

"İki yumuşak, kibar isim biri diğerinden daha yumuşaktır, daha incedir."

Birinin manası diğerinden daha kapsamlı mana taşır, biri diğerinden daha merhametlidir demektir. İbn El Mübaarek "eğer *Rahmaan* ismiyle isterseniz O verir. *Rahiym* ise eğer O'ndan istemezseniz O gazaplanır" dedi.

ALLAH'IN MERHAMETİ

MERHAMET ÖZELLİĞİ

Er Rahmaan ve *Er Rahiym* Allah'ın rahmet niteliğini verir. Biz, Allah'ın kendi zatında ispat ettiğini, ispat ederiz ve O'nun Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) O'nun zatında ispat ettiği isimler konusunda en bilgi sahibi kişidir.

لَيْسَ كَمِثْلِه شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"...O'nun misli hiçbir şey yoktur ve O her şeyi işitir, her şeyi görür..."(-Şu'ra: 11)

En'am Suresinde, Allah buyurur;

لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

"Gözler onu idrak edemez ve O gözleri idrak eder ve O her şeyin en ince ayrıntısını bilir ve her şeyden haberdardır."(En'am: 103)

Allah'ın merhametini veren bu iki isim vardır, dolayısıyla Allah'ın kendi zatında ispat ettiğini biz de ispat ederiz. Bu konuda herhangi bir *Teşbih* (تشبيه)- kıyaslama veya *Temsil* (تمثيل)- benzetme, *Ta'tiyl* (تعطيل)- inkâr veya *Tahrif* (تحريف) – bozma yapmadan Allah'ın kendi zatında kendinde ispat ettiği isim ve sıfatlarını ispat ederiz. Bu gelecekte ele alacağımız bir konu olacaktır, Akide konusunda Esma ve Sıfat Tevhidinde anlatacağız, inşa'Allah. Allah buyurur;

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ

"De ki O Allah ahaddır-tektir."(İhlas: 1)

O eşi ve ortağı olmayan tektir. Bu herkesin anladığı manadır ancak bu ayrıca O'nun isimleri, sıfatları ve özellikleri anlamında da tek olması demektir-bu anlamlarda da tek olmasını gerektirir.

ALLAH'IN MERHAMETİ

Birisi *BismillahirRahmaanirRahiym* dediğinde, her ayette, herhangi bir nedenle hamd ettiğinde, bir Sure okuduğunda artık bunun manasını biliyorsunuz bu bir iman enerji vericisidir. Burada bir iman desteği söz konusudur. Yani gerçekten günde birçok sefer imanınızı şarj edersiniz, yani dudaklarınızdan dökülen basit bir söz değildir. İşte bu yüzden bu konuda ayrıntılı konuşmaya gayret ettik. *Er Rahmaan* ve *Er Rahiym*, Allah isminin niteliğidir, bazı ayet ve hadislerde Allah'ın merhametine hızlı bir göz atalım;

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

"De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Gerçekten Allah bütün günahları bağışlar, O bağışlaması ve merhameti büyük olandır."(Zümer: 53)

Ali İbn Talib(radiyallahu anhu) "Bu, Kur'an da ki Allah'ın en kapsayıcı ayetidir" dedi. İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) "Bu, Kur'an da ki en rahatlatıcı ayettir" dedi. Eş Şevkani "Bu, Kur'an da ki en ümit verici ayettir" dedi. Neden? Çünkü Allah'ın merhametinden bahsediyor, O ümit veriyor. O kime ümit veriyor, kimden bahsediyor? Meleklere mi ki onlar hata yapmazlar, Allah'a itaat ederler ve onlar yanılmazlar. Hayır, Allah meleklerden bahsetmiyor günahkârlardan bahsediyor. Günahlarda en aşırıya giden günahkâr kullarından bahsediyor. Sahihi Buhari ve Müslim'de yer alan bir hadiste Ebu Hureyre dedi: Allah mahlûkatı yarattı ve Arşının üzerine yazdı;

رحمتي سبقت غضبي

“Benim Rahmetim, Gazabımı geçti”

Buhari’de yeralır, Umar aktardı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir kadının oğlunu aradığını gördü ve sahabeleri de bu sahneyi görüyordu. Kadın sonunda oğlunu buldu, ona sıkıca sarıldı ve onu emzirmeye başladı. Son derece etkileyici ve duygusal bir andı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ve sahabeleri o annenin çocuğuna olan şefkat ve hassasiyetinden etkilendiler. O noktada Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sahabelerine Allah’ın merhametini öğretmek için bir fırsat buldu. Sahabeler bir kadının-bir annenin merhametini gördüler ve Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) onlara Allah’ın merhametini öğretmek istedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sordu, *“Böylesi bir anne çocuğuna zarar verir mi? Böylesi bir annenin çocuğunu ateşe atacağını düşünür müsünüz?”* Sahabeler “Hayır” dediler. Hatta “Vallahi hayır, o sağ olduğu müddetçe imkânsız” dediler. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

الله أرحم بعباده من هذه بولده

“Allah’ın kullarına olan merhameti, bu annenin çocuğuna olan merhametinden çok daha fazladır.”

Bunun için bazıları şöyle dua ettiler, “Ya Allah annemin bana yeryüzündeki en merhametli insan olduğunu biliyorsun ve ben biliyorum ki Sen bana annemin bana olan merhametinden çok daha fazla merhametlisin. Annem bana bir zarar gelmesine izin vermez, bu yüzden Allah’ım beni her türlü azaptan muhafaza buyur.” (Alahumme Aamiiin)

Sahih Müslim’de yer alır, Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) bildirdi Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *“Allah merhametini 100’e ayırdı, birini yeryüzüne indirdi. İşte o bir parça merhametle cinn, insan, böcek vs. tüm varlıkların birbirleri arasında sevgisi vardır. Bu bir parça merhamet yüzünden birbirlerine merhamet, nezaket gösterirler. Bu bir parça merhamet yüzünden yırtıcı bir hayvan yavrusuna şefkat duyar. Allah, merhametinin 99 parçasını ise Yanında tutuyor.”* Bu bir hadistir.

Rahmaan ve *Rahiym*'in manasını anladık mı?

ALLAH'IN RAHMETİNİ ELDE ETMEK

Allah'ın merhametini elde etmenin en iyi yolu Zikr şekillerinden olan *Estağfirullah* demektir. Neml Suresine bakın Salih(aleyhi salatu ves selam) kavmine ne dedi;

لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

"...Size merhamet edilmesi için Allah'tan bağışlanma dileseniz olmaz mıydı?"(Neml: 46)

Allah'ın merhametine kavuşabilmek için Allah'a tevbe ve istiğfar edin. *Estağfirullah* zikrine devam ederseniz *Rahmaan* ve *Rahiym*in merhametine kavuşursunuz. Allah'ın merhameti iyilik yapanlaradır,

اِنَّ رَحْمَتَ اللّٰهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

"...Gerçekten, Allah'ın rahmeti iyilik yapan muhsinlere çok yakındır..."(A'raf: 56)

Musa(aleyhi salatu ves selam) iki kıza koyunlarını sulaması için yardım ettikten sonra bir ağacın altına çekildi ve Allah'a dua etti;

فَقَالَ رَبِّ اِنِّي لِمَا اَنْزَلْتَ اِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

"...Ve dedi, Rabbim gerçekten ben bana indireceğin her hayra muhtacım." (Kasas: 24)

Allah, onun duasına cevap verdi ona merhamet gösterdi;

فَجَاءَتْهُ اِحْدٰيهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ اِنَّ اَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ اَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ

قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

"Bu esnada iki kızdan biri utangaç bir eda ile yürüyerek geldi, 'Bizim yerimize, hayvanlarımızı sulamanın karşılığını ödemek üzere babam seni çağırıyor.' Dedi. Musa, kızların babasının yanına gelip de ona başından geçenleri anlatınca, o 'Korkma, zalimler güruhundan kurtuldun' dedi."(Kasas: 25)

Dolayısıyla başkasına merhamet ederseniz, size de merhamet edilir. Bu, Allah'ın merhametini elde etmenin ikinci yoludur. Sünen Ebu Davud'da Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, "Siz bu dünyada insanlara merhamet ederseniz, göklerin üzerinden de size merhamet edilir."Bu dünyada diğer canlılara karşı merhamet sahibi olun. Musa'nın(aleyhi salatu ves selam) kendi eşine gösterdiği gibi eşinize, çocuklarınıza, öğrencilerinize, çalışanlarınıza, üstün olduğunuz veya kontrolü altınızda olanlara merhamet gösterirseniz, hatta hayvanlara merhamet gösterirseniz merhamet size döner, size de merhamet edilir. Bu bir hadistir.

اِنَّ رَحْمَتَ اللّٰهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

"...Gerçekten, Allah'ın rahmeti iyilik yapan muhsinlere çok yakındır..."(A'raf: 56)

Enes, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanında 10 yıl hizmet etti ve bir kere bile Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından azarlanmadı. Onun hiçbir hata yapmadığını mı düşünüyorsunuz? O yüzden bunu aklınızda tutun, diğerlerine merhamet ederseniz Allah'da size merhamet eder.

DERS 3

Bu bizim Şerh El Usuulu Selaase(Üç Prensip Şerhi) dersimizin üçüncüsüdür. Geçtiğimiz iki derste nihayet *BismillahirRahmaanirRahiym* konusunu bitirdik ve şimdi size bir parça daha hızlanacağımız sözünü veriyorum inşa'Allah. *BismillahirRahmaanirRahiym* konusundan sonraki konumuz *I'lem Rahimek Allah* olacak.

BİL, ALLAH SANA MERHAMET ETSİN

اِعْلَمْ رَحِمَكَ الله

I'lem sözcüğü farklı varyasyonları ile birlikte Kur'an da 779 defa geçer.

Bakara Suresi'nde Âdem'in(aleyhi salatu ves selam) kıssasına bakıp incelediğinizde Âdem'in(aleyhi salatu ves selam) ilk yaratılış kıssasında bir şeyler göreceksinizdir, Allah buyurur;

وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ اِنِّي جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَلِيفَة قَالُوا اَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَّاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ اِنِّي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَّاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ اَنْبِؤُنِي بِاَسْمَّاءِ هٰٓؤُلَّاءِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَّا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ قَالَ يَّا اٰدَمُ اَنْبِئْهُمْ بِاَسْمَّائِهِمْ فَلَمَّا اَنْبَاَهُمْ بِاَسْمَّائِهِمْ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ اِنِّي اَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ

"***Hani senin Rabbin meleklere gerçekten Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım dedi. Onlar dediler, 'Orada orayı fesada verecek ve kan dökecek birini mi yaratacaksın? Ve biz Seni daima övüyoruz ve Seni eksiklikten münezzeh tutuyoruz. Allah, 'Ben şüphesiz sizin bilmedikle-***

rinizi bilirim' dedi. Ve Âdem'e tüm isimleri öğretti sonra meleklere sunup dedi, 'Eğer sözünüzde sadık iseniz Bana şunların isimlerini haber verin' Onlar dediler, 'Seni tenzih ederiz bizim ilmimiz sadece Senin bize öğrettiğin kadardır, gerçekten her şeyi bilen ve sonsuz hikmet sahibi olan Sensin.' Allah dedi, 'Ya Âdem, onlara bunların isimlerini haber ver.' Âdem onlara isimleri haber verince Allah dedi, 'Size, şüphesiz göklerin ve yerin gaybını ve sizin açıkladığınızı ve sakladığınızı bilirim demedim mi?'"(Bakara: 30-33)

Bilgi-İlim, Âdem(aleyhi salatu ves selam) ve yaratılış kıssasının anlatıldığı bu dört ayette farklı varyasyonları ile birlikte 8 defa geçiyor. Bu dört ayette *a'lem* (أَعْلَمُ), *ta'lemune*(تَعْلَمُونَ), *a'lleme* (عَلَّم) veya *allemtena* (عَلَّمْتَنَا) varyasyonu ile Âdem hakkındaki bu ayetlerde 8, Kur'an da toplam 779 defa geçiyor.

Bu dört ayette sadece ilim den bahsedilmekle kalmıyor ayrıca bundan daha narini İlmin, melekleri ona secde ettiren Âdem'in(aleyhi salatu ves selam) sahip olduğu fazileti ve mükemmelliği olmasıdır. Melekler, Allah'ı Âdem'den(aleyhi salatu ves selam) çok över, yüceltir, melekler Allah'a Âdem'den(aleyhi salatu ves selam) daha çok şükrederler ancak Adem(aleyhi salatu ves selam) ilim üstünlüğüne ve ilim bilgisinin uygulanması üstünlüğüne sahiptir.

Allah(azze ve celle) onu yeryüzünde Halife olarak yarattı ve buyurdu;

اِنِّي جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَلِيفَة

"***...Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım...***"

Bilgi-ilim-bilmek temeldir. Diğer tüm ümmetlere öncülük, liderlik yapmak isteyen bir ümmet bir ilim ümmetidir ve kesinlikle ilme sahip olmak zorundadır. İlmin yokluğunda Şirk bir ümmetin içine sızar ve o ümmeti yok eder, tıpkı her bireyi çürüttüğü gibi o milleti, o ümmeti çürütüp yok eder. Sadece Tevhid(ilmin temeli-aslı-özü ve kalbidir) değil her şey bilgi gerektirir, ahlak-terbiye-görgü kuralları bile ilim gerektirir, bilgi gerekti-

rir. Ahlak ve görgü kurallarını bilmezseniz kusurlu olursunuz. İlim öğrenmek bir standarttır. Bugün, kahraman olarak adlandırılan aslında korkak olan insanlar olduğunu görürsünüz. Günümüzdeyse ilim olmaksızın, karmakarışık, kafa karıştırıcı şeyler yapmak özgürlük ve bağımsızlık haline geldi ve ilim veya bilgi sahibi olmaksızın İslam'a, Allah'a ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) saldırmak, aşağılamak akıllı bir davranış olarak kabul edilir hale geldi ve ifade ve düşünce özgürlüğü olarak görülmeye başladı. Bu yüzden ilim son derece önemlidir, ne kadar ilmin eksikliğinin çoğaldığını görürseniz Kıyamet Gününe o kadar yaklaştığınızı düşünebilirsiniz. Cehaletin ne kadar çoğaldığını görürseniz, Kıyamet Gününe o kadar yakınsınız. İlmin azalması, cehaletin çoğalması Kıyamet'in bir alameti değil midir?

Bir değişim arayan herkes ilim-bilgi sahibi olmalıdır. Burada inşa'Allah daha önce de dediğim gibi biz İslam'ı yeniden canlandıranlar çıkartacağız, Allah'a duamız bu isimleri sizlerin arasından çıkartmasıdır. Bu Ümmeti ve mirasını canlandıran birisi, birileri ve bunun anahtarı da ilimdir. Tüm zamanların en muhteşem canlandırıcılarına bakın, Rasullere ve Nebilere. Âdem'den(aleyhi salatu ves selam) bahsettik ve onun hakkında dört ayette ilimden nasıl 8 defa bahsedildiğinden bahsettik, ancak fazlası vardır, Lut'a(aleyhi salatu ves selam) bakın;

وَلُوطًا اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا

"***Ve Lut'a biz ona hüküm ve ilim verdik...")(Enbiya: 74)***

Allah, Lut'a(aleyhi salatu ves selam) hüküm yani işler hakkında doğru karar verme yetisi ve Peygamberlik ve ilim yani din bilgisi verdiğini söylüyor.

Musa'ya(aleyhi salatu ves selam) bakın;

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَاسْتَوٰٓى اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا

"***O güçlü ve olgunluk zamanına ulaşınca ona hüküm ve ilim ver-***

dik...”(Kasas: 14)

Yusuf’a(aleyhi salatu ves selam) bakın;

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗٓ اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا

“***O kuvvetli zamanına ulaşınca biz ona hüküm ve ilim verdik...”(Yusuf: 22)***

Yakub’a(aleyhi salatu ves selam) bakın;

وَاِنَّهٗ لَذُوْ عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنٰهُ

“***...gerçekten o, bizim ona öğrettiğimiz için bir ilim sahibiydi...”(Yusuf: 68)***

Davud(aleyhi salatu ves selam) ve Süleyman’a(aleyhi salatu ves selam) bakın;

فَفَهَّمْنٰهَا سُلَيْمٰنَ وَكُلًّا اٰتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا

“***Süleyman’a kavrattık, her ikisine de biz hüküm ve ilim verdik...”(Enbiya: 79)***

İsa’ya(aleyhi salatu ves selam) bakın;

وَاِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ

“***...Ve biz sana kitabı, hikmeti ve tevratı ve incili öğrettik...”(Maide: 110)***

Muhammed’e(sallallahu aleyhi ve sellem) bakın;

وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ

“ ***Ve Allah sana kitabı ve hikmeti indirdi ve sana bilmediklerini öğretti...”(Nisa: 113)***

Bilgi-ilim olmadan liderlik olmaz, kuvvet olmaz, egemenlik olmaz.

Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) gönderilen ilk vahiy ilimle ilgilidir;

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذي خَلَقَ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ اَلَّذي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ

"Oku Rabbinin adıyla O ki Yarattı. O insanı alaktan yarattı. Oku ve senin Rabbin en cömerttir. O ki kalemle öğretti" (İkra: 1-4)

İk'ra(اِقْرَأْ), *alleme*(عَلَّمَ), *kalem*(قَلَم) hepsi limle, bilgi ile bilmekle ilgilidir. İlmin farklı varyasyonları Kur'an da 779 defa geçer. Allah isminden sonra en çok geçen isimdir. Allah'ın Beni İsrail için lider olarak seçtiği Talut'un sahip olduğu özelliklerine bakın;

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا اَنّٰى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ اَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰيهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ

"Onların peygamberleri dedi, 'Gerçekten, Allah sizin için melik-hükümdar-komutan olarak Talutu seçti.' Onlar dediler, 'O üzerimize nasıl hükümdar olur? Ve biz hükümdarlığa ondan daha fazla hak sahibiyiz ve ona maldan-servetten bir genişlikte verilmedi.' Peygamberleri dedi, 'Allah onu üzerinize seçti ve ilim ve bedenini güçlü kıldı."(Bakara: 247)

Allah, Peygamberine onlara Talut'un onların kralı olduğunu söyle, diyor. Talut, İsrailoğulları'nın kralların çıkmadığı bir kabilesindendi, İsrailoğulları krallarını başka kabilelerinden seçerdi. Allah ise Talut'un bulunduğu kabileden Talut'u seçmeyi diledi. Bu yüzden İsrailoğulları ilk olarak

Talut, kralların mirasçısı olan kabileden değil diye itiraz etti. Bu bir yana onun parası mülkü de yoktur dediler. Böylece sırt çevirdiler Peygamberleri ile münakaşa ettiler ve bu adamı kral olarak kabul etmiyoruz dediler. Talut'un ne parası vardır ne de kralların seçildiği kabiledendir o yüzden reddediyoruz dediler. Ve tartışma devam ederken Allah buyurdu;

اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰيهُ عَلَيْكُمْ

"***...gerçekten Allah onu üzerinize seçti...***"

Allah onu sizin için seçti, nokta. Allah onu neden seçti? Kur'an a bakalım onun özellikleri hakkında ne diyor;

وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ

"***...ve onun ilmini ve bedenini güçlü kıldı..***"

O sizden daha bilgili ve daha güçlüdür. Bilgi ve güç, doğru, dürüst ve güçlü bir milletin-ümmetin bir özelliğidir.

Hatta cinnlerin arasında bile ilim övülür ve yüksek rütbe olarak kabul edilir. Süleyman(aleyhi salatu ves selam) Belkıs'ın tahtını getirmek istediğinde ne olduğuna bakın;

قَالَ عِفْريتٌ مِنَ الْجِنِّ اَنَا اٰتيكَ بِه قَبْلَ اَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَاِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ اَمينٌ

"***Cinnlerden bir ifrit dedi, 'Sen makamından kalkmadan ben sana onu getiririm ve ben gerçekten bu konuda kesinlikle güvenilir bir güce sahibim."(Neml: 39)***

İfrit ben o tahtı sen makamından kalkmadan sana getiririm dedi ancak ondan daha fazla ilim sahibi bir başkası çıktı ve ben sen göz açıp kapayıncaya kadar o tahtı sana getiririm dedi ve bu iş için o seçildi,

قَالَ الَّذي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ اَنَا اٰتيكَ بِه قَبْلَ اَنْ يَرْتَدَّ اِلَيْكَ طَرْفُكَ

*"**Kitaptan ilim sahibi olan biri dedi, 'Ben sen gözünü açıp kapatıncaya kadar onu sana getiririm'..."(Neml: 40)***

Aslında Belkıs'a yapılacak olan yapıldığında, Süleyman(aleyhi salatu ves selam) şöyle dedi;

وَاُوتينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمنَ

*"**...Zaten bize ondan önce bilgi verilmişti ve biz Müslüman olmuştuk-teslim olmuştuk..."(Neml: 42)***

İLMİN TANIMI

İlim veya bilgi bir şeyin gerçekliğini olduğu gibi, kesin olarak kavramak demektir.

İ'LEM SÖZÜNÜN KULLANIMI

İ'lem Arabça emir kipidir, yazar sözüne böyle başlayarak okurlarını önemli bir çeşit bilgi öğrenmeye hazırlıyor. Bir takım önemli bilgiler söz konusu olduğunda kullanılır veya önemli bir şey olduğunda kullanılır ve burada ki bilgi en önemli bilgidir, Tevhid bilgisidir. Elbette yazar üç temel mesele yani İslam'ın üç temel prensibinden bahsediyor. Bu önemli konular için okurlarının dikkatini çekiyor, dinlemeniz için bir farkındalık oluşturuyor.

İLİM-BİLGİ İNSANDAN BAŞKASINA AKTARILIR MI?

İ'lem sözü insanlar ve hayvanlar veya sadece insanlar için midir? Gerçekten bu dilbilimsel bir noktadır ve sadece dilbilimsel konulara kendilerini verenler bunu gerçekten takdir edebilir, ancak yine de size bahsetmek istiyorum çünkü bu konuda size bahsetmek istediğim bazı hadisler vardır. Anlatacaklarımı hadislerden çıkaracaksınız, onların sahih olduğunu göreceksiniz ve bu konuda ne kadar çok bilgi sahibi olursanız konuya

da o kadar hâkim olacaksınızdır.

Dilbilimi âlimleri *İ'lem* sözünün genellikle elbette anlama kabiliyetine sahip birileri için olduğunu söyledi. Bir duvara gidip *i'lem* demezsiniz. Bazı âlimler daha derinlere gitti ve bazen bir taşa, bir duvara, bir ağaca öğretilebileceğini söylediler. Onlara *i'lem* diyebilirsiniz ve onlara öğretebilirsiniz. Dolayısıyla öğrenmeye yatkın belirti gösteren her ne şey veya kişi olursa olsun, *i'lem* diyebilir ve öğretebilirsiniz.

Bu hadislerden birinden bahsedeceğim. Bu hadisten bahsetmek istiyorum bu hadisin zayıf hadis olduğunu söyleyenler olduğunu duydum ancak aslında Buhari'de yer alır. Musa'dan(aleyhi salatu ves selam) kaçan bir taş hakkındadır. Musa çok alçakgönüllü ve iffetli bir adamdı ve daima kendini örterdi. Çok iffetli olduğundan vücudunun herhangi bir kısmı görülmezdi doğal olarak İsrailoğulları'nın diğer çocukları gibi değildi çünkü onlar birlikte banyo yaparlardı. Bu nedenle olacak ki, İsrailoğulları'ndan bazıları, onun bir hastalığı olduğu için vücudunu sakladığı söylentisini yaydılar. Onun vücudunda bir kusuru vardır, onda cüzzam yarası veya fıtık vardır dediler. Arabça buna *Udhra* (أضر)denir, onun vücudunda bir tür kusuru vardır, dediler. Allah(subhanehu ve teala) Musa'yı(aleyhi salatu ves selam) temize çıkarmak istedi, o bir gün yalnız başınaydı ve giysilerini bir taşın altına koydu ve inziva bir yerde yıkanmaya başladı. Banyosunu bitirdikten sonra elbiselerini bıraktığı yere geldi ve taş onun elbiselerini aldı ve kaçmaya başladı. Musa(aleyhi salatu ves selam) asasını aldı ve taşın arkasından koşmaya başladı ve şöyle demeye başladı (bu önemlidir);

ثَوبِي حَجَرُ ثَوبِي حَجَرُ

"*Elbisem (ey) taş, elbisem (ey) taş."* Yani elbisemi bana ver, elbisemi bana ver demektir. O, İsrailoğullarından bir grubun bulunduğu yere kadar taşın ardından koştu ve onlar onu çıplak gördüler. Onu çıplak gördüler ve onda herhangi bir kusur veya hastalığın olmadığını gördüler. Bu, onların Musa(aleyhi salatu ves selam) hakkında yanıldıklarının kesin kanı-

tıydı, böylece ona attıkları iftiradan Musa(aleyhi salatu ves selam) temize çıkmış oldu. Taş durdu, Musa(aleyhi salatu ves selam) elbiselerini aldı ve sonra asasını aldı ve taşa vurmaya başladı. Bu dikkat çekeceğimiz ikinci noktadır, Musa(aleyhi salatu ves selam) elindeki asası ile taşa vurmaya başlıyor. Nasıl bir taşa vurur? Nasıl bir taşla konuşur? Taş bildiği ve anladığına ilişkin işaretler gösterdiğinde Musa(aleyhi salatu ves selam) ona öyle davrandı. Bu kıssa Allah'ın şu ayette bildirdiği şeydir;

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذينَ اٰذَوْا مُوسٰى فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوا

"***Ey iman edenler Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın ki Allah onu onların söylemlerinden akladı, temize çıkardı..."(Ahazab: 69)***

Burada dikkatinizi çekmek istediğim nokta onun taşa vurmasıdır ki bu bir eğitim işaretidir. Eski tip öğretim yönlerinden biridir ancak bir eğitim ve azarlama işaretidir. Aynı zamanla onunla konuştu da;

ثَوبِي حَجَرُ

"*Elbisem (ey) taş"* dedi.

Taş ona normal doğasının dışında işaret gösterdiğinde(o duyarlıdır ve öğretilebilir), o da onu eğitti. Bu eski bir eğitim yöntemi olabilir, ancak Musa(aleyhi salatu ves selam) taşta bu yöntemi kullandı ve amacına ulaştı. Bu yüzden dilbilimi âlimleri *i'lem* sözünün veya ilim-bilginin insana ve insan dışındaki şeylere uygulanabileceğini söylediler.

Dahası, hatta muhtemelen konuyu daha da anlaşılır kılan bir hadis daha aktaracağım. Bu hadis Sunen El Hâkim'de yeralır, Ed Darimi, El Beyhaki, İbn Kesir ve El Albani sahih kabul ettiler, Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) şehadet getirmek için gelen bir Bedevi hakkındadır. Aslında Bedevi oradan gelip geçiyordu ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona İslam'ı öğretmek istedi ve Bedevi şehadet getirmeye karar

verdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o Bedeviye dedi,

"Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahitlik eder misin?"

Bedevi, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) bazı zor anlar yaşatıyordu. Ve dedi "Bana şahitlik etmemi söylediğin şeye kim şahitlik edebilir?" Bana şahitlik etmemi söylediğin şeye şahitlik edecek birini bana getirmek zorundasın, dedi. Aslında o bir mucize istiyor, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) söylediklerini doğrulayacak bir şey istiyor. Bunun üzerine Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) uzaktaki bir ağaca seslendi ve ağaç uzak mesafeden köklerini sürükleyerek Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına geldi ve Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) selamladı ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi;

"*Eşhedu en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve Rasuluhu"* Yani Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur ve Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Dolayısıyla Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir ağaçla konuştu, bir ağaçla iletişim kurdu. Bedevi elbette Müslüman oldu. Ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) "Halkım İslamı benimserse orada kalacağım ve onlara öğreteceğim, diğer türlü geri döneceğim ve sana katılacağım" dedi. Dolayısıyla temel olarak, normalde bir ağaca eğitim vermezsiniz ancak o anlayabileceğine dair bir işaret gösterdi ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona öğretti. Ağaç şehadet getirdi ve bunu üç defa yaptı.

O yüzden bazen bir insana değil bir taşa öğretebilirsiniz. Bazen insanların kalpleri sanki baş aşağı kapanmış bir fincan gibi kapalıdır, mühürlüdür içine su dökemezsiniz. Bir ağaç veya bir taş öğrenmeye daha yatkın işaretler gösterebilir ki Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Musa(aleyhi salatu ves selam)da bunu gördük. Sahihi Müslim'de yeralan bir hadis vardır, buna göre Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"İlk vahyi almadan önce Mekke'de bir taşın beni selamladığını biliyorum."* O taş, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ilk mesajı almadan önce ona "Es Selamun Aleykum Ey Allah'ın Peygamberi" derdi. Sahabelerine o

taşın yerini gösterdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) tuvalet ihtiyacını gidermek istediğinde ağaçlar onu perdelerdi, kimseye göstermezlerdi.

Bu yüzden dilbilimciler insan olmayan şeylerin anlama ve kavramı belirtileri göstermeleri durumunda onlara *i'lem* denilebileceğini, onlara eğitim verilebileceğini söylediler. Nitekim *i'lem,* bil, öğren demektir ve ilim-bilgi sözü genellikle anlayan ve anlamaya duyarlı insanlar içindir. Taşlar ve sopalar için değildir, ancak eğer onlarda anlama ve kavrama belirtileri görülmesi durumunda onlara da eğitim verilebilir. Yani burada bizim değinmek istediğimiz İslami bilginin insanlardan başkasına anlatılabilir mi anlatılamaz mı hususuydu.

SİZDEN DAHA ÇOK İLİM SAHİBİ BİRİNE *İ'LEM* DİYEBİLİR MİSİNİZ?

Bir âlime *i'lem* diyebilir misiniz? Şimdi biraz daha kendimizi zorlayalım, siz kendinizden daha çok ilim-bilgi sahibi birine *i'lem* diyebilir misiniz, ona öğretebilir misiniz? Elbette, yapabilirsiniz. Örneğin bir âlim İkindi vaktini unutmuş olabilir ve siz ona ikindi vakti olduğunu söyleyebilirsiniz. Dolayısıyla az bilgi sahibi birisi daima kendisinden fazla bilgi sahibi birine öğretebilir. Bilakis genelde çok olan şey ilim seviyesi yüksek olan birinin, genç birinin tespit edebileceği basit bilgileri gözden kaçırmasıdır.

İLMİN SEVİYELERİ: İBN EL KAYYIM

Sonraki durak ilmin seviyeleridir. *Miftaah Dar Es Saadet*(Mutluluk Yurdunun Anahtarı) isimli kitabında İbn El Kayyım ilmin 6 seviyesi olduğunu, ilmin *6* basamağı olduğunu söyledi;

أَوَّلُها : حُسْنُ السُّؤَال

الثَّانِيَةُ : حُسْنُ لإِنْصَاتِ وَلاسْتِمَاعِ

الثَّالِثَةُ : حُسْنُ الْفَهْمِ

الرَّابِعَةُ : الْحِفْظُ

الْخَامِسَةُ : التَّعْلِيم

السَّادِسَةُ : وَ هِيَ ثَمَرَتُهُ - وَ هِيَ العَمَلُ بِهِ وَمُرَاعَاةُ حُدُودِهِ

Birincisi bilgiyi doğru şekilde sormak ve talep etmektir. Bazı insanlar ilimden-bilgiden mahrumdurlar çünkü doğru şekilde sormuyorlar ve gerektiği gibi aramıyorlar ve bu ilk derste zaten bahsettiğim bir şeydir. Onlar aslında sormuyorlar. Bazı insanlar bir soru sorar ama aslında soru değildir. Bazıları da sormaları gereken, aramaları gereken daha önemli, daha temel bir şeyler olmasına rağmen başka şeyleri sorarlar. Bazıları da dünyaları için dinleri için en önemli olan şeylerden ziyade daha az önemli olan şeyleri sorarlar. Soru sorma anlamında temel problemlerden biri en azından nasıl öğreneceklerine dair bir temeli olmaksızın birçok cahilin kendi başına öğrenmeye çalışmalarıdır. Bazı Selef âlimleri ilmi arama şekliniz ilmin yarısıdır dediler ve bu çok doğrudur. Onlar ilmi doğru bir şekilde sormanın, takip etmenin ve araştırmanın ilmin yarısı olduğunu söylediler.

İkincisi güzel bir şekilde dinlemek ve susmak. Ali İbn Talib'in(radiyallahu anhu) şöyle dediği rivayet edilir; "Konuşmaktan çok dinleme konusunda gayretkeş olun."

Üçüncüsü güzel bir şekilde anlamak ve bu açıktır.

Dördüncüsü ezberlemektir. Ve özellikle ilmimiz için ezberlemek zorunda olduğunuz bazı şeyler vardır.

Beşincisi öğretmektir. Öğrendiklerinizi öğretmeniz gerekir. Biz tüm bu hususların üzerinde duracağız ancak şimdi bunları bilmeniz kâfidir.

Altıncısı ilmin meyvesidir. Öğrendiklerinize göre amel etmeniz ve öğrendiklerinizin sınırları içinde kalmanızdır. Ali(radiyallahu anhu) "İlim amele çağırır eğer ona cevap verilirse kalır, eğer yanıt alamazsa gi-

der” dedi. Eş Şabi “İlmimizin ezberlenmesine olan desteğimiz, ilmimiz üzerine amel etmekten gelirdi” dedi.

El Fudayl İbn İyyaad, Muhammed İbn Nadhr, Süfyan İbn Uyayne, Umar İbn Alaa ve diğer âlimlerde buna benzer sözler söylediler.

El Khallaal gramer-Arabça dilbilgisi öğrenmek istediğinde, “Gramer öğrenmeye gittim ve bir yıl sessiz kaldım yani (انصت). Ertesi sene baktım ve araştırdım yani(نظرت). Üçüncü yıl üzerinde tefekkür ettim, düşündüm yani(تدبرت). Dördüncü yıl şeyhime sormaya başladım yani(سألت)” dedi. Yani onun gramer öğrenmesi 4 yılı aldı. O seviyeye gelmeseniz de olur ancak, ben sadece bazı klasik âlimlerin yaklaşımını gösteriyorum. Bunlar âlimlerin sahip olduğu sabır düzeyini, öğrenme yöntemlerinin düzensiz gelişigüzel olmadığını yapılandırılmış bir çalışma olduğunu bize gösterir.

İLMİN ONURU

Yazarın *İ’lem Rahimek Allah* sözünün halen *i’lem* kısmındayız. İlmin onurunu alın ve bu sizin için iyi olacaktır. Öğrenmeyi asla bırakmamanız için size ilham verecektir.

Enes İbn Malik(radiyallahu anhu) dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلى كُلِّ مُسْلِمٍ

“*İlim taleb etmek her Müslüman üzerine zorunluluktur.”*

Bu hadis, rivayet zincirindeki bazı sıkıntılar nedeniyle bazıları tarafından zayıf hadis olarak kabul edilir. Ancak hadisi sahih kabul eden bazı âlimlerde vardır örneğin El Muzzi, Es Suyuti ve El Albani(rahimehumullahi ecmain).

Ahmed, “Bir kişi Dinini tesis etmek için temel olan şeyin ne olduğunu bilmek zorundadır” dedi. Bundan sonra ele alacağımız dört giriş meselesi hakkında konuşurken ilim meselesini tekrar ele alacağız. Örneğin, Namaz ve Oruç gibi bilmeniz gereken meselelerde, ilim öğrenmek farzdır,

zorunluluktur veya üzerinize vacibtir gibi.

Bundan fazlasına bakın, şu anda yapmakta olduğunuz yani ilim öğrenmenin şerefine bakınız. Allah şahitlik ediyor, kendisinden başka ilah olmadığına, Kendi Zatını, meleklerini ve üçüncü olarak ilim sahiplerini şahit tutuyor.

شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ

"***Allah'ın Kendisinden başka ilah olmadığına Kendisi, melekleri ve adaleti gözeten ilim sahipleri şahit oldu..."(Al'i İmran: 18)***

El Kurtubi bundan bahsetti ve "İnsanoğlu için ilim sahibi olanlardan, âlimlerden daha onurlu biri var mıdır? Allah, ilim sahiplerini Kendi adı ve meleklerinin adı ile birleştirdi ve Allah'tan başka ilah olmadığına, Allah, melekleri ve ilim sahipleri yani âlimler şahittir", dedi.

Kur'an da Allah, Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

"***...De ki: Rabbim ilmimi arttır."(TaHa: 114)***

Allah, Rasulüne daha fazla ilim edinmesini emrediyor. İlim öğrenmekten daha şerefli bir şey olabilir mi? Allah ona daha fazla para, servet, saygınlık, şöhret vs. istemesini de emredebilirdi ancak ona daha fazla ilim talep etmesini emretti.

Allah, Kur'an da buyurur;

اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا

"***Kulları içinde Allah'tan ancak âlimler korkarlar..."(Fatır: 28)***

Muaviye İbn Ebi Süfyan(radiyallahu anhuma) dedi;

مَنْ يُرِدُ اللهُ بِهِ خَيْراً يُفَقِّهْهُ فِي الدّين

“Allah kimin hayrını dilerse onu dinde fakih kılar.”

İlim öğrenmek konusunda ne zaman kendinizi tembel ve gevşek hissedersiniz Buhari ve Müslim’de ki bu hadisi okuyun. Allah her kimin iyiliğini-hayrını dilerse onu dinde anlayış sahibi kılar. Sizin de bugün buraya gelmeniz inşa’Allah Allah’ın sizi sevdiğinin ve sizin için hayır istediğinin bir göstergesidir.

Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) aktardı, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلى الْجَنَّةِ

“*Her kim ilim arayışı içinde bir yola girerse Allah onun için cennete giden yolu kolaylaştırır.”*

Bu hadis Sahihi Müslim’dedir. Burada dersimize iştirak ederek ve İslam öğrenerek veya bilgisayarınız başında, dersimize katılarak İslam’ı öğrenmek için yaptıklarınız yüzünden Cennete giden kapınızı açıyorsunuz. Bu sizi cennete götürecek yoldur inşa’Allah.

İlmin değerine bakın, siz ilim talebelerini ilmin ne kadar büyük bir çile olduğunu görmenizi istiyorum. İbn Mace, Tırmızi ve Ebu Davud’da yer alan bir hadiste Ebu Darda(radiyallahu anhu) dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

”مَنْ سَلَكَ طَرِيْقًا يَبْتَغِي فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ الله لَهُ طَرِيْقًا إِلى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَها لِطَالَبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا صَنَعَ، وَإِنَّ الْعَالِمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ حَتَّى الْحِيتَانُ فِي الْمَاءِ، وَفَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ، وَإِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينارًا وَلا دِرْهَمًا وَإِنَّمَا وَرَّثوا

الْعِلْم. فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحَظٍّ وَافِرٍ“

مَنْ سَلَكَ طَرِيْقًا يَبْتَغِي فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ الله لَهُ طَرِيْقًا إِلى الْجَنَّةِ

“*Her kim ilim arayışı içinde bir yola girerse, Allah ona cennete giden yola sokar, cennete giden yolu onun için kolaylaştırır.”* Sahihi Müslim’de yeralan hadisten bahsettiğimizde hadisin bu kısmına değinmiştik. Hadisin geri kalan kısmı ayrıca İbn Mace, Sunen Ebu Davud ve Tırmızi’de yeralır.

وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَها لِطَالَبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا صَنَعَ

“*Gerçekten melekler ilim talep edenlerin üzerine kanatlarını indirir, onların yaptıklarından razı olur, onaylarlar.”* Yani melekler siz ilim talebelerinin üzerine kanatlarını indiriyor, sizin yaptığınız işten razı oluyorlar. Melekler sizi seviyor, sizi onaylıyor ve sizi onurlandırıyor. Size karşı alçakgönüllüdürler, sizi koruyorlar. Neden? Çünkü siz İslam’ı öğrenmek için çabalıyorsunuz. İslam’ı öğrenmek için çabaladığınız için melekler sizin üzerinize kanatlarını indiriyor ve sizi koruyor. Hadis devam ediyor,

وَإِنَّ الْعَالِمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ حَتَّى الْحِيتَانُ فِي الْمَاءِ

“*İlim arayışında olan bir kişi için, ilim öğrencisi için, bir âlim için gökler ve yerdeki canlılar bağışlanma diler.”* Buradan sadece cinnler ve insanların ilim arayışı içinde olan kişi için istiğfar ettiği izlenimine kapılmayın, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

حَتَّى الْحِيتَانُ فِي الْمَاءِ

“*Denizdeki balıklar bile...”*

Yani her şey demektir. O yüzden sadece cinn ve insanoğlu olduğunu düşünmeyin. Balık, balina vs. her şey. Her şeyin sizin için dua etmesini is-

temez misiniz? O halde nerede bulunursanız bulunun ilim arayışı içinde olmayı sürdürün.

وَفَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ

"*Âlimin dindar bir kula üstünlüğü gece vakti dolunayın yıldızlara olan üstünlüğü gibidir."* Ayın parlaklığının yıldızlara göre ne kadar üstün olduğunu görürsünüz. Gece vakti gökyüzüne bakarsanız ayın ne kadar parlak bir ışığa sahip olduğunu görürsünüz. Gökyüzünü domine eder ve yıldızlara bakarsanız parlak küçük noktalar gibidir. İşte Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir âlimle dindar bir kulu işte böyle kıyaslıyor. Evet, hadisin bu kısmında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir âlimin dindar bir kula olan üstünlüğünü dolunayın gökteki yıldızlara olan üstünlüğü ile kıyaslıyor.

Sunen Et Tırmızi'de yeralan bir başka hadiste, Ebu Umame İbn Baahili dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

فَضْلُ الْعَالِمِ عَلى الْعَابِدِ كَفَضْلِي عَلى أَدْنَاكُمْ

"*Âlimin dindar bir kula üstünlüğü, sizden birinize olan üstünlüğüm gibidir."* Peygamberimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) âlimlere veya herkese karşın ne kadar üstün olduğunu biliriz. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisini böyle karşılaştırması gayretkeş bir şekilde ilim arayışını sürdürenler için büyük bir şeref ve teşviktir.

Hadisteki sözlere bakın;

وَإِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاء

"*Gerçekten âlimler, Peygamberlerin varisleridirler."* Peygamberlerin mirasçısı olmak istemez misiniz? İslam üzerine çalışın. Şeref üzerine şeref kazanın. Nebi Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) mirasçısı olmanın şerefini düşünebiliyor musunuz?

Hadis size anlatmaya devam ediyor;

وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينارًا وَلا دِرْهَمًا وَإِنَّمَا وَرَّثوا الْعِلْم. فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحَظٍّ وَافِرٍ

"*Gerçekten Peygamberler ne bir dirhem ne bir dinar miras bıraktılar. Onların mirasları sadece ilimdir. Bu yüzden her kim onu alırsa büyük bir hazine almış olur."* Bazen insanlar Bill Gates, Warren Buffet, Velid İbn Tellaal vb. gibi milyoner olmak istediklerini söylerler. Bazıları başkanlar, krallar gibi olmak istediklerini veya ünlü bir konuma gelmek istediklerini veya insanlar arasında insanları kendisine imrendiren makam-mevki sahibi olmak istediklerini söylerler. Bazı insanlar kılık kıyafetlerinde ve davranışlarda diğerleri gibi olmak isterler. Herkesin istediği bir şeyler vardır. Oysa asıl önemli olan Peygamberlerin mirasçısı olmak ve bu mirastan bir parça koparmaktır. İşte günümüzde insanların en az istediği şey budur. İnsanlar her şeyin peşindedir, kralların ve liderlerin, sosyal statü ve para kazanmanın ancak bugün insanların en az peşinde olduğu şey Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) mirasçısı olmaktır, Muhammed'in mirasından bir pay almaktır! Ne kadar az insan bunun peşindedir veya çocuklarını buna göre yetiştirir?! Ebu'l Vefa İbn El Akiil dedi, "Allah, gençken bana rehber oldu, gençken tek sevdiğim şey ilimdi. Oyuncular veya aptal insanlara asla karışmadım sadece ilim talebelerine karıştım. Şimdi 80'li yaşlarımdayım, 20'li yaşlarımdan daha çok ilim öğrenmeye hevesliyim." Bu sözün üzerine düşünün.

Mutarif dedi;

فَضْلُ الْعَالِمِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِ الْعِبَادَةِ

"İbadet ettiğimden daha fazla ilim öğrenmeyi seviyorum." İlim öğrenmek bana ibadet etmemden daha sevimlidir. Benzer sözler söyleyen sadece o değildir, böyle birçok âlim vardır,

Yahya İbn Kesir dedi;

لاَ يُسْتَطَاعُ الْعِلْمُ بِرَاحَةِ الْجَسَدِ

“Çok fazla dinlenerek asla gerçek ilme ulaşamazsınız.” Biraz istirahat zamanından biraz uyku zamanından fedakârlık etmelisiniz. Buna şunu ekleyeceğim, Facebook ve Twitter gibi sosyal medya mecralarında çok fazla zaman harcayarak ilim sahibi olamazsınız. Bazı kardeşlerin rekor düzeyde bu mecralarda vakit geçirdiklerini duyuyorum. Geçirecekseniz bu mecralarda en fazla on beş-yirmi dakika geçirin.

İbn Abbas(radiyallahu anhuma) dedi, “Geceleyin ilim öğrenmeyi, geceleyin ibadet etmekten daha çok seviyorum.” Ez Zuhri(rahimehullahu) dedi;

مَا عُبِدَ الله بِمِثْلِ الْعِلْمِ

“Allah’a ilim ile ibadet edilmesi gibisi yoktur.” Yani İslami ilim, ezberleme ve öğrenme. Sadece Tevhid değil her tür İslami ilim, ancak Tevhid ilmi ilimlerin anasıdır. Sizi cehennem ateşinden kurtaracak olan ilimdir.

Eş Şafi(rahimehullahu) dedi;

طَلَبُ الْعِلْمِ أَفْضَلُ مِنَ النَّافِلَةِ

“İlim talep etmek, bir nafile namaz kılmaktan daha faziletlidir.” Âlimlerin hayat tarzlarını anlamak zorundasınız. Yaşam tarzları tam ve eksiksizdir, Allah için tam bir programları vardır. Nitekim onlar bazen açmaza düştüklerinde, ya bugün benim yaptığım gibi ayağa kalkarlar veya bir öğrenciye öğretirlerdi. Bu kitabı yazdım, bu kitabı okudum veya bu dersi hazırladım. Bu işlerin biri veya diğeri bazen bir nafile namaz kılmamdan çok daha iyidir, diye düşünürlerdi. Ancak biz farklıyız, bizim boşa harcayacağımız bol vaktimiz vardır. Sözüme inanın, şuan sürdüğümüz hayat tarzında biz her ikisine de vakit ayırabiliriz çünkü bizim programımız eksiksiz değildir veya tam dolu değildir. Selefin programlarını doldurduğu seviyeye günümüzde halen ulaşamadık. Onların ilim için yaptıkları fedakârlıklar inanılmazdır. Haydi, onların nasıl ilim arayışı içinde olduğuna dair birkaç örneğe bakalım.

SELEF ÂLİMLERİ

CAABİR VE EBU EYYUB

Ahmed ve Ebu Ya'la aktardı, Caabir(radiyallahu anhu) Abdullah İbn Uneys'ten tek bir hadis almak için Medine'den Şam bölgesine(Suriye, Lübnan, Filistin, Ürdün) seyahat etti. İbn Abdil Berr *Caami'il Beyaani El İlmi* isimli kitabında aktardı ki bu kitap ilim konusunda çok güzel bir eserdir. Buna göre, Ebu Eyyub Medine'deydi, valizini topladı ve Medine'den Mısır'a Ukbe İbn Nafi ile görüşmeye gitti. O Mısır'a geldiğinde, Mısır'ın Emiri ile Müslime İbn Makhlad El Ensari ile görüştü. Müslime Makhlad onu birkaç defa selamladı, ona sarıldı ve ona sordu "Ya Ebu Eyyub seni buraya getiren şey nedir?" Ebu Eyyub, Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) duyduğu bir hadis üzerine Mısır'a geldiğini söyledi. O hadis ki ben ve Ukbe İbn Nafi dışında o hadisi duyan birisi yoktur bu yüzden yanıma birilerini ver beni Ukbe İbn Nafi'nin evine götürsün, dedi. Onu Ukbe'nin yaşadığı eve götürdüler. Ukbe kapıyı açtı ve onu gördüğüne şaşırdı ve ona içten bir şekilde sarıldı. Ukbe, Ebu Eyyub'u gördüğüne şaşırmış aynı zamanda sevinmişti ona sordu "Ya Ebu Eyyub seni buraya ne getirdi?" Ebu Eyyub, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) söylediği bir hadis vardı, senin ve benim dışında duyan yoktu. Bu hadis bir Müslümanın hatalarını örtmek hakkındaydı değil mi, diye Ukbe'ye sordu.

Ukbe, evet dedi ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) duydum, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi, dedi;

مَنْ سَتَّرَ مُؤْمِنًا فِي الدُّنْيَا عَلى خِزْيَةٍ , سَتَّرَ الله يَوْمَ الْقِيَامَة

"*Kim bir müminin bu dünyada bir hatasını örterse, Allah'da o kişinin ahirette hatasını örter.*" Hadisi işiten Ebu Eyyub, evet doğruyu söyledin dedi. Bu sohbetin ardından ne oldu dersiniz? Ebu Eyyub, Ukbe'nin evinde bir çay veya kahve içmek için oturmuş mudur? Ukbe onu şüphesiz evine davet etmiş olsa da hadisin devamına bakın o nasıl cevap veriyor,

Ebu Eyyub valizini çözmedi ne de oturdu. Gerisin geriye döndü devesinin üstüne atladı ve Medine'ye geri döndü. Medine'den Mısır'a sadece bir hadisi duymak için geldi. Hatta bilmediği bir hadisi duymak için de değil, kendisinin ve Ukbe'nin dışında kimsenin bilmediğini bildiği bir hadisi duymak için geldi. O hadisi Ukbe'den tekrar duymanın şerefini yaşamak istedi. O sadece Ukbe'den, Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) duyduğu o ikisi dışında kimsenin duymadığı o sözleri dinlemenin şerefini yaşamak istedi. Bugünse biz insanlara git yemeğini ısıt kahveni al diyoruz. Git yatağına uzan, youtube aç evinin konforu içinde İslam hakkında birkaç şey öğren diyoruz ancak insanlar sırt çeviriyorlar.

MUHAMMED İBN HASAN EŞ ŞEYBANİ

Muhammed İbn Hasan Eş Şeybani uyumayan bir adamdı. O büyük bir ilim talebesi ve Ebu Hanife'nin en gözde öğrencisiydi. O çok az uyuyan bir adamdı. Biz onların uyku zamanından fedakârlık ettiğini, uyumadığını söylediğimizde, onların insan olmadığını düşünmeyin. Onların etten ve kandan yaratılan yorgunluk duymayan insanlar olduğunu düşünmeyin. Ancak onlar yaptıkları işe kendilerini adamış insanlardı. Onların ulaşmak istedikleri bir amacı vardı ve o amacı gerçekleştirmeleri gerekiyordu. Bu amaçlarını gerçekleştirmek için ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştılar, işte böylece dallarında büyük isimler oldular. Muhammed İbn Hasan Eş Şeybani ne zaman gece vakti uyku basarsa, yorulursa yanına koyduğu içi su ve buz dolu kovadan su alır gözlerine serperdi, yüzünü soğuk suyla yıkardı. O, "Sıcak uykumu getirirdi, soğuk su beni kendime getirirdi" derdi. Ve o, Ebu Hanife'nin en gözde öğrencilerindendi.

ASAD İBN EL FURAAT

Muhammed İbn Eş Şeybani'nin bir öğrencisi olan Asad İbn El Furaat'a bakın. O, Muhammed İbn Eş Şeybani'nin ders verdiği camiye yönlendirildi. Cami elbette ağzına kadar doluydu, Eş Şeybani zamanının imamıydı, Asad İbn El Furaat kalabalığın azalmasını bekliyordu. Sonra, Eş

Şeybani'nin çevresinde ona sıkı sıkıya bağlı bir grup bağlısı vardı, Asad İbn El Furaat o çemberi yardı ve "Ey İmam, ben buranın yabancısıyım ve burada uzun süre kalacak param da yoktur. Burada Irak'ta uzun süre kalamam, İspanya'ya geri dönmek zorundayım, yanımdaki param bitmeden senin sahip olduğun tüm ilmi öğrenebilmem için benim için en uygun yol nedir?" Diye sordu.

Muhammed İbn Eş Şeybani ona "Gün içinde düzenli ders halkasına katıl ve gecede evime gel, ben sana öğreteceğim" dedi. Ben buna benzer bir rivayetten bahsetmiştim Bakii İbn Makhlad ile ilgili ki zayıf rivayet olarak kabul edilir. Bakii İbn Makhlad hakkında yaptığım derse bakabilirsiniz. Muhammed Eş Şeybani ders verirken yorulduğu her vakit, yüzüne su serperdi ancak öğrencilerine serpmezdi. Yani o ders verirken öğrencisi uyuyor o ise uyku bastırdığında veya yorulduğunda yüzüne su serpiyor ta ki Fecr aydınlanıyor ve öğrencileri geliyor ve derse başlıyorlar. Allah şöyle dedi, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi... Diye.

Eğer günde 8 saat uyur ve 60 yıl yaşarsanız ki günümüzde insanlar 8 saatten daha fazla uyurlar, ömrünüzün yaklaşık üçte birini uyku ile geçirmiş olursunuz. Yaklaşık 20 yıl! Biz bugün elbette bu kapsamda eğitim alın demiyoruz ve Selefin yaptığı gibi ayakta kalmanız gerekir demiyoruz. Eğer yapabiliyorsanız ne ala, ancak herkes kendisine karşı dürüst olsa, boşuna veya boş işlere, faydasız şeylere harcadığı veya günah içinde harcadığı zamanını ilme ayırsa, birçok şey yapacaktır diyoruz.

Asad İbn El Furaat İspanya'ya geri döndü. Onun ayaklarını uzatıp, İmam Malik, Ebu Hanife, Muhammed İbn Eş Şeybani'den(ve muhtemelen diğer âlimlerden de ders almış olmalıdır) neler neler öğrendim diye oturduğunu mu düşünürsünüz? Bir ayağını diğer ayağının üstüne atıp, kıçını devirip rahat rahat oturduğunu mu düşünürsünüz? O geri döndü İspanya ve Kuzey Afrika boyunca dolaştı ve İmam Malik'in Muvatta'sını öğretti ve sonra Sukliyeh'in (Sicilya) fethi için savaştı. O savaşta öldürüldü İmam(rahimehullahu). Asad İbn El Furaat, Muhammed İbn Eş

Şeybani veya Ebu Hanife'nin boşa harcadıkları bir zamanları olduğunu mu sanırsınız? Onlar tüm zamanlarını ilme adadılar ve dahası onlar mübarek ilmin nasıl talep edileceğini biliyorlardı.

SA'EED İBN MUSAYYİB, ER RAAZİ VE EL BUHARİ

Sa'eed İbn Musayyib bir hadis için geceler ve günler boyu seyahat ettiğini söylerdi. Bir hadis için geceler ve günler boyunca yolculuk ediyor bugünse bir hadis parmaklarınızın bir tık ucundadır, bir tıkla iki saniyede ulaşabilirsiniz. Er Raazi bir ilim talebesiyken 1000 fersahtan fazla yol kat ettiğini söyledi. Bugün yaklaşık 5000 km.ye 3106 mile tekabül ediyor. Yine 1000 fersaha ulaştıktan sonra durduğunu söylüyor, çünkü ötesini hesaplayamıyor ve sonra ilim yolculuğunu sürdürdüğünü söyledi.

Buhari uyumaya giderdi, Hadis derleme kitabı için veya diğer kitapları için bir şey aklına geldiğinde veya bir şey hatırladığında uykusundan uyanır not alırdı. Bir an uyanır not alır ve tekrar yatardı. Sonra başka bir şey hatırına gelir, tekrar kalkar not alır ve yatardı. İbn Kesir meşhur eseri Et Taarih'de Buhari'nin gecede ortalama 20 defa uyandığını, kalkıp hatırladıklarını not alıp tekrar yatmaya gittiğini söyledi.

Bu bahsettiğimiz insanlar ilmin değerini bilirlerdi. İşte *i'lem*in anlamı buydu. Onlar bugün bizim olduğumuz gibi yüksek minderlerde, konforlu ortamlarda oturup ilmin kendilerine gelmesini beklemezdi. Buhari hadis kitabını derleyen kişidir 600000 hadis içinden Hadis kitabını derledi. Tekrarsız Buhari 2602 hadis derledi, tekrarlı 7593 hadis derledi. İbn Hacer ise onun 7397 hadis derlediğini söyledi. Eğer tekrarlanan hadisleri de eklediğinizde Ta'alikaat El Mutaabat ile 9802 hadis derlediği yazar. Kitabına koyduğu tek bir hadis bile olmasın öncesinde 2 rekât istihare namazı kılmış olmasın. (yani kitabına koyduğu her hadis için öncesinde 2 rekât istihare namazı kıldı).

İlim çabasız asla gelmez, bazen uykunuzdan, bazen istirahatınızdan bazen sosyal zamanınızdan fedakârlık yapmalısınız. Şerhini yaptığımız eserin yazarı *i'lem, i'lem* derken bunun ne anlama geldiğini size göstermek

için bütün bunları anlatıyoruz. Yazar sizden ilmi nasıl onurlandıracağınızı bilmenizi istiyor. Önemli bir şey geliyor, size öğreteceğim, biz çok önemli bir şeylerle meşgul olacağız diyor, size fedakârlığın ne demek olduğunu anlatmaya çalışacağım, diyor. Biz bu örneklerini verdiğimiz büyük şahıslar gibi asla olamayız, bunu biliyorum. O halde neden onlardan bahsediyoruz? Biz onlardan bahsediyoruz çünkü onların yaptıklarının yüzde 5'i hadi en mümkün yüzde 10'unu yapsanız sizi iyi bir hale getirecektir. Çevremizde bolca olan vakit ve zamanlarını muhtemelen günahlarla boşa harcayanlar gibi olmayın. Onların ulaştığı yerlere ulaşmak asla mümkün olmayacak olsa da biz bu üst örneklerden bahsediyoruz ki hiç değilse onların yaptığının yüzde 5'ini yapar veya yüzde 10-15'ini yapmaya çalışırsanız bu sizin için gerçekten iyi olacaktır.

EN NEVEVİ, LİSAAN ED DİN İBN EL KHATİB VE MU'AZ İBN CEBEL

Nevevi'ye(rahimehullahu) bakın, ciltlerce eser yazdı. Bu adamda beni hayrete düşüren şey şudur, o öldüğünde yaşı bugün benim içinde bulunduğum yaşımdan sadece birkaç yaş büyük olmasıdır. O 44 yaşında öldü. Onun yazılarına sadece 30'lu yaşlarında başladığını biliyor muydunuz? Bugün insanlar hemen hutbe vermeye koşarlar, hutbe vermek isterler. En Nevevi otuzlu yaşlarında yazmaya başladı. O *Sahihi Müslim Şerhi*'ni, *Riyaz'üs Salihin*'i, *El Ezkaar*'ı, *El Mecmu*'u, *Minhac El Fıkh*'ı, *Et Tibyaan Fii Aadab Hamalet El Kur'an*'ı (Kur'an taşıyıcılarının karakterleri üzerine muhteşem bir eser), *El İ'ydaah*'ı, *Bustaan El Aarifiin*'i, *Minhac Et Taalibiyn*'i, *Ravdat Et Taalibiyn*'i, *Tezhiybi Esmaa vel Lugat*'ı ve *Et Takriyb*'i(İbn Salah'ın Hadis ilmi üzerine eserinin bir özetidir) yazdı. *40 Sahih Hadis*'i derledi. Kim En Nevevi'den günde onlarca kez bahsetmez? Her ilim talebesi ondan bahseder. O, *Zevaid Er Ravdah*'ı yazdı ve bu bir Usul'ü Fıkh kitabıdır. O, Sahihi Buhari'nin şerhine başladı ancak asla bitiremedi. Eğer bitirseydi muhtemelen tıpkı İbn Hacer'in Sahihi Müslim Şerhi gibi muhteşem bir eser olurdu.

Bir defasında Nevevi dedi, "Hayatımın iki yılında ne yastığa uzandım

yattım ne de yere uzandım yattım. Yorulduğumda kitaplarımın üzerine başımı koyar ve biraz kestirirdim." İnsanların farklı amaçları vardır. Onun bu tavrını eleştiren çocuksu insanlar göreceksiniz ancak insanların amaçları, hedefleri farklıdır. Bazı insanlar Firdevs cennetlerini ister, bazıları A'rafta olmayı ister bazıları da Cehennem kapılarının önünde olmayı. En Nevevi(rahimehullahu) 44 yaşında vefat etmesine rağmen muhtemelen Ümmet için milyonlarca kişinin yaptığından fazlasını yaptı.

Lisaan Ed Din İbn El Khatib İspanya'dan bir âlimdir. 1340 yıllarında yaşadı, İspanya'nın meşhur bir âlimi ve lideriydi. Ona *Zhul Umreyn* yani iki ömürlü diyorlardı. Onu neden böyle çağırırlardı? Çünkü gündüz vakti ülkesindeki meseleler, davalar ve sorunları çözmekle meşgul olurdu gece vakti de oturur ilim öğrenirdi, okurdu, yazardı. Yani iki hayatı vardı. Uyku zamanından feragat ederek iki hayata sahip oldu. Bir kez daha tekrarlamak istiyorum bu örnekleri vermemin nedeni onlardan ilham almamız, ilme karşı nitelik ve davranışlarımızı geliştirerek az bir yüzde ile bile olsa onlar gibi olmaya çalışmamız içindir.

Ben sizlere 8 saatlik günlük uykunuzu tam alabilirsiniz, güzel bir yastıkta veya su yatağında uyumanız iyidir diyebilirim. Kitaplarınızın üzerinde kestirmeyin, bunu yapmanızı istemem. Sadece boş vaktinizi, dedikodu ettiğiniz zamanları veya sosyal medyada geçirdiğiniz zamanınızı bırakın ilme odaklanın.

Mu'az İbn Cebel(radiyallahu anhu) 35 yaşında öldü. Buna inanabilir misiniz? O, Yemen'den herkesin bir babasıdır ve Mu'az İbn Cebel Yemen'de ki kabrinden herkesten ecir alıyor. En Nevevi ve Mu'az İbn Cebel'in yorgunluğu ve acıları şimdi geçti çünkü kabirlerindeler. Onların çabaları, eserleri yaşamaya devam ediyor aldıkları ecirler de öyle, ancak çektikleri yorgunluk ve acılar sona erdi. İmam Ahmed'e ne zaman dinleneceği soruldu. O "Kabrime girdiğimde" dedi. Nevevi'yi(rahimehullahu) kabrinde yüzünde büyük bir gülümseme olduğu halde uzanırken düşünün. Biz ne zaman ona Rahimehullah dersek o da bir ecir alır. Ne zaman onun ilminden faydalanırsak ve bu süregiden asla bitmeyen bir sadakadır

ve o kabrinde yattığı yerden tüm bu ecirleri almaya devam edecektir.

El Badr El Camaa'ah dedi, "Bir gün Nevevi'yi ziyaret etmeye gittim ve oturacak bir yer bulamadım. Kitapları arasından bana oturacak bir alan açtı veya kitaplarından bir yer yaptı, ben oturdum ve o kitapları içinde araştırma yapmaya devam ediyordu. O, tıpkı bir annenin kayıp bir çocuğunu aradığı gibi kitapları içinde araştırma yapıyordu" dedi. El Hasan El Basri dedi, "İki tür insan asla tatmin olmaz, biri ilim öğrencisi diğeri, zenginlik-servet öğrencisi." Asla tatmin olmazlar, daima fazlasını isterler. İlim hazinesini ararken onların sahip olduğu sabır seviyesi işte böyleydi. İlim bir hazinedir ve peşinden gitmelisiniz. *İ'lem Rahimek Allah.*

HALİFE SÜLEYMAN İBN ABDUL MELİK VE ATAA İBN RABAAH

Emevilerin meşhur Halifesi ve lideri Süleyman İbn Abdul Melik, Hacc'a gitti ve iki oğlu da yanındaydı. Hacc ie ilgili bazı sorular sorma ihtiyacı duydu. Bu yüzden herkes ona Ataa İbn Rabaah'a gitmesini söyledi. Ataa, Hicret'ten 114 yıl sonra ölen bir Tabiiydi. O eski bir köleydi ve özgürlüğünü yeni kazanmıştı. Tek gözünde bir hastalığı vardı düzgün çalışmıyordu, tek gözü problemliydi ve aynı zamanda o siyahtı. Tüm bunları aklınızda canlandırmaya çalışın, cahil insanların her zaman dikkat ettiği veya baktığı nitelikler onda vardı. Ve Müslümanların Halifesi Hacc için merak ettiği soruların cevabını almak için ona yönlendirildi. Sonunda onu buldular, Kâbe'nin yanında Namaz kılıyordu, Halife yanında iki oğlu ile birlikte epey bir süre onun namazını bitirmesini bekledi. Namazını bitirdikten sonra Halife ona "Ataa sana bir soru soracağım" dedi. Ataa'nın yüzü Kâbe'ye dönüktü ve Halife arkasında duruyordu ve ona soru soruyordu. O eski bir köleydi ve sanki alt tabakadan olanlar onlarmış gibi onlara sırtı dönük halde- ki üstün olan oydu- yüzünü Halife'ye bile dönmeden sorularını cevaplıyordu çünkü Halifeden hiçbir istediği yoktu. Halifenin ona ihtiyacı vardı ve o cahillerin kendisine her gün acıdığı bir adamdı.

Halife, Ataa'nın ne kadar değerli olduğunu bunu karşısında kendisi Halife de olsa, paraya, güce, her şeye sahipte olsa kendisinin onun karşısında

ne kadar alçak durumda olduğunu gördüğünde yanındaki iki oğluna dedi: "Ey evlatlarım sakın ilim öğrenme de tembel olmayın, gevşek davranmayın Ataa'nın huzurunda ne kadar alçak durumda olduğumuzu asla unutmayacağım." Halife'nin gidip birine bir şey sorması büyük bir olaydır, şimdi hayal edin Halife'nin soracağı kişi tek gözü kör, insanların acıdığı bir adam. Bu yüzden Halife oğullarına asla ilmi terk etmemelerini söyledi. Rızık daima garanti altındadır ancak ilim değil. Bir Halife rızka sahiptir ancak ilme değil. O yüzden ilim arayışı içinde olmalıyız, Allah daima rızkınızı verecektir.

EL KASAA'İ VE HALİFELERİN OĞULLARI

Halife Harun Er Reşid'in iki oğlu vardı El Amiin ve El Me'muun ve onun zamanında meşhur olan El Kasaa'i diye bir âlimi onlara ilim öğretmesi için getirtti. El Kasaa'i çocukların odalarının kapısına gittiğinde, Harun Er Reşid ya kendisi gördü ya ona anlatıldı iki oğlu El Me'muun ve kardeşi kapıya gider, El Kasaa'i ye kapıyı açar, onun ayakkabılarını çıkarır ve onu selamlardı. Harun bu olaya şahit olduğunda veya duyduğunda El Kasaa'iyi makamına çağırttı ve ona "Buradaki insanların en şereflisi en saygını kimdir?" diye sordu. El Kasaa'i "Sen tabi ey Harun Reşid. Sen Halifesin ve buradaki en saygın insansın" dedi. Harun Er Reşid "Hayır, bilakis en saygın kişi bir sonraki lider olacak, komutan olacak kişinin kendisine kapıyı açıp ayakkabılarını çıkardığı kimsedir" dedi. Dolayısıyla biz ilmin değerini anlamalıyız ve ilim edinmenin ne kadar asil bir misyon olduğunu anlamalıyız.

EŞ ŞAFİ VE İBN EL CEVZİ

Eş Şafi'ye nasıl çalıştığı ve nasıl öğrendiği sorulduğunda sanki kaybettiği tek evladını arayan bir anne gibi ilmin peşinden koştuğunu söyledi. İbn El Cevzi anlatır "Canım *El Heriyse* çekerdi- Heriyse bugün iyi bilinen meşhur bir tatlıdır. "Yıllarca heriyse canım çekti ancak asla yiyemedim çünkü ben derste iken o tatlıyı satan çocuk Mescid'in yanına gelirdi, bende bir tane alıp yemek isterdim ancak hiçbir dersi kaçırmak istemedim" dedi. İlim öğrenmenin şerefi ve değerine bakın. Derin bir iştir, as-

lında öğrenmek sadece boş zamanlarınız varsa yaptığınız veya yapacak başka bir işiniz olmadığında sadece ders halkalarına gitmek gibi yüzeysel bir işte değildir.

RAHİMEK ALLAH

MAĞFİRET VE RAHMET

Rahimek Allah- Allah sana merhamet etsin, rahmet etsin. Sonraki sözcük *Rahimek Allah*. Yazar, Allah'ın merhameti üzerine olsun, Allah sana merhamet etsin böylece amaçladığın şeyi başarabilirsin diyor. Bu sözün anlamı budur. Allah senin için iyi olacak her şeyi başarmanı sağlasın ve senin için kötü olacak her şeyden seni korusun demektir. Yazar, *Rahimek Allah* derken işte bunları kast ediyor. *Rahimek Allah*, Allah senin geçmiş günahlarını affetsin ve Allah seni şimdi ve gelecekte korusun ve yol göstersin demektir, tüm bunlar *Rahimek Allah* sözünün anlamlarıdır.

Eğer *Rahimek Allah* ve *Ğafara Lek* (رَحِمَكَ اللهُ وَ غَفَرَلَكَ) bir cümlede birlikte kullanılırsa Rahmet ve Mağfiret her birinin bir manası vardır. Mağfiret affetmektir ve Rahmet merhamet etmektir. Eğer ikisini bir arada kullanırsanız her birinin bir anlamı vardır. Eğer ikisi bir arada kullanılırsa Mağfiret geçmiş günahlar içindir ve Rahmet gelecekteki günahlardan, zararlardan, etkilerden güvende olmak içindir. Eğer ayrı ayrı kullanılırsa her biri diğerinin anlamını taşır. Yani tek başına kullanıldığında Mağfiret- Rahmet demektir. Yine tek başında kullanıldığında Rahmet- Mağfiret demektir.

Buradaki kural, bir cümle içinde İslam ve İman sözünün kullanımına benzer. İslam'ın üç seviyesi vardır İslam, İman ve İhsan. Örneğin İslam ve İman ile ilgili Allah(azze ve celle) buyurur;

اِنَّ الدّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ

"Şüphesiz, Allah katında din İslamdır..."(Al'i İmran: 19)

Bu ayette İslam tek başına zikrediliyor iman ile birlikte zikredilmiyor.

Dolayısıyla buradaki İslam, İman ve İhsanı da içerir.

Bir başka ayette iman tek başına zikrediliyor;

قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا

*"**Arablar(Bedeviler) iman ettik dediler..."(Hucurat: 14)***

Bu ayette İman tek başına zikrediliyor dolayısıyla İslam ve İhsanı da içerir. Eğer İslam ve İman bir cümle içinde birlikte zikredilirse o zaman her biri farklı bir anlam taşır. Bir cümlede tek başına zikredilirse, birbirlerinin anlamlarını içerirler. Aynı durum Mağfiret ve Rahmet içinde geçerlidir.

BİR GAYRİMÜSLİME RAHİMEK ALLAH DENİLİR Mİ?

Yazar burada *Rahimek Allah* diyor çünkü amacı bir şeyler öğretmeye çalışmaktır. Diyelim Gayri Müslimlere Tebliğ çalışmasında bulunmaya gittiniz, onlara Allah size merhamet etsin diyebilir misiniz? Yani burada Gayri Müslim akraba veya Gayri Müslim herkesten bahsediyorum. Öncelikle şunu söylemeliyim, birincisi bir Kâfir olarak ölen birinin- bir Gayri Müslimin cenaze namazının kılınmayacağı ve ona rahmet dilenmeyeceği konusunda âlimlerin icması vardır. Kâfir olarak ölen biri için dua edemezsiniz, merhamet dileyemezsiniz. *El Mecmu'u*nun beşinci cildinde En Nevevi bu konuda âlimlerin icması olduğunu söyler. İbn Teymiyye *El Fetava* on ikinci ciltte bu konuda âlimlerin icması olduğunu söyler. Sağ olan, hayatta olan biri için rahmet dilenir mi, bu konuda bazı yorumlar vardır, açıklayayım.

Bazı eski veya klasik kitapları okuyan bir modernist veya cahil bir okur, bakın hayatta olan bir kâfire merhamet okumak sorun değildir diyecektir. Ve hatta hızını alamayanlar ölmüş Kâfirlere veya kâfir olarak ölenlere bile merhamet okumak sorun değildir diyebilir. İşte ilmi şeyhlerden alma gereğinin bir nedeni de budur. Bazen kitapları okurken *mekruh*(مكروه)-hoşlanılmayan-hoş görülmeyen-beğenilmeyen, sözünü görürsünüz. Bazı

Şeyhler ve Âlimler mekruh sözcüğünü Haram-yasak olarak görür ama mekruh olarak kullanmayı alışkanlık edinmişlerdir. Birisi size mekruh sözünü haram olarak kullanmasına ilişkin bir şeyhin prensibini söylemediyse, mekruh-hoşlanılmayan-beğenilmeyen sözünü nasıl anlayabilirsiniz? Şöyle düşünün zina veya cinsel içerikli açık şeylerin okunması mekruhtur-hoş değildir veya alkol içmek mekruhtur-hoş değildir dediğini gördüğünüz bir durumda bir şeyh, mekruh sözünü haram anlamında kullanmıştır, olarak anlamalısınız.

Bir şey kesindir, bir gayri Müslime *Rahimek Allah* denildiğinde burada ki Rahmetin manası Allah'ın ona hidayet etmesi, doğru yolu göstermesi şeklinde anlaşılmalıdır. El Hafız İbn Hacer *Feth El Baari* on birinci cildinde bu konuya değindi. O özetle şöyle dedi ki ben size bu özeti okuyacağım çünkü bu konudaki en iyi özettir. "Bir gayri Müslimin(hayatta olmalı) hidayeti için dua edebilirsin ve eğer onun için merhamet isteyerek dua etmeyi seçersen burada merhametten kastın, niyetin onun hidayete ulaşması için olmalıdır." Yani temelde, hayatta olan bir gayri Müslime eğer *Rahimek Allah* derseniz niyetiniz yüzde yüz onun için hidayet dilemek olmalıdır. Yani Allah ona hidayet etsin niyetiyle bir gayri Müslime *Rahimek Allah* diyebilirsiniz başka herhangi bir şey olmamalıdır.

Aslında böyle birine Allah ona hidayet etsin demeniz daha iyidir ve daha açıktır. Ancak eğer Rahmet sözü ile dua etmeyi seçerseniz (ki bu iki seçenekten en iyisi değildir) o takdirde niyetiniz kesinlikle Allah'ın ona hidayet etmesi olmalıdır. Badr Ed Din El Ayni *Umdat El Kari* isimli Sahih El Buhari şerhinde Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bir hadisi hakkında yorum yaptı;

اللهُمَّ الْغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لا يَعْلَمُونَ

"*Allah'ım kavmimi affet, mağfiret et, merhamet et çünkü onlar bilmiyorlar.*"

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem), kâfir olan kavmini Allah'ın mağfiret etmesi için dua etti, kavmi ona zarar verirken, kavmi ona zulüm

ederken bu duayı yaptı. Badr Ed Din, bunun manası şudur, dedi; "Allah'ım onları İslam'a hidayet et ki bu onların mağfiret olunmasına ve Müslüman olmalarına neden olacaktır." Dolayısıyla Âlimlerin neden bahsettiğini anlamak zorundasınız.

ŞEYH NEDEN *İ'LEM RAHİMEK ALLAH* DEDİ?

Bu hitap şekli ilim sahibi Âlimlerin kullandığı bir yöntemdir, onlar bu tarz şeyler söylerdi. Yazar, kendisinin sözlerine kulak verecek olanlar için dua ediyor ve gelecekte kitabını okuyacaklar için dua ediyor. Bunda büyük bir ders vardır, tebliği iletecek olan kişi tebliği ulaştıracağı kimselere karşı merhametli ve alçakgönüllü olmalıdır. O, öğreteceği kişiler için hidayet istediğini göstermelidir. Bazen muhataplar onlar için hidayet istemediğinizi düşünürler, bu yüzden siz(tebliğ yapan biri olarak)onları karanlıklardan aydınlığa çıkartmaya çalıştığınızı onlara göstermek zorundasınız.

Bir davetçi bir tebliğci açık kalpli ve güler yüzlü olmalıdır, bu bir kalp için anahtardır. Tebliğci muhatabına karşı elini muhatabının omzuna koyarak güzel söz söyleyebilir. Bugün, bazıları dişleri göstermeyi *avretmiş* (عورة)- yani çıplaklık- gibi davranıyor. Yani dişlerinizi göstermenin avret olduğunu, uygun olmadığını düşünüyorlar. Gülmeyin, bu dediğim gerçektir, bazı insanların düşünce şeklidir. Davet-Tebliğ bilgeliktir, hikmettir, nazik ve kibar olmaktır. Bunun için anahtarlara ihtiyacınız olacaktır, insanlara merhamet etmeden cennete giremezsiniz.

Allah, Peygamberine diyor ve hitap ettiği Nebi Muhammed'dir(sallallahu aleyhi ve sellem);

وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

"***...şayet sen kaba ve katı yürekli davranmış olsaydın, hiç şüphesiz onlar etrafından dağılıp giderlerdi..."(Al'i İmran: 159)***

Düşünün, ayette hitap edilen Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem).

Onun dışında olan birinin durumunu düşünün. Bir davetçi bir tebliğci;

Allah'ın Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) için söylediği gibi olmalıdır;

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ عَزيز عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ

"***Andolsun size kendi içinizden öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir."(Tevbe: 128)***

Size merhamet eden, size şefkat duyan, sizin hakkınızda endişelenen, sizin için en iyisini isteyen bir adam. Yazar burada insanların derin bir cehalette, bid'at ve şirk içinde olduğu bir zamanda bu sözü yani *Rahimek Allah* sözünü söylediğini aklınızda tutun. Bir zaman ki doğru yolda olanlar istisna kabirlere ibadet edilmesi yaygın ve geneldi.

İlim sahibi olan birisi bilgedir ve gerçeğin, hakikatin, hakkın bir şekilde zor olduğunu bilir. Bazen gerçekler zordur ve sindirmesi kolay değildir. Özellikle ebeveynleri, dedeleri ve neneleri gerçeklerden uzak bir şekilde yetişmişlerse. Gerçeğin-hakikatın kendisi zordur ve bir Tebliğci bilge biri olarak zaten zor olan bir Tebliğ görevi ile sert bir davranış biçimini birleştirmemelidir. İki tane zorluk ister misiniz? En azından Tebliğin zorluğunu yaşayın, birde bu zorluğun üstüne sert bir davranış ekleyerek zorluğu arttırmayın. Bazı insanlar birkaç hadis öğrenirler ve etrafta koşuşturup onu bunu Tekfir ederler, harici ilan ederler ve düşünebileceğiniz her şeyi yaparlar.

Hüseyin El Karabiis *mübtedi'i*(مبتدع)- icatçı-bid'atçı bir filozof veya felsefeciydi veya mental-zihinsel bir akılcılığa başvuran birisiydi. Eş Şafi Bağdat'ı ziyaret etti ve El Karabiis onun geldiğini duydu. Dört bir yandan insanlar Eş Şafi'yi görmeye koşuyordu dolayısıyla El Karabiis arkadaşlarına hadi gidelim Eş Şafi'yi ziyaret edelim dedi. El Karabiis bir fel-

sefeciydi ve bilirsiniz felsefeciler konuşurken dokunaklı, belagatli güzel konuşurlar çünkü Kur'an ve Hadis bilmezler. Yani konuşurken güzel hitap etme yeteneklerini kullanırlar. El Karabiis arkadaşlarına hadi Eş Şafi'nin yanına gidelim ve onunla eğlenelim dedi. Herkes orada toplanmıştı ve Karabiis oraya gitti, o ve arkadaşları açık sözlü soru sorma kabiliyetleri ile Eş Şafi'ye sorular sormaya başladılar. Eş Şafi o insanların kim olduğunu biliyordu ve neden burada bulunduklarını da biliyordu. O onları oradan kovdurabilirdi, birkaç talebesinden onları oradan çıkartmasını isteyebilirdi veya insanları bu yönde teşvik edebilirdi ancak sessiz kalmayı tercih etti. Sabırla durdu, bekledi ve sonra onların sordukları sorulara birbiri ardına Kur'an ve Sünnetten cevaplar verdi ta ki bilgisi ve tavrı ile onları etkiledi. O bid'atçılar, o felsefeciler o zihinsel akılcılığa başvuranlar ne dedi dersiniz? Onlar biz bid'atlarımızı terk ettik ve Şafi'ye tabi olduk, dediler. Aslında onlar Eş Şafi ile eğlenmeye gittiler ve Eş Şafi onlara istediği gibi davranabilirdi ancak o sabretti ve Allah onu zamanının en büyük imamlarından biri yaptı.

Onun nasıl davrandığını görüyor musunuz? Onda kalpleri kazanma anahtarı vardı ve tebliği iletme bilgeliğine sahipti. İşte bu yüzden şu ayetlere dikkat çektim;

وَلُوطًا اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا

*"**Ve Lut'a biz ona hüküm ve ilim verdik..."(Enbiya: 74)***

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَاسْتَوٰٓى اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا

*"**O güçlü ve olgunluk zamanına ulaşınca ona hüküm ve ilim verdik..."(Kasas: 14)***

Bilgelik- hikmet, ilim gibi temeldir ve o yüzden yazarın burada *Rahimek Allah* sözü yazar Şeyh Muhammed İbn Abdulvahhab'ın(rahmetullahi aleyh) bilgeliğinin bir parçasıdır. İnsanların kalplerini ve zihinleri böyle kazanırsınız, *Rahimek Allah.* Hatta kendileri ile aynı fikirde olmasanız

da onlar Müslümansa, onlara *Rahimek Allah* deyin. Bunu kendinize örnek alın ve alçakgönüllü olun. Tevazu kanatlarınızı onların üzerine indirin. *Rahimek Allah* diyen bu adamın kim olduğunu bilin, iki yüzyıldır karalanan ve halen günümüzde de kötülenen bir adam. Zamanında Kur'an ve Sünneti canlandırmak için kaldırdığı fırtınalar yüzünden kendisine yöneltilen saldırıların tozu bugün bile halen dinmedi. İnsanlar bugün halen onu suçlar ve onun hakkında konuşurlar. Bugün bile ona olan saldırıları göz önüne alarak zamanında ona yapılan saldırıları, suçlamaları, iftiraları düşünebilir misiniz? Tüm bunlara rağmen ise o *Rahimek Allah* diyor, o karşıtları veya muhaliflerine hitap ederken, onların okuyacakları mektup ve risalelerinde *Rahimek Allah* tabirini kullanıyor.

Bir Tebliğci tebliğini yaparken yüzünde uygun bir gülümseme olmalı, insanların kendileri ile iletişim kurmalarına mutlu ve hoşnut olmalıdır. Bu gerçek bir tebliğcinin özelliğidir ve başarılı bir tebliğin bir özelliğidir. Bir gülümseme birçok insanın kalbini tebliğinize açabilir. *Rahimek Allah*, ben sizi önemsiyorum ve bunu size öğretmek istiyorum. Sahihi Müslim'de bir hadis vardır;

لا تَحْقِرَنَّ مِنْ الْمَعْرُوفِ وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهٍ طَلْقٍ

"*Kardeşini bir gülümseme ile karşılamak bile olsa hiçbir iyiliği küçümseme.*"

Cerir İbn Abdullah Sahihi Buhari ve Müslim'de aktardı,

وَ لا رَآنِي إِلاَّ تَبَسَّمَ وَجْهِي

"Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) beni ne zaman görse, bana gülümserdi."

Bu, bize gülümsese de kızsa da, mesajını yumuşak tonla iletse de, sert tonla iletse de kendisine tabii olmamız emredilen Peygamberdir(sallallahu aleyhi ve sellem). Bize ve size tabii olması ise kimseye emredilmedi o yüzden tebliğinizi bilgece ve uygun, hoşgörülü ve hafif bir tonda yapın.

Sunen Et Tırmizi'de yeralan bir hadis vardır, Abdullah İbn El Haris dedi,

مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَكْثَرَ تَبَسُّمًا مِنْ رَسُولِ اللهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَ السَّلَّمَ

"Rasulullah'dan(sallallahu aleyhi ve sellem) daha fazla gülümseyen birini görmedim."

Bunu hayal edebilir misiniz? Bir kardeş yüzünde gülümsemeyle bir kardeşi selamlıyor, bir kız kardeşimiz yüzünde bir gülümsemeyle bir kız kardeşi selamlıyor ve nazik bir sözle omzuna hafif bir dokunuş, içten bir selamlama, kucaklaşma ki bu davranışlar bir kalbi açacak anahtardır. Yavaş yavaş kaybolan gerçek bir gülümseme ile çünkü genelde sahte gülümsemeler çabuk kaybolur.

Bir münafığın alametlerinden özelliklerinden biri Müminlere karşı çatık kaşlı ve sert sözlü olması ve kâfirlere karşı ise tam tersi bir tavır takınmasıdır,

سَلَقُوكُمْ بِاَلْسِنَةٍ حِدَادٍ اَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ

"***...size gelen hayrı çekemeyip size karşı sivri dilleriyle serttirler...")(Ahzab: 19)***

Yani onların dili Müminlere karşı serttir,

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَالَّذينَ مَعَهٗ اَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَّاءُ بَيْنَهُمْ

"***Muhammed Allah'ın Rasulüdür onunla birlikte olanlar kâfirlere karşı şiddetli birbirlerine karşı merhametlidirler...")(Fetih: 29)***

Yani münafıkların davranışının tam tersi özelliklere sahiptirler.

Bir Davetçi, bir Tebliğci, bir Mesajcı bir doktordur, kalplerle ve ruhlarla ilgilenir. Bir kalbi fiziksel olarak açıp, istediğinizi yapamazsınız ancak manevi olarak o kalbe ulaşabilirsiniz bu yüzden kalbi uygun bir şekilde açmanın, onu kazanmanın yolunu bilmeniz gerekmektedir. Tebliği ilet-

mek için bir anahtar bulmak zorundasınız. Dediğimiz gibi zaten Tebliğin kendisi zor bir iştir, bu zorluğa birde kendi sertliğinizi eklememelisiniz. İnsanlar etten-kandan yaratılmıştır, hataya meyillidir bazen onların kalplerini kazanmak için onları övmelisiniz.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Mu'az İbn Cebel'e(radiyallahu anhu) Namazdan sonra okunacak bir Dua öğretiyordu, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Mu'aza, Namaz'dan sonra şunları oku mu dedi diye düşünüyorsunuz? Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Mu'azı yanına aldı ve dedi,

إِنِّي أُحِبُّكَ يَا مُعَاذُ

"*Gerçekten ben seni seviyorum Ey Mu'az.*"

Onun kalbinin nasıl olduğunu hayal edebilir misiniz?

فَلا تَدَعْ أَنْ تَقُولَ دُبُرَ كُلِ صَلاةٍ : اللهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وحُسْنِي عِبَادَتِكَ

"*Her namazın ardından şu duayı yapmayı terk etme: Allah'ım Seni zikretmem, Sana şükretmem ve Sana güzel ibadet etmem için bana yardım et.*"

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) yine İbn Umar'ı övdü, cesaretlendirdi daha sonra ona gece namazı kılması için dua etti. Başarılı, bilge, hikmetli ve doğru tebliğin yolu yöntemi işte budur.

DERS 4

Bu, *Şerh El Usuulu El Selaase* açıklama ve eğitimi dersimizin dördüncüsüdür.

DÖRT GİRİŞ MESELESİ

Yazar dedi;

بِسمِ اللهِ الرَّحْمَانِ الرَحِيمِ اِعْلَمْ رَحِمَكَ اللهُ, أَنَّهُ يَجِبُ عَلَيْنَا تَعَلُّمُ أَرْبَعِ مَسَاءِلِ

الْمَسْأَلَةُ لأُوْلَى : الْعِلْمِ : وَ هُوَ مَعْرِفَةُ اللهِ , وَ مَعْرِفَةُ نَبِيِّهِ صلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ , وَ مَعْرِفَةُ دِينِ الإِسْلامِ بِلأَدِلَّةِ

الْمَسْأَلَةُ الثَّانِيَةُ : الْعَمَلُ بِهِ

الْمَسْأَلَةُ الثَّالِثَةُ : الدَّعْوَةُ إِلَيهِ

لْمَسْأَلَةُ الرَّبِعَةُ : الصَّبْرُ عَلَى لأَذَى فِيهِ

Biz *BismillahirRahmaanirRahiym* hakkında konuştuk, biz *İ'lem Rahimek Allah* (Bil Allah sana merhamet etsin) hakkında konuştuk. Bugün bilmemiz gereken dört zorunluluk konusuna giriş yapıyoruz.

Yazar dört meseleyi bilmemizin zorunlu olduğunu söylüyor, yani bu dört meseleyi bilmelisiniz. Yazar burada zorunluluk olarak Arabça(يَجِبُ)fiilini kullanıyor yani dört meseleyi bilmenin üzerimize vacib olduğunu söylüyor.

VACİB'İN TANIMI NEDİR?

Vacib'in tanımı şudur içinde bir ödül veya sevap vaat edilen, onu yapmayı terk etmek veya onu yapmamak konusunda özrün bulunmadığı, yapmayana ceza vaat edilen bir şeyi yapmak için kesin veya kat'i emrin ol-

duğu her şeydir.

VACİB VE FARZ ARASINDA BİR FARKLILIK VAR MIDIR?

Bu konuda âlimler arasında bir ihtilaf vardır, vacib ve farz konusunda bir ihtilaf vardır. Her ikisi de aynı şey midir, yoksa farklı mıdır? Usul El Fıkıh'ta âlimler bu konuda ihtilaf ettiler. Onlar Vacib Farzdır, Farz Vacib midir, yani her ikisi aynı şey midir yoksa farklı şeyler midir? Konusunda ihtilaf ettiler.

Burada sizin şunu bilmenizi istiyorum ve ben tekrar tekrar yineleyeceğim, yazarın burada vacibten kastı Ebu Hanife'nin(rahimehullahu) vacib tanımı(Farzdan daha düşük mertebede veya seviyede olduğu) değildir. Burada yazar, vacibi, farz yani zorunluluk anlamında kullanıyor. Yani bu meseleleri öğrenmeniz üzerinize farzdır. Yani yazar burada vacib sözünü kullanmış olsa da farz anlamında kullanıyor. İngilizce de bu konu büyük bir sorunmuş gibi görülmeyebilir çünkü anlamı aynıdır zorunluluk-yükümlülük demektir. Ancak meseleye fıkıh açısından bakarsanız Usul kitaplarında bir ihtilaf olduğunu görürsünüz. Vacib farz mıdır ve farz vacib midir yoksa iki farklı şey midir?

Böyle diyorum çünkü Eş Şafi, Malik'e ve İmam Ahmed'in iki görüşünden birine göre vacib farz ile aynıdır. Tekrarlamama izin verin. Şimdi vacib ve farz arasında âlimlerin ihtilafını konuşuyoruz. İkisi aynı şey midir, farklı şey midir? Eş Şafi, Malik'in görüşlerine ve İmam Ahmed'in iki görüşünden birine göre vacib zorunluluk demektir ve yine zorunluluk demek olan farzla aynıdır ancak sadece farklı iki isimdir.

İkinci düşünce İmam Ebu Hanife'nin görüşüdür. İmam Ebu Hanife vacibin, farzdan biraz daha düşük seviyede emir olduğunu söyledi. İmam Ebu Hanife'ye göre de her ikisi de zorunluluktur. Yani her ikisi de zorunluluktur yani yapmanız gerekir ancak vacibin mertebesi farzdan biraz daha düşüktür. Şimdi her iki görüş kampının delillerine göz atalım.

VACİB VE FARZ'IN EŞ ANLAMLI OLDUĞUNU SÖYLEYENLERİN DELİLLERİ

Birinci kampta olanlar vacib ve farzın aynı şey olduğunu, eş anlamlı olduğunu söylediler. Bu düşünceleri için Sahihi Buhari'de yer alan şu hadisi delil getirdiler;

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهِ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ

Başı açık olduğu halde çığlık atarak(başka bir rivayette mırıldanarak) Necid'den bir adam(Bedevi) geldi ve İslam hakkında sorular sormak için Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona İslam'ı anlattı ve ona üzerine farz olan sorumluluklarını anlattıktan sonra o Bedevi sordu,

هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا؟

Bunun dışında başka yükümlülüklerim var mı?

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) cevapladı;

لاَ إِلاَّ أَنْ تَطَوَّعَ

"*Hayır, ama gönüllü olarak yaparsan başka."*

Yani bu anlattıklarımdan-farzlardan başka ekstra bir şey yapmana gerek yoktur ancak ekstra şeyler yapmayı seçersen ekstra ecir alırsın.

Âlimler burada şunu söyledi;

لَمْ يَجْعَلْ بَيْنَ الْفَرْضِ وَالتَّطَوَعِ وَاسِطَةً, بَلْ الِخَارِجُ عَنْ الْفَرْضِ دَاخِلٌ فِي التَّطَوَّعِ

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Farz ve Sünnet(التَّطَوَّعِ) arasında üçüncü bir şeyden, üçüncü bir kategoriden bahsetmedi. Bu bir Farzdır ve bu bir Sünnettir dedi, ikisi arasında üçüncü bir kategori koymadı. Eğer

vacib, farzdan rütbe olarak biraz daha düşük bir yükümlülük-zorunluluk olsaydı o takdirde Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bedeviye sana farz-zorunlu olan görevleri anlattım, sonra vacib olan meseleler vardır ve sonra da *tetevva'a* (burada Sünnet demektir) olan meseleler vardır derdi. Ancak öyle yapmadı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bedeviye farz olan meseleleri anlattı ve farzın dışındaki meselelerin Sünnet olduğunu söyledi. Yani farz ve sünnet arasında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir şeyden bahsetmedi, burada ikisinin arasında vacib olan meseleler vardır demedi.

İkinci delilleri Kur'an dandır;

فَمَنْ فَرَضَ فيهِنَّ الْحَجَّ

"***...kim o aylarda haccı kendine farz ederse..."(Bakara: 197)***

Bu ayette, farz vacib kapsamında kullanılır dolayısıyla her ikisi de aynı anlama gelir dediler.

Sahih'de üçüncü delil;

أَنَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللهِ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ , قَالَ : يَقُولُ اللهُ تَعَالَى

"*Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi; Allah(teala) dedi:*

(Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah(teala) dedi dediğinde bu hadis otomatik olarak kudsi hadistir veya Hadis-i Kudsidir.)

مَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِمِثْلِ أَدَاءِ مَا افْتَرَضْتُهُ علَيْهِ

"*Kulum bana ona farz kıldığımdan daha iyi bir ibadetle yaklaşmaz."*

Eğer vacib ayrı bir kategori olsaydı o takdirde vacibi de ilave ederdi. Farzın ardından ikinci olarak vacib derdi, çünkü hadiste farzın hemen ardından nafile ibadetlerden bahsediliyor. Dolayısıyla farzın ardından, vacib ikinci bir kategori olarak belirtilmedi bilakis ilk farzdan bahsetti ve he-

men ardından nafilelerden bahsetmeye başladı.(ilk delil gibidir)

Dördüncü kanıt(muhaliflerin görüşüne karşı) onlar hem farz hem de vacib için şöyle dediler, birinin onları yapmaması suçtur. Madem ikisini de yapmamak gibi bir durum söz konusu değildir veya ikisini de yapmak gereklidir veya her ikisini de yapmamak kötülenir, günahtır bu yüzden her ikisinin de ayrı anlamının veya kategorisinin olduğunu söylemek gereksiz olur çünkü sizinle şu konuda hemfikiriz ki her ikisini de yapmamak günahtır, kötüdür. O halde yapmanız gerekli bir şey olduğu ve yapmadığınızda günah kazandığınız bir şey olduğunda aynı fikirde isek neden ayrı bir kategori yapıyorsunuz, istisna mı tutuyorsunuz? Bu yüzden neden ayrı bir kategori yapıyorsunuz? Neticede bu birinci grup vacib farzdan farklıdır ve farz vacibden farklıdır demek gereksizdir, dedi.

Nihayetinde bu ilk gruba bakarsanız temel olarak Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) farzdan, *tetevva'a* geçtiğini ikisi arasında vacib diye üçüncü bir kategoriden bahsetmediği hadisten bazı dini metinsel kanıtlar kullandılar.

VACİB'İN FARZ'DAN DAHA DÜŞÜK RÜTBEDE ZORUNLULUK OLDUĞU DÜŞÜNCESİNE SAHİP OLANLARIN DELİLLERİ

Hanefiler ve İmam Ahmed'in iki görüşünden biridir, buna göre onlar her biri farklı bir kategoridir, farz bir kategoridir ve vacib farklı bir kategoridir, dediler. Farz vacibden daha teyitli, daha vurgulu ve daha önemli bir seviyedir, dediler.

İkinci grubun delili metinsel bir nitelikten daha çok dilseldir. Arabça öğrenenler bilir bazen bir kelimenin gerçek anlamı dinsel bağlamından çok az farklılık gösterir. İslam kelimesini bir örnek olarak vereceğim ve siz daha iyi anlayacaksınız. Arabça bir sözlükte İslam kelimesinin anlamına baktığınızda yani kök kelimesine baktığınız da, İslam'ın dilsel tanımı nedir? Teslimiyet, boyun eğme, alçakgönüllülük ve itaat anlamına geldiğini görürsünüz. Biri teslim olur, boyun eğerse ona Müslüman diyebilirsiniz.

Alçakgönüllü ise Müslümandır diyebilirsiniz. Emirlere itaat ederse Müslüman diyebilirsiniz. İslam'ın kök sözünün tanımı budur. İslam kelimesinin dini anlamda tanımına bakalım. İslam'ın tanımı şöyledir,

الإِسْتِسْلاَمُ للهِ بِا لتَّوْحِيدِ , وَالإِنْقِيَادُ لَهُ بِالطَّاعَةِ , والْخُلُوْصُ مِنَ الشِّرْكِ وَأَهْلِهِ

"Kişinin Tevhid yoluyla Allah'a teslim olması, itaat yoluyla O'na boyun eğmesi, Şirk ve Şirk ehlini (Müşrikler)reddetmesi ve ilişkisini kesmesidir." Evet, kelimenin kökünün sözlükteki anlamlarının bazıları kullanıldı ancak İslam'ın ne olduğunu dini bağlamda anlamak için tüm bu kesin anlamı bilmeniz gerekir.

Şimdi burada Hanefiler her birinin diğeri üzerine bir etki vermek için vacib ve farzın gerçek anlamlarında küçük farklılıklar kullandı. Ebu Zeyd Ed Dabbusi farz bir şeyi tam olarak veya kat'i olarak değerlendirmektir dedi. Eğer bir şey kesinse yani *Takdiyrse*(تَقْدِير) farzdır. Takdiyr ve Farz aynıdır dolayısıyla değerlendirilmiş, kesin veya kati bir şeydir. Ebu Zeyd Ed Dabbusi vacib ise *Sukuuttur* (سقوط) yani düşmektir-eksilmektir ve Allah ayetinde bunu kelimesi kelimesine-gerçek anlamında kullanır dedi;

فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرّ

"...öyleyse onlar yanları üzerine <u>düştüğünde</u> onlardan yiyin ve kanaatkâr kimselere ve ihtiyaç sahiplerine yedirin..."(Hacc: 36)

Bir duvar yıkıldığında veya düştüğünde şöyle dersiniz;

وجبة الحائط

Duvar düştü. Yani burada Ebu Zeyd Ed Dabbusi kesin olan veya (قاطع) –Kat'i- olan her şey Farzdır diyor, dolayısıyla kesin delil olan her şey farzdır. Delili kat'iden biraz daha düşük olan her zorunlulukta vacibtir, diyor. Bu düşünce sahipleri bir farklılık yaptılar çünkü (سقوط) düşmek demektir, düşmek kelimesini kullanarak ikinci bir kategori şeklinde de-

ğerlendirdiler.

FARZLARI VE VACİBLERİ NASIL KATEGORİZE EDİYORLAR?

Hanefiler farz ve vacib arasında bir ayrım yaptılar ancak kendi içlerinde vacibin ne olacağı veya farzın ne olacağı konusunda ihtilaf ettiler. Buradan Hanefilerin farz ve vacibi iki ayrı şey olarak kabul ettiğini anladık. Peki, farz nedir, vacib nedir?

Hanefilerden bir grup şöyle dedi, farz kat'i-kesin delil yoluyla gelen her şeydir-her zorunluluktur. Kat'i delili süper sağlam, kesin ispatlı ve kesin delillidir tıpkı anlamı açık ve net olan bir ayet veya rivayet zinciri çoklu olan ve açık bir manaya sahip olan hadisler gibi. Bunlardan daha az rütbesi olan zorunlulukların hepsi vacibdir. Yani bize delil olarak Zanni-(ظني) olarak gelenler vacibtir. Zanniden kasıtları doğrudan emir olan ahad hadistir, burada hadisin sahih olup olmamasından bahsetmiyoruz, yani sahih hadistir ancak hadisin rivayet zinciri çoklu olmaya yeterli değildir.

Allah'ın Kur'an da indirdiği şu ayet buna bir örnek olabilir;

وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ

"***...Ve namazı dosdoğru kılın...")(Bakara: 43)***

Bu ayet üzerinde kimse ihtilaf etmedi ve açık bir emirdir ve anlamı da açıktır. Kur'an dan bir ayettir üzerinde bir ihtilaf yoktur dolayısıyla namaz kılmak farzdır. Ancak namazda her rekâtta Fatiha okumak vacibdir ve farz değildir çünkü hadiste belirtiliyor, dediler.

لاَ صَلاَةَ إِلاَّ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ

"*Her rekâtta Fatiha okumadan kesinlikle namaz yoktur."*

Onlar bu delil Zannidir dediler(çevirmen- muhtemelen rivayet zinci-

ri çoklu kriterine uymadığı için- yoksa kendilerinin dayanak olarak aldığı dilsel kurala göre Arabça La nafiyetül cins ile kurulmuş bir cümle tıpkı La ilahe illallah gibidir yani aslında kesinlik ifade eder -Allahu alem), yani sahih hadistir ancak bir farz düzeyinde olacak kadar sağlam değildir dediler. Bu yüzden namaz kılmak farzdır, namaz kılarken her rekâtta Fatiha Suresini okumak vacibtir, dediler.

Hanefilerin ikinci grubu El Askarii'nin başını çektiği gruptur şöyle dediler, Allah'tan gelen farzdır ve Allah ve Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) gelen vacibtir. Dolayısıyla tartışmalı veya ihtilaflı olan deliller ve meseleler(Kur'an da anlamları konusunda) onlara göre vacibtir. Eğer kati ve anlamı açıksa farzdır.

Hanefilerin üçüncü bir grubu Allah'tan gelen farzdır ve Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) gelen vacibtir dediler. Elbette her ikisi de zorunluluktur ancak biri Allah'tan diğeri Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) gelir. Yine Hanefilerden olan El İsra'eeni üzerinde ihtilaf olmayan şey farzdır, üzerinde farz olup olmadığına dair ihtilaf bulunan şey vacibtir, dedi. Dolayısıyla neyin farz, neyin vacib olduğu konusunda Hanefiler kendi içlerinde ihtilaf ettiler.

BU İHTİLAFIN SONUCU

Hanefilere göre kim bir farzı inkâr ederse o kâfirdir çünkü bir Küfür eylemi işlemiştir(çünkü delili şüpheden uzak kesin olan bir şeyi reddetti). Vacibde ise delil daha az kesindir bir vacibi yapmayan Küfür eylemi işlememiştir. Bu nedenle her kim Hacc sırasında Arafat'ta vakfe durmayı veya bir kadının örtünmesi emrini reddederse Küfür suçu işlemiştir çünkü bunlar farzdır. Yine onlar Vitir namazını vacib olarak kabul ederler, Sefa ve Merve arasında say yapmayı[Hacer annemizin Sefa ve Merve tepeleri arasında yedi defa koşarak tur atması] vacib kabul ederler. Dolayısıyla birisi bu ibadetleri reddetmeden yerine getirmezse Küfür suçu işlememiştir çünkü bu ibadetlerdeki deliller farz olan ibadetlerin delillerinden mertebe olarak düşüktür. Yani onların hükmünde bir vacibi reddetmek Küfür değildir. Bir vacibi reddetmeksizin yerine getirmemek fıs-

ktır(yoldan sapmaktır). Yani Hanefilere göre bir vacibi reddetmek Küfür değildir çünkü Farz gibi şüpheden uzaklığı kesin değildir, bir kategori altındadır delili daha az kesindir. Bu ihtilafın ilk sonucu veya meyvesi budur.

Bu ihtilafın ikinci sonucu veya meyvesi şudur. Hanefilere göre bir farzı yerine getirerek, bir vacibi yerine getirdiğinizden daha çok sevap alırsınız çünkü farzın kategorisi daha yüksektir. Bu ihtilafın üçüncü sonucu veya meyvesi bir örnekle muhtemelen daha iyi anlaşılır olacaktır. Farz ve Vacib konusunda ihtilaflı olan iki gruptan birincisi olan ve çoğunluğu oluşturan âlimlere göre Tilavet Secdesi (Kur'an da secde ayetleri okunduğunda yapılan secde) Sünnettir, Farz ve Vacib değildir. Böyledir çünkü bir Cuma günü Umar İbn Hattab(radiyallahu anhu) minberde vaaz verirken Nahl Suresini okuyordu, secde ayetine geldiğinde minberden indi ve tilavet secdesi yaptı. Ertesi Cuma, minberde Secde Suresini okurken secde ayetini okudu geçti ve sonra "Ey cemaat secde ayetini okuduk geçtik, herkim secde ettiyse doğrudur, herkim secde etmediyse doğrudur" dedi ve bu ikinci seferde tilavet secdesi yapmadı. Ve oğlu, yani İbn Umar "Allah Tilavet Secdesini size farz kılmadı" dedi.

Farz veya Vacib değilse peki ne oluyor? Âlimlerin çoğunluğu farz veya vacib değildir bu nedenle Sünnete düşer, dediler. Hanefiler ise hayır, bu farz değildir o takdirde vacibe düşer çünkü bir seviye altına düşer dediler. Yani evet farz değildir o zaman vacibtir dediler. Cumhurun görüşü ise ikinci kategoriye düştüğü yani Sünnete düştüğüdür. Yani Hanefiler vacib kabul etti ve cumhur (çoğunluk) ise Sünnet olarak kabul etti. Farz ve Vacibin farklı kategorilerde sınıflandırma ihtilafının sonuçlarından birisi de budur.

Birinci grup Farz ve Vacib arasında bir ayrım yapmadığından ve ikisini aynı kabul ettiğinden tilavet secdesi meselesi hakkında İbn Umar'ın dediği gibi tilavet secdesi farz değildir yani vacib de değildir çünkü ikisi aynıdır, dolayısıyla mertebesi Sünnete düşer, dediler. Hanefiler tilavet secdesi hakkında İbn Umar'ın dediği gibi farz değildir ancak merte-

besi vacibe düşer, dediler. Kurban kesme meselesinde de çok benzer bir durum vardır. Hanefiler kurban kesmenin vacib olduğuna inanır ve diğer İmamlar(cumhur) benzer mantığa dayanarak kurban kesmenin Sünnet olduğuna inanır. Benzer şekilde, Hanefiler yatsı namazından sonra ve sabah namazından önce vitir namazı kılmanın vacib olduğuna inanır. Hanefilere göre vitir namazı kılmazsanız günahkâr olursunuz ve Fasık olursunuz. Cumhur ise vitir namazını Sünnet kabul eder.

Bu ihtilafın çözümü basittir ve cevap oldukça açıktır. Eğer bu konuda tek satırlık bir yanıt istiyorsanız, doğru görüş vacib ve farzın aynı olmasıdır. Nitekim vacib ve farzın aynı şey olduğunu kabul eden cumhur veya âlimlerin çoğunluğu görüşlerinde hadis gibi dini metinleri destek olarak kullanır, Hanefiler ise görüşlerini dilbilimsel tanımlarla destekler ve dilbilimsel tanımlar kullanırlar. Bu durumda ilk görüş ağır basar. İkinci olarak, ilk grubun görüşü daha doğrudur çünkü Farz ve Vacib bir kişiden yapması beklenen şeyleri yapması gerektiği ve yapmadığı müddetçe yapmayanın günahkâr olduğu konusunda hemfikirdir. Dolayısıyla her ikisinin tanımı çok yakındır bu da ilk grubun görüşüne yine daha çok sağlamlık verir.

İSLAMİ İLİMLER İÇ İÇEDİR

Dikkat edin, Tevhidi öğrendiğimizde, Tevhidi öğrenmekle birlikte Usul gibi meseleleri de öğreniyoruz. Ki Usul meseleleri Tevhid kitaplarında yoktur, Usul El Fıkıh kitaplarındadır. Ancak biz Usul'ü de anlamalıyız ki yazar (يَجِبُ) *yecibu*- olmalıdır derken ne dediğini anlayalım. Yani yazar *yecibu* derken Ebu Hanife'nin kullandığı gibi farzdan daha düşük rütbede olan zorunluluk olarak mı kullanıyor? Dolayısıyla burada yazarın kastettiğini bilmek ve bir Tevhid ve Akide meselesini anlamak için Usul'ü kullanırız. Bazen hadislerden bahsedeceğiz. Örneğin gelecekte bazı âlimlerin zayıf, bazılarının sahih kabul ettiği bazı hadislerle karşılaşacağız, neden zayıf neden sahih olduğu hakkında konuşacağız. Bu *mustalah*-(مصطلح) konusuna girer (Hadis İnceleme İlmi), yani dersimiz Tevhid dersi olacak ancak Mustalah ve hadislerden de bahsedeceğiz. Ve sonra çok

yakında inşa'Allah Tefsir derslerine başlayacağız ve sonra diğer İslami konularda derslerimiz olacaktır. Bazen kelimelerin Nahiv(Arabça gramer)durumlarına bakacağız ki ilk derste yapmıştık, *Er Rahmaan* ve *Er Rahiym* sözcüklerinden bahsederken yapmıştık. Bu Tevhid dersidir, ancak İslami ilimler iç içedir ve bu eşsiz bir özelliktir. İnşa'Allah biz Usul dersleri yapmayı planlıyoruz, Usul dersleri yaptığımızda Farz ve Vacib konularından tekrar bahsedeceğiz. Dolayısıyla bu anlattıklarımı anlamalısınız, demek istiyorum ki bu daha fazla anlayışa yönelik bir yöntemdir. Böylece benzer konuları tekrar ele aldığımızda belki biraz daha bir şeyler ekleriz veya doğrudan geçeriz veya yeniden anlattıklarımı gözden geçirebiliriz.

YAZAR VACİB SÖZCÜĞÜNÜ HANGİ MAKSATLA KULLANDI?

Meseleyi neden buraya getirdik(Vacib veya Farz?). Çünkü yazar *yecibu* diyor, yani bu dört meseleyi bilmelisiniz, diyor. O, Ebu Hanife'nin vacib tanımını mı kastetti, yani farzdan daha düşük mertebede zorunluluk? Hayır, yazar vacibi farz anlamında kullandı. Yani *yecibu* fiilini alın yerine (يَفْرِضُ) –*yefridu* zorunlu olmak-farz olmak fiilini getirin aynı şey olacaktır. Dolayısıyla yazar burada üç imamın görüşüne göre vacibi farz anlamında kullanıyor. Bu dört meseleyi öğrenmek farzdır, diyor. *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah'*a inanan erkek, kadın, özgür, köle her Müslümanın bu dört meseleyi bilmeleri gerekmektedir. Bu meseleleri bütünüyle anlamak her bir Müslüman üzerine farzdır.

ALLAH İLE İLGİLİ MESELELERDE İLİM

Allah(subhanehu ve teala) ile ilgili meselelerde üç tür ilim vardır;

المعاملة على ثالثة أقسام : اعتقاد ، وفعل ، وترك

İ'tikaadi- inanç, *Fi'ili* (amel), *Terki* (terk etmek). Allah'a ait meseleler ya inanca, ya amele ya da terke girer. İnanmanız gereken bazı şeyler vardır, amel etmeniz gereken bazı şeyler vardır, uzak durmanız veya kaçınmanız gereken bazı şeyler vardır. Allah ile ilgili meselelerde ilim ya *İl'mel Ayn*

(علم عيني) veya *İl'mel Kifaaiy*- (علم كفاءي) dir. Allah'a ilişkin üç tür olan yani İ*'tikaadi, Fiili ve Terki* ilimler ya *Farz'ı ayn*- kişisel zorunluluktur *veya Farz'ı Kifaaiy'*dir- toplumsal zorunluluktur.

FARZ'I AYN'IN TANIMI

Farz'ı ayn her bir Müslüman bireyin yapması gereken zorunluluktur. *Farz'ı ayn* her bir Müslüman bireyin bizzat yapması gereken zorunluluktur ve bireysel bir zorunluluktur. Örneğin Namaz kılmak ve Oruç tutmak, her bir Müslümanın yapması gereken farzlardır.

FARZ'I KİFAAYE'NİN TANIMI

Diğeri *Farz'ı Kifaaye*'dir yani toplumsal zorunluluktur. Toplumda belirli sayıda insan tarafından yapıldığında toplumun geri kalanından sorumluluğu düşüren bir farzdır. Toplumun yerine getirmesi gereken bir zorunluluktur, tek tek bireylerin yerine getirmesi gerekli değildir. İslam Ümmetinin bir bütün olarak yerine getirmesi gereken farzdır, bireysel değildir. Örneğin cenaze defnetmek. Bir başka örnek, diyelim 10 kişi bir deniz kıyısındayız, birisi boğuluyor ve biz o boğulanı kurtarmaya muktediriz. Orada bulunan 10 kişi olarak o boğulanı kurtarmak üzerimize düşen bir sorumluluktur ancak içimizden 2 kişi o boğulanı kurtarmaya gücü yeter ve kurtarırsa bu bizim için yeterlidir. Eğer o 2 kişi gitmez ve adam boğulursa orada bulunan 10 kişi olarak hepimiz günahkâr oluruz. İşte buna *Farz'ı Kifaaye* denir. Yani Abdullah, Ömer veya Muhammed'den tek tek istenilmez. Ama diyelim İkindi Namazı vakti, bir grup Müslümanın namaz kılması diğer Müslümanların üzerinden zorunluluğu kaldırmaz, her bir Müslümanın namaz kılması bireysel zorunluluktur yani *Farz'ı Ayn*'dır.

Toplumsal bir zorunlulukta toplumda belirli miktarda ferdin o görevi yerine getirmesi yeterlidir, eğer yapmazlarsa tüm toplum günahkâr olur. Toplumsal bir zorunluluk eylemi, toplumun bir kısmı tarafından yerine getirilmeli ve tamamlanmalıdır. Eğer belirli sayıda insan o toplumsal zorunluluğu yerine getiremiyorsa, o eylemi yerine getirmek için toplumun

diğer üyelerini teşvik etmelidir ki toplumun üstünden günah düşsün. Az önce verdiğimiz örneğe dönelim diyelim 10 kişiyiz ancak hiçbirimiz yüzme bilmiyor, o takdirde birinin boğulmak üzere olduğunu toplumun diğer üyelerine haber vermeliyiz ki yardıma gelsinler ki böylece orada bulunan 10 kişi tek tek günah işler duruma düşmesin.

İLİMDE *FARZ'I AYN*, AMEL, TERK MESELESİ VE İNANÇ

ALLAH İLE İLGİLİ İLİM'DE *FARZ'I AYN*

Farz'ı ayn ilim her bireyin bizzat bilmek zorunda olduğu ve dinini onsuz tamamlanamayacağı ve gerçekleştirilemeyeceği ilimdir. Akide olabilir, amel olabilir veya söz olabilir. Dininiz, inancınız, amelleriniz, sözleriniz ile ilgili temel konuları eksik kılan her şeyi *farz'ı ayn* olarak bilmeniz zorunludur. Bireysel olarak bilmeli, araştırmalı ve öğrenmelisiniz. Yazarın burada bahsettiği şey;

يَجِبُ عَلَيْنَا

Bunlar *farz'ı ayn*dır dolayısıyla bilmek zorundasınızdır. Her birey bu meseleleri bilmelidir ve bunun hiçbir istisnası yoktur. Her birey üzerine *farz'ı ayn* olan bu zorunlukları bilmelidir.

Not, Müslümanlar için zorunlu olup olmadığına göre değişen bazı bilgiler vardır çünkü bireyler farklılık gösterirler. Her bir Müslümanın bilmek zorunda olduğu belirli bir sınırlı bilgi vardır ve Müslümanlar arasında değişiklik gösteren konular vardır. Bazı Müslümanlar belirli şeyleri bilmelidir diğerlerinin bilmesine gerek yoktur. Ancak her Müslümanın bilmesi gereken belirli bir bilgi de vardır. İbn Abd El Barr *El Beyaan El Ilm* kitabında, İbn Kudame ve diğer âlimlerin bu konudaki sözlerini aktarır.

Daha iyi anlamanız için biraz daha detaya girmeme izin verin. Âlimler icma ile şöyle dediler, *Farz'ı Ayn* olan bazı bilgiler vardır ve *Farz'ı Kifaaye* olan bazı bilgiler vardır. Bu konuda yani iki tür farz olduğu konusunda icma vardır, her şey *farzı ayn* değildir yine her şey *farz'ı kifaaye* değildir.

İTİKAADİ (İNANÇ) MESELELERDE *FARZ'I AYN*

Bu konuda verebileceğimiz en iyi örnek burada işlediğimiz konudur, bu dört mesele her Müslümanın bilmesi gereken *farz'ı ayn*dır. Bir Müslüman inanç meselelerini bilmelidir, Allah'a imanı, meleklere imanı, kitaplara imanı, ahirete imanı, Cennet ve Cehennemi bilmelidir. Bir Müslüman birey eğer herhangi bir şüphesi varsa o şüphelerini giderecek kadar İslam'ı bilmelidir çünkü İslam'a iman etmek aynı zamanda hiçbir şüphe duymadan iman etmeyi de gerektirir. Yani eğer inanç konularında bazı şüpheleriniz varsa, bir eksikliğiniz, kusurunuz vardır demektir onu kaldırmak için İslam'ı öğrenmek zorundasınız. Örneğin bir Müslüman önemli bid'atların yaygın olduğu bir ülkede yaşıyorsa, o konuda bilgi sahibi olması gerekir ki onlardan sakınabilsin onların yanlışına düşmesin. İlme ilişkin veya bilgiye ilişkin *farzı ayn* miktarı kişinin inanç, ibadet, amel ve sözlerinde eksik olduğu konuları tamamlayacak kadarıdır. Yani kişinin eksik olduğu bir şey varsa, o eksikliğini gidereceği kadar öğrenmesi üzerine *Farz'ı Ayn*dır.

AMELİ MESELELERDE *FARZ'I AYN*

Temizlik, abdest, namaz bunları bilmek zorundasınız. Ramazan girdiğinde hayatta iseniz Ramazan ile ilgili meseleleri bilmeniz gerekir, yani orucu ne bozar, şafaktan güneşin batımına ne yapmanız gereklidir vb. meseleleri bireyin bilmesi kişisel zorunluluktur. Bir kadının adet dönemlerine ilişkin dini meseleleri bilmesi *farz'ı ayn*dır, çünkü namazının ve orucunun kabul şartlarındandır. O yüzden bu konuları bilmelidirler ki ne zaman namaz kılacaklarını ne zaman kılmayacaklarını nasıl temizleneceklerini bilsinler. Bir adamın adet dönemi çevirimi kurallarını bilmesine gerek yoktur. Ancak karısının bu konuları öğrenmesi için tek yol erkek ise o takdirde karısının bir koruyucusu olduğu için bu konuları öğrenmek zorundadır. Görüyor musunuz zorunlulukların nasıl değişir olduğunu? Böyle bir koca, ya karısına bu konuyu öğretmelidir veya karısını ona öğretecek daha bilgili birilerine yönlendirmelidir. Sıradan bir adamın ise bilmesine gerek yoktur ancak eğer bir karısı, kız kardeşi, annesi varsa o

zaman öğrenmekle sorumludur, çünkü o öğrenmelidir ki ihtiyacı olan yakınlarına öğretebilsin. Dolayısıyla bu durumda kadınların adet dönemleri ile ilgili bilgiyi öğrenmek o adamın üzerine *farz'ı ayn*dır veya sorumlu olduğu kadın yakınlarını alıp bilen birine yönlendirip öğrenmelerini sağlamalıdır. Eğer yeterli paranız varsa, zekât konusunun kurallarını öğrenmeniz *farz'ı ayn*dır. Eğer yeterli paranız yoksa zekât konusunu bilmenize gerek yoktur. Evet, zekâtı bilmeniz elbette daha iyidir ancak biz burada *farz'ı ayn*dan konuşuyoruz. Eğer Hacc yapmaya imkânınız varsa Hacc konusunu bilmeniz gerekir. İmkânınız yoksa Hacc konusunda hacc yapma imkânımın yok, hastayım veya yeterli param yok gibi hacc yapmamanızı gerektirecek kadar bilgileri bilmeniz gerekir.

TERKİ MESELELERDE *FARZ'I AYN*

Kör bir adam göremediği için görme konusundaki haramları öğrenmek zorunda değildir. Sağır bir insan duyamadığı için neleri dinleyemeyeceği konusundaki haramları bilmek zorunda değildir. Yani onlar sizin ve benim gibi değildir. Ben ve siz neyi dinlemenin haram olduğunu bilmek zorundayız çünkü duyabiliyoruz. Neyi dinlemenin haram olduğunu öğrenmek her Müslümanın üzerine *farz'ı ayn*dır. Zinanın haram olduğunu bilmek her Müslüman üzerine *farz'ı ayn*dır. Riba'nın-Faiz'in haram olduğunu, içkinin haram olduğunu, domuz etinin haram olduğunu ve zulmün haram olduğunu bilmek her Müslüman üzerine *farz'ı ayn*dır. Yine ensest ilişkinin yasak olduğunu veya haksız yere diğerlerini öldürmenin haram olduğunu bilmek her Müslümana farz'ı ayndır. Tüm bu *farz'ı ayn*ları Müslüman bilmelidir ki onlardan uzak durabilsin, onlardan nasıl sakınabileceğini bilsin.

DÖRT ZORUNLU MESELE

Yazar şöyle diyor;

أَربَاع مَسَاءِل

Burada herkesin öğrenmesi gereken dört mesele vardır, yani bu mesele-

leri öğrenmek *farz'ı ayn*dır demek istiyor. Yazar risalesine bu meselelerle başlıyor. Bu dört mesele dinin tamamıdır, muazzam faydalarından dolayı bu meselelere büyük bir dikkat verilmesi gerekmektedir. Bu dört mesele öğrenmeniz gereken *farz'ı ayn*lar arasındadır.

Usul kitabının kopyasını getirmeyenler burada şaşırabilir çünkü burada yazar dört meseleden bahsediyor ve siz bu meselelerin temel meseleler olduklarını düşüneceksiniz ancak burada bahsettiği sizin düşündüğünüz değildir. Yazar dört meseleden bahsediyor sonra üç meseleden konuşmaya başlıyor ve son olarak kitabın adını verdiği üç temel meselenin özünü anlatıyor. Yani şimdi üç temel meseleye girmeden önce dört meseleye giriş yapıyoruz;

Bu dört meseleden ilki ilimdir-bilgidir ve bunun da A, B ve C gibi alt başlıkları vardır. Ve sonra konuya girerken yazar şöyle diyor, İlim üçtür;

مَعْرِفَةُ الله

وَ مَعْرِفَةُ نَبِيِّهِ صلَّى اللهُ عَلَيْهِ

وَ مَعْرِفَةُ دِينِ الإِسْلامِ بِلأَدِلَّةِ

Yani ilim maddesinin A, B, C alt maddelerini bilmek zorundasınız. Dolayısıyla şaşırmamak için cümle cümle ilerlerken bir çizgi koyun. Aslında cümle cümle satır satır okumaya çalışmalı ve tüm risaleyi gözden geçirmelisiniz. Örneğin ilk sayfada, konuştuğumuz konunun sebebi hakkında genel bir düşünceniz olmalıdır ve kitabı nasıl bölümlere ayıracağınızı bilmelisiniz. Ayrıca yazarın tekrarladığı bazı meseleleri bilmelisiniz bu yüzden bazı meseleleri değerlendireceğiz bazı meseleleri de geçip gideceğiz. Bir risaleyi bir kitabı okumak, anlamak istediğinizde yazarın organize ettiği şekilde okuyup anlamaya çalışın ki okuduğunuzdan tam olarak faydalanabilin. Ve aynı şekilde burada, yazarın dört mesele içinde bahsettiği ilk mesele ilimdir ve sonra Allah'ı bilmek, Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve Dini bilmekten bahsediyor. Yazarın

burada bilgiyi-ilmi belirlediği bu aynı meseleler ileride üzerinde konuşacağımız kitabın ana konusu olan Usuul El Selaase'nin temel konularıdır.

MESELE'NİN TANIMI

Yazar burada bilinmesi gereken dört mesele olduğunu söylüyor. Arabça *mesele* (مسألة) ,dört şey dört önemli şey demektir. Arabça da meselenin tanımı şudur;

المسألة هي ما يبحث عن برهانها أو دليلها

Mesele, "Hakkında delil veya kanıt aranan herhangi bir şeydir."

Aradığınız veya takip ettiğiniz şeyler meseledir. Delil aradığınız şeyler meseledir. Yazar dört mesele vardır, diyor;

أَربَاع مَسَاءِل

İlki ilimdir diyor ve sonra ilmin tarifini yapıyor. Daha sonra ikinci olarak ameldir diyor, üçüncü olarak Tebliğdir diyor ve dördüncü olarak Sabırdan bahsediyor. Yazarın konuştuğu dört mesele bunlardır. Yazar, bir bireyin bunları delillerini araştırması gereken, peşinde olması gereken meseleler olduğunu söylüyor. Yani bu meseleleri öğrenmelisiniz, diyor.

Geçtiğimiz hafta ilmin tanımını yaptık(bir şeyi gerçekten olduğu gibi tasdik edici ve kesin bir şekilde bilmektir) ve burada yazar ilmi farklı bir şekilde tanımlıyor. Ve diyor ki dört meseleden birincisi ilimdir ve Allah'ı bilmek, Rasulunu(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve Dinini bilmektir. Haydi, ilk mesele hakkında konuşmaya başlayalım.

DÖRT GİRİŞ MESELESİNDEN BİRİNCİSİ: İLİM-BİLMEK

الْمَسْأَلَةُ لأُوْلَى : الْعِلْمِ : وَ هُوَ مَعْرِفَةُ اللهِ , وَ مَعْرِفَةُ نَبِيِّهِ صلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ , وَ مَعْرِفَةُ دِينِ الإِسْلامِ بِلأَدِلَّةِ

Yazar ilimle başlar ve ilmi Allah'ı, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sel-

lem) ve Dini delille bilmek olarak tanımlar. O halde ilimden konuşmaya başlayalım bu birinci meseledir.

Yazar ilimden, ilmin tanımından bahseder, amelden bahseder, Tebliğden bahseder ve sonra Sabırdan bahseder(ve bu meseleleri delille bilmelisiniz). Bunlar yazarın üzerinde konuştuğu ilk dört meseledir ve bu meseleleri bilmenin herkesin öğrenmesi gerektiğini söylüyor.

1- ALLAH'I BİLMEK

Dört meselenin ilki ilim-bilmek ve alt başlıklarından ilki Allah'ı bilmektir;

مَعْرِفَةُ اللهِ

Yüce Allah'ın bilgisi ve ilmi. Bu Allah'ın emrettiği ve indirdiği her neyse kişiye onu kabul ettiren ilim-bilgi ve farkındalıktır. Allah'ı bilmek ilmi işte bu tür ilimdir. Seni Allah'a, Kanunlarına yönelten ve Allah'ın kurallarını sana kabul ettiren ve teslim ettiren her şey bu bilginin bir parçasıdır. Bu ilim, kişinin Allah'ın kanunlarına, O'nun hükümlerine ve kurallarına tam bir teslimiyetle boyun eğmesine, teslim olmasına neden olan bilgi türüdür. Bu kişinin, Rabbi olan Allah hakkındaki bilgisidir ve alametler, işaretler ve Kur'andaki ayetlerle edinilir. Hadislerden, ayetlerden ediniriz bu bilgiyi ayrıca Allah'ın yaratırken yeryüzüne koyduğu alametler, işaretlerle de bu bilgiyi ediniriz.

وَفِي الْاَرْضِ اٰيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ

"***Kesin bir bilgiyle inanacak olanlar için yeryüzünde ayetler-işaretler vardır." (Zariyat: 20)***

وَفِي اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا تُبْصِرُونَ

"***Ve nefislerinizde de, görmüyor musunuz?"(Zariyat: 21)***

Görmeyecek ve anlamayacak mısınız? Yani bunlar Allah'ın alametleridir,

işaretleridir. Kur'andan ediniriz, Hadisten ediniriz ve Allah'ın yeryüzünde, yaratıklarında bulunan alametlerden ediniriz.

MARİFETULLAH

Bazı âlimler *marifetullah*ı iki kategoriye ayırdı. *Marifetullah*, Allah hakkında ilim ve Allah'ın helal ve haramları hakkında bilgidir dediler. Allah hakkında ilim O'nun isim ve sıfatlarını bilmektir. Allah'ın isim ve sıfatlarını bilmek marifetullahtır. Temel olarak bu ilim, Allah'ın üzerinizdeki gücünü-kudretini bilmektir. Allah'ın ilminin yüce olduğunu bilmektir, O'nun yaratıkları üzerindeki kudretini, bu evreni ayakta tutan O'nun gücünü bilmek tüm bunlar *marifetullah*ın bir parçasıdır. Allah'ı bilmek(-*marifetullah*) onun isimlerini bilmektir, onlar üzerinde tefekkür etmektir, onların manalarını anlamaktır ve isimlerin gerektirdiklerine bağlı kılmaktır. Allah korkusu oluşturan bilgi *marifetullah*tır. Allah'ın yüceliğini bilmek *marifetullah*tır.

Büyük imam ve âlim Eş Şabi'ye;

أيها العالم

"Ey Âlim" dediklerinde, yani bir adam ona Ya Şeyh yerine Ya Âlim diye hitap ettiğinde Eş Şabi, "Âlim Allah'tan korkan kişidir. İlim, Allah'ı bilmektir ve Allah korkusu yaratır" dedi. *Marifetullah*, Allah korkusu yaratır ve ayrıca Allah sevgisi yaratır. Bu dünyada ve ahirette birçok faydası olsa da pek çok insan bu ilimden habersizdir ve umursamazdır. Bu ilmin her iki dünyada da faydası vardır.

Bazı Selef âlimleri dedi;

ما عصى إلا جاهل

"Allah'a itaatsizlik eden sadece cahildir."

Sadece cahiller günah işler. Âlimler nasıl bir tür cehaletten bahsediyor dersiniz? Onların burada cehaletten kastı helal ve haramlardan ceha-

let değildir. Allah'ın kanunları ve kuralları hakkında cehalet değildir onlar bu meseleden yani *marifetullah*tan cahil olmaktan bahsediyor. Allah hakkında cehalet, Allah'ın size vaat ettiği mükâfat hakkında cehalet, Allah'ın günah işleyenlere vaat ettiği azabı hakkında cehalet. Düşünün siz Allah'ın mülkünde, Allah'ın size verdiklerini kullanmaktan cahil olarak, Allah'ın size verdiği güçle günah işliyorsunuz. Yani âlimler günahkârlar ancak cahildir derken bu çeşit bir cehaletten bahsediyor.

HELAL VE *HARAM* BİLGİSİ

İkinci tür ilim *Helal* ve *Haram* ilmidir. Allah'ı bilmek Allah'ın helal ve haramlarını bilmektir. İbn Teymiyye *Fetaava* isimli eserinin üçüncü cildinden 333. Sayfada bu konudan bahsediyor. Bu ilimde insanların dört kategoride yer aldığını söyledi. Bu kategorilere dikkatinizi verin kendimin hangi kategoriye girdiğini bilmek zorundayım, kendi hakkımda teşhisimi koymalıyım ki tedavi edebileyim.

Birinci kategoride olanlar, Allah'ı ve O'nun kanun ve hükümlerini (أحكام) bilenlerdir ve en iyileridir. Bu zirvedir ve ulaşmak istediğimiz şeydir. İkinci kategoride olanlar Allah'ı bilir ancak Allah'ın Ahkaamından cahildir. Üçüncü kategoride olanlar Allah'ın Ahkaamını bilir ancak *marifetullah*ı bilmez. Dördüncü kategoride olanlar her ikisinden de cahildir ve içlerinde en kötüsüdür. Dolayısıyla bu kategorilerden hangisine girdiğinizi bulun zayıf olduğunuz noktaları kuvvetlendirin çünkü *marifetullah*ı bu şekilde öğrenirsiniz.

MARİFETULLAH'IN ÖNEMİ

Allah hakkındaki ilmi bilmek muazzamdır. *Marifetullah* muazzam bir ilimdir, çok önemli ve çok ciddiye alınması gereken bir şeydir. Allah'ı bilip, O'na ibadet etmek fıtrattandır. Aslında Allah'ı bilmemek ve O'na ibadet etmemek fıtratta ki kusurdandır. Bu, böylelerinin fıtratlarında onları doğru fıtrattan uzaklaştıran bir şeylerin olduğu demektir.

Allah bağışlaması ve merhameti bol olandır. Bunu bilmek *marifetullah*tır. O yüzden *marifetullah*ı bilmek zorundasınız.

وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

*“**...ve Biz ona şah damarından daha yakınızdır...”(Kaf: 16)***

O, kalpleri iyileştirendir. Kalbiniz kırıldığında, onu kim tedavi eder?- bunu bilmek *marifetullah*tır. Strese sıkıntıya girdiğinizde sizin dertlerinize kim cevap verir?- Bunu bilmek *marifetullah*tır. Zulüm altında iken sizi zulümden kurtarıp size zafer veren kimdir?-Bunu bilmek *marifetullah*tır. Size annenizden daha çok merhamet eden kimdir?- Bunu bilmek *marifetullah*tır. Allah’ın merhametinin büyüklüğünü ve kapsayıcılığını bilmek, size annenizden daha merhametli olduğunu bilmek *marifetullah*ın bir parçasıdır. Size fayda ve zarar verecek tek kişinin O olduğunu bilmek *marifetullah*tır. Tüm dünyanın size zarar vermek için toplansa size Allah’ın dilediğinden başka zarar veremeyeceğini yine tüm dünyanın size fayda sağlamak için toplansa size Allah’ın dilediğinden başka fayda veremeyeceğini bilmek *marifetullah*tır. Ellerinizi Kendisine dua etmek için kaldırdığınızda elinizin boş çevrilmeyeceğini bilmek *marifetullah*tır. İnsanlar uykuda iken, diğer insanların çığlıklarını kim duyar? Evinizde derin uyuyan birileri olabilir ve onlar siz ağlayarak dua ederken sizi duymayabilir ancak sizin duanızı yedi kat göğün üstünden Allah’ın duyduğunu bilmek *marifetullah*tır. Allah hakkında *marifetullah* bilgisini sahip olunca kadar Allah’a gerektiği gibi ibadet edemezsiniz. Bu alanda ne kadar çok bilgi sahibi olursanız Allah’a karşı o kadar güzel ibadet eden, Allah’tan o kadar çok korkan ve Allah’a o kadar çok ümit duyan bir kul olursunuz. *Marifetullah* ilmi, tüm ilimlerin temelidir çünkü onunla yaratılış amacınızı bilirsiniz.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

*“**Cinnleri ve insanları sadece Bana ibadet etsinler diye yarattım.”(Zariyat: 56)***

Allah’ı bilmek, O’nun isimlerini ve sıfatlarını bilmek, O’nun Yaratıcı olduğunu bilmek, O’nun Rabb olduğunu bilmek, O’nun kâinatı kontrol

eden olduğunu bilmek, O'ndan başka ibadete layık ilah olmadığını bilmek tüm bunlar *marifetullah*tır. Bu konularda ne kadar çok bilgi sahibi olursanız imanınız o kadar kuvvetli olur. O'ndan başkasına yapılan her ibadetin yanlış olduğunu bilmek *marifetullah*ın bir parçasıdır. *Marifetullah*ın gerektirdiği şeyler bunlardır. Allah'ı bilmek kişiyi Allah korkusuna ve Allah sevgisine ve oradan emirlerini yapmaya ve yasaklarından kaçınmaya sevk eder. *Marifetullah*a olan nihai inanç budur.

Allah'ı bilmek en yüce bilgidir ve tüm bilgilerin en iyisidir.

Şu hadisi dinleyin, ne kadar önemli, ağır ve kudretli olduğunu dinleyin;

رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ فَجَلَسَ : إِنَّ نُوحًا عَلَيهِ السَّلاَم لَمَّا حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ , دَعَا ابْنَيْهِ , فَقَالَ : إِنِّي قَاصِرٌ عَلَيكُمَا الْوَصِيَّةَ , آمَرُكُمَا بِثْنَتَيْنِ , وَ أَنْهَكُمَا عَنِ اثْنَتَيْنِ : أَنْهَاكُمَا عَنِ الشِّرْكِ وَ الْكِبْرِ , وَ آمَرُكُمَا : بِلا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ , فَإِنَّ السَّمَوَاتِ وَلأَرْضِينَ وَمَا بَينَهُمَا لَوْ وُضِعَتْ فِي كِفَّةِ الْمِزَانِ , وَوُضِعَتْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ فِي الْكِفَّةِ الأُخْرَى , كَانَتْ أَرْجَحَ , وَلَوْ أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ كَانَتَا حَلْقَةً , وَوُضِعَتْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ عَلَيْهَا لَفَصَمَتْهَا أَوْ لَصَمَتْهَا , وَآمُرُكُمَا بِاسُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ , فَإِنَّهَا صَلَةُ كُلُّ شَيْءٍ , وَبِهَا يُرْزَقُ كُلِّ شَيْءٍ

Bu hadis İmam Ahmed'in Müsned'indedir, ve hadisin rivayet zinciri çok sağlamdır. Abdullah İbn Amr El Aas dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) oturdu ve dedi, *"Nuh'un(aleyhi salatu ves selam) ölümü yaklaştığında iki oğluna uyarıda bulundu-tembihte bulundu. Gerçekten size geniş kapsamlı öğütler vereceğim dedi,*

آمَرُكُمَا بِثْنَتَيْنِ , وَ أَنْهَكُمَا عَنِ اثْنَتَيْنِ

"İkinize iki şeyi emrediyorum ve ikinizi iki şeyden nehyediyorum."

Nuh(aleyhi salatu ves selam) iki oğluna öğütler veriyor.

أَنْهَاكُمَا عَنِ الشِّرْكِ وَ الْكِبْرِ

“*Sizi şirkten ve kibirden nehyediyorum-yasaklıyorum.”*

وَ آمُرُكُمَا : بِلا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ

“*Ve size emrediyorum: Allah’dan başka ibadete layık ilah olmadığını biliniz.”* Oğullarının *marifetullah*ı bilmesini istiyor, *La ilahe illallahı* bilmek *marifetullah*tır.

Zaten bunun için bu hadisi size örnek getiriyorum;

, فَإِنَّ السَّمَوَاتِ وَلأَرْضِينَ وَمَا بَينَهُمَا لَوْ وُضِعَتْ فِي كِفَّةِ الْمِزَانِ , وَوُضِعَتْ لاَ إِلَهَ إلاَّ اللهُ فِي الْكِفَّةِ الأُخْرَى , كَانَتْ أَرْجَحَ

“*Eğer yedi gök ve yedi yer ve ikisi arasındakiler bir terazinin bir kefesine konsa ve la ilahe illallah terazinin diğer kefesine konsa, la ilahe illallah ağır basar.”* Bu *marifetullah*tır. *La ilahe illallah* yedi kat gök ve yedi kat yer ve ikisi arasındaki her şeyden mizanda ağır gelir.

Hadis devam ediyor;

وَلَوْ أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ كَانَتَا حَلْقَةً , وَوُضِعَتْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ عَلَيْهَا لَفَصَمَتْهَا أَوْ لَصَمَتْهَا

“*Eğer gökler ve yeryüzü bir halka şeklinde olsaydı ve o ikisinin üzerine la ilahe illallahı koysaydınız onları kırardı-parçalardı ve bastırırdı.”* Yani onlardan ağır gelirdi demektir. İşte *marifetullah* bilgisi bu kadar ağır ve yücedir.

Ve sonra Nuh(aleyhi salatu ves selam) iki oğluna ikinci emrini veriyor;

وَآمُرُكُمَا بِاسُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ , فَإِنَّهَا صَلَةُ كُلُّ شَيْءٍ , وَبِهَا يُرْزَقُ كُلِّ شَيْءٍ

"*Size Subhan Allahi ve BiHamdihi yi emrediyorum ki bu söz her şeyin Salatıdır, duasıdır. Ve her şey onunla rızıklandırılır."*

Bu, *La ilahe illallahın* ne kadar ağır, ne kadar önemli, ne kadar kuvvetli ve gerekli olduğunu gösteren bir hadistir. *Marifetullah* ilmi bu kadar ağır ve derindir. Nuh(aleyhi salatu ves selam) ölüm döşeğinde oğullarına bunu öğretmek istiyor, bunu anlamalısınız, buna inanmalı ve bunu kavramalısınız diyor.

Günahlar işleyen birine(cinayet, alkol veya benzeri düşünebileceğiniz en kötü günahlar) Allah korkusu ve lütfu verilseydi ve secdeye varsaydı, o kişi bu *marifetullah* bilgisini tam olarak o anda bilseydi, içindeki adalet duygusu kendisine günahları işlediği o ana kadar yeryüzünde işlediği günahlarda bir haz olmadığını ve kendisinin itaat etmesinin, Namaz kılmasının, dua etmesinin kendisine daha büyük keyif ve mutluluk vereceğini fark ettirirdi. Bir kul eğer Allah hakkında *marifetullah* bilgisine sahip olursa, vallahi bu yeryüzünde hiçbir şeyden alacağı zevk Allah huzurunda secde etmekten alacağı mutluluktan daha çok olmayacağını bilirdi. Eğer böyle bir kişinin iki hayatı olsaydı, yani günahlarla dolu geçmiş hayatı ve *marifetullah* ve ibadetle geçirdiği yeni hayatından aldığı zevkle kıyaslama şansı kendisine sunulsaydı, ikinci hayatının çok daha iyi olduğunu size söyleyeceğini görürdünüz.

Allah hakkında bilgisi kişiyi namaz, dua, rükû, secde ve diğer ibadetlerin herhangi bir türüyle Allah ile iletişim kurarak geçirdiği zamanları hevesle beklettirir. *Marifetullah* konusundaki bilgi eksikliği veya yokluğu kişiyi ibadetlerini bırakmaya ve Kur'an dan uzak durmaya sevk eder. Böyle bir kişi Kur'anın kapağını açıp her gün okumaya heves etmez. Bu ilimde uzmanlaşansa, Kur'anın ayetini bilir;

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ اِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطيعُونَ

"O gün bacaklar birbirine dolanır, onlar secdeye çağrılır ancak secde etmeye muktedir olamazlar."(Kalem: 42)

Oysa bir kişi Allah'ı ve *marifetullah*ı bilirse, Allah'ın kendisini yeryüzünde secde ve rükû yapmaya çağırdığını bilir ve o bu emirlere kendi seçimiyle uyar ve teslimiyetle yerine getirir böylece ahirette de kendisine emredildiğinde şerefle yerine getirebilsin. Bu dünya hayatında herkim bu emirlere uymayı seçer ve teslimiyetle, alçakgönüllülükle yerine getirirse Allah'ın insanların yargılamak için çağıracağı o günde Allah'ın onuruna yerine getirecektir.

Allah hakkında bilgi sahibi olmak *marifetullah*a sahip olmak kabre girmeden kabrinizi aydınlatır. Aydınlık bir kabre girmek istemez misiniz? Evet, *marifetullah* bilgisi kabrinizi girmeden aydınlatır bu yüzden bu ilmi öğrenmeye çalışıyoruz. Böylece kabrimize konacağımız gün geldiğinde, aydınlatılmış, nurlandırılmış kabrimizle hoş bir karşılaşma olabilsin. *Marifetullah* etkisi, sizin Allah'la karşılaşmadan önce Allah'ın rızasını kazanmanıza yol açar. Allah ile karşılaşmadan önce O'nun rızasını ve memnuniyetini kazanmak istemez misiniz? O'nun huzuruna çıktığınız zaman Allah'ın sizden razı olduğunu görmek istemez misiniz? Dolayısıyla *marifetullah* tüm bunları kapsar. *Marifetullah* üzerinize düşen ibadet ve namaz gibi zorunluluklarınızı seçerek ve teslimiyetle yerine getirmenizdir. *Marifetullah* ilmi konusunda eksiklik ve yoklukları insanları günah işlemeye sevk eder.

MARİFETULLAH'TA CEHALET

Allah(azze ve celle) Kur'an da buyurur, şöyle söyler;

اِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ لِلَّذينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَريبٍ فَاُولٰٓئِكَ يَتُوبُ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللّٰهُ عَليمًا حَكيمًا

*“**Allah’a göre makbul tevbe ancak şu kimselerin tevbeleridir, onlar ki cahillikle bir kötülük işlerler sonra hemen ardından tevbe ederler. İşte Allah onların tevbesini kabul eder. Ve Allah her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilir, hüküm ve hikmet sahibidir.”(Nisa: 17)***

Bu ayette bahsedilen cehalet helal ve haramlarda cehalet değildir. Birinin işlediği şeyin haram olmadığını bilmeden işlemesi çok nadir ve istisnai bir durumdur. Zina işleyen herkes yaptığının haram olduğunu bilir. Zina işlemeye yönelen biri harama doğru gittiğini bilir. Bunu bilmeden birinin işlemesi çok istisnai bir durumdur. Ancak Kur’an bu istisnai durumdaki insanlardan bahsetmiyor. Yine cinayet işleyen biri yaptığının haram olduğunu bilir.

Buradaki cehalet, Allah’ı bilmekte cehalettir, *marifetullah*ı bilmekte cehalettir. Ki bazı insanlar *marifetullah* konusunda tamamen cahildirler. İşte bu yüzden bu dersi yapıyoruz ve işte bu nedenle Tevhid çok önemli ve temeldir. Evet, bazı insanlar *marifetullah*tan bütünüyle cahildirler, bazıları aralıklı periyotlarla cahildirler ki bu *marifetullah*tan cahil oldukları aralıklı dönemler, zamanlar onların günah işlemesine neden olur. Tekrarlamama izin verin, bazı insanlar *marifetullah*tan bütünüyle cahildirler ki böyle insanlar en kötü ve en aşağılık insanlardır tüm hayatlarını haram işleyerek tüketirler. Bazı insanların ise zaman zaman *marifetullah*tan cahil olduğu cehalet dönemleri vardır ve bu onların günah işlemesine neden olur işte bu ikinci kategoriye giren insanlar işledikleri günahların ardından pişman olup tevbe ederek hemen Allah’a dönerler, bu konuda bir hadis vardır şöyle ki,

عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ : أَنَّهُ كَانَ يُحَدِّثُ : أَنَّ أَصْحَابَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانُوا يَقُلُونَ : كُلُّ ذَنْبٍ أَصَابَهُ عَبْدٌ فَهُوَ بِجَهَالَةٍ عَمْدًا كَانَ أَوْ غَيْرُهُ

Mücahid, İbn Abbas ve diğerleri aynı şeyi söylediler, Ebi Aaliye aktardı “Rasulullah’ın(sallallahu aleyhi ve sellem) Ashabı şöyle demeleri yay-

gındı kişinin kasten olsun olmasın işlediği bütün günahları cehaletten kaynaklanır.” Sahabe hangi cehaletten bahsediyor? *Marifetullah*tan cehalette. Tevhidin bu türünün ne kadar önemli olduğunu görüyor musunuz? Bazı insanlar göreceksiniz Tevhid öğretirler ve okur geçer diğer sayfaya geçerler ancak Tevhidin sizi harekete geçirmesi ve bir şeyler yapmaya ikna etmesi öğretilmelidir. Tevhidin bu yönü yani sizi harekete geçirecek yönü sizin için çok daha iyi olacaktır.

Allah hakkında ilim sahibi olmanız sizi Cennete girmeden Cennete sokar. Bu dünyada *Marifetullah* sahibi olmanız sizi Cennete gitmeden Cennete sokar. İbn Teymiyye(rahimehullahu) bu konuda meşhur bir söz söyledi ki her ne kadar onun *Fetava* kitabını 4 veya 5 defa sayfa sayfa okumuş olsam da İbn Teymiyye’nin sözleri içinde en sevdiğim sözüdür.

İbn Teymiyye dedi;

إِنَّ فِي الدُّنْيَا جَنَّةً مَنْ لَمْ يَدْخُلْهَا لَمْ يَدْخُلْ جَنَّةَ الآخِرَةِ

“Bu dünyada bir cennet vardır, ona bu dünyada iken girmeyen ahirette de giremez.” İbn Teymiyye hangi cennetten bahsediyor? O beş defa hapsedildi, hapishanede yıllar geçirdikten ve kendisine sığınabileceği bir yeri zar zor bulurken hangi cennetten bahsediyor? Bu dünyada bir cennet bahçesi vardır, bu dünyada giremeyen ahirette de giremez dediği cennet nedir? O kadar zulme ve baskıya maruz kalmışken hangi cennetten bahsedebilir? İbn Teymiyye’nin ne demek istediğini diğer Selef âlimleri açıkladı,

إِنَّهُ لَيَمِرُّ بِلْقَلْبِ أَوْقَاتٌ أَقُولُ : إِنْ كَانَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي مِثْلِ هَذَا , إِنَّهُمْ لَفِي عَيْشٍ طَيِّبٍ

“Bazen kalp, eğer Cennet ehli de misli şeyleri hissediyorsa iyi bir durumda olduğumuzu söylediğimiz dönemlerden geçer.” Bazen kalpler aşamalardan geçer ve deriz ki Cennet insanları böyle yaşar ve hissettiğimiz aynı duygulara sahiptir o yüzden iyi durumdadır. *Medaaric Es Saali-*

kin'in ilk ciltinde dört yüz seksenli sayfalarında bu sözü bulabilirsiniz. Dolayısıyla bu *marifetullah*tır, *marifetullah* sizi Cennete girmeden Cennete sokar.

2- PEYGAMBER MUHAMMED'İ(SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) BİLMEK

Yazar ilim maddesinin ikinci alt başlığı olarak şöyle diyor;

مَعْرِفَةُ نَبِيِّهِ صلَّى اللهُ عَلَيْهِ

Yazar, Allah'ın Peygamberi Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmeniz gerekir, bu ilmin tanımıdır diyor. Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkındaki ilim kişiyi onun bize getirdiği ve bizi bilgilendirdiği her şeyi kabul etmeye sevkeder. Dediğim gibi üç temel prensipten bahsederken bu ilimden bahsedeceğiz.

Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) bize haber verdiği ve bize getirdiği her gerçeği onaylamalı ve tasdik etmelisiniz. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ilmi onun bize verdiği emirler her neyse hepsine uymaktır. Onun bize yasakladığı şeylerden kaçınmalı ve bizi yapmaktan caydırdığı her şeyi terk etmelisiniz. Rasulullah'ın(-sallallahu aleyhi ve sellem) getirdiği kanunlarla hükmetmeli ve Allah'ın ve Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) size yapmanızı söylediği her hükmü tam bir teslimiyetle, bütün olarak memnuniyetle kabul etmelisiniz. Size Allah'ın Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) emrettikleri hükümleri sadece yerine getirmeniz yetmez ayrıca bundan tamamen memnuniyet duymalısınız. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ilmi, onun Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu bilmektir. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ilmi, ona tam bir sevgi ve itaatle kalplerinizi doldurmaktır. Onu ne kadar çok seversiniz, ona, onun yoluna o kadar tabii olursunuz,

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabii olun, böylece Allah sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın..."(Al'i İmran: 31)

Allah'ın sizi sevmesinin bir şartı olarak siz Peygamber Muhammed'in(-sallallahu aleyhi ve sellem) ayak izlerini takip etmelisiniz. Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) mesajına inanmalısınız. Onun rehberliğine ve onun emirlerine itaat etmelisiniz. Neden Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem)? Çünkü Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek, onu tanımak, Allah'ın bize onun aracılığıyla gönderdiği rehberliği ve Şeriatı (شريعة) bilmenin tek yoludur. Yaşamamız ve uymamız gereken yasa ve kanunlar Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) bize geldi. İşte bu yüzden Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) tabi olmak, onun yolundan gitmek zorundayız. Bu yüzden Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ilimde temel bir faktördür işte bu yüzden yazar ilmin tanımında bundan bahsetti.

Özetle, Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında bilginiz, onun gönderildiği hidayet ve rehberliği kabul etmenize, ona iman etmenize, emirlerine uymanıza ve size uzak durmanızı söylediği yasaklardan uzak durmanıza neden olacak bilgiyi almaya ve özümsemeye sevk ettirir. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkındaki ilim özetle böyledir.

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Hayır(onların zannettiği gibi değil), Senin Rabbine andolsun ki aralarındaki çekiştikleri şeylerde seni hakem kılıp, senin verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça

iman etmiş olmazlar."(Nisa: 65)

Aralarında çıkan tüm anlaşmazlıklarda onu bir hakem-yargıç kabul etmek yetiyor mu? Hayır!

ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"***...senin verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça..."***

Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) verdiği her emri her hükmü tam bir teslimiyetle kabul etmelisiniz. Kalbiniz o hükmü kabul etmek zorunda ve yüzde yüz bir memnuniyet duymak zorunda. Yani onu kabul ediyorsun, onu pratik hayata uyguluyorsun ve ondan yüzde yüz memnuniyet duyuyorsun.

اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ اِذَا دُعُّوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"***Aralarında hükmetmesi için Allah'a ve Rasulüne çağrıldıkları zaman mümin olanların sözü sadece şöyle demektir: 'İşittik ve itaat ettik.' İşte onlar kurtuluşa erenlerdir."(Nur: 51)***

Onlara şöyle deniliyor bu Kur'andır, bu Hadistir, bu Allah'ın sözüdür ve bu Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) sözüdür. Bazı insanlar ise hayır! Bu aslında bizim için geçerli değildir, bu bizi gerçekten ilgilendirmiyor ya da gerçekten bunun anlamı bu demek değildir, diyorlar. Bunlardan kaçınmak için milyonlarca bahane üretirler ancak bakalım, Allah gerçek müminler hakkında ne söylüyor, onların ancak-sadece ne diyeceklerini söylüyor,

سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا

"***...İşittik ve itaat ettik..."*** Ve Allah ayetin devamında işte bunlar yani işit-

tik ve itaat ettik diyenlerin kurtuluşa erenler olduğunu söylüyor. Cennete gidecek olanlar olduğunu söylüyor.

Allah, Kur'an da buyuruyor,

فَلْيَحْذَرِ الَّذينَ يُخَالِفُونَ عَنْ اَمْرِه اَنْ تُصيبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ يُصيبَهُمْ عَذَابٌ اَليمٌ

"...onun(Rasulün) emrine muhalefet edenleri kendilerine isabet edecek bir bela ve onlara isabet edecek can yakıcı bir azap konusunda uyar."(-Nur: 63)

اَنْ تُصيبَهُمْ فِتْنَة

Onları uyar eğer siz, Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) emirlerine isyan ederseniz size isabet edecek bir fitne vardır. Ne çeşit bir fitne? Bu ayeti yorumlayan imamlar burada fitneyi Şirk olarak yorumladılar. Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) isyan etmek kişiyi Şirke götürecektir. Eğer siz, Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) gelen herhangi bir şeyi reddeder, kulaktan dolma şeylere kulak verir veya akılcılığı ön plana alan insanların sözlerine uyarsanız veya Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) gelen herhangi bir şeyi görmezden gelir veya küçümserseniz bu davranışınız sizi mahvedecektir ve sonunda sizi Şirke sokacaktır. İşte fitneden kast edilen budur.

3- İSLAM'I BİLMEK

مَعْرِفَةُ دِينِ الإِسْلامِ بِلأَدِلَّةِ

İlim konusunun üçüncü alt başlığı İslam ilmidir, İslam'ı bilmektir. Kelime anlamı daha önce dediğimiz gibi teslim olmak ve boyun eğmektir dini kapsamda İslam şudur,

اَلإِسْتِسْلامُ لِله بِالتَوْحِيدِ , وَالإِنْقِيَادُ لَهُ بِالطَّاعَةِ , وَالْخُلُوصُ مِنَ الشِّرْكِ وَ

İslam, “Tevhidle Allah’a tam teslim olmak, itaatle Allah’a boyun eğmek şirkten ve şirk ehlinden(müşrikler) beri olmaktır.”

İşte bunlar İslam’a iman etmedeki şartlar ve sınırlamalardır. İslam’ın tanımı budur.

ALLAH’IN KABUL ETTİĞİ TEK DİN İSLAM’DIR

Önceki Peygamberler ve onların Allah’ın şeriatına teslimiyetlerini gösteren onlarca ayet vardır ve onlar aslında Allah’a olan teslimiyetlerini gösterirken Kur’an da ki İslam kelimesini kullanırlar.

İbrahim’in(aleyhi salatu ves selam) sözlerine bakın,

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَآ اُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

“***Rabbimiz biz, biz ikimizi sana teslim olan kıl(Müslüman) ve soyumuzdan da sana teslim olanlar yarat ve bize ibadet yöntemlerimizi göster ve tevbemizi kabul et. Gerçekten Sen tevbeleri bağışlayan ve merhameti bol olansın.”(Bakara: 128)***

Yazar, İslam Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) dinidir, Musa’nın(aleyhi salatu ves selam) ve İbrahim’in(aleyhi salatu ves selam) dinidir diyor. Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) getirdiği tek din tüm peygamberlerin dini olan İslamdır ancak Muhammed’e(sallallahu aleyhi ve sellem) getirdiği prensipler ve ilkeler önceki dinleri neshetti. Yani, Musa(aleyhi salatu ves selam) zamanında Yahudiler Müslümandı. İsa(aleyhi salatu ves selam) zamanında Hristiyanlar Müslümandı. Onlar İsa’nın(aleyhi salatu ves selam) öğretilerine teslim oldular, boyun eğdiler. Elbette bizim burada bahsettiklerimiz onlar içindeki iman edenlerdir. Bugün eğer onlar gerçekten Musa(aleyhi salatu ves selam) ve İsa’nın(aleyhi salatu ves selam) gerçek tabiileri olsaydı Kur’anın sözlerine tabi olurlar

ve Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara emrettiği emir ve yasaklara uymuş olurlardı. Eğer onlar gerçekten Hristiyanlık ve Yahudiliğin gerçek tabiileri olsaydı, Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) getirdiklerine tabii olurlardı. Bu çok açık ve nettir, bu konuda hiçbir şüphe yoktur.

Modernistler, dinlerarası hoşgörü inancına sahip olanlar, dinlerarası inancın şerli insanları, bu Ümmetin sapkınları ve bu Ümmetin kanseri olanlar size bakın Allah, Kur'an da günümüz Yahudilerini ve Hristiyanlarını övüyor derler ve aşağıdaki ayeti kendi arzularına uyacak şekilde düzenlerler,

اِنَّ الَّذينَ اٰمَنُوا وَالَّذينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِـئِينَ مَنْ اٰمَنَ بِ اللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

*"**Gerçekten iman edenler ve yahudiler ve hristiyanlar ve sabiilerden Allah'a ve ahiret gününe inananlar ve salih ameller işleyenler için rableri katında mükâfatlar vardır. Ve onlara korku yoktur ne de hüzün vardır."(Bakara: 62)***

Yukarıda bahsettiğimiz sapık düşüncelere sahip olanlar bu ayeti kullanırlar ve derler bakın, biz hepimiz kardeşiz ve onlarda bizimle birlikte Cennete gidecekler. Oysa bu ayet, onların zamanında içlerinde dindar olanların Cennete gideceğini söylüyor. Musa zamanında, İsa zamanında dindar olanlarının Cennete gideceğini söylüyor. Ancak zamanımızda yani Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) sonra ki zamanda eğer gerçekten Musa ve İsa'nın gerçek tabiileri olsalardı, Peygamberleri Musa ve İsa'nın sözlerine uyar Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) tabiileri olurlardı. Eğer gerçekten kendi Peygamberlerinin tabiileri olsalardı, Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) ayak izlerini adım adım takip ederlerdi.

Nitekim gerçekte asıl biz bugün Musa'nın(aleyhi salatu ves selam) ve İsa'nın(aleyhi salatu ves selam) gerçek takipçileriyiz çünkü onların kendi peygamberliklerinin bir şartı bir koşulu olarak onlar eğer Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) onların yaşadığı zamanda gönderilmiş olsaydı ona iman edip ona tabii olacakları konusunda Allah'a söz verdiler, yemin ettiler. Bu sadece kendi kavimlerinin değil aynı zamanda kendi peygamberliklerinin de bir şartıydı. Yani bizzat kendileri eğer kendi zamanlarında gönderilmiş olsaydı Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) tabii olmak zorundaydılar. Eğer o peygamberlerin kendi zamanlarında bu şart ise onlardan sonra onların tabiileri olduklarını iddia edenlerin durumlarını düşünün! Dolayısıyla onlar öldükten binlerce yıl sonra, onların tabiileri Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) takip etmek ve ona uymak zorundadırlar.

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ ميثَاقَ النَّبِيّنَ لَمَّا اٰتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاۤءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِه وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰى ذٰلِكُمْ اِصْري قَالُوا اَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَاَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدينَ

"***(Hatırla) Allah peygamberlerden 'Ben size kitap ve hikmet verdikten sonra size verdiklerimi-yanınızdakileri tasdik eden bir rasul gönderirsem ona mutlaka inanacak ve yardım edeceksiniz' diyerek söz almıştı ve 'Kabul ettiniz mi ve bu ahdimi üstlendiniz mi?' dediğinde 'kabul ettik' dediniz. Bunun üzerine Allah 'O halde şahit olun Ben de sizinle birlikte şahit olanlardanım' dedi."(Al'i İmran: 81)***

Gönderilen tüm Peygamberlerden bu söz alındı. Düşünün peygamberlerin kendi yaşadıkları dönemde böyleyse bugün nasıl olacağını hayal edin! İşte İslam inancı budur, bu nedenle Hristiyanlar veya Yahudiler Müslüman değildir. Müslümanlar sadece Allah'a iman eden ve Rasulullah'a iman edenlerdir. İnanırız ki Musa(aleyhi salatu ves selam) ve İsa'ya(aley-

hi salatu ves selam) iman etmenin bir parçası olarak onlar, onların kendi tabiilerine Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) geldiğinde ona iman edip, ona tabi olmaları üzerine Allah'a söz verdiklerini söylediler.

Allah(subhanehu ve teala) Kur'an da buyurur,

اِنَّ الدّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ

"***Şüphesiz, Allah katında din İslamdır..."(Al'i İmran: 19)***

Şu ayetlerde dinlerarası inanç sahiplerine yöneliktir,

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرينَ

"***Kim, İslam'ın dışında din ararsa bu ondan kabul edilmeyecektir ve o ahirette de hüsrana uğrayanlardan olacaktır."(Al'i İmran: 85)***

İslam, Allah'ın bu Ümmete bahşettiği dindir. Allah bu dini bu Ümmete bahşetmiş ve tüm öncelikler içinden en önemli öncelik kılmıştır,

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتي وَرَضيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا

"***...Bugün sizin dininizi kemale erdirdim ve üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'dan razı oldum..."(Maide: 3)***

Bunlar bir kişinin inanmak zorunda olduğu İslam'ı, İslam inancının iskeletini size gösterir. Kişi, İslam Dininin Allah katında geçerli tek din olduğuna sağlam bir şekilde, kesin olarak iman etmelidir.

İSLAM'DA AMELLERİN-EYLEMLERİN-FİİLLERİN TEMELİ

İslam'ı yerine getirmek için zorunda olduğunuz fiilleri, amelleri,

eylemleri bilmek demektir.(Bir Mümin olarak bir inanan olarak kişinin yapması gereken temel ameller)

عَنِ ابْنِ عُمِرَ , رَضِيَ اللهُ عَنْهُ , قَالَ: قَالَ نَبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ : بُنِيَ الإِسْلامُ عَلَى خَمْسٍ : شَهَادَةُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ , وَإِقَامُ الصَّلاةِ , وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ , وَصَوْمُ رَمَضَانَ , وَحَجُّ الْبَيتِ مَنِ اسْتَطَاعِ إِلَيهِ سَبِيلاَ

İbn Umar(radiyallahu anhu) dedi, Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"İslam beş şey üzerine bina edilir, Allah"an başka ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun resulü olduğuna şehadet etmek, Namaz kılmak, Zekât vermek, Ramazan orucunu tutmak ve güç yetirilirse Allah'ın Evini Hacc etmek."*

Bu meseleler sadece İslam'ın amel meseleleri, İslami fiilleri değildir ayrıca İslam'daki amellerde temeldirler. İslam'ın bir parçası İslami amelleri bilmek, onlara bağlı kalarak onlara teslim olmak ve onları yerine getirmektir.

Biz ilmin tanımına baktık ve yazarın ilmi Allah'ı bilmek, Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve Allah'ın dini İslam'ı bilmek olarak tarif ettiğini gördük. İslam'ın temel prensiplerinde bu konuları detaylı işleyeceğimiz için şimdilik sadece özetle bahsettik. İşte bu üç mesele kabirlerinizde sorguya çekileceğiniz meselelerdir ve *El Usuul El Selaase* konusunda geçtiğimizde bunlardan bahsedeceğiz, inşa'Allah. Burada bu konulardan bahsetmemizin tek nedeni yazarın bu üç maddeyi bilmenin gerçek ilmi bilmek olarak tarif etmesidir.

DERS 5

Bu bizim beşinci dersimizdir ve yazarın bahsettiği dört temel giriş meselesi hakkında konuşmamıza devam edeceğiz. Yazar dört girişin meselesinin ilkinin ilim olduğunu söyledi ve ilmi Allah'ı bilmek, Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve İslam'ı delil ile bilmek olarak tanımladı. Böylece biz dört giriş meselesinden ilkini yani Allah'ı bilmek, Muhammed'i bilmek ve İslam dinini bilmekten bahsettik.

İLİM TANIMI'NIN SIRASI

Bugün ele alacağımız ilk şey, yazarın ilmi tanımlarken takip ettiği sıradır. Allah'ı bilmek, Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve İslam dinini bilmek. Eğer yazarın *Et Durur* ve diğer kitaplarına bakarsanız ilim tanımının buradaki sıradan bir parça farklı olduğunu görebilirsiniz şöyle ki o eserlerde yazar önce Allah'ı bilmekten sonra Dini bilmekten ve sonra da Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmekten bahseder. Neden böyle yapar? Bunun iki nedeni vardır. İlki Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ve İslam ayrılmaz bir bütündür, dolayısıyla hangisinin daha önce geldiğini önemli değildir. İkinci nedeni (وَ) bağlacının kullanımıdır;

مَعْرِفَةُ اللهِ , وَ مَعْرِفَةُ نَبِيِّهِ صلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ , وَ مَعْرِفَةُ دِينِ الإِسْلامِ بِلأَدِلَّةِ

"*Marifetullah*(Allah'ı bilmek) ve Nebiyi(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve dini delille bilmektir."

Ve bağlacını veya atf harfini kullandığınızda illaki aynı sırada olması gerekmez. Aslında çoğu zaman bir sıra ifade etse de illaki bir sıra gerektirecek gibi bir şartı yoktur.

BİR DELİL ÜZERİNE ALLAH'I BİLMEK, PEYGAMBER MUHAMMED'İ(SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) BİLMEK VE DİNİ BİLMEK

Yazar Allah'ı, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) ve İslam Dini-

ni delille bilmekten bahsediyor. Biz Allah'ı bilmekten, Muhammed'i(-sallallahu aleyhi ve sellem) bilmekten bahsettik ve Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek hakkında çok daha detaylı konuşacağız zaten yazar bu üç konunun kitabın özü olduğunu söylüyor. Yani biz şimdilik sadece dört giriş meselesinin ilk maddesinin A, B, C (1-2-3 diye yukarıda sıraladık) alt maddelerinden bahsediyoruz. Ve yazar bu meseleleri delille bilmek zorundasınız diyor o halde burada bir müddet ara vereceğiz ve delil meselesinin ne olduğu hakkında konuşacağız.

DELİL'İN TANIMI NEDİR?

Yazar dedi,

بِلأَدِلَّةِ

"Delille".

Delil-kanıt-hüccet kelime anlamı olarak aranan şeye götüren bir şey olarak tanımlanır. Bu delilin sözlük yani *lugavi* (لغوي) tanımıdır bir de *ıstılahi* (اصطالحي) veya Şer'i tanımı vardır. Dini kapsamda delil (أدلة) metinsel ve entelektüel kanıt demektir. Metinsel kanıttan kastımız vahyin teyit ettiği yani Kur'an ve Sünnetin teyit ettiği ve icma ve kıyas yoluyla Kur'an ve Sünnetten çıkarılan kanıt demektir. Bu buradaki delilin bir türüdür. Bu alanlarda uygun olan entelektüel delillerle Allah'ı, Rasulunu ve dinini bilmek, tanımak demektir. Allah'ın yarattıklarını gözlemlemektir ve Allah Kur'an da buyurur,

وَمِنْ آيَاتِهِ

"***...O'nun ayetlerinden, işaretlerindendir...***"

Bu ayet Kur'an da on bir defa geçer. Allah'ın ayetleri arasında Allah'ın delili, Allah'ın kanıtı, Allah'ın alametleri, Allah'ın işaretleri ve Allah'ın verdiği misaller yarattıklarıdır; gökyüzü, okyanuslar, toprak, gece gündüz vb.

اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ مَّآءٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

*"**Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ve gündüzün birbirinin ardından gelişinde, insanlara fayda vermek üzere denizde yüzüp giden gemide, Allah'ın gökyüzünden indirdiği bir su ile öldükten sonra yeryüzüne hayat vermesinde, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında ve rüzgarları ve gökyüzü ve yer arasında emre amade kılınmış bulutları evirip çevirmesinde düşünen kimseler için elbette deliller(ayetler-alametler-işaretler) vardır." (Bakara: 164)***

Bu fiziki delillere ilaveten Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatı boyunca onun ellerinden Allah'ın izniyle çeşitli fiziksel mucizeler meydana gelmiştir. Örneğin mübarek parmaklarından su fışkırması, canlı olmayan nesnelerle konuşması ve o nesnelerin ona yanıt vermeleri gibi. Daha önce örnek vermiştik Peygamberlik görevi verilmeden önce bir kayanın kendisine selam vermesi vb. Burada bahsedilen ve bilinmesi gereken deliller arasında Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Kur'an da görünmeyen önceden bildirdiği şeylerde vardır ve bu şeyler ancak Allah'ın vahyi ile bilinebilecek meselelerdir ki Sünnettir ve bu deliller veya alametler onun tam olarak dediği gibi gerçekleşmiştir ve bazılarının gerçekleşmesini bekliyoruz.

Yazar delili bilmeniz gerektiğini belirtiyor. Delili anlamanız gerekir çünkü delil, yazarın konuştuğu meselede size daha iyi bir anlayış verecektir. Tevhid'in temel meseleleri, Tevhid'in öz meseleleri ve Tevhid'in ana konuları, ana prensipleri şüphe duymadan kesin ve kararlı bir iman gerektirir. Ve genellikle, sizi buna götüren delildir.

Sonraki konuya geçmeden önce, tekrarlamama izin verin dediğim gibi kitabın ana konusuna geldiğimizde Allah'ı bilmek, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve Dini bilmek ve onları delille bilmek konuları üzerinde detaylı duracağız. Burada delilin ne demek olduğu hakkında ayrıntılı konuştuğumuzdan, kitabın ana konularına geçtiğimizde gerektiğinde sizi tekrar buraya başlangıca yönlendireceğiz. Hatırlayın daha önce size delil konusunu anlatmıştık, o yüzden delil konusunu tekrar etmektense o konuyu tekrar gözden geçirin diyeceğiz. Aynı şekilde gelecekte inşa'Allah *Usuul El Fıkh* derslerini yaptığımızda vacib nedir farz nedir, âlimlerin bu konudaki farklı düşüncüleri nedir gibi konularda detaylara girmeyeceğiz size Tevhid konusunu anlatırken bu konulardan bahsetmiştik gidip oraya bakın diyeceğiz. Bu yüzden bazı meseleleri değerlendiriyoruz ki gelecekte bu bize zaman kazandıracaktır inşa'Allah.

AKİDE MESELELERİNDE TAKLİT CAİZ MİDİR?

Akide meselelerinde Taklid edebilir misiniz (تقليد) veya bir şeyhi veya bir âlimi veya ilim sahibi birini takip ve taklit edebilir misiniz yoksa delili bilmeli misiniz? Delili(kanıt veya ispat)bilmek ön koşul mudur? Eğer delili bilmezseniz imanınız kabul edilir mi? Düşünün bir adam var ilim sahibi, bilgili. Bir adam var cahil, bilgisiz ve şeyhlerini taklit ediyorlar ancak Tevhide de tamamen inanıyorlar ve Tevhid konusunda hiçbir şüpheleri yok ancak delilleri bilmiyorlar. Eğer onlara delillerini sorarsanız, delilleri bilmeyeceklerdir. Âlimler bu meseleyi aşağıdaki başlık altında ele aldı:

صِحَّةِ إِيمَانِ الْمُقَلِّيدِ فِي الْعَقَاءِدِ

Yani "Akide de Mukallid'in İmanının Sıhhati veya Geçerliliği." Mukallid taklitçi demektir. Yazar bu meseleleri delille bilmeniz gereklidir, diyor. Gerçekten bu meseleleri bir zorunluluk olarak mı bilmeniz gerekiyor yoksa bu bir tavsiye midir, imanınız geçerli midir, değil midir? İşte âlimlerin tartıştıkları konu bu meseledir. Birçokları bunun basit bir mesele olduğunu düşünür ancak aslında basit bir mesele değildir ve iki farklı

cephede bu konuda şiddetli bir çarpışma vardır.

İlk cephe ana cephedir, bir tarafta Mu'tezile mezhebi-ekolü (مغتزلة)diğer tarafta Ehli Sünnet vel Cemaat vardır. Mu'tezilelerin ana özelliklerinden biri Akide meselelerinde delili bilmeyen birinin imanını reddetmeleridir. Bazıları bu özelliği Eşaa'riyelere (أشارية) bağlar ve Eşaa'riyeler de Mu'tezile gibi akide meselelerinde delil isterler, derler. Ancak El Kuşhayri "diğer Eşaa'riye âlimleri bu söz doğru değildir bizzat Ebu El Hasan El Eşaari ki o Eşaa'rilerin babasıdır(biz daha sonra geri döndüğüne inanıyoruz) bir Mukallidin imanının doğru olduğuna inandığını söyledi, dediler. Özetleyecek olursak ihtilafın birinci cephesi Ehi Sünnet ve Mu'tezile arasındadır ve ikinci cephesi Ehli Sünnet'in kendi arasındadır. Genel olarak bu konuda üç görüş vardır.

BİRİNCİ GÖRÜŞ: DELİLİ BİLMELİSİNİZ

İlk görüş Akide meselelerinde delili bilmek zorunda olduğunuzdur. Eğer Akide meselelerini delil ile bilmiyorsanız imanınız reddedilir. Er Razi, Ebu El Hasan El Aamidi ve Mu'tezilenin ezici çoğunluğu böyle dediler. Ebu El Mudhaffar Es Sem'aani bazı fakihlere(fıkıh veya usul âlimleri) ve filozoflara(felsefeci) göre sıradan birinin Akide meselelerini körü körüne taklit etmesi caiz değildir, dedi. Akideniz ile ilgili meseleleri Kur'an, İcma, Kıyas vs. delille bilmelisiniz dedi ve Mu'tezile akla-akılcılığa çok başvurur.

İKİNCİ GÖRÜŞ: DELİLİ BİLMEK ZORUNLULUK DEĞİLDİR

İkinci görüş delili bilmek zorunda olmadığınızdır. İnancınızda, imanınızda sağlam olduğunuz ve hiç şüphe etmediğiniz müddetçe(ki burası önemlidir), bir âlimin sözlerini, davranışlarını takip etmek, taklit etmek caiz bir yoldur ve kabul edilir. Ehli Sünnet vel Cemaat'in ezici çoğunluğunun görüşü budur.

Birinci görüş yani Akide konularını delille bilmenizin inancınız için bir şart olduğu Mu'tezilenin görüşüdür. İkinci görüş sizin hiçbir tereddüt

ve şüphe duymaksızın hakka uyduğunuz müddetçe delili bilmeye gerek olmadığınızdır, Ehli Sünnet vel Cemaatin kahir çoğunluğunun görüşüdür.

ÜÇÜNCÜ GÖRÜŞ: DELİL ARAMAK, DELİL'E BAKMAK HARAMDIR

Çok zayıf bir görüştür. Neticede ilk iki görüşün özeti şudur kişi delil getirebilecek ve delile ulaşabilecek bir seviyede ise o zaman Akide ve diğer meselelerde delil aramalıdır. Zaten bu yüzden bunu detaylı inceliyoruz. Yani delili özümseyemeyen veya anlayamayan sıradan biri hiçbir şüphesi olmaksızın inancında sağlam olduğu müddetçe delili bilmek zorunda değildir. Her iki durumda da delili bilmeksizin iman geçerlidir, o kişi ister ilim sahibi delili anlayabilecek biri olsun ister delili anlayamayacak sıradan biri olsun fark etmez, her ikisinin de imanı geçerlidir.

Delil bilme zorunluluğu imanın bir koşulu yapanlar delil bilmeyi kişi üzerine ilk zorunluluk yaptılar. Ve Mu'tezile ilk zorunluluğun delil arama ve akıl yürütme olduğunu söylediler. Yani bunu bireye yükledikleri ilk zorunluluk yaptılar. Onlara verilecek cevap basittir, amaca ulaşmak-hedefe ulaşmak için delil aranır. Eğer birisi taklit ve takiple doğru rehberliğe veya amaca ulaşırsa o takdirde o kişi hedefe ulaşmıştır.

Es Safarani bu mesele üzerinde özet bir alıntı yaptı. Bu konuda kimsenin kaçamayacağı hakikat bir takipçinin imanının geçerli olduğudur. Takipçi birini taklit eden demektir. Taklit doğru yola gitmek için demektir. Ve bu kişi doğru yola gitmek için bir yol seçti. Söylediği şey, delilin doğru yola gitmek için olduğudur. Delilin doğru yola gitmek demek olduğudur. Dolayısıyla eğer bir kişi taklit yoluyla doğru yola giderse o zaman o kişi amaca ulaşmıştır. En Nevevi'de benzer görüştedir ve Müslim Şerhi'nde benzer bir açıklama yapar.

Şeyh Ali El Hudeyr(çağdaş âlimlerdendir Şeyh Nasır El Fahd ile birlikte aynı gün aynı nedenden tutuklandı, ve Suud zindanlarında esirdir, Allah ona ve zindanlarda esir tutulan tüm Ehli Sünnet vel Cemaat âlimlerine

sebat versin ve esaretten kurtarsın), takip ettiğiniz ve taklit ettiğiniz şey konusunda hiçbir şüphe duymaksızın, kararlı ve sağlam olduğunuz müddetçe delili bilmeseniz de taklit etmeniz caizdir. İbn Useymin aynı sonuca ulaştı ve şüpheniz olmadığı müddetçe Akide meselelerinde taklit caizdir dedi.

TAKLİT'İN CAİZ OLDUĞUNUN DELİLLERİ

Birincisi Allah insanları ilim sahibi olanlara sormaya yöneltti. Eğer bir şeyi bilmiyorsanız Allah, ilim ehline sormanızı emrediyor. Allah Kur'an da buyurur;

فَسْـَٔلُوا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

"***...eğer bilmiyorsanız bilenlere-zikir-ilim ehline sorun..."(Nahl: 43)***

فَسْـَٔلُوا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

"***...eğer bilmiyorsanız bilenlere-zikir-ilim ehline sorun..."(Enbiya: 7)***

İlim sahibi insanlara sorun, Neyi? Allah neyi soracaklarını söylemedi(işin özü bu). Arabça buna gramerde *Hazfi fi Muta'allik* denir. (حذف في المتعلَّق). Allah ne hakkında sorulacağını söylemedi. Yani İslam'ın temel meseleleri mi(Tevhid) yoksa genel fıkıh meseleleri mi? Burada belirtilmiyor, işte bu *Hazfi fi Muta'allik*tır. Cevap onların hepsidir. Burada dersini yaptığımız, öğrenmeye çalıştığımız meseleler olsun veya zekât, hacc, namaz, oruç ve detayları gibi genel meselelerde olsun hepsini kapsar. Bunun delili, soran kişinin imanının iyi olduğudur.

İkinci delil Allah Kur'an da buyurur;

فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُوا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ

"***Bununla birlikte müminlerin hepsinin toptan savaşa çıkmaları doğru***

değildir. Dikkat edin onların her kesiminden bir grup dinde yeterli bilgiye sahip olmaya çalışmak ve seferden dönen topluluklarını uyarmak üzere geride kalmalıdır. Umulur ki sakınırlar." (Tevbe: 122)

Ayetin manası şudur, sizden ilim sahibi bir grubun geride kalması gerekir ki seferden döndüklerinde topluluklarını uyarsın, böylece onlar iyi ve kötü ve arasındaki farkın farkında olabilsin. Yani temel olarak, bir grup insan geride kalmalı ve bu dini öğretmelidir. Bu ayetteki uyarı yeterlidir. Öğreticiler, öğretmenler geride kalmalı ve diğerlerine öğretmelidir, burada da ilk ayet gibi delilden bahsetmedi.

Üçüncü delil Allah(azze ve celle) Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) söylüyor;

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِمَّا اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ فَسْـَٔلِ الَّذينَ يَقْرَؤُنَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

*"**Eğer sen, sana indirdiğimizden şüphe içindeysen, senden önce kitabı okuyanlara sor andolsun sana Rabbinden hakk geldi, sakın şüpheye düşenlerden olma."(Yunus: 94)***

Yani ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) eğer herhangi bir şüphen varsa (ki elbette Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) hiçbir şüphesi yoktur) o zaman diğer insanlara sor. Dolayısıyla bilmeyen bilen birilerine sorabilir. Bu ayetlerin hepsinde Allah(azze ve celle) sor diyor, ancak herhangi bir delille bilmek zorunda olduğuna dair bir ibare içermiyor. Yani bunu bil, öğren, ezberle veya delili araştır, delili bul demiyor.

Dördüncü delil Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) hadisidir, şöyle ki;

مَنْ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لاإِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُولُ اللهِ فَقَدْ عُصِمَ مَالَهُ وَدَمَهُ إِلاَّ بِحَقِّهِ

“Kim şehadet ederim Allah’tan başka ilah yoktur ve Muhammed O’nun elçisidir derse, onun malı ve kanı korunur, dokunulmazdır ancak İslam’ın hakkı hariç.”(Sahihi Müslim)

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Sahihi Müslim’de kim *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah* derse onun kanı ve malı koruma altındadır, diyor. Onların kanları ve malları haram olur nitekim kimse dokunamaz aksini yapanı Allah(subhanehu ve teala) sorumlu tutacak ve ona soracaktır. Neden malı ve kanı haram kılınıyor dokunulmaz oluyor? *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah* dediği müddetçe. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) delille *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah* diyen mi dedi? Hayır, sadece *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah* diyen dedi. Eğer delili bilmek zorunluluk olsaydı bunu da hadiste belirtirdi.

Bir sonraki **delil**, İbn Useymin’in vurguladığı delillerden biridir. Cahil insanlar, sıradan halk, avam tabakası(ilim bilmeyenler) içtihad yapamaz, delil çıkaramaz, ezberleyemez ve mantıklı halde sunamazlar. Dolayısıyla onlara delili bilmek zorundasınız demeniz aslında onlardan Allah’ın Kur’an da belirttiği gibi onların kapasitelerinin üzerinde bir şey istemeniz demektir. Ki Allah buyurur;

لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا

“Allah hiç kimseye gücünün yetmeyeceğinden başkasını yüklemez...”(Bakara: 286)

Burada zorunlu olan nokta ve amaç ister delil yoluyla olsun ister taklit yoluyla olsun fark etmez kişinin kesin olarak inanmasıdır. Fakihlerin yani Fıkıh âlimlerinin çoğu ‘biz bir kimseyi Fıkıh meselelerinde delil bilmeye zorlayamayız çünkü onlar için bu büyük bir zorluk olacaktır. Biz sıradan insanları da Akide meselelerini delil ile bilmeye zorlayamayız çünkü bu onlar için daha da büyük bir zorluk olacaktır’ dediler.

ضِمَامَ بْنِ ثَعْلَبَةَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ , فَقَدِمَ عَلَينَا فَأَنَاخَ بَعِيرَهُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ فَعَقَلَهُ , ثُمَّ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ هُوَ فِي الْمَسْجِدِ جَالِسٌ مَعَ أَصْحَابِهِ , فَقَالَ : أَيُّكُمُ ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ , قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَنَا بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ , فَقَالَ : مُحَمَّدٌ؟ قَالَ : نَعَمْ , قَال : يَا مُحَمَّدٌ , إِنِّي سَاءِلُكَ وَمُغَلِّظٌ عَلَيْكَ فِي الْمَسْأَلَةِ , فَلا تَجِدَنَّ عَلَيَّ فِي نَفْسِكَ , فَإِنِّي لاَ أَجِدُ فِي نَفْسِ , قَلَ : سَلْ عَمَّا بَدَا لَكَ , قَلَ : أَنْشُدَكَ اللهَ , إِلَهَكَ وَإِلَهَ مَنْ قَبْلَكَ , وَإِلَهَ مَنْ هُوَ كَاءِنٌ بَعْدَكَ , آللهُ بَعَثَكَ إِلَيْنَا رَسُولاً ؟ قَالَ : اللهُمَّ نَعَمْ , قَالَ : أَنْشُدَكَ اللهَ , إِلَهَكَ وَإِلَهَ مَنْ قَبْلَكَ , وَإِلَهَ مَنْ هُوَ كَاءِنٌ بَعْدَكَ , آللهُ أَمَرَكَ أَنْ نَعْبُدَهُ وَ لاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْءًا , وَأَنْ نَخْلَعَ هَذِهِ الأَوْثَانَ وَالأَنْدَادَ الَّتِي كَانَ آبَاؤُنَا يَعْبُدُونَ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: اللهمَّ نَعَمْ , ثُمَّ جَعَلَ يَذْكُرُ فَرَاءِضَ الإِسْلاَمِ فَرِيْضَةً , الصَّلاَةَ , وَالزَّكَاةَ , وَالصَّيَامَ , وَالحَجَّ , وَفَرَاءِضَ الإِسْلاَمِ , كُلَّهَا يَنْشُدُهُ عِنْدَ كُلِّ فَرِيْضَةٍ كَمَا أَنْشَدَهُ فِي الَّتِي كَانَ قَبْلَهَا حَتَّى إِذَا فَرَغَ قَالَ : فَإِنِّي أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ , وَ أَنَّكَ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَسَأُؤَدِّي هَذِهِ الْفَرَاءِضَ , وَ أَجْتَنِبُ مَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ لا أَزِيدُ وَلا أَنْقُصُ , ثُمَّ انْصَرَفَ رَاجِعًا إِلَى بَعِيرِهِ , فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حِينَ وَلَّى : إِنْ يَصْدُقْ ذُو العَقِيصَتَيْنِ يَدْخُلِ الْجَنَّةِ

Size özetleyeyim. Dimame İbn Sa’lebe, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına geldi, devesini mescidin kapısına bağladı. Ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) “Sana karşı sert olacağım” dedi. Bilirsiniz o bir Bedevidir ve onların tabiatları biraz farklıdır ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi tabiatının biraz farklı olduğunu söylemeye çalışıyor. Öncelikle İbn Sa’lebe sordu “İçinizden hanginiz İbn Abdil Muttalib’dir?” Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *“Ben, İbn Ab-*

dil Muttalib'im" dedi. İbn Sa'lebe "Sen, Muhammed misin?" diye sordu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Evet ben Muhammed'im"* dedi. Daha sonra Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) "Sana karşı sert veya zorlayıcı olacağım, ben bunu kişisel bir sorun edinmedim sen de kişisel bir sorun olarak alma" dedi.

Sonra İbn Sa'lebe, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'ın Bir oluşu adına(Tevhid) adına sormaya başladı. Daha sonra seni Allah mı gönderdin? Diye sordu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Bir olan Allah'ın adına, evet"* dedi. Ve sonra İbn Sa'lebe, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) tebliğ etmek için gönderildiği beş temel farzdan her biri hakkında sorular sormaya başladı. İbn Sa'lebe sorularını sordu ve iman etti. Sonra elini kaldırdı ve "Ya Muhammed, bu anlattıklarına bir şeyler eklemeyeceğim ne de onlardan bir şeyleri eksilteceğim. Bana anlattığın meselelere inanacağım" dedi. Yani Allah'ın birliği, Şehadet, Farzlar ve beş temel farz hakkında birkaç soru sordu ve iman etti. Kendisine anlatılanlara hiçbir şüphe duymaksızın iman etti ve sonra oradan ayrıldı.

En Nevevi Müslim Şerhi'nde bu hadis hakkında yorum yaptı; Bu İmamların izlediği yolun bu olduğunun delilidir buna göre sıradan bir mukallit iman etmenin bir koşulu olarak delili bilmek zorunda değildir. En Nevevi bir mukallit için tek gerekenin hiç şüphe ve tereddüt etmeden sağlam bir inanca sahip olmasının yeterli olacağını söyledi. En Nevevi hadisten bu görüşü çıkardığını belirtti. Neden bu hadisten çıkartıldı? Çünkü Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Dimame'nin herhangi bir delil olmaksızın iman etme inancını teyit etti. Bu hadiste bir delil değişimi yoktur. Dimame'ye sorulmadı yani bu dediklerimin delillerini biliyor musun? Diye soru sorulmadı. Veya şu mucizeyi biliyor musun? Bu mucizeyi biliyor musun? Diye sorulmadı. Yani bu, delil sormak zorunda olmadığınızın delilidir.

Sonraki delil şudur, Sahabeler Arab olmayanların topraklarına girdiğinde halkların imanlarını kabul ettiler. Bedeviler, Arab değildir ve onlardan hiçbirine oturup delil okumaları emredilmedi ne de *La ilahe illallah Mu-*

hammedur Rasulullaha iman ettiğinin kanıtı nedir diye teste tabi tutuldular. (Yani mesele Mu'tezilenin söylediği gibi değildir)

Bazı âlimlerin bu konudaki sözlerine bakalım. En Nevevi her kim gerçekten inanarak kelimeyi şehadet getirirse, o kişi bir mukallit bile olsa o bir mümindir. Bunun nedeni Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) birçok kişiden kelimeyi şehadeti duymayı yeterli gördü, böyle öğretti onlardan Tevhid, Akide den ve hadislerin bu konudaki birikimini, sahih ve mütevatir olup olmadığına ilişkin delilleri bilmelerini istemedi. Delili bilmek sadece imanınızı kuvvetlendirmek demektir ve eğer bu durum delil bilmeden mümkünse yeterlidir.

İbn Hazm *El Fasıl* kitabı dördüncü cildinde dedi, Mu'tezile dışında herkes, her kim şüphe duymaksızın kalpten inanır, diliyle kelimeyi şehadet getirir, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ile gelen herşeyi gerçek kabul eder ondan başkasını reddederse o kişi bir Mümindir, o kişi mukallit bile olsa Mümindir ve delil bilmek bir ön koşul değildir. Usul kitabı *Ravdat En Naazir*'de İbn Kudame bir mukallitin imanı iyidir, dedi. *Ravdat En Naazir*'i yorumlayan çağdaş âlimlerden biri olan Şankiti(rahimehullahu) de aynı görüşü beyan etti. Daha önce belirttiğim gibi Safarani kimsenin kaçamayacağı hakikat, bir takipçinin(mukallit) imanının geçerli olduğudur, dedi. Şeyh Ali Hudeyr, İbn Useymin ve benzerlerinin sözlerini de aktarmıştım.

Böylece dört giriş meselesinin ilk konusunu tamamladık. İlk madde ilimdi, Allah'ı, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) ve İslam Dinini delille bilmekti.

GİRİŞ MESELELERİNDEN İKİNCİSİ: İLİM ÜZERİNE AMEL ETMEK

Giriş meselelerinden ikincisi ilim üzerine amel etmektir.

الْمَسْأَلَةُ الثَّانِيَةُ : الْعَمَلُ بِهِ

İSLAM'DA AMELLERİN TÜRLERİ

Bu meselede ilk konumuz İslam'da amellerin türleridir. Birincisi emirler veya zorunluluklar veya farzlar veya vaciblerdir. Daha sonra Sünnetler yani müstehab(مستحب)- yapılması farz-vacib olmayan ama yapınca sevap kazandıran şeyler veya beğenilen-arzu edilen şeyler gelir. Ve sonra mekruh(مكروه)- kerih olan, beğenilmeyen şeyler vardır ve sonra Haramlar vardır.

HARAMI TERK ETMEK SİZE SEVAP GETİRİR Mİ?

Haram eylemlerin-amellerin tatbik edilmesi gerekir. Haram amelleri nasıl tatbik edersiniz? Elbette onları terk ederek. İlmi uygulamak, ilim üzerine amel etmek Haram ve Şirk gibi meseleler içinde geçerlidir. Tatbiki nasıl? Onları terk ederek veya onlarda uzaklaşarak.

Bir kişi sahip olduğu ilmini Haram meselelerde uygulayarak sevap kazanır mı? Dediğimiz gibi, günahları ve şirki terk etmek ilmin amellerinden biridir. O halde bir kişi şirki terk eder veya bir günahı terk ederse ondan sevap kazanır mı? Bunun cevabı iki durumdan biri olmasıdır. Eğer kişi Allah rızası için bunları terk ederse durumu Buhari ve Müslim'de yer alan şu hadisteki gibidir,

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ و سَلَّمَ قَالَ : إِذَا هَمَّ الْعَبْدُ بِسَيِّعَةٍ لَمْ تُكْتَبْ عَلَيهِ , فَإِنْ عَمِلَهَا كُتِبَتْ عَلَيهِ سيِّعَةً وَاحِدَةً

وَ فِي رِوَايَةِ : فَإِنْ تَرَكَهَا فَكْتُبُوهَا لَهُ حَسَنَةً , فَإِنَّمَا تَرَكَهَا مِنْ جَرَّاءِي

Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) ve İbn Abbas(radiyallahu anhuma) söyledi, Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi; *"Eğer bir kul bir kötülük yapmak-bir günah işlemek niyetinde olur veya düşünür ve yapmazsa onun aleyhine günah yazılmaz. Eğer o kötülüğü işlerse onun aleyhine bir günah yazılır."* Bir başka rivayette; *"Eğer o kötülüğü Allah için terk ederse o takdirde lehine bir sevap yazılır"* dedi.

Yani kötülük yapmayı veya günah işlemeyi düşünen bir kişi eğer tembellikten veya o günahı işleme imkânından yoksun olduğu için o günahı işlemeyi terk ederse kendi aleyhine bir günah yazılmadığı gibi karşılığında bir sevap kazanamaz. Örneğin bir adam var, ev arkadaşları onu almadan bara gidiyorlar, adam *Elhamdulillah* sevap kazandım diyor. Oysa arkadaşları onu almaya zaten gelmediler yani onu zaten arkalarında bıraktıkları için kişi bundan sevap kazanamıyor. Veya zina işleme niyetiyle bir kıza teklifte bulunuyor ve reddediliyor, *Elhamdulillah* sevap kazandım diyor. Oysa zaten o zinayı işlemeye muktedir olmadığı için sevap kazanamıyor. Ancak kişinin bir günah işlemesi için tüm imkânları mevcut olduğu halde Allah rızası için o günahı terk ederse o takdirde sevap kazanıyor. Hadisin de anlattığı budur neticede Haram amellerin tatbik edilmesi gerekir(yani onları reddederek ve terk ederek).

İLMİN AMELE GEÇİRİLMESİNDE TEMEL HUSUSLAR

Yazar ilmin tanımıyla başladı ve sonra ilmin amele dökülmesine geçti çünkü ilim, niyet ve uygulama yöntemini onarır ve düzeltir ve bu da amelinizin uygun şekilde gerçekleşmesi ile neticelenir. Haydi, ilmin amele geçirilmesinde bazı temel hususlara bakalım ve bu konu üzerinde düşünelim ve odaklanalım ki bu husus çok önemlidir. Allah Kur'an da buyurur,

اَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ اَفَلَا تَعْقِلُونَ

"İnsanlara iyiliği emrediyor kendinizi unutuyor musunuz? Ve siz kitabı da okuyorsunuz hiç mi akıl etmiyorsunuz?"(Bakara: 44)

İyilik, takva-doğruluk ve Allah'a itaat olan her tür ameldir. Bu, Allah'ın azarlama ve kınama türünde bir sorusudur. Siz insanlara emrettiğiniz iyilikleri kendiniz yapmıyor musunuz? Bu ilmiyle amel etmeyenlere yönelik bir azarlama, bir kınama ve bir uyarıdır. İsrailoğullarının âlimleri hakkında indirildi ancak İslam âlimleri içinde geçerlidir, Peygamber

Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) tabiileri içinde geçerlidir.

İbn Abbas(radiyallahu anhuma) dedi, Medineli Yahudiler Müslüman olan arkadaş ve akrabalarına İslam'a bağlı kalmalarını söyler, o adam size gerçeği söylüyor gerçeği anlatıyor derlerdi ancak buna rağmen kendileri inanmadılar. Yani onlar iyiliği emrettiler fakat kendileri yapmadılar. İbn Cerir(rahimehullahu) "Yahudi âlimler halka Allah için iyilik yapmalarını emrederlerdi ancak kendileri yapmaz ve günah işlerlerdi" dedi.

Bu ayette azarlama, kınama vardır ama iyiliği emrettikleri için değil, emrettikleri iyiliği kendilerinin yapmamasına yönelik bir kınama ve azarlama söz konusudur. Bu söze dikkat edin, sonra kimse bundan sonra benden vazgeçmesin.(dersleri bırakmasın). Kimsenin şöyle demesini istemiyorum ilim talebesi üzerinde araştırma, tespit etme, tahkik etme, irdeleme, inceleme vs yükü çok fazladır cahil olmak daha iyidir o yüzden cahil olmayı tercih ederek ilim öğrenmeyi bırakıyorum.

İYİLİĞİ EMRETMEK VE KÖTÜLÜĞÜ NEHYETMEK İLE UYGULAMAYA DÖKMEK KENDİ İÇİNDE İKİ AYRI ZORUNLULUK MESELESİDİR

Bu konudaki uygun cevap şudur, iyiliği emretmek ve kötülüğü yasaklamak ve kendi içinde onları pratik hayata uygulamaya dökmek iki ayrı şeydir. İyiliği emretmek ve kötülüğü nehyetmek bir taraftadır, onları uygulamak diğer taraftadır. Bunlar iki farklı zorunlu meselelerdir, birini yerine getirmek diğerini düşürmez. Burada bu konuda ikinci bir görüş daha vardır ancak bu meseledeki doğru ve uygun olan görüş iyiliği emredip kötülükten nehyetmenin bir tarafta olması, emredip-yasakladığınız şeyleri kendinizin, akrabalarınızın veya kontrol etkiniz altında olanlar üzerinde uygulamanızın bir tarafta olmasıdır. Birini yerine getirmeniz diğerini yerine getirme yükümlülüğünü üzerinizden düşürmez. Bazıları bir kişi günaha girerse, başkalarını da günahtan caydırmamalıdır der ki bu çok zayıf bir görüştür.

Bu ayet temel olarak iyiliği emrettiğiniz ve kötülüğü yasakladığınızda,

bizzat kendinizde uyun, tatbik edin demektir. Yani iyiliği emretme ve kötülüğü yasaklama işine veya tebliği iletme işine son verin demiyor. Emrettiğiniz, vaaz ettiğiniz iyilikleri, tebliği sizde uygulayın, diyor. İnsanları nehyettiğiniz kötülüklerden sizde uzak durun, onlara kötülükten uzak durmayı söyleyip kendiniz yapmamazlık etmeyin diyor. Yani iyiliği emretmeye ve kötülüğü nehyetmeye yönelik bir kınama değildir, söylediklerinizi yapmamanıza yönelik bir kınama ve azarlamadır.

Hud Suresinde Şuayb(aleyhi salatu ves selam) dedi;

وَمَّا اُرِيدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلٰى مَّا اَنْهٰيكُمْ عَنْهُ اِنْ اُرِيدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي اِلَّا بِاللّٰهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيبُ

*“**Ben sizi yasakladıklarıma kendim muhalefet etmek istemem ben sadece elimden geldiği kadar sizi ıslah etmek istiyorum benim başarım sadece Allah’tandır ve ben O’na tevekkül ettim ve içtenlikle O’na yöneldim.”(Hud: 88)***

AMELİ İLMİNE UYGUN OLMAYAN KİŞİ

يُجَاءُ بِا الرَّجُلِ يَومَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ عَلَيهِ , فَيَدُورُ كَمَا يَدُورُ الْحِمَارِ بِا رَحَاهُ , فَيَجْتَمِعُ أَهْلُ النَّارِ عَلَيهِ , فَيَقُلُونَ : أَيْ فُلانٌ مَا شَأْنُكَ؟ أَلَيسَ كُنْتَ تَأْمُرُنَا بِا الْمَعْرُوفِ وَ تَنْهانَا عَنْ الْمُنْكَرِ ؟ قَالَ : كُنْتُ آمُرُكُمْ بِالْمَعْرُوفِ ولاَ آتِيهِ , وَأَنْهَاكُمْ عَنْ الْمُنْكَرِ وآتِيهِ

Buhari ve Müslimde yeralan bu hadise dikkat edin. Usame İbn Zeyd(radiyallahu anhu) dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *“Kıyamet gününde bir adam getirilir ve ateşe atılır.* (bir başka rivayette ateşe ilk o atılır) *Bir eşeğin bir değirmen taşının çevresinde döndüğü gibi ateşin içinde döndürülür, cehennem ehli onun başında toplanır ve ona “Ey falan kişi? Senin bu halin nedir? Sen bize iyiliği emreder ve kötülüğü yasaklamaz mıydın? Diye sorarlar. Adam dedi:“Ben size iyiliği emrederdim*

ama kendim yapmazdım ve ben sizi kötülükten yasaklardım kendim yapardım."

Yani o falan kişi, falan şeyh, âlime vs. "Ey şeyh, ey âlim ey falan bize iyiliği emredip kötülükten nehyetmez miydin? Bize o güzel vaazları veren sen değil miydin? TV programlarına çıkıp bize şunları yapmanız gerekir bunlardan uzak durmanız bunları yapmamanız gerekir diyen sen değil miydin? Bizim neyi yapıp neyi yapmamamızı bize öğreten sen değil miydin? O halde nasıl olur da sen burada olursun, senin burada işin nedir? Cehennemde bulunan o insanlar bu duruma şaşırdılar çünkü o gördükleri kişiyi şeyh olarak bilirlerdi. Çünkü onu dindar ve takva sahibi sayarlardı. O şahıs ise evet size iyilikleri emrederdim ama kendim yapmazdım evet sizi kötülükten men ederdim ama kendim yapardım diye cevap verdi. *Sahihi Targib ve Terhab*'da belirtildi, çünkü o adamın söz ve amelleri birbirine uymuyordu.

KİŞİ KIYAMET GÜNÜ İLMİNDEN SORGULANACAK MI?

لا تَزُولُ قَادَمَا عَبْدٍ يَومَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلُ عَنْ عُمُرِهِ فِيمَا أَفْتَاهُ , وَعَنْ عِلْمِهِ فِيمَ فَعَلَ , وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَينَ اكْتَسَبَهُ وفِيمَ أَنْفَقَهُ , وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَ أَبْلاهُ

Bu hadis Tırmizi ve Ed Darim'i de geçer ve sahihtir. Ebi Berze El Eslemi dedi, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Bir kul Kıyamet Gününde şu dört şeyden suale çekilmeden bırakılmaz, ömrünü nasıl harcadığı, ilmi ile ne yaptığı, malını nasıl kazandığı ve nasıl harcadığı ve gençliğini nasıl geçirdiği."*

Yani kişiye ilk sorulacak olan şey ömrünü nasıl harcadığıdır. İkincisi ilmidir. İlmini öğretti mi ve bizzat kendisi uyguladı mı? Üçüncüsü malıdır, nasıl kazandı(helal mı haram mı yollardan kazandı) nasıl harcadı. Dördüncü sual gençliğinde ne yaptığıdır. Bunlar kişiye Kıyamet Gününde sorulacak olan dört sorudur ve bu hadisi örnek vermemizin nedeni so-

rulacak olan ikinci sorudur işlediğimiz konuyla ilgilidir. Yani ilim kişinin sadece kendi zihninde kalmamalı, öğretilmeli ve uygulanmalıdır.

YAPMADIĞINI SÖYLEMEK

مَثَلُ العَالِمِ الَّذِي يُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسَى نَفْسَهُ , كَمَثَلِ السِّرَاجِ يُضِيءُ للنَّاسِ وَيَحْرِقُ نَفْسَهُ

Et Tabarani, El Kebir ve El Munzari'dedir ve sahih hadistir. Cundub İbn Abdullah(radiyallahu anhu) dedi, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"İnsanlara hayrı-iyiliği öğreten ancak kendi nefsini unutan âlimin misali şudur, o bir ışık, bir lamba bir mum gibidir insanları aydınlatır fakat kendisini yakar tüketir."*

مَرَرْتُ لَيلَةَ أُسرِيَ بِي عَلَى قَوْمٍ تُقْرَضُ شِفَاهُهُمْ بِمَقَارِيضَ مِنْ نَارٍ , قَالَ : قُلْتُ : مَنْ هَؤُلاءِ؟ قَالَ : خَطَبَاءُ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا , كَانُوا يَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ يَنْسَوْنَ أَنْفُسَهُمْ , وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلا يَعْقِلُونَ

Ahmed'in Müsned'inde, Sahihi Targib ve Terhab, İbn Hibban ve El Beyhaki'de yer alır. Enes İbn Malik(radiyallahu anhu) dedi, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"İsra gecesi bir kavmin yanından geçtim, onların dudakları demirden ateşli bıçaklarla kesiliyor ve sonra tekrar eski haline dönüyordu ve bu işlem tekrarlanıp duruyordu 'bunlar kimdir?" diye sordum. Dedi: Dünyada hutbe veren, vaaz verenlerdir. Onlar insanlara iyiliği emrederlerdi ancak kendilerini unuttular, onlar kitabı okurlardı ancak akıl etmezlerdi."* Yani Ey Cibril(aleyhi selam) bunlar kimdir? Dedi. Cibril'de(aleyhi selam) ona, bunlar senin Ümmetinin vaizleridir, kendi yapmadıklarını söylerlerdi, dedi.

FAYDA VERMEYEN İLİM

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ , وَلْجُبْنِ وَالْبُخْلِ , وَالْهَرَمِ

وَعَذَابِ الْقَبْرِ , اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا و الزَّكِّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا , أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلاهَا , اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لا يَنْفَعُ , وَمِنْ قَلْبٍ لا يَخْشَعُ , وَمِنْ نَفْسٍ لا تَشْبَعُ , وَمِنْ دَعْوَةٍ لا يُسْتَجَابُ لَهَا

Sahihi Müslim de yeralan hadistir. Zeyd İbn Erkam(radiyallahu anhu) dedi, size sadece Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) söylediğini söylüyorum, o şöyle derdi, *"Allah'ım acizlikten, tembellikten, cimrilikten, bunaklıktan, yaşlılıktan ve kabir azabından Sana sığınırım. Allah'ım nefsime takvasını ver, nefislere hayrı veren onları temizleyen onlara takvasını veren Sensin. Allah'ım fayda vermeyen ilimden, huşu duymayan kalpten, doymak bilmez nefisten ve icabet edilmeyen duadan Sana sığınırım."*

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) fayda vermeyen ilimden Allah'a sığınıyor, bugün terk ettiğimiz bir şey varsa o bu hadistir. Vallahi bu hadisi gerektiği gibi anlamış olsaydınız, şiddetli ızdırab çekerdiniz. Haydi, bugün kendimize karşı dürüst olalım, içimizden kaç kişi bu duayı yapıyor?

Bu dersimize iştirak eden öğrencilerin en iyi öğrenciler olduğunu düşünüyorum, en iyilerin en iyilerisiniz inşa'Allah. Bu bir ilimdir ve dünyevi kazançlar veya dünyevi menfaatler için değildir. Biz ilmin karşılığında para, popülerlik veya yarışmalarda derece peşinde değiliz. Hiç kimse buraya karşı cinsten kızlarla erkeklerle tanışıp oynaşmaya gelmiyor. Vela ve Bera konusunda büyük eksiklik yaşanırken fıkıh sevgisi adı altında birkaç cinsel espri duymaya gelmiyor. Kimse buraya böyle kötü amaçlar için gelmiyor. Menhecde Tevhidin rehberliğine sıkı sıkıya bağlı olanlar Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Peygamberlerin tabiileridir ve *La ilahe illallah* sancağının taşıyıcılarıdır. Onlar dinin canlandırıcılarıdır ki genellikle kendilerinden öncekilerin geçtiği imtihanlardan geçerler ve onlar ayrıca bu Ümmeti karanlıktan çıkarıp aydınlığı yükselten, Ümmeti hezimetten çıkarıp zafere götüren neferleridir. Bu ilim, İslam'dır, Tevhiddir dolayısıyla size kalmış ister kalın ister gidin! Biz böy-

le öğretiyoruz.

O yüzden inşallah sizler bu Dini ve Tevhidi hiçbir şahsi karşılık beklemeden ciddi şekilde öğrenen çok, çok, çok az sayıdaki kişiden birisiniz. İşte bu çok az olan birkaç kişi içinde kimler bu duayı yapıyor, Allah'ım fayda vermeyen ilimden Sana sığınırım! İnternet üzerinden çalışan veya bizimle burada çalışan birçok kişi olduğunu biliyorum ve buradaki amaç ilim sahibi olmaktır. Ve onların birçoğu şu duayı yaparlar;

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

"***...Rabbim ilmimi arttır."(TaHa: 114)***

Peki, içimizden kaç kişi bize fayda vermeyen ilimden Allah'a sığınma arayışı içindedir? Dürüst olun. Fayda vermeyen ilim, uygulamadığımız ilim demektir. Korkarım bu konuda aramızda bir anket yapsak, sonucu bizim için büyük bir hayal kırıklığı olacaktır. Kendimize karşı dürüst olalım, hangi birimiz fayda vermeyen ilimden Allah'a sığınarak dua ederken kalbi, bedeni ıslak bir kuş gibi kıpır kıpır titredi. İlim buradadır ve on dört yüzyıldır mevcuttur, ancak sorun uygulamadadır!

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لا يَنْفَعُ

"*...Allah'ım fayda vermeyen ilimden Sana sığınırım...*" Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu duayı ederdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Sahabeyi ilmi pratik hayata uygulamaya geçirmekte başarılı oldu. Dini metinlerin kopyalarını Sahabenin kalplerine nakşetti. Onlara rehberlik yaptı ve Sahabelerde ilim üzerine amel ettiler ve bu hayat şekli onların tüm hayatlarının her alanını şekillendirdi. İşte bu onların sırrıdır. İşte bu dünyadaki en dağınık, en çok kan davası güden, terk edilmiş çölün de ortasında yaşayan anarşist Bedevilerden, Arablardan dünyanın en başarılı Ümmetini nasıl oluşturduğunun sırrıdır. Öyle ki onlar şimşek hızı gibi rekor bir zaman diliminde dünyanın süper güçlerinden biri olarak tarih yazdılar.

On üç yıl Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu Tevhid ve Akide'yi Sahabelerinin kalbine işlemekle meşguldü. Kalplere, kâğıtlara değil, gazetelere, CD'lere değil, You Tube'a veya İnternete değil. Bugün birçok ama birçok ufak İlim talebeleri bu Ümmeti canlandıran değerli Âlimlerin sahip olduğu kitaplardan daha çok kitaba sahiptir. *El Mekteb El Şaamile'*de benim henüz gerçekten bilmediğim, binlerce cilt kitabı indirebilirsiniz. Yani onların sahip oldukları olsun olmasın birçok kitaba sahibiz. Gerek organize ve düzenlemeleri bakımından, gerek kaliteleri bakımından, gerek baskı kalitesi ve adedi bakımından, yazılı olsun CD şeklinde olsun, arama imkân ve kalitesi olsun selef âlimlerinden çok fazla bilgiye sahibiz.

Kur'an da Allah(azze ve celle) Yakub(aleyhi salatu ves selam) hakkında buyurur;

وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ

"...Ve gerçekten kendisine öğrettiğimiz için bir ilim sahibiydi..."(Yusuf: 68)

Katade bu ayetin manası şudur Yakub'a(aleyhi salatu ves selam) kendisine öğretilenleri pratik hayata uygulama lütfu verildi.

Süfyan Es Sevri'ye soruldu, ilim öğrenmeyi mi yoksa öğrendiklerini uygulamayı mı seversin? Süfyan Es Servi cevap verdi ilim uygulanmak için öğrenilir. Bu yüzden amel için ilim aramaktan vazgeçmeyin keza ilim için amel yapmaktan da asla vazgeçmeyin. Süfyan Es Sevri ne demek istiyor? Basitçe ilim ve ameli el ele gelir diyor. İkisi ayrılamaz, ikisini ayırmayın.

İmam Ahmed bir defasında talebelerine belirttiği bir hadis olmasın ki uygulamamış olayım dedi. Öğrendiği veya öğrettiği her bir hadisi tek tek pratik hayatta uyguladı. İmam Ahmed şöyle dedi, "Bir defasında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hacamat yaptırmak için Ebu Tiiba'ya gitti ve bir dinar ödedi. Ben de hacamat yaptırmaya gittim ve bir

dinar ödedim böylece Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Sünnetini tam olarak takip etmiş olabileyim" dedi. İmam Ahmed, cüretle her hadisi uyguladığını mı söylüyorsun? İmam Ahmed gerçekten uygulamasaydı asla bu sözü söylemezdi. İmam Ahmed *Müsned*'inde 40 bin hadis vardır ve onun bir milyondan fazla hadisi ezberlediği söylenir. Sen her hadisi uyguladın mı? İbrahim El Harbi dedi, "Ahmed İbn Hanbel'e eşlik ettim arkadaşlık ettim." 20 yıl, kış ve yaz, soğuk ve sıcak günlerde, gece ve gündüz tek bir gün hariç olmasın ki İmam Ahmed her geçen gün bir önceki günden daha çok hadisi hayatına uygulamasın. Düşünün gece-gündüz,yirmi yıl boyunca geçirdiği her bir günü önceki geçirdiğinden daha fazla hadisle amel ederek geçirdiğini söylüyor.

Selef ilim öğrenmeye döndüğünde onların alçakgönüllülüğünde, dillerinde ve ellerinde ilmin etkilerini hemen görürdünüz. İşte ilmin onların üzerindeki etkisi böyleydi. Bugün ilim talebeleri olduğunu iddia eden bazıları(reddiyeciler), sözde ilim talebeleri olma hevesiyle barlardan çıkıp gelenler Allah'a ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) hizmet anlamında asla onların ayakkabılarının tozu dahi olamayacakları ilmin devlerine köpek gibi dil uzatırlar. Daha birkaç gün önce bardaydınız bugün ilim talebesi olma hevesiyle geldiniz ve ilmin devlerine dil uzatıyor ve onları reddetmek istiyorsunuz öyle mi? Sadece Mürcie'nin reddettiğini söylemiyorum isteyerek olsun istemeden olsun kendilerini modernistlerle aynı safta tutarak Tevhidin hakiki aslanlarını reddetmek mi istiyorsunuz! Bir gece rap şarkıları söylemekten sabah Ümmetin devlerini yalanlamaya. Barlardan ve klüplerden hayatlarını İslam'a adamış, zenginliklerini Allah rızası için adamış olan o değerli Âlimlerin zehirli etlerini çiğnemeye onlara iftiralar atmaya, onlara dil uzatmaya, onları reddetmeye. Neden?

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لا يَنْفَعُ

Geçmişin adamları bilgiye ilim öğrenmeye döndükleri anda öğrendikleri görünüşlerinde, davranışlarında, huşu olarak, alçakgönüllülük olarak görülürdü, dillerinde ellerinde görülürdü. Ahlak ve görgü kuralları olmayan

bu kişiler, kendilerinin bilinmediğini mi düşünüyor? Onların ellerinin, ayaklarının, dillerinin kendi aleyhlerine şahitlik yapmayacakları mı düşünüyor? Evet, edecekler ve işte bu faydalı olmayan ilmin gazabıdır. Yoksa Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) neden bu duayı yapsın? *"Allah'ım faydasız ilimden Sana sığınırım!"*

Bazı insanlar vardır vela ve bera (Allah için dostluk ve düşmanlık) ile ilgili ayetlerde ok gibi dilleri keskindirler ancak kendileri uygulamazlar. İşte bu da faydasız ilimdir.

El Cami Ahkâm El Kur'an'da belirtildi, Ebu Usman El Hayri diye bir âlim derslerinden birini vermek için oturdu. Âlim oturdu, bir talimat verdi ve sonra sessizce oturdu ve öyle sessiz, sessiz kaldı. Bunun üzerine Ebu El Abbas sordu "Ya Şeyh ne oluyor?" Halaka-ders halkası-ders ne zaman başlayacak? Şeyh kafasını kaldırdı ve ağlamaya başladı ve sonra şu şiiri okumaya başladı,

وَغَيْرُءتَقِيٍّ يَأْمُرُ النَّاسَ بِالتُّقَى طَبِيْبٌ يُدَاوِي النَّاسَ وَهُوَ سَقِيمُ

Takvası olmayan biri, insanlara takvalı olmalarını mı emrediyor, kendisinin tedaviye ihtiyacı olduğu halde başkalarına tedavi veren bir doktor gibi.

Derste bulunan herkes ağlamaya başladı. Onlar ilmin uygulanmasının, ilmin amele dökülmesinin ne kadar değerli olduğunu biliyorlardı.

يَا أَيُّهَا الرَّجُلُ المُعَلِّمُ غَيْرَهُ هَلاَّ لِنَفْسِكَ كَانَ ذَا التَّعْلِيمُ

Ey diğerlerine eğitim veren adam, kendi nefsine de öğretmen gerekmez mi?

فَبْدَأْ بِنَفْسِكَ فَنْهَهَا عَنْ غَيِّهَا فَإِذَا انْتَهَتْ عَنْهُ فَأَنْتَ حَقِيمُ

Kendi nefsinden başla, ve onu kötülükten caydır, eğer bunda başarılı olursan o zaman gerçekten bilge olursun

فَهُنَاكَ يُقْبَلُ مَا تَقُولُوَ يُقْتَدَى بِالْقَوْلِ مِنْكَ وَ يَنْفَعُ التَّعْلِيمُ

İşte o zaman dediklerin kabul edilir, sözlerine uyulur ve eğitimin fayda verir

لاَ تَنْهَ عَنْ خُلُقٍ وَ تَأْتِيَ مِثْلَهُ عَارٌ عَلَيكَ إِذَا فَعَلْتَ عَظِيمُ

Bir şeyden nehyediyorsun onu kendin yapma aksi takdirde bu senin üzerine büyük bir utanç olur

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لا يَنْفَعُ

Bu duanın manasını anlayabildiniz mi? Nitekim söz boldur ancak amel çok azdır. Bu ilim öğrenmekten korkun demek değildir bu aslında sizi öğrendiklerinizi amel etmenize bir teşviktir. İnsanlara emrettiğiniz kötülükleri kendiniz de yapmayın. İnsanlara emrettiğiniz iyilikleri sizde amele dökün, bu aslında size hakk yolda gitmeniz öğrendiklerinizi uygulayarak diğerlerine öğretmeniz için bir teşviktir.

DERS 6

Bu *Usuulu El Selaase* dersimizin altıncısıdır. Dört giriş meselesinin ikincisine giriş yaptık. İlk mesele ilimdi ki ilim Allah'ı, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) ve dini bilmekti. İkinci mesele bildiğin ilim üzerine amel etmekti. Şimdi kaldığımız yerden konumuza devam edeceğiz inşa'Allah.

FAYDA VERMEYEN İLİM

Bugün not almanızı istediğim ve bir kural olarak almanızı istediğim ilk şey şudur, ilmin temel amacı Allah'a ibadet etmektir, amel olarak faydaya dökülmeyen her bilgi konusunda bunun Şeriatta övgüye değer olduğunu gösteren hiçbir şey yoktur. Eş Şatıbi dedi, "Amel olarak fayda sağlamayan her bilgiye ilişkin Şeriatta övgüye değer olduğunu işaret eden hiçbir şey yoktur."

Şunu aklınızda tutun bazı kalp amelleri vardır ve bazı fiziksel ameller vardır. Bazı insanlar kalbin amellerini amel olarak kabul etmezler ancak realite kalbin de amelinin olmasıdır. İlim üzerine amel kalpte ve bedenin organlarında fiziksel meselelerde olabilir. İman etmek kalbin amellerinden biridir ve ilimden kaynaklanır. Örneğin Allah'ın(subhanehu ve teala) isimlerine, sıfatlarına inanarak, onları öğrenerek ne elde ederim? Birçok faydalı şey elde edersiniz ve onların arasında kalbin ameli de vardır, öğrendikleriniz kalbinizi güçlendirir, inancınız daha sağlam olur ve daha güçlü imana sahip olursunuz.

Elbette ilmin bir başka yanı vardır o da bedenin amelleridir ve bunu herkes bildiği için detaylarına girmiyoruz. Fiziksel amellere örnek olarak Namaz, Zekât, Hacc, abdest almak ve temizliği verebiliriz.

İLİM AMELDEN FARKLIDIR

İlim(bilmek-bilgi) amelden tamamen farklı bir şeydir. Onlar iki ayrı şeydirler, böyledir çünkü ilim sahibi olmanız o ilim üzerine amel ettiğiniz anlamına gelmez. Allah Kur'an da buyurur;

اَلَّذينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَاءَهُمْ وَاِنَّ فَريقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"Kendilerine kitap verilenler, onu kendi oğullarını bildiği gibi bilirler. Gerçekten onlardan bir grup bildikleri de halde gerçeği gizlerler."(Bakara: 146)

Yani kendilerine kitap verilen Yahudiler, Hristiyanlar onu yani Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi öz evlatlarını bildiği gibi bilirler, tanırlar. Ve şüphesiz onlardan bir grup gerçeği yani Muhammed'in(-sallallahu aleyhi ve sellem) Tevrat ve İncil'de yazılı olan özelliklerini, niteliklerini bilirler ancak gizlerler.

Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) bilenler, onu tanıyanlar kim? Yahudi ve Hristiyanlar. Yani onların ilmi, bilgisi vardır nitekim Allah açıkça söylüyor onların bu konuda bilgisi-ilmi vardır peki onlar bildikleri üzerine amel ettiler mi? Hayır! Etmediler. Onların bilgisi vardı ancak bilgileri üzerine amel etmediler. Dolayısıyla bu bize ilim ve amelin iki farklı şey olduğunu gösterir. Bazı insanların ilmi-bilgisi olabilir ancak bilgileri veya ilimleri üzerine hareket etmezler, oysa ilim ve amel kişinin bilmesi gereken iki ayrı özelliktir. Neden bilmeniz gerekir? Çünkü Allah(subhanehu ve teala) Yahudi ve Hristiyanların bildiğini ancak bilgileri üzerine amel etmediklerini söylüyor. Hatta Yüce Allah Kur'anın bazı ayetlerinde onları iman etmemekle-inanmamakla şiddetli bir şekilde azarlıyor. Yani onların ilmi vardı ama uygulamadılar ki bu olumsuz bir yöndür. En nihayetinde ilim ve amel iki ayrı şeydir ve İslam amel etmek üzerine gelmiştir, zihninizde veya veri kayıt cihazlarında depolamanız için değil.

İLİM AMEL YAPMAK İÇİN GÖNDERİLDİ

Kur'ana bakalım İlmin nasıl amel etmek için geldiğinden bahsediyor,

الٓرٰ كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ

بِاِذْنِ رَبِّهِمْ اِلٰى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيد رَبِّهِمْ اِلٰى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيد

*"**Eif Laam Raa, bu bir kitaptır ki Rabbinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarman, O güçlü ve övgüye layık olanın yoluna çıkarman için onu Sana indirdik."(İbrahim: 1)***

Ya Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) bu sana indirdiğimiz bir kitaptır. Niçin? İnsanları karanlıklardan aydınlığa çıkarman için. Kitabın indirilme nedeni nedir? Kitap üzerine amel ederek insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmaktır.

الٓرٰ كِتَابٌ اُحْكِمَتْ اٰيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَ اِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ

*"**Elif, Laam, Raa bu ayetleri muhkem kılınmış, sonra da Hüküm ve Hikmet sahibi olan ve her şeyden haberdar olan tarafından ayetleri birer birer açıklanmış bir kitaptır. Böylece dikkat edin bir olan kendisinden başka ilah olmayan yalnız Allah'a ibadet edin! Şüphesiz ben sizin için O'nun tarafından sizi ikaz eden-uyaran ve müjdeleyenim."(Hud: 1-2)***

Neden bu Kitap böylesine ayrıntılı indirildi? Sonraki ayette cevabı veriliyor;

اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَ

*"**...Böylece dikkat edin bir olan kendisinden başka ilah olmayan yalnız Allah'a ibadet edin!..."*** Yani ibadet etmek için(amel kısmı). Yani bu kitap sana o kitapla amel etmen için indirildi. O kitap üzerine nasıl amel edebilirsin? İbadet ederek.

وَمَّا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا نُوحي اِلَيْهِ اَنَّهُ لَّا اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدُونِ

*"**Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki, ona 'Kesinlikle Benden başka ilah yoktur, yalnız Bana ibadet edin' diye vahyetmiş olmayalım."(Enbiya: 25)***

Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) senden önce bir elçi göndermiş olmayalım ki ona-onlara insanlara kavimlerine *La ilahe illallahı* öğretmelerini vahyetmiş olmayalım. Ayetin şu kısmına dikkat edin,

فَاعْبُدُونِ

*"**...yalnız Bana ibadet edin!"***

Ne zaman bir Peygamber gönderildi, o metinle geldi ve Allah'a ibadet etmeleri için o metin üzerine amel etti.

اِنَّآ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَآ اَرٰيكَ اللّٰهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَآئِنِينَ خَصِيمًا

*"**Gerçekten biz sana kitabı hakk olarak indirdik böylece insanların arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmet! Sakın hainlerin savunucusu olma!"(Nisa: 105)***

Bu kitap neden gönderildi?

لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَآ اَرٰيكَ اللّٰهُ

Böylece insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmet, hüküm ver. Yani bu kitap insanlar arasında hüküm vermek için gönderildi.

Bu ayete çok benzeyen diğer bir başka ayet vardır,

اِنَّآ اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدّينَ

"Şüphesiz biz sana kitabı hakk olarak indirdik, öyleyse dini yalnızca Allah'a özgü kılarak Allah'a ibadet et!"(Zümer: 2)

İlk ayette diyor ki;

لِتَحْكُمَ

Kitap üzerine amel et ve insanlar arasında onu uygula.

Sonraki ayette diyor ki;

فَاعْبُدِ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدّينَ

Böylece dini yalnızca Allah'a özgü, Allah'a has kılarak Allah'a ibadet et. Yani onunla amel et.

Başlangıçta belirttiğimiz gibi, faydası olmayan, amele dökülmeyen hiçbir bilgiye, hiçbir ilme ilişkin Şeriatta övgüye değer olduğunu gösteren herhangi bir şey yoktur!

İLMİNİZ ÖLÇÜSÜNDE AMEL ETMEMENİZİN SONUÇLARI

İlim bir beden gibidir ve ilmin ruhu da amel etmektir. Ruhu olmayan ilim bir cesede benzer ve eğer bildiklerinin aksine hareket edersen o zaman bir kadavra gibi olursun. İlim işte bu hale gelecektir çünkü size karşı, sizin aleyhinizde kullanılabilecektir. Malik İbn Dinar dedi, "Eğer bir âlim ilmini uygulamazsa, ilim suyun düz bir taşa damlaması gibi kalbinden damlar, azalır, düşer." Hiç şıp, şıp damlatan bir çeşmeye ışık altında baktınız mı? İşte ilmini amele dökmeyen kişinin ilmi o kişiyi böyle azar azar terk eder.

Ne kadar çok insan ilim sahibidir ve diğer insanlara Allah'ı hatırlatırlar ancak kendileri ilmin anlattıklarının farkında değildir. Bugün ne kadar

çok insan Allah'tan korkmayı vaaz eder ancak bizzat kendileri Allah'a karşı cüretkârdır ve meydan okuyucudur? Ne kadar çok insan Allah'a yakın olmaya çağırır ancak kendileri Allah'tan uzaklaştıkça uzaklaşır? İlim sahibi bir kişi şunu daima aklında tutsun sıradan insanların elleri, ayakları ve organları aleyhlerine karşı şahitlik yapacaktır ve ilim sahipleri için bundan çok daha fazla tehlikeler vardır.

اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلٰٓى اَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ اَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ اَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

"O gün onların ağızlarını mühürleriz ve onların bütün yapıp ettiklerini- kazandıklarını elleri bize anlatır ve ayakları şahitlik yapar."(Yasin: 65)

Bir başka ayette Allah buyurur;

وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُٓوا اَنْطَقَنَا اللّٰهُ الَّذي اَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

"***Onlar derilerine dönüp: 'Neden aleyhimize şahitlik yapıyorsunuz?' diye soracaklar. Onlar ise 'her şeyi konuşturan Allah bizi konuşturdu. Sizi ilk defa O yarattı ve O'na döndürülmüş bulunuyorsunuz diyecekler."(Fussilet: 21)***

Kişiler, Allah ile konuşacaklar ve birilerini şahit olarak istediklerini söyleyecekler. Allah onlara soracak kendi organlarınızın kendi uzuvlarınızın şahitliğini kabul eder misiniz? Onlar evet diyecekler. Böylece organları, uzuvları şahitlik etmeye başlayacaklar. Sonra insanlar şikayet edecekler, neden aleyhimize konuşuyorsunuz? Oysa biz sizi korumaya çalışıyorduk.

Bunun daha kötüsü ilim sahibi olanlar tebliğci olanların durumudur onlar için sadece organları aleyhlerine şahit etmeyecek, onların aleyhine şahitlik edecek başka şeylerde olacaktır. Öğrendiğiniz ayetler, öğrendiğiniz

hadisler gelecekler ve şahitlik edecekler.

Sahihi Müslim'de yeralan hadiste Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

الْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ

"*Kur'an senin lehine veya aleyhine hüccettir-delildir."*

Yani Kur'an sizin lehinize veya aleyhinize şahitlik edecektir.

Hadisler ve ayetler sizin lehinize mi yoksa aleyhinize mi şahitlik edecek? Sizin için şefaatçi mi olacaklar yoksa Cehenneme gitmenize bir neden mi? Sizin için bir azap nedeni mi olacaklar? Bu ayet ve hadislerin gelerek Kıyamet Gününde önünüzde durup aleyhinize şahitlik yapması sizi hiç korkutmuyor mu?

İbn El Kayyim(rahimehullahu) dedi,

لو نفع العلم بلا عمل لما ذم الله أحبار أهل الكتاب ، ولو نفع العمل بلا إخالص لما ذم اهلل المنافقين

"Eğer ilim amele geçmeden bir fayda sağlamış olsaydı Allah, Kitap Ehlinin hahamlarını, papazlarını, din adamlarını kınamazdı. Ve eğer amel samimiyet olmadan fayda sağlamış olsaydı Allah münafıklara kızmaz ve azap etmezdi."

Amel olmadan ilim, içinde balı olmayan bal peteği gibidir. İlim servet gibidir, servetten elde ettiğiniz şey harcadığınız kadarıdır. Her realist insan bilir, harcadığınız neyse sizin malınızdan çıkan odur. Aynı şekilde ilimde benzerdir, ancak amele döktüğünüz kadar ilminiz vardır. Harcayıp kullanmazsan sahip olduğun servet neye yarar? İlim için de aynısı geçerlidir.

İLİM ARAYAN KİŞİ İLMİNDEN SORUMLU TUTULACAĞI İÇİN İLİM ARAYIŞINI TERK ETMEMELİDİR

Bir sonraki dikkat çekmek istediğimiz nokta bahsettiğimiz senaryo ile ilgili önemli bir konudur, yani Tevhid üzerine olan bu dersler bana göre değildir, derse gelmek benim için artık ikinci plandadır, o yüzden dersi bırakıyorum, nasılsa ne kadar çok öğrenirsem, o kadar çok aleyhime kullanılacak o zaman ben burada bırakıyorum düşüncesi ile ilgilidir.

Birincisi, daha önce söylemiştik burada öğrendiğimiz bilgi, burada edindiğimiz ilim *farz'ı ayn*dır. *Farz'ı ayn* her bireyin bilmesi üzerine zorunluluk olan bilgidir, eğer bilmezseniz günahkâr olursunuz. Burada anlattıklarımızın çoğu ve bu Tevhid dersinde öğrendiklerimizin çoğu bilmenizin zorunlu olduğu *farz'ı ayn*dır. (Tevhid derslerimiz anadır, temeldir, diğer anlattığımız kısımlar sadece temeli anlamanıza yardım etmesi içindir)

اِعْلَمْ رَحِمَكَ الله أَنَّهُ يَجِبُ عَلَينَا تَعَلُّمُ أَرْبَعِ مَسَاءلَ

Bunun hakkında zaten konuşmuştuk. Bu meseleleri bilmek farzdır. Ümmet bugün öyle bir cehalet seviyesindedir ki ümmetin çoğu bugün öğrettiğimiz şeylerin ekstra kredi olduğunu düşünürler oysa realitede bunlar ümmetin bilmesi gereken temel meselelerdir, bu meseleleri bilmeyenler günahkâr olurlar. Yani bilmemiz gereken birinci şey budur.

Haydi, gelin ekstra kredi olan bilgilerden bahsedelim. Tamam, bu dersi öğreneceğim, sizin derslerinize katılacağım, Tevhid dersinize geleceğim ancak farzları öğrendikten sonra bırakacağım diyen birisine ne diyebiliriz. Cevap şudur ilim talebesi olmayı sen seçtin. Ailenden, zamanından feragat ettin *Elhamdulillahi Rabbil Âlemin* içinizden çoğu ezberledi, öğrendi, öğrenmek için mücadele etti, ediyor. Neden? Çünkü siz Cennetin zirvesine talipsiniz! Doğru mu değil mi? Doğru. İlim sizi sıddık seviyesine getirecek araçlardan birisidir.

Bazı büyük âlimlerin bir âlim mi yoksa bir şehit mi daha iyidir, üstündür meselesini tartışmaları sizi şaşırtmasın. İbn Mes'ud(radiyallahu anhu),

İbn Mübarek ve diğer bazı büyük âlimlerin bu konuda başka açıklamaları da vardır ve şimdi onlardan bahsetmek istemiyorum. İbn El Kayyim *Miftaah Daar Es Saadet* kitabında kimin daha bilgili olduğunu(âlim mi şehid mi)uzun uzadıya ele aldı. Bu konun böyle tartışılması bile bize bir âlimin seviyesinin Cennette ne kadar yüksek olduğunu gösterir. Elbette Ümmetin olgunluğunun seviyesi ortada iken belki de bu konuyu gündeme getirmemeliyim çünkü bir tartışmanın fitilini ateşleyebilir, ancak bu konunun selef âlimleri tarafından ele alınmış olması âlimin Cennette derecesinin ne kadar yüksek olduğunu gösteriyor bunu bilin. Bazı cahil insanların söylediği gibi ne kadar çok bilmiyorsam o kadar iyidir diyerek ilim öğrenmeyi bırakmak ister misiniz? Bilin ki bu yanlış ve hatalı bir mantıktır.

Dolayısıyla birincisi bu sınıfta öğrendiğiniz ve size anlattıklarımızın çoğu farzdır, yani bilmek zorundasınız. İkincisi öğrendiğiniz ilave bilgiler varsa ki vardır çünkü siz Firdevs cennetlerine gitmeyi istiyorsunuz. Eğer siz sadece temelleri öğrenmek isterseniz yani Tevhidi ve Tevhid dışındaki farz konuları öğrenmek isterseniz Cennete adımlarınızı atabilirsiniz belki Cennetin en alt seviyesine adım atabilirsiniz ancak Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bize Cennette en tepeleri yani Firdevs cennetlerini istememizi, hedeflememizi öğretti. Allah kimi ilimden mahrum ederse, o kişi cehaletle cezalandırılır. Bu bir cezadır ve bundan daha kötüsü ve daha şiddetli ceza ilmin kendisine geldiği ancak onun ilimden yüz çevirdiği kişi içindir. Ve tüm bunların da daha kötüsü kendisine ilim bahşedilen ve o ilimle amel etmeyen kişi içindir.

Bu öğrendiğiniz ekstra bilgiler sizi sadece Firdevse göndermeyecek ayrıca bu hayatınızda sizi Cennete sokacaktır. Bu hayatın nihai mutluluğunu ve nimetlerini almayı öğreneceksiniz. İbn Teymiyye'nin bu hayatta hiçbir şeyi yoktu. Hayatının bazı dönemlerinde sırtında bir gömleğiyle Mescid El Emevi'de uyur ve sürekli hapse girer çıkardı. Ve yaşadığı tüm güçlüklere rağmen "Bazen kalplerimiz evrelerden geçer, eğer Cennet ehli böyle hissediyorsa, ne de şanslıyız, bu gerçekten büyük bir lütuftur", derdi. Sizin sefalet olarak gördüğünüz bir hayat için o

eğer Cennet ehlinin hayatı buysa, o zaman mutluyum ve bu çok güzel bir hayattır onu dört gözle bekliyorum, diyor. İbn Teymiyye(rahimehullahu) gibi âlimlerin sözlerine kulak verin o dedi ki "bu hayatta Cennete girmeyen ahirette de Cennete giremeyecektir." Bazı insanlar hatta eğer böylesi bir mutluluk seviyesini yakalasaydık krallar ve liderler bunu öğrenir ve gelip elimizden almak için bizimle savaşırlardı" dedi.

Onlar hiçbir şeye sahip olmasalar da onları nihai bir mutluluk duymaya iten şey neydi? O büyük âlimlerin çoğu hapse girer çıkardı. Mahkemelere çıkarlardı. Birçok sorunlar ve sıkıntılarla karşılaşırlardı. Onlar ilim sahibiydi ve sahip oldukları ilmi uyguladılar, amele döktüler ve bu onları dünyada mutluluğun zirvesine çıkardı. İşte bu hayatta ilmin faydası budur ve ahirette de inşa'Allah sizi Firdevs Cennetine götürecektir. O yüzden üzerimdeki yük giderek artacaktır o halde burada durayım diyemezsiniz. Siz Firdevsi ve bu hayatta mutlu olmayı, huzurlu olmayı istiyorsunuz. Ve bu istedikleriniz ancak ilim ve ameliyle birlikte gelir.

İLMİNİZ NE KADAR YÜKSEK OLURSA STANDARDINIZ DA O KADAR YÜKSEK OLUR

İlmin ne kadar yüksekse, amelinde o kadar yüksek olmalı veya ilmin ne kadar çoksa, amelin de o kadar çok olmalı, çünkü insanlar tarafından el üstünde tutulursun, her şeyden önemlisi Allah nezdinde itibarın o kadar yüksek olur. Bizim, Kilise üyeleri gibi bir hiyerarşimiz yoktur veya kardinalimiz, papamız yoktur, baba, oğul, kutsal ruhumuz yoktur. İslam'da böyle şeyler yoktur. İslam'da Cennetteki hiyerarşiniz ilim ve amel seviyenize göredir. İlim ve amel Cennette ki seviyenizi belirler. İlim ve amelde yüksek statüde olmanız ayrıca azap ve cezalandırma anlamında da daha şiddetli cezalandırmanızı getirir.

وَلَوْلَآ اَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ اِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيلًا اِذًا لَاَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيٰوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا

"***Eğer biz seni sabit kılmasaydık neredeyse onlara çok çok az meyil***

edecektin. Eğer öyle yapmış olsaydın Biz sana hayatında da ölümünde azabı kat kat tattırırdık sonra Bize karşı bir yardımcı da bulamazdın."(İsra: 74-75)

Allah söylüyor Ya Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) eğer biz senin delilini sabit kılmasaydık, sen neredeyse onlara çok az meyil edecektin. Şimdi bu söze dikkatini verin, El Kuşeyri ve Eş Şankıti(rahimehullahuma) ve diğer âlimler Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara(müşriklere) hiçbir eğilim göstermediğini söylediler. Sonra Allah sözlerine devam ediyor;

اِذًا لَاَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيٰوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا

"***Eğer öyle yapmış olsaydın Biz sana hayatında da ölümünde azabı kat kat tattırırdık sonra Bize karşı bir yardımcı da bulamazdın."***

Allah, bunu Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) söylüyor. Neden tüm bu tehditler, sevgili Peygamberi Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) bir parça eğilim gösterme durumunda olmuş olsaydı? Yeryüzünde yaşamış gelmiş geçmiş en iyi insan, tüm insanlığın en iyisi için iki kat, kat kat ceza? Bu ayete ilişkin İbn Abbas yorumda bulundu, "Eğer Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara eğilim göstermiş olsaydı(ki göstermedi) bu hayatta ve ahirette de azabı iki kat fazla olurdu." Ya Allah, sevgili Peygamberin Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) şayet yanlış bir şey yapmış olsaydı neden iki katı azapla cezalandıracaksın? Bu konuda yorumda bulunan En Nesefi "Kişinin şerefi ve statüsü ne kadar yüksek olursa cezası ve azabı da o kadar yüksek olur" dedi. Yani iki yönlü bir müjde ve tehdit söz konusudur. Çünkü Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ahiret hayatında Vesile'ye gidecektir, Vesile Firdevslerden yüksektedir. Cennetler içinde en değerli yerdir ve bedeli de en yüksek olan yerdir.

Aynı şekilde Allah(azze ve celle) Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sel-

lem) hanımlarına, Müminlerin annelerine bizim Peygamberimiz Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) arkasında sabırlı olun, sebat edin, sağlam durun dedi. Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) en çok kimi seviyorsun diye sorulduğu zaman Aişe demişti.

Allah buyurur,

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا

"***Ey Peygamberin hanımları, sizden kim açık bir kötülük bir çirkinlik yaparsa, onun azabı iki kat olarak arttırılır. Bu da Allah'a çok kolaydır."(Ahzab: 30)***

Neden onların cezası iki kat oluyor, Allah bir sonraki ayette açıklıyor,

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُولِه وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَاَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا

"***Sizden herkim Allah'a ve Rasulüne gönülden itaat eder ve salih amel işlerse, Biz ona mükâfatını iki kat veririz. Biz ona bol bir rızık hazırlamışızdır."(Ahzab: 31)***

Yani ey Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hanımları siz özelsiniz o yüzden ecriniz de, cezanız da iki kattır. Allah(teala) Peygamberi Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) eğer müşriklere, kâfirlere azıcık meyletseydi dünya ve ahiret hayatında iki kat ceza ile karşılaşacağını söylüyor. Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) hanımlarına da itaatsizlik yapmaları durumunda iki kat ceza ile cezalandırılacaklarını söylüyor.

Buradan şöyle bir sonuç çıkar, çabalayan bir ilim talebesi olarak sizler, eğer öğrendiklerinizle, ilminizle amel etmezseniz, ayrıcalığınız ve statünüz yüksek olduğu için sizin cezalandırılmanızda normal bir insandan

daha şiddetli olacaktır. Öğrendiğiniz ilim ve onu amele dökmenizin getirisi yüksek olduğu gibi yanlış yapmanızın bedeli de yüksektir. Yani siz diğer insanlar gibi değilsiniz, işte bu yüzden Allah(teala) Peygamber'in(-sallallahu aleyhi ve sellem) hanımlarına söyledi;

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ

"***Peygamberin hanımları siz kadınlardan herhangi birileri gibi değilsiniz..."(Ahzab: 32)***

Siz ey ilim talebeleri sizde sıradan insanlar gibi değilsiniz. Sizin onurunuz ve şerefiniz yüksektir, cezalandırmanızda aynı derece yüksektir.

İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) Kur'an ehli için bir standart belirledi ve şöyle dedi, "Onlar gece namaz kılmalı, gündüz oruç tutmalı, başkaları mutlu iken onlar Allah'ı anmaktan hüzünlü olmalı, başkaları boş şeylerle konuşurken onlar sessiz olmalı, seslerini yükseltmemeli sürekli bir Huşu içinde olmalılar." İbn Mes'ud, Kur'anı taşıyan biri için neden bu kadar yüksek standartlar getiriyorsun? Çünkü siz özel insanlarsınız çünkü siz bu dünyada yürüyen Kur'ansınız. Kur'anın taşıyıcılarısınız, Kur'anın savunucususunuz bu yüzden standartınız yüksektir. Başkaları boş laflara dalabilirler muhtemelen ettikleri boş laflar günahta olmayabilir, ancak sizin statünüz yüksektir. İşte Selef Âlimlerinin zirvede olmalarının nedeni budur onlar ilimlerini hayatlarının her anına uygularlardı. Gece, gündüz, akşam, günler, haftalar, aylar, yıllar... Onlar hem kalplerinde hem de zahirlerinde hem insanlarla hem Allah ile birlikteydiler.

El Hatib El Bağdadi tüm bu konuyu içeren bir risale yazdı ve Elhamdulillah, El Albani bu konudan bahseden hadislerden bahsetti. O çalışmada şöyle dediler, "Yahudiler ilim sahibiydi ancak bildikleri ile amel etmediler ve Hristiyanlar ilimsiz amel ettiler. Yahudiler lanetlendi ve Hristiyanlar dalalete saptı." İbn Teymiyye(rahimehullahu) o yüzden şöyle dedi, "Bu Ümmetten kim cehaletle doğru yoldan saparsa Hristiyanlara benzer ve bu Ümmetin Âlimlerinden kim ilmi ile amel etmeyip saparsa Yahudi-

lere benzer.” İçiniz rahat olsun, öğrendiklerinizi zihninize yerleştirmenizin yolu onu uygulamaktır. Eğer öğrendiğiniz ilmi ezberlemekte veya hatırlamakta güçlük çekiyorsanız, onları uygulamanın, amele dökmenin bir yolunu bulun inşa’Allah asla unutmayacaksınız.

İLMİN AMELE DÖKÜLMESİNİN ÖRNEKLERİ

Selefin ilimle amel etmeyi nasıl ciddiye aldığına bakın. Buhari’de belirtildi, Salim İbn Abdullah İbn Umar İbn El Hattab(radiyalllahu anhum ecmain)(Umar İbn Hattab’ın(radiyallahu) torunları) babasından aktardı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi “*Gece namazı kılarsan Ey Abdullah senin için ne kadar hoş olur.”*Yani Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onu gece namazı kılmaya teşvik ediyor. Salim(Abdullah’ın oğlu) bu sözü duyduktan sonra babam çok az uyurdu, dedi. İlim üzerine amel etmeyi nasıl ciddi aldığına bakın.

Sahihi Müslim’de belirtildi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Ali ve Fatima’ya(radiyallahu anhuma) 33 defa SubhanAllah, 33 defa Elhamdulillah ve 33 defa Allahu Ekber demelerini söyledi. [Fatima’(radiyallahu anha) için hizmetçi istediklerinde Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara Müslümanların ihtiyaçları dolayısıyla hizmetçi veremeyeceğini ancak onlara ondan çok daha iyi bir şey vereceğini söyleyerek yatmadan önce söylediği zikirleri yapmasını tavsiye etmişti- çvr] Bu tavsiye üzerine daha sonra yorum yaptığında Ali(radiyallahu anhu) şöyle dedi, “Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bana bunu tavsiye ettikten sonra bir gün bile yapmamazlık etmedim.” Orada bulunanlardan biri sordu “Sıffın günlerinde dahi mi terk etmedin?” Ali(radiyallahu anhu) cevap verdi “Evet o çok zorlu gecelerde de bunu söylemeyi terk etmedim.” İlim üzerine amel etmeyi nasıl önemsediğine bakın. [Sıffın savaşı Ali ve Muaviye(radiyallahu anhuma) arasında yaşanan kanlı savaştır. O savaşta 70bin Müslüman öldü ölenlerin 25bin kadarı Ali’nin askeriydi.]

Müslim’de belirtildi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir vasiyeti olan her Müslümanın vasiyetini bir kâğıda yazmasını ve uyurken bunu başının altında tutmasını söyledi. İbn Umar dedi, ondan sonra bir

gece uyumuş olmayayım ki vasiyetim de yanımda, başımın altında bulunmuş olmasın. Bir başka örnek En Nesai'de yeralan sahih hadiste belirtildi, gerçi İbn Cevzi ve bazıları bu hadisin zayıf olduğunu söylerler, ama daha kuvvetli görüş hadisin sahih olduğudur. Buna göre Ebu Umame dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Kim her namazın ardından Ayetel Kürsiyi okursa, onu ölümünden başka Cennete girmesini engelleyecek bir şey yoktur."* Yani eğer o her namazından sonra Ayetel Kürsiyi okursa ve ölürse Cennete gidecektir. Nitekim İbn Kayyim, "Şeyhim İbn Teymiyye her namazın ardından Ayetel Kürsi okumayı asla terk etmedi" dedi.

Abdullah İbn Umar(radiyallahu anhuma) hakkında olan rivayete bakın. Sahih El Buhari'de belirtildi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Abdullah İbn Umar'ın her gün oruç tuttuğunu gördü ve ona ayda üç gün oruç tutmasını tavsiye etti. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Ya Abdullah, ayda üç gün oruç tut"* dedi. Abdullah İbn Umar "Bundan fazlasını yapabilirim" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Bir haftada üç gün tut"* dedi. Abdullah İbn Umar "Bundan daha fazlasını yapabilirim" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Bir gün oruç tut, iki gün oruç tutma"* dedi. Abdullah İbn Umar "Bundan fazlasını yapabilirim" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"O zaman Davud'un orucunu tut, o bir gün tutar bir gün tutmazdı"* dedi. Bu hadis Buhari'de yeralır, ancak asıl belirtmek istediğimiz nokta Ahmed'in Müsned'inde yer alır şöyledir,

وَ لَمَّا كَبُرَ سِنُّهُ كَانَ يَقُولُ : لَيْتَنِي قَبِلْتُ رَخْصَةَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَ سَلَّمَ

O yaşlandığında şöyle dedi, "Keşke Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) ruhsatını kabul etseydim."

Yani o yaşlandığında keşke Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) başlangıçta bana verdiği ruhsatı kabul etseydim, dedi. Bu açıklamayı inceleyelim. Abdullah İbn Umar(radiyallahu anhuma) Peygamberin(sal-

lallahu aleyhi ve sellem) kendisine önerdiği daha kolay tavsiyeyi kabul etmiş olmayı dilediğini belirtiyor. Yani ayda üç gün oruç tutmayı. Veya haftada üç gün oruç tutmayı veya bir gün oruç tutup, iki gün tutmamayı. Neden o böyle bir açıklama yaptı? Neden bunu söyledi? Oysa bu amel onun üzerine farz mıydı? Hayır. Neden yapmakta olduğu nafile oruç tutmaya son vermedi?

Abdullah İbn Umar, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisine işini kolaylaştırmak istediği tavsiyesine uymayı dilediğini söyledi. (ayda üç gün oruç tutmak). Abdullah İbn Umar, nafile orucu bırakmak istiyorum diyemez miydi? Ki bu durumda herhangi bir sorun olmazdı. Ve böyle yapsaydı bu davranışında yanlış olan bir şeyde olmayacaktı. Tüm hayatım boyunca oruç tuttum ve artık yaşlandım öyleyse nafile oruç tutmayı bırakayım diyebilirdi. Dediğim gibi böyle yapsaydı bunda yanlış olan bir şey olmayacaktı. Veya şöyle diyebilirdi Davud'un(aleyhi salatu ves selam) orucundan ayda üç gün oruç tutmaya geçeyim diyebilirdi. Ancak onlar çok adanmış adamlardı Farz bir kenara Sünnetten bir şeyi tahhüt ettiklerinde ölünceye kadar asla terk etmezlerdi. İşte bu yüzden bu söylemde bulundu. İlimleri üzerine nasıl amel ettiklerini gördünüz mü?

Süfyan Es Sevri dedi;

إِنَّمَا يُتَعَلَّمُ الْعِلْمُ لِيُتَّقَى بِهِ اللهُ , وَإِنَّمَا فَضَّلَ الْعِلْمِ عَلَى غَيرِهِ لأَنَّهُ يُتَّقَى اللهُ بِهِ

"İlim sadece onunla Allah'tan korkmak için öğrenilir, ilim başka şeylere üstündür çünkü ilim sahipleri Allah'tan en çok korkanlardır."

Yani, ilim Allah'tan korkmak içindir. İlmin amacı Allah korkusu oluşturmaktır. İşte bu yüzden ilim sahibi olanın statüsü yüksektir çünkü Allah'tan daha çok korkarlar.

İbn Abbas(radiyallahu anhuma) iyiliği emreden, iyiliği vaaz eden ve amelleriyle sözleri uyumlu olan kişinin şanslı olduğunu ve söz ve amelleri birbiriyle çelişen kişilerin ise aslında kendilerini kınadığını söyledi.

Malik, El Kasım İbn Muhammed yoluyla aktardı ve dedi; “Konuşmaktan vaaz vermekten çok bildikleriyle amel edenlere hayran olan insanlarla karşılaştım.” Tüm bu söylenenlerden şunu anlıyoruz ilim amel etmek içindir. Bu hakikati daima aklınızda tutun.

KÖTÜ ÂLİMLER

Bu konu bizim için önemlidir ve aslında bu konu bizim için çok önemlidir ve bu yüzden tekrarlıyorum biz amele dökülen ilim öğretiyoruz. İlim, uygulanmak içindir. O halde kötü âlimler kimlerdir?

Burada, Eş Şatibi bize bir kural öğretiyor;

إِنَّ عُلَمَاءَ السُّوءِ هُمُ الَّذِينَ لاَ يَعْمَلُونَ بِمَا يَعْلَمُونَ

“Gerçekten, kötü âlimler bildikleri ile amel etmeyenlerdir.” Kötü âlimler insanlık için tehlikelidirler. İnsanlık için bir hastalıktırlar ve onlar bildikleriyle amel etmeyenlerdir.

El Fevaaid adlı kitabında İbn El Kayyim bir misal verdi, bir benzetme yaptı. Ve dedi, “Kötü âlimler sanki Cennetin kapısında oturup insanları Cennete çağırırmış gibi yaparlar. Dilleriyle gelin derler ancak amelleri tam tersi gelmeyin derler. Onlar ne kadar çok sözleri ile insanları çağırır görünürler, amelleriyle o kadar çok insanları aslında bizi dinlemeyin, çünkü eğer söylediklerimizde dürüst olsaydık bizzat kendimiz uygulardık, derler. İnsanları hidayete çağırıyormuş gibi görünen o kötü âlimler aslında haydutturlar, yol kesicidirler Allah bizi onlardan korusun. Öğrendiklerini, bildiklerini uygulamayanlar haydutlar gibidir. Şöyle ki araç sürüyorsunuz ve birinden size gideceğiniz yeri göstermesi için yardım istiyorsunuz ve birisi geliyor sizi dolambaçlı bir yola sokuyor ve sonrada sizi soyuyor, gasp ediyor. İşte kötü âlimlerin durumları budur.

Kur’an bize misaller getirir ve ders almamızı söyler. Kur’an da ders almamız söylenen misallerde en çok kötülenenler, ilmini pratik hayata uygulamayanlar hakkında olan misallerdir,

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّذِي اٰتَيْنٰهُ اٰيٰتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطٰنُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنٰهُ بِهَا وَلٰكِنَّهٗٓ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوٰيهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

*“**Onlara kendisine ayetlerimizi verdiğimiz adamı anlat, o bundan sıyrılıp uzaklaşmış; Şeytan onu kendi peşine takmış ve o da sonunda tuğyana düşüp azgınlaşanlardan olmuştu. Eğer dileseydik ona verdiğimiz ayetlerle onun derecesini yükseltirdik. Ancak o, dünyaya saplandı ve heva ve arzularına tabii oldu. İşte onun durumu şu köpeğin durumuna benzer. Eğer üstüne varsan dilini sarkıtıp solur, onu kendi haline bıraksan dilini sarkıtıp solur. Ayetlerimiz yalanlayan bir kavmin durumu işte budur. Bu kıssayı anlat umulur ki düşünürler.”(A’raf: 175-176)***

Bildiğinin aksine amel eden bir âlimi Allah, bir köpeğe benzetti,

فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ

Allah(teala)eğer dileseydik diyor, onun derecesini yükseltirdik. Ancak o kişi bir köpek gibidir ve biz onun derecesini yükseltmedik nitekim o dünyaya saplanmayı tercih etti ve boş arzularının peşine düştü. Bildiklerine tabii olmadı. Ve o kişinin misali bir köpeğin misalidir. O köpeği kovalasan dilini sarkıtıp solur, onu kendi başına bıraksan dilini sarkıtıp solur. Yani ne yaparsanız yapın fark etmez o köpeğin davranışı aynıdır değişmez. İbn Kayyim bu ayeti ele aldı ve kötü âlimlerin bir köpeğe benzetilmesine ilişkin on madde sıraladı. Ancak şu an gerçekten bunları incelemek için zamanımız yoktur.

Allah, sevimli bir köpeğin örneğini de vermedi. Nefes nefese dilini sarkıtıp soluyan bir köpeği misal getirdi. Her zaman dilini sarkıtıp solur ki

tüm köpeklerin en kötüsüdür. Dinlenirken, yorgunken, susadığında her zaman dilini sarkıtıp solur. Eğer ona ey Şeyh(kötü âlimler) doğruyu söyle derseniz, dilini sarkıtıp solur. Eğer onu terk başına bırakırsan bildiği ile amel etmez, ilmi ile amel etmesi gerektiğini bilir ama etmez tıpkı dilini sarkıtıp soluyan bir köpek gibidir. Ondan uzak dursan yine durumu değişmez aynıdır. Görmezden gelsen durumu aynıdır değişmez. Bildiği ile amel etmez ve Allah onu dilini sarkıtıp soluyan bir köpeğe benzetir.

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرٰيةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“***Tevrat yükletilenlerin sonra onu taşımayanların durumu ciltlerle kitaplar taşıyan eşeğin durumu gibidir. Allah’ın ayetlerini yalanlayan bir kavmin misali nede kötüdür! Ve Allah zalim bir kavmi hidayete erdirmez.”(Cuma: 5)***

Tevrat ile yükümlü kılınan yani Tevratın emirlerine itaat edip onu hayatlarına uygulamakla yükümlü tutulan ancak yerine getirmeyenler ciltlerle kitap taşıyan ancak onlardan hiçbir şey anlamayan eşekler gibidir. Allah’ın ayetlerini(ayetler, hadisler, deliller, kanıtlar, misaller, vahiyler, alametler vs) inkâr edenlerin halleri ne kadar kötüdür. Ve Allah zalim insanlara yani müşriklere, bid’atçılara kâfirlere vs. hidayet etmez.

Kur’anı taşıyanların durumu da Tevrat’ı taşımakla yükümlü tutulanların durumu gibidir. Ayette bu ifade edilmiyor ancak ayetin kapsamına girer. Yani Kur’anı taşımakla yükümlü olup vazifelerini yerine getirmeyenlerin durumu ciltlerle kitaplar taşıyan bir eşek gibidir. Böyle biri taşıdığı kitaptan bir şey anlıyor mu? İşte bu, Allah’ın ayetlerini inkâr eden insanların bir örneğidir. İlk ayette bir köpeğe benzetildi ve bu ayette bir eşeğe.

ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا

Onu taşımadılar. Yani onun içindekileri uygulamadılar. Ve ayetin Arabçasında onlar ciltlerle kitap taşıyan eşeğe benzetildi, yani(اَسْفَارً) Arabça-*sifrin* (سفر) in çoğuludur. Bunlar üzerine yazmak için kullandıkları büyük kitaplar ve levhalardır. Onları eşeğin sırtına yüklerseniz ağırlıktan başka eşeğin üzerinde nasıl bir etkisi olur? Kur'anı, Buhari'yi, Müslim'i, El Mugni'yi, Usuulu El Selaase ve diğer ilim kitaplarını taşıyan, onları bilen ama uygulamayan kişinin durumu nedir? Ağırlığının yükünden başka bir şey alamazsınız, tıpkı bir eşek gibi.

حُمِّلُوا التَّوْرٰيةَ

İbn Abbas(radiyallahu anhuma) (حُمِّلُوا) onun üzerine amel etmeleri onlara emredildi, demektir. Onlara onun içindekilerle amel etmeleri emredildi", dedi. İbn Kesir(rahimehullahu) "Bu ayetteki köpek misali kitaplarda neler olduğunu bilmeyenler demektir" dedi. Onlara öğrenmeleri için kitaplar verildi ancak kitaplarda olanları öğrenmek istemediler. Ayrıca kitaplarda ne olduğunu bilen, onu ezberleyen ama anlamayan ve amel etmeyen kişiler içinde geçerlidir. Ve aynı zamanda bilen, kurcalayan ve onunla oynayanlar için de geçerlidir. Belki onlar eşekten daha kötüdürler çünkü en azından bir eşeğin anlayacak zekâsı yoktur. Yani o kişilerin zekâları vardır ancak zekâlarını akıllarını kullanmazlar bu yüzden onlar gerçekten eşekten daha kötüdürler. *İ'laam El Muvekkiin* de İbn El Kayyim "Her ne kadar bu ayetler Yahudilere yönelik olsa da kendilerine Kur'an verilen ancak Kur'ana göre amel etmeyenler içinde geçerlidir" dedi.

Vallahi, bir eşeğin açık bir benzetmesidir. Allah birisini bir köpeğe ve bir eşeğe benzetiyorsa burada sizi uyaracak önemli bir şey vardır, bu yüzden öğrendiğinizi uygulayın, öğrenmeye arayışı içinde olun ve öğrendiklerinizi uygulayın. Bunlar gerçekten işitecek kulağı, hissedecek kalbi olanlara ciddi bir hatırlatmadır.

اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ

“***Hiç şüphesiz bunda kalbi olan veya bir şahit olarak kulak kabartan kimse için elbette bir öğüt vardır.”(Kaf: 37)***

Allah(azze ve celle) Yahya’ya(aleyhi salatu ves selam) söylüyor;

يَا يَحْيٰى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَاٰتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا

“***Ey Yahya! Kitabı kuvvetle tut ve o daha çocukken biz ona hüküm verdik.”(Meryem: 12)***

Mücahid ve Zeyd İbn El Eslem “(بِقُوَّة) –*bikuvvetin* ilmi al ve ilmine göre amel et demektir dediler.”

Es Suyuti(rahimehullahu) “Kişinin iyiliklerde ve herhangi bir meselede işittiği Hadise, manasına ve ahlak ve görgü kurallarına göre davranması gerektiğini” söyledi “Çünkü dedi bu, ilimin zekâtıdır, ilmin temizlenmesidir ve ilmin hafızanızda kalmasının en iyi yollarından birisidir” dedi. Vakii(rahimehullahu) “Eğer bir bilgiyi ezberlemek istiyorsanız onu uygulayın” dedi. İbrahim İbn İsmail zamanının büyük muhaddisi “Biz amel ederek bir Hadisi ezberleme yöntemini kullanırdık” dedi. İşte o âlimlerin hadisleri ezberleme yöntemleri buydu.

Kıyamet Gününde, Peygamber Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında şikâyet ettiği kimseler arasında olmayın! Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir yanda davacı olduğu halde kendinizi sanık durumunda bulmak istemezsiniz.

وَقَالَ الرَّسُوْلُ يَا رَبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُوْرًا

“***Rasul şöyle diyecektir: ‘Ey Rabbim gerçekten kavmim bu Kur’anı terk edilmiş bıraktılar!’”(Furkan: 30)***

İbn Kayyim bu konudan bahsetti ve Kur’anın nasıl terk edildiğine ilişkin 5 faktör sıraladı. Bizimle ilgili olan onlardan biri Kur’an üzerine amel yapılmasının terk edilmesidir. Bilmiyorsan nasıl amel edebilirsin? Kur’anı bilmek ve Kur’an üzerine amel etmek zorundayız. İbn Kay-

yim'in bahsettiği bizimle ilgili olan faktörlerden ikincisi hem asıl veya temel hem fer'i veya ikinci plandaki meselelerde her ikisinde de Kur'ana göre yargılamanın terk edilmesidir. Dolayısıyla Kur'ana göre amel etmek zorundasınız aksi takdirde Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) Kıyamet gününde aleyhinize davacı olacaktır.

İLMİNİZLE AMEL ETMENİZ TEBLİĞDİR

Bir sonraki konumuz inşa'Allah mesajı ulaştırma, Davet veya Tebliğ olacaktır. Temel dört giriş meselesinin üçüncüsü Allah'a Davetttir.(Öğrendiklerinizle Tebliğ yapmak). Şimdi ikinci ve üçüncü prensibi bir çeşit harmanlayalım. Öğrendiğinizde, ilme-bilgeye sahip olduğunuzda birincisi bildiğinizi uygulayacaksınız, ilminizle amel edeceksiniz ve sonra ilminizi iletmek zorundasınız. İlminiz varsa, uygulayın, öğretin ve ilminizi aktarın. Öğretmenizin en iyi yolu(işte böylece ikinci prensiple harmanlıyoruz) ilminizi amele dökmektir. Bin kişilik bir kalabalığa karşı bir kişinin bir eylemi, bir ameli, bir davranışı bin adamın bir adama vaaz vermesinden daha etkilidir. Dolayısıyla bildiklerinizi amele dökerek insanlara rehberlik etmeniz, bildiklerinizi sırf anlatmaktan daha iyi ve etkilidir. Birçokları Davetin-Tebliğin sadece Hutbe vermek dersler yapmak olduğu anlamına geldiğini düşünüyor, ancak ilme göre hareket etmekte aynı derece önemlidir.

İBN EL CEVZİ VE ŞEYHLERİ

Seyid El Haatir kitabı sayfa 68 de İbn El Cevzi farklı eğitim geçmişi ve statüsü olan birçok şeyhinin olduğundan bahsetti. Eğer bu kitaba sahipseniz evinizde gidip bakabilirsiniz. İbn El Cevzi orada şöyle diyor "Şeyhlerimin içinde arkadaşlık bakımından bana en yakın olanları her ne kadar kendilerinden daha çok ilim sahipleri olsa da bildikleri ile amel edenlerdi. Çok miktarda hadis ezberleyen, Hadis ilminde büyük bilgi sahibi olan Hadis Ulemaları ile karşılaştım ancak dedikoduya tolerans gösterirlerdi Cerh ve Te'dil adı altında sadece dedikodu yaparlar ve Hadis öğretmek için para alırlardı." Yani İbn Cevzi'nin bundan nasıl hoşlanmadığına bakın. Yani eğer hadis öğrenmek istiyorsan, şu kadar ödeme yapmak zorun-

dasın, yüz dolar, yüz elli dolar vs. vermek zorundasın! İbn El Cevzi, bu tür şeyhlerinin kendi şöhretlerine helal gelmesin diye emin olmadığı konularda bile acele cevaplar verdiklerini de hemen her şeyi cevaplamak istediklerini de belirtti.

İbn Cevzi sözlerine devam etti, "Selefin yolunda olan Abdul Vahhab El Enmati ile karşılaştım. Onu gerek kamuoyu önünde gerek özel ortamda asla dedikodu yaparken göremezdiniz ne de para talep ederken görürdünüz." İbn Cevzi'nin söylemine bakın öğretmek için para talep etmeyen şeyhini sevdiğini söylüyor. "Ben ona bazı hadisleri okuduğum zaman o sürekli ağlardı. Ben çocuktum ve işte böyle ağlıyordu ve ondan öğrendiklerim kalbimin en derinlerinde yer etti. O, Selefin kitaplarında duyduğunuz veya okuduğunuz tıpkı Sahabe gibiydi, Meşayihdi- (مشايخ)."

"Ebu Mansur El Cevaaliki ile karşılaştım, çok sessiz, çok titiz, çok derin ve kapsamlı ilim sahibi bir adamdı. Bazen ders halkalarında ona oradaki küçük çocukların bile cevap verebileceklerini düşündükleri bir meseleyi sorulurdu ama o cevap vermezdi ta ki cevabından emin oluncaya, onu teyit edinceye kadar beklerdi. Sürekli oruç tutardı, ders verdiği zamanlar veya doğru bir şeyler yaptığı durumlar hariç daima sessizdi." İbn Cevzi o iki şeyhinden diğer tüm şeyhlerinden öğrendiğinden daha fazla şey öğrendiğini söyledi. Yani yüzlerce şeyhi arasında ikisini seçti ve o şeyhlerin adını birçok kişi bilmez çünkü popüler değillerdi. O iki şeyhini seçti çünkü ilimleri ile amel ederlerdi. O ikisinin İbn Cevzi'nin özel hayatında etkileri oldu çünkü öğrendiklerini nasıl uygulanacağını onlardan öğrenmişti.

"Ben ayrıca söylemlerinizden ziyade amellerinizle insanlara rehberlik etmeyi öğrendim." Bu İbn Cevzi'nin çıkardığı sonuçtur. İbn Cevzi sözlerine devam etti, "Özel hayatlarında şakalar yapan, zamanlarını boşa harcayan şeyhler gördüm, öyle ki bu davranışları onların ilimlerini kalplerinden azar azar aldı ve paramparça etti." Vallahi bunlar altın sözlerdir. Vallahi bunlar altın öğütlerdir. Ve İbn Cevzi şöyle diyerek sözlerine devam etti, buraya dikkat edin, "O tür şeyhlerim ilimlerinden

kendi özel hayatlarında faydalanamadılar ve öldükten sonra da unutuldular.” O tür şeyhlerin kitaplarını açıp onlara atıfta bulunanlar çok nadirdir. Ve sonra İbn Cevzi sözlerine devam etti “Allah, Allah, Allah ilminizle amel edin, ilmini amele dökmeyen hayatına uygulamayan kişi gerçekten fakir ve talihsiz kişidir. Çünkü o bildiği ile amel etmeyerek bu dünyanın mutluluğunu kaçırdı ve ahirette de mükâfattan mahrum oldu. Ve o kişi Allah ile iflas etmiş bir vaziyette karşılaşacaktır.”

Bu sözler İbn Cevzi’nin *Seyid El Haatir* kitabındaki sözleridir.

لقيت مشايخ ، أحوالهم مختلفة ، في مقادير في العلم. و كان أنفعهم لي في صحبته العامل منهم بعلمه ، و إن كان غيره أعلم منه. و لقيت جماعة من علماء الحديث يحفظون و يعرفون و لكنهم كانوا يتسامحون بغيبة يخرجونها مخرج جرح و تعديل ، و يأخذون على قراءة الحديث أجرة ، و يسرعون بالجواب لئال ينكسر الجاه و إن وقع خطأ. و لقيت عبد الوهاب أألنماطي ، فكان على قانون السلف لم يسمع في مجلسه غيبة على سماع الحديث ً ،و الكان يطلب أجرا ، و كنت إذا قرأت عليه أحاديث الرقاق بكى و اتصل بكاؤه. فكان و أنا صغير السن حينئذ يعمل بكاؤه في قلبي ، و يبني قواعد. و كان على سمت المشايخ الذين سمعنا أوصافهم في النقل. و لقيت الشيخ أبا منصور الجواليقي ، فكان ً محققا ً كثير الصمت ، شديد التحري فيما يقول ، متقنا . و ربما سئل المسألة الظاهرة التي يبادر بجوابها بعض غلمانه ، فيتوقف فيها حتى يتيقن. و كان كثير الصوم و الصمت. فانتفعت برؤية هذين الرجلين أكثر من انتفاعي بغيرهما. ففهمت من هذه الحالة أن الدليل بالفعل أرشد من الدليل بالقول. و رأيت مشايخ كانت لهم خلوات في انبساط و مزاح ، فراحوا عن القلوب و بدد تفريطهم ما جمعوا من العلم. فقل االنتفاع بهم في حياتهم ، و نسوا بعد مماتهم

، فال يكاد أحد أن يلتفت إلى مصنفاتهم. فاهلل اهلل في العلم بالعمل ، فإنه اأألصل اأألكبر. و المسكين كل المسكين من ضاع عمره في علم لم يعمل به ، ففاته لذات الدنيا و على قوة الحجة عليه ً خيرات ألخرة فقدم مفلسا

Önünüzde 3 engel vardır. Edinmeniz, öğrenmeniz gereken bilgi-ilim vardır birinci engel budur ve bildiğinizi uygulama engeli vardır ve ilminizde ve amelinizde samimi olma engeli vardır.

İktidai El İlmi El Amel de El Fudeyl İbn El İyyaad(rahimehullahu) ilim sahibi olan birinin ilmi ile amel edinceye kadar cahil olduğunu söyledi. Eğer bir kişi bildiği ile amel ederse bir Âlim olarak kabul edilir, dedi. Selefin bazıları öğrenmek için değil öğrendiklerinin pratik hayata uygulanmasını görmek ve amellerinin kendi üzerilerindeki etkilerini görmek için seyahat ederlerdi.

ALLAH'A VE İNSANLARA KARŞI KİBİRLİ DAVRANMAYIN

İlminizi ne kadar çok amele dökerseniz dökün asla kibre kapılmamaya dikkat edin. Allah'a ve insanlara karşı kibirli davranışlarda bulunmayın. Sahte gurur ve kibirin sizi ele geçirmesine izin vermeyin veya kendinize olan güveninizi abartmayın. Söylediğiniz birkaç söz veya yaptığınız birkaç amel ile bildiğiniz birkaç bilgiyi amele dökerek de otomatikman Firdevs Cennetine gideceğiniz beklentisi içinde olmayın.

Silaah'ı tanır mısınız? Kıyam El Leyl(gece namazı) konusunda bir Müminin nihayi zevki dersinde ondan bahsetmiştim. *Es Sıffat Es Safvah* da geçer, Silaah gece namazı kıldığında vahşi hayvanların kendisinden kaçtığı bir adamdı. Ormanın içinde gece namazı kılardı ve öylesine bir Allah korkusuna sahipti ki ormanın derin karanlıklarında o gece namazı kılarken Allah vahşi hayvanların kalplerine onun korkusunu verirdi ve vahşi hayvanlar ondan kaçardı. Peki, o bu duruma karşın herhangi bir kibir gösterir miydi? Bakın gece boyunca namaz kıldım ve bakın bana, vahşi hayvanların bile kendisinden kaçtığı biriyim mi dedi? Hayır, o gece

namazı kıldıktan sonra bulunduğu orduya geri dönerdi ve kimse onun namaz kıldığını bile anlayamazdı. Sanki bütün gece uyumuş gibi davranırdı. Allah'ın bir mucizesi ile lütuflenmesi, o namaz kılarken vahşi hayvanların kendisinden uzaklaşıp gitmesi onda bir kibir oluşturdu mu?

Namazını bitirdiğinde şöyle derdi;

يَا رَبِّ أَجِرْنِي مَنَ النَّارِ أَوَ مِثْلِي يَسْأَلُ الْجَنَّةَ؟

O kendisini, Allah'tan Cenneti isteyecek kadar değerli biri olarak hissetmedi. "Ey Rabbim beni ateşten koru, benim gibi biri Senden cenneti isteyebilir mi?" derdi.

Amelleriniz, uygulamalarınız ne olursa olsun Allah'a karşı asla kibir içine girmeyin. *Seyid El Haatir*'de İbn El Cevzi şöyle dedi, Allah'a ibadet eden bazılarını gördüm, bir süre sonra durakladılar. Ve sonra Allah'a şu kadar ibadet ettim, kimse benim gibi ibadet edemez ama şimdi biçareyim diye övünürlerdi. Umar El Faruk(radiyallahu anhu) Cennete gidecekler-den biridir, kendisinden Şeytanın kaçtığı kişi ve Kur'anın birçok defa sözlerini onayladığı kişidir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) düşlediği bir koyunun, bir Yahudinin, bir Hristiyanın bir Müslümanın idaresi altında adaletle yaşadığı kişidir. İşte o Umar lehine ve aleyhine karşı hiçbir şey olmadığı halde diriltilmek istediğini söyledi.

Süfyan Es Sevri- bir Hadis adamıdır, Ali İbn El Fudeyl anlatır, "Kâbe'nin etrafını yedi defa tavaf ederken Süfyan'ı secde de gördüm. "Onun secdesinin uzunluğu yedi defa Kâbe'yi tavaf etme vakti kadardı. İbn El Mübarek dedi, "1100 Şeyh hakkında yazdım ve Süfyan Es Sevri karşılaştırmasız en iyisiydi." Onun lakabı Hadiste Emir'ül Müminin'di. Yahya İbn Ma'in İmam Ahmed İbn Hanbel'e neredeyse denk bir âlimdi ve şöyle dedi,

سفيان الثوري أمير المؤمنين بالحديث

"Süfyan El Sevri Emir El Müminin El Hadis'tir."

O kibirlendi mi? Kendini beğendi mi? Ölüm döşeğinde onu ziyaret eden Hammad İbn Seleme'ye şöyle dedi "Ey Hammad, benim gibi birinin Cehennemden kurtulacağını düşünür müsün?" O yüzden ilminiz ameliniz ne olursa olsun asla kibre kapılmayın.

DERS 7

Bu *Usuulu El Selaase* de ki yedinci dersimizdir. Dört giriş meselesinin birincisinden bahsettik. İlki ilimdi ve yazar ilmi, Allah'ı bilmek, Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem)bilmek ve dini bilmek olarak tanımladı. İkinci mesele ilminizi uygulamaktı ve geçen hafta bunu da bitirdik. Üçüncü mesele insanları ona çağırmaktır.

GİRİŞ MESELELERİNDEN ÜÇÜNCÜSÜ: İNSANLARI ONA ÇAĞIRMAK

الْمَسْأَلَةُ الثَّالِثَةُ : الدَّعْوَةُ إِلَيهِ

O (ONA) ZAMİRİ NEYİ REFERE EDİYOR?

İnsanları neye çağırmak? e*d da'vetu ileyhi*-de ki *hi- yani* ona zamiri ne anlamaya geliyor? Neyi refere ediyor? İnsanların çağrılacağı şey genel olarak en son meseleye döner ve en son meselede uygulamak-amel etmektir. Bilmeden, bilmediğiniz şeyi uygulayamayacağınızı açıkladık, dolayısıyla aslında burada yazarın demek istediği insanları ilme ve ameline çağırmaktır. İlim ve amel omuz omuzadır ayrılmazlar.

DAVET-TEBLİĞ *FARZ'I AYN* MIDIR YOKSA *FARZ'I KİFAYE* MİDİR?

Birçoklarının tartıştığı önemli bir konu bunun *farz'ı ayn* mı yoksa *farz'ı kifaye* mi olduğudur? Yani bireysel yükümlülük müdür yoksa toplumsal yükümlülük müdür? Tebliğ iyiliği emretmek ve kötülüğü yasaklamaktır ve yukarıdaki sorunun iki yönlü cevabı vardır.

AYRINTILI İLİM EDİNMEK *FARZ'I KİFAYE*DİR

Birinci cevap kendilerini iyiliği emretmeye, kötülüğü yasaklamaya adayan bir gruba gereksinim olduğudur. Onlar kendilerini yaptıkları işe adamalıdır işte bu *farz'ı kifaye*nin yerine getirilmesidir. Eğer bir grup bu işi yerine getirirse bu Ümmet için yeterlidir. Ümmetin her ferdi bir hatip olmak zorunda değildir, 1.6 milyar hatibe ihtiyacımız yoktur. Ümmetin her bir bireyinin Buhari'nin tüm Hadislerini ayrıntılarıyla açıklayan ve her

Hadisin ravilerini bilen, tespit eden birer hadis âlimi olmasına ihtiyacımız yoktur. Bu Ümmetin içinde bir grubun Hadis, Mustalah, Siyer, Tefsir, Feraiz(miras hukuku) vb. konularda klasik, detaylı ilim edinmeleri kâfidir ve tüm bunlar *farz'ı kifaye*dir.

Nitekim Kur'an da Allah(azze ve celle) buyurur,

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدّينِ وَلِيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُوا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ

"***Bununla beraber müminlerin hepsinin toptan savaşa çıkmaları doğru değildir. Onların her kesiminden bir grup dinde yeterli bilgi sahibi olmaya çalışmak ve seferden dönen topluluklarını uyarmak üzere geride kalmalıdır. Umulur ki sakınırlar."(Tevbe: 122)***

Onların içlerinden bir grup İslami ilim sahibi olmak, İslami ilim öğrenmek için geride kalmalıdır, böylece toplulukları seferden geri döndüğünde onları uyarabilirler. Bu Ümmetin içinden bir grup Tebliğ-Davet-Çağrı cephesinin ön safında yeralmalıdır ve meydan okuma işini üstlenmelidirler. İnsanlar yanlış anlamalar, yanlış kavramlar getirdiğinde onlara cevap vermelidirler. Hükümetler, yönetimler küfrü yaydığında birileri onlara engel olmalıdır. Rafizilere, Haricilere ve Mürcilere birilerinin karşılık vermesi gerekmektedir. Cuma'ya, Namaza liderlik edecek birileri olmalıdır, Cerh ve Tedil konularını detaylı bilecek birileri olmalıdır, miras hukukunu ayrıntılarıyla bilecek birileri olmalıdır. Ancak tüm bu konular herkesin yapabileceği şeyler değildir. Aslında Ümmetin tek tek her ferdine böylesi konularda böylesi ayrıntılı bilgiler yüklemek imkânsızdır.

HER BİR MÜSLÜMAN BİREYİN TEBLİĞ YAPMAK GİBİ KİŞİSEL BİR ZORUNLULUĞU VARDIR

İbn Kesir(rahimehullahu) "Yanlışa karşı durmak ve kötülüğü engellemek

ve doğruları temsil etmek ve doğruları iletmek için bu Ümmetten bir grubun olması gerekmektedir" dedi. Sonra dedi (ki onun bu sözü bizi konumuzun ikinci cevabına getirecektir) "Ayrıca her bir bireyin yapabileceği kadar, kapasitesi ölçüsünde tebliğ yapması üzerine vacibtir" dedi. Her bir Müslüman, kendi kabiliyetleri, kendi yetenekleri ölçüsüne göre (ki çevresine göre ve çevresindekilerin bilgisine göre biraz değişkendir) Tebliğ yapması üzerine düşen bir zorunluluktur, bir vecibedir-*farz'ı ayn*dır.

Yani çevrenizdekilere ilminiz ölçüsünde tebliğ yapmak zorundasınız. Bir hatip olmanıza gerek yoktur, örneğin namazın farz olduğunu biliyorsun, namaz vakti girdiğinde birinin namaz kılmadığını görürsen bak namaz kılmak üzerimize farzdır ve senin de namaz kılman gerekmektedir, dersin. Dedikodunun haram olduğunu biliyorsan ve dedikodunun yapıldığı bir ortamda isen durun dedikodu yapmayın bu haramdır dersin.

Sahihi Buhari'de yeralan bir hadiste Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً

"*Bir ayette olsa benden iletin."*

Yani eğer bir ayet biliyorsan, git ve onu ilet. Eğer o ayetin anlamını gerçekten biliyorsan git ilet, aktar, anlat.

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعُونَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"***İçinizden hayra çağıracak, iyiliği emredecek ve kötülüğü yasaklayacak bir grup olsun, işte onlar kurtuluşa erenlerdir."(Al'i İmran: 104)***

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ

Arabça *min-* (من) *tebğiyr* (تبعير) demektir, sizden bir grup anlamına gelir. Ayeti bu anlamda yorumlarsanız bu toplumsal bir yükümlülüktür yani *farz'ı kifaye*dir. Yani içinizden ilimde derin bilgi sahibi olan birileri bulunsun demektir. Ancak Arabça *min-* (من) ayrıca *El Cins* demektir. Yani bunun anlamı tüm insanlık anlamına gelir, hepiniz demektir. Min El Cins manası insanlıktır, bu da ayeti Tebliğin *farz'ı ayn* zorunluluk türünde yapar. Ayet Tebliğin bireysel zorunluluk olduğu anlamına da gelir çünkü min el cins olabilir ve insanlık demektir.

Sahihi Müslim'de Ebu Hureyre dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin, yapamıyorsa diliyle değiştirsin onu da yapamıyorsa kalbiyle buğzetsin."* Her Müslümana verilen bir direktiftir bu elbette her birinin(el, dil, kalp) kendi kuralları ve düzenlemeleri vardır.

Kişinin örneğin kendi çocukları gibi yakınlarına, akrabalarına tebliğ yapma zorunluluğu vardır,

يَّا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا قُّوا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللّٰهَ مَّا اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

*"**Ey iman edenler, kendinizi ve ehlinizi ateşten koruyun onun yakıtı insanlar ve taşlardır, onun üzerinde görevli oldukça sert, güçlü ve şiddetli melekler vardır. O melekler Allah'a isyan etmezler ve kendilerine emredileni yerine getirirler."(Tahrim: 6)***

Ehlinize, yakınlarınıza tebliğ etmeden onları ateşten nasıl koruyabilirsiniz? Dolayısıyla kişi ailesine tebliğ yapmalıdır çünkü ailesinden sorumludur ve bundan sorgulanacaktır. Bir kadın ailesine, çevresindekilere, akrabalarına, komşularına, hemcinslerine, arkadaşlarına tebliğ yapmalıdır çünkü onlardan sorgulanabilir. Tebliğ yapmadığı belirli bir durumdan sorumlu tutulabilir. Örneğin biri davet edildiği bir ortamda şarap ikram

edildiğini görürse, şarabın haram olduğunu söylemelidir onu yapamıyorsa en azından o ortamdan çıkıp gitmelidir. O kişinin oradan çıkıp gitmesi kendi içinde kötülüğü yasaklamaktır, elbette ortamda bulunanlara içkinin haram olmasını söylemesi çok daha iyi olacaktır.

Yani burada temel nokta Tebliği ayrıntılı bildiğiniz, detaylı İslami bilgiyi bildiğiniz ve aktardığınız türünün *farz'ı kifaye* olmasıdır. Yani Haricilerden, Rafizilerden, Mürcielerden, Cerh ve Tedil'den konuştuğunuzda bu *farz'ı kifaye*dir. Bununla birlikte herkesin ailesinden başlamak üzere yakın çevresindekilere kişinin yetenekleri ve ilmi ölçüsünde tebliğ yapması *farz'ı ayn*dır.

KİŞİ TAM İLİM SAHİBİ OLUNCAYA KADAR TEBLİĞİ BIRAKMALI MIDIR?

Derslerimizde ilme büyük vurgu yapıyoruz ve Elhamdulillah benim, bizim edindiğimiz izlenim ve bize gelen soruların kalite ve miktarı, bu dersleri düzenli takip edenlerin çoğunun Tebliğ konusu ile yoğun bir şekilde ilgilendiğini gösteriyor. Bu iyi bir alamettir ve bizim hedeflediğimiz bir şeydir. Bana en çok gelen sorulardan biri şudur, siz ilme çok fazla vurgu yapıyorsunuz acaba Tebliğ çalışmalarımı iptal edip, ilim öğrenmeye mi odaklanayım? Bu soruya İmam Ahmed(rahimehullahu) cevap versin,

İmam Ahmed'in *Menaakib*'inde İbn El Cevzi'den, İmam Ahmed'in oğlu Salih dedi, "Bir adam babamı elinde mürekkep hokkası taşır halde olduğu halde gördü ve Ya Ebu Abdullah(İmam Ahmed'in künyesidir) sen ilimde çok yüksek bir dereceye ulaştın, itibarın yüksektir sen Müslümanların İmamısın, Ehli Sünnet'in İmamısın, daha ne zamana kadar mürekkep hokkası taşıyacaksın?" diye sordu. İmam Ahmed cevap verdi,

مَعَ لْمَحْبَرَةِ إِلَى الْمَقْبَرَةِ

"Mürekkep hokkası ile birlikte makbere kadar."

Muhammed İbn İsmail Es Saa'igh demirciydi. Es Saa'igh- demirci demektir. O anlattı, "Ben ve babam çalışıyorduk ve İmam Ahmed ayakkabılarını taşıyarak geldi ve bizim dükkânın önünden geçti. Babam, onun beyaz entarisinden tuttu ve İmam Ahmed mahçup olmuyor musun, rahatsız olmuyor musun? Bu küçük çocuklardan ne zamana kadar öğrenmeye devam edeceksin?" dedi. İmam Ahmed'in öğrenim almaya gittiği o çocuklar iki şeyden biridir. Ya onlar İmam Ahmed'den daha gençti ya da İmam Ahmed'in sahip olduğu ilme sahip değillerdi. Ancak İmam Ahmed halen onlardan öğrenmeye istekliydi. İmam Ahmed, demirciye "Ölünceye kadar, ölünceye kadar öğrenmeye devam edeceğim ta ki ölüm geldiğinde öğrenmeye son vereceğim" dedi.

Caami'il Beyanı El İlmi ve Fadlihi de Abdul Barr'den, İbn El Mübarek'e ne zamana kadar ilim öğrenmeye devam edeceği soruldu ve o ölünceye kadar, dedi. Bir başka seferde kendisine aynı soru sorulduğunda, öğrenmem gereken şeye ihtiyacım olabilir ve Allah'ın huzurunda o ihtiyaç duyduğuma umutsuzca ihtiyacım olabilir ve ben onu henüz yazmamış, öğrenmemiş olabilirim, dedi. Eğer siz ilmi tamamen kapsayıncaya kadar Tebliği ertelemek istediğinizi söylerseniz o takdirde bilin biz asla Tebliğ yapamayız, yani bu hayatımızda yapamayacağımızdan emin olabilirsiniz. Bu yüzden herkesin bildiği kadar ve emin olduğu konularda Tebliğ yapması gerekmektedir.

Bu konuda kişisel olarak diğer önemli bir nokta Tebliğ zamanınız ile ilim öğrenme zamanınız arasında bir denge kurmanızdır. Bu Tebliği hayatınızdan çıkardığınız anlamına gelmez ancak size uygun olduğunu düşündüğünüz ve uygun geldiğini gördüğünüz şekilde dengeleyin demektir. Çağdaş âlimlerden Tebliğci Ali Tantavi'den duydum, o ilk okumaya başladığı zamandan geçen 70 yıl süre zarfında seyahat ettiği zamanlar hariç günde 100 sayfadan az okumadığı bir gün bile geçirmediğini söyledi. Günde en az 200 sayfa okumaya çalışırdı, gençken 300 sayfa. Günde on saatini okuma ve öğrenmeyle geçirdiğini söyledi. O esprili bir adamdı ve bir kişi günde on saat çalışırsa eğer eşek olsa aklına bir şeyler girer, derdi. Buna dikkat edin günde on saat ve yüz-üç yüz sayfa okuyordu. İşte

bizde böyle olmak zorundayız, hepimiz bu şekilde ölünceye kadar bitmeyen bir ilim öğrenme mücadelesi yürütmeliyiz.

Allah, Peygamberi Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

قُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

"***...De ki: Rabbim ilmimi arttır."(TaHa: 114)***

Bu, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) söylenen sözdür. Rabbim ilmimi arttır. Ne zamana kadar? Bu duanın son kullanma tarihi nedir? Ne zaman "Rabbim ilmimi arttır" diye Allah'a dua etmeye son vereceksiniz? Asla! Taki ölünceye kadar. Bu, Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) için böyledir. Bizim durumumuzu hayal edin! Dolayısıyla ilim öğrenmeye devam edeceğiz ve ilim öğrenme Tebliğ vazifenizi ihmal etmeniz anlamına gelmez.

Eğer kişide şöyle bir düşünce varsa, Medine'ye veya bazı okullara, medreselere, üniversitelere gidebilir bir şeyhden ders alabilir ve öğrenimimi tamamlayabilir ve sonra öğretmeye başlayabilirim, bilsin ki böyle biri bir âlim değildir. Böyle bir kişi günümüz şeyhlerinden bir olabilir ancak gerçek şeyh ölünceye kadar öğrenimine son vermez ve hatta üniversiteyi bitirdikten sonra üniversite de öğrendiklerinden çok daha fazlasını öğrenmeye devam eder. Ölünceye kadar ilim öğrenmeye devam eder ve mezun oluncaya kadar Tebliğe ara vermek isterseniz bilin ki böyle bir Tebliğ şekli yoktur çünkü asla mezun olamayacaksınız. İslami ilim öğrenmede mezuniyet yoktur. Bu nedenle öğrenmeye devam et ve bildiklerinle Tebliğ yap size uyacak bir şekilde ikisi arasında denge kur.

Eğer ilim bilmiyorsan, temel bilgileri paylaş. Herkes *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah*'ı bilir, Müslüman olmayan birini bul ve ona öğret, ona manalarını öğret. Kendi dilinle Tebliğ yapamıyorsan, başkalarının diliyle Tebliğ yap. Nasıl? Bir kitap vererek, dinlediğin bir dersi, linkini, kaydını paylaşarak. İşte başkalarının diliyle Tebliğ bu şekilde yapılır ancak aynı ödülü alırsınız. Ümmetin tamamı Tebliğ yapmalıdır ama her-

kes Minber'den davet yapacak diye bir zorunluluk yoktur. Herkes tanıdıklarına, çevresindekilere uygun bildiği şekilde Tebliğ yapmalıdır. Herkes kendi zaman diliminden bir zamanı Tebliğ için ayırmalıdır.

Tebliğ kimsenin tekelinde olan bir vazife değildir. Yani sadece şeyhlerin yapacağı ve sadece onların üstleneceği bir sorumluluk değildir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında eğer gençler olmasaydı, bugün İslam olmazdı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) iyiliği emretme ve kötülükten yasaklamayı(Tebliğ) bir gemi örneği ile anlattı. Eğer birine gemiye delik açmasına izin verilirse tüm gemi batar. O yüzden gemi sağlam korunmalıdır ki hep birlikte kıyıya güven içinde ulaşabilelim.

İLİMSİZ ALLAH HAKKINDA KONUŞMANIN TEHLİKESİ

Biz sizlere Tebliğ yapın dedik ve Tebliğ yapmanız için sizi teşvik ediyoruz ancak sınırlarınızı bilin. Bugün dünya çapında bir İslam salgını vardır. İyi hitabet yeteneği olan veya birkaç günlük sakal uzatan biri cüppe giyiyor, yerel bir Mescide gidiyor, vaaz veriyor veya Youtube vs. vaazlarını yüklüyor. Ne oluyor? Tüm hayatını bir tıp öğrencisi olmak için adayan ve İslami bilginin parçacıklarını bilen, belki birkaç parça bir İslam bilgisine sahip biri veya hayatını hukuk fakültesinde, mühendislik fakültesinde harcayan biri veya bir iş adamı birden bir şeyh oluyor. Bir Müfti veya bir Şeyh oluyor.

Ve böyle kişiler bu Ümmetin kaderi olan meseleleri hakkında Sahabeler ve Dört İmamın bile geri çekilebilecekleri konularda cesurca konuşabiliyorlar. Aslında bu durum masumca başlıyor, yani konunun aslı budur. Böyle biri öğretmeye başlar, bazı güzel hadisler bilir, iyi bir konuşma yapar veya iyi bir hutbe verir ve her şey iyi başlar. Belki gayri Müslim bir topluluğa gider, bir ders, bir konferans verir ve onları İslam'a davet eder. Bu iyidir, ancak bazıları nerede duracağını bilmiyor. Yerel bir toplulukta konuşma yaptıktan sonra aniden cüppe giymeye başlar, birkaç günlük sakal uzatır veya bazen birisi Hacca gider ve gelir ve hacdan döndükten sonra bir Şeyh bir Müfti oluverir. Veya biri Medine'ye veya Umre'ye gi-

der gelir Şeyh ve Müfti olur. Böyle bir kişinin ilmi ne kadardır? Ne bilir? Bu Şeyh kimdir? Aa! tabiki o Medine'ye gitti ya. Medine'de ne kadar kaldı? Üç hafta. Üç hafta da ne öğrendi?

Buradaki sorun insanların sınırlarını bilmemesidir. Bugünde ve bu çağda şeyhin nerede olduğunu sormazsınız, kim şeyh değil, onu sorarsınız? Siz sadece her dalda, her ortamda İslami bir soru sunun ve kaç kişinin Allahu Alem, gidip şeyhlerimize danışalım diyeceğini gözlemleyin ve ne kadar az olduğunu görün. Abdur Rahman Ebi Leyla dedi, "120 Ensar ile karşılaştım." Abdur Rahman Ebi Leyla bir Tabi'indi. Sözlerine devam etti, "Onlardan herhangi birine bir soru sorulduğunda, diğer arkadaşını referans gösterirlerdi ta ki soru böyle böyle ilk sorulana gelirdi" dedi.

120 Sahabe birbirlerini referans gösteriyor ta ki soru, sorulan ilk kişiye geliyor. Her biri kardeşinin daha yeterli olduğunu bilmediği müddetçe bir hadisi vaaz etmiyorlar. İçlerinde biri bile kardeşinin daha yeterli olduğunu bilmediği müddetçe bir fetva vermiyor. Yani o sorunun cevabı için kardeşini kendisinden yeterli görüyor ve onu referans gösteriyor. Şimdi günümüzde 120 Müslümana İslami bir konuda bir soru sorduğunuzu düşünebilir misiniz? Ooo, Vallahi şöyle veya böyle olduğunu düşünüyorum der, ama ona saatinin kırıldığını veya bilgisayarının arızalandığını söylesen seni saatçiye veya bilgisayar tamircisine yönlendirir. Ancak söz konusu İslam olduğunda bugün herkes şeyh kesilir.

Umar İbn Hattab(radiyallahu anhu) bu din ile ilgili konularda fikirlerinizi belirtirken Allah'tan korkun derdi. Bir sorun ortaya çıktığında, en iyi asrın en iyilerinin en iyileri olan Umar ve Ali'nin(radiyallahu anhuma) hemen yanıt vermeye koşacağını mı düşünüyorsunuz ancak onlar bir mesele olduğunda Sahabeyi toplarlardı. Belki içlerinden birinin duymadığı bir hadisi bir başkası duymuş olabilir diye düşünürlerdi. Neticede bir araya gelirler ve o sorunun yanıtının ne olabileceğini tartışırlardı. Umar ve Ali böyle yaptıklarında, onların cevabı bilmediğini mi sanırsınız? Dürüst olarak düşünün, onların cevabı bilmediği için mi Sahabeleri topladığını düşünürsünüz? Hayır, bilakis onlar yüzde yüz emin olmak isterlerdi, ve-

recekleri cevabın yüzde yüz doğru cevap olduğundan emin olmak isterlerdi, hiçbir ihtimali göz ardı etmek istemezlerdi.

Tabi'inden Ata İbn Es Saaib "Adamlarla karşılaştım(Sahabeleri kast ediyor) birisi kendisinden bir fetva istediğinde dizleri titreyerek cevap verirdi" dedi. Neden? Çünkü Allah'tan korkuyor ve kendisine sorulan fetva konusunda Allah'ın huzurunda hesaba çekilebileceğinden korkuyor. Hepsi Tabi'inden olan Eş Şabi, Hasan El Basri ve Ebu Hüseyin dediler,

إِنَّ أَحَدُكُمْ لَيُقْتِي فِي الْمَسْأَلَةِ , وَلَوْ وَرَدَتْ عَلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ لَجَمَع لَهَا أَهْلَ الْبَدْرِ

"Bazılarınızın fetva verdiği meseleler Umar İbn Hattab'a(radiyallahu anhu) sunulsaydı danışmak için Bedir ehlini toplardı."

Bugünümüz hakkında Eş Şabi ne derdi? Bugünümüz hakkında Hasan El Basri ne derdi? Eğer siz bugün yaşıyor olsaydınız bugün Ümmetin durumu hakkında ne derdiniz? Vallahi bugün Kur'andan bir ayet bile telaffuz edemeyen insanlar Müfti oldular, ya kendilerine Müfti dediler ya başkaları onlara Müfti dedi. İnsanlar bugün öylesine cahiller ki duruşlarını görüşlerini kanıtlamak için İslam'da neshedilen meseleleri delil olarak kullanıyorlar. Vallahi Kur'andan bir ayet bile telaffuz edemeyenlerin Fetvalar verdiğini veya neshedilen meseleleri delil gösterdiklerini duyuyoruz.

İmam Malik dedi, "İslami meselelerle ilgili fetva vermek isteyen kişi Allah katında kendisi için neyin en iyisi olduğunu göz önüne alsın." Vereceği cevap Allah'ın huzuruna çıktığında ona yetecek mi yetmeyecek mi? Böyle bir kişi Cenneti ve Cehennemi hatırlasın, daha sonra cevabını versin.

Bir adam İmam Malik'e sordu ve o cevap vermedi. Adam ısrar etti, Ebu Abdullah lütfen bana cevap ver, Ya İmam soruma yanıt ver. İmam Malik cevap verdi "Yapmak istediğin davranışa gerekçe olmamı mı istiyorsun, dedi. Yani senin yapacağın davranış konusunda Allah'ın huzurunda beni

gerekçe mi göstermek istiyorsun öyleyse cezalandırılacak kişi ben olacağım sen ise mazur olacaksın, dedi. El Haysem İbn Cemil dedi, İmam Malik'e bir defasında 48 mesele soruldu. 32'sine cevap verdi ve kalanlarının yanıtını bilmediğini söyledi." Şimdi dünyayı gezin İmam Malik'e sorulan soruların tamamını gidin sorun kaç tane cevap alacağınızı görün. Eğer 50 soru sorarsanız, 50'de 50 cevap alacaksınızdır. 10 soru sorarsanız, 10'da 10 cevap alacaksınızdır. Bu Ümmetin içinde bulunduğu acınacak bir durumdur.

Bir adam İmam Malik'e dedi, "Ey Ebu Abdullah eğer sen bilmiyorum diyorsan o halde kim bilebilir? İmam Malik, sen zamanımızın Müftisisin." İmam Malik cevap verdi "Sen beni kendimi tanıdığımdan daha çok tanımıyorsun." Yani İmam Malik adama sana özel mi görünüyorum? Ben sıradan bir insanım ve sınırlarımı bilirim, diyor. Yine İmam Malik dedi "Eğer İbn Umar bilmiyorum dediyse bende bilmiyorum diyebilirim. Kibirli olmak, prestiji sevmek ve liderliğe hevesli olmak insanı mahveden şeylerdir." Bunlar İmam Malik'in sözleridir ve işte yukarıdaki insanı mahveden faktörlerden dolayı bugün insanlar bilmiyorum diyemezler. Bu konuda bir yorum yapmak istiyorum. Umar İbn Hattab(radiyallahu anhu) danışmak için Sahabeleri çağırıyor, İmam Malik haftalarca yol kat ederek kendisine bazı sorular sormak için gelenlerin bazı sorularını bilmiyorum diyerek cevaplamıyor. Onlar neden böyle yaptılar, siz onların gerçekten yanıtları bilmediğini mi düşünüyorsunuz? Bu meseleyi daima düşünürüm.

Eş Şafi'ye 15 yaşındayken fetva vermeye uygun olduğunu söylediler. Şeyhleri ona o 15 yaşındayken fetva vermeye uygun olduğunu söylediler. Onun öğretmenlerinden İbn Uyeyne, Eş Şafi henüz çocukken ona ders verir ve ona, şu mesele, bu mesele hakkında ne düşünüyorsun, şu hadis hakkında ne düşünüyorsun? Diye sorular sorardı. Ve onun öğretmenleri insanları Eş Şafi'ye yönlendirirlerdi. İmam Malik 21 yaşında fetva vermek görevi ile görevlendirildi. Ve şeyhlerini dolaştı ve sordu artık bir fetva vermeye uygun muyum değil miyim? Diye sordu. Onlar "Ey İmam Malik, eğer şeyhlerin sana hayır deseydi yapmayı durdurur muydun?"

diye sordular. İmam Malik kesinlikle onların sözlerine uyacağını söyledi.

Hatırlayın son derste İbn El Cevzi'nin şeyhlerinden en sevdiği ikisinin çocukların vereceği fetvaları vermekten çekindiklerini anlatmıştım. Bu gibi durumlarda daima düşünürüm, acaba gerçekten onlar cevabı bilmedikleri için mi fetva vermekten geri durdular? Gerçekten o insanların cevapları bilmedikleri mi düşünüyorsunuz? Ben bu konuda daima olumlu düşünürüm(elbette gaybı bilecek değiliz), evet onlar cevapları bilirdi. Benim inandığım şey cevap vermekte çekindikleri meselelerde birçok düşünce ve hadisin söz konusu olması ve onların yüzde yüz bir seviyede kendilerinden emin olmadığıdır. Onlar muhtemelen %99.99 doğru cevap konusunda emindiler ancak %100 emin olmadıkları için geri durmayı tercih ettiler. Bu imamların bu tavırları konusunda benim inancım işte budur.

Eğer patronunuz size belirli konularda onay verme veya imza atma yetkisi verirse, karar vermeden önce iyice araştırır ve sorardınız. Patronumu mutlu etmek istiyorum, o bana şu konuda imza yetkisi verdi o halde şu işi şöyle yapmam doğru mudur? Derdiniz. Bir kral, bir devlet başkanı size belirli işleri yapma veya belirli kararları alma yetkisi verirse, elbette iyice araştıracak, soruşturacak ve vereceğiniz kararın yüzde yüz doğru olacağından emin olmak isteyeceksinizdir. Kişinin bir fetva vermesi, bir fetva verecek olması bir kral, bir devlet başkanı veya bir patronla ilgili bir mesele değildir, bilakis Allah ile ilgili bir meseledir. Yani vereceğin fetva hususunda Allah'ın huzurunda hesap vereceksiniz. Patronunuz size kızabilir. Başkanınız, kralınız kızgınlığın ötesinde şeyler yapabilir ama hepsini bir şekilde atlatabilirsiniz Ya Allah'ı?

İbn El Kayyim dedi,

حَرَّمَ اللهُ سُبْحَانَهُ الْقَوْلَ عَلَيهِ بِاغَيْرِعِلْمٍ فِي الْفُتْيَا وَالْقَضَاءِ , وَجَعَلَهُ مِنْ أَعْظَمِ الْمُحَرَّمَاتْ , بَلْ جَعَلَهُ فِي الْمَرْتَبَةِ الْعُلْيَا مِنْهَا , فَقَال تَعَالَى:

"Allah Subhanehu fetva vermede ve hüküm vermede, hüküm çıkarmada

ilimsiz konuşmayı haram kıldı hatta onu en haram şeylerden biri yaptı ve Allah(teala) buyurdu”

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِه سُلْطَانًا وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

“***De ki: Benim Rabbim yalnızca fahşayı-onlardan açık ve gizli yapılanları- günahları, haksız yere isyan etmeyi, zulüm etmeyi, Allah’a karşı herhangi bir şeyi ortak koşmayı ki Allah bu konuda bir delil indirmemiştir ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kıldı.”(A’raf: 33)***

İbn El Kayyim sözlerine devam etti, Allah bu ayette günahların derecelerini verdi. Bu ayette dört günah derecesinden bahsetti. Fevahiş-fahşa ile başladı ki zina, eşcinsellik gibi büyük günahlardır, sonra ikinci dereceye geçti ve zulümdür, baskıdır, isyandır ve sonra üçüncü derece günaha geçti o da Şirktir ve son olarak dördüncü günaha geçti o da Allah hakkında ilimsiz konuşmaktır. Yani, Allah(subhanehu ve teaala) en düşük seviyede günahtan başladı ve en kötüsüne doğru gitti ve içlerinde en kötüsü Allah hakkında ilimsiz konuşmaktır.

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ اَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هٰذَا حَلَالٌ وَهٰذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ اِنَّ الَّذينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ

“***Dillerinizin yalan nitelendirilmesi dolayısıyla şu helaldir ve bu haramdır demeyin. Çünkü Allah’a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz, Allah’a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa ulaşamayacaklardır.”(-Nahl: 116)***

Atiik İbn Yakub ve İbn Vahhab dediler, İmam Malik'in şöyle dediğini duyduk "Selef ve öncekiler asla Helal ve Haram demezlerdi. Onlar şundan hoşlanmadık bunu sevdik derlerdi. Onlar bu gibi ayetler yüzünden Helal ve Haram sözlerini kullanmazlardı, Allah buyurur,

قُلْ اَرَاَيْتُمْ مَّا اَنْزَلَ اللّٰهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ آللّٰهُ اَذِنَ لَكُمْ اَمْ عَلَى اللّٰهِ تَفْتَرُونَ

"***De ki: Allah'ın size rızık olarak indirdiği şeylerden bir kısmını helal bir kısmını haram saymanıza ne demeli? De ki: 'Buna Allah mı izin verdi yoksa Allah adına hüküm mü uyduruyorsunuz?'"(Yunus: 59)***

Bugün birçok cahil kitaplara gidiyor, kitaplardan öğreniyor ve İmam Ahmed'in hoşlanmadığım dediği dini meseleleri okuyor, aslında İmam Ahmed hoşlanmadığını söylerken Haram olarak kabul ettiğini söylüyor ancak Haram tabirini kullanmıyor fakat okur bunu böyle anlamıyor. Daha önce de size söylemiştim bir eğitmeniniz olmadığı müddetçe kendi kendinize öğrenmenizin uygun yöntemi bu değildir. Evet, bazı Âlimler Helal-Haram sözlerini kullanmazlardı ve bu bugün birçok ilim talebesinde birçok kafa karışıklığına yol açtı. Onlar Allah korkusundan Helal ve Haram tabirlerini kullanmazlardı. Onun yerine şundan hoşlanmıyorum, şunu tercih etmiyorum, şundan hoşlanırım, şunu severim şunu tercih ederim derlerdi. Ve sonra İmam Malik, Selefin böyle hoşlanmadıkları yani aslında Haram gördükleri meselelerde birçok defa mekruh kelimesini kullanırlardı ve İmam Malik bunun yani mekruh kelimesinin kullanılmasının onlar arasında yaygın bir eğilim olduğunu söyledi.

Abdullah İbn Amr(radiyallahu anhu) dedi,

إِنَّ اللهَ لاَ يَنْزِعُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنْ صُدُورِ النَّاسِ , وَلَكِنْ يَنْزِعُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ , حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمٌ , اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤُوسًا جُهَّالا , فَسُءِلُوا , فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ , فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا

Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Gerçekten, Allah ilmi insanların kalplerinden çekerek almaz ancak âlimlerin canlarını alarak alır öyle ki bir âlim bile geriye kalmaz ve insanlar cahilleri önder edinirler, o cahillere meselelerini sorarlar ve onlarda ilimsiz fetvalar verirler böylece hem kendilerinden fetva isteyenleri saptırırlar hem de kendileri saparlar."*

Kendinizden emin olduğunuz iyi bildiğiniz konularda Tebliğ yapın yani iyiliği emredin kötülükten yasaklayın, bilmediğiniz meselelerde bilmiyorum deyin veya bana zaman ver birine sorayım veya araştırıp geleyim deyin. Basit ve kolay. Evet, Tebliğ yapın ve Tebliği kesmeyin. Ben cahilim diye Tebliğden toptan vazgeçmeyin bildiğiniz konularda tebliğ yapın bilmediğiniz konularda susun veya geri çekilin veya uzak durun.

DERS 8

El Usuul El Selaase dersimizin sekizincisi. Elhamdulillah bu zamana kadar epey yol katettik. Ve *El Usuul El Selaase* kitabı ile ilgili birçok açıklamalar yaptık. Henüz dört giriş meselesindeyiz ve kitabın ana konusuna geçmedik. Neden bunlardan bahsediyoruz çünkü yazar öncelikli olarak bu dört giriş meselesini bilmemiz gerektiğini söyledi. Onlar nelerdir? Bu dört giriş meselesinden birincisinden bahsettik ve aslında kitabın ana konusudur. O ilimdir, Allah'ı bilmek, Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek ve dini bilmektir(kabrinizde sorgulanacağınız konulardır). İkincisi ilim üzerine amel etmektir ve üçüncüsü geçen hafta başladığımız yani ilim öğrenmek-amel etmek ve ilim öğrenmeye ve amel etmeye çağırmaktır, Tebliğdir. İnsanları neye çağırmak? İlme ve ilim üzerine amel etmeye. Son dersimizde Tebliğ hakkında Davet hakkında temel birkaç meseleden bahsetmiştik bugün elimden gelenin en iyisini yaparak bu konuyu bitirmeye çalışacağım ve önümüzdeki hafta bu konuda ilerlemeye devam edeceğiz İnşa'Allah.

TEBLİĞ MAZERETİ ADI ALTINDA HİÇBİR GÜNAH İŞLEMEYİN

Bazı insanlar kendilerini kandırırlar. Kendilerini kandırırlar çünkü Allah'ı kandıramazsınız. Ağlayarak ve Tebliğ yapıyoruz diyerek içinde bulundukları bir durumu veya günahı, günah ortamını haklı çıkarırlar. Örneğin alkolün servis edildiği, alkolün elden ele dolaştırıldığı bir masaya vallahi bu adamlara Tebliğ yapıyorum diyerek otururken yakalanmayın. Buna benzer bir durum Umar İbn Hattab'a(radiyallahu anhu) sunulsaydı, içki içenlerden önce içki içmeyenlerin sopalanmasını emrederdi. Bir erkek kardeş olarak, Tebliğ ediyorum diyerek uygun bir şekilde giyinmeyen kadınların arasında bulunmayın. Veya vallahi Kur'an öğretiyorum diyerek bir kız kardeş ile(mahrem olan) baş başa kalmayın. Üzerinde dar kot pantolon ve kafasında hicab denen şeyle daha çok bir model gibi davranmaya çalışan ve Tebliğ masası adı altında broşürler vs. dağıtan birileri ile birlikte durmayın.

Yukarıdaki örneği verdim çünkü günümüzde çok yaygındır. Örneğin,

Müslüman düğünlerinde yaygın bir durumdur. Eğer onlar namazlarını kılıyorsa onlar Müslüman değildir demiyoruz ama onlar günah işliyorlar ve onların işledikleri günahlar büyük günahlardandır. O düğün merasimlerinde her türlü şeytani enstrüman ve *Nisaaun Kaasiyatun Aariyat* vardır yani uygun kıyafetler giymeyen kadınlar vardır. İnsanlar birbirlerinin görmesi haram olan erkekli kadınlı birlikte oynarlar, eğlenirler. Orada doğru bir şey için bulunduğunu sanan kardeşe sorun neden oradasın? Ve bu anlattıklarım çok sık olmaktadır. Dindar her kardeşimiz böyle yapıyordur demiyorum ama bu durum sık yaşanmaktadır. Böyle kardeşlere soruyorum o düğün merasimlerinde ne yapıyorsunuz? Diyorlar, vallahi Tebliğ yapıyoruz.

Böylesi ortamlarla karşılaştığınızda Tebliğiniz Davanız zaten insanları o tür ortamlardan kurtarmaktır ve eğer yapamazsınız orayı terk edin. Yani eğer onları konuşmakla günahtan uzaklaştırabilecekseniz anlatın, çünkü iyiliği emretmenin ve kötülüğü yasaklamanın zirvesidir. Onlarla konuşursanız, sizi dinleyeceklerini, o müzik aletlerini kullanmaya son verdirecekseniz ve kadınlı erkekli karışmayı durdurabilecekseniz o zaman gidin onlarla konuşun. Eğer vallahi ben onları durduracağım, onların günah işlemesini durduracağım diyorsanız gidin onlarla konuşun. Ancak durum böyle değilse o zaman böyle açık günahların bulunduğu ortamlarda bulunmamalısınız.

Malikilerden Ed Dussuki *Ed Durr El Muhtaar*'da, Eş Şirazi *El Muhazaab*'da, İbn Dhvayyaan *Mubda*'da ve İbn Kuddame *El Mughni*'nin yedinci cildinde ki bu kitaplar dört mezhebin fıkıh kitaplarıdır bu kitaplarda bu konuda kuralın şöyle olduğu yazar; Eğer gidip, münkeri değiştirebilecekseniz gidin ve değiştirin, eğer yapamayacaksınız öyle yerlere davet edilmiş olsanız da o tür ortamlarda bulunmayın. Neden davet edildiyseniz diyoruz? Çünkü kardeşinizin yaptığı bir düğün merasimine veya düğün yemeğine çağrıldığınızda icabet etmeyi birçok âlim vacib olarak kabul eder. Yani böyle davetlere katılmanız vacibdir ancak davet edildiğiniz ortamda aleni ve yaygın bir günah ortamı mevcutsa ve sizde o günahtan sakınamayacak durumdaysanız o takdirde oraya gitmeniz artık

vacib değildir. Evet, dört mezhebin fıkıh kitaplarına göre dediğim gibi eğer günahları engellemeniz veya durumu değiştirme durumunuz söz konusu değilse bu tür davetlerde bulunmanız haramdır. Ama gidip orayı değiştirme imkânınız varsa gidebilirsiniz.

Yarım asra yakındır işgal altında bulunan topraklarımız vardır ve buraları içlerinde en kutsal üç mescidimizin bulunduğu yerlerdir. Oraları özgürleştireceğiz, oraları kurtaracağız diye bağırıp çağırıp dururlar ancak bu sözleri söyleyenlerin kendi içlerinde tutarlı olmaları gerçeği söz konusu olmalıdır o yüzden Ümmet neden böyle bir bataklığın içinde olduğunu kendisine sormalıdır! O kutsal topraklara ilişkin neden 50 yıla yakın bir süredir oraya gidiyorlar ve neden şu anda yaşamakta olduğumuz şeyleri yaşamak zorunda bırakılıyoruz(çünkü onları etkileyen şeyler bizi de etkiler)? Bu vakıayı yansıtmak ve incelemek zorundayız. Bir şirket gelirlerinin bir kısmını kaybederse, şirketin CEO'su müdürleri ve üst düzey görevlilerini toplar. Onlarla toplantılar yapar ve bazı standart sorular sorar. Ne yapabiliriz? Kaybettiğimiz gelirleri geri kazanabilmek için nasıl bir strateji yürütmeliyiz ve geçtiğimiz aylarda kaybettiğimiz karlarımızı nasıl geri kazanabiliriz? Gibi tipik sorular sorar ve cevaplar ararlar. Bir kayıp yaşandığında genel kuraldır bu(yani Müslüman olsun gayri Müslim olsun fark etmez), neden savaşı kaybettik sorusu taktik bir sorudur. Savaşı kaybetmemize neden olan nedir? Aynen bunun gibi, içlerinde 6 milyon maksimum 16 milyonun yaptığı davranışlar yüzünden 1.6 milyar aşağılanmış bir durumda kalıyorsa bunun nedenini kendimize sormak zorundayız?

Sahabeler yenildiler. Uhud Savaşını kaybettiler ve aynı soruları kendilerine sordular,

اَوَلَمَّا اَصَابَتْكُمْ مُصيبَةٌ قَدْ اَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ اَنّٰى هٰذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَديرُ

"***Düşmanınızın iki misli başına gelen musibet sizin başınıza geldiğinde 'Bu neden başımıza geldi?' mi diyorsunuz. De ki: 'Bu sizin kendi nef-***

sinizdendir.' Gerçekten, Allah her şeyi bilir her şeye kadirdir."(Al'i İmran: 165)

Neden aşağıların en aşağısı bir durumda olduğumuzu merak ediyoruz. Nitekim Sahabeler Uhud Savaşını kaybettiklerinde Medine'ye geri dönerken sordular

اَنّٰى هٰذَا

"***...Bu neden başımıza geldi?...***"

Bu neden başımıza geldi? Allah, onlara yanıt verdi. Sahabeler, Medine'ye doğru geri dönerken Medine'ye ulaşmadan bu soruyu sordular. Tekrar yenilmememiz için strateji nedir? Neden yenildik? Bunun sebebi nedir?

Allah(azze ve celle) buyurur;

قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِكُمْ

"***...De ki: 'Bu sizin kendi nefsinizdendir'...***"

Onlara deki bunun sebebi sizsiniz, sizin kötü amelleriniz.

Ve Allah buyurur,

وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبيد

"***...Rabbin kullarına zulmetmez."(Fussilet: 46)***

Yani kendi kendinize bakın, kendinizi kontrol edin. Enstrümanlar, müzik aletleri sizi özgürleştirmez, şeytanın aletleri sizi yozlaştırır. Bu sözü bir kural olarak alın. Şeytanın enstrümanları bizden alınan toprakları özgürleştiremeyecek. Şeytanın enstrümanları özgürleştirme yolu, yöntemi değildir aksine yozlaştırma, dejenere etme yollarıdır. O halde hangi zaferin gelmesini bekleyebilirsiniz?!

GÜNAHLAR YAYGINLAŞTIĞINDA HERKESİ ETKİLER

Biz herkesin dediği gibi demiyoruz. Hatta daha da ileri gideceğim ve illaki çoğunluğun işlemesi de gerekir demeyeceğim. Güvenli tarafta olmak için, çoğunluğun işlemediğini bile söyleyeceğim. Ne var ki, günahlar çoğunluğun dâhil olduğu yerlerde yaygınlaştığında veya popüler olduğunda çoğunluk o günahları işlemese de herkesi etkiler hale gelirler. Örneğin Filistin'de ve etrafındaki kasabalarda şeytanın enstrümanlarının çaldığı düğünler yapılır yani sadece söz konusu o düğünlerin yapıldığı kasaba istisna değildir ve o günah yaygındır. O kasabada istisna, o kasabanın yabancısı birinin düğününü İslami şekilde yapmaya karar vermesidir. Bunu tekrar ve tekrar söyleyeceğim. Çoğunluk böyle yapmıyor olsa da bu işlenen yaygın bir günahtır.

Uhud'da Abdullah İbn Cübeyr komutası altında 50 okçu vardı. Elbette onlar Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) itaatsizlik etmek istemediler. Ki onlar Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) uğruna boğazlarını ortaya koydular ve ona isyan etmek istemediler. Akla dayanarak doğru karar verdiklerini düşündüler. Sahabelere olan saygımız nedeniyle hata yaptılar demiyoruz, akla dayanarak bir tahminde bulundular diyoruz. Neyse, Abdullah İbn Cubeyr, korumakla görevli kılındıkları o tepeden ayrılmadığını ve ayrılmayacağını arkadaşlarına söylediğini söyledi. Çünkü Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onları o stratejik tepeye yerleştirirken ne olursa olsun kendisi bir haber gönderinceye kadar oradan ayrılmamalarını emretmişti. İşte yeryüzünde yürüyen bu en iyiler olan 750 adam, 50'den az kişinin yaptığı bir hata yüzünden yenilgiye uğradılar. Yani o zamanki İslam Ümmeti 50'den fazla olmayan(çünkü bazıları tepede kaldılar)kişilerin hatası yüzünden yenilgiye uğradı. Dolayısıyla bir kötülük veya bir günah bir toplulukta yaygınlaşırsa, bu Ümmeti yıkım ve mağlubiyet bekler. Bu doğal olanıdır,

قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِكُمْ

"...De ki: 'Bu sizin kendi nefsinizdendir'..."

Bu sözleri söylüyorum ve söylediklerimin sorumluluğunu üstleniyorum, Filistin'in çeşitli kasabalarında kadınlarla erkeklerin birbirlerine karışmasından çok daha kötüsü, kadınların karşı karşıya olduğumuz düşmanlardan bile uygun giyinmediği merasimlerin, düğünlerin yapılmasıdır. Bu yerlerin isimlerini biliyor olsam da vermek istemiyorum.

فِي هَذِهِ الأُمَّةِخَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ , فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ الْمُسْلِمِيْنَ : يَا رَسُولُ اللهِ , مَتَا ذَاكَ؟ قَالَ : إِذَا ظَهِرَتْ الْقَيْنَاتُ والْمَعَازِفُ وَشُرِبَتِ الْخُمُورُ

İmran İbn Huseyn'den Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Bu Ümmet içinde batmalar, başkalaşmalar, taşlamalar olacaktır. Bir Müslüman sordu,* 'Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem)bu ne zaman olacaktır?' Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *'Şarkıcılar ve müzik aletleri ortaya çıktığında ve şarap içildiğinde,"* dedi.

Bu hadis Sünen Et Tırmizi'dedir ve Sahihtir. Bu hadiste dikkat çekmek istediğimiz şey bu Ümmette ortaya çıkacak *meskh* (مسخ) kelimesinin anlamıdır. *Meskh* ne demektir? El Mennavi *meskh*in tanımını yaptı ve dedi,

تَحُويل الصُّورة إلى أقبح منها ,أو مسخ القلوب , أو قلب الخلقة من شيء إلى شيء

"Suretlerin çirkin şeylere dönüştürülmesi veya kalplerin ve bedenlerin bozulması, bir şeyden başka bir şeye dönüştürülmesidir."

Genel olarak hadisin manasına bakalım. Ne diyor *Meskh* olacağını söylüyor. Ve Sahabe ne zaman olacağını soruyor. Hadisin diğer noktalarına geçmeden Meskhin ne olduğuna bakalım. İnsan vücudunun domuza veya maymuna veya bir eşeğe gerçekten dönüşecek olması olabilir. Kalplerin ve zihinlerin değiştirilecek, bozulacak olması olabilir. Yani insan düşündüğünüz birisiyle gidip konuşacaksınız ve aslında gerçekten insan-

la konuşmayacaksınız. Ona vallahi şu haram diyecekseniz, doğuda batıda böyle insanlarla karşılaşacaksınız ancak sanki insanla konuşmuyorsunuz gibi size davranacaklar. Yani kalplerde ve zihinlerde kötüye doğru gerçek değişimler olabilir. Ve sonra Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

خَسْفٌ وَقَذْفٌ

Sonraki kelimemiz-*khasf* (خَسْفٌ) ne demektir?

الغور في الأرض

Depremler, batmalar demektir. Toprağın açılıp insanları yutması demektir. Üçüncüsü-*kazf* (قَذْفٌ) gökten taşların yağması demektir tıpkı Ebrehe ve Fil ordusunun başına gelenler gibi.

Bu üç olay ne zaman meydana gelecektir? Sahabeler bu olayların ne zaman meydana geleceğini sordu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *kaynaat ve me'aa zif* ortaya çıktığında dedi. Yani,

إِذَا ظَهِرَت

Yani onlar ortaya çıktığında, *zaharat* (ظهرت) aslında yaygın olmaktan daha düşük bir derecedir.

Kaynaat nedir *Muaazif* nedir? *Kaynaat* sizi Haram işlemeye teşvik eden, Haramı size hoş gösteren şarkıcılar, sanatçılar, komedyenlerdir. *Muzaarif* şeytanın enstrümanlarıdır.

Ebu Aamir veya Ebu Malik'ten aktarılan bir hadiste belirtildi,

لَيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَسْتَحِلُّونَ الْحِرَ , وَالْحَرِيرَ , والْخَمْرَ , والْمَعَازِفَ

Nebi'den(sallallahu aleyhi ve sellem) duydum, o şöyle dedi, *"Yemin olsun ümmetimden bir grup olacak fuhşu, ipeği, şarabı ve müzik aletlerini*

helal kılacaklar.”

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kâfirlerden bahsetmiyor, bu Ümmetin üyelerinden bahsediyor. Ümmetimden fuhşu(illegal cinsel ilişkiler ve eşcinsellik) özgür görecek, ipek giymeyi serbest kılacak, içki içmeyi ve müzik enstrümanlarını caiz görecek olanlar olacaktır, diyor. Onlar yaptıkları bu eylemleri caiz görecekler veya günümüzde olduğu gibi bunlar helaldir diyecekler.

Yine, Allah’ın bir gecede birilerine nasıl azap edebileceğini gösteren diğer hadisler vardır. Bir Bedevi veya yolcu illegal seks faaliyetleri yapan insanların yanından geçiyordu ve onlardan bir şeyler istedi. Onlardan bir şeyler almaya ihtiyacı vardı, ancak ihtiyacının ne olduğunu bilmiyoruz çünkü hadiste belirtilmiyor. Ona, ertesi gün gelmesini söylediler. Yarın gelirsen ihtiyacın olan şeyi sana vereceğiz dediler. Bir alışveriş işi veya bir direktif vs. artık her neyse, yarın gelirsen istediğini alabilirsin dediler. Onların bazıları uyandıklarında maymun ve domuzlar halinde uyandılar. Hadis bize bu tür insanlara karşı Allah’ın cezasının ne kadar net ve çabuk indiğini gösteriyor. Evet, onlar bu Ümmetin üyeleri olacaktır. Onların bir kısmı gerçekten maymunlara ve domuzlara çevrilecektir veya onların kalpleri maymunlar ve domuzlar gibi olacaktır, her ikisi de mümkündür. Onlar kıyamet gününe kadar gerçekten maymun ve domuzlara çevrilmiş halde bulunacaklardır.

Yani hadiste belirtilen bu günahları helal görecekleri veya aralarında caiz görecekleri ve şeytanın müzik aletlerini caiz kabul edecekleri meseleler ortaya çıktığında ani, net ve hızlı bir cezalandırmalar söz konusu olacaktır. Aslında bugün Ümmetin içinde bulunduğu bu aşağılık durumdan daha büyük bir ceza olur mu bu Ümmet için?! 1.6 milyarlık ümmetin önünde duran 6 milyonun yaptıkları tüm Ümmeti hezimete uğratıyor!

Diğer yandan bakalım. Maymunlara ve domuzlara çevrilecek olanlar bu İslam Ümmetinden olacaktır. Neden? Müzik aletleri yüzünden! Kur’an da Allah buyurur,

قُلْ هَلْ اُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذٰلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللّٰهِ مَنْ لَعَنَهُ اللّٰهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ اُولٰٓئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَاَضَلُّ عَنْ سَوَّاءِ السَّبِيلِ

*"**De ki: 'Allah katında bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? Onlar, Allah'ın lanet ve gazap ettiği, bir kısmını maymunlara ve domuzlara çevirdiği, tağuta ibadet ettirdiği kimselerdir. İşte bunlar, yeri daha kötü olanlar ve doğru yoldan daha fazla sapmış olanlardır."(Maide: 60)***

Bu ayet Ümmet hakkında değildir, Ümmetin karşıtları hakkındadır. Bahsettiğimiz iki ahad hadis Ümmet hakkındadır bu ayet ise Ümmetin karşıtları hakkındadır. Dolayısıyla her iki kesimden de insanlar maymunlara ve domuzlara dönüştürülecekler. Buradan şöyle bir sonuç çıkarabiliriz, maymunlar ve domuzlar dövüştürüldüklerinde daha güçlü olanı kazanır. İşler böyle gider.

Elbette herkes bu günah olan şeyleri dinlemiyor veya bu büyük günahlara, illegal aktivitelere katılmıyor. Herkes böyle yapıyor demiyorum hatta çoğunluk böyle yapıyor demedim. Güvenlik altına almak için çoğunluk eklemesini de yapıyorum. O yüzden bu günahların yaygın olduğunu söylemeyeceğim, eğer bu günahlarla ilgili gidip insanlara soracak olursanız insanlar bunlar Helaldir veya Haramdır demeyecektir yani bu ölçüde yaygın değillerdir. Vallahi burada oturup kahve içilen, gıybet yapılan ve yasak olan her şeyin yapıldığı hatta bazen bir erkeğin ders vermeye vaaz vermeye davet edildiği topluluklar vardır. Hatta davet etmeden önce ona müzik enstrümanları hakkında fikrini sorarlar. Eğer Haram ise, onu buraya getirmeyin, derler. Vallahi bu dediğim oluyor, burada bulunan bazılarınız bu dediğimi iyi biliyorsunuz. İşte bu durumlar yaygınlaştığında, ortaya çıktığında Allah herkesi sorumlu tutuyor. Burada bizim gibi bu tür günahlara bir dâhili olmayanlarda dâhil, herkes sorumlu tutuluyor.

Şimdi bu tür derslerde konunun dışına çıkmaktan hoşlanmıyorum ama bu

bahsettiklerimiz pek konu dışı sayılmazlar. Mesele şudur ki bu tür illegal işleri gerçekleştirenler yenilginin ana kaynağıdırlar. Onları biliyoruz ve bunda inkâr edilecek bir durum yoktur.

TEBLİĞİ NASIL YAPACAĞINIZI BİLMELİSİNİZ

Burada sorun şu ki, doğru bir kardeş görüyorum, derslere gelen erdemli bir kardeşten bahsedildiğini duyuyorum ve o kardeşin İslam'ı iyidir ve sonra aniden ya o size anlatır veya size anlatılır bu kardeşin kendisi bizzat bu bahsettiğimiz ortamlarda bulunmaktadır. Bu dediğim olmaktadır ve çok rahatsız edicidir. Bahanesi nedir? Tebliğ bahanesi adı altında oradadır. Şimdi o kardeşe neden böyle bir düğün merasimine gittiğini sorun? O kötülüğün ortasında ne işi olduğunu sorun? Cevabı, Tebliğ olacaktır. Ona tebliğini yapıp derhal o ortamdan ayrıldın mı diye sorun? Hayır der. O ortamdaki günah işlemeye son verdin mi? Hayır. Orada konuşma yaptın mı diye bile sorsan Hayır der. Aslında, siz dindar birinin genel görünümüne sahip olduğunuzu(sakal bıraktığınız için veya eşinizin örtülü olması) yani sizin ve eşinizin dış görünüşünün Tebliğin bizzat kendisi olduğunu düşünebilirsiniz. Ancak bilin ki Şeytan sizin aklınızla oynamaktadır,

اَلَّذينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

"***Ki onların dünya hayatındaki bütün amelleri boşa gitmiştir. Hâlbuki kendileri güzel ve gerekli şeyler yaptıkları sanmaktaydılar."(Kehf: 104)***

Yani iyi, güzel, faydalı işler yaptıklarını düşünen insanlar vardır ancak aslında kötü işler yapmaktadırlar. Onlar, Tebliğ bahanesi altında işler yaparlar ve aslında yaptıkları iyi değildir. Buradan öğreneceğimiz kötülüğün, günahın bulunduğu ortamlara gitmemektir. Günah işlenen ortamdaki günahı engelleyemeyecekseniz gitmeyin. Orada onlara rehberlik yapıp, günah işlemelerini durduramadıkça gitmeyin. Ancak sizi dinliyorlar, sizin onların üzerinde etkiniz varsa o zaman gidin ve onlarla konuşun hatta

o takdirde oraya gitmeli ve onlarla konuşmalısınız.

İyiliği emredip kötülüğü yasaklamanın bir parçası bu tarz günahlar işleyen insanların toplum dışına itilmesi, toplumdan uzaklaştırılması ve saygı duyulan insanlardan olmamalarıdır. Bugün evlilik hayatlarına Kur'an ve Sünnet ile başlamak için çabalayan kardeşlerimiz vardır. Bazen bir gelin eşini çağırır şu ve şunlar benim geleneğimdir, yapılmalıdır der. Bazı gelenekler Kur'an ve Sünnet ile çelişmez ve biz bu tür geleneklerden bahsetmiyoruz ancak Kur'an ve Sünnet ile çelişen gelenekler her ne olursa olsun ayaklarımızın altındadırlar! Kur'an ve Sünnet her şeyin üzerinde önceliğimizdir. Genç bir kız ile erkeğin veya gelin ile damadın doğru bir şekilde evlenebilmek için nasıl bir mücadele içine girdiklerini görüyoruz. Ne yazık ki bugün toplum dışı kabul edilenler bu mücadeleyi verenlerdir, onlar yabancı-tuhaf sayılmaktadır günahları işleyenler değil. Size söylediğim bu durumun ne kadar yaygın olduğunu görebilirsiniz.

Dolayısıyla Tebliğ bahanesi adı altında bu tür meselelerle asla meşgul olmayın. Benzer bir durum uygun olmayan bir hicab ile örtülü olduğu halde bir üniversitede tebliğ masası adı altında tebliğ broşürleri dağıtan bir kız kardeşi gördüğünüzde de geçerlidir. Ona tam olarak ne yaptığını sorun? Oh kardeş, bu hafta o kız kardeşimiz tebliği yapıyor, derler. Bu şekilde tebliğ mi yapıyorsunuz? Dolayısıyla Tebliğ yaparken nasıl tebliğ yapacağınızı bilmelisiniz. Tebliğ yaparken günah işlemeyin, oradaki günahı engellemedikçe günah dolu bir yere gidip Tebliğ yapmayın.

Dinlerarası diyalog afişi veya programı altında Tebliğ yapmakta aynısıdır. Onların ortamlarında bulunanlarda Tebliğ yaptıklarını iddia ederler. Neden dinlerarası diyalog ortamındasın? Neden dinlerarası diyalog afişi altına giriyorsun? Oh kardeş Tebliğ yapıyoruz. Onlar Kitap Ehli insanlardır ve biz onlara Tebliğ yapmak zorundayız! Şimdi Tebliğ adı altında hepimizin yanına gittiği böyle bir şeyler vardır ve dinlerarası diyalog denen bir Küfür prensibi vardır. Dinlerarası diyalog bir Küfür prensibidir. Eğer bilmiyorsan öğren. En büyük Küfürlerden bir küfürdür. Böyle bir organi-

zasyonda Tebliğ yapıyorum bahanesiyle gidip dinlerarası diyalog ortamlarında Tebliğ yapmayın, katılmayın, katılımcı olmayın. Tebliği, doğal Tebliğ başlığı altında yapın, dinlerarası diyalog başlığı altında değil.

Burada dikkat etmemiz gereken nokta Tebliğ bahanesi altında günah olan şeylerle biraraya gelmememiz onlara karışmamamızdır. Bana Müslümanlarla dalga geçmek, Müslümanlarla alay etmek konusu ile ilgili bir soru sorulduğunda onlara şu ayeti referans gösteririm;

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَاُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتّٰى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِه اِنَّكُمْ اِذًا مِثْلُهُمْ اِنَّ اللّٰهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا

*“**O kitapta size şunu indirdi; Allah’ın ayetlerinin inkâr edildiğini yahut onların alaya alındığını işittiğiniz zaman, onlar başka söze geçmedikçe kendileriyle beraber oturmayın, aksi takdir de siz de şüphesiz onlar gibi olursunuz. Allah elbette münafıkların ve kâfirlerin tamamını cehennemde bir araya getirecektir.”(Nisa: 140)***

Yani onlar alay ettikleri müddetçe onlarla oturma diyor. Neden? Allah cevabını veriyor,

اِنَّكُمْ اِذًا مِثْلُهُمْ

*“**...aksi takdirde sizde şüphesiz onlar gibi olursunuz...”***

Yani onlar alay ettikleri halde onlarla otururseanız kesinlikle onlar gibi olursunuz. Bu alay etme için geçerlidir ayrıca diğer günahlar içinde geçerlidir.

TEBLİĞDE DELİL

İNSANLARI İLİM ÜZERİNE ALLAH'A DAVET ET

قُلْ هٰذِه سَبيلي اَدْعُوا اِلَى اللّٰهِ عَلٰى بَصيرَةٍ اَنَا وَمَنِ اتَّبَعَني وَسُبْحَانَ اللّٰهِ وَمَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكينَ

"De ki; Bu benim yolumdur. Ben yaptığımı bilerek Allah'a çağırıyorum, ben ve bana uyanlarda öyle. Allah subhandır ve ben O'na ortak koşanlardan değilim."(Yusuf: 108)

Allah, Peygamberi Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) bu benim yolumdur, insanları Allah'ın birliğine çağırırım de, diyor. İşte Tebliğ budur, biz bunun için varız, Tebliğ yapmak için varız. Elbette Tebliğin yapılmasına karşı olmamız söz konusu olamaz ancak Tebliği yapmanın uygun yolları vardır,

اَدْعُوا اِلَى اللّٰهِ عَلٰى بَصيرَةٍ

"...yaptığımı bilerek, basiret üzerine Allah'a çağırıyorum..."

İşte sizin bu derse iştirak etmek için gelmenizin gayesi budur. Neden? Çünkü siz mesajı ilimle iletmek istiyorsunuz.

اَنَا وَمَنِ اتَّبَعَني

"...ben ve bana uyanlarda öyle..."

Yani bana uyanlarda ilimle Allah'a davet ederler, demektir.

İbn El Kayyim(rahimehullahu) Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) gibi ilimle Allah'a davet etmediğiniz müddetçe Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) bir takipçisi olamazsınız, dedi. Ve bu Kur'anın getirdiği bir sınırlamadır.

اَدْعُوا اِلَى اللّٰهِ عَلٰى بَصيرَةٍ

Bir Davetçi, bir Tebliğci, bir Çağırıcı olarak bu mesajı iletirsiniz. Nerede bulunursanız bulunun tohumu ekersiniz ve sonucu Allah'a havale edersiniz.

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَآ اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ اِنَّني مِنَ الْمُسْلِمينَ

"Allah'a çağıran, iyi işler yapan ve gerçekten ben Müslümanlardanım diyenden daha güzel sözlü kim vardır?"(Fussilet: 33)

TEBLİĞ YAPMAK ŞEREFİMİZDİR

Eğer büyük bir şirket veya holding size bir iş teklif etse, hemen atlarsınız. Hemen gerekli eğitimleri alır, muhtemelen üniversitedeki bilgilerinize geri döner, kendinizi tazelerdiniz, yenilerdiniz. O şirketin size önerdiği makamın gereklerini yerine getirebilmek için elinizden geleni yapardınız ve aldığınız teklif sizi böyle yapmaya teşvik ederdi. Tebliğ, Allah'ın bir önerisidir. Allah'ın önerdiği bir iştir- bir tekliftir, bir şirketin, bir kralın veya bir devlet başkanının değildir. Allah'ın bir teklifidir ve siz elçilik vazifesi yapıyorsunuz.

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَوْ اٰمَنَ اَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَاَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

"Siz insanlar içinde çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz, iyiliği emreder, kötülükten nehyedersiniz ve Allah'a iman edersiniz, kitap ehli de iman etmiş olsaydı kendileri için hayr olurdu. Onlardan iman edenler vardır ancak onların çoğunluğu fasıktır."(Al'i İmran: 110)

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ

Siz en iyi ümmetsiniz. Siz en iyilerdiniz, en iyilersiniz ve en iyiler olacaksınız.(كُنْتُمْ)- *kuntum* Kur'an da subutu yani devamlılığı ifade eder. Siz insanlık için çıkarılmış en hayırlı, en iyi ümmetsiniz. Siz insanlıktan sorumlusunuz ve tüm insanların en iyilerisiniz. Neden? Biz Arab olduğumuz için mi? Biz siyah olduğumuz için mi? Ki biz siyahız, beyazız, Pakistanlıyız, burada her kesimdeniz. O halde neden en iyileriz? Etniğe dayalı bir şey mi bu? Allah, siz etnik olarak en üstünsünüz mü dedi? Millete dayalı olarak mı en iyilersiniz? Renginize ve ırkınıza göre mi en iyilersiniz? Siz en iyilersiniz çünkü bu mesajın ileticileri ve taşıyıcılarısınız.

تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ

"...iyiliği emreder, kötülükten nehyedersiniz ve Allah'a iman edersiniz..."

İşte sizi en iyi yapan özellikler bunlardır. Allah'ın birliğine çağırmanızdır, Allah'ın Davasıdır sizi en iyiler yapan şeydir. Biz Tebliğci bir Ümmetiz ve mesajı ileten bir Ümmetiz. Biz diğer tüm Ümmetlerden sorumlu olan bir Ümmetiz. Biz şerefli bir Ümmetiz çünkü bu mesajın(-Tevhid) taşıyıcıları ve ileticileriyiz.

قُلْ اِنِّي لَنْ يُجيرَني مِنَ اللّٰهِ اَحَدٌ وَلَنْ اَجِدَ مِنْ دُونِه مُلْتَحَدًا اِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللّٰهِ وَرِسَالَاتِه وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدينَ فيهَا اَبَدًا

"De ki: Allah'ın cezalandırmasından (eğer O'na isyan edersem) beni kimse koruyamaz. Ne de O'ndan başka sığınılacak vardır. Sadece Allah'ın mesajını ve risaletini size bildirmek hariç. Kim, Allah'a ve Rasulüne isyan ederse şüphesiz içinde ebedi kalmak üzere Cehenneme girecektir."(Cinn: 22-23)

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem), eğer Allah'a karşı isyanda bulunursam, itaatsizlik yaparsam beni Allah'a karşı kimse koruyamaz, diyor. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şahsı hakkında olan bu ayetler ayrıca hepimiz içinde geçerlidir. Bizi, Allah'ın azabından, Allah'ın cezasından kim koruyabilir?!

قُلْ اِنِّي لَنْ يُجيرَني مِنَ اللّٰهِ اَحَدٌ

"***De ki: Allah'ın cezalandırmasından (eğer O'na isyan edersem) beni kimse koruyamaz...***"

اِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللّٰهِ وَرِسَالَاتِه

"***...Sadece Allah'ın mesajını ve risaletini size bildirmek hariç...***"

Yani Allah'ın mesajını ve risaletini iletmek hariç. Allah'ın cezası esastır ve Allah cezalandırmak isterse kimse koruyamayacaktır bu temel olandır. Ancak bazı âlimler bu ayetin, Allah'ın mesajını iletmenin Allah'ın azabından korunmak anlamına geldiğini söylediler. Mesajı iletmemiz bizi Allah'ın azabından koruyacak enstrümanlardan biridir. Şerefimiz Tebliğe bağlıdır. Şerefimiz ve onurumuz Tebliğdir, dinde izzetimiz Tebliğ yoluyla gelir.

KALK VE UYAR

Mesajın ilk günlerinde Allah, Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu,

يَا اَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَاَنْذِرْ

"***Ey örtüsüne bürünen! Kalk ve uyar."(Müddessir: 1-2)***

Ne demek istiyor? Bu bir Tebliğdir, iyinin emredilip kötülüğün yasaklanmasıdır. O halde kalk ve uyar. Vallahi, Allah'ın ona bu ayetle emretmesinden sonra Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) kalktı ve son nefesi-

ni verinceye kadar asla dinlenmedi.

Bir ayet biliyorsanız, bir hadis biliyorsanız, *la ilahe illallah*'ın prensiplerini biliyorsanız iletin. Bu yapmanız gereken şeydir, geçtiğimiz hafta dediğimiz gibi iyi bildiklerinizi iletmek, tebliğ etmek zorundasınız.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً

"*Bir ayette olsa benden iletin.*"

Dolayısıyla bir ayet biliyorsan, ilet. Bir hadis biliyorsan, ilet. Eğer bir ayet veya bir hadis bilmiyorsan ama *la ilahe illalahı* biliyorsan komşuna, arkadaşına, çevrendeki herkese anlat.

Eğer bilmiyorsan onlara bir broşür, risale, CD, ses kaydı ver veya link söyle. Son ziyaretimde gençlere söylediğim gibi Facebook, Twitter gibi platformları kullanmayı bilseydim ve bir websitesi yapmak gayet kolaydır şimdiye kadar binlerce Tebliği ilettiğim websitem olmuş olurdu. Bilgisayarınız başına oturun ve mesajı iletin. Böylece Sünen Ahmed ve Tırmizi'de belirtildiği gibi Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) nurlu bir yüzünüz olması için size dua edecektir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir hadis duyup ta onu insanlara iletenler için sizin için özel bir dua yaptı. "*Sözlerimi aktaran ve koruyan*(yani anlayan ve ilim sahibi olan)*kişilerin Allah yüzlerini aydınlık kılsın*" dedi. Yani onun sözlerini anlayan, özümseyen ve diğerlerine aktaran demektir.

Müslim'de ve diğer kitaplarda İbn Mes'ud ve Ebu Hureyre'den(radiyallahu anhuma) aktarıldı, her kim iyi bir şeye aracı olursa, bir iyiliğe, doğru yola rehberlik ederse o iyiliği yapanlar veya o doğru yola girenlerin aldığı ecrin aynısını alacaktır. Ve iyiliği yapanların ecrinden de hiçbir sevap eksilmeyecektir. Ebu Bekir Es Sıddık(radiyallahu anhu) hakkında konuşacağım zaman bu hadisten size bahsedeceğim inşa'Allah. Yine her kim benzer şekilde bir kötülüğe aracı olur, kötülüğün, dalaletin yolunu açarsa o kötülüğü işleyenlerin işlediği günah kadar günah kazanır. Yani kişi yüz

kişiyi doğru yoldan saptırırsa (Allah bizleri böyle bir şeyden korusun)onların kazandığı günah kadar günah kazanır.

TEK BİR ADAMI DOĞRU YOLA İLETMENİN DEĞERİ

Buhari ve Müslim'de geçen hadistir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Hayber Savaşında sancağı Ali'ye(radiyallahu anhu) teslim etti. Ali'nin(radiyallahu anhu) gözlerinde bir sorunu vardı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Ali'yi çağırttı ve onun gözlerine üfledi ve gözlerini iyileştirdi, Allah'ın izniyle. Ali'ye savaş bayrağını verdi ve ona tavsiyede bulundu. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Ali'ye(radiyallahu anhu) verdiği tavsiyeye kulak verin. Onların bulunduğu yere vardığınızda sabırlı olun diyor. *"Oraya vardığında sabırlı ve sakin ol. Onları İslam'a çağır ve onlara sorumluluklarını bildir."* Neden? *"Çünkü Allah'ın adıyla ey Ali senin elinden bir kişinin doğru yola gelmesi, hidayete ermesi senin için kızıl develere sahip olmandan daha hayırlıdır."* Yani bir kişiyi İslam'a çağırmak olabilir, namaza döndürmek olabilir veya alkolden vazgeçirmek veya günahlardan vazgeçirmek olabilir. O zaman ve bugün kızıl develerin Arablar için çok değerli olduğunu bilirsiniz, bugün en değerli arabalardan bir filoya sahip olmanız gibidir.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisine zararlar veren insanların(Yahudiler) kapısına dayanmıştı ve zafer bir adım uzaktaydı. Ali'ye savaş bayrağını verdi ve onlar için hezimet garantiydi inşa'Allah çünkü Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bunu biliyordu. Zafer bir adım uzaktaydı ve o insanlar Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) uzun yıllar zararlar vermişti. Eğer Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onların kanlarının dökülmesini isteseydi, Ali'ye böyle demezdi. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) için zafer kesindi inşa'Allah ve üstün olan taraf oydu. Ancak onun endişesi çok daha büyük ve farklıydı. O yüzden Ali'ye sakin ve sabırlı olmasını, bir kişinin onun elinden hidayete ulaşmasının onun kızıl develere sahip olmasından daha iyi olacağını tavsiye etti.

UHUD GÜNÜ VE TAİF GÜNÜ

Buhari ve Müslim'de yeralan hadistir, Aişe(radiyallahu anha) Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatında Uhud gününden daha zor bir günle karşılaşıp karşılaşmadığını sordu. Aişe'nin(radiyallahu anha) yaşı biraz olgunlaşmıştı ve Uhud'da olanları görmüştü, Uhud'da olanları anladı, düşündü ve Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yaşadıklarını gördü. Bunun üzerine Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Uhud gününden daha çetin, daha zor bir günle karşılaştın mı? Diye sordu. Yani Uhud gününden daha kötü bir günle karşılaştın mı? Aişe(radiyallahu anha) Uhud gününde olanları, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) başına gelenleri gördü, biliyordu ve Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatından en çetin gününün ne olduğunu öğrenmek istedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona cevap verdi *"Senin kavmin, senin insanların bana çok eziyet etti ancak benim yaşadığım en kötü günüm Akabe günüydü"* dedi. Akabe günü, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) tebliğ için Taif'in dağlarına gittiği gündür öyle ki onlar mesajı reddetmekle kalmamış, çocuklarına ve içlerindeki delilere Rasulullah'ı(sallallahu aleyhi ve sellem) taşlattırarak Taif'ten çıkartmışlardı.

Aişe(radiyallahu anha) Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) yaşadığı en kötü günü bilmek istedi ve Uhud'mu olduğunu öğrenmek istedi. Çünkü Uhud'da Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) başına gelenlere şahit oldu. Ve dolayısıyla Tebliğ vazifesi boyunca Uhud'un onun en kötü günü olabileceğini düşündü. 23 yıllık Tebliğ hayatı boyunca Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) yaşadığı en kötü günün Uhud olacağını düşündü. Neden Uhud'u vurguladı? Çünkü Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) mübarek başının yarıldığını gördü, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) yaralanmış halde gördü. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) dişinin kırıldığını gördü. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) savaş başlığının yanağına saplandığını gördü. Fatima'nın(radiyallahu anha) bir hasırı yakarak küllerini Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yaralarının üstüne koyduğunu ve akan kanını durdurmaya ça-

lıştığını gördü. Bu kanın akmasını durdurmak için o gün ve bugün yapılan tıbbi bir müdahale yöntemidir.

Peki, tüm bu yaşadıklarını ve yaşananları göz önümüze aldığımızda neden Uhud, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) tebliğ hayatında yaşadığı en çetin gün değildi? Hatta Uhud'da daha fazlası oldu, o savaşta amcası Hamza İbn Abdul Muttalib'in cesedini gördüğünde küçük bir çocuk gibi ağlamıştı. O savaşta en sevdiği sahabelerinden 70'i şehit olmuştu. Çok sevdiği isimler ve birçoğu da akrabası olmak üzere şehid olmuşlardı.

Keza Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem), münafıklar sevgili eşi Aişe(radiyallahu anha) hakkında iftira attıkları zamanda büyük acılar çekmiş, çetin günler geçirmiş olmalıdır. Ki Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) gibi onurlu ve şerefli bir adam için son derece ağır bir durumdur birçok insan bunu bugün anlayamıyor ama gerçek erkekler eşinin veya eşlerinin onurunun çiğnenmesine asla müsaade etmez. Münafıklar iftira başlattıklarında ve hatta bazı Sahabeler bile buna istemeden dâhil olduğunda Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) zor günler yaşadı. Neden ifk günü en kötü günümdür demedi? Neden Mekke'de ki günleri sırasında namaz kılarken secde halindeyken üzerine deve işkembesi atılıp onunla alay edildiği öyle ki alay edenlerin gülmekten birbirlerinin üzerine devrilecek kadar azdığı o zor gününü demedi? Neden kendi elbisesiyle neredeyse ölecek kadar boğazının sıkıldığı ta ki nefesinin kesilerek Kâbe'nin yanında diz üstü çökmek durumda kaldığı günü en kötü günümdür demedi? Kureyşin yıllardır kendisine eziyet ettiği aşağıladığı o günler için neden en kötü günüm demedi?

Ancak Taif günü dedi. Taif'i bu kadar özel yapan neydi? O gün yaşananları okursanız, o gün Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) fiziki zarar verildiğini görürsünüz ancak size bahsettiğimiz diğer olaylarda karşılaştığı zararlardan çok daha azdır. Taif'de Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) verilen fiziki zarar, üzerine deve işkembesi boşaltılmasından, boğazının sıkılmasından, diğer birçok fiziki ve manevi gördüğü zararlardan

daha azdır. Uhud'da yaşananlarla Taif'de yaşananları kıyaslayamazsınız. Nitekim Uhud'da Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) amcası öldürüldü, sahabeleri öldürüldü ve kendisi yaralandı.

Yani Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) diğer durumlarda, diğer günlerde yaşadığı zorluklar Taif'te yaşadığı zorlukla kıyaslanamaz kadar olsa da neden Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) yaşadığı en zor gün olarak Taif'i seçti? Aişe(radiyallahu anha) Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) yaşadığı en zor günü sorarken, fiziksel olarak yaşadığı zorluklardan dolayı Uhud olduğunu düşünmüş olabilir. Yaşadığı fiziksel zarar bir yana amcanızın, en sevdiğiniz sahabelerden 70'nin öldürülmesi ile karşılaşmak, hem ruhsal hem fiziksel olarak Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) için çok çok üzücü ve yıkıcı olmalıdır.

Bunun cevabının şu olduğunu düşünüyorum. Siyeri okursanız, cümle cümle düşüne düşüne okursanız Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Taif'e büyük ümitlerle, onların İslamı kabul edecekleri yönünde büyük bir beklenti içinde olarak gittiğini görürüz. Taif'e büyük bir ümitle gitti ve Taif'in İslam Hilafetinin ilk şehri olarak İslam'a gireceğini ümit etti. Taif'e giderken büyük ümitlerle gitti. Yani Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu düşüncem kendi şahsımla ilgili değildir, başımdan aldığım yaralarla ilgili değildir, dişlerimin kırılması önemli değildir veya Sahabelerimin öldürülmesi ile de ilgili değildir çünkü onlarla Cennette inşa'Allah karşılaşacağız diyor. Dolayısıyla verdiği mesajın reddedilmesinden duyduğu azap, acı Taif'i onun hayatının en kötü günü yaptı. Büyük ümitlerle mesajının kabul edileceği, onların kendisine tabii olacağı ve İslam'a gireceği beklentisi içinde Taif'e gitmişti ve reddedilerek büyük bir azap içinde geri dönmek zorunda kaldı. Yani mesajın reddedildiği o gün Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) tebliğ hayatında yaşadığı en kötü gün oldu. Yani ben her şeye katlanırım, beni döverseniz, beni yaralarsanız, beni boğmaya çalışırsanız fark etmez katlanırım ancak mesajımın reddedilmesi felakettir. İşte bu yüzden yaşadığı en kötü günün Taif olduğunu söyledi Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem).

Zaten bunun için Allah(teala) Kur'an da birçok ayette hakkı reddedenler, hakkı inkâr edenler karşısında üzülmemesi kendisini tüketmemesi için Peygamberini(sallallahu aleyhi ve sellem) teskin etti. Allah, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kalbini görür ve gerçeği reddedenler, mesajı reddedenler yüzünden onun kalbinin sızladığını gördü. Tebliğ, Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem)tüm hayatıydı. Kalbindeydi, ruhundaydı damarlarında akan kanındaydı ki her Müslüman her Tebliğci işte böyle olmalıdır. Tebliğ sizin etiniz ve kanınız olmalıdır. Gerçek bir Tebliğci Tebliğden mahrum olduğunda, yerin altına girmesinin yerin üstünde yaşamasından daha iyi olacağını hisseder. İşte gerçek Tebliğcinin ve aslında gerçek Müslümanın hali budur. Bugün biz Tebliğci diyoruz ancak aslında gerçek bir Müslümanın tarifidir çünkü aynı zamanda Tebliğ her Müslüman bireyin hayatının bir parçası olmalıdır. Allah(teala) elçisi Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) Kur'an da birçok ayette birçok defa teskin etti. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) büyük bir ümitle Taif'e gitti ve o gün orada yaşadıkları onun hayatının en kötü günü oldu, diğer durumlarda yaşadığından çok daha az fiziksel saldırıya maruz kalsa da Taif gününün hayatındaki en kötü gün olduğunu Aişe'ye(radiyallahu anha) söyledi çünkü reddedildi, mesajı reddedildi. Nitekim Allah buyurdu;

فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ

"***...O halde onlar için üzülerek kendini helak etme...")(Fatır: 8)***

Bir başka ayette Allah(azze ve celle) elçisini teskin eden sözler indirdi;

فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ اِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهٰذَا الْحَدِيثِ اَسَفًا

"***Şimdi onlar bu söze inanmayacak olurlarsa, belki de sen onların peşi sıra esef ederek kendini kahredeceksin.")(Kehf: 6)***

Onların peşinden üzülerek kendini yiyip tüketerek koşturma, sakin ol Ey Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem)...Allah onu işte böyle teskin etti.

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ اِلَّا بِاللّٰهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ

"Sabret, senin sabrın ancak Allah iledir. Onlar için üzülme, onların kurdukları tuzakları yüzünden sakın telaşlanıp sıkıntıya düşme."(-Nahl: 127)

Sabırla dayan! Neden? Sana vurdukları için mi? Sana zarar verdikleri için mi? Hayır, Allah onların yapıp ettiklerine üzülme diyor,

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ

"***...onlar için üzülme..."***

Yani kâfirlere, paganlara üzülme diyor.

Allah elçisi Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) teskin etti çünkü mesajı reddedildiği için çok üzüldü. Gerçek bir Mümin olarak, mesajını taşımak, mesajını iletmek kendi nefsinden çok daha önemliydi. O yüzden mesajı taşımak ailemizden, malımızdan ve hatta kendi şerefimizden çok daha önemlidir. Nitekim bir müminin bir numaralı amacı Tebliği iletmektir, mesajı iletmektir.

HİTAP ETTİĞİNİZ KESİMİ BİLMEK VE ONLARLA İLGİLENMEK ZORUNDASINIZ

Tebliğ yaparken, hitap edeceğiniz insan profilini bilmelisiniz çünkü hitap edeceğiniz kitle hakkında bilgi sahibi olmanız çok temeldir. Buhari ve Müslim'de yeralan hadiste belirtildi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz'ı Yemen'e yolcu ederken ona Medine dışına doğru refakat ederken veda tavsiyelerinde bulundu ona *"Sen* dedi *Kitap Ehlinin bulunduğu bir yere gidiyorsun"*. Neden Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) özellikle Kitap Ehlini vurguladı? Çünkü Muaz çoğunlukla putlara tapan putperestlerin bulunduğu bir alanda yaşıyordu. Medine'nin kenar mahallelerinde yaşayan Yahudiler de vardı ama Peygamber(sallalla-

hu aleyhi ve sellem) onun Kitap Ehlinin yoğun yaşadığı bir yere gidiyor olduğunu bilmesini istedi. Kitap Ehlinden olan insanlara yaklaşım şekli onlara mesajı iletme şekli putperestlere karşı mesajı iletme şeklinden farklıdır ki Muaz(radiyallahu anhu) hayatının önemli bir kesimini putperestlere ilişkin mücadeleyle geçirmişti.

Dolayısıyla hitap edeceğiniz kitleyi tanımalısınız, mesajı doğru iletmek için onların kim olduğunu bilmeniz gerekmektedir. Örneğin bir ders vermeye davet edildiğimde, kime hitap edeceğimi, on beş, on altı yaşındaki çocuklara mı konuşacağım vs. bilmek zorundayım. Gençlere mi konuşacağım yoksa amcalarına mı? Eğitimli insanlara mı konuşacağım sıradan insanlarla mı? Mesajı en iyi şekilde iletmek için hitap edeceğiniz kitleye en iyi şekilde mesajı ulaştırmak için elinizden gelenin en iyisini yapmalısınız ve onları tanımalısınız.

Ben ilk defa *El Usuul El Selaase* kitabını ezberlemeye başladığımda Medine'de ikinci sınıftaydım. *Medreset El Ubey İbn Ka'b Litahfeed El Kur'an El Kerim* de eğitim alıyordum. Normal devlet okullarının bir parçasıydı ancak Kur'an üzerine özelleşmişti. Medine'de önde gelen okullardan biriydi, müfredat gereği *El Usuul El Selaase*'yi ezberlemeniz gerekmekteydi ve birde çocuksunuz. Bugün Batı'nın baskısı ile müfredatları değişmiş midir bilmiyorum. Sabah babamla birlikte araba ile okula giderken, babama *El Usuul El Selaase*'yi okurdum. O da Medine Üniversitesi'ne doğru giderken beni de okuluma bırakırdı. *El Usuul El Selaase*'yi babama okurdum ve o da Medine'de derslerinin birinde öğrendiklerini tam olarak bana anlatırdı. Hala hatırlıyorum, ben çocukken öğrendiğim şeyin aynısını onunda öğrenmesine şaşırmıştım. Ben ilkokul ikiye gidiyordum o ise üniversite ikiye ve aynı şeyi öğreniyorduk.

Elbette kendi öğrenim yöntemlerinin benimkinden çok daha detaylı ve derin olduğunu söylerdi. Aslında ilkokul ikide iken bize öğretilen şey Rabbin Kimdir? Dinin Nedir? Gibi genel olarak çok basit konulardı çünkü henüz ilkokul ikiye gidiyorduk. *El Usuul Es Selaase*'nin çocuklara öğretildiği şekli vardı. İnsanlara seviyelerine göre eğitim veririz, ancak

her bir seviyenin anlayışına göre eğitim şekli vardır. Size öğrettiğim yöntemi not alınız, gelecek derslerde İnşa'Allah anlattığımız bazı konulardaki ezberiniz buradaki derslerden anlattığımızdan biraz farklı olacaktır.

حَدِّثُوا النَّاسَ بِمَا يَعْرِفُونَ أَتُحِبُّونَ أَنْ يُكَذَّبَ اللهُ وَرَسُولُهُ

Ali(radiyallahu anhu) dedi: "İnsanlara anlayış düzeylerine göre hitap edin, Allah'ı ve Rasulünü yalanlamalarını ister misiniz?!"

Yani insanlara meseleleri anlayış seviyelerine göre sunun ve onların inkâr etmelerine neden olmayın ki bunu yapmak istemezsiniz.

Sahihi Müslim'de İbn Mes'udun(radiyallahu anhu) bir sözü vardır,

مَا أَنْتَ مَحَدِّثًا قَوْمًا حَدِيثًا لاَ تَبْلُغُهُ عُقُولُهُمْ إِلاَّ كَانَ لِبَعْضِهِمْ فِتْنَةٌ

"İnsanlara hitap edecekseniz onların anlayış seviyesine göre hitap edin aksi takdirde bu durum onların bazısı için fitne olabilir."

Yani sizin iletmeye çalıştığınız hakikat, gerçek bilgi onlar için bir fitne nedeni olabilir.

İbn Abbas'ın muhattabına nasıl davrandığına bakın. Bir adam İbn Abbas'a(radiyallahu anhuma) geldi birini öldüren birinin Tevbesi kabul edilir mi? Diye sordu. İbn Abbas, elbette Tevbesi kabul edilir, dedi. Bunun ardından başka bir adam geldi ve bir katilin Tevbesi kabul edilir mi diye sordu. İbn Abbas, "Hayır" dedi. İbn Abbas'a sordular sen nasıl olur da böyle diyebilirsin? Bu soruları soran kişilerin kim olduğunu bilmiyoruz muhtemelen oradan geçip giden bir yabancı veya yolcuydular. İbn Abbas'ın talebeleri hocalarının neden farklı cevaplar verdiğini merak etti ve sordu. Şeyh ne oluyor, birisi geldi ve bir katilin tevbesi olur mu dedi ve evet dedin, diğeri geldi aynı soruyu sordu hayır dedin, neden?

İbn Abbas cevap verdi "İlk gelen kişinin gözlerinden pişmanlığını gördüm. O adamın gözlerine baktım ve gözlerindeki hüznü, ızdırabı, pişmanlığı gördüm. Ve ona evet diye cevap verdim" Yani ona baktı inceledi,

durumunu düşündü taşındı ve ona göre evet demeye karar verdi. "İkinci adamın gözlerine baktım, gözleri ateş saçıyordu ve birini öldürecek gibi duruyordu ben de ona hayır dedim" dedi. Yani ikinci adamın durumu birinci adamdan farklıydı. İkinci adamın gözünden cinayet işlemeye meyilli olduğunu anlayınca onu durdurmak için hayır dedi. Öldürmeye cinayet işlemeye ilişkin hüküm Haram olduğudur. Bunda herhangi bir ihtilaf yoktur. Fakat vaaz edilme şekli farklı bir konudur. Ancak elbette İbn Abbas yalan söylemedi ve hileli bir fetva da vermedi. *Tefsir Es Saalibi*'de yazar, "Âlimler bazen iki fikirden daha sert olanı muhataplarının kalbinde korku uyandırmak ve onları günahtan caydırmak için kullanırlardı. Böyle âlimler arasında İbn Şihab ve İbn Abbas'ta vardı." Dolayısıyla İbn Abbas yalan söylemedi. Konu hakkında iki görüşten sert olanını seçti çünkü amacı muhatabını günah işlemekten caydırmaktı. Peki, onun seçtiği görüş daha güçlü olan görüş müydü? Elbette değil ama o adamı cinayet işlemekten alıkoymak istediği için bu görüşü seçti.

Dini metinleri ezberlemek kolaydır ki bizim burada yaptığımız budur. Ancak bu bilgileri meselelere uygulayan Âlimlerin sayısı bugün gerçekten çok az ve nadirdir. *İftaa'*nın tavırları üzerinde fıkıh kitaplarında okuruz, bir Müfti(fetva veren) muhatabın durumuna göre bir fayda görmesi halinde iki görüşten sert olanını seçerek bir fetva verebilir. Burada oyun oynanmıyor. Bazılarının dediği gibi bunu bir oyun olarak görmeyiz çünkü fetvayı uyduramazsınız ve İbn Abbas'ta bir fetva uydurmadı. Önünüzdeki bir senaryo üzerine dayalı bile olsa belirli bir kişiye vermek istediğiniz bir fetva uyduramazsınız. Bunu yapamazsınız. Eğer bir konuda iki görüş varsa İbn Abbas'ın yaptığı gibi daha sert olanı tercih edebilirsiniz ve bunu da kişinin günah işlemesini engellemek için ancak yapabilirsiniz. Yani sadece mevcut olan iki görüşten daha sert olanı tercih etmek durumunda kalabilirsiniz. Daha sert ikinci görüşü benimsemeyebilirsiniz ancak İbn Abbas'ın yaptığı gibi bir kişinin büyük bir günah işlemekten caydırmanız söz konusu olacaksa daha sert olan görüşü uygulayabilirsiniz.

Burada tüm meselenin amacı tek bir şeydir. Kiminle muhatap olduğunu-

zu bilmeli ve ona göre davranmalısınız. Bazen mesajınız doğrudan kadınlara yönelik olabilir ve sizin kadınlara olan hitap şekliniz erkeklere olandan farklıdır. Bazen doğrudan kadınlara bazen doğrudan erkeklere hitap edebilirsiniz. Bazen gençlerle bazen yaşlılarla konuşabilirsiniz. Dolayısıyla nereye gideceğinizi, kimlere hitap edeceğinizi analiz etmeli değerlendirmelisiniz. Gençlere mi yoksa yaşlılara mı konuşacağım? Hitap edeceğim insanlar kimlerdir? Onlar günahkârlar mıdır değil midir? vs. değerlendirmelisiniz.

Yine bazen cahillerle bazen alçakgönüllü insanlarla konuşursunuz. Konuşacağınız kitleye göre hazırlık yapmalısınız. Bazen üniversitelerde eğitimli gençlere bazen fabrika işçilerine veya okur-yazar olmayanlara konuşursunuz. Bazen liderlerle bazen sıradan halkla konuşursunuz. Bazen sizinle sakince oturup, anlamak isteyen mantıklı ve birikimli insanlarla konuşacaksınız. Belki gidip gelip size çeşitli sorular soracaklar ve ikna olacaklar bazen Kur'andan açık ayetler, Buhari ve Müslim'den sahih hadislerle açık deliller getirseniz dahi kabul etmeyecek olan sinirli ve vahşi tabiatlı insanlarla muhatap olmak zorunda kalacaksınız.

Bugün Batı'da ki gençlere üç-dört kitap okumuş ilim talebelerine yaklaştığınız gibi yaklaşmayın. Bazı insanlar (ترغيب) nasihat-eğitimden ilham alır bazıları (ترهيب) göz korkutmadan (cehennem, kabir azabı vb)ilham alır. Bazı insanlar iyilik, nasihat, güzel şeylerden ilham alır bazıları korkutucu şeylerden. Yani hem *Tergiyb* ve *Terhiyb*, insanların çoğunluğu için geçerlidir. Hitap ettiğiniz kitleyi bilmeniz analiz etmeniz önemlidir. Hitap ettiğiniz kitleyi tanıyın ki ona göre yaklaşabilin. Mesaj aynıdır, biz tartışma için burada değiliz. Mesaj aynı mesajdır ancak hitap ettiğiniz kitlenin özelliklerine göre etkili bir yoldan mesajı iletmeniz gerekmektedir. Tüm bu konuştuklarımızdan varacağımız sonuç budur ve bu çok önemlidir. Tebliğ hakkında bilgi sahibi olmak ilim sahibi olmak ne kadar önemliyse, tebliği nasıl yapacağınızı bilmekte o derece önemlidir.

DERS 9

TEBLİĞ'DE BİLGELİK(DİRAYET-HİKMET) OLMALIDIR

Tebliğ'de bilgelik, dirayet ve hikmet olmalıdır. Bağışlayıcılık ve nezaket üzerine dayanmalıdır.

اُدْعُ اِلٰى سَبيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ

"***Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütle çağır...")(Nahl: 125)***

Tebliğin kökeni nezaket, nazik olmak, en iyi sözleri seçmek, en iyi yöntemleri ve araçları seçmek üzerine dayalı olmalıdır. Bu sözümü iyi belleyin çünkü bundan sonra ele alacağımız konu da önemlidir ve bu noktayı neshetmez.

TEBLİĞ HER ŞEYİN EN İYİSİ İLE YAPILMALIDIR

Tebliğin-Davetin-Çağrının kökeni veya orijini nezakete dayalı olmalıdır. Tebliğ yaparken nazik olmalısınız ve en iyi sözcükleri seçmelisiniz. Eğer eş anlamlılar sözlüğüne, kavramlar dizinine bakarsanız bir mesajı iletmek için yedi sözün olduğunu görürsünüz, bu yüzden en iyi sözleri seçmeli, en nazik bir şekilde çağrınızı yapmalısınız. Eğer en iyi araçları kullanırsanız tüm yöntemler içinde en iyisini de seçebilirsiniz, Allah buyurur,

وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا

"***...İnsanlara güzel söz söyleyin...***"

حُسْنًا- *husnaa* her yolun en iyisi demektir.

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِ

*“**O vakit, Allah’tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın, şayet kaba ve katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi. O halde onların kusurlarını affet, bağışlanmaları için dua et. İşlerde onlara danış...”(Al’i İmran: 159)***

Onlara karşı sert ve katı yürekli olsaydın, öyle davransaydın onlar etrafından dağılıp giderlerdi.

وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ

*“**...onların kusurlarını affet...”***

Onların kusurlarını affet Allah’a onların bağışlanmaları için dua et.

وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِ

*“**...işlerde onlara danış...”***

Onların verdiği kararları kabul etmeyecek bile olsan onlara danış, fikirlerini al ve onlara karşı merhamet göster.

وَلَا تُجَادِلُوا اَهْلَ الْكِتَابِ اِلَّا بِالَّتي هِيَ اَحْسَنُ اِلَّا الَّذينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ

*“**Onlardan zulmedenleri hariç olmak üzere ehli kitapla sadece en güzel yaklaşımla mücadele edin...”(Ankebut: 46)***

Bir mesele üzerinde tartışma söz konusuysa veya bir delil tartışılıyorsa Kitap Ehli ile en güzel yaklaşım söz konusu olmadan tartışmaya girme. En güzel sözler ve en güzel yöntemlerle onlarla tartış. Tartışma konusunda böyle bir yaklaşım gerekiyorsa söz konusu Tebliğ olduğunda nasıl olacağını hayal edin!

اُدْعُ اِلٰى سَبيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّ

تي هِيَ اَحْسَنُ

“***Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et, tartış...”(Nahl: 125)***

Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) mesajı iletirken en iyi sözleri ve yöntemleri seçmesi emrediliyor. Allah, ona tabiilerine yönelikte sert sözler kullansaydı, etrafından dağılıp gideceklerini söylüyor. O halde bizim durumumuz ne olacaktır?!

TEBLİĞ’DE HİKMETLİ OLMAK İSLAM ÖĞRETİMİNDE TAVİZ VERMEK DEMEK DEĞİLDİR

Tebliğde nazik olmak, hikmetli olmak İslam’ın prensipleri üzerinde taviz vermeniz, İslam’ın prensipleri üzerine müzakere yapmanız demek değildir. Modernistlerin hikmet anlayışı ise İslam prensiplerinden taviz vermektir. Modernistlerin hikmet anlayışı böyledir. İnsanların duymak istediklerini söyleyerek kendi hikmet anlayışını pazarlarlar ve insanları kandırırlar. *Medaarici Salikin’*de İbn Kayyim aslında hikmetin gerçek tanımını yapar ve şöyle der “Hikmet yapılması gerekeni, yapılması gerektiği şekilde ve yapılması gerektiği zamanda yapmaktır.”

Bir önceki noktada değindiğimiz ve insanların anlayışına göre onlara hitap etmek ile insanlarla konuşurken nazik ve yumuşak olmak arasında bir farklılık vardır. Önceki değindiğimiz konu insanlara anlayış seviyesine göre hitap etmekti buradaki konumuz ise insanlarla nazik ve hikmetli bir şekilde konuşmaktır. Bunlar bir şeydir ve İslam’dan taviz vermek ise apayrı bir şeydir. Bu ikisi arasındaki farkı anlamak durumundasınız. İnsanlarla anlayış seviyesine göre nazik ve hikmetli bir şekilde hitap etmeniz İslam’dan taviz vermeniz demek değildir. Bu ikisi tamamen farklı şeylerdir.

Sahihi Buhari, Sahihi Müslim ve Müsned El Bazzaar’da yeralan bir hadis vardır. Enes İbn Malik(radiyallahu anhu) aktardı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz’ı gönderdiğinde insanlar

için işleri kolaylaştırmasını, zorlaştırmamasını söyledi. Aslında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bunu Enes'e söyledi, o Muaz'a o da Ebu Musa El Eşari'ye söyledi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz'ı gönderirken(Yemen'e) insanlar için işleri kolaylaştırmasını, zorlaştırmamasını söyledi yani şöyle dedi,

يَسِّرُ وَلاَ تُعَسِّرُ , بَشِّرُ وَلاَ تُنَفَّرُ

"Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin."

Bu şu demektir Namazı kolaylaştırın. Evet, Namazı kolaylaştırın, ama bu oh sen namaz kılmıyorsan merak etme bu iyidir? Veya namazı istediğin zaman kıl, işlerini hallettikten sonra akşam yatsı namazı ile birlikte hepsini evde topluca kılarsın demek değildir. Hadis işlerin kolaylaştırılmasını istiyor. Yani namazı onlar için kolaylaştırın. Nasıl? Onlar yolculukta ise, seferde ise namazlarını birleştirip kılabileceklerini onlara öğretin demektir. İşte bu namazın onlar için kolaylaştırılmasıdır. Yani bazı ruhsatları onlara anlatarak onlara bunu gösterin.

İnsanlar hasta ise oruç tutmak zorunda olmadıklarını onlara anlatın. Eğer hasta ve ayakta durarak namaz kılmaları mümkün değilse, oturarak, oturarak mümkün değilse yatarak, yatarak mümkün değilse gözleri ile namaz kılmalarını onlara öğretin ve işlerini kolaylaştırın demektir. Hasta iken veya yolculukta iken oruç tutmak zorunda olmadıklarını onlara göstererek onlara işlerini kolaylaştırın. Orucu açmada acele etmelerini ve sahuru geciktirmelerini onlara anlatın böylece oruç tutma zamanı konusunda işlerini kolaylaştırın. İşte insanların işlerini böyle kolaylaştırırsınız. Yani bugün anlaşıldığı gibi değil.

İnsanlara Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) daha kolay olanı seçmesi dışında iki Helal mesele arasında seçim yaptığını anlatın. Onlara bunu öğretin ve böylece onlara İslam'da bir seçim sunulduğunda, kendileri için işlerini zorlaştırmazlar. Ancak bu kaide iki Helal şey arasında geçerlidir. Bugün ise modernistlerin pazarladığı versiyonda Haram olan şeylerle insanlar kandırılır. Yani bir Helal ve Haram söz konu-

su ise ve Haram daha kolaysa, o zaman Haram olanı yap derler. Örneğin yaya veya binit üzerinde Hacc yapabilirsiniz, yani bir seçim şansınız vardır. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) büyük ihtimalle binit üzerinde Hacc yapmayı tercih ederdi çünkü kolay olanı olacaktır. Dolayısıyla bu Helaldir.

Yani bu hadisle bir kişiye helal ve haram olan iki şey arasında bir seçim sunulmuyor. Zaten hadisin başında bu durumdan geniş bir şekilde bahsediliyor,

مَا خُيِّرَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيه وَسَلَّمَ بَينَ أَمْرَيْنِ

"*Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) iki şey arasında seçim yapmış olmasın ki...*"

Hadiste iki şey arasında diyor, şeyin ne olduğu belirtilmiyor ancak Helal meseleler anlamına geldiğini hadisin sonunda anlıyoruz. Yani biri Helal ve biri Haram olan iki mesele arasında bir seçim ve daha kolay olduğu için Haramın seçilmesi söz konusu değildir. Zaten hadisin devamında sonuna doğru bu belirtiliyor ve eğer günah içeren bir mesele olsaydı ondan en uzakta olacağı belirtiliyor. Hadisin sonu böyledir ve birçokları buna değinmez. Yani günah söz konusu olsaydı ondan en uzakta olurdu. İşleri kolaylaştırmak bir Haramı bir Helale çevirerek kolay kılmak demek değildir ki günümüzde işleri kolaylaştırmak için bu hadisin yorumu altında böyle uydurma fetvalar verilebilmektedir. Deliliniz nedir? *Yessiru ve la tuassiru!*

Faiz, Batı'da helaldir. Neden? *Yessiru ve la tuassiru!* İnsanlar gayri Müslimlere alkol satarsa, helaldir. *Yessiru ve la tuassiru! Yessiru ve la tuassiru* nun yanlış anlaşılmasındaki sorunlar yüzünden böyle bu türden birçok aşırılıklara gittiler. Doğrusu ise dediğimiz gibidir. Ayakta namaz kılamıyor musun, oturarak kıl, yolculukta mısın namazı birleştir, yolculukta mısın hasta mısın oruç tutma. Bugün burada bazı kasketler, şapkalar var hicab diyorlar. Neden? Kız Amerikalıdır, bir otobüse binmek zorunda olabilir yani *Yessiru ve la tuassiru!* Batıdaki Müslümanlar bunu

yapabilir çünkü gözler onların üstündedir, *Yessiru ve la tuassiru!* Hatta bazıları daha da ileri giderek hicab-örtünme yoktur derler. Hicab giymelerine gerek yoktur derler neden *Yessiru ve la tuassiru!*

TEBLİĞ'DE NEZAKET

Dolayısıyla Tebliğin temeli nazik olmak, hikmetli olmak ve kolaylaştırıcı olmaktır. Tıpkı araç sürerken iki şerit arasında gitmeniz gibi. Önünüzdeki o iki şerit size araç sürmenizi kolaylaştırır. İşleri kolay kılın ve tevazu kanadınızı indirin,

أُدْعُ اِلٰى سَبيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ

"***Rabbinin yoluna hikmetle çağır...***"

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir mezarlığın yanından geçerken çığlık atarak ağlayan bir kadın gördü. Kadın ağlıyordu ve Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) kadını yatıştırmayı denedi ve ona sabretmesini ve ecrini Allah'tan beklemesini söyledi.

Kadın,

إِلَيكَ عَنِي فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبْ بِمُصِيبَتِي

"Benden uzak dur, benim başıma gelen musibet senin başına gelmedi" dedi.

Kadın, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisinden uzak durmasını söyledi ve bana isabet eden musibet sana isabet etmemiştir o yüzden sen benim durumumu anlamazsın diye Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) azarlıyor. Kadının böyle konuştuğu kişi Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem)! Bu sözü bir başka Tebliğciye söylemiş olsaydı, sen benimle böyle konuşmaya nasıl cesaret edebilirsin? Sen benim kim olduğumu biliyor musun? Ben şeyhim, şu şu kimseyim, verdiğim dersleri, vaazları duymadın mı, kaç tane kitap yazdım bilmiyor musun? Birçok şey söylerdi, Allahu alem. Ancak Peygamber(sallallahu

aleyhi ve sellem) sadece oradan normal bir şekilde yürüyüp uzaklaştı.

Sahabeler o kadına konuştuğu kişinin Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) olduğunu söyleyince kadın Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) buldu ve hemen yanına gitti ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hoşgörülüydü. Kadın özür dilemek için gelmişti ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona birkaç tavsiyede daha bulundu ve dedi,

إِنَّما الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولى

"*Sabır ancak musibet anındadır, musibet başınıza geldiğindedir."*

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onun durumunu anladığı için ona sert davranmadı. Çünkü kadın bir evladını kaybetmişti ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onun bu durumunu anlayışla karşıladı ki bir sonraki noktadan bahsederken bunu aklınızda tutun.

Ahmed'in Müsned'inde Ebu Umaame otoritesi ile aktarıldı. Bir adam zina yapmak için izin almak üzere Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına geldi. Ve "Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) zina işlemem için bana izin ver" dedi. Eğer o adam böyle bir şey için izin istemek üzere günümüz Âlimlerine gelseydi başına neler geleceğini düşünün. Onu fasık ilan ederlerdi, onun hakkında kötü konuşurlardı Allahu alem neler yaparlardı. Ancak Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) soruya sinirlenen Sahabesini önce sakinleştirdi. Çünkü Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) böyle bir soru sorarak nasıl saygısızlık etmeye cüret edebilirsin? Diye çıkıştılar. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sahabelerine,

مَهْ مَهْ

"*Sakin olun, sakin olun"* dedi. Elbette Sahabeler Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) tam bir itaat içindeydiler ve hemen sustular. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o adamı buraya getirin dedi, adam cema-

atin son sıralarındaydı çünkü soru sormak için gelmişti. Gel buraya, senin bana yaklaşmanı istiyorum, dedi. Düşünün sizi Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına çağırıyor artık kim bilir neler hissedersiniz bir de gençsiniz. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o genci yanına, yakınına getirtti ve sonra onunla hem kanıtla hem zekâ ile konuşmaya başladı. Ayet ve hadislerle onu azarlayarak başlamadı. Hayır, ayrıca akılla, zekâ ile ona yaklaştı çünkü muhatabı genç bir adamdı ve gençler genellikle akıllarını kullanırlar. Gençlerle ilgilenirken böyle yaklaşmanız lazım çünkü onlar işleri-şeyleri analiz ederler ve düşündüklerini söylerler. Ve yaşlıların eğilimlerini takip etmezler.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o gence dedi, *"Annen için zinayı kabul eder misin?"* Genç hayır dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"O halde onlarda kendi annelerinin zina etmesini kabul etmezler." "Kız kardeşin için zinayı kabul eder misin?"* Genç hayır, kim kız kardeşinin zina yapmasını kabul eder ki? Dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"O halde onlarda kendi kız kardeşlerinin zina etmesini kabul etmezler."* Sonra sordu *"Teyzen için zinayı kabul eder misin?"* Genç hayır kim teyzesinin zina etmesini kabul eder ki? Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"O halde onlarda teyzelerinin zina etmesini kabul etmezler."* Sonra sordu *"Halan için zinayı kabul eder misin?"* Genç hayır, kim halasının zina etmesini kabul eder ki? Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"O halde onlarda halalarının zina etmesini kabul etmezler"* dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir bir isimleri saydı aslında tek bir örnekte verebilirdi ancak genç bunu anlamayabilirdi. Daha sonra Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o gencin kolundan tuttu ve ellerini gencin göğsüne koydu ve onun için dua etti,

اللَّهُمَّ اغْفِرْ ذَنْبَهُ وَطَهِّرْ قَلْبَهُ و حَصِّنْ فَرْجَهُ

"Allah'ım onun günahını bağışla, kalbini temizle, avret organlarını haramdan koru."

Genç, "Vallahi Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanından bana

zinadan daha çirkin bir şey olmadığı halde ayrıldım ve bir daha zinaya asla yaklaşmadım" dedi. Yani genç bir daha zinaya yaklaşmak bir yana zina işlemeyi asla arzu etmedi. Birkaç söz, işte hikmet. Bir sonraki konudan örnekten bahsedeceğimiz zaman bunu da aklınızda tutun.

Buhari ve Müslim'de yeralan hadistir. Bir Bedevi, Peygamber'in(sallallahu aleyhi ve sellem) Mescidi'ne geldi. Ben çocukken Medine'ye gittim. O zaman çok küçük bir yerdi. Medine'yi on beş-yirmi dakikada gezebilirdiniz, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında nasıl olduğunu hayal edin. Elbette bugün büyük bir yerdir, ama o zamanlar ufaktı. Neyse o adam çölden geliyordu ve Mescid'in etrafında idrarını yapmak üzere uygun bir yer bulamadı ve gitti Mescid'in bir köşesine idrarını yapmaya başladı. Düşünün bugün aynı durum yaşansa, o adamın başına neler gelirdi? Muhtemelen adamın üzerine doğru ayakkabılar uçuşurdu, dayak yerdi, polisi ararlar ve polis gelip onu hapse tıkardı ve adam neticede dinini bile değiştirebilir veya daha kötü şeyler yapabilirdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) duruma sinirlenen Sahabelerine sakin olmalarını söyledi ve

دَعُوهُ

"*Onu engellemeyin, bırakın işini bitirsin"* dedi.

Bu hadis hakkında yorum yaptığında İbn Hacer dedi, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) nasıl derin bir hikmete sahip olduğuna bakın, eğer o adamın işini bitirmesini engelleseydi adam hem üstüne başına hem de mescidin her tarafına idrarını bulaştıracaktı. Diğer bir nokta eğer o adam idrarını tutsaydı veya onu engelledikleri̇nde tutabilseydi bu o adama zarar verecekti. Neyse, adam işini bitirdikten sonra Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kızgın Sahabelerine gidin ve orayı temizleyin dedi, işte burada bizim için bir ders vardır böylece örneğin halınızın başına böyle bir şey gelirse ne yapacağınızı bilirsiniz.

Sonra, o Bedevi'yi çağırttı yani işleri oluruna bırakmadı ve gerektiği gibi hikmetle mesele ile ilgilendi. Bedevi'yi getirdiler ve ona sadece Peygam-

berin(sallallahu aleyhi ve sellem) yapabileceği şekilde bir hikmet ve bilgelikle ne yapması gerektiğini anlattı. Bunun üzerine Bedevi "Ey Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah sana ve bana merhamet etsin" dedi. Böyle deyip ayrılmak isteyince Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onun gitmesine müsaade etmedi ve ona *"Allah'ın merhameti geniştir, seninle ve benimle sınırlama"* dedi. Yani Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onun hatasını düzeltti muhatap olacağı insanın anlayacağı şekilde hikmetli bir şekilde bunu yaptı.

Buhari'de yeralan hadistir, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Umar İbn Ebi Seleme'ye bir tabaktan nasıl yemek yenileceğini hikmetle anlatarak onun hatasını düzeltti ve hayatının kalan döneminde Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) ona söylediği şekilde yemek yemeye devam etti. Şimdi daha büyük ve çarpıcı bir örnek, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Kâbe'nin kapısında duruyordu(Mekke'nin Fethi sırasında) ve önünde kendisine neredeyse 20 yıldır her türlü eziyeti yapan insanlar etraflarında on bin silahlı askeriyle çevrilmiş olduğu halde duruyordu. Mekkeliler onun merhametine muhtaçtı, tek bir el işareti veya sözü ile tüm Mekkelileri(müşrikler) yeryüzünden ebediyen silebilirdi. Çünkü onlar, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem), ailesine 20 yıla yakın zarar verdiler bazı Sahabelerini öldürdüler. On bin silahlı adamla o müşriklerin etrafını sarmış halde duruyordu ve sonra bir vaaz vermeye başladı ve *"Bugün size ne yapacağımı düşünüyorsunuz?"* diye sordu. Müşrikler ne dedi?

أنت الكريم ابن الكريم

"Sen, cömert oğlu cömertsin" dediler.

Yani sen bize kötü bir şey yapmayacaksın. Yani bizi bağışlayacaksın demek istediler. Çünkü cömert karakteri olan biri, asil bir karaktere sahiptir ve üstün durumda, güçlü olduğu durumda bağışlayıcı, affedici olacaktır.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara Yusuf'un(aleyhi salatu ves selam) sözleriyle cevap verdi,

قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْ وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

“***Dedi: Bugün size kınama ve ayıplama yoktur. Allah sizi bağışlasın. O merhamet edenlerin en merhametlisidir.”(Yusuf: 92)***

Ve;

اِذْهَبُوا فَأَنْتُمْ الْطُّلَقَاءُ

“*Gidin siz özgürsünüz(özgür bırakılanlarsınız)”* dedi.

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bu meselelerde nasıl hikmetle davrandığını görüyor musunuz? Burada birçok örnek vardır. Sahihi Müslim’de yeralan bir hadistir, Muaviye İbn El Hakem Es Selami Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) arkasında namaz kılıyordu ve bir adam hapşırdı bunun üzerine Muaviye İbn El Hakem (يرحمك اللهُ)-*yerhamuka Allahu*- Allah sana merhamet etsin, dedi. Hapşıran adam da namaz kılıyordu. Ona cevap vermedi yani – (يهديكم الله ويصلح بالكم)- *yehdiykumul Allahi ve yuslih baalekum*-Allah size de hidayet etsin halinizi düzeltsin diye karşılık vermedi. Bunun üzerine Muaviye İbn El Hakem *yerhamuka Allahu* demeye devam etti. Muaviye İbn El Hakem, Muaviye İbn Süfyan değildir ama ikisinden de Allah razı olsun-yani radiyallahuma. Bu durum Sahabeyi kızdırdı ve hadiste bazı Sahabenin el çırparak tepki verdikleri belirtilir. Muaviye İbn El Hakem kendisini susturmak istediklerini anladı ve sustu. Muaviye İbn El Hakem durumu anladı, üzüldü ve sustu. Oysa o hapşıran kişinin *yehdiykumu Allahu ve yuslih baalekum* diye cevap vermesi için *yerhamuka Allahu* diye tekrar ediyordu. Ancak sahabenin durumdan rahatsız olduğunu anlayınca sessiz kaldı.

Neyse namaz bitti, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o adamı yanına getirtti. Burada bir hata yapılmıştı ve oluruna bırakamazdı. Ey Muaviye gel buraya dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona tavsiyede bulundu, eğitim verdi, talimat verdi bu Namazdır, namazda böyle şeyler söylemeyiz, namaz şudur budur diye anlattı. Muaviye “Vallahi bana

kızmadı, benden nefret etmedi, bana vurmadı, beni kınamadı" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) nazik ve hikmetli bir şekilde bu namazdır, namazda böyle şeyler söylemeyiz namazda ancak tesbih ve tekbir getiririz ve Kur'an okuruz diyerek namazı ona anlattı.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona böyle davrandıktan hemen sonra ne oldu dersiniz? Muaviye İbn El Hakem'in kalbi artık açılmıştı ve kalpten Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ile konuşmaya ona sorular sormaya başladı. Müslüman olmadan önceki çeşitli meselelerde sorular sormaya başladı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona hikmetli tavsiye verdikten sonra bu onun kalbini açtı ve Cahiliye dönemindeki yaşantısı ile ilgili Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) birçok sorular sormaya başladı. Ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona cahiliyedeki işlerin sapıklık olduğunu söyledi.

Burada dikkat etmemiz gereken nokta Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona nazik ve hikmetli yaklaştığında Muaviye İbn El Hakem(radiyallahu anhu) Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisine yaklaşılabilecek bir adam olduğunu görmesidir. Yani böyle birisine her tür soruyu sorabilirsin, her şey için onun yanına gidebilirsin. Bundan sonra bu adamın kim olduğunu biliyor musunuz? Bu adam suratına tokat attığı kadın kölesini bizzat Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) getiren adamdı. Kadın kölesine vurduğu için üzüldü, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hükmünün ne olduğunu merak ediyordu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sert davransaydı, o problemi düzelttikten sonra onunla yürekten kalpten konuşamazdı. Köleme vurdum ne yapmam gerekiyor diye bir daha asla Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) önüne çıkmaya cesaret edemeyebilirdi. Yani Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yaklaşımı konusunda korkular duyabilirdi.

Kadın köleyi Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) huzuruna getirdiğinde Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kadına Allah nerededir diye sordu, meşhur hadistir bilirsiniz. Kadın köle konuşmadı veya konuşmayı bilmiyordu ama anlıyordu ve eliyle gökyüzünü işaret etti ve Pey-

gamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona özgür olduğunu söyledi. Eğer Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Namaz sırasında yaşanan olayda Muaviye İbn El Hakem'in hatasını düzeltmede nezaket ve hikmetle davranmayıp ona sessiz ol, namazda bunu yapamazsın deseydi Sahabenin önünde küçük düştüğünü hissedebilir ve sert sözlerle uyarıldığı için benzer bir sorun için bir daha asla Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) huzuruna gelmek istemeyebilirdi. Ancak Muaviye İbn El Hakem kendini çok rahat hissetti Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) her şey için her sorun için kolayca müracaat edebileceğini biliyordu ve ayrıca (أَيْنَ اللهُ *Eyne Allah?* Allah nerededir? Konusunda en büyük delillerimizden birini öğrenmemiz bu hadisin faydalarından biridir.

Allah(subhanehu ve teala), iki elçisine(Musa ve Harun) Tebliğe ilişkin şöyle dedi,

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ اَوْ يَخْشٰى

"İkiniz ona yumuşak söz söyleyin belki öğüt alıp düşünür veya korkar"(TaHa: 44)

Hikmet ve nezaketin ispatı için daha ne istiyorsunuz? Bu delilin zirvesidir. Tebliğde nezaket ve hikmette zirvedir. Allah(teala) iki elçisine onunla nazikçe konuşmalarını belki öğüt alıp düşünebileceğini veya belki Allah'tan korkarak doğru yola gelebileceğini söylüyor. Bu ayete ilişkin yorumunda İbn Kesir belirtti, "Bu bir derstir. Firavun kibrinin zirvesindeydi, küstahlığının zirvesindeydi buna karşın iki elçiye böylesine kibrin ve küstahlığın zirvesinde olan bir adama karşı nazikçe yaklaşması emredildi.

Allah(azze ve celle), Musa(aleyhi salatu ves selam) ve Harun'a(aleyhi salatu ves selam) "Ben sizin en yüce rabbinizim" diyen bir adamla nazikçe konuşmalarını söylüyor. Kur'an da firavun şöyle dediğini belirtildi,

فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى

“***Dedi: Ben sizin en yüce rabbinizim!”(Naziat: 24)***

Eğer Allah, “Ben sizin en yüce rabbinizim” diyen firavunla nazik konuşmayı söylüyorsa, Allah en yüce Rabbdir diyen biri ile konuştuğunuzda ona karşı ne kadar nezaket, ne kadar merhamet ve anlayış olacağını hayal edin. Firavun “Ben sizin en yüce rabbinizim” demesine karşı Allah elçilerine firavunla nazikçe konuşmalarını emretti. Sizse Allah benim en yüce Rabbimdir diyen birileri ile konuşurken onlara karşı ne kadar nezaket, merhamet, sempati, anlayış ve hikmet içinde olmanız gerektiğini sadece hayal edin.

Abbasi Halifeliği sırasında bir adam Me’mun’a yaklaştı, Me’mun halifeydi ve ona karşı çok sert uyarılarda bulunmaya başladı. Me’mun hikmetli birisiydi, konuştuğunda son derece hikmetli sözler kullanırdı ve şöyle dedi Allah senden daha iyi birini, benden daha kötü birine gönderdi ve Musa ve Harun’a(aleyhimaselam) şöyle dedi,

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا

“***İkiniz onuna yumuşak sözle konuşun...”***

Buhari’de yeralan bir hadistir, İbn Mes’ud dedi, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) önceki Peygamberlerden birinin halkı tarafından dövülürken şöyle dediği kıssasını anlatırken Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) bakıyor gibiyim ki o elçi söyle dedi,

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَومِي فَإِنَّهُم لا يَعْلَمُونَ

“*Allahım kavmimi affet çünkü onlar bilmiyorlar.”*

Yani Allah’ın bir elçisi halkı tarafından dövülüyor, kanlar içinde kalıyor, kanını siliyor ve Allah’ım kavmimi affet onlar bilmiyorlar, diyor.

İşte Allah’ın Davası, Tebliğ budur. Zorluklarla karşılaşacaksınız ve onları yaşadığınız halde işinize devam edeceksiniz. Bazen sizi aşağılayacaklar, alay edecekler buna katlanmak zorundasınız. Çünkü bunlar Tebliğin bir

parçasıdır. Burada dikkat etmemiz gereken nokta Tebliğ yaparken nazik ve hikmetli olmak gerektiğidir.

Bizim Peygamberimiz Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) bir çeşmeydi, bir şefkat, merhamet ve sıcak kalplilik çeşmesiydi. İşte bizim Peygamberimiz Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) böyleydi. O sınırsız bir nezaket ve sevgi okyanusuydu. İşte bizim Peygamberimiz Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) böyleydi. Birilerinin o neden böyle dedi neden şöyle dedi diye sorabileceği sert bir sözü yoktu veya onun bir mesele veya sorunu çözerken, düzeltirken söylediği bir sözden daha hikmetli veya daha doğru söz olabilir mi diye sorabileceği bir durum söz konusu değildi. İşte bizim Peygamberimiz Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) böyleydi. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bir merhamet pınarıydı.

وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

*“**Ve Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.”(Enbiya: 107)***

O şefkatliydi ve insanlığa bir rahmetti. Sadece insanlığa değil evrene, kâinata... Âlemler kâinattır. İnsanlar, cinnler, iman edenler, kâfirler ve kâinatın kendisi. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) düzeltmediği bir hata yoktur. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ne zaman bir sorun ve bir yanlışlıkla karşılaşmış olmasın ki onu düzeltmeden geçsin. Hayır, o bir hata gördüğünde oluruna asla bırakmadı, o hatayı düzeltti en nazik, en uygun ve en hikmetli bir şekilde düzeltti.

İsrailoğullarından iman eden ancak fahişelik yapan bir kadın vardı Cennete gitti, Allah onun fuhuş günahını ve sadece Allah’ın bildiği diğer günahlarını bağışladı. Allah, o kadını bağışladı çünkü bir köpeğe merhamet göstermişti. Sizin Tebliğiniz merhamettir. Tebliğci merhametli olmalıdır. O fahişe kadın susamış olan bir köpeğe ayakkabısı ile bir kuyudan su çekip verdiği için o köpeğe merhamet gösterdiği için Allah onun günahlarını bağışladı. Kadının kendisi de susamıştı ve susuzluğun

nasıl olduğunu biliyordu ve köpeğin ne hissettiğini anlıyordu. Dolayısıyla köpeğe merhamet etti ve ona su verdi ve Allah da ona merhamet etti. Eğer bir köpeğe duyduğu merhamet onun büyük günahlardan birinin bağışlanmasına vesile oluyorsa *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* diyen birine olacak olan Allah'ın merhametini siz hayal edin. İnsanlara merhamet edenlere olacak olan Allah'ın merhametini, ecrini hayal edin.

Tebliğ bir sanattır, kalplere hitap etme sanatıdır. İşiniz insanların kalbiyledir dolayısıyla nasıl davranmanız gerektiğini bilmelisiniz. Bazen doğru kişiler muhatabınızdır. Bazen doğru bir meseleyi anlatırsınız ancak uygun olmayan bir yol seçtiğiniz için yaklaşımınız yüzünden sıradan bir insan anlattığınız doğruyu kötülük veya yanlış olarak algılayabilir. Bu sözüme kulak verin, Siz hakk yoldasınız ancak hakkı anlatma şekliniz, yönteminiz yaklaşımınız yüzünden sıradan bir insanın doğruyu, kötü olarak görmesine neden olabilir. Bazen yüzünde botoks gülümsemesi olan modernistleri görürsünüz. Yüzlerindeki o sahte gülümsemeyle kendi çirkin, aldatılmış İslam formunu pazarlarlar. Yüzlerinde o sahte gülümsemeye sahiptirler, kendi yozlaşmış düşüncelerini aktarırlar ve bunun çok sahte olduğunu görebilirsiniz. Onlar aslında fenayı ve kötüyü anlatırlar ama yaklaşımları yüzünden sıradan insanlar onların anlattıkları şerleri, hayır olarak görürler.

İyiyi emreden ve kötülükten yasaklayan Bir Davetçi bir Tebliğci bir Çağırıcı olarak şeytanlara, iblislere tebliğ yapmak zorunda olmadığımızı bilin. Bize şeytanlara tebliğ yapmamız emredilmedi. Biz meleklere de tebliğ yapmıyoruz. Biz taşlara da tebliğ yapmıyoruz. Biz ruhlara tebliğ yapıyoruz ki bazıları iyidir ve bazıları kötüdür. Yani sizin ilgilenmeniz gereken sınıf bunlardır. Allah, Kur'an da buyurur,

فَاَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوٰيهَا

"***Ona iyi olma ve kötü olma kabiliyeti verene"(Şems: 8)***

Yani siz iki gruptan insanla muhatapsınız(takva sahibi olan muttakiler ve

kötülük yapan füccar) dolayısıyla mesajı nezaket ve hikmetle iletin. Sizin muhatabınız kalplerdir, ruhlardır ve hikmetle muamele etmelisiniz.

TEBLİĞDE HİKMET BAZEN SERTLİK İÇEREBİLİR

Mesajı nasıl hikmetli bir şekilde vermemiz gerektiği konusunda uzun uzadıya konuştuğumuzu gördünüz, Tebliğ yaparken nazik olmak zorundasınız ki Tebliğ nezaket ve hikmete dayalı olmalıdır. Şimdi işleyeceğimiz konu bunun zıddıdır ama devamıdır. Bir Tebliğcinin hikmete dayalı ve şefkatli olması gerektiği gibi bazen hikmet bir kişinin sert olmasını gerektirir. Yani Tebliğde bazen sert olmak gereken durumlar olabilir dolayısıyla bunu kimse inkâr edemez.

Tebliğin bir hikmet işi olduğu ve nazik ve en güzel şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğini göstermek için verdiğimiz birçok örneğe benzer, Tebliğin sertlik içerebileceğini gösteren aynı ve birçok örnek vardır. Evet, bu istisnadır ancak Tebliğin bir parçasıdır ve bu anlatacağımız örneklerde de göreceğiniz gibi Tebliğde bir sertlik de vardır.

Haydi, Musa(aleyhi salatu ves selam) ile onun firavuna gitmesi emredildiği kıssaya dönelim,

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ اَوْ يَخْشٰى

"İkiniz ona yumuşak söz söyleyin belki öğüt alıp düşünür veya korkar"(TaHa: 44)

Birçok insan bu gerçeği gizlemeye çalışır ama firavun uyarılara rağmen kibir ve küstahlığı tercih edince Musa(aleyhi salatu ves selam) ona sert bir şekilde karşılık verdi. Firavun küstahlaştı ve Musa'ya dedi,

اِنِّي لَاَظُنُّكَ يَا مُوسٰى مَسْحُورًا

"...Ben gerçekten seni Ya Musa büyülenmiş olduğunu zannediyorum."(İsra: 101)

Firavun, Musa(aleyhi salatu ves selam) ile alay etti onunla dalga geçti. Peki, Musa(aleyhi salatu ves selam) ona ne dedi?

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ اَوْ يَخْشٰى

"İkiniz ona yumuşak söz söyleyin belki öğüt alıp düşünür veya korkar"(TaHa: 44)

Hikmet, ancak burada böyle demedi bakalım ne dedi? Musa(aleyhi salatu ves selam) firavuna cevap verdi ve dedi,

وَاِنِّي لَاَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا

"Ve ben seni Ya Firavun yıkılıp, harap olacağını zannediyorum."(İsra: 102)

Mesbura- (مثبورا) nın ne anlama geldiğini biliyor musunuz? *Mesbura* yıkılmak-mahvolmak-mahkûm olmak-lanetlenmek demektir. İbn Abbas(radiyallahu anhuma) *Mesbura* (ملعون) –*mel'un* yani lanetli demektir, dedi. Yani İbn Abbas'ın(radiyallahu anhuma) yorumuna göre Musa(aleyhi salatu ves selam) firavuna sen lanetlendin! Dedi. Diğer müfessirler *Mesbura* mahvolmak-yıkılmak demektir dediler yani ey firavun mahvol, yıkıl, harap ol demektir. Mücahid de *Mesbura* mahvolmak demektir dedi. El Ferrai *Mesbura* kendisinde hiçbir iyilik bulunmayan demektir, dedi. Evet, Allah, ona firavuna karşı nazik ol dedi ancak burada inkâr edemeyeceğimiz bir başka yan daha vardır.

Hoşgörülü olmak Tebliğin temelidir ve çoğunluğudur ancak sertlikte İslam'ın bir parçasıdır ve bu istisnada olsa inkâr edilemez bir gerçektir. Sadece sapkın yolda olan, İslam'ı çarpıtan modernistler sert olmanın İslam'ın bir parçası olduğunu reddederler. Evet, sertlik gerçekten İslam'ın bir parçasıdır. İstisnai midir? Büyük çoğunlukla evet, istisnaidir. Tebliğin büyük çoğunluğu, temeli, tabanı nezaket ve insanlara en güzel şekilde yaklaşmaya dayanır ancak Tebliğde ayrıca bir sertlik unsuru da vardır.

Musa(aleyhi salatu ves selam) ve Firavunun kıssası var, İbrahim(aleyhi salatu ves selam) ile Nemrud'un kıssası var, bir adam ile iki bahçe sahibi bir adamın ve kardeşinin kıssası var Karun ve halkının kıssası var. Kur'an da birçok kıssa ve birçok hadis vardır. Bu kıssaların bazılarında şefkat ve merhamet, bazılarında sertlik bazılarında firavun kıssasındaki gibi hem şefkat hem sertlik unsurları vardır. Aslında Musa ve Harun(aleyhimaselam) firavuna nazik ve şefkatli yaklaşarak işe başladılar ama sonunda Musa(aleyhi salatu ves selam) ona şöyle dedi,

وَاِنِّي لَاَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا

"***Ve ben seni Ya Firavun yıkılıp, harap olacağını zannediyorum."(İsra: 102)***

Neden? Çünkü biz Tebliğde hikmetin Tebliğde şefkat demek olmadığını söyledik. Biz Tebliğin temeli ve çoğunluğu hikmete, nezakete dayanır dedik ancak sadece bunlarla tanımlamadık. Hikmet bir şeyi uygun yerine, uygun zamanında uygun şekilde koymak demektir, dedik.

Örneğin kelimeyi şehadete inanmayan kişi kâfirdir. Bir kâfir kâfirdir, bununla ilgili sorunun ne olduğunu bilmiyorum ve onlarca yıllardır sorunun ne olduğunu anlayamadım. Onlar bize kâfir derler, eğer İsa'nın tanrının oğlu olduğuna inanmıyorsanız sizi bir kâfir olarak kabul ederler. Kâfir imansız demektir. O halde biz birine kâfir dediğimizde neden bir sorun olsun? Dolayısıyla buradaki sorunu anlayamıyorum. Bugün sapkın, İslam'ı saptıran modernistlerin dediklerini demiyoruz. Biz insanlar ya mümindir ya da kâfirdir diyoruz ve bunda bir sorun görmüyoruz. Allah, Kur'an da buyurdu,

هُوَ الَّذي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ

"***O sizi yarattı. Bir kısmınız kâfirdir ve bir kısmınız mümindir..."(Teğabun: 2)***

Burada sadece iki sınıf vardır, üçüncü bir sınıf yoktur. Size üçüncü bir sı-

nıf olduğunu biri söylerse bilin ki o kişi ya bir cahildir veya bozuk bir akideye sahip biridir, muhtemelen ikincisidir.

Evet iman etmeyen kişi kafirdir, ancak bir gayri Müslime veya bir Yahudiye bir Hristiyana gidip sen İslam'a iman etmiyorsun, sen inanan değilsin, sen bir kâfirsin demeyin. Yani hey kâfir gel buraya sana İslam'ı öğreteyim demeyin. Böyle yapmayın, bu Tebliğide uygun bir yöntem değildir. Evet doğrudur o bir kâfirdir ve bu konuda bir pazarlık yoktur ve siz onun bir kâfir olduğuna inanmak zorundasınız ancak o kişiye Tebliğ ederken ona kâfir diye hitap etmeyin. Bunu ona söylemeniz için bir neden yoktur.

Öğrenmeye açık olan, duyarlı olan ve muhtemelen doğru menhece dönmeye meyilli olan bidatçı insanlarla konuşurken bile nazik ve şefkatli olmalısınız. Kendi bidatlarını yaymada çok cüretkâr ve kibirli olanlar vardır. Onlar bu noktaya geldiklerinde dillerini size uzatmak istediklerinde onlara karşı sert davranmanın uygun olabileceği zamanlar vardır. Birçok defa bu bidatçıların geçmişte ve zamanımızda Allah'ın dindar kullarına dillerini uzatarak Allah'ın düşmanlarını mutlu ettikleri zamanlar oldu, oluyor olacaktır. Bu yüzden bunun gibi meselelerde duruma göre bir tavır takınılmalıdır. Evet, bidatçılara karşı sert olmak gereken durumlar vardır ama bu duruma göre değişir. Yani eğer o bidatçı kişi Kur'an ayetini, bir ahad hadisi veya Selefin sözlerini kabul etmeye veya öğrenmeye hevesli ise o kişiye karşı sert olmanın ne faydası olabilir? Yani bir Tebliğci her bir vakayı kendi içinde incelemeli ve teşhis etmelidir ve ne zaman sert ne zaman yumuşak olunacağına ilişkin detaylı dersler yapılabilir ve İslamın içinde hem hoşgörü hem de sertlik bulunduğunu anlamalısınız.

Bizim buradaki amacımız sadece bir taslak vermektir ve bu sadece bir taslaktır. Burada bizim dikkat çekmek istediğimiz nokta Tebliğin temelinin nezaket ve hikmete dayalı olduğudur. Yani bu genel bir kuraldır ve çoğunlukla geçerli olandır ancak istisnai de olsa iyiliği emretmek ve kötülüğü yasaklamada yani Tebliğde bir yöntem olarak sertlik unsurunun da bulunması inkâr edilemez bir gerçektir.

İnsanlar firavun kıssası gibi Nuh'un(aleyhi salatu ves selam) kıssasını da Tebliğde hoşgörüyü tesis etmek için kullanırlar ki bu doğrudur. Nuh'un 950 yıl tebliğ yaptığını söylerler, bizde onun gibi şefkatli, hoşgörülü olmalıyız ve Nuh(aleyhi salatu ves selam) gibi Tebliğ yapmalıyız derler ki doğrudur nitekim Allah, Kur'an da buyurur,

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِه فَلَبِثَ فيهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا خَمْسينَ عَامًا

"***Yemin olsun biz Nuh'u kavmine gönderdik ve o onların içinde 950 sene kaldı...")(Ankebut: 14)***

Nuh(aleyhi salatu ves selam) 950 sene neredeyse 1000 sene kavminin içinde kaldı ve Tebliğinde çok nazikti ancak burada tıpkı firavun kıssası gibi başka bir şey vardır,

وَيَا قَوْمِ لَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ وَمَٓا اَنَا بِطَارِدِ الَّذينَ اٰمَنُوا اِنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَلٰكِنّي اَرٰيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ

"***Ey kavmim ben sizden mal istemiyorum, benim ücretim sadece Allah'a aittir ve ben iman edenleri kovacak ta değilim ki onlar Rableriyle karşılaşacaklar ancak ben sizi cahil bir kavim olarak görüyorum.")(-Hud: 29)***

Nuh(aleyhi salatu ves selam) kavmine karşı nazik bir şekilde yaklaşımda bulunuyor ancak ayetin sonunda kavmine yönelik kullandığı söze bakın. Nuh(aleyhi salatu ves selam) 950 yıl tebliğ yaptı doğrudur ama başka yönleri görmezden gelmeyin. Kavmi ona müminleri kovması onları sürmesi için baskı yaptığında ve baskıya devam ettiğinde onlara siz cahil bir toplumsunuz dedi.

وَلٰكِنّي اَرٰيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ

"...ancak ben sizi cahil bir kavim-cahil bir topluluk olarak görüyorum."

Yani kavmine cahil dedi, çok kaba ve sert bir sözdür bu. Aynen Musa'nın(aleyhi salatu ves selam) firavuna karşı nazik olması ancak ona *mesbura* demesi gibi. Evet, Nuh(aleyhi salatu ves selam) kavmine 950 yıl tebliğ yaptı son derece nazik ve şefkatli davrandı ancak onları bir noktada cahil diye adlandırdı.

Yine, İbrahim(aleyhi salatu ves selam) kavmine ve babasına karşı çok şefkatliydi ve babasına şöyle dedi,

يَا اَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ اِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ عَصِيًّا يَا اَبَتِ اِنِّي اَخَافُ اَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا

"Ey babacığım! Şeytana ibadet etme. Gerçekten şeytan Rahman'a isyan etti. Ey babacığım! Ben sana Rahman tarafından bir azabın dokunmasından ve şeytanın dostu olmandan korkuyorum"(Meryem: 44-45)

يَا اَبَتِ –*Yaa Ebetiy* yani Ey babacığım, Arabça babanıza hitap etmenin çok çok nazik bir şeklidir. Babanıza hitap ederken çok sempatik, şefkatli ve saygın bir şekilde hitap etme şeklidir. İbrahim(aleyhi salatu ves selam) babasına işte böylesine nazik bir şekilde hitap etti ve mesajını iletirken nazik olmaya çalıştı. Yıllar ve yıllarca en nazik ve en güzel şekilde Tebliğini yaptı ancak bir noktada kavmine şöyle dedi,

أُفٍّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَفَلَا تَعْقِلُونَ

"Yuh olsun size ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerinize. Siz hiç aklınızı kullanmaz mısınız?"(Enbiya: 67)

أُفٍّ – *Uffin* size yuh olsun, yazıklar olsun iki kıraatla okunur. İlki أفَّ –

Uffa fetha ile bir başka kıraatte أُفٍّ – *Uffin* kesre ve tenvin ile okunur. Her iki okunuşta Arabça gramerde الكراهية والإحتقار – *El Keraahiyeti vel ihtiKaari* – yani nefret ve küçümsemedir.

أُفٍّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ

Yani sizden ve Allah dışında ibadet ettiklerinizden nefret ediyorum ve sizi ve Allah dışında ibadet ettiklerinizi küçümsüyorum, dedi. Yani onlarca yıldan sonra? Evet Tebliğ hayatında sert olduğu anlarda oldu. Size ve Allah dışında taptıklarınıza yuh olsun, yazıklar olsun dedi. Sonra

اَفَلَا تَعْقِلُونَ

Sizin hiç mi aklınız yok, aklınızı hiç mi kullanmazsınız? Dedi. Evet bu da oldukça sert bir sözdür ancak Tebliğin bir parçasıdır, dolayısıyla bazen sert sözler kullanmak durumunda olduğunuz anlar olacaktır ve bu Tebliğin bir parçasıdır.

Ahmed'in Müsned'inde yeralan bir hadistir, Subeyya Bint El Haris dul kaldıktan muhtemelen birkaç hafta sonra hemen bir çocuk doğurdu. İslami fıkıh açısından iddetini tamamladı ve evlenmek istedi. İddeti bitmişti çünkü hamile bir kadın dört ay on gün iddet bekleme zorunda değildir. Ebu Sanaabil onun yeni doğum yaptığını ve kendisine talip olacak erkekleri beklediğini biliyordu. Ebu Sanaabil ona yeniden evlenmek için dört ay on gün beklemek zorunda olduğunu söyledi. Subeyya Bint El Haris bunun doğru cevap olmadığını ve kendisinin bu konuda haklı olduğunu biliyordu. Subeyya bir kadın hamileyse ve kocası öldüyse iddetinin doğum yapana kadar olduğunu biliyordu. Ve iddet süresini tamamladığını söyledi. Ebu Sanaabil hayır dört ay on gün iddet beklemek zorundasın, dedi. Bir başka rivayette Ebu Sanaabil'in onunla evlenmek istediği fakat reddedildiği için ona böyle bir zorluk çıkarmak istemiş olabileceğinden bahsedilir. Bunun üzerine Subeyya, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti durumu anlattı. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ne dedi? Mescid'e idrarını yapan birine nasıl muamele

ettiğini anlattığımız, keza zina işlemek için kendisinden izin isteyen bir gence nasıl güzel bir yaklaşımda bulunduğunu anlattığımız Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) bu olaya nasıl tepki verdi sizce? O ne dedi biliyor musunuz? Dedi ki,

كَذَبَ أَبُو سَنَابِلِ

"*Ebu Senaabil yalan söyledi."*

Bir başka rivayette şöyle dedi,

لَيْسَ كَمَا قَالَ أَبُو السَّنَابِلِ قَدْ حَلَلْتِ فَتَزَوَّجِي

"*Ebi Senaabil'in söylediği gibi değildir. Sen serbestsin, evlenebilirsin"*

Mescide idrarını yapan Bedeviye en nazik bir şekilde öğreten Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şimdi birine yalancısın diyor! Neden? Çünkü Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu bireysel vakada sert olmayı uygun gördü.

Müslim, Davut ve En Nesai'de yeralan bir hadis vardır, bir adam ayağa kalktı ve konuşma yapmayı başladı ve aşağıdaki sözleri söylemek yerine,

مَنْ يُطِعِ اللهَ ورَسُولَهُ فَقَدْ رَشَدَ , ومَنْ يَعْصِ اللهَ ورَسُولَهُ فَقَدْ غَوَى

Ki bu tüm hutbelerin başında söylenen bir sözdür, evet bu sözleri söylemek yerine ki anlamı "Kim Allah'a ve Rasulüne itaat ederse hakk yolda olur kim Allah'a ve Rasulüne isyan ederse helak olur"

وَمَنْ يَعْصِهُمَا

Dedi yani Arabça ikisi anlamına gelen *huma* zamirini kullandı.

Bunun üzerine Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona cevap verdi şöyle dedi;

بِءْسَ الْخَطِيبُ أَنْتَ , قُلْ وَمَنْ يَعْصِ اللهَ ورَسُولَهُ

"Sen ne kadar kötü bir hatipsin! De ki: kim Allah'a ve Rasulüne isyan ederse"

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kim Allah'a ve Rasulüne isyan ederse yerine kim ikisine isyan ederse dediği için Ebu Senaabil'e sen ne kötü bir hatipsin dedi.

Ebu Senaabil'in sözlerinde aslında ne kadar küçük bir ayrıntı olduğuna bakın. Ama Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) buna karşın ona sen ne kötü bir hatipsin dedi. O ikisine isyan ederse dememelisin, Allah'a ve Rasulüne isyan ederse demelisin dedi. Bu basit bir hatada Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) hikmeti bu sözü söyleyen kişiye karşı sert olmakta buldu.

Bir başka rivayette Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona şöyle dedi,

قُمْ أَوْ اذْهَبْ

"Kalk ve git" dedi.

Zavallı hatip. Kötü hatip. Bunu bir konuşmacıya söylemek o kişiyi strese sokar bir daha toplum önüne bile çıkamayabilir. Ancak bu vakada Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu adama karşı böyle bir yaklaşım yapmayı uygun buldu.

Müslim'de yeralan bir hadis vardır, bir Hutbe sırasında ellerini kaldıran bir hatipten bahsetmiştik. Umaara İbn Ru'aybe, Emevi liderlerinden birini minberde ellerini kaldırdığı halde görmüştü. Umaara İbn Ru'aybe nasıl tepki vermişti? Allah senin iki elini alçaltsın, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) minberde hutbe verirken gördüm sadece parmağını kıpırdatmaktan başka bir hareket yapmadı, demişti. Burada dikkat etmemiz gereken nokta İbn Ru'aybenin o noktada uygun gördüğü şekilde sert tepki vermiş olmasıdır.

Ebu Eyyüb, Salim İbn Abdullah İbn Umar'ın yani Umar İbn Hattab'ın(-radiyallahu anhum ecmain) torunun düğününe davet edildi. Böylece Salim'in evine gitti ve Salim'in evinin duvarlarının süslerle kaplı olduğunu gördü. Ebu Eyyüb, Salim'e Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bu tarz dekoru sevmediğini ve bunu yapmaktan caydırdığını söyledi. Salim ona kadınları biliyorsun ve bugün onlar üzerimizde baskındır diyerek gerekçe göstermeye çalıştı. (ki günümüzde öyledir kadınlar birçok erkekten baskındır). Ebu Eyyüb orada oturmayı reddetti ve evden ayrıldı. Daha önce de belirttiğimiz gibi birçok âlim eğer bir kardeşiniz sizi düğün törenine, düğün yemeğine davet ederse o davete icabet etmenizin üzerinize vacib olduğunu söylerler. Ancak Ebu Eyyüb Salim'in evinden çıktı gitti ve bir düğünü terk etmek bir hatayı düzeltmek için bir parça sert bir tepkidir ve ayrıca Ebu Eyyüb, bir sahabeydi, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sahabeleri ve arkadaşlarının çok iyi tanıdığı önemli bir adamdı.

İbn Umar bir cenazeye katıldı ve cenazede Sünnet çabuk veya hızlı yürümektir. Cenaze omuzlarda taşınırken(الرمل) *–reml* yürüyüşü yaparsınız yani hızlı yürürsünüz. İbn Umar insanlara hızlı yürüyün, cenaze omzunuzda taşırken hızlı yürüyün dedi. Ya hızlı yürürsünüz ya da ben cenazeyi terk edip giderim, dedi. Neden? O zaman o vakada en uygun şekilde davranmanın bu şekilde olduğunu düşündü.

Bahsettiğimiz bu son iki noktanın özetini yapalım. Tebliğin yani iyiliği emredip kötülüğü yasaklamanın temeli şefkatli olmaktır, olabildiğince nazik olmaktır. Bu konuya dikkat çeken ayet ve hadislerden bahsettik. Bununla birlikte burada inkâr edilemeyecek veya iptal edilemeyecek bir gerçek vardır o da İslam'da sertlik unsurunun da olduğudur ki modernistler ve türevleri bundan hoşlanmazlar. Hangi yöntemi uygulayacağınız vakaya ve şartlara bağlıdır. Birçok derslere, vaazlara gideceğiniz, katılacağınız zaman Tebliğin şefkatli ve sert yanlarını anlatın, ne zaman şefkatli olunacağı ne zaman sert olacağını anlatın örnekler verin ancak Tebliğin temelinin ve büyük çoğunluğunun şefkatli olması gerektiğini söyleyin.

MUDAARAA İLE MUDAAHANE ARASINDAKİ FARKLILIK

Bundan bahsetmiştim ama tekrar etmeme izin verin çünkü önemlidir. *Mudaaraa* (مداراة)- sabretmek, din için dünyayı feda etmek demektir. Bu yüzden seninle dalga geçilebilir, aşağılanabilirsin ama umursama yoluna devam et. En iyi sözleri seçebilmek uğraş didin. Tevazu kanadını indir ki bazen tevazu kanadı indirmek için kendinle mücadele edersin. Saldırılara karşı tolerans göstermeli ve nazik, güzel sözlerle onları savuşturabilmelisin. Gerçekten istemediğinde bile kibar konuşabilmelisin ki böyle hareket etmen gerekecek durumlarla ziyadesiyle karşılaşacaksın. *Mudaaraa* yapabilmenin birçok yol ve yöntemi vardır.

Ve sonra bizim istemediğimiz *Mudaahane* (مداهنة)- kaypaklık, yağcılık yapmak- dediğimiz ikinci bir şey vardır. Yani dünya için dini feda etmek demektir. İlki *Mudaaraa* din için dünyayı feda etmek ikincisi *Mudaahane* dünya için dini feda etmektir ki bunu elbette yapmak istemeyiz. Biz taviz vermeyiz ve İslam'ın yanlış veya çarpık bir forumunu reddederiz ve İslam'ın çarpık formunu onaylayarak kimseyi memnun edecek bir konuşma yapmayız. Hükumetleri, liderleri veya Batılıları hoşnut etmek, memnun etmek için İslam'ı, kurallarını maniple etmeyiz. Biz böyle davranmayız ki bu davranış şekli *Mudaahane*dir. Biz *mudaaraa* yaparız, *mudaahane* yapmayız.

Allah, Kur'an da buyurdu,

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ

*"**Onlar senin onlara yağcılık yapmanı isterler ki onlarda sana yağcılık yapsınlar."(Kalem: 9)***

Yani onlar senin yağcılık yapmanı taviz vermeni isterler ki onlarda sana yağcılık yapsın.

Bir Tebliğci bir sürahi ve içindeki su gibidir. Mesajı iletme şekli bu ben-

zetme gibidir. Eğer suyu bir fincana dökerseniz fincanın şeklini alır. Eğer bir sürahiye dökerseniz, sürahinin şeklini alır. Fincan ve sürahi her ikisi de katı maddedir ve bizim Dinimizin prensipleri de böyledir. Değişmezler ve Dinimizin prensipleri üzerine hiçbir tartışma yapmayız, hiçbir taviz vermeyiz ancak su ve şekli değişir(yani tebliğin yöntemi). İşte bizde mesajı işte böyle iletiriz, insanlarla gerektiği gibi en iyi şekilde ilgileniriz.

TEBLİĞ DE SELEFİMİZDEN ÖRNEKLER

Tebliğ de doğru olan örneklere bakalım. Ebu Bekir(radiyallahu anhu) Müslüman olduğunda Cennetle müjdelenen 10 kişiden 5'ini İslam'a çekti. Ebu Bekir'in Tebliği ile Müslüman olanlar Usman İbn Afvan(radiyallahu anhu), Zübeyr İbn Avvam(radiyallahu anhu), Abdur Rahman İbn Avf(radiyallahu anhu), Sa'd İbn Ebi Vakkas(radiyallahu anhu) ve Talha İbn Ubeydullah'tı(radiyallahu anhu). O noktada acaba Ebu Bekir(radiyallahu anhu) bir kişiye Tebliğ etmesi konusunda ne kadar bilgisi vardı? O noktada Ebu Bekir(radiyallahu anhu) *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* biliyordu ve sadece bununla tebliğ yaptı. Bir de bir kişiyi İslam'a kazandırmanın ecrinden ne kadar haberdardı?

İslam henüz birkaç günlüktü ve daha sonra Cennetle müjdelenecek 10 isimden 5'i Ebu Bekir'in(radiyallahu anhu) Tebliği ile Müslüman oldular. Ve muhtemelen o zamanlar bugün bizim bildiğimiz insanları İslam'a getirmenin ecrinden bahseden bir hadis yoktu. Ali İbn Talib ve Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) arasında Hayber'in fethi sırasında yaşanan ve bahsettiğimiz hadis mesela o zaman yoktu. Ebu Bekir Es Sıddık İslam'ın bir hayat ve amaç olduğunu biliyordu ve İslam yaşadığınız hayat olursa amacınız İslam'ı yaymak, İslam'ı tebliğ etmek olur. Bu sağduyudur, Ebu Bekir Es Sıddık'ın diğer insanlara İslam'ı Tebliğ etmesini motive ettiren şeydir. Ebu Bekir'in İmanının neden bu Ümmetin imanından daha fazla olduğunun nedenlerinden birini görebiliyor musunuz? Çünkü Ebu Bekir Es Sıddık(radiyallahu anhu) sizin büyük dedelerinizi(İslam'ın ataları) İslam'a kazandırdı.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Ebu Bekir'i İslam'a kazandırdı ve Ebu Bekir(radiyallahu anhu), İslam'ın bazı en önemli figürlerini(İslam'ın ataları-dedelerimiz) İslam'a kazandırdı. Ebu Bekir yine Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem)mesajını malıyla canıyla koşulsuz desteklemesine ilaveten İslam'a kazandırdığı isimlerle birlikte misli sevaplar alacaktır. Dolayısıyla tüm bunlar Ebu Bekir'e Dinde sahip olduğu yüksek rütbeyi ve şerefi getirdi. Usman İbn Afvan'ın Müslüman olmasına vesile oldu. Usman İbn Afvan(radiyallahu anhu) daha sonra üçüncü Raşid halife oldu ve o İslam adına birçok şeyler yaptı anlatmaya başlasak haftalarca konuşabiliriz. Tüm bunların ecirlerini kim alıyor? Usman İbn Afvan(radiyallahu anhu) alıyor ve onu İslam'a kazandırdığı için Ebu Bekir Es Sıddık(radiyallahu anhu) alıyor.

Yine Abdur Rahman İbn Avf(radiyallahu anhu) ve İslam'a hizmetleri ki onun İslam'a hizmetleri sayısızdır. Sonra Sa'd İbn Ebi Vakkas(radiyallahu anhu) İslam'ı Medine'den Irak ve Persiya'ya kadar taşıyan adam. Bugün Sa'd İbn Ebi Vakkas yattığı kabrinde İslam'a kazandırdığı topraklarda yaşayan milyonların İslam'a sunduğu hizmetlerinin ecirlerini almaktadır. Bu ecirleri kim alıyor aynı zamanda? Sa'd İbn Ebi Vakkas(radiyallahu anhu) gibi Ebu Bekir Es Sıddık(radiyallahu anhu) da. Sa'd İbn Ebi Vakkas Medine'den Irak'a ve Persiya'ya kadar İslam'a kazandırdığı topraklarda İslam'a hizmet eden tüm Müslümanların aldığı ecri, kendilerinden eksilmemek üzere mislini alıyor doğal olarak Ebu Bekir Es Sıddık(radiyallahu anhu)da. Keza İslam'a kazandırdığı Cennetle müjdelenen 10 isimden 5'inin ve onların İslam'a kazandırdıklarının ecirlerini de! Düşünün Ebu Bekir, Bilal'i kurtardı ve Bilal (radiyallahu anhu) İslam'a olan hizmetlerinden ecir alır ve Ebu Bekir'de(radiyallahu anhu).

Et Tufeyl İbn Amr Ed Devsi, Devs kabilesinin lideriydi. Kureyş onu, Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) tabii olmasın diye çok uyardı. Çünkü eğer o, Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) uyarsa kabilesinin de onu izleyeceklerini biliyorlardı. Dolayısıyla Kureyş onunla ihlal etmek istemediği bir anlaşma yaptı ve onunla mevcut ilişkilerinin etkilenmesini istemediler. Bu uzun bir hikâyedir ve o kadar zama-

nımız olmadığı için detaya girmeyeceğiz ama sonunda Et Tufeyl İbn Amr Devsi Müslüman oldu ve İslam'ı seçti. Peki gerisi gerisine oturup olduğu yerde kaldı mı? Hemen tepki verdi ve ben bir kabilenin lideriyim ve Müslüman oldum la mı yetindi? Bu kadar mı? İslam'ın ilk günleri böyleydi sağduyu vardı yani, bir şeye gerçekten inanırsanız derhal harekete geçer ve onu yayarsınız. O Müslüman olur olmaz hemen kavminin yanına döndü, kavminin yaşlılarına, büyüklerine gitti ve İslam'ı anlattı ve sonunda kavminin ileri gelenleri,

دِينِي دِينُكَ

Yani senin dinin bizim dinimizdir, dediler ve Müslüman oldular.

Sonra kendi aile üyelerine gitti ve tek tek onlar Müslüman oldular. Müslüman olanlar arasında Ebu Hureyre'de(radiyallahu anhu) vardı ve o onun kabilesindendi. Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) bizim hadis neferimizdir birçok başarımızın vesilesidir. Ne zaman bir hadis okuruz kim bilir kaç defa radiya Allahu anhu- Allah ondan razı olsun deriz. Ne zaman ondan bir hadis aktarıp ona dua ettiğinizde o dua Et Tufeyl İbn Amr Ed Devsi'ye de gider.

Devs onun kabilesidir ve aslında başlangıçta Devs İslam'a geçerken liderleri Tufeyl'e birçok sıkıntılar yaşattı. Bunun üzerine Et Tufeyl, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve "Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) kavmim Devs için dua et, senden onlar için dua etmeni istiyorum" dedi. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) hikmetli, şefkatli, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş bir Tebliğci olarak şöyle dedi,

اللَّهُمَّ اهْدِ دَوْسًا

"Allah'ım Devs'e hidayet et."

Ve sonra *"Şimdi git halkına ve onları İslam'a davet et"* dedi. Et Tufeyl kavminin yanına döndü ve onları İslam'a çağırdı. Ve birden İslam'ı kabul

etmeye başladılar. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına kabilesinden 80-90 kişi Müslüman olduğu halde geldi. Mekke fethedilene kadar Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) son anlarına kadar Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem)yanında kaldı. Şimdi size Devs hakkında güncel bilgi vermek istiyorum onlar Suudi Arabistan'ın güneyinde yaşarlar. Aile üyeleri ile birlikte vefat eden bir gelin kız kardeşimizden bahsetmiştim size, Allah ona ve kazada onunla ölen ailesine rahmet etsin makamlarını Cennet eylesin. İşte Et Tufeyl İbn Amr Ed Devsi'nin yaşadığı yer orasıydı. Bugün orası Zahran olarak bilinir ve yanında Ghamid kabilesinin yaşadığı yer vardır. Bugün hem Zahran hem de Ghamid'den yüzlerce âlim vardır. Onların içinde sizin de iyi bildiğiniz ve derslerini dinlediğiniz El Ghamidi vardır. İşte o, tam Et Tufeyl'in yaşadığı kasabının yanındaki kasabadandır. Et Tufeyl kabrindedir ve yaklaşık on üç yüzyıl sonra Ghamid ve Zahran'ın yetiştirdiği İslam âlimlerinin İslam'a sunduğu hizmetlerin ecirlerini almaktadır. Bu ecirler aynı zamanda kimin hesabına da yazılmaktadır elbette zincirin başında yeralan Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem).

Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) bir berbere gitti ve orada Tebliğ de bulundu. Netice ne oldu? Orada bulunan 6 genç İslam'ı kabul etti. Ertesi sene o 6 genç 12 kişi oldukları halde geri geldiler. Ondan sonraki sene o 12 kişi, 73 erkek ve 2 kadın toplam 75 kişi oldukları halde geldiler. Sonraki yıl Museyb İbn Umeyr(radiyallahu anhu) İslam'ı öğretmek üzere elçi olarak Medine'ye gönderildi. Ve hemen sonra Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) tüm Medine'nin Müslüman olduğunu ve artık Medine'ye gelebileceği mesajını gönderdi. Her şey berber salonunda bulunan 6 adamla başladı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) berber salonunda iken bile mesajı tebliğ etti ve Medine'nin İslam'ı kabul etmesiyle neticelendi. Orada berber salonunda İslam'ı kabul eden o gençler İslam'ı yaymak zorunda olduklarını İslam'ı tebliğ etmek zorunda olduklarını anlamışlardı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ile gizlilik içinde biraz zaman geçirdiler ve mesajı aldılar ve mesajı yaymak zorunda olduklarına ikna oldular ve gerekeni

yaptılar.

Cafer İbn Ebi Talib(radiyallahu anhu) Habeşistan'da tebliğ yaparak Afrika'da İslam'ın tohumlarını ekti. Afrika'da hemen her Müslüman için Cafer İbn Ebi Talib'de kuvvetle muhtemel onların ecirlerini almaktadır. Habeşistan'a ilk gidenlerden biriydi, Tebliğ yaptı ve mesajı En Necaşi'ye iletti ve böylece İslam Afrika'da yayılmaya başladı. Sonra Yemen'de İslamı yayan Ebu Musa El Eşari(radiyallahu anhu) ve Muaz İbn El Cebel(radiyallahu anhu) vardır. Bugün haklarında konuştuğumuz tüm bu isimler Cafer, Ebu Musa ve Muaz ve hepsi bu işleri yaparken yirmili yaşlarındaydılar.

Yasin Suresinde adı geçen Mümin. Yasin Suresini hepimiz biliriz on beş-on altı ayette o müminden bahsedilir. O adam kimdir? Allah'ın hakkında on altı ayetle bahsettiği o adam kimdir?

اِذْ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُٓوا اِنَّآ اِلَيْكُمْ مُرْسَلُونَ قَالُوا مَآ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَآ اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُونَ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّآ اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ وَمَا عَلَيْنَآ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ قَالُٓوا اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ اَلِيمٌ قَالُوا طَٓائِرُكُمْ مَعَكُمْ اَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ

"***(Hatırla) Onlara iki kişi gönderdik ve onlar o ikisini yalanladılar. Biz de üçüncü bir kişi ile destekledik. Ve gönderdiklerimiz dediler; 'Gerçekten biz size gönderilen elçileriz.' Onlar ise dediler; 'Siz sadece bizim gibi insansınız, Rahman hiçbir şey indirmedi siz sadece yalan söylüyorsunuz.' Elçilerimiz dediler; 'Rabbimiz size gönderilen elçiler olduğumuzu biliyor. Ve bize düşen sadece açık bir beyandır, tebliğ etmektir.' Onlar dediler; 'Biz sizin yüzünüzden uğursuzluğa düştük eğer yaptık-***

larınızdan vazgeçmezseniz şüphesiz biz sizi taşlayacağız ve bizden size acı bir azapta gelecektir.' Elçilerimiz dediler, 'Uğursuzluğunuz sizinle birliktedir. Size öğüt verildi diye mi?(uğursuzluğa uğradığınızı zannediyorsunuz) Hayır siz israf ve isyan içinde bir topluluksunuz." (Yasin: 14-19)

Yani onlar kendilerine gönderilen Peygamberleri tehdit ettiler ve kendilerine uğursuzluk getirdiğini söylediler. Ancak Yasin Suresi'ndeki Mümin tepkisiz kalmadı, bu benim işim değildir bana ne demedi,

وَجَاۤءَ مِنْ اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِيْنَ اِتَّبِعُوْا مَنْ لَّا يَسْـَٔلُكُمْ اَجْرًا وَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ وَمَا لِيَ لَآ اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِهٖٓ اٰلِهَةً اِنْ يُّرِدْنِ الرَّحْمٰنُ بِضُرٍّ لَّا تُغْنِ عَنِّيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا وَّلَا يُنْقِذُوْنَ اِنِّيْٓ اِذًا لَّفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ اِنِّيْٓ اٰمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُوْنِ

"***Şehrin en uzak kesiminden bir adam koşarak geldi ve dedi; 'Ey kavmim elçilere tabii olun! Hidayet üzerine olan ve sizden bir ücret istemeyenlere tabii olun. Bana ne oluyor ki beni Yaradan ve Kendisine döneceğinize kulluk etmeyeyim oysa siz O'nun dışında ilahlar ediniyorsunuz. Eğer Rahman bana bir zarar vermek isterse onların şefaatinin-onların aracılığının bana hiçbir faydası olmaz ve onlar beni kurtaramazlar da. Hem o takdirde ben gerçekten apaçık bir delalete düşmüş olurum. Ben gerçekten sizin Rabbinize iman ettim, dolayısıyla sözümü dinleyin!" (Yasin: 20-25)***

Hakikati işiten o adam şehrin en ücra köşesinden koşarak geldi. O koşarak geldi ve kavmi ise onu öldürdü. O adam öldükten sonra bile kalbi Tebliğe bağlıydı. Kavmini kurtarmaya bağlıydı ve ona Cennette bir yer lütfedilmesine rağmen şöyle dedi,

قيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمي يَعْلَمُونَ

بِمَا غَفَرَ لي رَبّي وَجَعَلَني مِنَ الْمُكْرَمينَ

“***Ona cennete gir denildi. O dedi; ‘Keşke kavmim Rabbimin beni affettiğini ve beni nice ikramlara uluştırılanlardan kıldığını bilseydi’”(Yasin: 26-27)***

Evet, o müminin, öldükten sonra bile düşüncesi halen halkını kurtarmaya bağlıydı. Tebliğ birinin bir parçası haline geldiğinde nasıl olduğunu görüyor musunuz? O, kendisinin Allah tarafından bağışlandığını, Cennete gönderildiğini ve nice ikramlarla lutuflandırıldığını kavminin de bilmesini istedi. Keşke dünyaya geri dönme imkânım olsa, kavmime Tebliğ yapıp onlara gerçekleri bildirme şansım olsaydı diye diledi. Ona Cennete gir denildi ve onun düşüncesi halen dünyada, kavmine Tebliğ etmeye çalışıyor, SubhanAllah.

Bizim feyiz almamız, ders almamız ve ilham almamız gereken kıssalar Peygamberler, Sahabeler ve insanların kıssaları size Tebliğ için ilham verme de yeterli gelmiyorsa o zaman Cinnlerden ilham alın. Cinnler de Tebliğ yaparlar ve Tebliğlerinde de kararlıdırlar. Cinnlerden bir grup İslam’ı kabul ettiğinde ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) tabii olduğunda, sessiz mi kaldırlar?

Allah’ın Kur’an da onlar hakkında neler dediğine bakın,

يَا قَوْمَنَا اَجيبُوا دَاعِيَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوا بِه يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابٍ اَلِيمٍ

“***Ey kavmimiz, Allah’ın davetçisine icabet edin ve ona iman edin ki Allah günahlarınızı bağışlasın ve sizi acı bir azaptan korusun.”(Ahkaf: 31)***

Yani Cinnler iman eder etmez, mesajı kavimlerine yaymaya koştular. İman eder etmez mesajı yaymak istediler ve onlar Cinndir! Burada dikkatimizi çekecek nokta Cinnlerin kendilerinin Tebliğ yapmak istemeleridir.

Eğer Peygamberler, Sahabeler ve hatta Cinnler sizi Tebliğ yapmak için teşvik etmeye yetmiyorsa o zaman hayvanların yaptığı Tebliğe bakın. O zaman *hudhud* kuşunun (هدهد) Kur'an da ki kıssasına bakın. Süleyman(aleyhi salatu ves selam) ordusunu sefere hazırlıyordu ve tüm askerlerine harekete geçmelerini emretti,

وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَآ اَرَى الْهُدْهُدَ اَمْ كَانَ مِنَ الْغَآئِبِينَ

لَاُعَذِّبَنَّهُ عَذَاباً شَديداً اَوْ لَاَاذْبَحَنَّهٗٓ اَوْ لَيَأْتِيَنّي بِسُلْطَانٍ مُبينٍ

*"**Kuşları denetledi ve dedi 'hudhudu neden göremiyorum yoksa o kayıplara karışanlardan mı oldu. Öyleyse ona acı bir azap edeceğim veya onu keseceğim veya o bana açık bir delil getirir."(Neml: 20-21)***

Hudhud Filistin'den Yemen'e gitmiş iyiliği emredip kötülüğü yasaklamak misyonunu yapmış geri döndüğünde teftişe geç kalmıştı ve dedi,

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعيدٍ فَقَالَ اَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِه وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَأٍ بِنَبَأٍ يَقينٍ

"Çok geçmeden hudhud geldi ve dedi, 'Ben senin bilmediğin bir şeyi öğrendim. Sebe halkından sana kesin bir bilgi getirdim."(Neml: 22)

Yani hudhud Tebliğ misyonu için oradaydı ve Süleyman'a(aleyhi salatu ves selam) sakin ol, senin bilmediğin bir şey öğrendim dedi, hangi bilgiyle geldi o?

اِنّي وَجَدْتُ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ وَاُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ

عَظِيمٌ

وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ

اَلَّا يَسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

*"**Gerçekten ben onlara hükmetmekte olan bir kadın gördüm ve ona her şeyden verilmiş. Ve onun büyük bir tahtı da vardır. Onu ve halkını Allah'ın dışında güneşe secde ederken gördüm ve şeytan onların amelini onlara süslemiş ve onları hakk yoldan saptırmış ve onlarda hidayet üzerine değiller. Ve bunu da göklerde ve yerde gizli olanı ortaya çıkaran ve sizin açıkladığınızı ve gizlediklerinizi bilen Allah'a secde etmesinler diye yapıyorlar. O Allah ki O'ndan başka ibadet edilecek ilah yoktur ve O yüce arşın Rabbidir."(Neml: 23-26)***

Sebe melikesi ve halkı güneşe ibadet ediyorlardı. Hudhud onların Şirk işlediğini gördü ve buna sessiz kalamazdı, çünkü onların âlemlerin Rabbi olan Allah'a ibadet etmeleri gerekiyordu.

ALLAH'A DAVET KONUSUNUN NETİCESİ

Sonuç olarak, güzel kokulu canlı renklere sahip gerçek bir çiçek bitkisi ile yine canlı renkli güzel görünümlü plastik bir çiçek arasında bir farklılık vardır. Gerçek çiçeği evinize koyduğunuzda güzel bir koku yayar ve daha güzel görünür. Plastik bir çiçekte belki güzel görünür ama koku vermez. Dolayısıyla ikisi arasında büyük farklılık vardır. Tebliğ yapmayan Müslümanlar yani iyiliği emredip kötülüğü yasaklamayan Müslümanlar plastik bir çiçek gibidirler. O halen Müslümandır o Müslüman değildir

demiyoruz ve Müslüman olmak her zaman iyidir, İnşa'Allah. Ancak yine de plastik bir çiçeğe benzerler. Tebliğ yapan yani iyiliği emredip kötülüğü yasaklayan bir Müslüman ise güzel bir kokusu ve görünümü olan gerçek bir çiçek gibidir ki evinizde olmasını daha çok tercih edersiniz.

Tebliğ ile meşgul olan bir mümin akan bir su gibidir. Akan su daima durgun sudan daha temizdir. Bir suyu bir havuza veya kaba koyun ve zamanla bakın ne oluyor? Suyu döktüğünüz yerin hacmine göre su başlangıçta temiz kalır ancak bir süre sonra bulanmaya başlar ancak akan su böyle değildir daha saf ve daha temizdir örneğin okyanusa akan sular gibi. Dolayısıyla eğer iyiliği emredip kötülüğü yasaklamıyor yani Tebliğ yapmıyorsanız durgun su gibi olursunuz, halen temiz ve safsınızdır ancak bir süre sonra bulanıklaşmaya başlarsınız.

Tebliğ de tarafsızlık yoktur, özellikte Batı'da yaşayan Müslümanlar için. Bunu kural olarak alın Tebliğ de tarafsızlık yoktur. Yani bu konuda ben tarafsızım diyemezsiniz. Ya Tebliğ yaparsın veya inancınla iştigal edersin. Özellikle bugün bizim içinde bulunduğumuz koşullar altında suyumuz giderek bulanıklaşıyor. Allah'a Davet etmede akan bir su gibi olun. Bir mümin inancıyla izole kalmak istemez, daima harekete geçip diğerlerini dine davet etmek ister mesajı ulaştırmak ister, çünkü bu vazife asıl görevler içinde Peygamberlerin yaptığı vazifeler arasındadır.

DERS 10

El Usuul El Selaase onuncu dersimize geldik. Kitabın başladığı dört temel giriş meselesini öğrenmeye devam ediyoruz. İlki ilimdi ve tanımıydı. İkincisi ilmi amele dökmekti. Üçüncüsü geçen hafta bitirdiğimiz ilme ve ameline çağırmaktı. Bugün inşa'Allah dördüncü meseleye giriş yapacağız ve sonra da delil konusuna gireceğiz.

DÖRT GİRİŞ MESELESİNDEN DÖRDÜNCÜSÜ: SABIR-SABRETMEK

Yazar şöyle diyor,

لْمَسْأَلَةُ الرَّبِعَةُ : الصَّبْرُ عَلَى لأَذَى فِيهِ

İlmi elde etmede sabretmek. Elbette bunun için sabretmelisiniz. İlme ulaşmak ve ilmi aktarmada sabırlı olmanız gerekmektedir. Zaten bunun eksikliği yüzünden pek çok kişi vagondan düştü. Ebu Ubeyd *Gaarib El Hadis* isimli derlemesini yazmak için 40 yıl harcadı, İbn Abd El Barr *Et Temhiyd* isimli çalışmasını 30 yılda tamamladı. Çok alıntı yaptığımız *Feth El Bari* için İbn Hacer kitabı yazmak ve revize etmek için 23 yıl harcadı. Dolayısıyla ilim edinirken ve ilmi aktarırken sabırlı olmanız gerekmektedir. Tebliğ yaparken Allah'a Davet ederken sabırlı olmanız gerekmektedir. Sabır hemen herşey için gereklidir ancak yazarın burada sabırdan kastı özellikle Allah'a Davet etmekte, Tebliğ'de sabretmektir.

Ve aslında bu bahsettiğimiz üçüncü meseleyi de içerir. Çünkü diyor yazar, siz Allah'a Davete, Tebliğe başladığınız zaman genel olarak sabretmek zorunda kalacağınız karşılaşacağınız zararlar katlanır. Böyle olur çünkü bir Tebliğci insanları arzularından, heva ve heveslerinden kurtulmaya ve değişime çağırır ki söz konusu bu arzular kişiler ile neredeyse bütünleşmiştir. Örneğin bazı çirkin, kötü gelenekler onların neredeyse etleri ve kanları gibi bir parçaları olmuştur. Çünkü bu gelenekler büyük büyük dedeleri, büyük dedeleri, büyük ninelerinden gelmektedir. Bir Tebliğci insanları kötülüğü terk etmeye ve Allah'ın koyduğu kurallara tabii olmaya çağırır ve bu her zaman zor bir iştir. Çünkü onlar kendilerine teb-

liğ edilenleri bazen hiç duymamıştır. İnsanların doğalarını, tabiatlarını değiştirmeleri zordur ve genellikle buna karşı direnç gösterirler ve karşı çıkarlar kendileri hakikati tebliğ eden elçilere karşı genelde zorluklar çıkarırlar.

Bu yüzden, bir Davetçinin(bu meselede gerçek bir Müslüman) seçeneği vardır- ya Tebliği bırakacağım veya İslam'a bakışımda bazı şeyleri terk edeceğim. Burada bir seçenek var ki aslında bir Müslümanın bir seçeneği yoktur. Yani birileri sizinle dalga geçiyor veya söz konusu meselelerde bir şeyler başınıza geliyor diye İslam da nikab veya hicab, sakal veya Namazı vs. bırakamazsınız. Böyle bir şey bir mümin için bir seçenek değildir. Benzer şekilde Tebliği bırakmak ta bir seçenek değildir olmamalıdır.

Sünen Tırmizi'de yer alan bir hadiste, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ , وَيَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ , خَيْرٌ مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلاَ يَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ

"*İnsanların arasına karışan ve onların verdiği ezalara sabreden bir mümin, insanların arasına karışmayan ve onların ezalarına sabretmeyen bir müminden daha hayırlıdır.*"

Yani meselenin tedavisi Sabır denen şeyle tanışmaktır.

SABIR BİR TEBLİĞCİ İÇİN TEMELDİR

Herkesin sabra ihtiyacı vardır, ancak eylemleri ve söylemleri ile İslam'a çağıran veya Tebliğ için gerekli herhangi bir meselede bir Tebliğcinin sabra ihtiyacı vardır. Bir Davetçinin korkunç derecede ve çaresizce Sabra ihtiyacı vardır. Sabır kalpleri aydınlatır ve ışığı asla sönmez. Sabır tökezlemeyen bir at gibidir. Sabır yenilmez bir ordu gibidir. Sabır yıkılmaz bir kale gibidir. Dolayısıyla bir davetçi ve bir mümin olarak daima sabırlı olmaya ihtiyacınız vardır. Elbette her müminin sabır konusunda pratik yapması gereklidir ancak bugün yaşadığımız koşullar altında sabra, sabrı

pratik eden bir mümine olan ihtiyacı da eklemelisiniz.

SABIRDAN NE ELDE EDERSİNİZ?

Sabır aşılmaz bir zırh ve kalkandır. Bir davetçi sabrı, tıpkı bir askerin bir zırh, bir miğfer veya kurşungeçirmez bir yeleği kullandığı gibi kullanır.

Allah(azze ve celle) buyurur,

وَاِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا

"***Eğer sabreder ve sakınırsanız onların tuzakları size hiçbir zarar veremez...")(Al'i İmran: 120)***

Sabretmek bir kişi için şereftir ki Allah buyurur,

اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

"***Şüphesiz, Allah sabredenlerle beraberdir.")(Bakara: 153)***

Arabça iki tür (معية)- *ma'iye* -beraberlik vardır. (Allah ile beraberlik- birliktelik). İlki Allah ile genel beraberlik yani (معية عامة) -*ma'iye aame*. Allah ile genel birliktelik Allah'ın bu kâinat üzerinde her şey üzerindeki ilmidir. Ve sonra Allah ile özel birliktelik vardır ki ben, sen, biz bunun için çabalıyoruz, amacımız bunu elde etmek olmalıdır. İlki geneldir herkesi kapsar ikincisi sadece seçilmiş birkaç kişi için geçerlidir. Peki onlar kimdir?

Mücadele Suresinde Allah buyurur,

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوٰى ثَلٰثَةٍ اِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ اِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَآ اَدْنٰى مِنْ ذٰلِكَ وَلَآ اَكْثَرَ اِلَّا هُوَ مَعَهُمْ اَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمُ

*“**Görmez misin, Allah göklerdeki ve yerdekini biliyor. Fısıldaşmakta olan üç kişiden dördüncüsü O’dur, beş kişiden altıncısı O’dur. Bundan az olsun veya çok olsun, nerede olurlarsa olsunlar O mutlaka onlarla birliktedir. Sonra kıyamet gününde onlara yaptıklarını haber verecektir. Şüphesiz, Allah her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilir.”(Mücadele: 7)***

O’nun ilmi her şeyi kuşatır.

Arabça *necvaa* sır demektir- üç kişi arasında bir sır olmasın ki Allah ilmiyle onların dördüncüsü olmasın. Gelecek olan Tevhid dersinde inşa’Allah anlatacağız, Allah Arşının üstündedir, Allah yedi göğün üstünde, Arşının üstündedir. Ve bunu biz birçok defa ispatladık.

اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى

*“**Rahman arşa istiva etti.”(TaHa: 5)***

Mücadele 7. ayette Allah’ın birlikteliği ilmiyle demektir. Yani fısıldaşmakta olan üç kişi olmasın ki Allah ilmiyle onların dördüncüsü olmasın. Bu, Allah’ın genel birlikteliğidir ve buna atıfta bulunan başka ayetlerde vardır, şöyle ki;

هُوَ الَّذي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ في سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَّاءِ وَمَا يَعْرُجُ فيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصيرُ

*“**O ki gökleri ve yeri altı günde yarattı sonra arşa istiva etti. Yere gireni ve yerden çıkanı, gökten ineni ve göğe yükseleni bilir. Ve O nerede olursanız olun sizinle beraberdir. Ve Allah sizin yaptıklarınızı görendir.”(Hadid: 4)***

Yani siz nerede bulunursanız bulunun O İlmiyle sizinle birliktedir. Bu, Allah'ın herkesle olan yani mümin veya kâfir herkesle olan genel birlikteliğidir.

اَللّٰهُ الَّذي خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ وَمِنَ الْاَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْاَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ وَاَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

"***Allah, yedi kat göğü ve yerden de mislini yarattı. Onların aralarında iş-emir iner durur böylece siz Allah'ın her şeye kadir olduğunu bilin. Ve Allah kesinlikle her şeyi ilmi ile kuşatmıştır."(Talak: 12)***

Bunlar *Ma'iye Amma*- genel beraberlik-birliktelik örnekleridir. Şimdi *Ma'iye Haasie*- yani özel birliktelik-beraberliğe bakalım. Allah'ın ilmiyle sizinle olma şerefi, onurudur.

وَاصْبِرُوا اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرينَ

"***...Sabredin! Şüphesiz, Allah sabredenlerle birliktedir."(Enfal: 46)***

ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْ هُمَا فِي الْغَارِ اِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِه لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا

"***...o ikisi mağarada iken ikiden ikincisi arkadaşına 'tasalanma gerçekten Allah bizimledir' diyordu..."(Tevbe: 40)***

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Ebu Bekir(radiyallahu anhu) ile birlikte Mekke'den kaçarken sığındıkları mağarada arkadaşı Ebu Bekir'e;

لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا

Tasalanma, üzülme gerçekten Allah bizimle birliktedir, dedi. Bu, Allah'ın özel, şerefli birlikteliğidir.

Yine, Allah(subhanehu ve teala) Musa(aleyhi salatu ves selam) ve Harun'u(aleyhi salatu ves selam) gönderdiğinde, dedi;

قَالَ لَا تَخَافَآ اِنَّني مَعَكُمَّا اَسْمَعُ وَاَرٰى

"***Allah buyurdu; "Siz ikiniz korkmayın, gerçekten Ben ikinizle birlikteyim İşitirim ve Görürüm"(TaHa: 46)***

(معية خاصة بالمؤمن تأتي في سياق المدح والثناء -*Ma'iye Haasi bi el Mü'min Ta'ti fi siyaaki el Medhi ve Senaai*- Övgü ve sena bağlamında bir Mümin için özel onur-şefkat gibi bir anlama gelir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem), Musa(aleyhi selam) ve Harun(aleyhi selam) için bu ayetler Allah'ın İlmiyle onlara özel refakat etmesi, ilmiyle onlarla onurlu birlikteliğidir. Allah'ın bir desteğidir ve sizin, benim ihtiyacımız olan şeydir. Eğer Allah'ın onursal birlikteliği ile bizimle beraber olmasını istiyorsak sabırlı olmak zorundayız çünkü Allah buyurur,

وَاصْبِرُوا اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

"***...Sabredin! Şüphesiz, Allah sabredenlerle birliktedir."(Enfal: 46)***

Allah'ın şerefli, onurlu, özel birlikteliği sabredenler içindir.

Sabredenlere daha çok mükâfat vardır,

وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

"***...Ve Allah, sabredenleri sever."(Al'i İmran: 146)***

Benimle birlikte bahsettiğimiz bu iki ayete odaklanın. Bu iki ayeti bir kenara alın ve Kur'an da sabretmekten bahseden 88 ayeti bir kenara alın. İmam Ahmed, Kur'an da 90 ayette Allah'ın sabretmekten bahsettiğini söyledi. Dediğim gibi bu iki ayeti alın üzerinde derinlemesine düşünün.

İlk ayette Allah'ın şerefli, onurlu ve özel birlikteliğiyle sizinle beraber olduğunu biliyorsunuz ve ikinci ayette Allah'ın sabredenleri sevdiğini biliyorsunuz. Allah'ın İlmiyle şerefli, onurlu, özel birlikteliğiyle sizinle birlikte olduğunu biliyorsunuz. Eğer bu ayetleri aklınıza iyice yerleştirirseniz ve içten inanırsanız bir daha nasıl yalnız kalmaktan veya terk edilmekten korkabilirsiniz? Ve ikinci ayette Allah'ın sabredenleri sevdiğini biliyorsunuz. O halde bir daha nasıl olur da kaygı ve endişe duyabilirsiniz? Eğer Allah sizi seviyorsa nasıl endişeye kapılabilirsiniz? Allah'tan müjdeler istemiyor musunuz? O halde bunu Sabırla elde edebileceğinizi bilin.

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

اَلَّذِينَ اِذَٓا اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُٓوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّٓا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ

"***Yemin olsun sizi korkudan ve açlıktan ve malları eksiltmeden ve canlarınızdan ve ürünlerinizden (noksanlaştırma ile) imtihan edeceğiz. Sabredenleri müjdele ki onlar bir musibet ile karşılaştıklarında dediler 'Şüphesiz, biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz."(Bakara: 155-156)***

وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

"***...Sabredenleri müjdele!...***"

Peki, onlar kimlerdir?

اَلَّذِينَ اِذَٓا اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُٓوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّٓا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ

"***...onlar bir musibet ile karşılaştıklarında dediler 'Şüphesiz, biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz."***

Siz tüm kapılarından Cennete girerken Meleklerin sizi şöyle karşılaması-

nı istemez misiniz?

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

“***Sabrettiğinize karşılık size selam olsun. Yurdun sonunda ulaştığınız yer(Cennet) ne kadar güzeldir.”(Ra’d: 24)***

اِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

“**...Sadece sabredenlere hesapsız ecirleri ödenecektir.”(Zümer: 10)**

Sabretmenin karşılığında hesapsız mükâfatlarla ödüllendirileceksiniz. Cömert biri senin için şöyle yapacağım, böyle yapacağım, seni şundan kurtaracağım, koruyacağım derse bu sizin için birçok şey ifade eder. Düşünün cömertlerin en cömerti Kerim olan Allah size bunu söylüyor;

“**...Sadece sabredenlere hesapsız ecirleri ödenecektir.”(Zümer: 10)**

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ اَئِمَّةً يَهْدُونَ بِاَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِاٰيَاتِنَا يُوقِنُونَ

“***Sabrettikleri için onlardan emrimiz ile hidayet üzerine olan önderler kıldık. Ve onlar ayetlerine yakiin olarak-kesin olarak inanırlar.”(Secde: 24)***

Onlar ne zaman İmamlar-önderler-liderler oldular? Sabrettikleri ve kararlı durduklarında!

İbn Teymiyye, İbn Kayyim ve İbn Kesir’de benzer açıklamalarda bulundular.

الصَّبْرِ وَالْيَقِينِ تُنَالُ الإِمَامَةُ فِي الدِّينِ

“Sabır ve yakiinle-kesinlikle dinde İmamete kavuşulur.”

Eğer sabır ve yakiin-kesinlik-kararlılık bir düğüme bağlanırsa, liderliğe erişirsiniz ve düğüm İslam’da liderlik demektir.

SABRIN TANIMI

Dilbilimsel tanımı (الحبس وا لمالنع)- *El Hab'su ve el Mania*- yani hapsetmek-yasaklamak ve engellemektir.

Yani umutsuz olmaktan ve kaygı duymaktan kendinizi menetmek ve engellemektir.

لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ

"***...Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin...")(Zümer: 53)***

Günahlar işlemekten kendinizi men etmeniz ve yasaklamanız sabırdır. Dilinizi şikâyet etmekten alıkoymanız sabırdır. Abartısız, sabır bir yöntemdir-menhecdir. Birinin sadece vallahi ben sabırlıyım diyerek ağzından çıkan basit bir söz değildir. Allah'ı öfkelendiren bir şey söyledikten sonra vallahi ben sabırlıyım demek değildir. Çünkü sabır;

إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولى

"*Sabır ancak musibet anındadır, musibet başınıza geldiğindedir."*

Sabrın öğretileri, kuralları ve düzenlemeleri vardır.

ŞİKÂYET ETMEK-YAKINMAK SABRI İPTAL EDER Mİ?

Şikâyet edersem, yakınırsam bu sabrı iptal eder mi? Bunun iki yönlü cevabı vardır. İlki kötü olanıdır ikincisi aslında şikâyet etmenin, yakınmanın iyi bir yoludur. Bir kişi Allah hakkında asla yaratılmışa şikâyette veya yakınma da bulunmamalıdır. Şikâyetinizi Allah'a yaparsınız ve bir kişinin Allah'a şikâyet etmesi güçlü bir imana sahip olduğunun bir işaretidir.

Yakub(aleyhiselam) imtihanın başında şöyle dedi,(Yusuf'un(aleyhiselam) bir kuyuya atılıp öldüğü söylendiğinde)

فَصَبْرٌ جَمِيلٌ

“***...(Benim için en uygunu) güzel bir sabırla sabır etmektir...”(Yusuf: 18)***

Yani sizin bana söylediklerinizle ilgili bana düşen güzel bir sabırla sabretmektir. Güzel sabretmek hiç şikâyet etmeden sabretmektir. Yani ben güzel bir sabırla hiçbir şikâyette bulunmadan sabretmeye kararlıyım dedi, şikâyet etmeyeceğim, yakınmayacağım dedi. Sabırlı değilsiniz ki vallahi sabırlıyım diyesiniz veya sabrınızı koruyabiliyor musunuz ki insanlar vallahi o umutsuz değildir diyebilsin?

Yakub(aleyhi salatu ves selam);

فَصَبْرٌ جَمِيلٌ

“***...(Benim için en uygunu) güzel bir sabırla sabır etmektir...”(Yusuf: 18)***

Oğlunun başına gelenleri duyduktan sonra bana düşen güzel bir sabırla sabretmektir demesine rağmen yani herhangi bir şikâyetim olmadan sabrediyorum demesine rağmen yine de şikâyette bulunuyor, ancak şikâyetini sadece Allah’a yapıyor ve diyor,

قَالَ اِنَّمَآ اَشْكُوا بَثّي وَحُزْني اِلَى اللّٰهِ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

“***Dedi, Ben şikâyetimi ve hüznümü sadece Allah’a yaparım ve O’ndan gelen bir bilgiyle sizin bilmediklerinizi biliyorum.”(Yusuf: 86)***

Arabça (اِنَّمَآ) - *inne* ve *ma* yani *innema* kesinlik ifade eder engelleyici *ma* dır. Sınırlar yani ben şikâyetimi ve hüznümü sadece Allah’a yaparım başka hiçbir şeye kimseye değil sadece Allah’a.

Dolayısıyla Allah’a şikâyette bulunmak sabrı iptal etmez. Yoksulluğunuzu Allah’a şikâyet edin. Endişelerinizi, zayıflıklarınızı her şeyi Allah’a şikâyet edin. Kalbinizdeki her şeyi Allah’a şikâyet edin içinizi Allah’a

dökün. İçinizi samimiyetle, alçakgönüllülükle Allah'a dökün ve sonucunun ne olacağını görün.

Eyyüb(aleyhi salatu ves selam) bir sabır timsali olarak kendisini Allah'a adayan bir adamdı.

اِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعْمَ الْعَبْدُ اِنَّهٗٓ اَوَّابٌ

"***...Biz gerçekten onu sabırlı bulduk ve o ne kadar güzel kuldu ve gerçekten o daima Allah'a yönelen birisiydi"(Sad: 44)***

Allah'ın deklarasyonudur bu! Eyyüb'ü(aleyhi salatu ves selam) sabırlı bulan kimdir? Yüce Allah(azze ve celle). Allah onun sabırlı olduğunu deklare etti ancak o yine de şikâyet etti. Allah'ın ona bu şerefi vermesinin faktörleri arasında onun şikâyetini sadece Allah'a yapması da vardır. Nitekim Eyyüb(aleyhi salatu ves selam) Allah'a yakındı ve dedi,

اَنِّيْ مَسَّنِيَ الضُّرُّ

"***...gerçekten bana bu dert dokundu..."(Enbiya: 83)***

Eyyüb'ün kullandığı narin kelimeye bir bakın – *Messenni* (bana dokundu). (أهلكني)- *ehlekeni* beni mahvetti, yıktı-geçti demedi. Sadece bana bu dert dokundu, dedi. Yani bir parça zorluğa uğradım dedi. Biraz sorunlarım oldu dedi? Neydi peki sorunları? Bunu herkes bilir ancak onun başına gelenleri yaşamamıza gerek yoktur. O sabrın bir örneğidir. O tüm varlığını, karısı hariç tüm ailesini ve çocuklarını kaybetti, sağlığını kaybetti, yataklık bir hastalığı vardı ve tüm bunlar için bu dert bana dokundu, diyor. Sadece bir iki gün de değil, yıllar ve yıllarca bu zorlukları yaşadı ve sonunda Allah'a,

"***...gerçekten bana bu dert dokundu..."*** dedi.

Çünkü kendisinden bile daha kötü durumda olanlar olabileceğini düşündü. Bana bu dert-bu zarar dokundu dedi, yani şikâyetini son derece alçakgönüllü ve nazik bir şekilde dile getirdi. Ve Allah, onun sabır-

lı bir kul olduğunu deklare etti. Şikâyetin günah olanı, sabrı iptal eden şekli Yaratanı, yaratılana şikâyet etmektir. Rızık veren hiç rızıklandırılana şikayet edilir mi! En Merhametli olan yani Rahman ve Rahim olan hiç merhametten ve bütünlükten yoksun olan kusurlu olan bir insana şikayet edilir mi! Oturup insanlara şikayet etmek istediğinizde, Rahman ve Rahim olan mükemmel ve eksiksiz merhamete sahip olanı bırakıp merhamet eksikliği olan veya merhametli olmayan birine şikayette bulunmak size mantıklı geliyor mu?!

İbn El Kayyim(rahimehullahu) şikâyetin üç seviyesi olduğunu söyledi. İlki en aşağılık olanı en rezil olanı ki Allah'ı yaratıklarına şikâyet etmektir. Neden böyle oldu veya neden bunları yaşıyorum, inancınızı değiştirmek, yolunuzu değiştirmek vs. İkincisi en iyi seviyedir meseleleri Allah'a şikâyet etmektir. Üçüncüsü orta seviyededir yaratıklarını Yaratana şikâyet etmektir. İlki sabrı iptal eder, geçersiz kılar, diğer ikisi uygun olanıdır.

SABRIN TÜRLERİ

Bu sabır hakkında özet bir derstir. Sırf sabır hakkında bir dersim vardır orada sabrın imtihan ve belalar ile ilgili ayrıntılı ilişkisini bulabilirsiniz.

İtaat ve Emre sabır vardır. Ve masiyetlere sabretmek vardır- yani günahlardan sakınmaya sabretmek. Örneğin sabah namazına kalkmak. Uzun bir çalışma gününün ardından yoruldunuz, geceleyin geç saatte yatmak zorunda kaldınız muhtemelen veya gece namazına kalktınız ve birden fecir doğdu ancak Sabah Namazı için fecirde kalkmak zorundasınız. Veya eşinizin yanında uyuyorsunuz, ancak kalkıp nafile veya Sabah Namazı kılıyorsunuz. Bir başka örnek aileniz için mükemmel bir ev hayaliniz olmasına rağmen faize girmek istemediğiniz için size sunulan bir kredi imkânını geri çeviriyorsunuz. Veya gün içinde kazandığınız sevapları korumak için dilinizi gıybetten koruyorsunuz. Bunlar sabrın bu iki türünün örnekleridir.

Üçüncüsü Allah'ın sizin için çizdiği imtihan ve kadere sabretmektir. Bela

ve Kadere Sabretmektir.

الٓمّٓ اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُّتْرَكُٓوا اَنْ يَّقُوْلُٓوا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُوْنَ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ صَدَقُوْا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِيْنَ

"Elif, lam, mim. İnsanlar iman ettik demekle imtihana tutulmadan bırakılacaklarını mı sanıyorlar? Yemin olsun onlardan öncekileri imtihana tabii tuttuk. Böylece Allah kesinlikle sözlerinde doğru olanları bilecektir ve kesinlikle sözlerinde yalancı olanları bilecektir."(Ankebut: 1-2-3)

Yani Allah sizden öncekileri imtihan etti ve siz onlardan daha iyi değilsiniz. Dolayısıyla onlar kesinlikle imtihana tutulduğu gibi siz de kesinlikle imtihana tutulacaksınız. İman sadece bir söz değildir, sadece dil ile söylediğiniz bir söz değildir. İman kalp, dil ve ameldir.

ALLAH NEDEN BİZİ İMTİHAN EDİYOR?

Allah(teala) Kur'an da buyurur,

مَا كَانَ اللّٰهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلٰى مَآ اَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتّٰى يَمِيْزَ الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَجْتَبِيْ مِنْ رُّسُلِهٖ مَنْ يَّشَآءُ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظِيْمٌ

"Allah müminleri, pisi temizden ayırmadan bulunduğunuz hal üzerine bırakacak değildir. Allah size gaybı da bildirecek değildir, fakat Allah peygamberlerinden dilediğini bunun için seçer. Artık Allah'a ve peygamberlerine iman edin, inanır ve sakınırsanız sizin için büyük bir ecir vardır."(Al'i İmran: 179)

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ

“***...Allah size gaybı bildirecek değildir...”***

Yani her meselenin ardında Allah’ın bir hikmeti vardır. İmtihan edilirken bazen imtihanın ardındaki hikmeti bilirsiniz bazen bilmezsiniz. Allah işte bunu diyor yani siz gaybı bilmiyorsunuz. Allah gaybı size bildirecek de değildir dolayısıyla Allah’a ve Rasulüne iman edin ve eğer böyle yaparsanız ecriniz bol olacaktır.

فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِه وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظيمٌ

“... Artık Allah’a ve peygamberlerine iman edin, inanır ve sakınırsanız sizin için büyük bir ecir vardır.”

Yani, Allah’a ve Peygamberlerine iman edin. Eğer Allah’a iman eder ve sakınırsanız size büyük bir mükâfat olacaktır. Burada dikkatimizi çekecek nokta şudur, sizin başınıza ne gelirse gelsin kararlı durun. Allah’ın ayetin sonunda dediğine dikkat edin Allah’ın ve Peygamberlerinin doğru yolunda kalın diyor.

Allah insanların imanlarında doğru olanları yalancı olanlardan ayırmak için imtihan ettiğini bildiriyor.

حَتّٰى يَميزَ الْخَبيثَ مِنَ الطَّيِّبِ

Yani Allah, pisi temizden ayırıncaya kadar imtihan edecektir. İmtihanlar, belalar, sıkıntılar yoluyla pisi temizden ayıracaktır. Dolayısıyla bu imtihanlar kişiler için mali zorluluklar, sağlık sorunları, iş sorunları ile olabilir veya kişi Dini için test edilebilir ki bu nihai imtihan türüdür.

Çok benzer bir ayet daha;

لِيَميزَ اللّٰهُ الْخَبيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبيثَ بَعْضَهُ عَلٰى

بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

*"**Bu, Allah'ın pis olanı temizden ayırması ve pis olanları birbirinin üzerine katıp hepsini yığınlar halinde cehenneme atması içindir. İşte bunlar hüsrana uğrayanlardır."(Enfal: 37)***

Buna dikkat edin- Allah pis olanı, murdar olanı temizden ayırıp, birbirlerinin üzerine yığarak toptan cehenneme atıyor. Son on, on beş senedir yaşanan fitneler, imtihanlar yoluyla bir tarafa pis veya murdar olanlar yığıldı diğer tarafta temiz olanlar. Pise pis, temize temiz diyebilirsiniz.

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ

Böylece Allah habis olanı, pis olanı(müşrikleri, kâfirleri, kötülük yapanları) temiz olandan(tevhid üzerine olan muvahhidler ve iyilik yapanlar) ayıracaktır. Bizim için ve Allah için bu konuda biraz daha detaylı konuşacağız.

Şimdi şöyleleri vardır kendilerine herhangi bir zarar geldiğinde birden dış görünüşlerini değiştirirler ve yöntemlerindeki, menheclerindeki değişiklikleri onların dış görünüşlerinde ki değişikliklerden fark edersiniz. Eskiden dokunulmaz bir farz olanı kırpmaya, kısaltmaya başlarlar ve onlar için birden artık Sünnet daha az Sünnet haline gelir. Vela ve Bera (Allah için dostluk ve düşmanlık) eskiden farklı bir anlama gelirdi aniden vela ve bera tamamen başka bir şeye dönüşür. Elhamdulillah bu dediklerimizin örnekleri kayıtlıdır ve siz de görebilirsiniz.

الٓمٓ اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُّتْرَكُوْٓا اَنْ يَّقُوْلُوْٓا اٰمَنَّا

*"**İnsanlar iman ettik demekle imtihana tutulmadan bırakılacaklarını mı sanıyorlar?...."***

Bazıları Allah bunları niye bize yapıyor diyebilir. Sıradan cahil insanlar imtihanlarda çuvallar. Allah neden bize bunu yapıyor? Derler. Bazıları inançlarını ve prensiplerini değiştirir ve prensiplerinden taviz vermeye

başlarlar. Yine inançları yüzünden hapse giren, hapisten tamamen farklı çıkan insanlar vardır. Böylelerinin içeri girmeden, mahkemeye çıkmadan önce ses kayıtlarına, videolarına, konuşmalarına ve makalelerine bakın ve bugünlerine bakın! Böylece pisler, murdarlar birbiri üzerine eklenerek yığın haline geldiler, gelecekler keza iyiler, temizler de aynı şekilde. Başlangıçta kişi Allah bunu neden başıma getirdi demeyebilir ve durumundan şikâyet etmeyebilir ancak daha sonra inanç olarak tamamen farklı birine döner ve inancını değiştirir. İşte bunlar murdar olanlardır ve Allah'ın Davasını taşımaya layık olmayanlardır.

İMTİHAN OLMAYAN BİR HAYAT BEKLENTİSİ İÇİNDE OLMAYIN

Doğru menhec üzerinde Tebliğ yapınca yollarınızın kırmızı halılar ve çiçeklerle kaplanacağı beklentisi içinde olmayın. Asla böyle bir beklenti içine girmeyin. Asla yollarınızın kırmızı halılarla ve çiçeklerle kaplanacağını ve sizin için konforlu ve lüks bir hayata yol açacağını düşünmeyin. Buna şimdiden kendinizi alıştırın, eğer siz doğru menhec üzerine Tebliğ yapıyorsanız karşılaşacağınız zorluklara dayanmak için iman ve sabır sahibi olmanız gerekmektedir. Yusuf Üniversitesi seminerinde söylemiştik Allah'tan asla imtihan, bela, zorluklarla, fitnelerle karşılaşmayı istemeyin. Aksine Allah'tan fitnelere karşı sığınma isteyin ancak iman ve sabrı kişiliğinizde tesis edin ve iman ve sabırda ancak ilim yoluyla gelir. Bizim de ilim öğrenmemizin gayesi budur- böylece imtihanlarla karşılaştığımızda başarısız olmayacağız, inşa'Allah. Vallahi imtihanlardan, fitnelerden geçen birçok insan biliyorum ve zamanında popüler olan ve basın ve medyada isimlerini muhtemel duymuş olduğunuz nice isimler tanıdım çuvalladılar.

Allah'ın haklarında şöyle dediği kimseler gibi olmayın,

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللّٰهَ عَلٰى حَرْفٍ فَاِنْ اَصَابَهٗ خَيْرٌ اطْمَاَنَّ بِهٖ وَاِنْ اَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلٰى وَجْهِهٖ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةَ ذٰلِكَ

هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

*“**İnsanlardan bazıları Allah’a şartlı-kıyısından ibadet ederler. Onlara bir iyilik isabet ederse onunla huzura kavuşurlar. Eğer bir fitneye-zorluğa-imtihana maruz kaldıklarında yüz çevirirler-gerisin geri dönerler. Böyleleri dünya ve ahirette hüsrana uğradılar ve işte bu apaçık hüsrandır.”(Hacc: 11)***

İnsanlar arasında öyleleri vardır ki Allah’a kıyıdan, köşeden, şartlı ibadet ederler- onların hali sanki bir uçurumun kıyısında ve dar bir geçidin kıyısındaymış gibidirler. Böylelerine eğer bir iyilik isabet ederse ve her-şey istediği gibi giderse, ben müminim ve ben bundan memnunum, der-ler. Ancak bir imtihana tabi tutulduğunda, bir zorlukla karşılaştığında yüz çevirir, hem dünyasını hem de ahiretini kaybeder. *Allahumme Sebbitna! Allahumme Sebbitna ala diynike*!(Allah’ım bizi- kalbimizi-ayaklarımızı sabit kıl (dinin üzerine)) İstediğini yani para, şöhret, prestij, takipçi elde ederse o müminlerin genel akımıyla birliktedir. Ancak aniden imtihana tabi tutulursa yolu terk eder.

Ve artık o Tebliğciden mutlu bir hayat yaşamak istiyorum, karıma ve ço-cuklarıma, aileme dönmek istiyorum, artık sorunlarla karşılaşmak istemi-yorum sözlerini işitmeye başlarsınız ve işte o zaman fitne meydana ge-lir. Aslında böyleleri fitneyi görmediler- hatta yakınına bile yanaşmadılar hatta kokusunu bile almadılar. Ve böyleleri bu Tebliğ benim işim değil-dir demeye başlarlar ki daha birkaç gün önce böyle diyen birini duydum. Eğer mescide gitmek sorunlara yol açacaksa artık mescide gitmeyeceğim dedi.

الٓمٓ اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُّتْرَكُوْٓا اَنْ يَّقُوْلُوْٓا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُوْنَ

*“**İnsanlar iman ettik demekle imtihana tutulmadan bırakılacaklarını mı sanıyorlar?...”***

Bir Tebliğci (bir Müslüman) doğru yolu- doğru menheci(Peygamber(-

sallallahu aleyhi ve sellem), Sahabeleri ve Sahabelere ihsan üzerine tabii olanların yolu) takip etmeli ve bunu izlemekle başına gelecekleri kabul etmelidir. Allah onun için her ne yazdıysa, açık bir kalple kabul etmeli ve göğsünü gererek ben bir Müminim diye haykırmalıdır.

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

"***Böylece Allah kesinlikle sözlerinde doğru olanları bilecektir ve kesinlikle sözlerinde yalancı olanları bilecektir."***

Bu ayetin ne manaya geldiği üzerine konuşacağız. Allah kimin sözlerinde doğruyu söylediğini ve kimin yalan söylediğini bilmek istediğini söylüyor.

Peygamberler imtihana tabi tutuldular ve birçok zararlarla karşılaştılar. Dolayısıyla sizde imtihana tabi tutulacaksınız ve birçok zararlarla karşılaşacaksınız. Tebliğ yolunda konfor, lüks ve kırmızı halılar tek bir Ulu'l Azm Peygamber için dahi söz konusu olmamıştır. Allah'ın en sevdiği kulları için söz konusu olmamıştır. Biz Tebliğden, Çağrıdan, Davetten söz ettiğimizde kimleri örnek alıyoruz? Allah'ın Peygamberlerini elbette. Doğumundan ölümüne hayatında hiçbir zorlukla karşılaşmamış herhangi bir Allah'ın Peygamberini duydunuz mu? Tebliğ de bizim için ideal örnekler elbette Peygamberlerdir. Bugün siz bir iş veya kariyer elde etmek, şöhret ve para kazanma için veya günün eğilimi neyse onu elde etmek için Tebliğ yapanları görürsünüz. Yani o zaman kişiyi popüler yapan şey her neyse böylelerinin ideolojisi odur ve doğal olarak dinleri de. Eğer siz doğru menhec üzerindeyseniz ve herhangi bir düşmanınız yoksa veya herhangi bir imtihanla karşılaşmamışsanız o durumda evinizin kapısını kapatın yaptığınız şeyi iki defa düşünün.

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي

بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ

*"**Aynı şekilde her peygamber için insan şeytanlardan ve cinn şeytanlardan düşman yaptık. Ki onların bazıları bazılarını aldatmak için yaldızlı sözler fısıldarlar. Rabbin dileseydi böyle yapmazlardı ancak onları uydurdukları iftiralarla baş başa bırak."(En'am: 112)***

Dolayısıyla sizin düşmanınız olmak zorundadır- yani Şeytanlar. Birileri evet Şeytanlar zaten olacaktır derler ancak bakın bakalım Allah neyi belirtiyor ayrıca.

شَيَاطِينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ

İnsan ve cinn şeytanlar! Yani sadece cinn şeytanlardan bahsetmiyor.

Çok benzer bir ayet daha,

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا

*"**İşte böyle, biz her Peygamber için mücrimlerden düşman yaptı. Yol gösterici ve yardımcı olarak senin Rabbin yeter."(Furkan: 25)***

Yani Peygamberin mutlak düşmanları olmak zorundaydı. Bu, Allah'ın Sünnetidir ve Allah'ın Sünnetini değiştiremezsiniz. Kâfirler, müşrikler ve bugünkü modernistler ve sadece Allah'ın bildiği düşmanlar.

Ve Allah diyor;

لِكُلِّ

Her bir peygamberin. Bu kim içindir? Benim ve sizin için mi? Sizden ve benden çok daha iyi olanlar için böyledir. Yani bizim için Tebliğ dava-

sının örnekleri. Eğer Allah, her bir Peygamberine düşman atadıysa, bir Müslüman düşmanlardan, sorunlardan, sıkıntılardan, imtihan ve fitnelerden uzakta olarak doğru menhec üzerinde olabilir mi? Bunu bana açıklayın, açıklayabiliyorsanız.

Bugün bol olan ve sık gördüğümüz cahil kafalar herkesin kendilerinden memnun olması gerektiği varsayımına sahipler ve kendi hayallerinde büyük bir birlik çemberi içine herkesi dâhil edebileceklerine inanırlar. Onlar Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bile sahip olmadığı, kendilerinin böylesi kurtarıcı güçlere sahip yeni Mesih olduklarını ve herkesi hayali birlik çemberlerinin içine dâhil edecek ilme sahip olduklarını düşünüyorlar. Onlara göre herkes mutlu ve birlikte olmalıdır ve biz aynı gemideyiz. Onlar tüm dünyayı Allah'ın hoşnut olmadığı bu kendi batıl düşünceleri içinde birleştirmek istiyorlar. İşte böylelerinin Tebliği öğrenmeye ihtiyacı vardır. Hatta böyleleri Tebliğin temellerini öğrenmeden önce Dinin temellerini öğrenmelidir. Tebliği kucaklarsanız, doğru menhec üzerinde gerçek Müslüman olursanız düşmanlarınız olmak zorundadır. Tıpkı günümüzdeki gibi eğer sözleriniz hakk ise, Tevhid inancınız saf ise gayri Müslimlerden önce kendilerinin Müslüman olduğunu iddia edenlerden düşmanlarınız olacaktır. Kur'an da bu durum boşuna mı iki defa dile getirildi?

اِنَّ الَّذِينَ اَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا يَضْحَكُونَ وَاِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ وَاِذَا انْقَلَبُوا اِلٰٓى اَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ وَاِذَا رَاَوْهُمْ قَالُوا اِنَّ هٰٓؤُلَٓاءِ لَضَٓالُّونَ

*"**Gerçekten, günahkârlar-mücrimler kimi iman edenlere gülerlerdi. Onların yanlarından geçtiklerinde birbirlerine kaş göz işareti yaparlardı. Ve kendi ailelerinin yanlarına neşe içinde dönerlerdi. Müminleri gördüklerinde şüphesiz bunlar dalalet içinde şaşkın ve sapık kimseler derlerdi."(Mutaffifin: 29-32)***

Bu sure Cüzz Amma yani 30. cüz içindedir ve hepimiz Cüzz Amma'yı okuruz ve hepimiz ezberleriz de üzerinde düşünür müyüz acaba? Bu ayetlerde gayri Müslimlerin, Müslümanlara yaptıklarından bahsediliyor. Bugünse mümin olduğunu, iman ettiğini iddia edenler, Tevhide inanan gerçek müminlere neler neler yapmaktadırlar. Gerçek Tevhid üzerine olanlar bugün, garipler içinde garipler içinde gariplerdir. Sözde iman ettiğini iddia edenler, gerçek Tevhid üzerinde olanları (garipler) gördüklerinde bunlar şaşkın bunlar sapık bunlar dalalette diyorlar.

اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّونَ

Gerçekten bunlar dalaletteler. Yani onlar sapkındırlar diyorlar. Gerçek Tevhid üzerindeki birine o Tekfircidir, o Haricidir derler onlara kötü lakaplar yakıştırırlar. Tamam, siz onları bu isimlerle isimlendirin peki Tekfircinin ilmi tanımı nedir, bana söyleyin? Söyleyemezler. Selef âlimleri bir Haricinin özelliklerini nasıl tanımlar diye sorun? Bilmezler. Onların tek yaptıkları kümeste horozların sesini duyunca onlar gibi ötmektir. Ben yine de biraz kibar olacağım bu konuda- köpeklerin havlama seslerini duyunca köpek gibi havlarlar, demedim. Onlar horozlar gibidir, bir horoz sesi duyunca ötmeye başlarlar. Allah'tan korkmadan, hemen hazır etiketleri yapıştırırlar. (yani Tekfirci, Harici) Bir mümin olarak, doğru menhec üzerinde olan biri olarak kararlı olmalısınız, imtihana tutulacaksınız ve sabra ihtiyacınız olacaktır.

اِنَّ الَّذِينَ اَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا يَضْحَكُونَ

"***Gerçekten, günahkârlar-mücrimler kimi iman edenlere gülerlerdi...***"

Mücadele ederken bu ayeti gözlerinizin önünde tutun. İnsanlar bana şununla karşılaştım, bununla karşılaştım diye şikâyette bulunuyorlar. Evet, danışmak iyi bir şeydir ancak bu ayetleri gözlerinizin önünde tutun. Siz doğru menhec üzerinde iseniz size kötü lakaplar takacaklar, Kur'an ve Sünnet yolunda iseniz eğer emin olun sizinle dalga geçecekler o zaman bu ayetleri gözlerinizin önüne getirin.

Onlar sizinle dalga geçip size zarar verdiğinde eğer sabredersiniz mükâfatı nedir? Allah bize şu günü beklememizi söylüyor,

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ

"O gün iman edenler kimi kâfirlere güleceklerdir."(Mutaffifin: 34)

Yani bu hayatta bu dünyada kimseyle dalga geçmeyeceğiz. Ancak ahiret hayatında iman edenler, kâfirlere güleceklerdir. Dünya hayatında sizinle dalga geçenlerle o zaman sizde dalga geçeceksiniz.

İbn El Mübarek dedi, El Kelbi, Ebi Salih'ten Allah'ın ayeti hakkında aktardı,

اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ

"Allah onlarla alay ediyor..."(Bakara: 15)

Ebu Salih, onlar Cehenneme atıldığında işkence üzerine işkenceye uğratılacaklar, dedi. Cehennem kapısı açılacak ve onlara çıkabilecekleri söylenecek ve Cehennem ehli hemen kapıya yönelecekler kapılara vardıklarında onların çekeceği azabın bir parçası olarak kapılar üzerlerine kapatılacaklar. Bunu Müminler gördüğünde onların bu durumuna gülecekler.

Cennette pencereler vardır böylece Cennet ehli, Cehennem ehlinin durumunu görür diyen Ebu Salih aşağıdaki ayetinde bu anlama geldiğini söyledi,

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ

"O gün iman edenler kimi kâfirlere güleceklerdir."(Mutaffifin: 34)

Vallahi Allah'ın(subhanehu ve teala) Yüzünü göreceğimiz günü beklediğimizden daha fazla beklediğimiz bir şey yoktur, inşa'Allah. Bizim dört gözle beklediğimiz budur. Diğer beklentimiz tahtlarımıza oturduğumuz

halde elimizde, yoğurt, bal ve su dolu kadehler olduğu halde Cennet pencerelerinden dünya hayatında bize uzun süre acımasızca işkence yapan, bizi öldüren, zarar veren, dalga geçen Cehennemdeki o mücrimlere bakmaktır. Allah günahlarımızı bağışlasın, ayaklarımızı hakk menhec üzerine sabit kılsın inşa'Allah o yüksek derecelerle ulaşabiliriz. Biz bu dünyada dalga geçmeyiz çünkü bu hayatta tevbe etmek için bir şans vardır. Daima tevbe etme ve hakk menhece dönme şansınız vardır. Ancak bu dünya hayatından sonra bir akrabanız bile olsa Cehennemliklere karşı hiçbir acımanız olmayacak ve onların durumları ile dalga geçeceksiniz. Ve bunun için hiçbir pişmanlık duymayacaksınız.

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

"***Tahtlarına oturdukları halde 'kâfirler yaptıklarının cezasını buldular mı?'diye bakacaklar."(Mutaffifin: 35-36)***

Nitekim mücrimler bu dünyada Müminlere yaptıklarının karşılığını misliyle çekeceklerdir. O vakit hesap verme zamanıdır. Allah'a duamız tahtlarımıza oturduğumuz halde bize tüm bu kötülükleri yapanların cezalandırılmalarını izleyenlerden kılmasıdır, inşa'Allah.

Sonuç olarak, bu misyonu üstlenen tek bir Peygamber, Müslüman veya canlandırıcı olmasın ki fitnelere-imtihanlara maruz kalmış olmasın. Bu, Allah'ın Sünnetidir, bu yüzden Sabrımızı arttırmamız gerekiyor, Sabrı öğrenmemiz gerekiyor ve bu da sadece ilimle gelir. Bazı insanların vagondan atlaması gerekebilir ki ben bunu size tavsiye etmem, o yüzden size sabır ve ilmi öneririm. Allah bizi sapıklıktan uzak tutsun ayaklarımızı dini üzerine sabit kılsın.

İMTİHANLAR HAKKINDA KUR'AN DAN AYETLER

İmtihanlar hakkında bazı Kur'an ayetlerine göz atalım,

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ

وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

"Yemin olsun sizi korkudan ve açlıktan ve malları eksiltmeden ve canlarınızdan ve ürünlerinizden imtihan edeceğiz. Sabredenleri müjdele!"(Bakara: 155)

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ

Arabça gramerde burada kullanılan Lam- *tevkiyd lamıdır*- bir şeyin kesinlikle olacağını gösterir. Aynı zamanda *Lam el Kasem* -yani yemin lamıdır. Yani Allah yemin ediyor- vallahi siz imtihan olunacaksınız! Ve hemen sonra *nunu sekiyle* gelir. Bunlar Kur'an boyunca gelen tutarlı meselelerdir.

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَا اَخْبَارَكُمْ

"Yemin olsun sizi imtihan edeceğiz ta ki sizden mücahid olanları ve sabırlı olanları bileceğiz. Ve haberlerinizi sınayacağız."(Muhammed: 31)

لَتُبْلَوُنَّ فِي اَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ اَشْرَكُوا اَذًى كَثِيرًا وَاِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ

"Yemin olsun sizi mallarınızla, canlarınızla imtihan edeceğiz. Kesinlikle sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve müşriklerden birçok eza içeren sözler işiteceksiniz. Eğer siz sabreder ve sakınırsanız ki gerçekten bu kararlılık gösterilecek büyük işlerdendir."(Al'i İmran: 186)

Bu ayetlerde de tevkiyd lamı veya kasem lamı kullanılıyor.

Allah bizi askıda bırakmadı- yani sabırla direnirseniz ve takva sahibi

olursanız bunlar tüm meselelerde belirleyici faktördür. Ahiret hayatında başarı elde etmenizde belirleyici faktörlerdir.

Tebliğinizin meyvelerini bu hayatta görmeniz gerekli değildir. Ki bazı insanlar nihai zaferi görmek isterler. Nihai zafer hakk menhec üzerinde sabırlı ve kararlı olduğunuz halde ölmektir ve zaten biz sürekli olarak Allah'a bunun için dua ederiz bizi hakk menhec ve saf Tevhid yolunda sabit kılması için dua ederiz. Müminler çok sıkıntılar çekti ve Peygamberler birçok imtihan ve fitnelerle karşılaştılar ve onlar arasında Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem)de vardır. Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) birçok sıkıntılarla karşılaştı öyle ki Allah(subhanehu ve teala) katlandığı zorluklar için taziye gönderdi, onu teskin etti,

وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلٰى مَا كُذِّبُوا وَاُوذُوا حَتّٰٓى اَتٰيهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ وَلَقَدْ جَٓاءَكَ مِنْ نَبَاِئِ الْمُرْسَلِينَ

"***Andolsun senden önce peygamberler çokça yalanlandı, yalanlanmalarına ve gördükleri çokça eziyetlere karşılık sabrettiler ta ki onlara yardımımız geldi. Allah'ın kelimelerini kesinlikle değiştirecek yoktur. Yemin olsun sana elçilerimizin haberleri gelmiştir."(En'am: 34)***

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisine ızdırap veren şeyden acı çektiğinde Allah, Rasulüne(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisinden önceki Peygamberlerin de acılar çektiğini söyledi. Peki, o Peygamberler ne yaptılar? İnkâr edilmelerine ve gördükleri ezalara sabrettiler ta ki Allah'ın yardımı gelene kadar acılar çekmeye devam ettiler,

وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ

Allah'ın kelimelerini kesinlikle değiştirecek yoktur.

Bunun dışında bir yol yoktur. Allah'ın Sünnetini değiştiremezsiniz. Bir

Tebliğciye bazı zararlar dokunacaktır ve bu Allah'ın bir Sünnetidir ve bunun dışında bir yol yoktur.

Yusuf Üniversitesi Mezuniyeti üzerine yaptığımız dersleri hatırlıyor musunuz? En şerefli Âlimler. Orada onların zorluklarla ve kederlerle boğuştuklarını söylemiştim. İmam Ebu Hanife ve dört imamın nasıl keder ve sıkıntılar yaşadıklarından, dava üstüne davalarla yargılandıklarından bahsetmiştik. *Siyer A'laam En Nubalaa* (İslam'ın Kahramanları) ve diğer benzer kitaplara bakabilirsiniz, canlandırıcıların hayatları ile ilgili ciltlerce birçok kitap vardır. Derslerimizde onlarca defa bahsettiğimiz İslam'ı yeniden canlandıran canlandırıcılardan biri hakkında biri beni aydınlatabilir mi- tarihin de belgelediği gibi hayatı boyunca yargılamalardan geçmeyen birisi var mıdır? Tüm hepsinin yargılanmadan geçmesi, sıkıntılar yaşamaları bir tesadüf müdür? Elbette, Hayır.

وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبَاِئ الْمُرْسَلِينَ

"***...Yemin olsun sana elçilerimizin haberleri gelmiştir."***

Bunlar Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) senden önceki Peygamberlerin haberleridir. Yani onların başlarına gelenler senin de başına geldi. Onlar imtihan edildiler, sıkıntılar yaşadılar ve zafer kazandılar, aynı şeyleri sende yaşayacaksın. Sevgili Peygamberimiz Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) imtihan üzerine imtihana tabi tutuldu ve Allah ona kendisinden önceki Peygamberlerin yaşadıklarını düşünmesini söylüyor, onların nasıl zorlu imtihanlardan geçirildiklerini ve sonra nasıl zafer kazandıklarını söylüyor.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hem Tebliğ de hem kendi özel hayatında birçok imtihanlardan geçti, öyle ki birbiri ardına zorluklarla sınandı. Ve Allah'ın ona (فاصبر) -sabırlı ol! Sözünü işitmek zorunda kaldı, Allah ona sabırlı olmasını emretti. Kur'an da en az 11 defa Allah ona sabırlı olmasını emretti.

فَاصْبِرْ اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِين

“***...O halde sabret, gerçekten güzel akıbet muttakilerindir.”(Hud: 49)***

Çoğu zaman birisi zorlu imtihanlardan geçtiğinde ve Ümmetin içinde bulunduğu durumu gördüğünde zaferin gelmekte olduğunu unutur oysa nihai sonuç ve nihai kader muttakilerin lehine olacaktır.

فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ

“***Onların sözlerine sabret...”(TaHa: 130)***

Sabırlı ol, çünkü senin hakkında söylenecek birçok kötü söz duyacaksın. Eğer evinde oturursan kimsenin konuştuğunu duymayacaksındır. Tebliğ cephesine gidersen senin hakkında söylenen söylenecek en ufak şeyi duyacaksındır öyle ki bazen duydukların seni bile kendinden şüpheye sevk edecektir.

فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ

“***O halde Sabret gerçekten Allah’ın vaadi gerçektir...”(Rum: 60)***

فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ

“***O halde Sabret gerçekten Allah’ın vaadi gerçektir...”(Gafir-Mü’min: 55)***

Mü’min Suresinde ikinci defa aynı ayet tekrarlanıyor;

فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ

“***O halde Sabret gerçekten Allah’ın vaadi gerçektir...”(Gafir-Mü’min: 77)***

Allah neden aynı ayeti üç defa tekrarladı? Boşuna mı? Kur’an da boşuna tekrar edilen tek bir nokta bile yoktur. Allah tekrar tekrar yinelemek iste-

di, o halde sizde tekrar tekrar okuyun ve anlayın müminin başına bir felaket geldiğinde müminin üzerinde düşen sabretmektir.

اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ تَنْزِيلًا

“***Gerçekten biz sana Kur’anı belirli aralıklarla ve parça parça indirdik”(İnsan: 23)***

Tenziyle- aralıklarla, parça-parça demektir. Bu ayetin hemen ardından Allah’a teşekkür eden bir ayet geleceğini hayal edersiniz. Yani Allah, Kur’anı indirdi ve sizi Kur’anla şereflendirdi o halde O’na teşekkür edin, diye düşünürsünüz. Ancak bakalım sonraki ayet ne diyor,

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ

“***O halde Rabbinin hükmüne sabret...”(İnsan: 24)***

Yani ardından Allah’a teşekkür edin diye bir ayet gelmiyor. Bilakis Allah, sabrını koru ve Allah’ın senin için yazdığı kadere sabret diye emrediyor.

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ

“***O halde Rabbinin hükmüne sabret ve balık sahibi gibi olma...”(Kalem: 48)***

Allah’ın senin için belirlediği kadere sabret. Balık sahibi gibi olma yani Tebliği bırakma demektir. Tüm sorunlarla karşılaştığında, Yunus’un(aleyhi selam) yaptığı gibi yapma.

اصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ

“***O halde sende azim sahibi peygamberler gibi sabret...”(Ahkaf: 35)***

Allah(azze ve celle) Peygamberine(sallallahu aleyhi ve sellem) diğer Peygamberlerin sabrettiği gibi sabretmesini hatırlatıyor. Yani bu kolay bir şey değildir. Eğer kolay bir şey olsaydı herkes bu yol üzerinde olurdu. Bu

zorluklar ve dikenlerle dolu bir misyondur. Aşırı zorluklarla dolu bir misyondur ancak sizi Firdevs Cennetine götürür. Diğer yol rahatlık ve kırmızı halı yoludur ancak sizi tatsız bir kadere götürür ve bu yola girmek istemezsiniz. Dolayısıyla siz bu hayatta size zor görülen ancak sizi doğru akıbete ulaştıracak olan yoldan gitmek istemelisiniz.

Bugünlerde insanlar başlarına ufak bir şeyler gelince aniden dininden şüphe duymaya başlıyorlar. Hemen dikiz aynaya bakarak doğru yoldan-doğru menhecden U dönüşü yapmanın yollarını arıyorlar. Oysa üzerinize pislik atılırsa şikâyet edebilirsiniz. Bir devenin işkembesi üzerinize atıldığında ve insanlar sizin biçare durumunuza katıla katıla gülerek sizinle alay ettiğinde öyle ki gülmekten gerisin gerisin birbiri üstüne düşecek kadar sizinle alay ettiklerinde o zaman muhtemelen siz durumunuzdan yakınıp şikâyetçi olabilirsiniz. Birisi boğazınızı sıkıp sizi ölecek noktaya getirdiğinde ve Ebu Bekir'in(radiyallahu anhu) koşarak sizi neredeyse boğulmaktan ve ölmekten kurtarması gerektiğinde durumunuz hakkında yakınabilirsiniz. Veya Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yaşadığı gibi bir kuşatma altında kaldığınızda buna bir kuşatma, bir hapishane veya toplama kampı diyebilirsiniz. Bu durumlarda yakınabilirsiniz.

Müşrikler, kâfirler, münafıklar Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) sahtekârlıkla itham etmeye çalıştılar. Yani rütbesi düşük olan bir insana karşı sahtekârlık da değil âlemlerin Rabbi olan Yüce Allah'a karşı bir sahtekârlıkla itham ettiler! Ona mecnun yani deli-divane dediler. Vallahi cinayetler işleyen, adamlar öldüren kendilerine deli damgası vurulmasından ise ömürlerinin kalanını hapishanede geçirmek isteyen insanları tanıyorum. Deli olarak damgalanmaktansa ömürlerini hapishane de geçirmeyi tercih ettiler. Onların fıtratındaki doğrulukları veya kendilerine olan dürüstlükleri deli olarak damgalanmayı reddeder. Kalan ömürlerinin parmaklıklar arasında geçmesine neden olsa da fark etmez. İşte sizin Peygamberiniz Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) deli, kaçık dediler. Sadece ona değil, ondan önceki Peygamberlere de aynısını dediler. Ve birisinin size deli demesi büyük bir şeydir. Ve Allah sadece Muhammed'e(-

sallallahu aleyhi ve sellem) değil ondan önceki Peygamberlere de deli dediklerini söylüyor!

كَذٰلِكَ مَّا اَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌ

"İşte böyle senden önce bir Rasul gelmiş olmasın ki ona büyücü veya mecnun demesinler." (Zariyat: 52)

Onlar, bizim sevgili Peygamberimiz Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) bugün de beceriksiz ve önemsiz bir adam dediler. *Eüzü billah* ona serseri dediler. Hayatım, canım, ruhum, ailem ve varlığım uğruna feda olsun sevgili Peygamberimize(sallallahu aleyhi ve sellem) böyle dediler.

وَاِذَا رَاَوْكَ اِنْ يَتَّخِذُونَكَ اِلَّا هُزُوًا اَهٰذَا الَّذِي بَعَثَ اللّٰهُ رَسُولًا

"Seni gördüklerinde seni alaya aldılar ve Allah rasul olarak bu adamı mı gönderdi?(dediler)"(Furkan: 41)

Onlar seninle ay ettiler Ey Rasulüm(sallallahu aleyhi ve sellem). Alay edilmek zordur hele ki bu şekilde alay edilmek çok zordur. Düşünün onlar bu adam da kimdir? Diyorlar. Allah, gönderecek bu adamdan daha iyisini bulamadı mı?! Diyorlar.

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ

"Ve dediler, 'Neden bu Kur'an bizim iki büyük şehrimizden bir adama indirilmedi?"(Zuhruf: 31)

Neden Kur'an Mekke ve Taif gibi iki büyük şehrimizden saygı duyduğumuz büyük bir adama indirilmedi? Allah ondan daha iyi bir adamı bulamadı mı? Ve bu durum Kur'an da birçok defa geçer.

Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) arkadaşları Habeşistan'da Ne-

caşi'nin ülkesinde mülteciydiler. Diğer arkadaşları kızgın güneşin altında işkencelere tabi tutuluyorlardı. Kendisi Taif'te taşa tutuluyordu. Sığınacak bir yer arıyordu yılanlarla, akreplerle dolu kapkaranlık bir mağarada, en iyi arkadaşı ile birlikte başına ödül konduğu halde saklanmak zorundaydı. Çocukları Kasım, Abdullah, İbrahim, Zeyneb, Rukiyye, Umm Gülsüm birbiri ardına ölüyordu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatta iken hayatta olan tek kızı Fatima'ydı(radiyallahu anha) ve kendisi vefat ettikten sonra kızının öleceği haberini alacaktı. O sağken kızının öleceği haberini alacaktı. Zorlu imtihanlar üzerine zorlu imtihanlar, fitneler üzerine fitneler, hem özel hayatında hem de Tebliğ hayatında. Yani sadece özel hayatında değil, Tebliğ hayatında da sıkıntılar yaşadı. Yani sadece Tebliğ hayatında değil, özel hayatında da sıkıntılar yaşadı. Bugün birisi ebeveynlerinden birini veya bir evladını kaybederse bir daha asla kendisine gelemez. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) sağ iken Fatima(radiyallahu anha) hariç tüm çocuklarını kaybetti.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatının son anlarında bile zorluklardan muaf değildi. Buhari ve Müslim'de yeralır, İbn Mes'ud, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) ölüm döşeğinde iken ziyaret etti, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) titriyordu. İbn Mes'ud elini Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) üzerine koydu ve 'Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) sen çok hastasın' dedi. İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) çok üzülmüştü ve Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) iki kişinin çektiği kadar bir acı çekiyordu. İbn Mes'ud ona "Ecrinde iki katı mı olacak?" diye sordu. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Evet, iki katı olacak"* dedi. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Vesile'ye gidecekti ve Vesile'nin bedeli çok pahalıdır. Allah'a mümkün olduğunca yakın olmak, O'nun arşına yakın olmak, Vesile'ye yakın olmak istiyorsanız hakk yolda sebat edin ve Tebliğ yapın ve sabırlı olun. İşte bunun için çabalayın, yol budur.

Tebliğ de Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) asıl karakteri sabırdır. Tebliğinin evreleri sırasında eğer intikam almak isteseydi Taif halkı buna örnek olurdu. Taif halkının kanlarının dağlardan Mekke düzlüklerine ak-

masına izin verir ve böylece Kureyş halkı ve etraftaki tüm kabileler ve tüm Arab Yarımadası bunu duyacak ve Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) zarar veren herkesin başına nelerin geleceği konusunda unutamayacakları bir ders alabilirlerdi. Ancak Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) hayır, bırak onları dedi. Taif halkını cezalandırmak için emre amade bekleyen dağlar meleğine *"Onları bırak umulur ki içlerinde bir olan Allah'a ibadet edenler çıkar"* dedi. Tebliğcilere sesleniyoruz, ne zaman Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir işkence veya işkence mahallinden çıktı, vazifesini gerçekleştirme konusunda iyimserliği ve enerjisi o derecede arttı ve zafer kazanacağından o kadar daha emin oldu çünkü onun gözleri arasında *Fasbir* – sabret emri vardı. *Fasbir* olmadan zafer gelmeyebilirdi.

BİR TEBLİĞCİ EN KARANLIK ZAMANLARDA EN İYİMSERDİR

Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) en umut verici en teşvik edici kehanetlerini tünelin en karanlık anında, en karanlık ve zorlu zamanlarda Sahabelerine verdi. Bundan ders alın- İnsanların en hayati ve en karanlık olarak algıladığı zamanlar bir Tebliğcinin en iyimser olduğu anlardır. Bir Tebliğci sakindir, kendinden emindir ve zaferin çok yakında olduğunu bilir ve o gemiyi kurtarmanın kendi görevi olduğunu bilir.

En zor ve en karanlık zamanlarda vaat edilen zaferlere bakın. Ahzab Suresine bakalım- Ümmetin en zorlu zamanlarından biriydi. Dondurucu bir soğuk vardı ve Medine çölünün soğuğunu bilirsiniz, yani nasıl bir soğuktan bahsettiğimi anlarsınız. Yağmur ve dolu vardı, Müslümanlar korkmuştu ve adeta tüm dünya onlara karşı birleşmişti.

هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا

"İşte orada, müminler sınanmış ve şiddetli bir sıkıntıyla sarsılmışlardı."(Ahzab: 11)

Müminler korkmuşlardı, dehşete düşmüşlerdi. Gatafan, Necd, Murra,

Aşca, Kureyş ve dört bir yandan kabileler toplandı. Medine dış mahallelerinde yaşayan Yahudiler son anda Müslümanlarla yaptıkları anlaşmayı ihlal edip Müslümanlara ihanet ettiler. En karanlık zamanlar yaşanıyordu ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) iyimserdi. Dünya kendisine karşı birleşmişti ancak o, Roma süper gücüne karşı zafer kazanacaklarını ve Pers süper gücüne karşı zafer kazanacaklarını söylüyordu. Bu sözlerini dünyanın yok etmek üzere kendisine karşı birleştiği ve soyunu tüketmek üzere olduğu bir zamanda söyledi. Ahzab Savaşının amacı Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Sahabeleri yeryüzünden silmekti. İşte bu çok zorlu zamanlarda Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Sanaa'ya hâkim olacağız, doğuya, batıya ve merkeze hâkim olacağız, dünya kontrolümüz altına girecek, diyordu.

O zaman hastalıklı kalpleri olanlar kendisini savunmak için hendek kazan ve hatta kendimizi koruyamayacak bir durumda iken biz, bize zamanın süper güçlerinin saraylarını elimize geçeceğini gördüğünü söyleyen bir adama mı inanıyorsunuz? O size dünyayı yöneteceğinizi söylüyor oysa bizse ufak abdestimizi yapmak için birkaç metre uzağa bile gidemiyor olduğumuz bir durumdayız, diyorlardı.

وَاِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُۤ اِلَّا غُرُورًا

"***(Hatırla) Münafıklar ve kalplerinde hastalık olanlar şöyle diyordı, 'Allah ve Rasulü bize aldanmadan başka bir şey vaat etmemiş."(Ahzab: 12)***

O karanlık zamanlarda, ne zaman işler daha da kötüye gider, kararlı iman sahibi müminlerin imanları şarj olur, daha enerjik ve iyimser olurlar. İşler kötüye gittiğinde onların imanları daha da güçlenir. Yağmur- imanları daha güçlü olur. Soğuk- imanları daha güçlü olur. Son anda kabilelerin ihanet etmeleri- imanları daha güçlü olur. On binden fazla adamın birkaç metre ötelerinde olduğu son direniş mevzileri – imanları daha güçlü olur.

وَلَمَّا رَاَ الْمُؤْمِنُونَ الْاَحْزَابَ قَالُوا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ اِلَّا ايمَانًا وَتَسْلِيمًا

*"**Müminler ahzabı(koalisyon ordularını) gördüklerinde dediler, 'Bu Allah ve Rasulünün bize vaat ettiğidir ve Allah ve Rasulü doğru söylerler' dediler. Bu onların ancak iman ve teslimiyetlerini arttırdı."(Ahzab: 22)***

İşte bizim beklediğimiz şey budur. Karanlık bir zaman, işte beklediğimiz budur. Bir Tebliğci ve bir mümin ne kadar çok ezaya uğratılırsa, hakk menhec ve doğru yol üzerinde olduğu müddetçe mesaj hakkındaki iyimserliği o kadar yüksektir.

Tırmızi'de yeralan hadistir, Sa'd(radiyallahu anhu) Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) sordu,

يَا رَسُولُ اللهِ أَيُّ النَّاسِ أَشَدُّ بَلاءً ؟

"Ya Rasulullah hangi insanların imtihanları en şiddetlidir?"

İslam'ın kavramlarını ve prensiplerini öğrenmeden önce bu soruyu bana sorsaydınız, size günahkârların- fuhuş yapanların, tecavüzcülerin, eşcinsellerin- imtihanlarının en şiddetli olduğunu söylerdim.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) cevap verdi,

الأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الأَمْثَالُ فَالأَمْثَلُ

يُبْتَلَى الرَّجُلُ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ , فَإِنْ كَانَ فِي دِيْنِهِ صَلابَةٌ اِشْتَدَّ بَلاؤُهُ

"*Peygamberler ve sonra en iyileri ve emsalleri. Kişi dinine göre test edilir, eğer dininde-inancında kararlı ise, sağlam ise başına gelecek imtihanların şiddeti artar."* Kişi inancını kanıtlamış mıdır? Hayır. Eğer kişinin inancı kuvvetliyse, daha çok imtihanla karşılaşır. Çünkü o Cennette ikinci dereceye ulaştı, şimdi üçüncü dereceye ulaşması için test edilir. Eğer Cennette üçüncü dereceye ulaştı bir üst dereceye çıkmak için test

edilir. Onun daha üst derecelere çıkarmayı isteriz. Kişi daha yüksek Cennet derecelerine çıkarılır çünkü Allah onu sever. Allah'ın arşına mümkün olduğunca yakın olmak için size gelen belaların şiddeti de artar.

فَإِنْ كَانَ فِي دِيْنِهِ رِقَّةٌ , ابْتُلِيَ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ

"*Eğer dininde yumuşaksa, imtihanı o noktada durur.*" Yani kişi dininden sağlam değilse, o durumda karşılaşacağı belalar durur. Böyle bir kişi Cennetin kapısından girmiş olabilir. Onun yeri orasıdır ve orada kalacaktır yani derecesi düşük olacaktır.

فَمَا تَبْرَحُ الْبَلاءُ بِالْعَبْدِ حَتَّى يَتْرُكَهُ يَمْشِي عَلَى الأَرْضِ مَا عَلَيْهِ خَطِيءَةٌ

"*Kula belalar inmeye devam eder ta ki kişi yeryüzünde yürürken hiçbir günahı kalmayıncaya kadar.*"

Yani kişi birbiri ardında zorlu imtihanlara, belalara tabi tutulur ta ki o kişi yeryüzünde yaşarken hiçbir günahı kalmayıncaya kadar, devam eder. Allah sizi temizlemek istiyor ve sizi günahlarınızdan arındırıyor. Allah sizi temizlemek istiyor ki Arşına yakın olabilin. Altını rafine etmek ve yakmak altını saflaştırır. Saf altın elde etmek kolay bir iş değildir. Binlerce dereceye tabi tutularak gerçekleştirilir. Aynı şekilde Allah belalarla sizi arındırmak ve sizi temizlemek ister.

Bu sabah henüz birkaç saat önce İngiltere'den bir Tebliğci ile görüştüm. Ona, tebliğ yapması için cesaret verdim. İnsanlara İslamı anlatmasını, gençlere İslamı öğretmesi için cesaret verdim ki bu Nureddin Zinki'nin yöntemidir ve nasıl bir gençlik yetiştirileceği konusunda doğru bir yöntemdir. Bana kendisinin ne zaman bir ders verse şikâyet edildiğini söyledi, İngiliz polisinin gelerek ilgili dersi iptal ettiğini söyledi. Ben ona, durumunun buradaki Müslümanlardan daha iyi olduğunu söyledim. Burada derslerimizi şikâyet edenler bizzat Müslümanlardır. Burada Müslümanların sahip olduğu mescidler vardır tek bir Mescid bile bizim *El Usuulu El Selaase* derslerimizi yapmamıza izin vermez. Derslerimizi ya-

pacağımız uygun mekânlar arayıp, bulmak zorundayız. Bulduğumuz yerleri açıkça ilan edemiyoruz çünkü kapasitemiz belli. Ne yazık ki yeterli sayıda odamız yoktur ve kız kardeşlerimizi geri çevirmek zorunda kalıyoruz.

Kaç tane mescidimiz vardır? Tam bilmiyorum ama bu bölge ve çevresinde on beş veya biraz fazlası olabilir. Bu mescidlerden bir tanesi bile ders vermek, konuşma yapmak için beni davet etmiyor. İki hafta önce bir Mescidin yetkililerinde aniden bir değişiklik oldu ve önemli bir toplantı-olay-açılış olacaktı. Allah kendisinden razı olsun bir adam Şeyh Ahmed'i davet edeceğim dedi ve beni davet etti. Ben "Tamam gelirim ama insanlarında tamam dediğinden emin ol" dedim. Neyse, posterler açılır açılmaz- bakın ne oldu? Dikkatli olun Amerikan hükumeti bu adamın peşindedir ve biz onu burada istemiyoruz. Bu adamı nasıl davet ettiniz?" dediler.

Ben, burada herhangi bir sorun varsa haydi tartışalım. Biz tartışmaya açığız ve tartışma alanı büyüktür. Ancak tartışmamız bittikten sonra ki etrafımız cahil kafalar, modernistler, sapkınlar, bid'atçılar ve her türden insanlarla doluydu, haydi gelin (مباهلة)-*mübaahale* yapalım ve kimin yanlış olduğunu görelim, dedim. Mubaahale yani Allah'ın laneti sapkın olan, hakk menhecin dışında olanın üzerine olsun diye yemin edelim, dedim. Burada onların bulabileceği tek bir hatamız bile yoktu, Elhamdulillah. Biz yanılmaz değiliz, Elhamdulillah. Bunu övünmek veya böbürlenmek için söylemiyorum ancak Allah'ın izniyle onlar kimin alay ettiğini kimin alay etmediğini görecekler. Sapkın modernistler ki kâfirleri hoşnut etmek için kardeşlerine saldırırlar. Zor anlar geldiğinde sağınıza ve solunuza bakın tek bir destekçi bulamazsınız. Yine o zamanlarda birçok gürültü işitirsiniz ancak orada kimse yoktur. Burada on sınıfımız vardı ve *El Usuulu El Selaase*'de sıra dışı bir şey olduğuna dair hakkımızda herhangi bir şey duydunuz mu? Ki hem onların çocuklarının hem büyüklerinin bilmesi gereken temel bir öğretimdir.

Mescidlerin durumu bana Muhammed İkbal'in şu şiirini hatırlatır;

وجلجلة الأذان بكل حي - ولكن أين صوت من بلال

Her mahallede ezan sesleri, peki nerede Bilal'in sesi?

مناءركم علت في كل حي ـ ومسجدكم من العباد خال

Her mahalleden minareleriniz yükselir, ancak mescidleriniz ibadet edenlerden yoksundur

ومسجدكم من صيحة الحق خال

Ve Mescidleriniz hakikatı haykıranlardan mahrumdur

ولكن أين صوت من بلال

Peki, nerede Bilal'in sesi?

ومسجدكم من صيحة الحق خال

Ve Mescidleriniz hakikatı haykıranlardan mahrumdur.

Yani siz her gün mescide gider ve mescid için yardım toplarsınız. Tuğlaları üst üste dizer ve mescidleri inşa edersiniz. Ama mescidlerinizde Bilal'in sesi yoktur! Bir sorunla karşılaşırsanız hemen kınar ve suçlarsınız. Vallahi, bir mümin başına bir iş geldiğinde sağına ve soluna bakarsa kimseyi göremez. Hayır, başına bir felaket gelince herkes kınamaktan yanadır. Bir mümine hapishanede işkence yapıldığında veya Ümmetin karşılaştığı benzer bir durum söz konusu olduğunda kimse konuşmaz. İşte Ümmetimizin durumu böylesine üzücüdür. Sabır konusunu önümüzdeki hafta bitireceğiz inşa'Allah.

DERS 11

Bu *El Usuul Es Selaase* derslerimizin on birincisi. Ve bu derste Sabır konusunu bitireceğiz. Sabır konusu, dört giriş temel meselenin sonuncudur ve bu dersle birlikte dört giriş meselesini tamamlamış olacağız ve ertesi hafta inşa'Allah bu dört giriş meselesinin delilini inceleyeceğiz.

Sabır hakkında konuşmaya başlamadan önce, sizinle bir hikâye paylaşmak istiyorum ki aslında Sabırla ilgilidir. Bu sabah bir fıkıh konusu olan intihar eden birine nasıl yaklaşılır ile ilgili birçok soru aldım. İntihar eden biri Müslümanlar tarafından defnedilebilir mi? Onun için dua edilebilir mi? Onun cenaze namazı kılınabilir mi? Aslında meselemiz(dersimiz) bu değildir ama bu konuda çok soru aldığım için bir parça müfredatımız dışına çıkacağım. Bunlara basitçe cevap vermemiz gerekirse, Evet, deriz. Müslümanlar intihar eden birinin(Müslüman) cenaze namazını kılmalıdır. Çünkü o halen bir Müslümandır ve âlimlerin doğru görüşüne göre intihar bir Küfür eylemi değildir. Dolayısıyla Müslümanlar intihar eden bir Müslümanın cenaze namazını kılmalı, onu omuzlarında taşımalı onun için dua ve istiğfar etmelidir. İntihar büyük günahlardan bir günahtır ve bu konuda ihtilaf yoktur ancak intihar eyleminin kendisi şehadeti iptal etmez veya geçersiz kılmaz yani kişiyi kâfir yapmaz.

Eğer intihar eden kişi namaz kılmayanlardansa, o zaman durum farklıdır. Ben namaz kılmayanın kâfir olduğu görüşündeyim. Namaz kılmayan kişi tembelliğini iddia etse de, benim görüşüme göre kâfirdir. Namaz ayrı bir konudur. Ancak kişi namaz kılan biriyse ve intihar ettiyse bu bir günahtır. İntihar etmek günahtır. Âlimler, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi zamanında intihar eden bir kişinin cenaze namazını kılmayı reddetmesini diğerlerini bu eylemi işlemekten, bu günaha girmekten sakındırmak için yaptığını söylediler. Yani şeyhler, meşhur figürler ve liderler intihar eden bir kişinin namazını kılmaktan sakınmalıdırlar ki diğer insanları bu eylemden caydırmış olsunlar. Bazılarının bu konuda ikinci bir görüşü olacaktır- eğer ben intihar edersem benim cenaze namazımı kılacaklar mıdır? Gibi bir düşünceye sevk ederek intihar etmeden önce iki defa düşünmesini sağlayacaklardır, derler.

Şimdi intihar eden bu genç ile ilgili detaylar hayret vericidir. O, 23 yaşında Bagladeş'liydi. Kur'anın tamamını ezberlemişti ve tek bir namazı bile ihmal ettiği duyulmamıştı. Namazlarını daima düzenli olarak kılardı ve tek bir namazını bile kaçırdığını bilmiyorlar. Kendisini öldürdüğü gün öğle namazını ve ikindi namazını kıldı. Dindar biri olarak bilinirdi ve kimse böyle bir şey yapacağına ihtimal vermedi. Aslından hakkında konuştuğum bu adam yeterince uzun bir sakal bırakmıştı ve İslami konularda aktif tartışırdı. İkindi namazını kıldıktan birkaç saat sonra evin hizmetçisi onu odasında bir iple asılı olduğu halde buldu. Bu size anlatacağım bir hikâyeydi.

Bir de bir kız kardeşimizin hikâyesi vardır. Birkaç hafta önce, bana mesaj üstüne mesaj attı, çağrı üzerine çağrı bıraktı saat sabah 04:00 gibiydi. Bana banyoda bileklerini kesmeye çalıştığını aslında kesmeye başlamıştı- söyledi. Ben ona sordum neden? Kocası ile büyük bir tartışma yaşadığını anlattı. Ben ona bu adam, Cehennem ateşinde bir mili salise yanmana değecek kadar senin için değerli midir? Diye sordum. Elhamdulillah bileklerini kesme işini durdurdu ve şimdi durumu iyidir. Ancak onun yaşadığı anı düşünün. Allah ona ve çocuklarına bu hayatta huzur ve mutluluklar versin.

Kişi rahat olduğunda sabır konusunu ihmal eder. Birçoğumuz sabır konularını yüzeysel olarak ele alırız ve bu yüzden bu sorunları yaşıyoruz. Böyleleri imtihanları, musibetleri, depresyonları, endişeleri ve stresleri savuşturacak bağışıklık sistemine sahip değildir. İşte böyle kişilerin genelde imanları gider veya hayatları bu şekilde son bulur. Bu konuya sıkı sıkıya bağlı biri aslında çıldırabilir. Siz insanoğlusunuz ve çıldırdığınız zamanlar olacaktır. İntiharı düşünebileceğiniz zamanlar olabilir işte bu gibi durumlarda Sabırla ilgili konuşmalarımızı ve bir ayeti bir hadisi göz önüne getirin bu düşüncenin birden kaybolduğunu göreceksiniz, inşa'Allah. Bu anlattıklarımızdan bu şekilde bir ders alabiliriz- yani konuları kalbinizle dinleyin. Şimdi dersimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

HAKK MENHEC ÜZERİNDE OLAN KİŞİ ZORLUKLARLA KARŞILAŞMAYI BEKLEMELİDİR

Sabır konusu hakkında birçok şey söyledik ve temel olarak kim hakk menhec üzerineyse zorluklarla karşılaşmayı beklemelidir. Yıllar, yıllar önce İbn Hazm'ın her kim belalarla, zorluklarla karşılaşmadığı halde hakk menhec üzerine olduğunu iddia ediyorsa, o kişi bir delidir dediği bir açıklamasını okumuştum. Yani eğer siz hakk mehec üzerineyseniz ve zorlukla karşılaşmayı beklemiyorsanız, kaybedenlerdensiniz. İbn Hazm(-rahimehullahu) işte bunu söyledi.

İmtihan edilmeden bir İmam, İmam olamaz.

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ اَئِمَّة يَهْدُونَ بِاَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا

"***Onlar sabrettikleri zaman biz de emrimizle onlar arasından doğru yolda olan liderler kıldık...*"*(Secde: 24)**

Biz onlar içinden imamlar-liderler-önderler çıkardık ne zaman?

لَمَّا صَبَرُو

Sabrettikleri zaman! Bu büyük bir dindir ve bu dini taşıyacak büyük insanlara ihtiyaç olacaktır. Belalardan, sıkıntılardan geçtikçe gittikçe büyüyen insanlar -işte böylece daha büyük insanlar haline gelirler. Her imtihan biter, bulutlar dağılır. İmtihanlar, sıkıntılar, belalar bitecektir eğer bitmezse onları arkanızda bırakacak olan ve *Gafur* ve *Rahiym*e gidecek olan sizlersiniz. Neticede *Gafur* ve *Rahiym*e gideceksiniz o halde o belaları arkanızda bırakın. Bazı Âlimlerimizin söylediği gibi onlar şöyle dediler, her şey küçük başlar ve giderek büyür, imtihanlar hariç. Belalar-sıkıntılar- imtihanlar büyük başlar SubhanAllah zaman geçtikçe küçülürler. İmtihanlar mümini tarar ve onurlandırır.

İmam Ahmed zühd başlığında Müsned'inde bu hadisi aktardı, Ebu Said El Hudri(radiyallahu anhu) Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ölüm

döşeğinde iken onun yanına girdi, elini Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) üzerine koydu ve dedi ‘Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) üzerinde kıyafet olmasına rağmen ateşinin yüksekliğinden elimi bedenine dokunduramıyorum. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

إِنَّا مَعْشَرَ الأَنْبِيَاءِ يُضَاعَفُ لَنَا الْبَلاءُ كَمَا يُضَاعَفُ لَنَا الأَجْرُ , إِنْ كَانَ النَّبِيُّ مِنَ الأَبِيَاءِ لَيُبْتَلَى بِالْقُمَّلِ حَتَّى يَقْتُلَهُ , وَ إِنْ كَانَ النَّبِيُّ مِنَ الأَبِيَاءِ لَيُبْتَلَى بِالْفَقْرِ حَتَّى يَأْخُذَ الْعَبَاءَةَ فَيَحْبُوبِهَا

وَفِي رِوَايَةِ : حَتَّى يَأْخُذَ الْعَبَاءَةَ فَيَخُونُهَا

“*Şüphesiz, Peygamberler topluluğu olarak bizim sıkıntılarımız katlandığı gibi ecirlerimiz de katlanır. Peygamberler içinden öylesi peygamberler vardı ki bitlerle test edilirdi öyle ki o bitler onu öldürene kadar yerlerdi. Peygamberler içinde öylesi peygamberler vardı ki fakirlikle test edilirdi öyle ki üzerinde ki abası ona en sevgili şey gelirdi.* Bir başka rivayette *üzerindeki abası ona ihanet ederdi.”* Yani öylesine ağır bir fakirlik imtihanında tabi tutulurlardı ki üzerlerinde bir örtü, aba varsa kendilerini şanslı hissederlerdi veya üzerlerindeki eski püskü aba üzerlerinde bir ağırlık yapacak şekilde baskı yapardı ta ki zar zor yürüyebilirlerdi. Yani yoksulluktan fakirlikten adeta belleri kırılacak kadar zayıf ve güçsüzlerdi. Öyle ki eski püskü bir aba bile üzerlerinde ağırlık yapardı, hadis bitti mi, bitmedi, devam ediyor,

وَ إِنْ كَانُوا لَيَفْرَحُونَ بِالْبَلاَءِ كَمَا تَفْرَحُونَ بِالرَّخَاءِ

“*ve onlar tıpkı sizin refaha kavuştuğunuzda sevindiğiniz gibi belalarla karşılaştıklarında sevinirlerdi.”*

SubhanAllah! Sizin refaha kavuşmaktan sevindiğiniz gibi belalarla karşılaşmaya seviniyorlar.

اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتّٰى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذينَ اٰمَنُوا مَعَهُ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِ اَلَآ اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَريبٌ

"Yoksa siz sizden öncekilerin başlarına gelenler sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sanıyorsunuz? Öyle ki onlara öylesine yoksulluk ve hastalıklar, zararlar dokunmuştu ki Peygamber ve iman edenler Allah'ın yardımı ne zamandır demişlerdi. İyi bilin ki Allah'ın yardımı yakındır."(Bakara: 214)

Ammar İbn Yasir'in(radiyallahu anhu) gittiği Cennete gidebileceğinizi mi düşünüyorsunuz? Ben, Ammar'ın gideceği aynı Cennete gideceğim ki o katlandığına katlandı. Bilal'in gideceği aynı Cennete gideceğim ki o katlandığına katlandı. Sizden öncekilerin yaşadıklarını yaşamadan Cennete gireceğiniz mi düşünüyorsunuz?

مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتّٰى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذينَ اٰمَنُوا مَعَهُ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِ اَلَآ اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَريبٌ

"...Öyle ki onlara öylesine yoksulluk ve hastalıklar zararlar dokunmuştu ki Peygamber ve iman edenler Allah'ın yardımı ne zamandır demişlerdi. İyi bilin ki Allah'ın yardımı yakındır."

Onlar ağır bir yoksullukla, hastalıklarla sarsıldılar ta ki Peygamberleri ve iman edenleri Allah'ın yardımı ne zaman? Diyecek noktaya geldiler. Cennet bir iddia değildir. Cennet bir kargaşa, düzensizlik, iddia veya kaos değildir. Cennet imtihanlar ve sıkıntılar yoluyla gelir. Zafer karanlık zamanlarda gelir ve Cennet imtihan, bela ve sıkıntılarla gelir.

SIKINTILAR-ZORLUKLAR GÜNAHLARIMIZDAN BİR ARINMADIR

İmam Ahmed, En Nesai, İbn Hibban, El Hâkim ve El Bezzar aşağıdaki

hadisten bahsettiler,

هَلْ أَخَذَتْكَ أُمُّ مِلْدَمٍ قَطُّ ؟ قَالَ : وَمَا أُمُّ مِلْدَمٍ

Ebu Hureyre'den(radiyallahu anhu) dedi, bir Bedevi geldi ve Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) ona dedi, *"Umm Mildem'e hiç yakalandın mı?"* Bedevi "Umm Mildem nedir?" diye sordu.

قَالَ : حَرٌّ يَكُونُ بَيْنَ الْجِلْدِ وَاللَّحْمِ

Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Ateştir kişinin derisi ve eti arasındaki ateştir."* Umm Mildem vücut ateşine denilirdi. Yani o Bedevi hiç ateşlenmemişti ki Umm Mildem lafını hiç duymamıştı bile. Sonraki soruya kulak verin,

قَالَ : فَهَلْ أَخَذَكَ هَذَا الصُّدَاعُ ؟ قَالَ : وَمَا هَذَا الصُّدَاعُ ؟ قَالَ : عِرْقٌ يَضْرِبُ عَلَى الإِنْسَانِ فِي رَأْسِهِ

Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) ona sordu, *"Hiç baş ağrısı çektin mi?"* Bedevi "baş ağrısı nedir?" diye sordu. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) *"İnsanın kafasının içinde sinirdir ağrıya yol açar."* Bedevi hayır hiç başağrısı çekmedim dedi.

فَلَمَّا وَلَّى قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا

Bedevi oradan ayrılıp gittiğinde Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Her kim Cehennem ehlinden bir adama bakmayı istiyorsa ona baksın."* Her zaman böyle değildir ama çoğunlukla böyledir.

Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) sahih bir hadisinde söylediği gibi mümin taze bir dal gibidir. Taze bir dalın nasıl olduğunu bilirsiniz rüzgâr estikçe sağa ve sola savrulur. İşte sıkıntılarda bu hayatta bir mü-

minle aynı şekilde oynar, onu sağa ve sola sallar. Eğer kişi imtihana tabi tutulmazsa bu genel olarak Allah'ın kişiyi mevcut durumunda tutmak istemesine yorulur. Yani o kişi cehennem ateşine gidebilir veya Cennetin en alçak kesimine gidebilir. Yani o kişinin durumu sıkıntılarla karşılaşanlar gibi değildir. Bunu bilin, elbette Allah'tan fitne, sıkıntı istemeyin ancak başınıza gelirse de imanınızla bunlara sabretmek zorunda olduğunu bilin.

Ahmed'in Müsned'inde ve *Sahih Et Targhiib ve Terhiib* de yer alır;

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّمَ قَالَ : الْحُمَّى كِيْرٌ مِنْ جَهَنَّمَ , فَمَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْهَا كَانَ حَظَّهُ مِنْ النَّارِ

"*Humma(ateş) cehennemden bir körüktür. Mümine isabet edeni onun için ateşten bir pay olur."*

Hadiste, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ateşi(vücut ateşi) bir demircinin metali körükleyip rafine etmesiyle kıyaslıyor. Metali rafine etmek için körüklerin nasıl kullanıldığını bilirsiniz. Ateşte kişinin Cehennem ateşinden bir arınmasıdır tıpkı bir metalin demirci tarafından rafine edilmesi ve saflaştırılması gibi. Demirci metali ısıtır ve metaldeki yabancı maddeler uzaklaştırır, aynı şekilde bir mümin sıkıntılardan geçirilerek(hadiste ateş örneğin) günahlarından temizlenir, böylece Kıyamet Günü kendisinden giden günahlarından sorumlu tutulmaz.

El Fudayl İbn İyyaad(rahimehullahu) dedi,

إِذَا أَحَبَّ اللهُ عَبْدِا أَكْثَرَ غَمَّهُ , وَ إِذَا أَبْغَضَ اللهُ عَبْدًا , وَسَّع عَلَيْهِ دُنْيَاهُ

"Allah bir kulunu severse sorunlarını, kederlerini arttırır, bir kulundan nefret ederse ona müreffeh bir hayat verir."

Sahihi Buhari'de yeralan bir hadis, Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) aktardı,

مَنْ يُرِدُ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُصِبْ مِنْهُ

“*Allah kimin için hayır dilerse ona dokunulur.”* Kullanılan sözcüğe dikkat edin- dokunulur. Böyledir, doğduğunuz andan öleceğiniz ana kadar Allah size ne yaşatırsa yaşatsın, bu sadece bir dokunmadır. Allah günahlarınızın tamamını affetmek için sizi bir parça musibete uğratır.

وَمَّا اَصَابَكُمْ مِنْ مُصيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ اَيْديكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثيرٍ

“***Size isabet eden musibetler kendi ellerinizin kazandıkları yüzündendir. Üstelik Allah o musibetlerle sizin günahlarınızın birçoğunu affetmektedir.”(Şura: 30)***

İbn Hibban, Ebu Ya’la ve diğerlerinin aktardığı bir hadiste Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) Allah’ın bir kulunu Cennette bir seviye vermek istediğinde ve kulunun amelleri yetersiz kaldığında, kuluna musibetler vererek ta ki o Cennetteki seviyeye eriştireceğini söyledi. Yani amelleriniz sizi Cennetin ikinci katında durdurdu ancak Allah sizin Cennetin yedinci katına çıkmanızı istiyor. Allah sizi arşının altına yakınlaştırmak istiyor bu nedenle sizi musibetlere uğratır böylece Allah Cennetteki seviyenizi yükseltmek için sizi musibetlerle destekler.

Allah ile birlikte olduğunuz sürece, kalbiniz Allah’a bağlı olduğu kalbinizden Allah’a teşekkür ettiğiniz, diliniz Allah’ın zikri ile meşgul olduğu ve başınıza gelenlere sabrettiğiniz sürece asla üzülmeyin. Allah bizi her zaman şükreden, Allah’ı öven ve sabreden kullarından kılsın. Allahumme Aamiiiin. İmtihanlar-belalar-musibetler hayatın bir gerçekliğidir. İmtihanlar bir Tebliğci ve bir Müslümanın hayatının keskin gerçekliğidir. Bu yüzden yaşadığınız müddetçe sabırlı olmak zorundasınız. Sabır bir Müslüman bir Tebliğci için ayakta durmaktır. Yalnızsınız veya taraftarlarınız var önemli değildir. Ancak bir Davetçi bir Tebliğci olarak zamanınızın çoğunda kendinizi ya yalnız bulacaksınızdır ya da sadece birkaç destekçiyle. Genelde olan budur.

El Fudayl İbn İyyaad dedi,

الزم طريق الهدي ولا تحزن لقلة السالكين , واحذر طريق الضلالة , و لاتغتر بكثرة الهالكين

“Hakk menhecin yolunu takip edin ve takipçinizin az olmasına üzülmeyin. Dalalet yollarından haberdar olun, onların talihsiz kalabalıklarına kanmayın.”

NİYETİN ÖNEMİ

Yemininizi yenileyin. Yemininizi her gün yenileyin. Niyetinizi her gün yenileyin. Hatta her gün de değil, gün içinde birçok defa yenileyin. Gün içinde birçok defa ile de sınırlı kalmayın, her amelinizde, her davranışınızda yenileyin. Ne zaman bir söz söylerseniz ne zaman bir amel yaparsanız ne zaman bir Tebliğ etkinliğine gittiğinizde veya herhangi bir zamanınızda niyetinizi yenileyin. Sabrınızı böyle güçlendirin ki daha sonra başınıza bir musibet geldiğinde, hayatınızın zor dönemlerinden geçtiğinizde ve insanlar size yüz çevirdiğinde Allah’tan önce size yardım edecek birimi vardır?

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخيهِ وَاُمِّهِ وَاَبيهِ وَصَاحِبَتِه وَبَنيهِ

“O gün kişi kardeşinden ve annesinden ve babasından ve arkadaşından ve oğlundan kaçar.”(Abese: 34-35-36)

Bu hayatta size yardım edemiyorlarsa, onların ahiret hayatında size yardım edeceğini mi düşünüyorsunuz? İmtihanlar-sıkıntılar sizi etkilediğinde, orada kimseyi bulamayacaksınız sadece Allah’ı bulacaksınız ve gerçekten Allah yeterlidir. Hepimizin ihtiyacı olan işte budur. Burada mesele, Allah’ı nasıl yanınıza çekeceğinizdir? Tebliğiniz süresince engeller ve tümseklerle karşılaşacaksınız. Sıkıntılar ve zorluklar Tebliğ yolunda birbiri ardına önünüze çıkacak engellerdir. O engelleri aşarken yanınızda Allah’tan başka kimse olmayacak. Allah’ı yanınızda bulmak istiyorsanız, o engellerle karşılaşmadan önce her adımınızı Allah’ın rızasını kazandıracak şekilde attığınızdan emin olun, kitleleri neyin mutlu ettiği, arkadaş-

larınızın neyin mutlu ettiği veya insanların neyin mutlu ettiğini değil, Allah'ın neyi mutlu ettiğini önemseyin! Şu hareketim, bu davranışım, şu sözüm Allah'ı mutlu eder mi? Allah'ın rızasına uygun mudur? İslam'ın öğretilerine göre midir?

Hepimiz arkadaşlarımızın bize ihanet ettiği durumlar yaşamıştır. Eğer bundan bahsetseydik, eminim herkes kendinden bir şeyler anlatırdı. Kendi özel hayatımı merkeze koymaktan hoşlanmam veya derslerde veya sosyal medyada kendi özel hayatımı anlatmaktan hoşlanmam ancak bazen yaşadıklarımdan başkaları içinde temel dersler çıkabiliyor veya bazen diğer Müslümanlarda farkındalığa yol açacak dersler çıkabiliyor. Bugün bildiğimden söyleyebilirim, hapse girmeden önce derslerimi takip eden takipçilerden kimse bugün aramızda yoktur. Yani derslerim sırasında, özel hayatımda olsun sorularla benimle etkileşim halinde olanlar olsun, tanıdığım bildiğim öğrencilerden bir tanesi bile yoktur. Hapse götürüldüğüm zaman, Ramazan ayının son iki günüydü. Hapiste kaldığım ilk gecenin sabahında uyandığımda Ramazan bayramıydı. Allah, katlandıkları yüzünden anneme yüksek Firdevs Cennetlerini versin inşa'Allah.

Hapse gitmeden bir gece önce, babam ve ben öğrencilerimizden birinin evinde iftara davet edildik ve çok kalabalıktı. Ahmed Cibril orada olacak, Şeyh Musa orada olacak diye herkes gelmişti. Davet eden kardeşin evinde geç saatlere kadar kaldık çünkü kalabalık bir davetti. Gayet kalabalık bir davetti ve orada Teravih namazını ben kıldırdım. Babam oradaki insanlara eğer ertesi gün Bayram değilse, iftara evimize davetli olduklarını söyledi. Çünkü ertesi günün Bayram olması ihtimali vardı, çünkü biz ayı gözlemleriz ve ona göre hareket ederiz. Yani ertesi gün Bayramın birinci günü de olabilirdi Ramazan ayının son günü de.

Yani oradaki herkes evimize davetliydi. Allah babama ecrini versin ve ona iyi amellerle dolu uzun bir ömür versin ve Allah annemi Firdevse göndersin. Yani biz en az 152 kişinin gelmesini bekliyorduk. O zamanki trend buydu, o günleri hatırlarsanız dönüşümlü bir şekilde evlere gidilir yenilir içilirdi. Allah annemin derecesini Firdevse yükseltsin. Teravih

namazından sonra öğrenmeye hevesli olanlar soluma ve sağıma otururlar ve etrafımı kuşatırlardı. Bugünmüş gibi hatırlıyorum. Not o benim özgür olduğum son geceydi. Bunun öncesinde bile bir karavanla ders vermeye gittiğim zamanlar olurdu. Birkaç arabaya biner dolaşırdık ve benim bindiğim araca kimin bineceği konusunda münakaşa çıkardı. Ve hatta bazen kardeşler bana benim bulunduğum arabayı kimin kullanacağı konusunda münakaşa yaşadıklarını söylerlerdi. Vallahi bu dediklerim birçok defa yaşandı.

Neyse mahkeme salonuna girdiğimde, salon tıka basa doluydu. İnsanlar omuz omuzaydı. Ancak ben ve babam dışında *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah*'a inanan tek bir kişi bile salonda yoktu. Tüm FBI savcıları, tüm hükumet ajanları, terörle-mücadele yetkilileri ve her gizli servisten yetkililer. Avukat bana buradaki insanların gerçekten benden nefret ettiğini, daha önce böyle bir manzara ile karşılaşmadığını söyledi. Mahkeme salonunda seyirciler olduğunda bu durum yargıyı etkiler. Bilirsiniz onlar nasıl yargılama yapılacağını bilmezler ancak orada bulunarak hakkınızda çıkan hükmün daha ağır olması için mahkeme heyeti üzerinde etki yapmak isterler. Davama bakan avukat daha önce bir ceza davasına katılan bu kadar çok ve çeşitli kişi görmediğini söyledi ve onlar gerçekten senden nefret ediyorlar peki senin iddia ettiğin destekçilerin nerededir? diye sormuştu.

Eski günlere dönersek o zamanlar evimizin üst katı öğrencilere 7/24 açıktı. Vallahi bunu sadece ders çıkaralım diye anlatıyorum başka bir gayem yok. Aslında o zaman evimizde olan kahve yapma makinesi eski modaydı. Daima ziyaretçilerimiz olduğu için yeterli değildi. Ben daha büyük bir kahve makinesi araştırıyordum. Vallahi AC'nin İlim Kahvesi (Ahmed Cibril'in İlim Kahvesi) diyorlardı. İnsanlar ilim öğrenmek için Tebliğ için sürekli girer çıkardı. Allah annemin derecesini yükseltsin, o zamanlarda yiyecek yapmak ve sunmak, kahve yapmak, getir-götür yapmak, misafirlerle ilgilenmek ve diğer işlerlerle tek başına mücadele ederdi. Dersler, ders halkaları bittikten sonra kardeşlerin ta ki banyonun kapısına kadar benim peşinden geldiği günler olurdu. Bugün sanki o günleri

görüyor gibiyim, banyonun kapısının önüne kadar tıkış tıkış oturan insanlar. Öte yandan davama bakan yargıcın boyu 1.80 m. ve oldukça kısa sayılırdı. Buradan alınacak ders, boyu ancak 1.80 m. olan bir yargıcın önünde sizi tek bir kişi bile desteklemiyorsa tüm mahkemelerin mahkemesine çıktığınızda sizi destekleyecek herhangi birinin olacağını mı sanıyorsunuz? Kürsisi tüm gökleri ve yerin büyüklüğünden çok çok daha büyük olan Tüm Gaybları Bilen Allah'ın huzuruna çıktığınız da sizi destekleyecek herhangi birinin yanınızda olacağını mı düşünüyorsunuz? 1.80 m. bir yargıcın huzurunda onlar sizi desteklemiyorsa Allah'ın huzurunda hayli hayli bir destekçi bulamayacaksınızdır. O yüzden attığınız her adımda yemininizi ve niyetinizi yenileyin. Attığınız her adımda bu adımım Allah'ı mutlu eder mi diye düşünün. Bu anlattıklarımdan alacağınız ders bu olsun. Kitlelerin kalabalıkların yanınızda olduğu zamanlar, musibetler sizi etkilediğinde dağılacaktır ve sadece Allah'ı yanınızda bulacaksınızdır. O yüzden attığınız her adımda kendinize sorun bu adımım Allah'ı mutlu eder mi? Eğer siz Allah'ın haklarını korursanız, O da sizi koruyacaktır. Zorlu zamanlarda sabrı korumanın en iyi yollarından biri budur. Ey Allah'ım, bu işi Senin Rızanı kazanmak için yapıyorum- daima. O yüzden niyetiniz önemlidir.

YALNIZ OLSANIZ BİLE SEBAT EDİN DURUŞUNUZU KORUYUN

Süleyman Ed Darrani dedi,

لو شك الناس كلهم في الحق ، ما شككت فيه وحدي

"Bütün insanlar hakktan şüphe etseydi bile tek başına olsa da ben şüphe etmezdim."

اِنَّ اِبْرٰهيمَ كَانَ اُمَّةً

"***Gerçekten İbrahim bir Ümmetti...***"

İbrahim(aleyhiselam) tek başına bir ümmetti. Sahihi Buhari'de yeralan

hadiste belirtildi, İbrahim(aleyhi salatu ves selam) eşi Sara'ya(radiyallahu anha) yeryüzünde senden ve benden başka iman eden yoktur, yeryüzünde iman edenler sadece ikimiziz, dedi.

Şerh El Usuul İ'tikadi Ehli Sünnet vel Cemaat'te El Lalaaka'i sahih zincirle İbn Mes'uddan(radiyallahu anhu) aktardı,

الجماعه ما وافق الحق ولو كنت وحدك

"*Cemaat tek kişi olsan da Hakk üzerinde olmaktır."*

Yani cemaat veya millet, tek başına kalsanız bile hakikat olan, gerçek olan şeydir. Yani eğer hakikati savunuyor veya tek başınaysanız, hakikate muhalifler ne kadar çok olsa da fark etmez asıl cemaat sizsiniz.

Sayıların çokluğuna kanmayın. Şerri, kötülüğü savunanların çok olması o şerri hakikat yapmaz. Hakikati savunanlar azınlıkta olsa bu hakikati yanlış kılmaz.

KUR'AN DA ÇOĞUNLUK GENELDE YERİLİR-KÖTÜLENİR

Kur'an da çoğunluk genelde kötülenir,

وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبيلِ اللّٰهِ

"***Eğer yeryüzündekilerin çoğuna uyarsan, onlar seni Allah'ın yolundan saptırırlar..."(En'am: 116)***

وَمَّا اَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنينَ

"***Sen ne kadar istesen de insanların çoğu iman edecek değillerdir."(Yusuf: 103)***

فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُورًا

"...Ama insanların çoğu inkârda ayak diretti."(İsra: 89)

لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ

"Yemin olsun size hakkı-gerçeği getirdik ancak çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz."(Zuhruf: 78)

اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَة وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

"Gerçekten bunda bir ayet-bir işaret vardır. Ancak onların çoğu mümin değillerdir."(Şu'ara: 8)

وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

"Onların çoğu ancak şirk-ortak koşarak Allah'a iman etmektedirler."(-Yusuf: 106)

KUR'AN DA AZINLIK ÖVÜLÜR

Diğer yandan Kur'an ayetlerinde azınlık övülür,

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ اِلٰى نِعَاجِه وَاِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْخُلَطَآءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ

"Dedi ki: 'Senin koyununu kendi koyunlarına istemekle sana zulmetmiş. Doğrusu ortakların çoğu birbirlerinin hakkına karşı tecavüz ederler ancak inanan ve iyi işlerde bulunanlar hariç onlarda pek azdır..."(-Sad: 24)

Allah, Nuh(aleyhi salatu ves selam) hakkında Kur'an da buyurdu,

وَمَآ اٰمَنَ مَعَهٗٓ اِلَّا قَلِيلٌ

"...Onunla birlikte iman edenlerin sayısı zaten çok azdı."(Hud: 40)

Yani Nuh(aleyhiselam) ile birlikte iman edenlerin sayısı sadece birkaç kişiydi.

Talut ve Calut kıssasında Allah buyurur,

فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ

"...Onlar üzerine savaş yazıldığında onların çok azı hariç yüz çevirdiler..."(Bakara: 246)

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ اِلَّا قَلِيلً

"...Allah'ın üzerinize olan fazileti ve rahmeti olmasaydı çok azınız hariç şeytana tabii olurdunuz."(Nisa: 83)

Dolayısıyla azınlıklar hakk menhec üzerinde oldukları müddetçe Allah tarafından övülür ve genel eğilim, hakkı savunan insanların azınlıkta olmasıdır.

ALLAH HER ŞEYİ BİLDİĞİ HALDE NEDEN BİZİ İMTİHAN EDİYOR?

Geçtiğimiz hafta bahsetmiştik;

فَلَيَعْلَمَنَّ

Allah imtihan eder ve böylece bilir demiştik. Bu meselede en az 45 soru aldım, her defasında bundan bahsetmiş olsam da yine açıklayacağım, dedim. Dikkat ettiyseniz, açıklayacağım diyorum çünkü bu meselenin soruları harekete getireceğini biliyorum bu yüzden bahsedeceğim dedim. Ancak bu iyi bir şey ve bu soruları aldığım için ben çok çok çok mutluyum. Bu kardeşlerimizin derslere olan ilgisini gösterir, *Elhamdulillahil Rabbil Âlemin*. Burada dikkat çekici olan nokta, Allah'ın bilmek için imtihan yapmasına gerek olup olmadığıdır? Allah'ın her şeyi bildiğini biliyoruz o

zaman Allah niye imtihan ediyor? Yani, Allah geçmişi, bugünü ve geleceği her şeyi bildiği halde neden imtihan ediyor?

Bir dağ olsun, bir nehir olsun bir okyanus olsun, onun dışında, ortasında, içinde, derininde her ne varsa Yüce Allah bilir. Bu konuda hiçbir şüphe yoktur.

يَسْمَعُ وَيَرَى دَبِيبَ النَّمْلَةِ السَّوْدَاءِ , فِي اللَّيْلَةِ الظَّلْمَاءِ , تَحْتَ الصَّخْرَةِ الصَّمَّاءِ

"O zifiri karanlık bir gecede bir taşın üzerinde ki siyah bir karıncanın ayak seslerini görür ve işitir." Şu an üzerinizde bir karınca tırmanıyor olabilir duymayı bırakın bunu hissedemezsiniz bile. Allah yedi göğün üzerinde Arşının üzerinde o karıncanın ayak seslerini işitir.

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا اِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الْاَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ اِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

*"**Gaybın anahtarları Allah'ın yanındadır. Gaybın anahtarlarını Allah dışında kimse bilmiyor. Ve O, karada ve denizdekileri bilir. Bir yaprak düşmesin ki O onu bilmesin. Yerin karanlıkları içindeki tane, yaş ve kuru ne varsa her şey apaçık bir kitaptadır."(En'am: 59)***

Her şey kayıt altındadır ve Allah her şeyi bilir. Birkaç gün önce İngiltere'den 7 yaşındaki sevgili öğrencim Muhammed ile konuştum. Ona sen ve ben dedim, eğer bahçemizde küçük bir ağacımız olsaydı, birbiri ardına düşen yaprakları sayamazdık. Kaç tane yaprağın düştüğünü hesap edemezdik, nereye düştü, nasıl düşecek bilemezdik. Yani bizim ufak bir ağacın yaprakları üzerinde bile hâkimiyetimiz yoktur. Ağaçlarla dolu koca bir ormanı düşünün. Veya bir kademe daha üste çıkın ve dünyadaki tüm ağaçları düşünün. Ve Allah ne kadar ağaç varsa hepsinin kaç tane yaprağı

olduğunu, ne zaman bir yaprağın düşeceğini, nasıl düşeceğini, nereye düşeceğini ve nereye gideceğini olmadan önce bilir.

وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا

Herhangi bir yaprak düşecek olmasın ki Allah onu bilmesin. Yani düşen her yaprağı Allah bilir.

Bundan daha küçük daha derin senin benim zar zor fark edebileceğimiz ufak bir tane olmasın ki yeryüzünün derinliklerinde, okyanusun diplerinde en ufak bir şey olmasın ki Allah onu bilmesin. Allah her şeyin en ince ayrıntısını bilir.

Şimdi konumuz olan sorunun cevabına gelecek olursak aslında cevap çok basittir. Allah sadece bir ayette değil birçok ayetinde bunu belirtir,

فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبينَ

"...Böylece Allah kesinlikle sözlerinde doğru olanları bilecek ve sözlerinde yalancı olanları bilecektir."(Ankebut: 3)

وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذينَ اٰمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقينَ

"Ve Allah kesinlikle iman edenleri bilecektir ve kesinlikle münafıkları bilecektir"(Ankebut: 11)

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرينَ وَنَبْلُوَا اَخْبَارَكُمْ

"Andolsun içinizde mücahid olanları ve sabredenleri bilinceye kadar sizi imtihan edeceğiz. Ve size ait haberleri de sizi imtihan ederek açıklığa kavuşturacağız."(Muhammed: 31)

Yani Allah sizi-bizi test-imtihan ediyor ki içimizden mücahid olanlar açı-

ğa çıksın, mücahid olanlar bilinsin.

وَتِلْكَ الْاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ الَّذينَ اٰمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَٓاءَ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمينَ

"...İşte bunlar Allah'ın günleridir, o günleri insanlar arasında döndürür dururuz, böylece Allah iman edenleri bilir ve sizden şahitler-şehidler edinir. Ve Allah zalimleri sevmez."(Al'i İmran: 140)

Yani böylece Allah iman edenleri bilir.

وَ لِيَعْلَمَ الَّذينَ نَافَقُوا وَقيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا في سَبيلِ اللّٰهِ اَوِ ادْفَعُوا

"ve böylece O, nifak yapanları bilir ve onlar gelin Allah yolunda savaşın veya savunun denilirse..."(Al'i İmran: 167)

Yani böylece Allah, münafıkları bilir.

وَاَنْزَلْنَا الْحَديدَ فيهِ بَأْسٌ شَديدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ

"...Ve biz içinde bir sertlik ve insanlar için faydalar bulunan demiri indirdik böylece Allah görmedikleri halde Kendisine ve Rasulüne kimin yardım edeceğini bilir..."(Hadid: 25)

Allah sizi imtihan eder böylece Kendisine kimin zafer getireceğini bilir.

Yine basit bir cevap olarak şöyle diyebiliriz, Allah insanları O'nun her şeyi kuşatan ilmine dayanarak cezalandırmaz veya mükâfatlandırmaz ancak sizin amellerinize bakarak cezalandırır veya mükâfatlandırır. Basit cevap budur. Sizin tek bilmeniz gereken budur ve bu cevap her şeyi açıklar. Allah'ın merhametinden, Allah'ın adaletinden ve Allah'ın rahme-

tinden dolayı Allah bahsettiğimiz gibi her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilir. Ancak Allah sizi sizin hakkınızdaki ilmine göre değil sizin amellerinize, davranışlarınıza göre yargılar. Allah böylece doğru ve yanlış olanları açığa çıkarır. Buda imtihanlar yoluyla olur ve amelleriniz bunu ispatlar. (yani doğrulardan mı yalancılardan mı olduğunuz). Doğrular amelleriyle doğru olduklarını kanıtlar ve kötüler amelleriyle kötü olduklarını kanıtlar.

BİR MÜMİN İÇİN HER ŞEY İYİDİR

Biz ayetlerden, hadislerden, kıssalardan ve sabır hakkındaki âlimlerin sözlerinden bahsettik çünkü zamanla sabır ekşir-bozulur. Zorluklar, sıkıntılar, sabır, sabır, sabır. Gittikçe ekşir ve ekşir bu yüzden bu öğrendiklerinizi kullanın ve bu derslerden öğrendikleriniz sizin için sanki ekşi bir maddenin daha çekici olması için üzerine bal döküyormuş gibi türden çıkarımlardır. Sabrınızı korumaya devam edin ve başınıza ne gelirse sizin için iyi olduğunu bilin.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ ! إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ , وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلاَّ لِلْمُؤْمِنِ

"Müminin işine şaşılır! Onun tüm işi iyidir. Bu sadece mümin için geçerlidir."

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) katlanmak zorunda olduğu en büyük sıkıntının ifk meselesi olduğuna inanıyorum. En büyük sıkıntı olmasa da en büyüklerinden biridir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) namusuna Aişe'ye(radiyallahu anha) zina iftirası atıldı. Müminlerin annesi Aişe'ye(radiyallahu anha) iftira atıldı. Kendisine en çok kimi sevdiği sorulunca Aişe(radiyallahu anha) dediği sevgili eşine iftira atıldı. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) namusuna-şerefine herkesin gözü önünde gururla en çok sevdiğini söylediği Aişe'ye(radiyallahu anha) iftira atıldı. Ayrıca böylece Safvan'a da iftira atıldı. Ebu Bekir'e if-

tira atıldı. Aişe(radiyallahu anha) üzüntü ve keder içinde acılar çekti ve hayatının en sıkıntılı zamanlarını yaşadı. O bizim annemizdir, gururumuzdur, şerefimizdir. Eğer onur ve iffetten bahsediyorsanız bu Aişe(radiyallahu anha) demektir. Başına gelenlerden dolayı çok üzüldü, ancak yaşananlar yaşandıktan sonra Allah buyurdu,

إِنَّ الَّذِينَ جَاؤُ بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ

"***O iftira ile gelenler içinizden bir gruptur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın bilakis bu sizin için iyidir..."(Nur: 11)***

Allah bunun iyi olduğunu söylüyor. Bu imtihanın kötü olduğunu düşünebilirsiniz, ancak Allah bunun onlar için iyi olduğunu söylüyor. Bu fitnenin bu imtihanın etkileri on dört yüzyıl sonra bugünde devam etmektedir. Şii'lerin gerçeğini ve onların Annemizden, Müminlerin Annesinden ne kadar nefret ettiklerini biliriz. Evet, o elbette onların annesi değildir, çünkü o sadece Müminlerin Annesidir. Biz gerçeği biliyoruz ve Ehli Sünnetten olduğunu iddia edip anneleri hakkında kıskançlık duymayanları da biliyoruz. Birinin annesi hakkında kötü konuşursanız, o kişi hayatının geri kalanında muhtemelen sizinle konuşmayacaktır. Şiiler, annemiz Aişe(radiyallahu anha) hakkında kötü şeyler konuşurlar ey sevgili kardeşlerim. Yani Aişe(radiyallahu anha) hakkında her şeyi söyleyebilirler sorun yok ama kendi öz annesi hakkında kimse kötü bir şey konuşamaz. Aişe(radiyallahu anha) hakkında her şey serbest, annesi hakkında değil. Bu ne kadar kötü bir durumda olduğumuz gösteren sadece küçük bir örnektir. Dolayısıyla ifk hadisesinin bereket ve hayrı on dört yüzyıl sonra da devam etmektedir,

لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ

"***...Bunu kendiniz için kötü sanmayın bilakis bu sizin için iyidir..."***

Aynı durum başınıza gelen imtihanlarda, yaşadığınız sıkıntılarda sizin için de geçerlidir bazen bilirsiniz bazen bilmezsiniz.

SERT SÖZLERE KARŞI SABREDİN

Sabredin. İşiteceğiniz sert sözleri, suçlamaları, İslam'ın emirleriyle alay edilmesi gibi sizi rahatsız edebilecek olan şeyleri duymaya karşı sabırlı olun. Bu, sizden önceki Selefin başına da geldi. Sizin nikabınızla, sakalınızla, kamu önünde namaz kılmanızla Kur'an ve Sünnete göre, Sahabe ve Selefe uygun tebliğinizle dalga geçildiğinde, alaya alındığınızda yaşadıklarınızın sizden öncekilerin de başına geldiğini bilin. Tüm bunlar bizden daha iyi olanların başına geldi.

Adamın biri İbrahim İbn Ethem'e lanet okudu. Ona sen bir köpeksin dedi. Sakin ve ılımlı bir şekilde İbrahim İbn Ethem şöyle dedi, "Eğer Cennete gidecek olursam o zaman sanırım bir köpekten daha iyi olacağım. Eğer Cehenneme girecek olursam o zaman bir köpekten daha kötü olacağım" ve sonra oradan yürüyüp gitti. Yine adamın biri bilge bir âlimi aşağıladıktan onu kötüledikten sonra ona "Sana o kadar lanet okuyacağım seni mezarına kadar takip edecektir" dedi. Âlim "Okuyacağın lanetler beni değil seni mezarına kadar takip edecektir" dedi. Yine bir adam Ahnaf İbn Kays'ın peşinden ona lanet okuyarak ve ona bağırarak yürüdü ve Ahnaf bilge bir âlim olarak tanınıyordu. Ahnaf evinin verandasına ulaştıktan sonra sürüp giden tüm küfür ve bağrışlarının ardından adama baktı ve ona "Hey sen, eğer söyleyeceğin başka şey varsa ya söyle ya da git, evimin yakınında yaşayan serserilerin sözlerini duymasını ve sana hoşuna gitmeyecek şeyler yapmasını istemiyorum." Yani mahallem de yaşayan serseriler söylediğin sözlerden hoşnut olmayacaktır, dedi.

Bir gün çocuklar Uveys El Karni'yi taşladılar. Uveys El Karni onlara "Eğer beni taşlamakta ısrar ediyorsanız en azından büyük taşlar atmayın küçük taşlar kullanın ki ayaklarımı kanatmasın ve beni gece namazı kılmaktan alı koymasın", dedi. Bir kadın Malik İbn Dinar'a sen bir ikiyüzlüsün dedi. O, o kadına "Sen beni tüm Basranın asla duymadığı bir isimle çağırdın" dedi. Yani Selefimiz de benzer sözler işittiler, yaşadılar.

Yine birisi, Salim İbn Abdullah İbn Umar İbn Hattab'a(radiyallahu anhum) sen kötü bir şeyhsin dedi. Salim ona "Fazla abartmadın, muhtemelen haklısın kardeşim" dedi ve yürüyüp gitti.

Bir adam, Abdullah İbn Abbas'ın (radiyallahu anhuma) üzerine yürüdü ve ilim sahibi Âlim, Şeyh, İmam ve Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kuzeni İbn Abbas'a hakaret etti. İbn Abbas talebesi İkrime'ye döndü ve "Şu adama ihtiyacı olan bir şey var mı yok mu sor, varsa tüm ihtiyacını gider" dedi. Bunun üzerine adam başını önüne eğdi ve utanç içinde yürüyerek oradan uzaklaştı. İşte bu örnekler İmamlarımızdır- böyle şeyler yaşadılar ve tepkilerini gördünüz. Böyle saldırılar onları öfkelendirmedi, onları durdurmadı, üzerinde bulundukları yol ve menhec hakkında asla şüpheye düşmediler.

Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) bu durumdan muaf değildi. Sahihi Buhari'de Abdullah İbn Mes'ud aktardı, "Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ganimet paylaştırıyordu. Ensar'dan bir adam Allah'ın adına, Allah'ın Vechinin arzu etmediği bir paylaşımdır bu" dedi. Yani o adam Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) adaletsiz paylaşım yapmakla suçladı. Bu büyük bir olaydı. Abdullah İbn Mes'ud o adama senin onun hakkında söylediklerini Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) söyleyeceğim dedi ve sonra dedi "Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına yürüdüm o sahabeleriyle birlikteydi ve ona o adamın dediklerini anlattım." Şimdi buraya dikkat edin- İbn Mes'ud "Söylediklerim Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) derinden etkilemişti ki yüzünün rengi değişti" dedi. Çünkü kendisi malı adaletli paylaştırmamakla suçlanıyordu. İbn Mes'ud, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yüzünün renginin değiştiğini görünce keşke anlattığını anlatmamış olmayı dilediğini söyledi. Sonra Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi, *"Musa benden daha büyük ezalar çekti ve buna katlandı"* dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) eğer çılgına dönseydi ki zaman zaman hakkınızda söylenenler insanı çileden çıkarır ancak kendisini nasıl tuttuğuna, nasıl yatıştırdığına bakın ve Musa benden daha çok acı çekti ve katlandı dedi. Dolayısıyla benzer durumları yaklaşımımız buna benzer

olmalıdır. Bu hadisi yorumlarken İbn Hacer dedi, buradan alınacak ders şudur liyakat sahibi insanların üzülmesi, sinirlenmesi haklı bir eylemdir. Yani şunu bunu duyduğunuz için neden üzülüyorsunuz diyemezsiniz. Evet, liyakat sahibi insanlar haklarında yanlış konuşulduğunda sinirlenebilirler, üzülebilirler bu onların hakkıdır ancak Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) davranışına uygun bir davranış sergilemelidirler.

Burada dikkat edeceğimiz nokta, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sinirlendiği ve bunun yüzüne yansıdığıdır ancak bu durumun kendisinden İslami karakterini almasına izin vermemesidir. Bunun çaresi sabırdır. Şöyle düşünün ne zaman hakkınızda kötü bir şey söylenirse, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Musa(aleyhi salatu ves selam) için söylediğini kendinize söyleyin ve daima Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında söylenenleri aklınızda tutun.

مَا يُقَالُ لَكَ اِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ

“***Senin hakkında söylenenler kesinlikle senden önceki peygamberler içinde söylenmişti...”(Fussilet: 43)***

Yani Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) senin hakkında attıkları iftiralar, yalanlar senden önceki Peygamberler hakkında da söylenmişti. O yüzden sinirlenme. İkinci olarak bunu kulağınıza küpe yapın. Bizim hakkımızda söylenenler, Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında da söylendi. O yüzden bu tür durumlarla karşılaştığınızda rahat olun, sakin olun.

Düşünün Yüce Allah, Rab, Rızık Veren onlara rızıklarını verir, onları yaşatır, onları korur, geceleyin ruhlarını alır, sabahleyin serbest bırakır ve onlar halen Allah hakkında kötü sözler söylerler. Ebu Musa El Eşari(radiyallahu anhu) aktardı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

لاَ أَحَدَ أَصْبَرُ عَلَى أَذًى يَسْمَعُهُ مِنَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّهُ يُشْرَكُ بِهِ وَيُجْعَلُ لَهُ الْوَلَدُ ثُمَّ هُوَ يُعَافِيْهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ

"*Hiç kimse işittiklerine Allah'dan fazla sabredemez, şüphesiz O'na şirk koşarlar, O'na çocuk isnat ederler sonra O onlara şifa verir ve onları rızıklandırır.*"

İnsanlar Allah'a çocuk yakıştırırlar ve bu Allah'a büyük bir hakarettir! Ancak buna karşın Allah onlara sağlık verir, rızık verir.

Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) sizden daha çok iftiralar atıldı ve Musa'ya(aleyhi selam), Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) daha çok iftira atıldı. Âlimlerimize, Sahabelere iftiralar atıldı ve hatta bizzat Yaradanın Kendisi iftira atılmaktan muaf değildir. Bunu aklınızda tutun ve sabrınızı sürdürmek için bir vitamin olarak hafızanızı tazeleyin. Müslümanlar olarak sabrınızı sertleştirin çünkü eskiden dedikleri gibi işler zorlaştığında zorlaşır.

İMTİHAN EDİLDİĞİNİZDE DAİMA TEVBE EDİN VE MERHAMETLİ OLUN

Şunu aklınızda tutun size zarar veren insanlarla imtihan edildiğinizde her zaman tevbe içinde Allah'a dönmeniz gerekmektedir. Daima tevbeye yönelin, bir Tebliğci olsanız da veya alay edilmeniz, incinmeniz, hakkınızda kötü konuşulmasının İslami bir önemi de olsa daima tevbeye yönelin. Hakk menhec üzerinde kararlı durduğunuz için size kötü lakaplar yakıştıranlar onlar da olsa daima tevbeye yönelin. Evine git, odana kapan, kapını kapat ve tevbe et. İbn Teymiyye *Fetaava*'sında belirtti, "Temelde bu yaşadıklarınızın anlamı, size zarar verildiğinde veya size iftira atıldığında tevbe ile Allah'a dönmeniz içindir."

Onlar en azılı kâfirler olabilir ve siz de en dindar bir Müslüman olabilirsiniz, ancak üstün el onlar ise(yani sizi hapse atmışlarsa, size iftira atmışlarsa veya aleyhinize basın kampanyası yürütüyorlarsa) bu sizin işlediğiniz bir günah yüzündendir ve Allah günahlarınızın çoğunu affetti. İlaveten, her ne ile karşılaşırsanız karşılaşın fark etmez, kalbinizde merhamet bulundurmaya devam edin, size zarar verenlerden incitici sözler duysanız da böyle yapın. Kalbinizde onlara karşı merhamet bulundurun.

Size ihanet edenlere veya zayıf anınızda size iftira atanlara veya sizin birçok yardım ettiğiniz insanlar aniden sizin aleyhinize dönseler de onlara karşı kalbinizde merhamet bulundurun. Bu dediklerim yaşanır ve gerçekten böyle birçok vaka vardır. Ben şöyle yardım ettim, bunu yaptım ve onlar birden bana karşı durdular, deriz. Siz yine de onlara karşı kalbinizde merhamet bulundurun. Senin hayatın senden fazlasıdır. Yani benim hayatım sadece Ahmed'den ibaret değildir. Yüce bir amaç için buradasınız, dolayısıyla Tebliğ yolunda zarar görseniz de veya ihanete uğrasanız da kalbinizdeki merhametinizi koruyun.

Asil ruhlu, bağışlayıcı, merhametli Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) çok sevdiği amcasını öldüren katilin şehadetini kabul etti (Vahşi'nin Müslümanlığını). Mekke'yi fethettiğinde sahabelerine işkence yapanlara, öldürenlere yönelik Kâbe'nin kapısında yaptığı konuşmasında (10 bin silahlı mücahidin çevrelediği Mekke müşrikleri) onlara,

لاَ تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّحِمِيْنَ اذْهَبُوا فَأَنْتُمْ الطُّلَقَاءُ

"*Bugün size kesinlikle hiçbir azarlama-kınama yoktur Allah sizi affeder ve O merhametlilerin en merhametlisidir. Gidin siz özgür kılınanlarsınız." dedi.*

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ

"O vakit Allah'tan bir rahmetle onlara yumuşak davrandın..."(Al'i İmran: 159)

Sünen Ebu Davud, Tırmızi ve Ahmed'de yeralan bir hadistir, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَانُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى , اِرْحَمُوا مَنْ فِي الأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ

“*Merhametli insanlara Rahman tebareke ve teala merhamet eder, siz yeryüzündekilere merhamet edin, gökyüzündeki de size merhamet etsin.”* İşte Rasulullah’ın(sallallahu aleyhi ve sellem) bize öğrettiği budur.

Sahihi Buhari ve Müslim’de yeralan bir başka hadis vardır,

إِنَّهُ مَنْ لا يَرْحَمُ لا يُرْحَمُ

“*Merhamet etmeyene merhamet edilmez.”*

Yusuf’un(aleyhiselam) hapishaneden serbest bırakılması kıssasına bakın. Bu, Yusuf’un(aleyhiselam) kıssası hakkında şeyhlerimden duyduğum en güzel detaylar arasındadır. Yusuf(aleyhiselam) hapisten serbest bırakıldığında, güçlüydü, kardeşlerinden intikam almak gücüne ve yetkisine sahipti, her şey bir işaretine bakardı, peki o ne dedi?

يَا اَبَتِ هٰذَا تَأْوِيلُ رُءْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ اَحْسَنَ بِي اِذْ اَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ

“...Ey babacığım! Daha önce gördüğüm rüyanın manası buymuş, Rabbim onu gerçekleştirdi. Gerçekten beni zindandan çıkararak bana en güzel iyilikte bulundu...”(Yusuf: 100)

Aslında Yusuf(aleyhi salatu ves selam) beni kuyudan çıkararak Allah bana iyilikte bulundu da diyebilirdi. Neden hapishaneden dedi de kuyudan bahsetmedi? Çünkü kardeşlerinin duygularını incitmek istemedi ki onun başına gelen her şeyin müsebbileriydi. Ve Yusuf(aleyhi salatu ves selam) artık güçlü olan bir konumdaydı, ancak kardeşlerini incitmekten kaçınmak için kuyudan bahsetmek istemedi, eğer öyle yapsaydı kardeşleri Yusuf’a(aleyhi salatu ves selam) neler yaptıklarını hatırlayacaklardı. Ve şimdi Yusuf(aleyhi salatu ves selam) özgürdü ve üstün olan el oydu, ancak o cömert olanın oğlunun, cömert olanın oğlunun, cömert olan oğluydu.

اَلكَرِيمُ ابْنِ اِلكَرِيمِ ابْنِ اِلكَرِيمِ ابْنِ اِلكَرِيمِ

Yüce gönüllü olan, cömert olan kişi güç sahibi olduğunda olacak olan budur yani merhamettir. Birçok kişi aleyhinize şahitlik edebilir, birçok kişi hakkınızda kötü konuşabilir veya dedikodu yapabilir ki bu çok olur. İnsanlara birçok yardım edersiniz ve aniden yardım ettiğiniz insanlar aleyhinize dönerler. Sizin hakkınızda İnternette küçük düşürücü ifadeler kullanırlar. Zaten kâfirler size karşıdır bir de bu Ümmetin içinden size karşı olan bir grup olacaktır. Keza siz üstün el olduğunuzda, güçlü olduğunuzda yani aleyhinize karşı atılan iftiraları bertaraf etme ve belgeleme imkânına kavuştuğunuzda bu kişileri ifşa edebilirsiniz ancak sabrınız size bunu yapmamanızı söyler. Merhamet edin, bir Tebliğcinin yöntemi zaten budur.

Yusuf(aleyhiselam) nasıl oldu da tüm bu yaşadıklarına dayanacak noktaya geldi ve hatta kendisine zarar verenleri duygularını incitmek istemediği noktaya geldi?

Ona yaptıklarına, ona ve babasına çektirdikleri zorluklara, ezalara karşı kardeşlerine karşı herhangi bir kötü his beslemedi. Bunun anahtarı kalbinizi Allah'a bağlamaktır. Bilin bu hayat ve bu Dava-Tebliğ davası sizin hakkınızda değildir, İslam hakkındadır. Yani Allah ve Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkındadır. Yusuf'un kalbi Allah'a bağlıydı ve en son aile olarak tekrar bir araya geldiklerinde ve üstün el o olduğunda sözüne Allah ile başladı ve sözünü Allah ile bitirdi. Ve dedi,

وَقَدْ اَحْسَنَ بِي

Gerçekten Allah bana güzel bir iyilik yaptı. Allah bana iyilik yaptı ve beni hapisten çıkardı.

Ve sözünü şöyle bitirdi,

اِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَّاءُ اِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

"...Gerçekten Rabbim dilediğine çok lütufkârdır. Gerçekten O, her şeyi bilir, her şeye hâkimdir."(Yusuf: 100)

Evet, Yusuf(aleyhi salatu ves selam) sözüne Allah ile başladı ve sözünü Allah ile bitirdi. Bu yüzden kardeşlerine karşı hiçbir kötü niyet beslemedi. Bir Tebliğci olarak İbrahim(aleyhi salatu ves selam) gibi ol. O ki kendini feda etti ve ateşe atladı, gıdasını ziyaretçileri için feda etti, oğlunu kurban etmek üzere teslimiyet gösterdi. Yani veriyorsunuz, veriyorsunuz, veriyorsunuz karşılıksız veriyorsunuz. Örnek olun ve size sunulan herhangi bir ödülü reddedin. Eğer bir şey beklerseniz, bir şey alırsanız, o zaman bir zarar beklentisi içinde olun. Dolayısıyla verin, verin, verin başınıza gelen sıkıntılara sabredin ve nihai ödülü Allah'tan(teala) alacaksınız,

وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

"...sabredenleri müjdele!" (Bakara: 155)

Zafer sabredenlerin olacaktır.

اَلَّذِينَ اِذَٓا اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُٓوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّٓا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ اُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ

"Onlara bir musibet isabet ettiğinde dediler 'Şüphesiz biz Allah'a aidiz ve O'na döneceğiz.' Rablerinden salavat ve rahmet onlar üzerinedir. Ve onlar hidayete erenlerin ta kendileridir."(Bakara: 156-157)

Sabrederseniz Allah'ın salavat ve rahmetine erersiniz. Allah sizin derecenizi yükseltir. Allah'ın merhametine nail olursunuz ve hidayete erdirilirsiniz. Bunların hepsi ne içindir? Sabrettiğiniz, sabırlı olduğunuz için. Allah sizi hidayet üzere olanlar olarak sınıflıyor o halde sabredin.

TEBLİĞDE SABRETMEK ÖZELDİR

Son nokta, birçok imtihandan kaçınamayacağınızdır. Bazen siz sabra zorlanırsınız ve zaten başka seçeneğiniz de yoktur. Örneğin ölüm- Müslü-

man, gayri Müslim, iyi, kötü, ateist, Yahudi, Hristiyan- herkesin başına gelir ve herkes ölümle test edilir. Varlığını kaybetmek-para kaybetmek- herkes bununla test edilir. Evlilik sorunları- herkes bununla test edilir. Yani bu saydığımız konularda imtihan olmanın özel bir yanı yoktur. Ancak Tebliğ de sabretmek özeldir. Dininde kararlı durmak, başına gelenlere sabretmek işte bu özeldir. Neden? Çünkü diğer testlerden kaçınamazsınız ancak Tebliğ ile test edilmekten genellikle kaçınabilirsiniz.

Tebliğ ile sınanmanız durumunda Tebliği bırakmak ve hatta Tebliğe hiç başlamayıp sakınma şansınız vardır. Yani tamam benim için bu iş bitmiştir diyebilirsiniz. Namazım iş yerimde bana sorun çıkarıyor, bu yüzden iş yerinde Namaz kılmaya son veriyorum, akşam eve dönünce hepsini yatsı vakti toptan kılacağım diyebilirsiniz. Tebliğ başıma sorunlar açıyor, izleme altına alınmama neden oluyor bu yüzden gideceğim karım ve çocuklarımla birlikte oturacağım, diyebilirsiniz. Dolayısıyla sabrın en asil şekli budur, çünkü Allah yolunda acı, sıkıntı çekiyorsunuz ve başınıza gelenlere sabrediyorsunuz. Yani zorla değil, kendi seçiminizle sabrediyorsunuz. Ve sabrın bu şekli özeldir ki bahsettiğimiz gibi amelleriniz sizi Firdevse ulaştıramazsa Allah sizi Tebliğ yolunda sıkıntılara sokarak, testlere tabi tutarak derecenizi Allah'ın Arşına yakın konuma yükseltiyor.

Meselelerin artık katlanamayacağınızı düşündüğünüz noktaya geldiğinde, Cennete atacağınız ilk adımı düşleyin. Daima bunu aklınızda tutun. Dünyadaki en bahtsız kişiyi Kıyamet Gününde Allah bir milisaniye Cennete daldırdığında ve ona dünyada herhangi bir sıkıntı yaşadın mı diye sorduğunda o kişinin başına gelen her şeyi unutacağını hayal edin. Sadece bu sahneyi aklınıza getirin ve sabrınız için size bir vitamin olacaktır.

ŞEYH MUSA'DAN (HAFİZEHULLAHU) HİKMETLİ SÖZLER

Sonuç olarak sizi babamdan hikmetli sözlerle baş başa bırakacağım. Bu sözler sadece seçkin anlamları için değil ayrıca bu sözleri sarf ettiği zamanlama ve yer açısından da gerçekten altın mürekkeple yazılmaya değer sözlerdir. Size bir arka planı anlatayım ki bu sözlerin nerede söy-

lendiğini anlayın. Hapishanenin bir yerinde hücreye kapatıldık. Beni ve babamı ayrı yerlere koydular, yani o hapishanenin bir kanadındaydı ve ben başka bir kanadındaydım. İletişim kuramıyorduk, birbirimizi göremiyorduk. Birbirimizi görüp konuşamıyorduk. İçinde bulunduğumuz hücreler eğer twin-size yani tek kişilik (yaklaşık 99cmx193cm) yatağı getirseniz sığdıramazdınız. Bırakın iki kişilik yatağı(198cmx203cm veya 153cmx203), tek kişilik yatağı bile sığdıramazdınız. Yani hücrelerimiz o kadar küçüktü. 1920 li yıllarda uzun süreli hapis için inşa edilmiş tek kişilik hücrelerdi.

Hapishane müdürü haftada biri ziyarete gelir ve hücrenizin önünde durur teftiş yapardı, hücremin önüne geldiği günlerden birinde ona neden hücrede olduğumuzu sordum. Bana siz asker toplayan ve mahkûmları radikalleştiren teröristlersiniz, dedi. Ona "öyle olsun diyelim, peki delilin nedir?" diye sordum. Bana bir Müslüman din adamının-vaizin hakkımda uzun bir rapor yazdığını söyledi. Tartışmanın bir manası yoktu ve neticede onlarla asla konuşmazdım, onlarla konuştuğum çok az anlardan biriydi. Müslüman bir vaiz hakkınızda rapor yazıyor ve bugün Ümmetin bu sorunun sebebi münafıklardır. O vaiz, toplumda iyi tanınan birisiydi. Hapse girmeden önce şahsen onun adını hiç duymamıştım, ancak hapse girdikten ve hücreye girmeden önce aylar sonra ortaya çıktı ki o vaizin bizzat kendisi bana eski karısı ve bir tıp öğrencisi olan kızının hapse girmeden önce düzenli olarak derslerime katılan öğrencilerim arasında olduğunu söylemişti. Bunlar o kişinin bana söylediği sözleridir ve onun kimleri kast ettiğini hatırlıyorum ki onlar derslerimi asla takip etmemezlik yapmazlardı.

O hücre hapsinin koşulları son derece kötüdür ki özellikle bizim 9 ay kadar kaldığımız özel hücrenin de bulunduğu yerin koşulları çok kötüydü, öyle ki oradan birçok ceset torbası çıkardılar. Hapishane müdürüne eğer ben iddia ettiğin gibiysem babamın hücrede ne işi var? Diye sordum. Her ne kadar babam hapishanedekilerle çok az konuşuyor olsa da babam hakkında da bana söylediğin aynısını söyledi. Ben de ona biz ayrı hücrelerdeyiz, neden onu göremiyorum? Diye sordum. Bana çünkü siz ikiniz her-

kesi radikalleştiriyorsunuz, herkesi ayrıştırıyorsunuz dedi. Ben, babam ve ben senin iddia ettiğin gibiysek bu bir salgın hastalık gibidir. Bizi bir hücreye koyarsanız, senin dediğine göre kimseye hastalığımızı bulaştıramayız dedim. Aptal herif bir süre düşündü ve giderken baba ve oğlu aynı hücreye koymaları için talimat verdi.

Babama refakat ettiğim zamanlar aslında hapiste geçirdiğim en güzel anlardı. Hücrede kaldığımız 9 ayın son 3-4 ayını babam ile aynı hücrede geçirdim. Burada dikkat etmeniz gereken nokta, bu durumun öncesinde ve bugünde öyle babamın meseleyi gülümseyerek karşılaşmasıydı. Babamı sabırlı ve memnun gördüm hiç hoşnutsuzluk içinde görmedim. *Allahumme Barik Lehu*, Allah(subhanehu ve teala) ona iyi amellerle dolu uzun ömür versin. O hücre twin-size yataktan daha dardı alt ve üst yataklı bir ranzası vardı. Ben üstte babam ranzanın alt yatağında yatardı. Bu arada hücre içinde dolaşma alanınız bir namaz seccadesi kadar bile değildi ve sonra arka tarafınızda bir tuvalet vardı.

Ranzanın üst yatağında yattığım halde babamın gülümseyerek Kur'an okuyuşunu ve Namaz kılışını seyrederdim. Babam yüksek sesle Kur'an okumayı severdi ve tüm mahkûmlar onun her gece Kehf Suresini yüksek sesle okuyuşunu dinlemeyi severlerdi. Gülümser, kendisinden bağırarak öğüt isteyen mahkûmlara tavsiyelerde bulunurdu. Bazen demir parmaklıkların orada ayakta durur hutbe verirdi çünkü ancak yüksek sesle konuşursanız sizi duyabilirlerdi. Babam hutbe verirdi, Müslüman ve gayri Müslim mahkûmlara tavsiyelerde bulunurdu. O hücrelerden oluşan hapishanede birçok mahkum Müslüman oldu, *Elhamdulillahil Rabbil Alemin*.

İmanım zayıfladığında, İbn Kayyim'in hocası İbn Teymiyye hakkında söylediği gibi yapardım. Ki o, "Üzüldüğümüzde Şeyhimiz İbn Teymiyye'nin yanına giderdik ve sözleri ile dakikalar içinde imanımızı yeniden canlandırırdı" dedi. Benim de babam da gördüğüm şey buydu. Allah ona iyi amellerle dolu uzun bir ömür versin. Gülümseme yüzünden hiç eksik olmazdı, Namaz da secdede Allah'tan ağlayarak af ve bağışlama is-

tediği karanlık geceler hariç, hep gülerdi. Hapishane dondurucu soğuktu, ısı sıfırın altındaydı çünkü Michigan'ın dondurucu havası sıfırın altındadır. Isının sıfırın altına düştüğü zamanlar battaniyelerimizi toplarlardı, zaten ısıtıcınızın olması söz konusu değildir. Bazı günlerde bilerek bize yemek vermezlerdi sadece su verirlerdi. Irak'tan dönen acımasız gaddar hayvanlar intikamlarını biçare mahkûmlardan çıkarırlardı. Aslında onlara hayvanlar dememeliyim, hayvanlara saygısızlık olur.

Adil olmak gerekirse, bunu onaylamayan sadece birkaç kişi vardı. Irak'tan henüz dönen Meksikalı bir gardiyanı hatırlıyorum, ABD adına savaştığı için Amerikan vatandaşlığı almıştı. Amerikan ordusunda birkaç sene savaştıktan sonra Amerikan vatandaşlığının alınabileceğine dair bir kanun ve tüzük vardı. O Meksikalı gardiyan hücremizin önündeki parmaklıkların önünde durur ve kelimenin tam anlamıyla ağlardı ve bunları size nasıl yapabiliyorlar bilmiyorum, derdi. Elbette bu örnekler istisnadır ve kurallar istisnalara dayalı değildir.

Beni ve babamı farklı hapishanelere ayırmadan birkaç gün önce, ranzama uzanmış babamın parıldayan gülümsemesine ve içeri de yürümeye çalışırken ışıldayan yüzüne bakıyordum. Antrenman yapıyordu yürümeye çalışırken Kur'an okuyordu. Babama dedim "Ey babacığım hiç imanından şüphe ettin mi veya içinden geçtiğimiz sıkıntılar senin imanını hiç zayıflattı mı? Hapishanede işkence görmek, dünya tarafından terk edilmiş bir aileye sahip olmak, kendisinin ve Allah Firdevs cennetlerine kavuştursun annemin yaşadığı hastalıklar, mal kaybı, neredeyse her şeyin kaybı, tanıdığınız son kişiyi hiçbir yerde bulamamak ve daha birçok sorunlar. Hatta Peygamberlerin bile umudunu yitirdikleri bir nokta gelir.

حَتّٰٓى اِذَا اسْتَيْـَٔسَ الرُّسُلُ وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَٓاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَشَٓاءُ

"***Nihayet Peygamberler ümitlerini yitirip de kendilerinin yalancı sayıldıklarını anladıkları sırada onlara yardımımız gelir ve dilediğimiz kim-***

se kurtuluşa erdirilir...”(Yusuf: 110)

مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتّٰى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا مَعَهُ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِ اَلَآ اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيبٌ

“...Onlar şiddetli yoksulluk ve hastalıklardan muzdariplerdi ve hatta öylesine sarsıldılar ki peygamber ve onunla birlikte olan iman edenler Allah’ın yardımı ne zaman dedi, iyi bilin ki Allah’ın yardımı gerçekten yakındır.”(Bakara: 214)

Peygamberler ve bağlıları şiddetli yoksulluk ve hastalıklardan muzdarip oldular hatta Peygamber ve bağlıları Allah’ın yardımı ne zaman diyecek noktaya geldiler. Yani Peygamberler bile halklarından umutlarını yitirebilirler. Nitekim İbn El Kayyim imanımız zayıfladığında Şeyhimiz İbn Teymiyye’ye giderdik dedi.

Size bu girişi yaptım böylece bu sözlerin nasıl bir şartlar altında söylendiğini bilir ve anlarsınız. Çünkü yüzlerce dolarlık konforlu yataklarında eşi ile birlikte yatan biri hiçbir ısıtıcı, hiçbir battaniye olmaksızın sıfır derecenin altında bir ranzada uyumanın ne olduğunu anlayamaz. Bu arada bazen durum tam tersi olurdu yani yazın hava inanılmaz sıcak olurdu ve haliyle bir soğutucumuz da yoktu, tamamen kapalı bir ortamda zar zor hava alabilir durumda olurdunuz. Neyse babama yönelttiğim soruya karşılık babamın yüzü ciddi bir şekilde aydınlandı ve gözlerimin içine bakarak hayatım boyunca yaşayan birinden duyduğum en etkileyici şeyi söyledi, bana “Ey habibi -ey oğulcuğum eğer bu yaşadıklarımız başımıza gelmeseydi o zaman şüpheye düşerdim. Eğer bu yaşadıklarımızı yaşamasaydık o zaman bulunduğumuz yol üzerinde şüpheye düşerdim” dedi.

SABRIN SONUCU

Bir Müslüman, bir Tebliğci olarak kararlı bir Müslüman olarak hayata baktığınız dürbünler, başkalarının hayata baktığı gibi değildir. Onlar hayata ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite den mezun olacaklarmış gibi ba-

karlar. Belki daha sonra yüksek yaparlar veya doktora yaparlar, evlenirler çoluk çocuk yaparlar, çocukları büyütürler ve çalışırlar. Ardından emekli olurlar, güzel bir safiye evinin bahçesindeki sandalyesinde sallandığı halde yanında kendisi gibi yaşlı karısıyla torunlarını severler ve böyle böyle ölümü beklerler, onların hayatı algılama anlayışı budur. Ancak bir Müslüman olarak bir dava için yaşarız dünya nimetlerini elde etmek, materyalist bir dünya elde etmek için yaşamayız.

قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“***De ki: Gerçekten benim namazım ve ibadetlerim ve hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir.”(En’am: 162)***

Benim hayatım Allah rızası içindir. Bu amaç için çabalayın ve bu amaç yolunda karşınıza çıkan sıkıntılara katlanın. Fitnelerle, zorluklarla karşılaşmayı istemeyin ancak zorluklarla karşılaşma beklentisi içinde olun ve onlarla baş edin. İlkeleri olan ve Din için yaşayan bir adam (Tebliğ ileten biri biryana) daima zorluklarla karşılaşacaktır. Üzücü olan şey şudur, gansgsterlerin, haydutların, katillerin, bazen komünistlerin ve en tuhaf ideolojileri takip eden insanların hayat öykülerini yazan kitapları okuduğunuzda inandıkları pisliğe, *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah*’a inananlardan daha sabırlı olmalarıdır. Örneğin gangster John Guardy, bu konuda inanılmazdır.

Babam bana meşhur Ka’ri Ebu Bekir Eş Şatri’nin bir röportajını duyduğunu anlattı. Hepiniz onu tanırsınız, Ebu Bekir Eş Şatri’ye sordular “Kur’an okurken neden ses tonunda biraz hüzün var?” O şöyle cevap verdi “Kur’an ezberlemeye başladığımda, sıkıntılar birbiri ardına gelmeye başladı. O zamandan bugüne sıkıntılar gelmeye devam ediyor.” Müminin hayatı böyledir, sabırla katlanmak zorundasınız, kararlı, sakin ve sabit kalmalısınız.

O yüzden bu tür konuları kafanızda, inancınızda ve yüreğinizde bulundurun. Bu şekilde bir mahkemeye çıkarıldığınızda, ona katlanacak ona

göğüs gerecek kadar güçlü olursunuz. Aslında temas etmek istediğimiz noktalardan biri şudur, birçok insan testi geçemez. Bu başarısız olanlar arasında duyduğunuz isimler vardır, onlardan birkaçının ismini verebilirdim. Evet, bazılarının isimlerini verebilirim çünkü bu konuda açıklar. Bu konuda açıklar çünkü haklarında soruşturma var diye(yani gerçek bir duruşmaları bile yok) daha önce bulundukları yolu terk ettiler. Dünyanın değişmekte olduğunu gördüler ve dünya değişimi nasıl algıladıysa ona göre onlarda değiştiler. Böyle birisinin bizzat kendisi başkalarının başına iş açacak sorunlara yol açarken, soruşturma ve yargılama kendisini vurduğunda ondan nasıl buna sabretmesi beklenebilir! Böyle bir durumda Allah'ın sizin yanınızda olacağını mı sanıyorsunuz?

Böylece bu konuyu sonuçlandıracağız. İnşa'Allah önümüzdeki hafta Asr Suresi Tefsirine geçeceğiz çünkü Asr Suresi bu anlattığımız prensiplerin delilidir.

DERS 12

بِسمِ اللهِ الرَّحْمَانِ الرَحِيمِ اِعْلَمْ رَحِمَكَ اللهُ, أَنَّهُ يَجِبُ عَلَيْنَا تَعَلُّمُ أَرْبَعِ مَسَاءِلِ الْمَسْأَلَةُ لأُوْلَى : الْعِلْمِ : وَ هُوَ مَعْرِفَةُ اللهِ , وَ مَعْرِفَةُ نَبِيِّهِ صلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ وَ مَعْرِفَةُ دِينِ الإِسْلامِ بِلأَدِلَّةِ الْمَسْأَلَةُ الثَّانِيَةُ : الْعَمَلُ بِهِ الْمَسْأَلَةُ الثَّالِثَةُ : الدَّعْوَةُ إِلَيهِ لْمَسْأَلَةُ الرَّبِعَةُ : الصَّبْرُ عَلَى لأَذَى فِيهِ وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى - بِسمِ اللهِ الرَّحْمَانِ الرَحِيمِ -

وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفي خُسْرٍ اِلَّا الَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

الشَّافِعيُّ - رَحِمَ اللهُ تَعَالَى - : لَوْ مَا أَنْزَلَ اللهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِهِ إِلاَّ هَذَهَ السُّورَةَ لَكَفَيْهُمْ

Bu risalenin dört giriş meselesini işliyoruz. Önceki derslerimizde bahsettiğimiz gibi risalenin ana kısmı Tevhiddir. Bu risalenin ana konusu ve özü Tevhiddir. Kitaplığınızı Fıkıh, Usul, Tevhid, Siyer gibi bölümlere ayırmanız gerekirse bu risaleyi Tevhid bölümüne koyabilirsiniz ancak İslam ilmi iç içedir, birbiriyle bağlantılıdır. Geçtiğimiz 11 ders Usul meselelerini ele aldık, Hadis meselelerini ele aldık ve şimdi bu derste daha çok Tefsir konusuna gireceğiz. Gelecekte Tevhid konusunda ilerledikçe, derinleştikçe Vela ve Bera konusundan daha fazla konuşacağız ki yazarın bu konuda açıklamaları olacak. Dolayısıyla temel olarak İslam ilimleri iç içedir.

ASR SURESİ'NE GİRİŞ

Bugün Asr Suresi'ne giriş yapacağız. Üzerinde çok derinlemesine durmayacağız ama neden? Çünkü son 11 derste yaptığımız Asr Suresi'nin tefsirinden başka bir şey değildi. Şimdiye kadar anlattığımız dört giriş me-

selesi doğrudan Asr Suresi'nden alınmıştır. O halde bu muhteşem Sure hakkında konuşmaya başlayalım ve bir girişle sözlerimize başlayalım.

Gerçekten Sureye giriş olarak, aşağıdaki Hadisi bilmeniz size yeterli gelecektir,

كَانَ ارَّجُلانِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا الْتَقَيَا لَمْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَقْرَأَ أَحَدُهُمَا عَلَى الآخِرِ : وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفي خُسْرٍ , ثُمَّ يُسَلِّمَ أَحَدُهُمَا عَلَى الآخِرِ

Bu hadis Taberani'de yeralır ve sahih zincirle gelmiştir. Buna göre "Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) ashabından iki adam bir araya geldiklerinde, birbirlerini gördüklerinde biri diğerine Asr Suresini okumadan ayrılmazlardı. Ve sonra selamlaşarak ayrılırlardı."

Bu size sahabelerin bir araya geldikleri, üzerinde konuştukları meselelerin konusunu gösterir. Bizim de tartıştığımız, konuştuğumuz konularda dikkatli olmamız gerekiyor. Bu ahad hadisi incelerseniz, üzerinde düşünürseniz sahabelerin özleminin, umudunun ve düşüncesinin tamamen İslam olduğunu görürsünüz. İlim metinleri toplamak değildir, ilim öğrendiğiniz dini metinleri uygulamaktır. Sahabenin sahip olduğu ilmin etkilerini bizzat kendi hayatlarında görürdünüz. Onlar ikiyüzlü bir hayat sürmediler yani Mescidde farklı ve özel hayatlarında, evlerinde, kapalı kapıların ardında tamamen farklı davranmadılar. Eğer bugün ilim talebeleri, iş adamları, mühendisler, profesyoneller, mavi yakalılar, beyaz yakalılar, cahil ve okumuş insanlar arasında onların özel yaşantısında neyin hâkim olduğu konusunda bir anket düzenlerseniz siyaset, spor, magazin, ticaret ve hisse senetleri gibi cevapların anketi domine ettiğini görürsünüz.

Sahabeler neden Asr Suresi'ni okurlardı? Onlarca ayet ve hadis bilmelerine karşın neden kendi özel hayatlarında, özel ortamlarında neden Asr Suresi'ni okuyorlardı? Asr Suresini okurken ve üzerinde düşünürken daima Sahabelerin neden bunu yaptığını düşünürüm. Kur'an da 114 Sure

içinde, Sahabe neden Asr Suresi'ni seçti? Benim düşünceme göre eğer bereket için olsaydı Fatiha Suresi çok daha iyi bir seçim olurdu çünkü Kur'anın Anasıdır. Veya Kur'anın üçte birine denk olan İhlas Suresi olurdu. Peki, neden Asr Suresi'ni seçtiler? 3 ayet, 14 söz ve 70 harf. Kur'an da ki en kısa sureler dörttür; İhlas, Kevser, Nasr ve Asr. Aslında Kur'an da ki en kısa sure Kevser'dir ve hemen ondan sonra gelen kısa sure Asr Suresidir. Asr Suresi inancınızın dört temel prensibini, dört temel giriş meselesini size verir. Kurtuluşunuz bu suredir. Bu hayatta ve ahirette başarı olmanın yolu bu suredir. Bu sureyi diğer surelere seçtiler çünkü bu Sure, bulunduğunuz yolu, arkadaşlığın gerçek anlamını ve diğerleri ile ilişkinizin nasıl olduğunu size verir.

"***Asra yemin olsun ki, insanlar(insanlık) gerçekten hüsrandadır. İman edenler ve salih amel işleyenler ve birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna!"(Asr: 1-2-3)***

Allah(subhanehu ve teala) Asr üzerine(zaman) yemin ediyor. Allah, dilediği şey üzerine yemin eder. Allah'ın üzerine yemin ettiği şey veya konu şereflidir, onurludur. Allah bir şey üzerine yemin ediyorsa o şey onurlanır, şereflenir çünkü Allah üzerine yemin etmiştir. Allah'ın sözlerinin en yüce olduğunu biliyoruz, dolayısıyla Allah'ın üzerine yemin ettiği sözlerinin ne kadar değerli ve üstün olduğunu hayal edin. Bu yüzden Bedevinin biri Allah'ın şu sözlerini duyduğunda,

فَوَرَبِّ السَّمَّاءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَّا اَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ

"***Göğün ve yerin Rabbine yemin olsun ki o, sizin konuştuğunuz gibi gerçektir."(Zariyat: 23)***

Evet, bu sözleri duyduğunda o Bedevi titremeye başladı. Bedevilerin çoğu Arabçayı bilirdi. O Bedevi sarsılmaya başladı ve Allah'ı kim bu kadar kızdırdı ki böyle bir yemin etmesi gerekti? Dedi. Yani, Allah'ın yemini kalpten işitti.

ASR NE DEMEKTİR?

Zaman demektir. Bu konuda birçok düşünce vardır ancak kendi bakış açımdan, kendi öğretim deneyimlerden yola çıkarak tüm bu görüşleri toplam dört görüş içinde toplamanın en iyi özet olacağını düşünüyorum ve bu dört görüşün tamamı da doğrudur. Tüm bu görüşleri dört görüş içinde toplayacağız bildiğiniz gibi Kur'an ayetleri zaman zaman geniş kapsamlıdır ve bu nedenle bu tür ayetler hakkında birçok fikriniz olur.

BİRİNCİ DÜŞÜNCE: TÜM ZAMANLAR DEMEKTİR

Asr hakkındaki ilk görüş Asr'ın (الدهر والزَمان) -*dehr ez zamaan* olduğudur. Yani destan, çağ ve zaman demektir. Hangi çağ? Burada iki görüş vardır. İlki, yaratılıştan kıyamete kadar olan zaman veya sizin doğduğunuz andan öleceğiniz ana kadar olan zaman. Zaman bir çıkrık gibidir. Her bir saniye geçtikçe, her bir dakika geçtikçe sizin bir parçanız kaybolmaktadır. Yani sen zamandan yaratılmışsın. Kendinizin saniyelerden yaratıldığınızı düşünün geçen her saniye de sizden bir parça kopar ve geçmişe gömülür.

İbn Abbas(radiyallahu anhuma) dedi, "Asr, dehr demektir"- zaman dilimi, çağ, dönem.

(وَالْعَصْرِ) - *Vel Asr*- ve kasem(yemin) harfidir. Bu yüzden bu görüşe göre Asr zaman demektir. Yeryüzünün yaratılmasından Kıyamete kadar geçen zaman veya birinin doğumundan ölümüne kadar olan zaman.

Asr niçin çok önemlidir? Allah bir şey üzerine yemin ediyorsa, bu meselenin önemli olduğunu gösterir. Önemlidir çünkü insanlığın testi söz konusudur, sizin nihai son durağınızı belirleyecek kader Asr içinde- zaman içinde meydana gelir. Tüm her şey zaman içinde meydana gelir. Ve ayrıca Allah'ın mucizeleri de Asr içinde zaman içinde gerçekleştiği için önemlidir. Size geceyi bir örtü kılan ve dinlenmeniz için size uyku veren kimdir? Allah sabahı yarattı böylece enerjik bir şekilde kalkar günlük işlerinizi ve başka vazifelerinizi yerine getirirsiniz. Allah uykuyu sizin için bir işaret, bir mucize kıldı. Geceyi bir ayet, bir işaret, bir alamet, bir

mucize kıldı. O, geceyi yarattı ve gündüzü yarattı, güneşi ve ayı yarattı ve hepsi bir yörüngede yüzerler. Tüm bunlar Asr içinde gerçekleşir böylece Allah'ın Asrın da mucizeler ve işaretler, alametler meydana gelir. Bu alametler ne zaman gerçekleşir? Asr içinde. Bu nedenle Asr önemlidir. Çünkü sizin nihai geleceğinizi belirleyen şey Asr içinde olur. Ve Allah'ın birçok mucizeleri Asr boyunca gerçekleşir.

Zaman o kadar önemlidir ki kişinin hayatının son saniyeleri kişinin nihai kaderinde belirleyici faktör olarak ortaya çıkabilir. Kişinin söyleyeceği şehadet lafzı onu Cehennem ateşinden azat edilenler ve eni gökyüzü ile yer kadar olan Cennete yükseltebilir. O yüzden tüm hayatınız boyunca zamanın kıymetini hayal edin! Zamanın ne kadar önemli olduğunu gördünüz mü? İşte bu yüzden Allah zaman üzerine yemin ediyor.

İKİNCİ GÖRÜŞ: PEYGAMBER MUHAMMED'İN(SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) ZAMANIDIR

İkinci görüş Asr'ın, Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) yaşadığı hayat dilimi olduğudur. Ki en ideal çağdır ve en önemli zaman dilimidir. Biz o dönemi Altın Çağ olarak kabul ederiz çünkü her şeyimizi o çağa götürürüz. Nitekim Ümmetimiz her şeyde o Altın Çağa başvurmadıkça asla başarıya ve şerefe ulaşamayacaktır. Siyasi meseleleri o Altın Çağa götürürüz. İbadet meselelerini o Altın Çağa götürürüz. Akide, ahlak-görgü kuralları vs. her şeyi o Altın Çağa en iyi asra götürürüz. Bu ikinci görüştür.

ÜÇÜNCÜ GÖRÜŞ: GÜNÜN SONUDUR

Asr hakkında üçüncü görüş, günün son zamanı olduğudur. Kutade görüşlerinden birinin(çünkü bu konuda birçok görüşü vardır) gün ışının son anları olduğunu söyledi. Yani güneş batmadan hemen önceki yani insanların bir gün dedikleri zamandır. O vakit insanlar işten evlerine dönerler, okuldan dönerler veya tarlalarından dönerler mağazaları kapatırlar. Ve sonra gün içindeki kazanç ve kayıplarını hesaplarlar, üze-

rinde düşünürler. O günün kayıpları ve kazançları üzerine düşünmeye başlarlar, o günün muhasebesini yaparlar. Allah, dikkatinizi günün sonuna çekmek ister ki o zaman materyalistik dünya hayatına genelde dünyevi düşüncelere döndüğünüz zamandır. Allah ayrıca sizin ahireti düşünmenizi ister ve ahiretinize ilişkin gün içinde ne kazandığınızı ne kaybettiğinizi düşünmenizi ister.

Ahiret bir iş anlaşmasıdır, ticari bir anlaşmadır. Ahiret bir ticarettir ve Allah ahireti bir ticaret olarak adlandırdı. Günün sonunda nasıl maddi kayıp ve kazançlarınızın muhasebesini yapıyorsunuz aynı şekilde ahiretin de muhasebesini yapmalısınız.

اِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللّٰهِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ

*“**Gerçekten, Allah’ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan açık ve gizli olarak infak edenler asla zarara uğramayacak bir ticaret umabilirler.”(Fatır: 29)***

Bir ticaret asla zarara uğramayacak bir ticaret anlaşması. Allah hayat meselesini asla zarara uğramayacak bir iş anlaşması olarak adlandırdı. Yani dünyadaki iş anlaşmaları gibi değildir. Dolayısıyla dünyevi düşüncede olduğunuz, dünyevi muhasebe yaptığınız günün sonunda ayrıca ahiret içinde muhasebe yapın. Çünkü Allah zamanınızı lehinize kullanmanızı istiyor.

Şeyhlerimden biri bana şeyhlerinden birinin şöyle söylediğini veya şöyle okuduğunu veya dinlediğini söyledi. Kimin dediğini hatırlamıyorum ama o sözü ettiğinde zihnime kazındı. O şöyle dedi âlimler Asrın gerçek değerini bilirdi, “Seyyar araba ile buz satanlara bakarsan Asrın değerini anlarsın”, dedi. Son hacc yaptığım zaman 90’ların ortalarıydı ve hacc boyunca Mina’da, Arafat ve Müzdelife’de birçok hacı adayı vardı keza seyyar arabaları ile sıcağın alnında buz satanlar vardı. Büyük bloklar halinde buz kütleleri getirmişlerdi eğer her saniyenin kıymetini bilmez ve buzlarını-

zı satmazsanız ne olur? Elbette erir. Eğer o satıcılar arabalarını bir kenara park edip Mina'da kurulan çadırların birinde arkadaşı ile sohbet eder, vakit geçirirse ne olur? Sermayesi erir. Böylece anaparası ve karları erir gider. Buzlarınız eridi mi tüm sermayeniz, yatırımlarınız toprağa karışır, buharlaşır gider. Bu durumda yapabileceğiniz tek şey ellerinizi keder ve pişmanlıkla çırpmak olabilir. Yani böyle bir kişinin bir şey yapmasının anlamı yoktur çünkü her şeyini kaybetmiştir. Buz- zamanınızdır- sizin Asr'ınızdır. Eğer bilgece, hikmetli bir şekilde kullanmazsanız, siz farkına bile varmadan arka sokaklarda, arka yollarda faydasız damlalar haline gelir.

Kur'ana bakarsınız çok şaşırırsınız, şaşkınlıktan dehşete düşersiniz. Allah, hareketin başladığı ve günün aydınlandığı günün ilk vakitlerine yemin eder,

وَالضُّحٰى

"***Kuşluk vaktine yemin olsun"(Duha: 1)***

Kuşluk vakti öğleden önceki vakittir, günün ilk zamanlarıdır işe gidersiniz, okula gidersiniz, amellerinizin ve faaliyetlerinizin başladığı zamandır, Duha-kuşluk vaktidir.

Birkaç ayet sonra Allah söylüyor,

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰى

"**Ve ileride Rabbin sana verecek ve sen razı olacaksın."(Duha: 5)**

Allah, gün ışığına, günün aydınlanmaya başladığı ilk anlarına yemin etti ve hemen ardından bir müjde ve vaatte bulundu.

Ancak Asr Suresine baktığımızda bambaşka bir şeyle karşılaşırız,

وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ

“***Asra yemin olsun ki gerçekten insan kesinlikle hüsrandadır!”***

Asr’ın günün sonu olduğu görüşüne göre- yani herkesin işten döndüğü güneşin batma saatinden biraz önceki zaman akşamın girmekte dolayısıyla ertesi günün başladığı zamandır. Ve sonra Allah, insanın gerçekten hüsran içinde, kayıp içinde olduğunu söyledi. Allah neden bu ayette hüsrandan, kayıptan bahsetti? Çünkü günün sonudur. Eğer o günden lehine faydalanamadıysan buzların erimiştir. Duha Sures’sinde duha üzerine-kuşluk vakti üzerine Allah yemin etti ve arkasından bir vaatte bulundu çünkü günün başlangıcıdır. Yani sizi iyilikler yapmaya, güzel işler yapmaya teşvik ediyor. Dolayısıyla eğer günden faydalanamadıysanız Asr’ın gün sonu olduğunu düşünen görüşe göre o günü yitirmişinizdir, kazanç elde edemediniz, kayıp yaşadınız.

DÖRDÜNCÜ GÖRÜŞ: İKİNDİ NAMAZI VAKTİDİR VEYA İKİNDİ NAMAZININ GİRDİĞİ VAKİTTİR

Asr hakkında dördüncü görüş Asr’ın tam olarak İkindi namazı vakti demek olduğudur. Veya ikindi namazı vaktinin girdiği zaman olarak ikinci bir görüşte ekleyebiliriz. Yani İkindi Namazı’nın kılındığı zaman değil, vaktin girdiği Akşam namazının giriş vaktine kadar olan zamandır. Neden böyle demişler? Namazın önemini ve şerefini göstermek için.

Buhari’de yeralan bir hadistir, İbn Umar(radiyallahu anhuma) dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

مَنْ فَاتَتْهُ صَلاَةُ الْعَصْرِ فَكَأَنَّمَا وُتِرَ أَهْلُهُ وَمَالُهُ

“*Her kim İkindi namazını kaçırırsa ailesini ve malını kaybetmiş gibidir.”*

Buhari’de yeralan bir hadistir,

مَنْ فَاتَتْهُ صَلاَةُ الْعَصْرِفَقَدْ حُبِطَ عَمَلُهُ

“*Her kim İkindi namazını-vaktini kaçırırsa gerçekten amelini iptal eder.”*

Bu hadise dikkat edin, İkindi Namazının vaktinin kaçırılmasından bahsediyor, ihmal veya tembellik yüzünden İkindi Namazı kılmamasından değil. Gözlerinizi kapatın gün içinde yaptığınız her şeyin sizin için iyi olduğunu hayal edin, hayatınızda mutlusunuz, işiniz güzel, okulunuz harika ve ailenizle ilişkileriniz güzeldir, tüm bu meselelerde zirvedesiniz ve birden uyanıyorsunuz veya evinize doğru yürüyorsunuz ve her şey gitmiş. Malınız gitmiş, aileniz gitmiş(Allah ailenizi korusun) ve işiniz gitmiş. Nasıl hissedersiniz? Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kişinin İkindi Namazı vaktini kaçırmasının durumunun bundan çok daha kötü olduğunu söylüyor.

SEÇİLMİŞ GÖRÜŞ

Allah'ın sözlerinin mucize olduğunu ve Kur'anın manalarının çoğunlukla birçok manaları kapsayabileceğini aklınızda tutun. Et Tabari(rahimehullahu) bu konuda doğru görüşün yani Allah'ın üzerine yemin ettiği Asr'ın zaman simgesi olduğunu söyledi. Gündüz, akşam, gece. Temel olarak yukarıda bahsettiklerimiz tamamı- yani tüm zamanlar. Allah belirli bir zaman veya çağ dilimi belirtmedi, bu yüzden her şey bu surede belirtilen Asr'a (zaman) girer.

Şankıti(rahimehullahu) de ayrıca Et Tabari'nin Asr hakkındaki görüşünü benimser. Bahsettiğim eski Şankıti- büyük Şankıti (*El Adhwaa Vel Beyaan* müellifi) çünkü birçok Şankıti vardır ve onların bir çoğu da âlimdir. O, babamın hocasıydı ve o zaman babam Medine'de iken ben daha bir çocuktum. Keşke gözümü üzerinden hiç ayırmasam dediğim ilmin devlerinden bir adamdı. Bugün yüzlerce âlimin atıfta bulunduğu Şankıti, ilim sahipleri arasında Eş Şankıti dedikleri Şankıti işte babamın da hocası olan ilimde dev olan Şankıtidir. Nasıl El Kitab denilince Müslümanlar otomatik olarak Kur'anı anlarlar, Eş Şankıti denilince de o anlaşılır.

Babam yaklaşık 50 yıl eski olan Eş Şankıti'nin tefsirini kayda alırdı yaklaşık 12 yıl önce FBI tarafından el koyuluncaya kadar yatağının altında saklardı. O kayıtlar içinde Tevbe Suresi tefsirini dinlediğimi hatırlıyorum. İlimde dev olan Eş Şankıti'nin talebeleri arasında İbn Baz, İbn

Useymin, Abdur Rahman El Barraak, Hamud El Ukla, Bekr Ebu Zeyd ve Atiyye Salim(rahmetullahi aleyhim ecmain) vardır. Atiyye Salim'in onun bir numaralı talebesi olduğuna inanırım çünkü Eş Şankıti'nin yanından hiç ayrılmadı. Atiyye Salim onu buldu, onunla buluştu ve ondan bir daha ta ki onun son anlarına kadar ayrılmadı. Ve Atiyye Salim benim hocamdır ve babamın hocasıdır.

Şankıti, Üç Kur'an Tefsiri yazdı. Son yazdığı ve en titiz olanı muhteşem bir tefsirdir Kur'anı Kur'anla tefsir etti. 7 cilt halinde yazdı ve Mücadele Suresi 22. ayetinin tefsirine geldiği sırada vefat etti, rahmetullahi aleyhi. Benim ve Babamın da hocası olan Eş Şankıti'nin talebesi ve ona en yakın kişi olan Atiyye Salim tefsirini tamamladı. Ve daha sonra baskıya gönderdi ve şimdi o tefsire (أضواء البيان)-*Edvail Beyan* denildi.

Bir keresinde babam bana Eş Şankıti'ye Tefsire neden bu kadar önem verdiğini sorduklarını söyledi. Eş Şankıti Usul konusunda muazzam ilim sahibi birisi olsa da hayatının büyük bölümünü Tefsire adadı. Fıkıh'da, Akide'de de büyük ilim sahibiydi ve bu konuda risaleleri vardı. Birçok İslam ilminde bir ustaydı hatta Arab dili ve gramerinde ustaydı. Eş Şankıti cevap olarak şöyle dedi, "Benim bildiğim kadarıyla Kur'an da hiçbir ayet üzerinde Selefin tek görüşü olmamıştır." O parlak bir âlimdi, öğrencilerine güvenirdi. Babam bana bunu duyduğunu söyledi elbette ben babamı severim, babama güvenirim ve babama inanırım. Allah babama iyi amellerle dolu uzun bir ömür versin. Medine'ye İslam Üniversitesi'nde eğitim almak için tek başıma döndüğümde Şeyh Atiyye Salim'e eşlik ettim. Ona babamın bana anlattığını işittin mi diye sorduğumda Şeyh Atiyye Salim "Babanın sorduğu o günü, bulunduğumuz ortamı ve çevreyi hatırlıyorum. O ilmin devleri yani Selef'in bu konuda tek bir görüşü olmadığını bildiğini söyledi."

Şimdi ise kendilerini Müfessirlerin İmamı olarak tanıtarak etrafta dolanan Allah düşmanlarını ve insanlık düşmanlarını hoşnut etmek için Allah'ın ayetlerini ve Hadisleri ufak bir meblağa satan aşağılık reziller vardır. Birkaç gün önce bir kardeş yanıma geldi, dürüst bir kardeşti ve

onun dürüstlüğüne saygı duymak zorundayım. Bana "Belirli bir yerde eğitim almak için tezkiye yazar mısın?" dedi. Ben onu tanımadığım için ona birkaç soru sordum ve ne amaçla eğitim almak istediğini sordum. O son derece açık sözlü ve dürüst davrandı ve bankayı kapatmak için- yani gelir elde etmek için öğrenmek istediğini söyledi. Bana Arabça bilen birini tanıdığını ve onun kendine ait bir enstitüsü olduğunu ve kafa başına ücretle eğitim verdiğini söyledi. Bana bazı isimler verdi ki hiçbirini tanımıyorum. O bahsettiği şahıstan tefsir öğrenmek isterseniz, eğitim için para ödemek zorundasınız- kendisinin de aynısını yapmak istediğini söyledi.

Bugün kardeşlerinin başına bir felaket gelince yetersiz Müfessirler minberlerde birbirlerine bağırarak, el çırparak birlik içinde dövünürler. Öte yandan, Allah'ın ayetleriyle oynarlar, hadislerden alıntılar yaparlar ve ayetlerin manalarını değiştirirler. Ve sonra Bangladeş'de 2500-3000 şerefli kardeşimizin katledilmesi gibi tarihi bir soykırım yaşandığında aniden minberlerin susturulduğunu görürsünüz. Onlar hermafrodittir yani çift cinsiyetlidirler. Daha önce söyledim ve şimdi yine tekrarlıyorum. Böyleleri Ümmetimiz içindeki çift cinsiyetlilerdir, düşünce ve konuşma biçiminde farklı ve çelişkili niteliklere sahip olanlardır. Müslümanlar öldürüldüğünde bir şekilde düşünürler, gayri-Müslimler öldürüldüğünde farklı bir şekilde düşünürler.

Hata sadece bu habis tümörlerde değildir ayrıca onların peşinden sürüklenen, onların etrafında dolaşıp duran cahil kitlelerdedir. Mücevhercilik konusunda herhangi bir fikir olmayan birinin elindeki kolyesini, karısının kolyesini tamir etmek için bıraktığı mücevher tamircisine ta ki o kişin güvenilir dürüst bir mücevher tamircisi olduğunu anlayıncaya kadar yarım saat bile güvenmediğini görürsünüz. Kolyesini tamir etmek için 5 dk bile güvenemez. Aynı durum doktorlar içinde geçerlidir, gider en iyi doktoru seçer ve onu iyice araştırır. Ancak söz konusu Dini olduğunda dinini gidip bu çift cinsiyetlilerden alır. Şimdi konumuza geri dönelim,

Bu ayeti yorumunda Şeyh Şankıti (Tefsir devi) Et Tabari'nin Asr hak-

kındaki görüşünü benimsedi, yani Asr tüm zamanlar demektir görüşünü benimsedi. Başlangıçtan- sona veya dünya üzerindeki zamanınız, aslında tüm zamanlar demektir. Temel olarak birey olarak dünyadaki geçirdiğiniz zaman ve tüm yaratılış zamanı demektir. Onun düşüncesi Et Tabari'ye çok benziyor, bundan bahsediyorum çünkü Eş Şankıti'nin bu düşünceyi nasıl seçkin bir şekilde seçtiğini ve nasıl desteklediğini görmenizi istiyorum. Eş Şankıti şöyle dedi, Asr Suresi'nden önceki sure Tekasur'dur,

اَلْهٰيكُمُ التَّكَاثُرُ حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ

"***Çoklukla övünme yarışı sizi kabirlere varıncaya kadar oyaladı. Hayır! Yakında bileceksiniz."(Tekasur: 1-2-3)***

Tekasur Suresi'nde, Allah mezarları ziyaret edene, mezara gidinceye kadar dünyevi şeylerle meşgul olunmasını kötülüyor. Öyle ki böyle bir kişi mezara girinceye kadar hayatından bir fayda sağlayamıyor. Ve sonra Asr Suresi'nden sonra El Hümeze Suresi gelir. Allah benzer şeyi söyler, mal biriktirmenin, servet biriktirmenin sizi ebedileştirmeyeceğini söylüyor. O halde zamanınızı iyi değerlendirin, böylece ahiret hayatınızda başarılı olabilin.

وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ اَلَّذي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ

"***Arkadan çekiştiren, ayıp kusur arayan, servet toplamış ve onu sayıp durmuş olan herkesin vay haline!"(Hümeze: 1-2)***

Sonuç olarak Asr Suresi'nden önceki sure aslında kişiye dünyada geçirdiği zamanı iyi değerlendirmesini söylüyor ve Asr Suresi'nden sonraki sure de benzer şeyleri söylüyor ve bu iki sure arasında en iyi uyan Asr Suresi'dir- çünkü aynı konu ve mana söz konusudur- yani bu dünyada yaşadığınız zamandan faydalanın. Böylece Eş Şankıti, Asr Suresi'nden önceki ve sonraki surelerden yola çıkarak düşüncesini inşa ediyor.

EL ASR'IN ÖNEMİ

Asr- Arabça bir sözcük üç harf- *Ayn, Saad ve Raa.* Bir sözcüktür ama anlayan için büyük bir sözdür. Bugün burada bizi takip edenlerin çoğu gençlerdir veya genç yaşta olanlardır. Onlar geleceğimizdir ve önlerinde uzun bir yol vardır. Gençlerin çoğu zamanın değerini bilmiyor. Gençlerin ve yaşlıların çoğu zamanın kıymetini bilmiyor ancak bu sorun genellikle gençler arasında yaygındır. Birçok genç zamanın kıymetini bilmiyor ve böylece yanlış kullanıyor.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Buhari'de yeralan bir hadiste söyledi,

نِعْمَتَانِ مَغْبُوبٌ فِيهِمَا كَثِيْرٌ مِنَ النَّاسِ : الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ

"*İki nimet vardır ki insanların çoğu ziyandadır: Sağlık ve boş vakit."*

Yani insanların ziyanda olduğu, gerektiği gibi faydalanamadığı iki nimet vardır, sağlık ve iyi ameller yapmak için boş vakit.

Kişi sağlıklı olabilir ancak bu hayatında veya ahiret hayatında meşru bir amaç için kullanmaz tıpkı zaman gibi. Zaman bir çıkrık gibidir. Sizden eksileni asla geri getiremeyeceksinizdir. Çoğunlukla yaşlılar hayatlarının sonuna doğru zamanın kıymetinin farkına varma eğilimindedir. Artık zamanı gerektiği gibi kullanmaya muktedir olmadıkları zaman, zamanın kıymetinin farkına varırlar. Ancak zamanı geri alamazlar çünkü geçen geçti ve geçmişte kaldı. Yine birçok zaman, zaman kaynağına sahip olan gençlerle karşılaşırız ve sağlık gibi bir değere sahiptirler ancak bunun farkında değillerdir ve etkili de kullanmazlar. Ve sonra nihayetinde zamanın farkına varan yaşlılar vardır ancak ne yazık ki ya bir bastonla ya tekerlekli sandalye ile yürürler, doktora gidip gelerek zamanlarının çoğunu geçirirler. Kişi yaşlandıkça, yaş aldıkça bilgeliğe, hikmete sahip olmaya başlar ve boşa harcadığı ömür için pişmanlık duyar. Yani geçmiş zamanları Haram işlerle geçirmemiş, tarafsız-nötr geçirmiş olsa da dürüst bir yaşlı bilge pişmanlık duyacaktır.

Buna dikkat edin ve bundan yararlanın. Siz gençlere bundan faydalanmanızı söylüyorum sizin için geç değildir. Siz gençsiniz, siz gençliğinizin zirvesindesiniz. Öğrenmek, ibadet etmek ve Tebliğ'den faydalanmak için kullanın. Hayatınızdan bir dakikanızın bile boşa geçmesine izin vermeyin. Büyüklerimizin talebelerine söyledikleri şu söz meşhurdu, genç iken ezberlemek bir taşa yazı yazmak gibidir, yaşlandıkça ezberlemek suyun üzerine yazı yazmak gibidir. Babam ise bu görüşe katılmaz. Allah babama iyi amellerle dolu uzun ömür versin ve Cennette en yüksek dereceler versin. O şu an 75 yaşında ve şu an hafızasının gençken olduğundan daha iyi olduğunu söylüyor.

El Hasan El Basri "Zamanında mallarından daha cimri olan insanlarla karşılaştım. Onlardan para isterseniz size karşı cömert olurlardı. Ancak ondan zaman ayırmasını isterseniz size zaman ayırmazlardı" dedi. Er Rabii' İbn Süleyman, Eş Şafi'nin(rahimehullahu) geceyi üçe böldüğünü söyledi. Bir bölümü yazmak için, bir bölümü namaz kılmak için ve üçüncü bölümü uyumak için. Tek bir anını boşa harcamazdı. Aamir bir âlimdi, bir adam onun yanına geldi ve Aamir adamın boş lakırdı için yaklaştığını anladı, adam ona "Aamir seninle konuşmama izin ver" dedi. Aamir "Eğer güneşi durdurabilirsen, o zaman oturup konuşalım" dedi. Yani eğer zamanı durdurabilirsen oturup konuşalım. Eğer yapamazsan zamanımı etkili ve hikmetli bir şekilde sınırlamak zorundayım." Hammad İbn Seleme, hocası Şeyh Süleyman Et Teymi hakkında "Şeyhininin ne zaman yanına gitse onu ya abdest alırken, ya Cenaze de veya Mescidde öğrenirken ve öğretirken gördüğünü" söyledi. Süleyman Et Teymi, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Hicretinden 46 yıl sonra dünyaya geldi ve Muhaddisti. Hammad İbn Seleme hatta şeyhinin bir günah işlemeyi düşünecek bir vakti olmadığını bile söyledi.

Et Thahabi(rahimehullahu) El Hatib El Bağdadi'nin hayatını anlattığında, belgelediğinde "Onun hakkında anlattığı ve hatırladığım şeylerden biri Hatib El Bağdadi'nin cadde ve sokakta yürürken elinde bir kitap olduğu, tüm vaktini okumayla geçirdiğiydi" dedi. Boşa harcanacak zaman yoktur. Ebu El Vefa Ali İbn Akil şöyle derdi, "Hayatımda bir anımı bile boşa har-

camam caiz değildir. Eğer gözlerimiz kullanmıyorsam, dilimi kullanırım. Dilimi kullanmıyorsam, aklımı kullanırım ve öğrendiklerim üzerinde tefekkür ederim."

KUR'AN VE SÜNNETTE YEMİN

Allah, yaratıkları üzerine yemin ediyor, insanlar üzerine yemin ediyor, hayvanlar ve cansız şeyler üzerine yemin ediyor. Duha(kuşluk vakti), Leyl(gece) ve Fecr(sabah) üzerine yemin ediyor ancak Allah'ın üzerine yemin ettiği tek insan Peygamber Muhammed'dir(sallallahu aleyhi ve sellem)

لَعَمْرُكَ اِنَّهُمْ لَفي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ

"***Ömrüne yemin olsun, gerçekten onlar sarhoşlukları içinde bocalıyorlar."(Hicr: 72)***

Yani Allah, Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatı üzerine yemin ediyor.

Herhangi bir meseledeki hikmeti bilmiyor veya Kur'an ve sahih hadislerdeki bazı meseleleri kavramakta aklınız yetersiz kalıyorsa, o şeye itiraz etmeyin veya karşı çıkmayın. Asla böyle bir şey yapmayın eğer karşı gelirsen İblisin sınıfına düşersin. Ki İblis bunu yaptı ve içine düştüğü şeye düştü.

ءَاَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طينًا

"***...Çamurdan yarattığın kimseye mi secde edeyim?"(İsra: 61)***

Allah'ın söylediği şeyi kafası almadı ve çamurdan yarattığın birine mi secde etmemi bana söylüyorsun dedi. Şeytanın çilesi, itiraz ederek başladı. O yüzden eğer bir şey Kur'an ve Sahih Hadiste yeralıyorsa, öyle kabul et ve boyun eğ, teslim ol.

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ فيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْليمًا

*"**Hayır, senin Rabbine andolsun aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümde içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın onu kabullenmedikçe ve boyun eğip teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar."(Nisa: 65)***

O yüzden ayet ve sahih hadislere itiraz etme, eğer kötü zan gütmek isterseniz, şeytanın özelliklerinden biri olduğunu bilin.

Bu mesele de yapacağımız aşağıdaki ayete uymaktır,

لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْـَٔلُونَ

*"**O yaptığından sorulamaz, onlar sorulacaklar."(Enbiya: 23)***

Allah'ı sorgulayamazsın! Allah'ı yaptıkları nedeniyle sorgulayamazsın, sorguya çekilecek olan sizlersiniz, bizleriz. Nitekim sorguya çekilecek olan sorguya çekeni sorgulayamaz. Allah neden yemin ediyor diyenleri duyarsınız, Müminler zaten inanırlar. Gayri-Müslimler ise asla inanmayacaklardır.

وَلَئِنْ اَتَيْتَ الَّذينَ اُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ اٰيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ

*"**Yemin olsun, kendilerine kitap verilenlere her ayeti delil getirsen, onlar yine de senin kıblene uymazlar..."(Bakara: 145)***

Yani onlara Allah'ın her ayetini(deliller, ayetler, hadisler, işaretler, alametler) getirsen de uymayacaklar, sana tabi olmayacaklardır. Nitekim bazıları Sa'dın ölümünde Allah'ın Arşı'nın neden titrediğini sorarlar. Ve inanmadıklarını söylerler. Hadis sahihtir, ama inanamıyorum, derler.

KUR'AN VE SÜNNETTE NEDEN YEMİN EDİLİR?

Yemin konusunda bazen âlimler Kur'an ve Sünnetin prensiplerinden ve Selefin sözlerinden hikmetler çıkardılar. Kur'an ve Hadislerde neden yemin edildiğine ilişkin üç nokta çıkardılar.

Her şeyden önce, dillerin yayılmasıyla Kur'an yaygın bir şekilde yabancı dillerde okunmaya başladı ve birçokları Kur'anın Arabça indirildiğini unutmuş olabilir. Arabça, Kur'anın dilidir, Kur'anın vahyedildiği dildir. Arab dilinde yemin meseleleri teyit etmek içindir. Kişi onları bilse ve onlar şüpheden uzak ta olsa Arab dilinde yemin teyit etmek için gelir. Yemin, Arab dilinin bir parçasıdır ve Kur'an da kullanılır çünkü Kur'an Arab dilinin belagatinin zirvesinde geldi. Birinci nokta budur.

İkinci nokta yemin edilen meseleler Müminlerin imanını arttırır. Bunu inkâr etmenin bir nedeni yoktur ve kişinin imanını teyit etmek için başka meseleleri veya araçları örnek getirmesinde yanlış olan bir şey yoktur. Şöyle ki, İbrahim(aleyhiselam) dedi,

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ رَبِّ اَرِنِي كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰى قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي

"Hani İbrahim 'Rabbim bana ölüleri nasıl diriltiğini göster' demişti.' O 'İnanmıyor musun?' dedi. İbrahim 'Hayır, elbette inanıyorum ancak kalbimin tatmin olması-imanımı güçlendirmek için' dedi..."(Bakara: 260)

İbrahim(aleyhi salatu ves selam) Halilullahtır. Evet, iman ediyorum ancak imanımı güçlendirmek istiyorum, dedi. Dolayısıyla yemin, kişinin imanını güçlendirmek içindir.

Üçüncü nokta meselenin önemine dikkat çekmek içindir. Yemin, üzerine yemin edilen şeyi önemli kılar. Böylece Allah'ın üzerine yemin ettiği şeyin ne kadar önemli olduğunu anlarsınız. *El Fetaava*'nin ciltlerinden birinde İbn Teymiyye(rahimehullahu) Allah onu şereflendirmek için, ona

değer vermek için, ona dikkat çekmek için, onu övmek için bazı yaratıkları üzerine yemin eder, dedi.

وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفي خُسْرٍ

"Asra yemin olsun ki gerçekten insan kesinlikle hüsrandadır!"

Ayetin Arabçasında (إنَّ)- *inne* Tevkiyd içindir yani önem, güvence ve onay demektir. (لَفِي)-*le fii deki Lam* ayrıca tevkiyd içindir. Böylece bu ayetlerde yemin teyidi, inne teyidi ve La teyidi vardır.

وَيَسْتَنْبِؤُنَكَ اَحَقٌّ هُوَ قُلْ اي وَرَبّي اِنَّهُ لَحَقٌّ وَمَا اَنْتُمْ بِمُعْجِزينَ

"'Bu söylediklerin bir gerçek mi?' Diye senden haber soracaklar. De ki: 'Evet, Rabbime andolsun ki, şüphesiz o bir gerçektir ve sizler aciz bırakacak değilsiniz'"(Yunus: 53)

وَقَالَ الَّذينَ كَفَرُوا لَا تَأْتينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلٰى وَرَبّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ

"İnkar edenler dediler ki: 'Kıyamet saati bize gelmeyecek'.'Hayır, Rabbime andolsun o size gelecektir.'"(Sebe: 3)

زَعَمَ الَّذينَ كَفَرُوا اَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلٰى وَرَبّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسيرٌ

"İnkâr edenler asla diriltilmeyeceklerini zannediyorlar. Hayır, Rabbime andolsun diriltileceksiniz sonra yaptıklarınız mutlaka size haber verilecektir. Bu, Allah'a göre oldukça kolaydır."(Teğabun: 7)

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yemin ettiği üç olay vardır. Aslında, Allah yemin et diyor. Bunlar diriliş meseleleridir ve böylece dirilişe dikkat çekiyor çünkü önemlidir ve çok önemli bir konudur.

Hadislerde başka meselelerde vardır.

وَالَّذِي نَفْسِ بِيَدِهِ

“*Nefsim Elinde Olana yemin ederim.”*

وَمُقَلِّبَلِ الْقُلُوبِ

“*Kalpleri Çeviren Adına yemin ederim.”*

Birçok hadiste Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) buna benzer yeminler etti. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) doğru, dürüst, güvenilir bir insandı ve yemin etti. Aslında, Allah ona yemin etmesini emretti böylece o meseleye dikkat edebilelim, dikkatimizi o meseleye yöneltebilelim böylece meseleye daha yüksek bir saygı duyalım ve el üstünde tutalım.

İNSANLARIN YEMİNLERİ

Allah, dilediği şey üzerine, yarattıklarından dilediği üzerine yemin eder. Biz ise sadece Allah adına yemin edebiliriz. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sahih bir hadiste söyledi,

مَنْ حَلَفَ بِشَيْءٍ دُونَ اللهِ فَقَدْ أَشْرَكَ

“*Her kim Allah’ın dışında bir şey üzerine yemin ederse şirk koşar.”*

Tırmızi ve El Hakim’de yer alan sahih hadisi hepiniz bilirsiniz;

مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْأَشْرَكَ

“*Her kim Allah’tan başkasına yemin ederse inkâr eder veya şirk koşar.”*

Birisi Asr, ebeveynleri, ebeveynlerinin hayatı ya da ebeveynlerinin mezarı üzerine yemin ederse bu sözü söylediği için bir kâfir olur mu? Bunun iki yönlü cevabı vardır. Eğer kişi Allah’tan başka birine, bir şey üzerine inanarak yemin ederse veya o kişi veya şeyin statüsünü Allah’a eşit kılarsa ve daha yüksek tutarsa veya Allah gibi kudretli ve kutsal tutarsa dini-

ni geçersiz kılar. Eğer dil sürçmesi sonucu veya gelişi güzel yemin ederse bu bir günahtır ve küçük şirktir. Kişi ailesini onurlandırmak için yemin ederse ancak Allah'a hiçbir suretle yakın, denk veya üstün tutmazsa, Allah'tan af dilemelidir ve bazı âlimler kişinin böyle yaparak küçük şirk işlemiş olmasına ve dinini geçersiz kılmamasına rağmen yine de *La ilahe illallah* demesi gerektiğini söylerler.

Kişinin yemin etmesinde sorun yoktur. Eğer Sünnete bakarsanız Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) 80'e yakın yemin ettiğini görürsünüz. Bazen, Allah ona yemin etmesini emretmiştir. Bununla birlikte, bazı âlimler kişi için en iyisi yeminini korumasıdır ve esas maddeler için saklamasıdır, dediler. Eğer özel bir mesele değilse yemin etmemesinin daha iyi olacağını söylediler. Neden? Allah'ın ayetini kullandılar,

وَاحْفَظُوٓا اَيْمَانَكُ

"***...yeminlerinizi koruyun!..."(Maide: 89)***

Bazıları Sahihi Müslim'de ki hadisi kullanırlar, buna göre Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) bir adam geldi ve ona sorular sordu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona cevaplar verdi ve o adam öğrendiklerini uygulayacağını söyledi. Sonra, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi,

أَفْلَحَ وَأَبِيهِ إِنْ صَدَقَ

"*Babasına andolsun eğer doğru söylüyorsa kurtuldu."*

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onun babası üzerine yemin ediyor? Âlimlerin ilk görüşü bu hadisin şazz (شَاذ)- garip, aykırı bir rivayet olduğudur.

İkinci görüş İbn Abd El Barr rivayet zincirinden birinin hata yaptığını ve hadisin aslının şöyle olduğunu söyledi,

أَفْلَحَ وَاللهِ

Yani Allah'ın adına eğer o doğruyu söylediyse kurtuldu.

Üçüncü düşünce bu yeminin Allah'tan başkasına yemin edilmenin yasaklanmadan önce yapıldığıdır.

İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) dedi,

لأَنْ أَحْلِفَ بِا للهِ كَاذِبًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَحْلِفَ بِغَيْرِهِ صَادِقًا

"Allah'ın adına yalan yerine yemin etmek bana, Allah'tan başkasına doğru yemin etmekten daha iyidir." Yani Allah'ın adını vererek yalan söylemek, Allah'tan başkasına yemin etmekten daha iyidir.

DERS 13

Geçtiğimiz hafta Asr Suresi'nin ilk bölümünü yaptık. Bu hafta Asr Suresi'ni tamamlayacağız inşa'Allah ve bu dört temel giriş meselesinin delilidir. Asr Suresi, dört temel giriş meselesinin delilidir. Geçtiğimiz hafta en son Allah'ın dilediği şey üzerine yemin edebileceğini ve insanların ise sadece Allah'ın üzerine yemin edebileceğini söyledik. Asr teriminin manasına geri dönelim.

ZAMAN KAYBETMEYİN

Allah'ın Asr üzerine yemin etmesi zamanın değerini göstermek içindir. Bu yüzden, zaman kaybetmeyin. Şeytanın zamanınızı öldürmek için taktikleri olduğunu bilin. Ahiretiniz ve dünyanız için faydanıza olan iyi üretken şeyler söz konusu olduğunda şeytan üzerinize can sıkıntısı ve tembellik atar. Şeytanın bu tür taktiklerinin farkında olun ve onlarla nasıl baş edebileceğinizi bilin. Eğer boş işler veya günah söz konusu ise şeytan o iş veya işleri süsler ona neşe katar tuzaklarından biri budur. Örneğin bir kişi, arkadaşına rastladığında şeytan oraya kamp kurar saatlerce, muhtemelen dedikodu ve boş konuşmalar yapmaları için vesvese verir. Saatler geçer ve kişi sadece birkaç dakika geçmiş gibi hisseder. Sohbet konusu nötr veya mübah olan şeyler olsa da fark etmez Şeytan sizi itaatten uzak tuttuğu müddetçe umursamaz kıskançlığından dolayı sizin, kendisinin mahrum olduğu itaat etme eylemini yapmanızı istemez.

Daha sonra aniden eve dönersin ve gece namazı kılmak için 5 dk. ayakta duramayacak kadar yorgun olursun veya akşam veya yatsı namazını kılarken imam, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) okuduğu sureleri okuduğunda ayağını kımıldatmaya başlarsın, canın sıkılmaya, saatine veya gökyüzüne sağına soluna bakmaya başlarsın. Bu dıştan görüşünüzdür, iç durumunuz yani kalbinizin durumu muhtemelen daha da kötüdür. Nitekim arkadaşları ile sohbet eden insanları rahat ve huzur içinde bulursunuz, hiçbir endişeleri yokmuş gibi sohbetle iştigal ederler. Ve temelde böylelerine sorarsanız, muhtemelen size arkadaşlarımızla sohbet ederken endişelerimizi unutuyoruz diyeceklerdir. Ancak böyle biri namaza durduğu zaman, aniden şeytan gelir ona hayatının stresini hatırlatır, kişinin ahi-

retinde elde edeceği faydalardan uzaklaştırmak aklını dağıtmak için imtihanlarını, atamaları, çocuklarını ve diğer meseleleri düşündürür. Gerçek Mümin içinse gözlerinin dinginliği namaz ve zikirdedir. Kur'an ve Sünnette böyle söyler. Günümüzde gözlerin dinginliği-serinliği zikir ve namaz dışında her şeydedir.

Bu yüzden Allah, zamana dikkat çekmek için Asr üzerine yemin ediyor. Siz zamandan yaratıldınız. Siz saniyeler, dakikalar, saatler, günler, aylar ve yıllardan yaratıldınız. Bugün bittiğinde bir parçanızı geçmişe gömdünüz demektir. İşte böyle düşünmek zorundasınız. Akşam Namazını kıldığınız her gün, günün sonudur ve yeni günün başlangıcıdır. Dolayısıyla bir parçanız dünde kaldı demektir. Bir bina gibi düşünün, yaşınız 20 ise yirmi katlı bir gökdelen, yaşınız 75 ise yetmiş beş katlı bir gökdelen gibi olduğunu düşünün. Her gün geçtikçe bir tuğlanız eksiliyor ve ahiretinize ekleniyor. Her güneşin doğuşu ve batışında amel kazanamadığınız her gün için pişman olacaksınız. Eğer gününüzü haramla geçirdiyseniz durumunuz malum. Eğer mubah işlerle geçirdiyseniz yine pişman olacaksınız çünkü Cennette daha yüksek derece elde edemediniz. Siz zamandan yaratıldınız. Zaman ise akıp gidiyor ve zamanda yaptığımız yatırımlarımıza göre Cennete gireceğiz.

Bu yüzden Allah, Asr üzerine yemin ediyor. Hayatınızda geçen her dakika sermayenizden gidiyor. Geçen her günü hayatınızdan bir günü gömüyorsunuz.

YEMİN MEVZUSU

Yemin'in ana konusu nedir? Allah'ın üzerine yemin verdiği konuyu bu kadar önemli kılan nedir? Allah dikkatimizi çekmek istiyor ki bir konu üzerine yemin ediyor o halde o konunun önemi nedir?

وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفي خُسْرٍ

"***Asra yemin olsun ki gerçekten insan kesinlikle hüsrandadır!"***

Yeminin ana konusu, herkesin hüsranda olduğudur! Allah, Asr üzerine yemin ediyor ve insanlığın hüsranda, kayıp içinde olduğunu söylüyor.

Yemin vermek üzerine Asr'ın- zamanın seçilmesi ve herkesin kayıp içinde olması arasındaki ilişki nedir? Allah neden diğer birçok yaratığı yerine değil de Asr üzerine yemin etti? Asr sizin hayatınızdır. Zaman simgesidir ve zamanınızı nasıl kullandığınız sizin kazananlar mı yoksa kaybedenler mi arasında olacağınızı belirlemede bir faktördür. Allah'ın yemin etmek için kullandığı zamanın seçilmesi tesadüf değildir ve Allah şüphesiz tüm seçimler içinde en iyisini yapar.

(الْاِنْسَانَ) -*insaane* insanlıktır, bu sizin için de geçerlidir. İnsan tüm insanlıktır. Burada bir ihtilaf vardır- bazıları burada insandan kastın kâfirler olduğunu söylediler ve bazıları tüm insanlığın kast edildiğini söylediler. Ve muhtemelen en doğrusu Kur'an ayetlerini burada olduğu gibi yani sınırlayıcı bir karine, sınırlayıcı bir delil yoksa genel anlamda bırakmaktır. Ki bu görüş Eş Şankıti'nin görüşüdür.

İNSANLIK HÜSRANDADIR

HUSR İSİM ŞEKLİYLE GELİR

وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفي خُسْرٍ

*"**Asra yemin olsun ki gerçekten insan kesinlikle hüsrandadır!"***

(لَفِي)- *Le fii* deki Lam teyit içindir. Husr hakkında geçen hafta konuştuk, *Husr* hüsran demektir, kayıp demektir. Fiil şeklinde değil isim olarak geliyor. Bunun nedeni sonsuz ve güçlü bir anlam vermek içindir. Allah (خاسر)- *Haasir* – isim fail yani o kaybediyor veya (لقد خاسر) – *Lekad haasir* -o gerçekten kaybediyor demedi. Allah *Hus*r'un isim formunu kullanıyor.

Kur'anın seçtiği sözcüklerin ne kadar nazikçe dilbilimsel olarak seçildiğini daha iyi anlamanız için size bir örnek vereyim. Bir kişi bir milyoner olabilir ve binlerce dolar kaybedebilir, böyle bir kişi (خاسر)- *Haasir*'dir.

Çünkü o bir milyonerdir ve birkaç bin dolar kaybetmesi bir milyoner için nedir? O *Haasir*dir ancak total bir kaybeden değildir çünkü birkaç bin dolar kaybetmiş olsa da bir milyoner için o kayıp önemli değildir. Şimdi aynı milyoner, milyonlar kaybetse, borç içinde olsa, kayıplarla çevrelense işte o zaman (خُسْرٍ)- *Husr* ismi onun için geçerlidir. O adam şimdi *Husr* içindedir, her şeyini kaybetmiştir. *Husr* tam bir kayıptır, etrafı kayıpla kuşatılmıştır, tepeden tırnağa kayıp içindedir.

HUSR NEDEN NEKİRE İLE GELİYOR?

Ayette (لَفي خُسْرٍ)**-** *Le fii Husr – Husr* nekire ile(Arabça belirsizlik takısı) geliyor, (لَفِي الْخُسْرِ)- *Le fii El Husr* – yani *Husr* elif lam takısı *El* ile(Arabça belirlilik takısı) gelmiyor, neden? Bunun iki nedeni vardır – ilki kaybın ne kadar büyük olduğunu göstermek içindir. Arablar bir şeyin ne kadar yıkıcı, ne kadar büyük bir kayıp olduğunu göstermek için *El* ya da elif lam takısı olmadan nekire ile kullanırlar.

ALLAH NEDEN *ALA* (عَلَى) YERİNE (فِي) *Fİİ* KULLANDI

Bir başka dil-gramer dersi Allah'ın (عَلَى)- *ala* yani üzerine yerine (فِي) *-fii* içinde cer harfini kullanıyor, Allah bir başka ayette rehberlik- hidayetten bahsettiğinde şöyle buyuruyor;

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"İşte onlar Rablerinden hidayet üzerinedirler ve onlar kurtuluşa erenlerdir."(Bakara: 5)

Bu ayette (فِي) kullanmadı, (عَلَى) kullandı**.** O halde Asr Suresinde neden (عَلَى) kullanmadı da (فِي) kullandı? Çünkü insanlığın tamamen kayıp içinde olduğunu, total bir kayıp içinde olduğunu göstermek içindir. (عَلَى) *-alaa* kullansaydı bu kaybın biraz daha az olduğunu, kaybın derecesinin daha az olduğunu gösterecekti. Allah, (فِي) **-***fii* kullanarak kaybın ne kadar büyük olduğunu gösteriyor. Buradaki kayıp sermaye kaybı, kar kaybı, tamamen borç içine girmektir yani total-toplam bir kayıptır. Ayrıca geçici

bir kayıpta değildir, bu sonsuz bir kayıptır. Bir kişi Cehennemdeyse mahvolmuştur, Allah bizi korusun. Kişi Cennettin en yüksek mertebelerinde değilse burada da bir kaybı söz konusudur.

BU SUREYE İLİŞKİN UYGULAMALI BİR ÖRNEK

Bu sureye ilişkin size uygulamalı bir örnek vereyim. Üç kişi vardır, ilki kazanandır, ikincisi karını kaybeden ve üçüncüsü anaparasını, sermayesini, karını kaybetmiş ve borç içine düşmüş birisidir.

İşten veya okuldan evinize dönüyorsunuz ve Asr'ın kişinin günün muhasebesini yaptığı günün sonu olduğunu söylemiştik. Gece evinize döndünüz, öncesinde akraba ziyareti yaptınız, çocuklara Kur'an öğrettiniz, onlarla oynadınız, farz ve nafile namazlarınızı kıldınız ve eşinizle özel vakit geçirmiş olabilirsiniz. Veya Kur'anla meşgul olabilirsiniz veya İnternetten bir Kur'an veya bir ders dinlemiş olabilirsiniz. Ya da doğru niyetle çalışmaya gitmiş veya gece namaza kalkabilmek için kaylule uykusu uyumuş olabilirsiniz. Bir hadis vardır, buna göre Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) gün içinde kaylule yapmanın gece namaza kalkmanıza yardım edeceğini söyledi. Şimdi tüm bu işleri yapan birinci kişidir ve kazanandır. Çünkü zamanını faydalı şeylerle geçirdi.

İkinci kişi kötü geçen bir günün ardından evine döndü. Ki o genelde okuldan veya işinden yorgun ve endişeli döner. Beyin fırtınası yapıyorsunuz, oturduğunuz yerden gün içinde ne yaptığınızı düşünüyorsunuz. Boşa yaptığınız her iş zararınadır, çünkü karını kaybettin. Belki günah kazanmamış olabilirsin, yani gün içinde illaki günah kazanacak işler yapıyorsunuz demiyorum ama gününüzü faydalı işlerde kullanmadığınız için günden faydalanamadınız. Sure nasıl başlıyor Vel Asr (zaman), herhangi bir iş adamı biriktirdiğiniz ve yatırım yapmadığınız paranızın kaybınız olacağını söyleyecektir. Yani yatırım yapılmayan para, kayıptır. Bu örneği göz önüne alırsanız, faydalanmadığınız her zamanın ahiretiniz için bir kayıp olduğunu görürsünüz. Ecir elde etmek çok basittir. Aslında doğru bir niyete sahip olmak koşuluyla neredeyse her şeyden ecir kazanabilirsiniz. Doğru niyetle işini yaparsan

ecir elde edersin, doğru niyetle uyursan ecir kazanırsın, doğru niyetle çocuklarınla oynarsan ecir kazanırsın bunun gibi.

Şimdi üçüncü kişiye gelelim. İşinden eve döndü, arkadaşlarıyla takıldı. Günümüzün en yaygın salgını nedir? Dedikodu yapmak, başkalarını çekiştirmek, haram şeyleri seyretmek veya şeytanın müzik aletlerini dinlemek, İnternette arkadaşlarında saatlerce sohbet ederek boş şeylerle meşgul olmak. Müslüman olarak uyanıp uyanamayacaklarını bilmeyen haydutları görürsünüz duyarsınız, onlar insanların onuruna, şerefine laf atmışlardır ve bu dünyadan göçüp gitmişlerdir artık kaderleri Allah'ın elindedir. Allah'a hesap vermektedirler. Evet, bunu yapan insanlar vardır. Yine muhtemelen şu anda ruhları yeşil kuşların içinde oldukları halde Cennet nehirlerinde, Cennet meyvelerini yiyen ve Arşın altındaki yuvalarına geri dönenleri çekiştiren, onlara iftiralar atan insanlar vardır. Bunu yapan kişi ertesi sabah bir münafık veya bir Müslüman olarak uyanıp uyanmayacağını bile bilemezken, böyle işlere girişir.

Allah iki kişi arasında anlıkta olsa dedikoduyu yasakladı. İki kişinin birkaç dakika bile dedikodu yapması büyük bir günahtır. Düşünün sadece iki kişi arasında birkaç dakikalık dedikodu büyük bir günahtır. Ve gerçekten bu konuyu düşünürseniz, iki kişi başka biri hakkında dedikodu yaptığında her iki taraf ayrılır ve muhtemelen söylediklerini unutarak yollarına giderler. Ancak o an siz bunu unutsanız da yaptığınız büyük bir günahtır. Dedikodu, gıybet yapmak büyük günahların arasındadır. Şimdi bir grup içinde, kalabalık bir grup içinde gıybet yapmanın kötülüğünün büyüklüğünü düşünün! Şimdi çapı biraz daha genişletelim, sosyal medyada dünyanın gördüğü duyduğu bir gıybetin kötülüğünü düşünün. Bu zaman dilimi içinde değil ama gelecek nesiller için muhtemelen Kıyamet Gününe kadar sosyal medya da gıybet yapmaktan sorumlu olanlar olacaktır.

Vallahi Ahirete ve kabir azabına gerçekten inanan biri düşünce şeklini değiştirir, asla aşırıya gitmez. Bir kişi sosyal medyada gönderdiği bir gönderi yüzünden yüzlerce belki binlerce yıldır ta ki Sura üfürülünceye

kadar dört bir yandan kabrinde işkenceler çektiği halde yatabilir. Aslında hiçbir şey yapmadığını düşündü ancak Allah indinde yaptığı şey şiddetli ve ciddi neticeleri olan bir işti. Şirkten sonraki en tehlikeli günahın kul hakkı yemek olduğunu söylüyorum. O yüzden zamanınızı nasıl geçirdiğiniz konusunda dikkatli olun. O yüzden bunun ciddiyetinden bahsediyorum, çünkü gıybet-dedikodu hayatımızda çok defa vuku bulur. *Gafur* ve *Rahiym* olan Allah'ın merhametini ve şifasını okuduğunuzda yani Kur'anı okuduğunuzda umutla kendinize gelirsiniz. İki tarafı keskin bıçak gibi olan günahlar vardır, öldürme, dedikodu, gıybet, başkasının malını gasp etmek, iftira atmak gibi günahlar vardır. İki saniye Allah'a ellerinizi kaldırıp dua ederseniz, Allah'tan af ve bağışlanma isteyebilirsiniz. Çünkü O *Gafur*dur bağışlaması boldur, *Rahiym*dir rahmeti boldur. Öte yandan kulların birbirleri üzerinde hakları vardır ve Allah'ın huzuruna çıkarıldığınızda bundan da hesaba çekileceksiniz. İnsanlar Sıratı geçerken, engel üzerine engel, korku-dehşet üzerine korku ile karşılaşacaklar, nitekim Allah buyurdu,

اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظيمٌ

"...Gerçekten, saatin zelzelesi çok büyük bir şeydir."(Hacc: 1)

Kıyamet Gününü beklemek korkutucudur, Allah'ın huzuruna hesap vermek için çıkmak korkutucudur, Mizan korkutucudur, kitabınızın verilmesi, Sırat köprüsünden geçmek korkutucudur. Şimdi düşünün tüm bu korkulu süreci atlattınız Sırata geldiniz. Sırat köprüsünden geçiyorsunuz ve Cennetin ön bahçesine doğru giden insanları görüyorsunuz.

Sahihi Buhari'de yeralan bir hadis vardır, Ebu Said El Hudri aktardı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ حُبِسُوا بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ , فَيَتَقَاضَّونَ مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا , حَتَّى إِذَا نُقُّوا وَهُذِّبُوا أُذِنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةَ

"*Müminler ateşin üzerinden geçtiğinde(Sırat köprüsü) Cennet ve Cehennem arasında Kantara denilen bir köprüde durdurulur ve bu dünyada aralarında yaptıkları adaletsizlikler çözülür hatta böylece disipline edildikleri ve temizlendiklerinde cennete girmelerine izin verilir.*"

Yani müminler tüm badireleri atlatıp Sıratı geçtikten sonra Cennete girmeden önce Kantara denilen bir köprüde durduruluyorlar, o köprü ne içindir? Tamamen temizlenene kadar, bu dünyada iken kendi aralarında yaptıkları adaletsizlikleri çözmek içindir. Kendi aralarındaki adaletsizlikler çözüme kavuşturulduktan sonra onlara Cennete girebileceği söylenecektir. Kantara, belki de Sırat'ın son kısmı veya kısmında olabilir ancak okuduğumdan anladığıma göre Kantara'nın bir başka köprü olduğuna inanıyorum- sanki Sırat'tan sonra gelen ikinci küçük bir köprüdür- bu köprü birbiri üzerinde hakları olan bu Ümmetin müminleri için Cennete adım atmadan önce bir arınma, temizlenme, karşılıklı misilleme hakkının verildiği duraktır.

Bu anlattıklarımı oturun ve düşünün. Her kim Ahiret üzerine derin tefekkür eder ve tam anlarsa ve başınıza gelmeden önce düşünürseniz asla böyle bir günah işlemezdiniz. O anki heyecanı hayal edebilir misiniz? Tüm zorlu aşamaları birbiri ardına geçtiniz artık son noktaya geldiniz ve birden Sırat üstünde bir çengel sizi kapıyor ve Cehenneme atıyor! Tüm zorlu geçitlerden geçtiniz, Cennetin ön bahçesine adımınızı atmak üzeresiniz ki Cennetin ön bahçesinde bulunan insanların neşelerini duyuyorsunuz, görüyorsunuz ve bir başka grupta Kantara da durdurulmuş Müslümanların kendi aralarındaki sorunları çözüme kavuşturuluyor, çünkü Cennet bahçelerine girmeden önce temizlenmeleri gerekiyor.

Ayaklarınızı Cennetin ön bahçelerine koymanızı bir milisaniye engellemeye değecek biri var mıdır? Benimle birlikte düşünün. Allah adına benimle birlikte düşünmenizi istiyorum, Kantara üzerindesiniz, Cennet görüş mesafenizdedir, Kantara'dan Cenneti görebilirsiniz. Küçümsediğin, iftiralar attığın bir Müslümanın, Müslümanların günahlarını alıyorsun. Yaşayacağınız ızdırabı hissedebilir misiniz? Ki o noktadan sonra Allah

tüm sert duyguları kaldıracaktır.

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ

*"**Biz onların göğüslerinde kinden, hasetten ne varsa çekip almışızdır...**"(A'raf: 43)*

Ancak o noktada acı hissedeceksiniz. Kantara da tutulduğunuz halde Cennetteki seviyenizin Firdevsten gözlerinizin önünde birbir düşürüldüğü anda duyacağınız ızdırap, acı ve pişmanlığın şiddetini hissedebilir misiniz? Hemen gözlerinizin önünde Cennet bahçelerinde bazı insanlar İbrahim'in(aleyhi salatu ves selam), bazı insanlar Nuh'un(a. leyhi salatu ves selam) etrafında toplanırken, bazıları Müminleri Annesi Aişe'yi(radiyallahu anha) görmeye gittiklerine, bazıları Halid Bin Velid'i(radiyallahu anhu) ve Ebu Ubeyde'yi(radiyallahu anhu) vs. görmeye gittiklerine, gülerek neşe içinde olduklarını gördüğünüzde hissedeceğiniz acıyı hayal edebilir misiniz? Bazı insanlar gözlerinizin önünde Cennet bahçelerinde keyif içinde bulunurken siz Kantara'da alıkonuldunuz ve bir mümine söylediğiniz bir şeyler veya bir başkasının hakkını yediğiniz için Cennetteki derecenizin birbiri ardına düşürüldüğünü izliyorsunuz! Buna değer mi? Sahip olduğun en değerli varlık için buna değer mi? Yani Cennetteki dereceniz için buna değer mi!

Eğer gerçekten gıybet yapmak istiyorsanız, anneniz, babanız, dedeniz, nineniz, şeyhiniz veya gerçekten sevdiğiniz biri hakkında gıybet yapın çünkü Kantara'da alıkonulursanız, hakkında gıybet yaptığınız anneniz, babanızın Cennette ki dereceleri yükselirken sizin düşecektir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) neden bir başkasının hakkı konusunda aşırı gidenler hakkında onlar iflas edenlerdir, dedi? Finans bilen insanlara sorun, herhangi bir finansal kıymete sahip olmayan birine iflas etti denilir mi? Hayır ona iflas etti denilmez. Hiçbir malı-mülkü olana iflas etti denilmez, bilakis birçok mala, mülke varlığa sahip olması gerekir ki kişi hakkında iflas etti denilebilsin. Dolayısıyla diğerlerinin hak ve onurları hakkında dedikodu, gıybet yapanlar, başkalarının haklarını çiğneyenlerin

aslında birçok amelleri vardır. Bir hadiste Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi,

جِبالِ تِهَامَةَ

“*Tihaame dağı kadar”*

Böylelelerinin aslında büyük bir dağ gibi amelleri vardır. Ancak iflas ettiler, tüm amelleri boşa gitti. Biri hakkında gıybet yaptı, ecrinin bir kısmı gitti. Bir başkasına iftira etti ecrinin bir kısmı gitti. Kardeşlerinin onuru, kardeşlerinin şerefi söz konusu olduğunda bazı dillerin, bazı çenelerin ne kadar gevşek ne kadar aldırmaz olduğuna inanamazsınız çünkü böyle yapanlar hakikatin farkında değillerdir. Çünkü ahiret onların kalplerinin derinliğine işlememiştir.

Temel olarak senaryolarımızı verdik ve zamanını lehine kullanan birinin yani ilk kişinin kazanan olduğunu gördük, ikinci kişi de aslında kaybedendir, bu kişi günah işlememiş olsa da ecir elde edemedi ve o yüzden kaybedenlerden oldu. Çünkü ahirete kazanç sağlamayan her zaman kayıptır. Ve üçüncü ve son senaryomuzdaki kişi ecir kazanmamakla kalmadı ayrıca günahlar kazandı ve en büyük kaybedenlerden oldu. Zamanını pozitif veya nötr geçirmek bir yana günahlar toplayarak geçirdi. Kişi büyük kayıp yani *le fii Husr* içine sokan şey kişinin kendi amelleridir. Kimse onun kafasına bir silah dayayıp, şunları şunları yap demedi. Yaptıkları kendi seçimidir ve Kıyamet Gününde kişinin kendi organları aleyhine şahitlik edecektir. *Husr*’un isim formunda, fii ile birlikte nekire kullanılmasının nedeni kaybın büyüklüğünü göstermek içindir.

KAYBIN SEVİYELERİ VARDIR

İkinci bir neden daha vardır *Husr* tenvinle- (خُسْرٍ) -*Husrin şeklinde* geldi. Bu kaybın seviyeleri olduğunu gösterir. Kur’an da bu konuda birçok ayet vardır,

اِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَلَا

ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

"...Gerçekten hüsran içinde olanlar- kaybedenler-ziyan edenler kıyamet gününde kendi aleyhlerine ve ailelerinin aleyhlerine kaybedenlerdir. İyi bil ki işte bu açık bir kayıptır."(Zümer: 15)

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْاَخْسَرِينَ اَعْمَالًا

"De ki: Size amelleri bakımından en fazla hüsrana uğrayacak-kaybedecek-ziyana uğrayacak kimseleri haber vereyim mi?"(Kehf: 103)

اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُّوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ الْاَخْسَرُونَ

"İşten onlar için kötü bir azap vardır ve onlar ahirette hüsrana uğrayanlar olacaklardır."(Neml: 5)

Dolayısıyla Kur'an da kayıpların seviyeleri vardır. Yukarıdaki ayetlerden kayıp seviyeleri olarak (خاسر) -*Haasir- kaybeden* ve (أخسر)-*Ahsar* – daha çok kayba uğrayan. Yani tüm kaybedenler aynı seviye değildir. Ancak Asr Suresi ayetinde ki *Husr* total, toplam bir kayıptır. *El Husr* yerine nekire ile *Husr* kullanılmasının ikinci nedeni budur.

SURE'DE NEDEN GENELLEME YAPILDI VE SONRA İSTİSNA YAPILDI

اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

"...İman edenler ve salih ameller işleyenler ve birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna!"(Asr: 3)

İnsanların tamamı toplam bir kayıp, ziyan, hüsran içindedir ancak Tevhid İslamına inanan, iyi ameller işleyen ve birbirlerine Allah'ın emrettiği iyilikleri emreden, birbirlerine Allah'ın yasakladıkları kötülükleri yasakla-

yan ve Allah'ın Davası için çalışırken, Allah'ın Mesajını yayarken, Tevhid Dinini hâkim kılmak için Cihad ederken vs. karşılaşacakları zararlar, musibetler karşısında birbirlerine sabrı tavsiye edenler istisna!

Allah'ın kaybı nasıl genelleştirdiğini ve sonra istisnaya dikkat çektiğine bakın.

Yani herkes toplam bir kayıptadır dedi ve sonra (اِلَّا)- *illaa* istisna harfi ile istisna yaptı. Sure de neden herkes başardı deyip sonra kaybedenler istisna edilmedi? Neden herkes kazandı *illa* demedi? Herkes kaybetti *illa* dedi?

Bunun nedeni geçtiğimiz haftalarda bahsettiğimiz şey yüzündendir yani genellikle çoğunluğun yerilmesi yüzündendir. Böylece, Allah çoğunluğun yoldan çıktığını, dalalet üzerine olduğu gerçeği üzerinden genelleme yaptı. Daha önce belirtmiştim, Kur'an da çoğunluk genelde yerilir, kötülenir, hakk üzerine olan insanlar genelde azdır ve övülür. Her ikisine ilişkin dört-beş ayetle örnek vereceğim,

وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبيلِ اللّٰهِ

"Yeryüzündeki insanların çoğuna uyarsan seni Allah'ın yolundan saptırırlar..."(En'am: 116)

وَمَّا اَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنينَ

"Sen ne kadar istesen de insanların çoğu iman edecek değillerdir."(Yusuf: 103)

Gerçeklik budur. Allah'ın söylediği şey kesinlikle gerçektir. Bu Kur'anın sözüdür, âlemlerin yaratıcısı Allah'ın sözüdür. Dünyada 7 milyar insan yaşamaktadır. 7 milyarın, 1.6 milyarı İslam altına düşer. 1.6 milyarın içinden elemeye başlayın. Namaz kılmayanları çıkartın, akidelerinde büyük şirk olanları çıkartın, sonra Şiileri çıkartın vs... Geriye ne kadar kaldı?

Arab dili böyle gelir. Eğer çoğunluk aç ise ve birkaç kişi tok ise, herkesin aç olduğunu belirtirsiniz sonra tok olanları istisna edersiniz. Şöyle ki,

الناس جاعوا إلا

“İnsanlar açtır illa (hariç-dışında) ...”

Örneğin düğün daveti yapıldı, insanların çoğu davete katıldı birkaç kişi gelmediyse,

الناس أتوا إلا

“İnsanlar geldi illa...”

Eğer düğün davetine çoğunluğun gelmediğini belirtmek istiyorsanız şöyle demelisiniz,

لم يأتي إلا

“Kimse gelmedi, illa...”

Bu, Arab dilinin uygun kullanımıdır. Yani bir şeyin çokluğunu genelleyerek başlarsınız ve sonra istisnaya dikkat çekersiniz.

اِلَّا الَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

“***...İman edenler ve salih ameller işleyenler ve birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna!”(Asr: 3)***

Burada Allah(azze ve celle) iman eden, salih ameller işleyen ve birbirlerine sabrı tavsiye edenlere dikkat çekiyor, yani insanların çoğunluğunun kayıp içinde olduğunu gösteriyor.

ALLAH NEDEN İNSANLARIN NEYİ KAYBETTİĞİNİ SÖYLEMEDİ

Not, Allah insanlığın kayıpta olduğunu söyledi, insanlığın neden, nerede kayıp içinde olduğunu söylemedi. Yani insanlar kumar oynadığı, içki içtiği, zina yaptığı vs. nedenlerden dolayı kayıptadır demedi. İnsanların kaybının detaylarını bize vermedi yani şöyle demedi,

وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفي خُسْرٍ , الَّذِينَ أَشْرَكُوا وَ زَنَوُا وَقَتَلُوا وَنَهَبُوا

Yani Asr'a yemin olsun insanlar gerçekten hüsrandadır, çünkü onlar şirk koşarlar, zina yaparlar, adam öldürürler, iftira atarlar, demedi.

O kaybedenlerin neden kaybettiğine ilişkin özelliklerini verebilirdi. Ancak bunun yerine Allah bize istisna olanların, yani kazananların niteliklerini veriyor. Kaybedenlerin niteliklerini vermek yerine kazananların, kurtuluşa erenlerin niteliklerini veriyor neden? Çünkü kaybedenlerin kayıp nedenlerinden bahsetmek gerekseydi birçok, sınırsız şeyi belirtmek gerekecekti, ancak kazananlar ve başaranlar arasında olmanın ana hatları basittir. İzlenmesi basittir ve kolay bir özettir. Nedir onlar? Son 12-13 derstir üzerinde konuştuğumuz, anlatmaya çalıştığımız dört temel giriş meseleleridir.

İşte bu nedenle Kur'an hakk yoldan-doğru yoldan bahsederken tek bir yol olarak bahseder ve hatta bazı Hadislerde bile böyledir. Tek bir yol olarak Arabça tekil kalıp şekilde gelir. Allah, diğer yollardan bahsederken ise çoğul kalıbı kullanır,

وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطي مُسْتَقيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ

"İşte bu benim dosdoğru yolumdur ona tabii olun! Yollara tabii olmayın..."(En'am: 153)

(صِرَاط)-*siraat* – yol, dosdoğru yol, hakikat yolu tekil geldi, (السُّبُلَ)- *subule* -yollar, dalalete götüren, sapıklığa götüren diğer tüm yollar çoğul gel-

di.

İNANANLAR-İMAN EDENLER

اِلَّا الَّذينَ اٰمَنُو

“***İman edenler hariç ...”***

Bu, kitapta dört temel giriş meselesi olarak adlandırılan *El Usuul El Selaase* yazarının dört temel prensibinden ilk prensiptir. İlk prensibi biliyoruz- ilim, bilmek yani Allah’ı, Peygamber Muhammed’i(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Kitabı bilmek.

Neden Allah’ı, Rasulü Muhammed’i(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Kitabını bilmemiz, öğrenmemiz gerekiyor? İman etmek için (اٰمَنُو). Allah’a, Elçisine, kitaplara ve meleklere iman etmeniz için ilim sahibi olmalısınız, bilmelisiniz, öğrenmelisiniz. Bu konuyu detaylı işlediğimiz için ayrıntılarına tekrar girmeyeceğiz, çünkü dört giriş temel meselelerin birincisinde detaylı bir şekilde inceledik.

Yazar elimizdeki kitapta prensiplerden ilkini bilmek-ilim sahibi olmak olarak adlandırması bazılarının kafasında karışıklığa yol açmış olabilir. Çünkü dedik ki dört temel giriş meselesi Asr Suresi’nin tefsiridir ve Asr Suresi iman ettiklerini söylüyor, yazar ise imandan bilmek-ilim sahibi olmak olarak bahsetti.(Allah’ı, Pegyamberini(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Kitabını bilmek). Çünkü yazar imanın bu ilkelerine sizin dikkatinizi çekmeye çalışıyor, çünkü imanı elde etmenizin tek yolu bilmektir, ilim sahibi olmaktır. İlim olmadan gerçek bir iman olabilir mi? Hayır. Bu yüzden yazarın imandan ilim-bilmek olarak bahsetmesi ve delil olarak kullandığı Asr Suresi’nde iman olarak geçmesi kafanızı karıştırmasın.

İman, ilmin meyvesidir ve ilimden türer. İşte bu yüzden yazar iman yerine bilmek-ilim edinmek olarak kullandı ve sonra imanı -ilmi Allah’ı, Peygamberini(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Kitabını bilmek olarak açıkladı. İlim olmadan iman olamaz. Ağaç olmadan portakal elde edebilir

misiniz? Ağaç ilimdir ve meyvesi iman etmektir. Dolayısıyla yazar bilmek dedi sonra Allah'ı, Peygamberini(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Kitabını bilmek dediğinde bu Surede geçen imanın tanımını yaptı çünkü ilmin açıkladığı konularda bilgi sahibi olmanın amacı ve hedefi o konulara iman etmektir.

BU AYETTE İMAN'IN ANLAMI

Asr Suresi'nde bize neye iman edileceğini neden söylemedi? Ki, Allah buyurdu,

اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

"...İman edenler ve salih ameller işleyenler ve birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna!"(Asr: 3)

Allah onlar iman ederler dedi, nokta. Onların imanlarının detayını vermedi burada üç noktaya işaret etmek istiyorum. Allah onların imanlarının detayını vermedi çünkü A- bu açıktır. B- bu bilinirdir. C- imanın ne demek olduğuna ilişkin onlarca ayet ve hadis vardır. Dolayısıyla bunlar iman konusunu açık hale getirirler.

Örneğin benim bir arabam var, sen de yanımdasın arabayla birlikte gidiyoruz, istediğimiz yere geldik ve ben sana anahtarımı verdim ve aracımı şuraya park et dedim. Araçtan çıktım ve yürüyüp gittim ve sana aracımı park et dedim. Sana benim kırmızı Chevry marka, şu şu plakalı aracımı al ve şuraya park et demek zorunda mıyım? Çünkü zaten birlikte geldik ve sen arabanın hangi araba olduğunu biliyorsun. İman içinde aynısı söz konusudur.

İMANIN TÜM YÖNLERİNİ KAPSAR

İkinci nokta Allah iman meselesinin ucunu açık bıraktığında bu inanmak demektir. Kişinin iman etmesi gereken her şeye yani imanın tüm

yönlerine inanması, bazılarına inanıp, bazılarına inanmamazlık etmemesi demektir. Allah imanın ucunu açık bıraktı bu imanı genelleştirerek tüm yanlarını kapsar yani Allah'a, meleklerine, kitaplarına, Peygamberlerine, Kaza ve Kadere, Ahirete ve detaylarına inanmayı içerir.

ALLAH'IN REHBERLİĞİNE İNANMAK DEMEKTİR

Üçüncü nokta Allah iman etmenin ucunu açık bıraktığında bu Allah'ın rehberliğine inanmak demektir yani karşınıza çıkan her mite, efsaneye, hikâyeye değil sadece Allah'ın rehberliğine inanmak demektir. Örneğin elimizde kabir azabından bahseden sahih hadisler vardır hatta öncesinde kişinin korkudan kalbini parçalayan kabir ve ahiret meseleleri hakkında azaplara ilişkin Kur'an ayetleri olsa da, bazı insanlar bu tehditlere rağmen harekete geçmezler çünkü iman kalplerinde kökleşmemiştir. Veya Kur'an ayetleri hakkında anlayışları çok eksiktir. Sonra milyonlarca km. mesafeden uydurma olduğunun kokusunu alabileceğiniz bazı olağan dışı rivayetler vardır, örneğin adamın biri defnedildi ve bir başka adam kabre cüzdanını düşürdü, adam cüzdanını düşürdüğünü hatırlardı herkes uykudayken gecenin köründe mezara gitti, cüzdanını almak için mezarı kazdı. Kimse onu görmüyordu ve aniden mezardaki cesedin kömür gibi simsiyah haline geldiğini ve yüzünün Kâbe'nin ters istikametine çevrildiğini gördü. Şimdi bunun da ötesinde, eğer bu gördüklerini on kişiye anlatmazsan, öleceksin veya ailenden birileri ölecek dedi, gibi. Dolayısıyla Allah iman edin dediğinde, O'nun ayetlerine, O'nun rehberliğine iman etmeyi söylüyor. İslam sizin hayalperest olmanızı istemez. Bir Mümin zekidir, ferasetlidir, akıllıdır.

Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) İsra yolculuğuna çıktığında ve Kureyş, Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) önce Ebu Bekir'e gidip bu olayı aktardığında ne dediğine bakalım. Ona dediler ki "Dinle bak Ebu Bekir, arkadaşın ne dedi, arkadaşının bir gecede Mekke'den, Aksa'ya ve sonra yedi göğe gidip döndüğüne inanabilir misin?" dediler. Kur'anın Sıddık olarak adlandırdığı Ebu Bekir(radiyallahu anhu), iman eden, doğru rehberliğe yakinen inanan bir adamdı, hayalpe-

rest biri değildi. Hemen bir kaide getirdi ve doğrudan birkaç söz söyledi. Eğer o dediyse doğrudur.

إِنْ كَانَ قَالَ فَقَدْ صَدَقَ

“Eğer o dediyse, kesin doğrudur.”

Yani sizler muhtemelen yalan söylüyorsunuz ancak bu dediklerinizi gerçekten Rasulullah Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) söylediyse o takdirde şüphesiz doğru söylemiştir. Yani mesele benim açımdan aydınlanmıştır. Yani eğer bir şey Kur’an da, eğer sahih Hadiste belirtiliyorsa aklınız alsın ya da almasın fark etmez inanırız ancak duyduğumuz her şeye inanacak kadar da saf değilizdir, nokta.

ONLAR SALİH AMELLER İŞLERLER

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

Onlar salih ameller, iyi ameller işlerler. Bu ikinci nitelikleridir. İlki iman etmeleridir ve ikincisi salih ameller işlemeleridir. 51 ayette Allah, iman ve salih amelleri doğrudan birleştirdi. İman’ın amel ve davranışları olmalıdır. Ayette, ilmin-bilmenin ardından nasıl amelin geldiğine bakın. İmanı olmayanın ameli geçerli olmaz ve ilim olmadan da iman olmaz. Yani önce ilim-iman etmek ve sonra bildiğinle amel etmek gelir.

AMELSİZ İMAN OLMAZ

Bu, amelsiz iman olmadığının bir delilidir. İslam’ın amellerinin yerine getirilmesi konusunda karşılaştığınız birçoklarının daima İman kalbimdedir diye size cevap verdiğini bilirsiniz. Kur’an iman etme ve salih ameller işlemeyi 51 ayetinde dile getirerek aslında böylelerinin yalancı olduğunu ilan eder. Biz öğlen veya ikindi namazından önce şehadet getiren ancak namaz kılamadan ölen biri Müslüman mıdır değil midir? İslam olduktan sonra İslamın herhangi bir ameli yükümlülüğünü yerine getirme fırsatı olmadan ölen birinden veya İslam’ın herhangi bir emrini yerine

getirmek için zaman veya fırsatın hiç olmadığı istisna durumlardan bahsetmiyoruz. Hayat boyu amellerden yoksun yaşayan ve kendilerine neden amel yapmadığını sorduğunuzda, imanın kalplerinde olduğunu söyleyen aldatıcılardan bahsediyoruz.

İman kalpte bir tohum gibidir ve büyütmek istediğiniz bir çiçeğin tohumu gibidir. Eğer ektiğiniz çiçeğin tohumunu sulamazsanız, onunla ilgilenmezseniz onu beslemezseniz o tohuma ne olur? Ölecektir ve asla büyümeyecektir. Eğer o tohuma herhangi bir su, bakım yapmadan bir iki hafta bırakırsanız ölecektir ve tohum(yani İman) değersiz olacaktır. İmanda aynı şekildedir, amellerle canlı tutarsınız. Kalbinizde imanı canlı tutmak zorundasınız. (الإيمان حياة القلوب)- *el iymanu hayatu*l kuluubi- İman kalbin hayatıdır. (والعمل حياة الظاهر)- *Vel amelu hayatuz zaahiri* – İmanın ameli hayatın zahirinde görünür. Ya da ameller imanın dış hayatıdır. Sadece içinde hayat olup, dışında hayat olmayan veya dışında hayat olup içinde hayat olmayan şey yaşayamaz. Eğer tek taraflı bir hayat olursa bu geçici olacaktır ve olmayan yarısı olan yarısını neticede öldürecektir.

İman ettikleri söyleyen ama günlerini, haftalarını, aylarını, yıllarını amelsiz geçirenler aslında şeytanın, kâfirlerin, Kureyş müşriklerinin ve Firavun'un izlerinden gitmektedirler. Allah'ın ayetine bakın,

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَآ اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا

"***Vicdanları kabul ettiği halde, zulüm ve kibir(büyüklenme) dolayısıyla bunları inkâr ettiler..."(Neml: 14)***

Allah ayette kâfirlerden bahsediyor. Doğru olduğuna nefislerinde ikna oldukları halde yalanladıklarını söylüyor. Kalpleri bilen Allah, onların kalplerinde aslında imanın olduğunu söylüyor öyle ki vicdanları ve nefislerinde ikna haldeler, ancak amelleri direniş gösterdi ve dolayısıyla kâfir olarak ilan edildiler. İman ettiğini iddia eden ancak imanın gerektirdiği amelleri yapmayanlar Firavun'a benzer çünkü Firavun'da kalpten iman

edenler arasındaydı. Nasıl? Buna dikkat edin, Firavun iki şey arasında gidip geldi ve dedi,

فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى

*"**Ve dedi ki, ben sizin en yüce rabbinizim."(Nazi'at: 24)***

Yine firavun hayatının son anlarında Musa'nın Rabbine iman ettim dedi, yani iki şey arasında gidip geldi. Genellikle bir kişi acı çektiğinde, sarsıldığında gerçekten kalbinde olana döner. 40-50 yıl yoldan sapan birini görürsünüz, kibrinin zirvesinde olabilir ve sonra ona kanser olduğu ve öleceği söylendiğinde aniden Allah'a döndüğünü görürsünüz. Geçtiğimiz günlerde birisi bana bir şey anlattı, diliyle Allah'a lanet okuyacak kadar azgın bir aile üyesinin, Allah'a iftira atan, Allah'a lanet okuyan bu azgın adamın aniden ağır bir hastalığa yakalandığını ve ardından aile üyelerine namazı nasıl kılacağını öğrenmek istediğini ve kendilerine karşı işlediği günahlardan dolayı aile üyelerinden af dilediğini söyledi.

Bu zor anlarda gizli gerçeği su yüzüne çıkaran nedir? Kişi başına böyle ağır bir hastalık felaketi geldikten sonra aniden ve sert bir şekilde hakikati kavrar mı yoksa aslında hakikat onun içine gömülüdür ve tozlandığı için mi böyledir? Genellikle ani ve sert değişikliklerin nedeni kişinin içine gömülmüş olan hakikatin sonucudur. Felaketler gelir, tozunu alır ve gerçek su yüzüne çıkar. Kırmızı bir halı gibidir, bunu en güzel ifade etme şeklimiz zaman içinde üzeri tozlarla kaplanan kırmızı bir halı örneğidir. Elinize bir sopa alıp, halıyı döverseniz tozlar gidecektir ve halının kırmızı rengi açığa çıkacaktır.

Mesele şu ki Allah'ın hakkında bahsettiği birçok kâfirde hakikat vardır. Yani hakikat onlarla birliktedir, nitekim Allah buyurdu,

وَاسْتَيْقَنَتْهَآ

Hakikat onlarla birliktedir- vicdanlarında hakikati kabul ettiler. Yani kalplerinde hakikat gerçekliği kesindir. Ancak onlara fayda sağlamadı

çünkü imanın gerektirdiği amelleri yapmadılar.(dilin amelleri ve bedenin amelleri). Hakikat firavunun içinde saklıydı. Ancak ona bir faydası olmadı çünkü o hakikate göre amel etmedi. Aslında kalbinde olana amelleri ile direndi. Özet ve dikkat edeceğimiz nokta imandaki iç inanç ve dış inancın birbirleri ile uyumlu olmasıdır, iç inancın dış inanç ile uyumu ameldir. Dolayısıyla bir kişi içinde iman inancı olduğunu iddia eder, zaman geçer ve herhangi bir amel yapmazsa, mümin değildir.

Muhtemelen 20 yıldır en çok kullandığım en iyi örnek hayat meseleleridir. Birbirimizle ilişkilerimizde, bir kişiyi başka birinin sadece kalbinden kendisine olan sevgisi tatmin eder mi? Sadece kalple sevmesi bu dünya meseleleri için sizi tatmin etmiyorsa, nasıl ahirette kabul edilebileceği beklentisi içinde olabilirsiniz? Örneğin bir koca, karısına seni seviyorum, seni çok seviyorum diyor, gece gündüz seni seviyorum diyor ancak sevgisini açığa vuran hiçbir amelde bulunmuyor (onun işlerini desteklemiyor, çocuklarıyla ilgilenmiyor, evle ilgili işlerde yardım etmiyor ancak bir sallanan sandalyede gün boyu oturuyor ve karısına seni seviyorum diyor) Böyle bir koca hakkında karısı ne diyecektir? Eğer beni seviyorsan, göster diyecektir. Veya işinizde ve dersinizde çok iyisiniz ve patronunuz veya öğretmeniz size sadece senden memnunum diyor, başka bir şey yapmıyor. Tepkiniz ne olur? Yani haliyle eğer dediğiniz gibi iyi olduğumu düşünüyorsanız bunu bana gösterin dersiniz. Öğretmeniniz söz konuysa A+ notum nerede? Dersiniz. Patronunuz söz konusuyla ödülüm nerede? Terfim nerede? Dersiniz.

İMANSIZ AMEL

Şimdi meseleyi yer değiştirelim, kalpte iman olmadan amel etmekte çok tehlikelidir. Amelin zirvesi, dışta yapılan amelin, kalpteki imanla uyumlu olmasıdır. Kalbinde hiçbir temeli olmayan ameller yapanlar aslında münafıklık yönlerine sahiptir. Onların gerçekten inançlarındaki kötülüklerin depreştiğini gördüğünüz insanlar olduğu ortaya çıkar. Dışarıdan kendini adayan dindar bir Müslüman gibi görürsünüz. Size böyle gelirken aniden tamamen tersine döner. Bu insanların ise gerçeklik

dış amellerinde görünür olmasına rağmen içleri boştur.

Bir örnek vereyim. Bütün bunlar örneklerle açığa kavuşturulmuştur, bu yüzden bunların her biri için bir örnek vereceğim. Bu yüzyılın başlarında Abdullah El Kasemi denilen bir adam yaşadı. 1907 ve 1996 yılları arasında yaşadı, Saudiye'de doğdu ve Mısır'a göç etmek zorunda kaldı. İslam'ı savunan, İmam Muhammed İbn Abdulvahhab'ı savunan kitaplar yazdı, tarikatları reddeden ve ateizmi reddeden kitaplar yazdı tüm bunları bu yüzyılın başlarında yaptı. Abdu Zahir Ebu Semh(1952'de vefat eden Kâbe İmamlarından biri- Rahmetullahi aleyhi) bu Abdullah El Kasemi denen adamı savunan bir şiir yazdı. Onun sahip olduğu büyük ilmi ve İslam'a verdiği hizmetleri övdüğü bir şiir yazdı.

Abdullah El Kasemi kitaplar yazdı, onun birçok kitabını okudum, onlardan faydalanabilirsiniz. *Es Siraai Beynel İslam vel Vasiniye*- diye bir kitabı vardır ki en meşhur kitabıdır. *El Burak Necidiye* – yaratıkları şefaatçi yapanlara(büyük şirk) reddiye verdiği bir kitabı vardır. *Muşkilaati Ahadisi En Nebevviyye Ve Beyannuha* -kanıta karşı sebep iddia eden ateistlere yönelik son derece seçkin cevaplar verdiği bir kitaptır. *El Faslı Hasimi Beynel Vahhabiyen ve Muhalifeyhim, Şuyuhul Ezher, Es Sevretul Vahabiye* adlarında kitapları vardır.

Bunlar gerçek Tevhidi ve gerçek Tevhid tabiilerini savunan kitaplardır. Yine onun *Hayatu Muhammed* diye popüler bir kitabı ve bu kitap hakkında bir şerhi vardır. Eğer onun yazdığı kitapları okursanız veya o zaman YouTube'da kayıtlı olan ses kayıtlarını, videolarınız izlerseniz Selef yolunda olan, İslamı ve Tevhidi şiddetle savunan en büyük imamlardan biri olduğunu söylerdiniz. Sadece İslam'ı değil, Tevhidin özünü de şiddetli savunan biri. İşte dışarıdan görüntüsü buydu, peki gerçekten öyle miydi?

Aslında bu adam dış amelleri, iç amellerine uymayanların örneklerinden biriydi. Bugün gördüğünüz belki onunla aynı seviyede olmayan birçok cahil kafa gibiydi ancak sorun aynıydı. O 15 yıl önce ayetler, hadisler, tevhid ve Selefin sözleri ile ortaya çıkan o adam aniden modernist birine veya modernist olma sınırlarına döndü. Kur'an ve Sünnetten sözler et-

mekten daha çok siyasi bir analiste döndü. Kur'an ve Sünnet konuşmak yerine John King'in CNN'de görevini yapmaya daha yatkın görünür hale geldi. Bugün, on beş yıl önceki çalışmalarını reddeden kayıtlar yapan biri haline geldi ki, on beş yıl önce bugün yapmakta olduklarını reddeden kayıtlar yapıyordu. Doğu ve Batı'da böyle insanlar vardır. Aslında birçoğu Tevhidi savunduktan sonra bir ateist haline gelen El Kasemi gibi aşırıya kaçmaz ancak ortak payda iç ve dışlarının uyumlu olmamasıdır. Allah bizleri bundan korusun. Bu bir sorundur. El Kasemi kadar kötü olmadıklarını söylüyorum çünkü El Kasemi azılı bir ateist oldu, ancak böyle insanların iç ve dışları birbirlerine uymaz.

El Kasemi, Muhammed İbn Abdulvahhab'ı savunmaktan saf bir ateiste dönüştü, neden onun iç ve dışının eşleşmediğini söylüyorum? Daha sonra, El Kasemi'nin yakın arkadaşlarından bazıları El Kasemi Tevhid ve Akide üzerine radikal kitaplar yazarken ve İslam'ı savunan kitaplar yazarken, arkadaşları ile yaptığı özel sohbetlerinde arkadaşları ile son derece sıra dışı meseleleri tartıştığını söylediler. Öyle ki böyle bir adam bu sözleri nasıl sarf edebilir? Dediklerini söylediler. El Kasemi'nin arkadaşlarından birinin El Kasemi'nin Akide ve Tevhidi savunduğu zaman, üst ayarlarında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Allah hakkında şüpheler gündeme getirdiğini söylediğini okumuştum. Nitekim biz bunları bilmiyorduk, biz sadece onun kitaplarının yüzeyini biliriz. Yine onun arkadaşlarından biri şöyle dedi, "Onu gün içinde derslerde Sahihi Müslimi bir grup veya kalabalığa öğretirken gördüğümde kendi kendime dün konuştuklarımız muhtemelen şeytanların vesvesesi olmalıdır, yoksa bu mümkün değildir", derdim. Yani gece vakti Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında şüphe ediyor ve gündüz Sahihi Müslimi öğretiyor. Tevhid taşıyıcılığından, saf bir Ateizm savunucusuna giden El Kasemi gibilerin ana tanısı iç ve dışları arasında bir uyumsuzluk olmasıdır. İç iman ile dış iman örtüşmedi.

Dua ederken, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'a ettiği gibi dua edin,

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ

“*Ey Kalpleri Çeviren kalbimi dinin üzerine sabit kıl.”*

Cami El Sağir’de yeralan sahih hadistir. Yani iç ve dışımı birbirine uyumlu kıl ki böylece Tevhid üzerinde kararlı kalabileyim.

BU AYETE TÜM AMELLER DÂHİLDİR

Son olarak,

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

İslam üzerine salih ameller yaparlar. Sizi kayıplar arasında olmaktan kurtaracak niteliklerin ikincisidir. Bu amellerin her türünü içerir- yani hem kalbin iç amelini ve dilin, ellerin ve bedenin dış amellerini içerir. Bu ayete emir olsun, Sünnet olsun, Allah’ın bir hakkı olsun veya kulun bir hakkı olsun vs. tüm ameller girer. Tüm bunlar “Amilus Saalihaati”-Salih Amellerdir. Salih Ameller kalp ve beden amellerinin tamamını kapsar.

HAKK VE SABIRLA NASİHAT VE TAVSİYE

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

Ve onlar birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye ederler. Bu temel giriş meselelerinden üçüncüsü ve dördüncüsüdür. İman bir taş gibi değildir. Binlerce yıllık bir taş bulurlar ve tıpkı ilk hali gibidir. Bir taşı alıp yüzlerce yıl saklayabilir ve aynı kaldığını gözlemleyebilirsiniz. İman ise bir taş gibi değildir. İman öyle olsaydı güzel olurdu ama İman öyle değildir. İman dalgalanır ve imanın dalgalanmasının ve değişmesinin arkasında farklı kuvveler vardır.

İlk kuvve Nefstir,

اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ

"...gerçekten nefis daima kötülüğü emreder..."(Yusuf: 53)

Burada üç şey vardır. Birincisi nefistir. İkincisi ve üçüncüsü- Kur'an da bahsedilen İns Şeytanlar ve Cinn Şeytanlar vardır. Bu kuvveler sizi yoldan çıkarmaya çalışırlar. Sizi yoldan çıkartmak için bazen onların biri size saldırır, bazen ikisi ve bazen de üçü birden saldırır. Bazen tüm güçleriyle size saldırırlar, bazen saldırıları hafif olur. O halde tüm bu kuvveleri nasıl kontrol altında tutabilirsiniz? İki yolu vardır;

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

Birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye ederek! Müslüman kardeşleriniz sizi nefsin kötülüklerini dizginlemenize yardım eder, şeytanın vesveselerine karşı direnmede yardım eder, şeytan inslerin ve şeytan cinnlerin sizi haram işlemenize yönelik kışkırtmalarını dizginlemenize yardım eder. Nasıl? Size hakkı tavsiye ederek. Sizin kardeşlerinize ihtiyacınız vardır çünkü yalnız olan kişi eriyecektir. Şöyle ki on tane fincanınız olduğunu ve her bir fincanın altına bir adet buz koyduğunuzu düşünün ve yine bir tane fincanınız var ve içinde on tane buz var hangisi daha çabuk erir? İçinde tek bir buz olan fincanlar daha hızlı eriyecektir.

TEBLİĞ KİMSENİN TEKELİNDE DEĞİLDİR

Allah neden (وَتَوَاصَوْا) – *ve tevaasav* dedi (أَوصَاوا) -*Evsaav* demedi? Bunun nedeni hakkı ve sabrı tavsiye etmenin müminlerin belirli bir sınıfına yönelik olmamasıdır. Yani her mümin, her grup ve her sınıf için geçerlidir. *Tevaasav* – Tebliğdir-Mesajdır-Çağrıdır-Davadır-Davetttir. Tebliğ kimsenin tekelinde değildir ne de herhangi bir gruba özeldir. Tebliğ belirli bir gruba özel veya belirli bir şahsa özel bir durum değildir. Eğer *Evsaav* kullanılsaydı o takdirde belirli bir gruba yönelik olabilirdi. Ancak *Tevaasav* kullanılması, herkese açık olduğu ve herkesin vazifesi olduğu demektir. Herkesin vazifesi nedir? Tavsiyede bulunmak herkesin görevidir ve yine tavsiyeleri kabul etmek herkesin görevidir. *Evsaav* yerine *Tevaasav* kullanılmasının nedeni budur.

Tavsiyede bulunmak ve tavsiyeye uymakta kimse bir başkasından daha iyi değildir, tavsiye etme veya tavsiyeyi kabul etme meselesinde şeyh, ilim talebesi, sıradan halk vs. kimse muaf değildir. İlim talebeleri, şeyhler, sıradan Müslümanlar hepimiz eşitiz. Bu konuda bir hiyerarşi söz konusu değildir, bu meselede hepimiz birlikteyiz. Bazı ülkelerde İyiliği Yayma ve Kötülüğü Engelleme Propaganda Hizmetleri adında kuruluşlar vardır ve böylece bazı ülkeler iyiyi emretme ve kötülüğü yasaklamayı belirli bir grupla sınırlamaya, Tebliği tekelleri altına almaya çalışmaktadırlar. Eğer ayette *Evsaav* kullanılsaydı buna hakları olabilirdi ancak ayette *Tevaasav* kullanıldığı için her mümin kardeşine tavsiyede bulunmalı ve yine her mümin kardeşinin tavsiyesini kabul etmelidir. Bu konuda hepimiz eşitiz. Bu konuda ayrı bir gönder veya al butonumuz yoktur, yani hepimizin gönder ve al butonu vardır.

TAVSİYE BİR GRUP ÇALIŞMASIDIR

Bir mümin bir mümin için iki el gibidir- bir el diğerini yıkar. Tek bir el tek başına yıkanmaz. O eli yıkamak için ikinci bir ele ihtiyacınız olacaktır. Bir mümin için bir mümin de benzerdir. Diğerlerinin sizin sözlerinizi dinlemenizi ve tavsiyelerinizi kabul etmesini istiyorsanız kendinizden başlayın. Ne düşünürseniz düşünün fark etmez, diğer insanların tavsiyelerini kabul ederek işe başlayın. Vallahi hepimizin hataları ve zayıf yönleri vardır. Ümmet bir vücut gibidir ve bu zayıflıkta birbirimize yardım etmek için buradayız. Birilerinin şüphe konusunda zayıflıkları olabilir. Örneğin birçok insanda olduğu gibi Allah hakkında bazı şüpheleri olabilir. Şeytan bu zayıflığını istismar ederek Allah'ın varlığını bile sorgulama noktasına getirebilir. Bazı insanlar böyle şüpheler gütmeye başlayabilir. Bir başka mümin şüphelere karşı kuvvetlidir ancak şehvete karşı -kadınlar, şeytanın müzik aletlerine- karşı zayıf olabilir.

Şüphelere karşı kuvvetli olan ancak Harama bakmada zayıf olana örneğin Harama bakmada kuvvetli olan bir kardeş yardım edebilir veya şüphelere karşı kuvvetli olan, şüphelere karşı zayıf olan kardeşine yardım edebilir. İman ağacının sürdürülebilir olması için, yaşamaya

devam etmesi için sulanmaya ihtiyacı olacaktır. Birbirinize tavsiyelerde bulunarak imanınızı beslersiniz. Evinizdeki masanıza bakın, evden ayrılıp bir iki ay gelmezseniz masanızın üstü tozlarla kaplanmış halde bulacaksınızdır. İşte birbirimize nasihatte bulunmamız, tavsiyede bulunmamız, kalplerimizdeki tozu alacaktır.

Dikkat edin Sure iman ederler ve salih ameller işlerler diye başlıyor ki bunlar tekildir ve daha çok bireysel kapasite gibidir- Ve daha sonra tavsiye de bulunurlar diyor burada bir grup gibi davranırlar diyor çünkü bir Müslüman bir Ümmetin üyesidir. Yani bir grup çalışması söz konusudur- Ümmetin hep birlikte yaptığı bir grup çalışması söz konusudur. Tüm bunlar (وَتَوَاصَوْا) – *ve tevaasav dan* gelmektedir.

HAKK ALLAH'IN TÜM VAHYİNİ İÇERİR

Giriş meselesinin üçüncü temel prensibi(hakkı tavsiye etmek) aslında yazarın Tebliğ olarak bahsettiği şeydir.

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

Burada kullanılan Hakk sözcüğü Allah'ın vahyinin özetidir.(yani Kur'an ve Sünnet)

SABIR

SURE BOYUNCA SABRA İŞARET EDİLİR

Dört giriş meselesinin dördüncüsü ve sonuncusu sabırdır. Sabır sonunda bir bonus bir ikramiye gibi gelir. Bu Surede daha önce bahsettiğimiz tüm iyiliklerin üstünde gelir. Bu Surenin satır aralarına baktığınızda aslında Sabrın Surede dört defa geçtiğini görürsünüz,

Birincisi,

اِلَّا الَّذينَ اٰمَنُوا

İmanın büyük bölümü Sabırla gelir. Hatta bazı âlimler "Sabır, İman'ın

yarısıdır", dediler. Bu Sabrın geçtiği ilk yerdir,

İkincisi,

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

Salih ameller işlerler. Sabır, salih amellerin bir parçası değil midir? Salih ameller tüm iyi amellerdir. Sabır, amellerden değil midir? Sabrın ikinci geçtiği yerdir,

Üçüncüsü,

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ

Hakkı tavsiye ederler. Sabır, Hakk'ın genel anlamına dâhil değil midir? Hakk'ın, tüm Kur'an ve Sünnet olduğunu söyledik. Sabır bunun bir parçası değil midir? Buda üçüncüsüdür.

SABIR, SABRIN TÜM SIRLARINI İÇERİR

Ve son olarak Sabır, hayatınızda ve başarıya ulaşmakta ne kadar önemli, gerekli ve güçlü olduğunu göstermek için ayrıyeten belirtilmiştir. Bu yüzden Surede dördüncü seviye olarak bahsedilmiştir. Sabır, Allah'a itaat etmektir, günahlardan uzak durmaktır, musibet ve belalara sabretmektir. 10. ve 11. derslerimizde dördüncü temel mesele olarak bu konudan derinlemesine bahsettiğimiz için tekrarlamayı gerekli görmüyorum. Biz, sadece bu dört meselenin bu Sure ile ilişkisi hakkında konuşuyoruz. Şunu aklınızda tutun, burada Sabrın her türlü sabrı ifade ettiğini unutmayın- küçük ve büyük meseleler, hatta can sıkıntısından kaynaklanan sabır, her şeyi.

Bugün derste bahsetmek istediğim ilk mesele sıkılmamaya sabretmektir. Dersin başında söylediğimiz gibi şeytan gelir ve sizi ibadetten, salih ameller işlemekten caydırmak için size can sıkıntısı verir dolayısıyla buna karşı sabırla direnmek zorundasınız. Ayrıca burada yapmakta olduğunuz şeye karşı sabır göstermek zorundasınız, ilim öğrenirken sabret-

mez zorundasınız. İbadete ilişkin bir örnek, mesela kocaman bir sürahiyi alıp bir bitkinin üzerine dökün ve bırakın, ne olur? Veya o bitkiye her gün bir iki bardak su dökmeniz mi daha iyi olacaktır. Hangisi daha iyi bir senaryodur? Eğer tüm sürahiyi bir defada bir bitkinin üstüne boşaltırsanız bitki yaşamayacaktır. Haliyle bitkinin yaşaması için günde bir iki bardak dökmeniz daha iyi olacaktır.

Şeytanın taktikleri arasında bazen sizi ibadete tam gaz yöneltmesi de vardır. İslam'a yeni giren biri örneğin bir hutbe veya ders dinledikten sonra aniden yatsı namazından sabah namazına gece namazı kılmak isteyebilir. Bu yüzden "Bir Müminin Nihai Zevki" hakkında konuşmama başladığımda "Başlayın, ama yavaş başlayın azar azar miktarı arttırın" dedim. Meselelere yavaş başlamak ve sürdürmek bir defada büyük bir sıçrama yapmaktan ve tıkanmaktan ve bırakmaktan daha iyidir. Tıpkı bir bitkinin üstüne koca bir sürahiyi boşaltmak ve sonra bitkiye su vermeyi terk etmek gibi. Dolayısıyla şeytan birine vesvese vererek tüm geceyi gece namazı kılarak geçirmesi için yani elindeki sürahinin tamamını bir seferde dökmesi için vesvese verebilir böylece o kişi, ertesi gün, sonraki günler, haftalar, aylar hiçbir şey yapmayacaktır.

İslam adım adım giden bir süreçtir. Bu yüzden İbadet ederken şeytanın taktiklerinden olan can sıkıntısına karşı sabırla direnmek zorundasınız. İbadet ederken, burada ne yapıyorsan, yani ilim öğrenirken de sabırlı olmalısınız. Birilerini görürsünüz öğrenmeye çok heveslidir ve çok tutkuludur ancak birkaç ay geçtikten sonra İslam'ı öğrenmeye, Tevhid öğrenmeye olan tüm tutkusu aniden gider ve biter. Bu yüzden sabra ihtiyacınız olacaktır. Bazen bunun ardında bir neden olur bazen tamamen şeytandan kaynaklanır. Ben Medine'ye gitmek isteyen birçok kişi tanırım ki bilirsiniz orada bir başvuru süreci vardır. Birçok kişi o programa kayıt olmak için çok heveslidir, başvurularını yaparlar zaman geçer başvuruları kabul edildiğinde ilim taleplerinin solduğunu görürsünüz öyle ki artık gitmek bile istemezler. Bu yüzden Kur'an da Hızır, Musa'ya(aleyhiselam) şöyle dedi,

قَالَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا

“***Dedi: Gerçekten sen benimle birlikte kalmaya asla sabredip dayanamazsın.”(Kehf: 67)***

Siz asil bir amaç için buradasınız İlim Talebi için buradasınız. Dolayısıyla sabra ihtiyacınız olacaktır. İslam’ı bir gecede öğrenemezsiniz, İslam’ı öğrenmek kararlılık ve sabır gerektirir.

Bazen hocalarınıza, şeyhlerinize karşı sabretmek zorundasınız. Bazı şeyhlerimin önünde oturdum ve onlardan birinin yüzünde bir gülümseme bile olmadığını hatırlıyorum. Ona bir soru sorduğunuzda, ona bir soru sormak zorunda olduğunuzda size gülümseme şansı azarlanmama ve utanmama ihtimalinden daha az olurdu ancak bu bizim asla onun gözlerinden ayrılmamıza neden olmadı. Size şunu anlatmama izin verin, Şeyh Ahmed Baathaf, Şeyh Dr. Nasır El Akil’e Akide konusunda en bilgili şeyhin kim olduğunu sordu? Şeyh Nasır El Akil Akide alanında yüksek lisans ve doktorası vardır çok bilgilidir ve nesiller yetiştirmiştir. İşte bu Şeyh Ahmed, Şeyh Nasır El Akil’e ‘Akide’ konusunda en bilgili şeyh kimdir diye sordu. Şeyh Nasır El Akil, yeryüzünde ‘Akide’ konusunda Şeyh Abdullah El Ghunayman’dan daha bilgili birini tanımıyorum, dedi. Şeyh Abdullah El Ghunayman’ın doktorası vardır ve Şeyh Nasır El Akil’in bu sözünün çok ama çok doğru olduğuna inanıyorum.

Şeyh Abdullah El Ghunayman bana eğitim verdi, benden önce babama eğitim verdi. O bana eğitim verdiğinde sık sık onu evinde ziyaret ederdim. Bir defasında babam ondan bana eğitim vermesini istemişti ve o da bana eğitim vermeye başlamıştı. İlaveten o, İslam Üniversitesi’nde dersler verdi ve İslam Üniversitesi’nin normal müfredatında bir hocaydı. Yine El Harem’de koltuk sahibiydi akşam ve gece namazı arasında haftada üç defa bazen dört defa dersler verirdi. Ve ben onu evinde sık sık ziyaret ederdim. Hata yapıyor olabilirim ve günaha girmek istemem ancak o günleri hatırladığımda Şeyh Ghunayman ile evinde vakit geçirdiğim zamanlarda, gerek bana eğitim verdiğinde bana hiç gülümsediği-

ni hatırlamıyorum. Aslında bir gün bir arkadaşımı yanıma alıp onun evine götürdüm. Bir şeyler öğrenmek için gidiyordum ve bir arkadaşımı da peşime taktım. Neyse sohbetimiz sırasında arkadaşım ona bir soru sordu ve çok kötü azarlandı. Araba ile geri döndüğümüzde arkadaşım bana bir daha beni bu eve asla getirme, dedi. Şeyh Ghunayman sertti ve inşa'Allah insanları düzgün yetiştirmek için böyle davranıyordu belki de tabiatı böyleydi. Nitekim ben o ilim devinden eğitim almak için oradaydım ve önemli olan buydu. Allah ona ve babama iyi amellerle ve bereketle dolu uzun bir ömür versin.

Burada dikkat etmemiz gereken nokta, kişinin ilim öğrenmenin her yönünde sabra ihtiyacı olacağıdır. Bugün öğrencilerinize sabretmezseniz, sabrınızı aniden yitirirseniz öğrencinizi yitirebilirsiniz. Eğer öğrenciniz hakkınızda negatif şeyler yazmıyor veya sizden şikâyet etmiyorsa şanslısınız. Sabrı gözlerinizin önünde tutun. Bu bir yolculuktur, siz İlim Talebi yolunda bir yolcusunuz ve bunun için sabra ihtiyacınız vardır.

EŞ ŞAFİ'NİN AÇIKLAMASI

Derin ilim talebeleri için yazarın bu Surenin sonunda bahsettiği son yoruma ilişkin, yani

قَالَ الشَّافِعِيُّ : - رَحِمَ اللهُ تَعَالَى - لَوْمَا أَنْزَلَ اللهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِهِ إِلاَّ هَذِهِ السُّورَةَ لَكَفَتْهُمْ

Şa'fi(rahimehullahu) dedi, "Eğer Allah, yarattıklarına bir delil gösterecek olsaydı, bu sure onlara yeterli olacaktı."

Yani Allah(subhanehu ve teala) başka hiçbir şey indirmeyip, bu Sureyi indirmesi tek başına delil olarak kâfi olacaktır. Şimdi burada bir açıklama yapmamız gerekiyor. Öncelikli olarak bu nota dikkat edin. Bu Sure'den başka bir şeye ihtiyacımız olmayacaktı derken ne demek isteniliyor? Bu, Kur'anı bir yana koyun, bu Sureyi bir kenara koyun demek değildir. Burada söylenmek istenen bu Surenin sizi hidayet ve kurtuluşa yönlendirmek için bir ilham, bir taslak ve bir teşvik gösterme açısından yeter-

li olduğudur. Yazar Şa'finin sözünü aktarırken anlatmak istediği budur. Dikkat edin, bazı âlimlerin kullandığı bu sözün ne anlama geldiğini size anlatıyorum yoksa bu sözün Şa'finin tam sözü olduğuna inanmıyorum. Bu risalede böyle alıntılanan sözün tamamen Şa'finin sözü olduğunu düşünmüyorum. Çünkü *El Usuul Es Selaase*'de bahsedilen bu alıntının rivayet zinciri hiçbir yerde bulunmaz.

Şeyhlerimden biri büyük muhaddis Şeyh Ahmed Hammad El Ensari(-rahimetullahi aleyhi) idi. Mali'den büyük bir imamdı. Çocukken Fransız teröristlerden kaçarak Mali'yi terk etti ve Mekke ve Medine'ye geldi ve ilim öğrendi ve çok meşhur bir âlim oldu. Onun talebeleri arasında İbn Cibrin, Bekr Ebu Zeyd, Salih Aalis Şeyh, Şeyh Umar Fellatah ve Atiye Salim vardı, Şeyh Salih El Hüseyni de onun talebelerindendir. İkisi de benim şeyhlerimdendi. Bu, Şeyh Hammad El Ensari 1997 gibi öldü. Devam etmeden önce şunu söylememe bana izin verin, bu Alimler'den size neden bahsediyorum, bazen inşa'Allah İslam'ın canlandırıcıları olan bu ilim devlerinin hayatlarına kısaca bir göz atacağız çünkü onlar Sahabelerin mirasçılarıdırlar çünkü gerçek âlimleri tanırsanız, kimin âlim olup olmadığını anlarsınız.

Şeyh Hammad El Ensari'ye bir defa kitaplığında iken (onun kamuya-halka açık bir kitaplığı vardı) bu açıklama hakkında ona sorduğumda bu risalede yeralan açıklamanın sahihliğine dair herhangi bir rivayet zinciri bulamadığını söyledi. Ve yine bir başka ilim talebesinden El Albani'nin de benzer bir şeyler söylediğini duydum. Şeyh Hammad El Ensari'den çok şey öğrendim, hayatımın geri kalanı boyunca yaptıkları için ona dua ederim. O bana birçok şey öğretti Allah derecesini Firdevs kılsın. O bana birçok kitabı araştırdığını ancak bu yoruma ilişkin bir şey bulamadığını söyledi. Bununla birlikte El Beyhaki'nin *Menaakib Eş Şafi* çalışmasında rivayet zinciri ile benzer bir yorum yer almaktadır. Açıklama şöyledir,

لَوْ فَكَّرَ النَّاسُ فِي هَذِهِ السُّورَةَ لَكَفَتْهُمْ

"Eğer insanlar bu Sure üzerinde tefekkür etse onlara kâfi gelecektir."

Burada çok az bir farklılık vardır. Ancak bu uygun ifade Eş Şafi'ye atfedilir ve Şeyh Hammad El Ensari sahih bir zincirle açıklamanın İmam Eş Şafi'ye ait olduğunu söyler yani bu risalede yeralan diğer açıklama gibi değildir. Dolayısıyla her şeyden önce bu açıklamayı kullanmamız gerekir çünkü sahih bir rivayettir. İkincisi Şafi'nin buradaki sözü daha açıktır. Ayrıca İbn El Kayyim ve şeyhi, İmam İbn Teymiyye, İbn Kesir ve Eş Şankıti'nin kitaplarını okursanız onların hepsinin de bundan bahsettiğini görürsünüz,

لَوْ فَكَّرَ النَّاسُ فِي هَذِهِ السُّورَةَ لَكَفَتْهُمْ

"Eğer insanlar bu Sure üzerinde tefekkür etse onlara kâfi gelecektir."

O halde yazar neden risale de diğer açıklamayı kullandı, yani

لَوْمَا أَنْزَلَ اللهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِهِ إِلاَّ هَذِهِ السُّورَةَ لَكَفَتْهُمْ

Neden yazar bu açıklamayı kullandı? Eğer doğru olan *Menaakib Eş Şafi'*de geçen açıklama ise yazar neden bu açıklamayı kullandı? Neden aşağıdaki açıklamayı kullanmadı.

لَوْ فَكَّرَ النَّاسُ فِي هَذِهِ السُّورَةَ لَكَفَتْهُمْ

"Eğer insanlar bu Sure üzerinde tefekkür etse onlara kâfi gelecektir."

Hatta bu son açıklama sahih bir rivayet zincirine sahip ve anlamı çok daha açık olmasına rağmen yazar neden bu risalede bunu kullanmadı. Yazar burada Eş Şafi'nin sözlerini kelimesi kelimesine değil, anlamını alıntılamak istemiş olabilir. Muhammed İbn Abdulvahhab'ın kitaplarına ve İmamın eserlerine hâkim olanlara bakarsanız bazı âlimlerin alıntı yaparken, anlamı kastettiğini görürsünüz. Birinin eserlerini uzun süre okursanız zamanla o yazarın kitaplarının yazım tekniğine ilişkin uzmanlık kazanırsınız. Dolayısıyla yazarın burada anlamı aktarmasında bir sorun yoktur ancak biz anlamı daha açık olan ve sahih bir rivayet zincirine sahip olan diğer açıklamaya bağlı kalmalıyız.

DERS 14

Bu *El Usuul El Selaase* dersimizin on dördüncüsüdür. Dört temel giriş meselesini bitirdik. Tekrarlayalım, birincisi ilimdir-bilmektir yani Allah'ı, Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Dini bilmektir. İkincisi ilim üzerine amel etmektir. Üçüncüsü ilmi aktarmaktır-tebliğ etmektir. Dördüncüsü ilim öğrenirken, amel ederken, aktarırken başa gelenlere sabretmektir. Bunun delili Asr Suresi'dir. Son olarak, bu ilk dört temel prensibin sonucu ile birlikte inşa'Allah kitabımızın birinci bölümünü tamamlayacağız. Yazar dört temel giriş meselesini anlattıktan, delili olarak Asr Suresi'ni gösterdikten sonra kitabın bu bölümünü El Buhari'nin bir delili ile ispat ederek bitirir.

SAHİH EL BUHARİ'DEN BİR BÖLÜM BAŞLIĞI

وَقَالَ الْبُخَارِيُّ : - رَحِمَ اللهُ تَعَالَى - : بَابُ الْعِلْمِ قَبْلَ الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ

وَلدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى : فَاعْلَمْ اَنَّهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ

فَبَدَأَ بِا لعِلْمِ قَبْلَ الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ

Buhari(rahimehullahu) dedi: İlim Bölümü Söz ve Amelden Önce Gelir. Ve bunun delili Allah'ın(subhanehu ve teala) şu sözüdür: ***"Bil ki, Allah'tan başka ibadet edilmeyi hak eden ilah yoktur ve günahın için af dile..."(Muhammed: 19)*** Ve ilim, söz ve amelden önce başladı.

O halde bu halen başlığın bir parçasıdır- nitekim yazar söz ve amelden önce ilimden bahsederek sonuç bölümüne başlıyor. Ve bu konunun sonudur.

Geçtiğimiz hafta yazarın risalesinde Eş Şafi'i kaynak göstererek yaptığı alıntıda küçük bir farklılık olduğunu ve yazarın muhtemelen manayı kast ettiğini söylemiştik. Yazar burada El Buhari'den alıntı yaparken bu alıntıda da iki küçük varyasyon vardır. Dolayısıyla siz Buhari'nin orijinal kaynağına döner ve bakarsanız iki küçük farklılık olduğunu görürsünüz. Bu farklar son derece önemsizdir ancak İlim Talebesi olmanız hasebiyle si-

zin dikkatinizi çekmesi gereken bir durumdur.

Yazar diyor,

وَلدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

El Buhari'nin kitabına gidip bakarsanız şöyle yazdığını görürsünüz,

لِقَوْلِ اللهِ تَعَالَى

Allah'ın(teala) sözüne göre...

Her ikisi de aynı anlama gelir, ancak küçük farklılıklarla.

İkinci farklılık, İmam Muhammed İbn Abdulvahhab'ın eklediği son iki sözdür. Alıntıda yazar – O, söz ve amelden önce ilimden bahsederek başladı- dedi. Burada İmam'ın eklediği sözler: Söz ve amelden önce sözleridir. Bu anlamı değiştirmez. Bilakis anlamı daha açık hale getirir, ancak Buhari'nin kelimesi kelimesine verdiği bölüm başlığı değildir, şöyle ki İmam Muhammed İbn Abdulvahhab'ın alıntısında,

فَبَدَأَ بِا لعِلْمِ قَبْلَ الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ

"İlim söz ve amelden önce başladı" dedi.

Buhari'nin orijinalinde,

فَبَدَأَ بِا لعِلْمِ

"İlim başladı" yazar.

Yani قَبْلَ الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ - söz ve amelden önce- sözlerini yazar Muhammed İbn Abdulvahhab(rahimehullahu) ekledi.

Yazar neden böyle yaptı? Neden bu eklemeyi yaptı? Bu farklılığın sebebi nedir? Yazar muhtemelen anlamını aktarmak istedi veya bir parça daha açıklama yapmak istedi çünkü yazarın sözü bir parça daha açıklayıcıdır. Bazı âlimler Buhari'nin çalışmasında kullandığı konu başlıklarının farklı

ifade edildiği farklı varyasyonları olabileceğini söylerler.

Sonraki konu El Buhari kimdir? El Buhari hakkında konuştuğumuz için onun hayatına bir göz atmamız gerekir. Yıllar önce Buhari'nin hayatı ile ilgili ayrıntılı bir ders yapmıştım dileyenler dinleyebilir. Bunu biz sık yapacağız- ne zaman bir şeyden bahsedeceğiz ve tekrar bahsedeceğimiz zaman o konuya referans göstereceğiz ki zaman kaybetmeden yoluma devam edebilelim.

YAZAR NEDEN EL BUHARİ'DEN BİR BÖLÜM BAŞLIĞI BİR DELİL OLARAK KULLANDI

Buhari'nin(rahimehullahu) derlemesinin altın mürekkeple yazılmaya değer olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu öyle bir derlemedir ki rivayet zincirindeki isimler gökteki bir yıldız gibidir. Buhari'nin bu derlemesi yani Sahihi Buhari kitabı- icma ile hem liyakat olarak hem de önem olarak ilk sırada yer alır. Kötülüğü ve kötülükle suçlananları yok eden bir derlemedir. Adaleti ve adil olanları doğrulayan bir kitaptır. Hepsi buda değildir. Kitabın organizasyonu ve yapısına bakarsanız, hassas başlıklarına ve nasıl organize edildiğine bakarsanız bunun dışında alınacak birçok bilgi olduğunu görürsünüz. Âlimlerin bir şeyden bahsederken sözlerine destek olarak (قَالَ الْبُخَارِيُّ) - *Kaale Buhari* – Buhari dedi- demeleri sizin için anormal değildir.

Keza, onlar Buhari bölümüne şöyle ve şöyle başlık verdi diyerek savundukları düşünceyi desteklemeye çalışırlar. Sadece onun kullandığı bölüm ve konu başlıklarından bahsediyoruz, bir de Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hadislerine baktığınızı düşünün!

Daha iyi anlamanız için size bir örnek vermeme müsaade edin. Bir ilim talebesi bir defasında "Umre ziyaretinde bir tek Umre'ye bağlı kalmanın mı yoksa birden fazla Umre yapmanın mı daha iyi olduğu konusunda bir çalışma yaptı. Örneğin Mekke'ye Umre yapmaya gidiyorsunuz. İlk Umre yaptıktan sonra pek çok insanın yaptığı gibi *Tan'im* veya üç-dört-beş-altı ve yedi defalarca Umre yapıyorsunuz. Yoksa tek bir Umre'ye bağlı kal-

mak mı daha iyidir? Bu yoğun tartışılan bir fıkıh meselesidir ve âlimler arasında ihtilaf olan bir meseledir. Hatta dört büyük imam arasında bile ihtilaf vardır. Söz konusu ilim talebesi bu konuyu inceledi, analiz etti ve delillerine baktı ve arkadaşına şu sonuca vardığını söyledi, ödül gayretinize bağlıdır, dedi. Arkadaşı da ona Buhari'nin kitabında tam onun söylediği bir konu başlığı olduğunu söyledi, şöyle ki;

بَابُ أَجْرِ الْعُمْرَةِ عَلَى قَدْرِ النَّصَبِ

"Umre'nin Ecri'nin Gayrete Bağlı Olması Bölümü"

(لنَّصَبِ) - sarf ettiğiniz çaba-gayret demektir, yani gayretiniz ölçüsünde ecir alırsınız.

Söz konusu araştırmayı yapan ilim talebesi bunun üzerine vallahi eğer bunu görseydim bana çok zaman kazandırmış olacaktı, dedi. Düşünün sadece başlığın kendisi! O ilim talebesi Buhari'nin konu başlıklarını incelemiş olmalıdır ancak çoğu zaman bir şeyi ararsınız, araştırırsınız ancak o şey tam gözünüzün önünde olduğu halde dikkat etmezsiniz. Nitekim Âlimler, Buhari'nin çalışmasında kullandığı başlıklar hakkında kitaplar yazdılar. İbn Hacer'in muhteşem şerhinde bunun bazı örneklerini görürsünüz, inşa'Allah hepinizde vardır bu muhteşem şerh. Veliyullah Dehlevi ve İbn Hamama, Buhari'nin seçtiği konu başlıkları hakkında kitaplar yazdılar. Hatta bazı âlimler- Buhari konulara başlık verirken başlık olsun diye mi verdi yoksa fıkhi bir düşünce nedeniyle mi böyle davrandı? Konusunda yazılar yazdılar. Bu isimler ilmin devleridir. Onların eserlerinde kullandıkları konu başlıkları bile bu kadar değerliyse kitaplarının içeriğinin değerini siz düşünün!

Sadece ilimle böyle davranmadılar. Bu ilim devleri ile Allah arasında ki sırlarıdır öyle ki bu yüzden Allah onların derecesini böylesine yükseltti. Kardeşler bana bir laptop edindiğimde inşa'Allah, bazı programları laptopa yüklemek istediklerini 6000 konu başlığında İslam kitaplarını ve onların dört-beş katı ciltlerle kitabı bilgisayarıma yüklemek istediklerini söylediler. Yani bir tıkla 20 binden fazla cilt İslami çalışma parmakları-

nızın ucundadır. Buhari, Süfyan İbn Uyeyne, İbn Ma'in, İbn Hanbel, En Nevevi, İbn Teymiyye ve İbn El Kayyim- onlar bir hadise ihtiyacı olduğunda bazıları bir hadis almak için kıtaları dolaşırlardı. Şimdi 6000 konu başlığı parmaklarımız ucundadır. Elimizde tüm bu bilgilere sahip olmamıza rağmen, bugünün ilim talebeleri veya âlimleri neden isimlerini bahsettiğimiz o ilmin devlerinin herhangi birinin ürettiklerine yakın üretim yapamıyor?

İbn Teymiyye, İbn El Kayyim ve Buhari gibi âlimlerin kitaplarını, çalışmalarını okursunuz ve elinizdeki eserler nitelik ve kalite olarak sahiplerinin orijinallerinde çok daha iyidir ve şaşkınlığa uğrarsınız. Ve onlar bugün bizim yaptığımız gibi arabalar ve uçaklarla değil eşeklerin ve develerin üzerinde seyahat ederlerdi. Bu adamlar sürekli hapse girer ve çıkarlardı ve hayatları zorluklarla doluydu. Yedi yıldızlı otellerde ellerinde laptopları ile kalan insanlar değillerdi. Bu insanlar çoğu zaman akıllarından yazarlardı, yani kitaplara veya laptoplara gitmezlerdi. Neden bu kadar bereket?

وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللّٰهُ

"***...Allah'tan sakının, Allah size öğretir...")(Bakara: 282)***

Evet, ilim temeldir, ancak kendinle Allah arasında sır saklamalısın öyle ki sadece sen ve Allah bilsin o takdirde Allah seni böylesi yüksek derecelere yükseltecektir. Dolayısıyla ben onların ne eşlerinin ne de öğrencilerinin bildiği Allah ile aralarında sırları olduğuna inanıyorum.

İLİM AMELDEN ÖNCE GELİR

Buhari şu ayeti kullanır,

فَاعْلَمْ اَنَّهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ

"***Bil ki, Allah'tan başka ibadet edilmeyi hak eden ilah yoktur ve günahın için af dile...")(Muhammed: 19)***

(فَاعْلَمْ) - Bilki- ilim amel ve sözden önce gelir ve amelinin ve sözünün kabul edilmesi için bir koşuldur. Çünkü ilim-bilmek-bilgi, niyeti ve amel ve söylem şeklini mükemmelleştirir ve düzeltir. El Buhari(rahimehullahu) ilmin, amelin önünde gelmesi gerektiğine delil olarak bu ayeti kullanıyor. Ve biz ameller dediğimizde, bu kalbin amelleri demektir, dilin ve bedenin amelleri demektir. Bu, bir Müslümanın bir konuda söz ve amel yapmadan önce bilmesi gerektiğine dair bir delildir. Ve entelektüel bakış açısından, bilgi amelden önce gelmelidir çünkü sağduyu bunu gerektirir. Bilgin olmadığı bir şeyi nasıl amele dökebilirsin? Örneğin patronunuzu, babanızı, çalışanınızı veya öğretmeninizi memnun etmek istiyorsunuz. Onları nasıl memnun edebilir siniz? Bir şey yapmadan önce onları nelerin mutlu ettiğini öğrenmek zorundasınız aksi takdirde yapacağınız bir şey onların kızmasına yol açabilir. Dolayısıyla ilim, amelden önce gelir ve sağduyu da bunu gerektirir.

Evet, burada doğuştan gelen yani fıtrattan gelen bir şeyler vardır. Allah'ın birliğini bilmek, yani Tevhidi bilmek fıtrattan gelir. Bu yaratılış fıtratında vardır. Tıpkı et ve kan gibi insanın yaratılışında kökleşmiştir. Yeni doğan bebeğinize veya konuşmaya yeni başlayan çocuğunuza İslam'a girmesi için kelimeyi şehadet getirtmezsiniz. Elbette kelimeyi şehadeti ona öğretirsiniz ancak o zaten Müslümandır çünkü yaratılışında-fıtratında vardır. Burada bir noktaya dikkat etmeniz gerekir, insanların Tevhid fıtratlarında da olsa, yine de öğrenmek zorundadırlar çünkü zaman geçtikçe dış kuvveler kişinin fıtratını bozmaya başlar. Bu yüzden fıtraten bildiğimiz şeyleri de öğrenmek zorundayız.

LA İLAHE İLLALLAH

فَاعْلَمْ اَنَّهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

Bil ki, Allah'tan başka ibadet edilmeyi hak eden ilah yoktur. Kişi, *la ilahe illallah*ı tam olarak öğrenirse öğrenmeyi kaçırdığı hiçbir bilgi ona zarar veremeyecektir. Ve her kim bu konuda cahil olursa kendisine fayda sağlayabileceğinden emin olabileceği hiç bir bilgi yoktur. Biz burada

daha geniş açıdan düşünüyoruz(yani Ahiret)

Bu, Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) sözüdür,

مَنْ قَالَهَا فِي مَرَضِهِ ثُمَّ مَاتَ لَمْ تُطْعِمْهُ النَّارُ

"*Her kim hastalık anında söyler ve sonra ölürse ateş ona dokunmayacaktır."*

Suneni Tırmizi'de yer alır, Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) aktardı.

Bunu öğrenmek için bu kadar fazla zaman harcamamızın nedeni de budur çünkü bazı müfessirlere göre -Allah'ın Kur'an da anlattığı kelime budur- ilahi bir ağaç gibidir kökü yeryüzünde dalları gökyüzünde olan. Kelime yani *la ilahe illallah* kalbinizde ne kadar derinse ağacın kökü de o kadar sağlamdır. Ağacın kökü *la ilahe illallah* ve dalları Allah(subhanehu ve teala) için yapılan amellerdir.

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ اَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَّاۤءِ

"***Görmedin mi, Allah nasıl bir örnek verdi. Güzel bir söz(kelime) kökü sabit olan ve dalları gökyüzünde olan bir ağaç gibidir."(İbrahim: 24)***

AYETLER PEYGAMBERE YÖNELİK MİDİR YOKSA BİZİ DE İÇERİR Mİ?

Bu konuda son nokta daha çok bir Usuul El Fıkıh meselesidir. Bu ayette söz doğrudan Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) yöneliktir,

فَاعْلَمْ

Bil ki, öğren bu Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) yöneliktir. Peki, bizi de içerir mi? Bu ayet, kesinlikle bizi de kapsar. Yani Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) ve onun ardından bizi de içerir.

Burada başka ayetler de vardır, örneğin;

يَا أَيُّهَاالنَّبِيُّ

يَا أَيُّهَاالرَّسُولُ

Ey Nebi, Ey Rasul. Bunlar bizi de içerir mi? Usulu Fıkh âlimlerinin çoğunluğuna göre bizi içerdiğini belirten bir karine yoksa içermez. Bununla birlikte, Ebu Hanife, Ahmed, İmam Er Haremeyn ve Es Semaa'iin'e göre ise Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) yönelik bu ayetler bizi dışladığına, bizi içermediğine ilişkin bir karine yoksa bizi de içerir.

İkinci görüş bir parça daha kuvvetli görünmektedir, nitekim Kur'ana baktığınızda Allah buyurur,

يَّا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَاَحْصُوا الْعِدَّةَ

"***Ey Peygamber! Kadınları boşadığınız zaman onları iddetleri suresi içinde boşayın ve iddetlerini sayın..."(Talak: 1)***

Ayette, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) hitap edilerek söze başlanıyor ve hemen ardından tüm Ümmete hitap ediliyor.

Hemen ardından Tahrim Suresi'ne bakalım,

يَّا اَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَّا اَحَلَّ اللّٰهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ اَزْوَاجِكَ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"***Ey Peygamber, eşlerinin hatırını ve hoşnutluğunu arzulayarak Allah'ın sana helal kıldığını neden haram kılıyorsun? Allah bağışlaması çok olandır ve merhameti çok olandır."(Tahrim: 1)***

Ayette Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) hitap ediliyor ve hemen

bunun ardından şöyle buyuruluyor;

قَدْ فَرَضَ اللّٰهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ اَيْمَانِكُمْ

"Şüphesiz, Allah yeminlerinizin kefaretle çözülmesini farz kılmıştır..."(Tahrim: 2)

Ayet Peygamber'e(sallallahu aleyhi ve sellem) hitapla başlıyor ve Ümmete hitap ederek devam ediyor, bu yüzden bazıları Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) şereflendirmek için ona hitap ederek başladığını ve ardından Ümmete hitap ettiğini söylediler. Bu konuda Usul âlimlerinin görüşü bu ikisidir. Böylece *El Usuul El Selaase Şerhi* dört temel giriş meselesini tamamladık.

Dediğim gibi, Dört Temel Giriş Prensibi. Bunların delili Asr Suresi ve Buhari'nin açıklamasıdır. Böylece tam olarak 13 dersi tamamladık ve toplamda derslerimizin üçte birini geçtik. Dört Temel Giriş Meselesini tamamladık ve bazı alimlere göre bu kısım yazarın kitapta kast ettiği bölüm değildir. Bu bölüm yazarın bir çalışmasıdır ancak bağımsız bir kitapçıktır ve yazarın talebelerinden biri gelmiş ve ana kitaba eklemiş. Bu Abdur Rahman İbn Muhammed İbn Kasım'ın görüşüdür. Böylece onlar dört giriş meselesinin bağımsız bir kitap olarak yazıldığını, yazarın öğrencilerinden birinin gelerek *El Usuul El Selaase* kitabına bir giriş olarak eklediğini söylediler.

Abdur Rahman İbn Muhammed İbn Kasım ismine aşina olmayabilirsiniz. O 1972'de öldü ancak bir bakıma canladırıcılardan biridir. İbn Teymiye'nin bugün mevcut olan fetvalarını toplayan adamdır. İbn Teymiyye öldükten sonra geçen yüz yıllardan sonra İbn Teymiyye'nin Fetvaları bu adam tarafından 60'lı yıllarda derlenene kadar derlenmedi. Bu adam bu iş için dünyayı gezdi. İlk Arab Yarımadasından başladı ve İbn Teymiye tarafından yazılmış risale, fetva, kitap, herhangi bir çalışma arayışında bulundu ve bulduklarını bir araya getirmeye başladı. Daha sonra Mısır'ı ziyaret etti ve İbn Teymiyye'nin "Fetaava"larını bulmaya, derlemeye bir

araya getirmeye çalıştı.

İlk Mısır ziyaretinden amaçladığını gerçekleştiremedi, ikinci bir ziyaret yaptı ve bu ziyaretinde İbn Teymiyye'nin daha çok yazı ve çalışmalarını buldu. Abdur Rahman İbn Muhammed İbn Kasım yaşı ilerledikçe hastalandı hatta çok hastalandı oğlu Muhammed'i yanına alarak Lübnan'a gitti. O Lübnan'da iken sağlık problemleri yüzünden şahsen hareket edemedi ancak oğlu Muhammed'i Şam yakınlarına gönderdi. Allah onlara zafer nasip etsin ve zaferi kolaylaştırsın. Oğlu Şam'a gittikten sonra İbn Teymiyye'nin daha önce yazılmamış 850 sayfa el yazması ile geri döndü, çünkü İbn Teymiyye hayatının büyük bölümünü Şam bölgesinde geçirmişti.

Daha sonra Paris'e gittiler ve Arab ülkeleri ziyaretleri sırasında bulamadıkları İbn Teymiyye tarafından yazılmış on üç meseleyi buldular. Sonra Bağdat ziyareti geldi ve daha fazla eser buldular ki içlerinde *Er Risaale Et Tedmuriye'*de vardı ki çok önemli bir çalışmadır. Gelecekte Allah izin ederse bu önemli eser üzerine dersler yaparız inşa'Allah. Böylece bu adam ve oğlu dünyanın dört bir yanını ziyaret etti, bulduklarını bir araya getirdi ve bugün *El Fetaava* dediğimiz 37 ciltlik eser oluştu. Onun öğrencileri arasında Abdullah İbn Cibrin, Hamuud El Ukla ve Abdullah İbn Frayyan'da vardır. Aslında hepimizin bildiği Hamuud El Ukla onun evlatlık oğludur. Şeyh Hamuud El Ukla 13 yaşında bir çocuk iken ülkesinden sürüldü ve Şeyh Hamuud El Ukla – zamanımızın en büyük imamlarından biri oldu. Tüm bu isimler öldü, Rahmetullahi aleyhim ecmain. Frayyan tüm Arab Yarımadasında ders halkalarını organize eden bir adamdı, Rahmetullahu aleyhi hocalarımdan biriydi ve babamın hocalarındandı.

*El Fetaava'*ya ilaveten bu adam yabi İbn Kasım ayrıca *"Ed Durur Es Sunniye"* – Necid Alimlerinin 16 cilt yazı ve çalışmalarını derledi. İbn Kasım, Necid Davet İmamları arasında kabul edilir ve *El Usuulu El Selaase* üzerine *Haaşiye* adında yaklaşın yüz sayfa kadar küçük bir şerh risalesi vardır. O, bugün bizim başlayacağımız bölümü *El Usuul El Se-*

laase'nin bir parçası olarak kabul etmez. Yazarın çalışmasıdır ancak ayrı-bağımsız bir risaledir, der. Ve benim de eğilim bu yöndedir ve bunun daha doğru olduğunu düşünüyorum. Ancak bu konuda kararlıydım ancak bir parça tereddütle bahsetmemin nedeni Şeyh Ali Hudeyr(Allah esaretten kurtarsın) hayır, bu çalışma yazarın orijinal çalışmasının bir parçasıdır ve yazarın bu bölümden kastı *El Usuul El Selaase*'ye giriş olmasıdır görüşünü benimsemesidir.

Ancak bunlar yazarın çalışmaları konusunda uzman olmuş kişilerdir. Onlar gerçekten uzmandırlar derinliğine her ayrıntıyı bilirler. Onların bu uzmanlıkları sadece yazar ile sınırlı değildir, onu, talebelerini iki-üç nesil sonrakilerin eserlerinde de uzmandırlar. Bu konuları derinlemesine inceleyen yazarlarımız vardır ve bunu yapmalarının nedeni bu kitapları okur, incelerken, analiz ederken bize yardımcı olması ve kitabın yapılandırılmasının zihnimizde canlanması içindir. Böylece yazarın size söylemeye çalıştığını daha iyi anlayabilirsiniz veya yazarın sözleri zihninizde dağılıp gitmemiş olur. Bilirsiniz Edgar Alan Poe, Shakespeare gibi adamların çalışmalarını incelemek için yıllarını boş yere tüketenler vardır. Ömürlerini buna adadılar, adarlar. Öylesine bir noktaya gelirler ki kendilerine üç beş sayfa bir yazı verip bunun Shakespeare'in eseri olduğunu söylediğinizde, birkaç dakika bakıp incelerler ve bu Shakespeare'in eseri olamaz o şu cümleyi şöyle kullanırdı, şu sözcük yerine şunu kullanırdı gibi açıklamaları ile izah ederler. Müslümanlar olarak bu adamlar gibi hareket eden değerlerimiz vardır İbn Kasım, Ali El Hudeyr ve Nasır El Fahd gibi. Ki onlar İbn Teymiyye, İbn Kayyim, Muhammed İbn Abdul Vahhab ve Necidden tabiilerinin çalışmalarını incelemek gibi asil bir vazifeyi hakkıyla yerine getirmiştir. Allah mahkum olanlarını özgür kılsın, ölenlere rahmet eylesin.

Bu isimler arasında Şeyh Nasır El Fahd detaylı inceleme konusunda uzmandır. Şeyh Fahd sadece incelemede uzman değildir ayrıca yazarın, yazarın öğrencilerinin ve onları takip edenlerin neredeyse tüm çalışmalarını ezberlemiştir. Nitekim bazen onların bir söz söylediği başka zaman daha önce söyledikleri sözle çelişen sözler söylediğini düşünebilirsiniz. Veya

bir çalışmada bir şey başka bir çalışmada başka bir şey okursunuz ve bu durumun neden olduğunu merak edersiniz. Veya kitaplarda bir şey okursunuz ve farklı bir şey yaptıklarını görürsünüz. Burada ne oluyor? Bu nasıl oldu? Dersiniz. Veya Asr Suresinde veya Buhari'nin açıklamasında bahsettiğimiz gibi durumlarla karşılaşabilirsiniz. Ancak o yazarların çalışmalarına ilişkin yıllar ve yıllar süren okumalar ve incelemelerle sizi doğru bir şekilde yönlendirirler işte onların ustaları arasında Şeyh Nasır El Fahd'da vardır.

BÖLÜM İKİ

ÜÇ MESELEYİ BİLME VE AMELE GEÇİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yazar İkinci Bölüme bil ki Allah sana merhamet etsin diye başlıyor ve her Müslüman erkek ve kadının aşağıdaki üç meseleyi öğrenmesi ve onlarla amel etmesi zorunludur-farzdır-vacibtir, diyor.

اِعْلَمْ رَحِمَكَ اللهُ , أَنَّهُ يَجِبُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ تَعَلُّمُ هَذِهِ الْمَسَاءِلِ الثَّلاثِ والعَمَلُ بِهِنَّ

Bölüm Bir'in başlangıcında da böyle başladık. Yazar Bölüm İki'nin başlangıcını da çok benzer yaptı sadece erkek ve kadın Müslüman lafzını ekledi. O halde yazar niçin böyle dedi üzerine konuşacağız.

YAZAR NEDEN ERKEK VE KADINI AYRI BELİRTTİ?

كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ

Her Müslüman, erkek ve kadın.

Yazar kadın lafzını sigorta olarak ekledi. Arabçada ve Arabça'nın seçkinliğinin zirvesi olan Kur'anda bir erkeğe hitap edildiğinde eğer onu hariçte bırakacak bir delil, bir karine yoksa otomatikman kadını da içerir. Dolayısıyla yazarın kadın lafzını eklemesinin tek nedeni meselenin önemini vurgulamak içindir yani yazar muhataplarına size diyor kadın erkek her bireye çok önemli meseleleri anlatacağım dinleyin.

YAZAR NEDEN HER MÜSLÜMANA DEDİ?

Yazar her Müslüman üzerine zorunludur, dedi. Neden Müslüman dedi? Neden Arabça isim fail kullandı?

Her şeyden önce, bir Müslüman şehadeteyn getirendir. (Herhangi bir özrünüz yoksa) Şehadetyni sözle dile getirmek zorundasınız. Eğer İslami bir çevrede büyüyüp yetiştiyseniz, bir anlamı yoktur. Şöyleki bir çocuk konuşmaya başladığında İslam'a girmek için şehadeteyn getirmek zorunda değildir çünkü fıtraten zaten bir Müslümandır. Ancak şirke, küfre ve inkâra düşen biri İslam'a girmek için şehadeteyn getirmek zorundadır. İlk olarak kişi şehadeteyn (iki şehadet) getirmelidir ve ikinci olarak ilim, kesinlik, samimiyet, boyun eğme, sevgi, itaat, kabul etmeyi kapsayan şehadeteyn şahitliğine göre amel etmelidir.(Yani La ilahe illallah ve Muhamemedur Rasulullah'ın öğrendiğimiz kaidelerine göre). Bu ikincisi. Üçüncüsü kişi İslam'ını bozan, geçersiz kılan bir olumsuzluk yapmamalıdır.

Dolayısıyla kimde bu üç unsurdan herhangi biri eksikse o halde onun isimlendirmesi kaldırılır. İslam'ın bir tane giriş kapısı vardır ancak İslam'dan çıkmak için birçok pencere ve çıkış kapıları vardır. İslam abdest gibidir- örneğin şimdi abdestinizi alabilirsiniz ancak abdestinizi bozabilirsiniz İslam için de aynı durum söz konusudur. (مرتد) -*mürted* dinden irtidat edene verilen isimdir. (ردة)- *riddet* irtidat etmek iman ederken inkâr eder hale düşmek demektir. Orijinal olarak Küfür içinde olan biri orijinal bir kâfirdir yani (كافر أصلي)- *Kaafir Asli*. Yani her ikisi de kâfirdir. Ancak fıkıh konusuna gelince ikisi arasında bazı farklılıklar vardır,

Yazar burada dedi;

يَجِبُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ

Yazar neden Müslümanları belirtti? Gayri-Müslimler bundan muaf mıdır? Gayri-Müslimlere de mi hitap ediliyor yoksa onlar muaf mı tutuluyor? İslam'ın prensipleri söz konusu olduğunda gayri-Müslimlere de hitap edildiği konusunda bir problem yoktur. İslam kâfirlere hitap eder ve onları Tevhide çağırır ve eğer onlar çağrıyı kabul etmezlerse Kıyamet Gününde sorumlu tutulacaklardır. Yazarın burada Müslümanları belirtmesinin nedeni kitapçığın Müslümanlara yönelik olmasıdır. Diğer türlü,

bizim İslami bakış açımıza göre Tevhid hem Müslümanlara hem de gayri-Müslimlere hitaptır. İslam'ın temel prensiplerinin muhatapları hususunda âlimler arasında herhangi bir ihtilaf yoktur.

Bununla birlikte, gayri-Müslimlere İslam'ın fer'i veya ikincil meseleleri ile hitap edilir mi? Bu konuda bazıları evet bazıları hayır dedi. Bu konu ihtilaflı da olsa sanırım bunun özeti gayri-Müslimlere ikincil meselelerle bazı yönlerden hitap edilir, bazı yönlerden hitap edilmez olduğudur. Örneğin onlara A ve B meselelerinde hitap edilir. Yani A, bir Müslüman İslam'ı tebliğ ederek onlara hitap ederken, onlara ikincil meseleleri mesela namaz ve hacc vb. Herhangi bir ikincil meseleleri manalarını anlatması ve öğretmesinde herhangi bir sorun yoktur, olur ki ikinci meseleler onların kalplerini İslam'a açabilir. Keza, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz'ı(radiyallahu anhu) Yemen'e gönderdiğinde böyle yaptı. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz'a anlatmasını söylediği meseleler arasında ikincil meselelerde vardı. B, bu konuda mevcut olan iki görüşün en meşhuruna göre ikincil meseleleri kabul etmedikleri takdirde ceza ile karşılaşacakları söylenerek onlara hitap edilir.

Yani eğer onlar kendilerine anlatılan ikincil meseleleri kabul etmez ve yerine getirmezse cezalandırılacaklardır. Kur'an ayetlerine bakın,

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الَّذِينَ حَتَّى اَتٰينَا الْيَقِينُ

"Sizi yakıcı ateşe sokan nedir. Dediler; 'Biz namaz kılanlardan değildik ve miskinleri doyurmazdık ve günahlara dalanlarla birlikte bizde dalardık bize kesin olan ölüm gelinceye kadar ceza gününü yalan sayardık.'"(Müddesir: 42-47)

Onlar Cehenneme atıldıklarında birbirlerine Cehenneme girmelerine neyin sebep olduğunu soracaklar. Ve namaz kılmazdık, zekât-sadaka ver-

mezdik, yalan yanlış şeyler konuşurduk, boş işlere dalardık diyecekler. Dolayısıyla ayette bahsedilen bazı meseleler İslam'ın ikincil meseleleridir ve gayri-Müslimlerin veya kâfirlerin de ikincil meseleler yüzünden cezalandırılacaklarının delilidir. Ayrıca şöyle dediler,

وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الَّذِينَ

Yani hesap gününü yalanladık. Nitekim ahiret hayatına inanmayan kimse kâfirdir veya gayri-Müslimdir ve dolayısıyla Kur'an ikincil mesele olarak kabul edilen bazı yükümlükleri yapmadıkları için onların cezalandırılacağını açıkça ifade etmektedir.

Şimdi ayrıca gayri-Müslimlere hitap edilmeyen bazı ikincil meseleler de vardır. Örneğin, İslam'ın ayrıntıları. Gayri-Müslim olan birine Hacca gitmek zorundasın diye söylemenize gerek yoktur. Veya Gayri-Müslim birine namaz kılmak zorundasın demenize gerek yoktur. Çünkü amellerin kabulü için anahtar şehadeteyni söylemektir, bu bakımdan bazı ikincil meselelerle gayri-Müslimlere hitap edilmez.

BİRİNCİ MESELE: RUBUBİYET TEVHİDİ

Yazar sözlerine devam ediyor,

الأُوْلَى : أَنَّ اللهَ خَلَقَنَا وَرَزَقَنَا وَلَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً , بَلْ أَرْسَلَ إِلَيْنَا رَسُولاً فَمَنْ أَطَاعَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَاهُ دَخَلَ النَّارَ , وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى :

اِنَّآ اَرْسَلْنَآ اِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَآ اَرْسَلْنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ رَسُولً فَعَصٰى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَاَخَذْنَاهُ اَخْذًا وَبِيلًا

Buradaki ilk mesele şudur, Allah bizi yarattı. Bu birinci meseledir ve bunun B, C, D, E ve F gibi alt başlıkları vardır inşa'Allah.

1A- ALLAH BİZİ YARATTI

الأُوْلَى : أَنَّ اللهَ خَلَقَنَا

Allah bizi yarattı.

Bunda Kur'an, Sünnet ve akılla deliller vardır. Birçok delil vardır, ilgili ayetleri tek tek inceleyecek olursanız aylarınızı alır dersem abartı olmaz.

KUR'AN VE SÜNNETTEN DELİLLER

اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيَاتٍ لِاُولِي الْاَلْبَابِ

"Gerçekten göklerin ve yerin yaratılmasında ve gecenin ve gündüzün değişmesinde temiz akıl sahipleri için ayetler(işaretler-alametler) vardır."(Al'i İmran: 190)

وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

"Ve Allah sizi ve yaptıklarınızı yarattı."(Saffat: 96)

هُوَ الَّذي خَلَقَكُمْ مِنْ طينٍ ثُمَّ قَضٰٓى اَجَلًا

"O ki sizi çamurdan yarattı ve sonra bir ecel belirledi."(En'am: 2)

(اَجَلًا)- ecelen Allah'ın size belirli bir ömür verdiği demektir. Size biçilen ömür zamanıdır.

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ

"Andolsun sizi yarattık sonra size en güzel şekilde şekil verdik sonra meleklere Âdem'e secde edin dedik..."(A'raf: 11)

İnsanoğlunun yaratılmasından ve daha spesifik olarak Adem'den(aleyhi

salatu ves selam) bahsediyor.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ

“Andolsun insanı balçıktan, şekil verilmiş bir çamurdan yarattık.”(-Hicr: 26)

Allah ayetlerinden ve mucizelerinden bahsediyor.

وَمِنْ اٰيَاتِه اَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ اِذَآ اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ

“Sizi topraktan yaratması O’nun ayetlerindendir sonra siz yayılan beşer oldunuz.”(Rum: 20)

خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ

“İnsanı ateşte pişmiş gibi kuru bir çamurdan yarattı.”(Rahman: 14)

Buna benzer birçok ayet vardır. Zümer suresinde Allah tüm yaratıkları halinde söylüyor:

اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ

“Allah her şeyin yaratıcısıdır.”(Zümer: 62)

Kur’an da benzer onlarca ayet vardır hepsini sıralayabiliriz. Bu, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) en zor anları yaşatan, onu inkâr eden, fiziksel ve manevi olarak ona ve Sahabelerine zararlar veren, Sahabelerine işkenceler yapan, olabildiğince kibirli ve kendini beğenmiş Müşriklerin bile bu konuya gelindiğinde inandıkları böylesine açık ve net bir meseledir.

Kur’anın beş ayrı ayetinde yer alır.

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ

وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ فَاَنّٰى يُؤْفَكُونَ

"Onlara gökleri ve yeri kim yarattı ve güneşi ve ayı kim boyun eğdirdi diye soracak olursan, kesinlikle Allah diyeceklerdir. O halde nasıl döndürülüyorsunuz?"(Ankebut: 61)

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

"Onlara gökleri ve yeri kim yarattı diye soracak olursan kesinlikle Allah diyeceklerdir. Deki: Hamd Allah'a aittir ancak onların çoğu bilmiyorlar."(Lokman: 25)

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ

"Onlara gökleri ve yeri kim yarattı diye soracak olursan kesinlikle Allah diyeceklerdir..."(Zümer: 38)

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ

"Onlara gökleri ve yeri kim yarattı diye soracak olursan kesinlikle onları Aziz ve Âlim olan yarattı diyeceklerdir."(Zuhruf: 9)

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ فَاَنّٰى يُؤْفَكُونَ

"Onlara onları kim yarattı diye soracak olursan kesinlikle Allah diyeceklerdir. O halde nasıl döndürülüyorsunuz?"(Zuhruf: 87)

Onlara Yaratıcının kim olduğunu sorulursa, cevapları Allah'tır. Aslında, onların cevaplarından birinde Allah'ın isim ve sıfatları ile cevap veriyorlar,

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ

"Onlara gökleri ve yeri kim yarattı diye soracak olursan kesinlikle onları Aziz ve Âlim olan yarattı diyeceklerdir."(Zuhruf: 9)

El Aziz mutlak galip ve El Âlim her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilen demektir yani bu onların bir ölçüde bazı İsim ve Sıfat inancına sahip olduklarını gösteriyor. Bu tür ayetleri aklınıza yerleştirirseniz sizin için bir İman destekçisi olacaktır.

Cübeyr İbn Mu'tim (radiyallahu anhu) Bedir Savaşı'nda esir alındı. Sahihi Buhari'de yeralan hadistir, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) akşam namazını kıldı ve açıktan yüksek sesle okudu, Cübeyr, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sesini duyan esirler arasındaydı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Tur Suresi'nden ayetler okumaya başladı ve şu ayetleri okudu,

اَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ اَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ اَمْ خَلَقُوا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَآئِنُ رَبِّكَ اَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ

"Acaba onlar bir yaratıcı olmadan mı yaratıldılar, yoksa yaratıcı kendileri midir? Yoksa gökleri ve yeri onlar mı yaratmışlardır? Hayır hayır! Onlar bir türlü idrak edip inanmıyorlar. Yoksa Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır? Yoksa her şeye hâkim olanlar onlar mıdır?"(Tur: 35-37)

Cübeyr İbn Mu'tim(radiyallahu anhu) "Bu ayetleri duyduğumda, kalbim hafifledi ve İman ilk defa o zaman kalbime girdi" dedi. Allah'ın Yaratma ile ilgili bu ayetleri Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) karşı savaşan bir müşrik olan Cübeyr İbn Mu'timi, Peygamberin(sallallahu aleyhi

ve sellem) yanında savaşan sağlam bir sahabeye çeviren tohumları ekti.

Bu konuda sadece bir hadisten bahsedeceğiz,

نُهِينَا أَنْ نَسْأَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَ سَلَّمَ عَنْ شَيٍ , فَكَانَ يُعْجِبُنَا أَنْ يَجِءَ الرَّجُلُ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ الْعاقِلُ فَيَسْأَلُهُ وَنَحْنُ نَسْمَعُ

Enes İbn Malik(radiyallahu anhu) aktardı, diyor ki; "Biz, bir müddet Rasulullah'a soru sormaktan yasaklanmıştık." Yani gerçek bir ihtiyacın olmadığı, esnekliğin bulunduğu bazı konularda helal ve haram kılınmasına neden olabilecek meselelerin sorulması yasaklanmıştı. "Bu nedenle çölün eteklerinden bir Bedevi geldiğinde sevinirdik." Bedeviler ziyadesiyle açık sözlülerdi, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gelip sorarlardı.

فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ أَتَانَا رَسُولُكَ , فَزَعَمَ لَنَا أَنَّكَ تَزْعُمُ أَنَّ اللهَ أَرْسَلَكَ , فَقَالَ : صَدَقَ

Bu adam, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) nasıl iman edeceğini anlamaya çalışıyor ve kıssanın nasıl geliştiğine bakın. "Çölün sakinlerinden bir Bedevi, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına geldi ve "Sen bizim yaşadığımız kasabaya bir elçi gönderdin ve o elçi senin, Allah'ın seni peygamber olarak gönderdiğini iddia ettiğini söyledi" *dedi.* Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Evet, doğru söyledi" dedi.*

قَلَ : فَمَنْ خَلَقَ السَّمَاءَ ؟ قَلَ : الله

Bedevi sordu, "Göğü kim yarattı?" Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) cevap verdi, *"Allah."*

قَلَ : فَمَنْ خَلَقَ الأَرضَ ؟ قَالَ : اللهُ

Bedevi sordu, "Yeryüzünü kim yarattı?" Peygamber(sallallahu aleyhi ve

sellem) cevap verdi, *“Allah.”*

قَلَ : فَمَنْ نَصَبَ هَذِهِ الْجِبَالَ وَجَعَلَ فِيهَا مَا جَعَلَ , قَالَ : الله

Bedevi sordu, “Bu dağları kim dikti ve içinde yarattığını yarattı?” Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) cevap verdi, *“Allah.”*

Ve Bedevi şimdi sonuca ulaştı ve şöyle dedi,

فَبِا لَّذِي خَلَقَ السَّمَاءَ وَخَلَقَ الأَرْضَ وَنَصَبَ هَذِهِ الْجِبَالَ آللهُ أَرْسَلَكَ ؟ قَالَ : نَعَمْ

“Göğü yaratan ve yeri yaratan ve bu dağları diken adına, Allah mı seni elçi olarak gönderdi?” Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) cevap verdi, *“Evet.”*

O Bedevi ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) arasındaki konuşmaya bakın. O bedevi fıtraten Allah’ın Yaratıcı olduğunu biliyor. Bu adam eğitimli bir adam değildir. Çölün eteklerinden gelen ve hatta Peygamberle(sallallahu aleyhi ve sellem) konuştuğunda Ey Allah’ın Peygamberi demek gerektiğinin farkında olmayan ve ona Ya Muhammed diye hitap edecek kadar eğitimsiz bir adam. Yani Allah’ın Yaratıcı olmasına ilişkin sorduğu sorular onun fıtratında sabit olan bir şeydir.

AKILDAN DELİLLER

Allah’ın varlığı üzerine kendisine soru sorulduğunda İmam Ahmed bir yumurta örneğini verdi. “Yumurta sağlam küçük bir kale gibidir”, dedi. “Kapısı yoktur ve içine girmek için herhangi bir deliği olmayan küçük bir kale gibidir. Dışarıdan gümüş gibi parlar”, dedi. Yani yumurtanın kabuğunu tarif etti. “İçeriden altın gibi parlıyor”, dedi. Yani yumurtanın sarısını tarif etti. Ve dedi “aniden kırılır, o mühürlü, hava geçirmez yumurtadan gözleriyle görebilen, kulakları ile işitebilen çok güzel görünümlü, güzel sesli yürüyen bir canlı meydana gelir. Mühürlü bir yumurtadan çıkar tüm bunlar” dedi ve

ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ

"...Allah ile birlikte bir ilah mı vardır?..."(Neml: 60)

"Allah'ın dışında bir Yaratıcı mı vardır ki yaratsın?"

Eş Şafi'ye bu sorunu akılla açıklaması istendiğinde dut ağacının yapraklarını örnek verdi. "O yaprağı ceylan, geyik, koyun ve arılar yer. Ceylan yediğinde misk kokusu yayar." Bunu bilmiyor olabilirsiniz ancak saf ve pahalı misk kokusu geyiklerden çıkarılır. Misk sadece yetişkin ceylanlarda bulunan bir bezdir ve eğer doğru hatırlıyorsam üreme organları ve göbek arasında yer alır. Bu saf gerçek misktir. Burada yüzlerce dolar vererek aldığınız misk kokuları hakiki değildir. Gerçek misk ceylanlardan çıkarılır. "İpek böceği aynı yaprağı yer ve ipek üretir. Arı aynı yaprağı yer bal üretir. Koyunlar ve inekler aynı yaprağı yerler süt üretirler, yoğurt yaparsınız kalanı atık haline gelir. Size verdiğim tüm bu dört örnekte canlılar aynı yaprağı yerler ancak biri bal, biri misk, biri ipek biri süt yani farklı şeyler üretirler. Bu yüzden eğer şeyler şans ve tesadüfle ile meydana gelseydi aynı yapraktan çıkan sonuçların aynı olması gerekirdi", dedi.

صُنْعَ اللّٰهِ الَّذِي اَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ

"...Her şeyi sapasağlam ve yerli yerinde yapan Allah'ın sanatıdır..."(-Neml: 88)

Bu sadece Allah'tandır.

El Akide Et Tahaviye'de İmam Ebu Hanife akıl yoluyla benzer bir mantıktan bahseder. Ve Şeyh Sefer El Havali bu kıssayı öğretirken bazı insanların bu kıssanın sahihliği üzerinde bir takım şüpheler uyandırdıklarını söyledi. Bu şüphelere yol açanların Allah'ın varlığı üzerine bir tartışmada Ebu Hanife'ye meydan okuduklarını ve Halifelik zamanında nasıl böyle bir tartışma vuku bulmuş olabilir? Sorusunu sorduklarını söyledi. Bununla birlikte daha sonra bu şüphelere yol açanların eylemlerinde aşırıya giden Kadiriye tarikatından birileri olabileceklerini okudum. Kadiriye

mensupları kontrole çok fazla önem verirler hatta her şey üzerinde Allah'ın kontrolünün olması bağlamında eksiklik izafe eden ateistlerin izlediği yola benzer bir yol izlerler. Dolayısıyla bu şüpheleri dile getirenlerin Kadiriye mensupları olabileceği söylenir. Ve yine o zamanlar dört bir yanda olan felsefeciler de olabilir. Yani bunlardan herhangi bir olabilir çünkü onlar bazı meselelerde ortak paydaları paylaşırlar.

Ebu Hanife'ye, Ehli Sünnetten bir haberci gelir. Dicle Nehrini geçer ve bazı felsefecilerin, ateistlerin, Kadiriyecilerin veya benzerlerinin bu konuda (yani Allah'ın varlığı) meydan okuduklarını söylerler ve Ebu Hanife'den onlara karşı çıkmasını isterler. Ebu Hanife kabul eder ve kısa süre içinde orada olacağımı onlara haber ver, der. Oraya gitmek için Dicle Nehrini geçmek zorundadır. Neyse haberci mutlu bir şekilde geri döner ve halka Ebu Hanife'nin yolda olduğunu ve kısa sürede geleceği müjdesini verir. Zaman geçer ve insanlar telaşlanmaya başlar, haberci Dicle Nehrine geri döner ve Ebu Hanife'nin gelip gelmediğini kontrol eder. Öğlen olur, akşam olur ve gecenin karanlığı çöker. Ateistler veya onunla münazara yapmak isteyenler orada bulunan Ehli Sünnet mensupları ile dalga geçmeye başlarlar. Çünkü kendileri ile münazara yapmayı kabul eden güvendikleri şahıs muhtemelen geri vites yaptığını veya kendisine güvenemediğini düşünürler. Müslümanların endişesi giderek artmaya başlar çünkü Ebu Hanife'yi zamanın imamı, en bilgili âlimlerinden biri olarak tanırlar ve o sözünü tutan dürüst bir adamdır da, dolayısıyla başına bir şey gelmiş olmalıdır, onu bu toplantıya katılmaktan bir şeyler alıkoymuş olmalıdır diye düşünürler.

Gecenin ilerleyen zamanlarında Ebu Hanife gelir. Müslümanlar oradadır ve Ebu Hanife'ye ne olduğunu, neden geciktiğini sorarlar. Ebu Hanife(rahimehullahu) onlara size buraya gelirken Dicle Nehri'ni geçmek zorundaydım ancak oraya geldiğimde ne bir yol gösteren, ne bir tekne, ne bir denizci hiçbir şey bulamadım desem ne dersiniz, diye sözüne başlar. Hatta bundan sonra size anlatacaklarım bir yalan değildir, der ve sözüne devam eder ve birden ağaçlar düşmeye başladı, her biri aynı ölçülerde tahtalar halinde biçildiler, enleri boyları ve kalınlıkları mükemmel

olacak şekilde biçildiler. Sonra suyun içinden çiviler çıktı ve tahtaları bir tekne halinde olacak şekilde bir araya getirdi, sonra bazı denizciler geldi ve tekne ile yola açıldı. Tekne hiçbir su almadan kendi kendine hareket etti. Sonra teknenin içine içecekler ve yolcular bindirildi. Ve tüm bunlar kendiliğinden gerçekleşti. Tekne kendi başına demirledi kendi başına yol aldı, dedi.

Orada onunla münazara yapmak üzere bulunan insanlar böyle bir durumun imkânsız olduğunu söyleyerek gülmeye başlarlar. Tekne kendi kendine inşa edildi, kendi rotasını kendi çizdi, kendi kendine demirlerdi ve demir aldı, kendi kendini yükledi ve boşalttı? İmkânsız derler. En bilgili ve en büyük âlim olarak dedikleri bu adamın dalga mı geçtiğini yoksa çocuksu düşünceli biri mi olduğunu merak etmeye başlarlar. Neler oluyor? Bu anlattıklarına kim inanır! Ebu Hanife onlara temelde size bugün anlatacağım şeyi söyledi ve dedi "Bir teknenin kendi başına yaratılacağına inanmıyorsunuz, tek bir teknenin kendi başına var olacağına inanmıyorsunuz, koca dünya, evren, güneş, ay yıldızlar ve okyanuslar, dağlar ve gezegenlerin bir Yaratıcı olmadan mı meydana geldiklerine inanıyorsunuz?" Diyerek cevap verir. Hatta bu bağlamda birine, bu ev, saray veya malikâne kendi başına mı var oldu diye sorun. Bunlar aniden mi ortaya çıktı diye sorun. Size delirdiniz mi diyeceklerdir. Ancak evren, kainat kendi başına şans ile var oldu?!

Bu yüzden Rububiyet Tevhidi şüpheleri def etmede temeldir, faydalarından biri budur. Şeytan size şüphelerle geldiğinde ona Rububiyet Tevhidi ile karşı koyun. Endişeler size galebe çaldığında, sorunlar ve endişelerinizle kuşatıldığınız da ve ilaveten bunlar gecelerin karanlığıyla birleşip üzerinize çullandığında Kendisinden istekte bulunduğunuz Yüce Yaratıcı Allah'ın yaratma sanatı üzerinde tefekkür edin, O sizin endişelerinizi giderecektir.

ALLAH'IN VARLIĞI HAKKINDA BİR ŞİİR

İbrahim İbn Ali Sudanlı çağdaş bir şairdir bugünkü konumuzla ilgili çok güçlü bir şiir yazmıştır. İngilizce çevirisinin lezzetini almanız biraz za-

man alabilir ancak çok kuvvetli sözleri vardır,

لله فِي الآفاق آيات لعل أقلها هو ما إليه هداك

Afaklarda(ufuklarda) Allah'ın ayetleri vardır, olur ki sana hidayet olur-yol gösterir

قل للطبيب تختفطه يد الردى , يا شافي الأمراض : من أرداك ؟

Ölümün yakaladığı doktora sor, sen tedavi eden, seni ölümle kim yakaladı? Sen bir doktor olmana rağmen, nasıl öldün?

Diğer tarafa bakın;

قل للمريض نجا وعوفي بعدما عجزت فنون الطب : من عافاك ؟

Tıp teknolojisi ümidi kaybetmişken hayatta kalan ve iyileşen hastaya sor, seni kim iyileştirdi? Örneğin bir hastaya birkaç ay ömrünün kaldığını söylediler ancak onlarca yıl yaşadı.

قل للصحيح يموت لا من علة : من بالمنا يا صحيح دهاك ؟

Herhangi bir hastalığı yokken ölen kişiye sor, Ey sen sağlıklı kişi kim seni ölümle yakaladı?

قل للبصير وكان يحذر حفرة فهوى بها : من ذا الذي أهواك ؟

Çukurdan kaçan ancak yine de tökezleye tökezleye içine düşen gören kişiye sor seni kim tökezletti ve o çukura düşürdü?

Diğer tarafa bakın;

بل ساءل الأعمى خطى بين الزحام بلا إصطدام : من يقود خطاك ؟

Kalabalığın içinde kimseye çarpmadan yürüyen köre sor, sana yolunu kim gösteriyor?

قل للجنين يعيش معزولا بلا راع و مرعى : ما الذي يرعاك ؟

Çobanı ve bakıcısı olmadan tecritte yaşayan bebeğe(cenine) sor, seni besleyen kimdir?

قل للوليد بكى و أجهش بالبكا الدى الولادة : من ذا بالسموم حشاك ؟

Annesinin karnından ağlayarak çıkan yeni doğmuş bebeğe sor, seni kim ağlattı?

وإذا ترى الثعبان ينفث سمه فاسأله : من ذا بالسموم حشاك ؟

Zehrini kusan bir yılan görürsen sor sana bu zehri veren kimdir? Yılanın ağzındaki zehir beni zehirler

واسأله : كيف تعيش يا ثعبان أو تحيا وهذا السم يملأ فاك ؟

Ona sor: Ey yılan ağzın zehirle dolu olduğu halde nasıl yaşıyorsun?

واسأله بطون النحل : كيف تقاطرت شهدًا , وقل للشهد : من حلاك؟

Arılara midelerinden nasıl bal sızdığını sor ve sor, o balı kim tatlandırıyor?

بل ساءل اللبن المصطفى كان بين دم وفرث : ما الذي صفاك ؟

Bağırsak ve kan arasından çıkarak size gelen beyaz, temiz ve leziz ve saflaştırılmış süte sor seni kim saflaştırdı?

Allah'ın ayetinden alıntıladı,

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ

"Sizin için hayvanlarda elbet ibretler vardır, hayvanın karnında be-

sin artıklarıyla kan arasında oluşan içenlere lezzet veren saf süt içiriyoruz."(Nahl: 66)

Şiir dizesinde benzer şeyden bahsediyor.

Şair şiirine devam ediyor,

قل للهواء تحسه الأيدي ويختفي عن عيون الناس : من أخفاكا ؟

Gözlerinden gizli, ellerinle hissettiğin havaya sor, seni kim saklıyor?

قل للنبات يجف بعد تعهد ورعاية : من بالجفاف رماكا ؟

Bakımını yaptıktan ve ilgilendikten sonra yine de kuruyan bitkiye sor, seni kim kuruttu?

و إذا رأيت النبت في الصحراء يربو وحده , فاسأله : ن أرباك ؟

Bakacak biri bulunmadığı halde çölün ortasında büyüdüğünü gördüğün bir bitkiye sor, seni besleyen, büyüten kimdir?

Bu dize üzerine biraz açıklamama yapmama izin verin. Birkaç hafta önce, başka bir eyaletteydim (ABD), kardeşler beni tarihi yerler görmek için bir tekne turuna götürdüler. Hava soğuktu ve teknede sadece birkaç kişiydik. Epey geçti ve kimseler yoktu. Neyse tekne turundaydık ve bize geçtiğimiz yerlerde olan tarihi yapıları tanıtıyorlardı. Tekne turu 1 saat kadar sürdü ve tur rehberi rast geldiğimiz her yapıyı ayrıntılarıyla anlattı, işte bazı eserler şöyle inşa edildi, bazıları bu teknikle inşa edildi ve bazı inanılmaz detaylar vererek anlattı. Küçük bir ağacın bulunduğu bir yerden geçerken rehber herkese o ağaca bakmalarını söyledi, daha doğrusu herkesin dikkatini o küçük ağaca çekti ve bir beton bloğun içinden böyle bir ağacın nasıl büyüdüğünü bir türlü anlayamadığını söyledi. 13 yıldır bunu düşündüğünü ama bir türlü bir cevap bulamadığını söyledi. SubhanAllah o rehber geçtiğimiz her binayı mimarisini ayrıntılarıyla açıklayabiliyor ancak küçük bir ağacın nasıl olur da bir betonun içinde büyüyebileceğini açıklayamıyor. Yani tıpkı şairin son mısrası gibi.

İşte Akide üzerine çalışmamızın nedeni budur. Yani imanımızı şarj etmek ve zirveye çıkarmak için Akide, şarj edilmelidir. Şüphelere karşı koyun, şüpheleri savuşturursanız bir üst dereceye çıkarsınız. Şüpheleri savuşturduğunuzda imanınız zirve yapar. Ellerinizi dua etmek için kaldırdığınızda yatak odanızın dört duvarı ile değil, Rabbiniz, âlemlerin Rabbi olan Allah ile gerçekten konuştuğunuzu fark edersiniz. Bu deneyimlerin ne kadar üstesinden gelirseniz tüm şüphelere karşı direnç kazanırsınız, saf Tevhidi öğrenirsiniz, Tevhidiniz iman seviyenize ulaşır. Ve daha sonra İhsan seviyesine çıkarsınız ki hedefimiz budur. Ve sonra ellerinizi dua etmek için Allah'a kaldırdığınızda, kupkuru devasa bir çölde bir bitkiye hayat veren veya bir betonun içinden bir bitkiye hayat verenin bilincinde olarak sizin için imkânsız olanı imkânlı hale getirebileceğini gerçekten hissedersiniz.

هذه عجاءب طالما أخذت بها عيناك وانفتحت بهاأذناك ؟

Bunlar gözlerinizi şaşırtan, kulaklarınız açan harikalar ve mucizelerdir

ولعل ما في النفس من آياته عجب عجاب لو تزى عيناك ؟

Muhtemelen en büyük ayetler kendi nefsinizdedir, eğer gözlerinizle görebilirseniz

Yani şu ayetteki gibi;

وَفِي اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا تُبْصِرُونَ

"Kendi nefislerinizde de. Yine de görmüyor musunuz?"(Zariyat: 21)

والكون مشحون بأسرار إذا حاولت تفسيرًا لها أعياكا

Evren açıklanamayan sırlarla doludur. Eğer onları yorumlamaya kalksan sadece kendini hayal kırıklığına uğratacaksındır.

فليرضى عنِّي الناس أو فليسخطوا , أنا لم أعد أسعي لغير رضاك

İnsanlar benden memnun olabilirler veya onlar bana kızmasın, Senin

onayın olmadan artık arayamam

Şiirin sonuna bakın- şairin imanını destekliyor. Diyor ki, Ya Allah sadece Seni memnun eden şey beni memnun eder, sadece Seni memnun eden şeyi umursarım.

يا أيها الإنسان مهلاً , ما الذي باللهِ جل جلاله أغراك ؟

Ey insanoğlu Seni En Cömert Olana karşı dikkatsiz kılan nedir?

فَتَبَارَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

"Yaratıcıların en güzeli olan Allah ne Yücedir"(Mü'minun: 14)

Eğer gerçekten üzerinde düşünür ve anlamaya gayret edersiniz Allah'ın ayetleri bu şiirden çok daha güzeldir,

اَمَّنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً فَاَنْبَتْنَا بِه حَدَّائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَآ اَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ اَمَّنْ يُجيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَليلًا مَا تَذَكَّرُونَ

"Gökleri ve yeri yaratan kimdir, sizin için gökten bir su indiren, sonra onunla sizin tek bir ağacını bile bitiremeyeceğiniz güzel bahçeler, bağlar yetiştirmekteyiz. Allah ile beraber başka bir ilah mı? Doğrusu onlar yoldan sapmış kimselerdir. Yeryüzünü yerleşmeye elverişli kılan ve onun arasında ırmaklar yaratan ve yeryüzünde sarsılmaz dağlar yara-

tan ve iki deniz arasına aşılmaz bir engel koyan kimdir? Allah ile beraber başka bir ilah mı? Hayır, onların çoğu bilmiyorlar. Ya da sıkıntı ve ihtiyaç içinde olan Kendisine dua ettiğinde kötülüğü kaldıran ve sizi yeryüzünde halifeler kılan kimdir? Allah ile beraber başka bir ilah mı? Çok az düşünüyorsunuz."(Neml: 60-62)

Bir defasında bir Bedevi'ye Allah'ın var olduğunu nasıl bildiği soruldu? Çölde yaşayan sıradan bir adam ancak fıtratı temizdir. Nasıl cevap verdiğine kulak verin. Devenin dışkısı devenin varlığını gösterir, eşeğin dışkısı eşeğin varlığını gösterir. Ayak izi, yolcuların olduğunu gösterir. Tüm takımyıldızlarıyla gökyüzü, dalgalarıyla denizler Her Şeyi Bilen ve Her Şeye Kadir Olanı göstermez mi?

Arabçası şöyledir;

الْبَعرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبَعِيرِ , والرَّوْثُ يَدُلُّ عَلَى الْحمِيرِ , وَآثَارُ الأَقْدامِ تَدُلُّ عَلَى الْمَيْسِيرِ , فَسَمَاءٌ ذَاتُ أَمْوَاجٍ , أَما يَدُلُّ ذَلِكَ عَلَى العليمِ القَدير ؟

İkinci Bölüme başladık ve böylece İkinci Bölümün birinci maddesini sonuçlandırdık.

DERS 15

Bu, *El Usuul El Selaase*'de on beşinci dersimiz, *Elhamdulillahi Rabbil Alemin*. Geçtiğimiz hafta alt başlıklara ayırarak Bölüm İki'ye giriş yapmıştık. Bil, Allah sana merhamet etsin işleyeceğimiz bu üç mesele kadın, erkek her Müslümanın bilip, amel etmesi zorunludur. İlki, Allah bizi yarattı ve bu konuyu geçtiğimiz hafta işledik. Bugün başlayacağımız ikinci alt madde bize rızık sağlayanın Allah olduğudur.

1B- ALLAH BİZE RIZIK VERDİ

أَنَّ اللهَ خَلَقَنَا وَرَزَقَنَا

Rızık, bu hayatta genellikle insanın endişelerini ve düşüncelerini tüketen bir mesele olduğu için bazen Tevhid ve Akide'de kusurlara yol açabilir, rızık konusu Kur'an ve Sünnette sizi rahatlatmak ve sakinleştirmek için ancak daha önemlisi Tevhidini tamamlamanız için, tam bir Tevhid inancına sahip olmanız için yaygın bir şekilde ele alınır. Geçtiğimiz hafta dediğimiz gibi Rabb, Rububiyetinde bağımsız ve Rabliğinde Egemen olduğu gibi Rızk vermede de bağımsız ve egemendir.

Geçen hafta Allah'ın aşağıdaki gibi dediği beş ayet olduğundan bahsettik,

وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ

Rububiyet meseleleri ile ilgili onlara sorulduğunda, kibirli Kureyş kâfirlerinin bile yanıtlarının Allah olacağından bahsetmiştik.

Onlar beş taneydi ve burada ilave iki farklı ayet daha vardır,

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَّاءِ وَالْاَرْضِ اَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّٰهُ فَقُلْ اَفَلَا تَتَّقُونَ

"***De ki: Sizi gökten ve yerden rızıklandıran kimdir, kulaklara ve gözle-***

re malik olan kimdir, ölüden diriyi çıkartan ve diriden ölüyü çıkartan kimdir. İşleri kim yürütür? Onlar, 'Allah diyeceklerdir.' O halde de ki hiç korkmaz mısınız, hiç sakınmaz mısınız?"(Yunus: 31)

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ قُلِ اللّٰهُ وَاِنَّآ اَوْ اِيَّاكُمْ لَعَلٰى هُدًى اَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

"***De ki: Göklerden ve yerden sizi kim rızıklandırıyor? De ki: 'Allah'. O halde hidayet veya açık bir sapıklıkta olan ya biziz ya sizsiniz?"(Sebe: 24)***

Benzer ama bir parça farklıdır. Allah, Peygambere (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara, onları kimin rızıklandırdığını sormasını söylüyor ve kibirli Kureyşlilerin kendilerine rızık verenin Allah olduğunu söyleyeceklerini belirtiyor.

ER RAAZIK VE EL REZZAAK ARASINDAKİ FARK

(الرازق)- *Raazık* ve (الرزاق)- *Rezzak* her ikisi de Allah'ın rızık vermesi ile ilgili isimleridir. Allah'ın tüm isimleri gerek güzellik ve gerek mükemmellik yönünden bizim idrak edebileceklerimizin ötesindedir. Burada her iki isim de Allah'ın rızık vermesi ile ilgilidir o halde ikisi de tam olarak aynı manaya mı gelir? Allah aynı meselede iki isme sahip midir? *Er Raazık* ile *Er Rezzaak* arasındaki fark nedir?

Er Raazık, Allah'ın niteliğidir yaratıkları için yazdığı ebedi rızık reçetesidir. Allah, ebedi ilminde her yaratığının rızkını emretti. Siz doğmadan önce rızkınız belirlendi. Göklerin ve yerin yaratılmasından 50 bin yıl önce kaleme yazmasını emretti ve O'nun ebedi ilmi bundan önce sizin rızkınızı biliyordu. Bu *Er Raazık*'ın manasıdır. *Er Raazık* sizin rızkınızı yazandır. Yazmak illa ki vermek demek değildir dolayısıyla burada *Er Rezzaak*'ın niteliği devreye girer.

Er Rezzaak sizin rızkınızı verme işini düzenleyen, yerine getiren ve yürütendir. An be an bile değildir, ancak bunun altında bir zaman ölçüsü var-

sa muhtemelen yokto saniye(milisaniye) veya ona benzer bir şeydir. Yani milisaniye milisaniye O sizin rızkınızı verir. *Er Rezzaak* size yazılanı bol bol verir. O en üst düzeyde cömerttir, sürekli verendir, ardı ardına bolca verendir. Bir nimetin hemen ardından bir nimet verendir.

Özetleyecek olursak aralarında fark kısaca *Er Raazık* rızkı belirleyen, rızkı yazandır ve *Er Rezzaak* rızk verme işini yürüten ve size rızık verendir. Allah'ın her iki isminin önünde (ال) -*El* takısı olması kapsayıcı ve kuşatıcılığını gösterir burada (كُلُّ) -*küllü* ile değiştirilebilir.(yani her tür rızık demektir.)

RIZKIN TANIMI

Hepimiz rızkın ne demek olduğunu bildiğimizi düşünürüz. İbn Menzur rızkı hem maddi hem manevi olarak tanımlar, yani materyalist olan ve olmayan demektir. Nitekim Rızık materyalistik şeylerden daha geniştir. Allah sizi İslam ile şereflendirdi, bu bir Rızıktır. Allah imanınızı arttırdı bu bir Rızıktır. Çocuklarınız Rızıktır. Sağlığınız Rızıktır. Uykunuz Rızıktır. Aklınız Rızıktır. Allah sizi Cennete gönderirse ki Allah'a duamız hepimizi Firdevsi A'laya göndermesidir, bu Cennet ve zevkleri bir Rızıktır.

ER REZZAAK ALLAH'TIR

Tevhidinizi tamamlamak için *Er Rezzaak*'ın Allah olduğunu tam bir şekilde anlamalısınız. Kalbinizi, *Er Rezzaak*'tan başka birisinin size rızık verdiği yönündeki her inançtan arındırmalısınız bu inancı kalbinizin derinliklerine yerleştirmeli ve iyice özümsemelisiniz. Kalbinizin en derinliklerinden bütün samimiyetinizle Allah'ın *Er Rezzaak* olduğuna inanmalısınız.

RIZKINIZ GÖKTEDİR

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

"***Rızkınız ve size vaad edilen göktedir."(Zariyat: 22)***

Dolayısıyla buna inanmak zorundasınız. Birileri size gerçekçi olmanızı ve gerçekçi konuşmanızı söyleyebilir. Nasıl olur da rızkımın gökte olduğunu söylersin ki işim aha şu yolun birkaç mil ilerisindedir? Ofisim şu sokağın hemen başında bulunurken nasıl olur da rızkımın gökte olduğunu söylersin? Çek defterim yanımda, hesap defterim yanımda iken, tüm ihtiyacım olan arabam ve evim burada iken nasıl olur da rızkımın gökte olduğunu söylersin? Rızkımız gökte ise dünyada ne işimiz var? Bununla ilgili olan şey, bunların hepsinin rızık aracı olmasıdır.(أسباب) – *esbaab*-yani araçlar-sebepler-vasıtalar.

Er Rezzaak, Rızk edinmek için o araçları-sebepleri yarattı. Patronunu, çekleri imzalayıp her hafta sana vermesi için yönlendiren yedi kat göklerin üzerinden Allah'tır. Rızık, Allah'tan gelir ve patronun ise sadece bir araçtır. Ofisinize gelen, iş yerinize gelen her müşteri size Rızık vermesi için göklerden yönlendirilir. O halde kontrol kimdedir? Maaş çekinizi patronunuza imzalatan Allah'ta mıdır yoksa patronunuzun kendisinde midir? Allah Rızkınıza dikkatleri çekmek istedi, Rızkın tamamen Kendi kontrolünde ve gökte olduğunu, yerde olmadığını belirtti.

İbn Kudame ve El Kurtubi bir rivayet zinciri ile aktardı, El Esma'ii dedi, "Irak Basra'da mescidden çıktım, bir geçitten geçerken elinde bir kılıç ve yay ile bir Bedevi yaklaştı. Çok huysuz ve kaba görünüyordu bana hangi kabileden olduğu mu sordu. "El Esmaa'danım" dedim. Bedevi yoksa sen El Esmaa'ii dedikleri kişi misin? Sen büyük bir âlimsin o yüzden sana El Esmaa'ii diyorlar di mi? Diye sordu. "Evet" dedim. Bana selam verdi yanıma oturdu. Bana nereden geldiğimi sordu? El Esmaa'ii tebliğ yapmak istedi ve ona Allah'ın sözlerinin okunduğu bir yerden geldiğini söyledi. Bedevi ona "İnsanın dilinden okunan Allah'ın bir sözü mü vardır?" diye sordu. El Esmaa'ii "Evet" dedi. Bedevi kendisine okumasını istedi. El Esmaa'ii Zariyat Suresini okumaya başladı ta ki aşağıdaki ayete geldi,

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

"***Rızkınız ve size vaad edilen göktedir."(Zariyat: 22)***

Bedevi yeterli dedi. Esmaa'ii bu Allah'ın sözüdür dedi. Bedevi "Bu, Allah'ın sözü müdür?" diye sordu. El Esmaa'ii "Evet, Allah'ın sözüdür ve Peygamberi Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) vahyetti, dedi. Bedevi şaşkına döndü. Ayağa kalktı, devesini kurban etti, derisini yüzdü ve El Esmaa'ii gel bu hayvanın taze etlerini sadaka olarak kasabadaki tüm fakirlere dağıtmama yardım et, dedi. Sonra Bedevi kılıcını ve yayını kırdı ve aşağıdaki ayeti defalarca kere okuyarak çölde kayboldu.

وَفِي السَّمَّاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

Daha sonra, El Esmaa'ii neden o Bedevi gibi güçlü bir inanca sahip değilim diyerek kendini kınadığını söyledi. O bedevi ayeti kalbiyle benimsedi. Bedevi ayeti duyduğunda ki Bedevilerin çoğunun Arabçası keskindir, kalbiyle benimsedi. Zira eskiden strese girer rızık peşinden çılgınca koşturup dururdu. Dolayısıyla kısaca bu dünyada neden stres yapıyorum ki diyordu. Yedi kat göklerin üzerinden benim için garanti altına alınmış bir şeyi alabilmek için neden kendimi strese sokarak harap edeyim, diyordu. Ayetle Rızkının göklerden geldiğini bilmek ona huzur ve güven getirdi.

Yıllar peş peşe geçti, El Esmaa'ii anlatır, "Harun Reşid ile Mekke'ye Hacca gittiğimde birisi bana adımla seslendi, kalabalığa baktığımda o Bedevi'yi gördüm, solgun ve yaşlanmış görünüyordu. Zayıf düşmüştü, yaşlanmıştı ve solgundu. Bana yanıma otur bana daha çok Kur'an oku, dedi. El Esmaa'ii Zariyat Suresini okumaya başladı ta ki aynı ayete geldi,

وَفِي السَّمَّاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

Bedevi, Allah'ın sözünün doğru olduğunu gördüm, dedi ve bana daha çok oku dedi, ta ki aşağıdaki bir sonraki ayete geldi,

فَوَرَبِّ السَّمَّاءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَّا اَنَّكُمْ تَنْطِقُون

"***Göğün ve yerin Rabbine yemin olsun şüphesiz o sizin kendi aranızda konuştuğunuz gibi gerçektir-haktır."(Zariyat: 23)***

Allah(subhanehu ve teala) Kendi Zatına yemin ediyor,

فَوَرَبِّ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ

Ve bu yemin (لَحَقٌّ) - cevabı kasem Lamı ile tevkiyd ediliyor, yani onaylanıyor, önemi vurgulanıyor, garanti altına alınıyor yani Rızkın gökten geldiği kesinleştiriliyor. Bedevi bu ayetleri işittiğinde kim Allah'ı bu kadar kızdırdı ve O'na inanmadılar Yüce Allah Yüce Zatı üzerine yemin verme ihtiyacı hissetti? Diye bağırdı. Bedevi üç defa bu sözleri söyledi, üçüncü söyleyişinde öldü. Ayet adeta onu eriterek öldürdü.

مِثْلَ مَّا اَنَّكُمْ تَنْطِقُوْن

"***... sizin kendi aranızda konuştuğunuz gibi...***"

Rızık ile ilgili neden konuşma benzetmesi kullanıldı? İki nedeni vardır, Allah size tıpkı konuştuğunuz gibi kesin bir şekilde rızkınızın gökten geldiğine emin olmanızı söylüyor. Konuştuğunuzdan şüpheniz var mıdır? Hayır. Nasıl konuşmanız gerçek ise, konuştuğunuzdan şüpheniz yoksa rızkınızın da gökten geldiği konusunda şüpheniz olmasın. Bu birinci nedendir. Gökten rızık ile konuşmanız arasında benzerlik ilişkisi kurulmasının ikinci nedeni çünkü her biriniz konuşursunuz ve konuşan kişi dudaklarını kullanır. Nasıl sizin dudaklarınızı kullanarak başka biri konuşamazsa sizin rızkınızı da kimse alamaz. O yüzden, sakin ve rahat olun rızkınız gelir.

Bu ayette özellikle olmak üzere bir veya onlarca derste asla hakkını vererek işleyemeyeceğimiz diğer ayetler ve hadislerde neden çok fazla tasdik ve tekiyd ile birleşmiş yeminler ediliyor. Çünkü birçok alanda zayıf olan Tevhidi tesis etmek için. Konunun özeti şudur. Bu, insanları strese sokan ve düşüncelerini tüketen bir meseledir. Para, kira, yiyecek, emeklilik ve birikim. Dolayısıyla, Allah sizden stresten uzak ve rahat Tevhidle dolu bir yaşam sürmenizi istiyor.

RIZIK ALLAH'TAN GELİR

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِي الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

*"**Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, her türlü rızkı Allah'ın üzerinde olmasın. O, onların bulunduğu yeri ve emanet olarak konulacağı yeri bilir hepsi apaçık bir kitaptadır."(Hud: 6)***

Rızık kime aittir?

عَلَى اللّٰهِ

Allah'ın üzerine. Patronunuzun mu? Hayır, değil. Ebeveyninizin mi? Veya maaş çekinizi imzalayan hükumetinizin mi? Veya bir insan, bir şirket veya bir ulusun mu? Hayır.

عَلَى اللّٰهِ

Allah'a aittir, Allah'ın üzerinedir, Allah yüzündendir. İnsanlar birbirlerine rızık vermiyorlar. İnsanlar, size rızık vermek için Allah'ın yarattığı araçlardır. Birçok insan zorluk anlarında(özellikle finansal zorluklar) Allah'ın kendilerini unuttuğunu düşünebilirler. İnsanlar bu düşüncelerini dile getiremeyebilirler ama böyle düşünebilirler. Bu yüzden ayetin ikinci bölümü devreye girer, yani;

وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا

*"**...Ve O, onların bulunduğu yeri ve emanet olarak konulacağı yeri bilir..."***

O onların kaldığı yerleri, meskenleri, yuvalarını ve emanet olarak durduğu yerleri bilir. Nitekim Allah, cenin olduğunuz halden kabre girdiğiniz zamana kadar nerede olduğunuzu bilir, bundan önce, bundan sonra

ve ikisi arasında her şeyi bilir. Zor zamanlar geçiriyorsanız, Allah bunu unutmadı.

Şayet Allah, her canlının rızkını vaat ediyorsa Allah'ın en şerefli yaratıklarından biri olan insanoğlunu terk eder mi hiç?

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي اٰدَمَ

"***Yemin olsun biz Âdem oğlunu çok şerefli kıldık...***"

Allah, Biz hayvanların rızkını veriyoruz dedi, onlardan çok daha şerefli insanoğlunu terk edeceğini mi düşünüyorsunuz? Allah'ın, sözlerine sağır kesilen, duymazdan gelen ve O'nun oğlunun olduğunu iddia edenlere rızık verirken *'la ilahe illallah'* diyenleri terk edeceğini mi sanıyorsunuz? Nitekim O'nun rızkı her şeye- hayvan, kâfir ve Müslüman- ulaşır.

Nitekim İbrahim(aleyhiselam) aşağıdaki duayı yaptığında Allah onu düzeltti,

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَارْزُقْ اَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ

"***Hani İbrahim dedi, 'Rabbim bu beldeyi güvenilir kıl ve belde halkından Allah'a ve ahiret gününe iman edenleri ürünlerinden rızıklandır...'"(Bakara: 126)***

Allah duasına karşılık verdi ve dedi;

قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهٗٓ اِلٰى عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

"***Dedi: Onlardan inkâr edenleri de az bir süre yararlandıracağım sonra onu ateşin azabına uğratacağım ve ne kötü bir dönüştür o'"(Bakara: 126)***

Yani rızıkta eşittirler.

Artık Rızkın, Allah'ın Elinde olduğunu biliyorsunuz Tevhidinizi tamamlayın. Şimdi mesele yerli yerine oturdu. Rızık sadece Allah'ın Elindedir, patronun, herhangi bir ismin, bir milletin vs. değil.

اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

"***Hiç şüphesiz, Rızkı veren O metin ve kuvvet sahibi olan Allah'tır."(-Zariyat: 58)***

İşte bu yüzden Rızık için kime döneceğiniz bellidir.

DEĞİŞMEZ RIZKINIZ ZATEN YAZILMIŞTIR

Daha önce dediğimiz gibi sizin değişmez rızkınız siz anne karnında iken yazıldı. Bu hayatta koşsanız da, yürüseniz de, rahat olsanız da Allah'ın sizin için yazdığı rızkın miktarı aynıdır. Ne çoğalacaktır ne de azalacaktır. Sahih hadistir, Enes'ten(radiyallahu anhu), Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

إِنَّ اللهَ وَكَّلَ بِالرَّحْمِ مَلَكًا

"*Gerçekten Allah, her rahme bir melek görevlendirdi."*

فَقَال : أَيْ رَبِّ نُطْفَةٌ ؟

"*Melek dedi: Rabbim o nutfedir-bir damladır-menidir?"*

أَيْ رَبِّ عَلَقَةٌ؟

"Rabbim o alakadır- bir pıhtıdır."

أَيْ رَبِّ مُضْغَةٌ

"*Rabbim o bir et parçasıdır?"*

فَإِذَا قَضَى الله عَزَّ وَ جَلَّ خَلْقَهَا قَالَ : أَيْ رَبِّ شَقِيٌّ أَوْ سَعِيْدٌ ؟

"Allah(azze ve celle) onu yaratacağı zaman, melek bahtsız olanlardan mı yoksa mutlu olanlardan mı olacaktır diye sorar."

أَذَكَرٌ أَوْ أُنْثَى ؟

Sürecin her safhasında izin alır. *"Erkek midir, dişi midir?"*

فَمَا الرَّزْقُ وَمَا الأَجَلُ ؟ قَالَ : فَيُكْتَبُ ذَلِكَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ

"*Rızkı ve eceli nedir? Sonra annesinin karnında iken bunlar yazılır."*
Size sadece rızkınızın anne karnında yazıldığını da söylemeyeceğim hatta bundan çok önce yazıldı. İşte böylece rahim için görevlendirilen melek bu gerçeği oradan öğrendi. Bu ilgili meleklerin ilgili meselelerde vazifelerini aldığı zaman oldu.

Allah gökleri ve yeri yaratmadan 50 bin yıl önce (yani siz doğmadan önceyi bırakın gökler ve yer yaratılmadan önce) size gelecek olan en son su damlasına kadar rızkınızı yazdı. Her su damlası da değil, çünkü bu bile halen büyüktür. Size gelecek olan en küçük rızkı, bir quark veya bir lepton veya bir atomu oluşturan en küçük parçalarını bile yazdı. Sizin için takdir edildi ve sizin için yazıldı. Ve yazılmadan önce Allah, mutlak gayb ilmiyle bunu biliyordu.

إِنَّ اللهَ كَتَبَ مَقَادِرَ الْخَلاَءِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ والأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

"*Gerçekten Allah gökleri ve yeri yaratmadan elli bin sene önce yaratılanların hükmünü yazdı."*

İşte bu nedenle bu hayata ilişkin meselelerden bahsederken Allah yürüme terminolojisi ile bahseder. Yani sizi bekleyen bir şey vardır, ona doğru yürüyün ve acele etmeyin. O bir yere gitmeyecektir. Burada bulunan

herkese arkanızda bulunan yazı tahtasının hiçbir yere gitmediğini söylersem ve sen ey Muhammed bu senindir desem, hemen kalkıp onu kapmak için acele etsen aptallık etmiş olurdun. Bundan yüz yıl sonra ve bundan bin yıl sonra, burada oturacağım ve bakacağım ve o tahta bir yere gitmeyecektir. Sizin için garanti altındadır, kimse dokunmayacaktır o senindir. Böyle bir durumda Muhammed'in şu an bulunduğu yerden kalkıp tahtayı kapmak için acele etmesi aptallık olacaktır.

هُوَ الَّذي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا في مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِه وَاِلَيْهِ النُّشُورُ

"Sizin için yeryüzünü boyun eğdiren O'dur. O halde onun omuzlarında yürüyüp gezin ve O'nun rızkından yiyin. Sonunda gidiş O'nadır."(-Mülk: 15)

Bu yeryüzünü bize boyun eğdiren Allah'tır, o halde yeryüzünün patikalarında, yollarında yürüyün rızkından yiyin. Asıl peşinden koşmanız gereken şey, ahiret hayatı ile ilgili olan garanti altında olmayan meselelerdir. Cennetteki derecelerdir peşinden koşmanız gereken şey.

فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ

"...Allah'ı zikretmeye koşun..."(Cuma: 9)

خِتَامُهُ مِسْكٌ وَفي ذٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ

"Ki sonrası misktir. İşte imrenip yarışanlar bunun için yarışsınlar."(-Mutaffifin: 26)

Dolayısıyla, asıl ahiret meseleleri için yarışmalısınız.

ER REZZAAK RIZIK VERMEDE HİKMETLİDİR

Er Rezzaak'ın manasını bilmenin bir parçası Allah'ın rızık verirken hikmetli olduğunu bilmektir. Günümüzde birçok insan gündüz ve gece Allah

her türlü Hikmetin sahibidir der, dua eder ancak gece çöktüğünde fakirliklerini Allah'tan başkasına şikâyet ederek gündüz söyledikleri ile çelişirler. Fakirliklerini Allah'tan başkasına şikâyet ederler öte yandan Allah hikmet sahibidir, *Rezzaak*tır derler.

وَلَوْ بَسَطَ اللّٰهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِه لَبَغَوْا فِي الْاَرْضِ وَلٰكِنْ يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَآءُ

"***Eğer Allah kulları için rızkı geniş tutup yaysaydı gerçekten yeryüzünde azarlardı. Ancak O, dilediği kadar bir miktarla indirir....*"(Şura: 27)**

Burada birçok kişi *Er Rezzaak* ve *El Haakim*'i bilir ve *Er Rezzaak* ve *El Haakim*'den kendilerine bolca para vermesini ister, oysa belki istediğiniz şey sizin için uygun değildir. Bu, *Er Rezzaak* ve *El Haakim*'e olan inancın bir parçasıdır. Bu konuda Akideniz Allah'ın size verdiği statüyü kabul etmek olmalıdır (yani bir statüden başka bir statüye örneğin zenginlikten-fakirliğe gibi), çünkü bu değişikliğin sizi mutsuz olmaktan mutlu olmaya veya mutlu olmaktan mutsuz olmaya değiştireceğini bilemezsiniz. Sizde nasıl bir değişim yapacağını bilemezsiniz. O yüzden asla *El Haakim*'e karşı çıkmayın.

Eğer sizin şahsi işinize karışır ve neden 20 bin dolarlık araba aldın, 10 bin veya 5 bin dolarlık araba almadın? Neden iki yıl taahhüt verip bir iPhone aldın, basitçe arama yapabileceğin ve mesaj atabileceğin eski bir telefon yeterli olacaktır? Karına alış veriş yapması için neden 500 dolar verdin? Desem sizin doğal tepkiniz bana, sen kim oluyorsun da benim kararlarıma itiraz ediyorsun, demek olacaktır. Ahmed Cibril sen kimsin benim kararlarıma ve bilgece-hikmetli kararlarıma itiraz ediyorsun? Bu benim şahsi işimdir, dersiniz. Ve haklısınız da. Ben kim oluyorum da sizin özel ailevi meselelerinize veya işlerinize karışıyorum? Ancak tekrar vurguluyorum siz kim oluyorsunuz da *El Haakim, Er Rezzaak* olan Allah'ın ilahi hikmetini sorguluyorsunuz?

اَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعيشَتَهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ

"Yoksa Rabbinin rahmetini onlar mı bölüştürüyorlar? Onların geçimliklerini dünya hayatında aralarında bölüştüren biziz. Ve biz bazılarını bazılarından derece olarak üstün kıldık böylece bazıları bazılarını çalıştırsın. Rabbinin rahmeti onların biriktirdiklerinden hayırlıdır."(Zuhruf: 32)

Siz kim oluyorsunuz da Allah'ın rahmetini bölüştürdüğünüzü düşünüyorsunuz? Bu sizin işiniz değildir. Siz kim oluyorsunuz da Rabbin rızkını bölüştürdüğünüzü düşünüyorsunuz? Bu dünyada maşiyetlerini-geçimlerini yaratıkları arasında bölüştüren Allah'tır.

وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا

"Ve biz bazılarını bazılarından derece olarak üstün kıldık böylece bazıları bazılarını çalıştırsın."

Bu nedenle bazıları zengindir, bazıları orta-sınıftır ve bazıları fakirdir. Birçok insan Allah neden beni zengin kılmadı ki bir Mescid inşa edebileyim, mazlumları destekleyeyim, şunu yapayım, bunu yapayım? Derler. Bir bakıma, bazı insanlar Allah'ın taksimatından biraz rahatsız olabilirler. Eğer niyetleri sadece iyilik yapmaksa, farklıdır. Ancak içlerinden Allah'ın taksimatından rahatsızlarsa *Er Rezzaak*'ın her şeyi bildiğini ve tam bir hikmet sahibi olduğunu unutmayın. Yani, Allah size neyi verdiğini ve nasıl vereceğini en iyi bilir.

Burada, Karun gibi olan birçokları vardır ve Karun'un kıssasını bilirsiniz. Karun'un kavmi de aynı soruyu sordu- Neden Allah bize Karun'a verdi-

ği gibi vermedi? Daha sonra Karun'un başına geldiklerini gördüklerinde pişman oldular,

وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰينَا مِنْ فَضْلِه لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ

"***Onlardan kimi de 'Andolsun, eğer bize bol ihsanından verirse gerçekten sadaka vereceğiz ve gerçekten salihlerden olacağız' diye Allah'a and içtiler."(Tevbe: 75)***

Birçok insan böyle söyler. O bize neden vermiyor ki sadaka verelim ve doğrulardan olalım, derler. İstedikleri kendilerine verilince ne oldu?

فَلَمَّٓا اٰتٰيهُمْ مِنْ فَضْلِه بَخِلُوا بِه وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ

"***Onlara ihsanından verince, onda cimrilik yaptılar ve döndüler ve onlar yüz çevirenlerdir."(Tevbe: 76)***

Ucuzlaştılar ve Allah'tan yüz çevirdiler. Sonuç, Allah'ın emirlerine karşı gelmektir.

فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ اِلٰى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَٓا اَخْلَفُوا اللّٰهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

"***Bunun üzerine Allah da kendisine verdikleri sözden caydıkları ve hep yalan söyledikleri için kendi huzuruna çıkacakları güne kadar kalplerine münafıklığı yerleştirdi."(Tevbe: 77)***

Bu arada bu ayetin indirildiği gibi, Allah'ın size verdiği rızkın itiraz edemeyeceğiniz bir şey olduğunu biliyorsunuz. Unutmadan şunu söyleyeyim, popüler bir söylem vardır bu ayetin Sa'lebe adında zengin bir Sahabe hakkında indirildiğine dair ancak bu ayet Sa'lebe hakkında indirilmemiştir. Bu uydurma bir hikâyedir. Bu ayetin indirilmesinin ger-

çek sebebini İbn Vahib ve İbn Zeyd aracılığıyla İbn Hacer bahsetti ve bir grup münafık hakkında indirildiğini söyledi. Öte yandan Sa'lebe ise Bedir Savaşında sağlam duran bir adamdı.

Hoşnutsuz veya memnuniyetsiz olmayın! Hoşnutsuz olmamanız gereken konu Allah'ın sizin için seçtiği her neysedir. Araçları-vasıtaları-vesileleri arayın bunda sorun yoktur ancak eğer kalbinizden Allah'ın verdiklerine karşı ve Allah'ın sizin için belirlediği kaderine karşı (zengin-orta sınıf-fakir her neyse) hoşnutsuzluk hissederseniz, o halde bugün işlediğimiz konuda bir kusurunuz var demektir yani *Er Rezzaak* inancınızda kusur var demektir. Allah, *El Aalim* ve *Er Rezzaak* olduğundan size bir hikmetle verir. O, *El Haakim* ve *Er Rezzaak* olduğundan seni bir hikmet sebebiyle ondan mahrum etti o yüzden asla itiraz etme. Bu Tevhide inanmanın bir parçası sizin Allah'ın size rızık olarak verdiklerinden tamamen memnun olmanızdır.

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتّٰٓى اِذَا فَرِحُوا بِمَٓا اُوتُوٓا اَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ

"***Derken kendilerine öğretileni unutunca, onlara her şeyin kapısını açtık. Hatta kendilerine verilenlerle sevince daldıkları zaman onları birden yakaladık ve onlar ansızın tüm ümitlerini yitirdiler."(En'am: 44)***

Allah sevdiği veya sevmediği kişilere dünyayı verir ancak ahiret sadece Allah'ın sevdikleri kimseler içindir. Allah'ın ahiretteki daha üstün derecelere göre bu dünyadakileri tercih ettiği düşünce ve kararı ise Kureyş Kâfirlerinin sahip olduğu bir bakış açısıydı.

وَقَالُوا نَحْنُ اَكْثَرُ اَمْوَالًا وَاَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ

"***Dediler: Biz mal ve evlat olarak daha çoğuz bir azaba uğrayacak ta değiliz."(Sebe: 35)***

Yani onlar(Kureyş Kâfirleri) Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem)

ve Sahabeye karşı onlardan kalabalık olmakla övündüler. Biz dediler mal olarak, evlat olarak sizden zengin ve kalabalığız ve bize azapta edilmeyecektir. Yani mal ve insan çokluğuna sahip olmalarını Allah'ın kendilerini ahiret hayatında da yüksek dereceler vereceğine yordular.

Allah(subhanehu ve teala) buyurdu,

قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاۤءُ وَيَقْدِرُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ

"***De ki: Şüphesiz, Rabbim rızkı dilediğine genişletir dilediğine daraltır ancak insanların çoğu bilmiyorlar."(Sebe: 36)***

Dolayısıyla, Allah bu dünyada sevdiği ve sevmediğine rızkını verir ancak ahirette sadece sevip razı olduğuna rızık verir.

DOĞRU TEVEKKÜL VE TEVEKKÜL

Hatim El Asam'a bir gün Allah'a tevekkülünün neden bu kadar güçlü olduğu soruldu. O dedi, "Kimsenin benim rızkımı almayacağına inandım, böylece kalbim memnun oldu. Ölümün beni beklediğini bildim, o yolculuk için bagajımı hazırladım. Benim amellerimi, kendim dışında kimsenin yapamayacağını bildim ve o yüzden amellerle meşgul oldum. Kendi işimle çok meşgulüm. Allah'ın beni gördüğünü ve izlediğini bildim herhangi bir günah işlerken O'nun beni görmesinden utandım. Ona sordular yemeğin nereden geliyor? Yani onlar onu rahat, sakin gördüler ve merak ettiler yemeğin nereden geliyor? El Asam cevap verdi,

وَلِلّٰهِ خَزَاۤئِنُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَفْقَهُوْنَ

"***...Göklerin ve yerin hazineleri Allah'a aittir ancak münafıklar anlamıyorlar."(Münafikun: 7)***

Eş Şafi(rahimehullahu) "Rızık için Allah'a güvendim ve rızkımın bana geleceği konusunda kesinlikle bir şüphe duymadım", dedi. Ve sonra sö-

züne devam etti, “Rızkım okyanusun en dibinde de olsa bana gelecektir o yüzden rızkım konusunda neden endişeleneyim veya üzüleyim”, dedi. Yani rızkım konusunda neden endişe edeyim? O yüzden sizde sakin olun.

Umar İbn El Hattab(radiyallahu anhu) aşağıdaki hadisi aktardı,

لَوْ أَنَّكُمْ تَتَوَكَّلُونَ عَلَى اللهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ , تَغْدُو خِمَاصًا وَتَعُودُ بِطَانًا

“*Eğer tevekkülün hakkını vererek Allah’a tevekkül etseydiniz, o zaman O sizi sabah kursağı boş çıkan ve akşam kursağı dolu olduğu halde dönen kuşlar gibi rızıklandırırdı.”*

(تَغْدُو)- *teğdu* boş karınlarıyla-kursaklarıyla sabahın erken saatinde çıkan demektir. Yani onlar bir şeyler yapmak için yuvalarından çıkıyorlar. (وَتَعُودُ)-*teudu* veya bir başka rivayette (تَروحُ)- *teruhu* akşam geç saatte dönerler, demektir. (بِطَانًا)-*biTaane* full rızık demektir.

Hadisten öğreneceğimiz doğru Tevekkül, mevcut vasıtaları kullanarak kalbin Allah’a tam bir güven içinde olmasıdır. Umar İbn Hattab(radiyallahu anhu) kuşlar yuvalarında oturdukları halde Allah onlara rızık verir demedi. Kuşların sabah yuvalarından çıktığını ve akşam döndüğünü söyledi. Bu yüzden ilgili sözlerin tariflerini yaptım. Tevekkül mevcut araçları kullanarak kalpten Allah’a güvenmektir ve bu şekilde kalpte yeralan sağlam bir inançtır. Rızık meselesinde doğru Tevekkül budur.

İbn Ebi Dünya aktardı, bir gün Medine’ye yabancılar geldi, Umar doğal olduğu üzere gelen yabancıları gördüğünde onlarla ilgili sorular sorardı. Bir gün Yemen’den gelen yabancılar gördü ve onlara siz kimsiniz diye sordu, onlar cevap verdi,

نَحْنُ الْمُتَوَكِّلُونَ

“Biz mütevekkilünüz” dediler. Biz Allah’a güvenenleriz, dediler. Umar(-radiyallahu anhu) onlara siz (مُتَوَاكِّلُونَ) -*mütevaakkilunsunuz* yani Allah’a

değil, birbirlerine güvenenlersiniz. (الْمُتَوَكِّلُونَ) *Mütevekkilun* Allah'a güvenerek tohum ekene denir, dedi. Bunların tamamı, *Er Rezzaak*'a inanmanın bir parçasıdır. Kalbiniz her şeyin kontrolü ellerinde olan Yüce Yaratan Allah'a bağlıdır. Buna inanmanın bir parçası olarak araçların zarar veya fayda veremeyeceğine veya size rızık veremeyeceğine veya alamayacağına inanmak zorundasınız. Rızkınız emri Yaratan ve *Er Rezzaak*'tan gelir.

Sehl İbn Abdullah Et Tastari tüm bu konu ile ilgili altın sözler söyledi. "Her kim araçları görmezden gelirse-ihmal ederse Sünneti ihmal etmiştir ve her kim Tevekkülü(Allah'a güvenmek) ihmal ederse, İmanı ihmal eder" dedi. Tevekkül, Peygamber durum ve statüsüdür ve her kim Peygamber statüsü üzerindeyse Peygamber Sünnetinden ayrılmaz.

ARAÇLARI ARAYIN ANCAK KALBİNİZ TAMAMEN ALLAH'A BAĞLI KALSIN

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) araçları kullandığı bilinir. Hayatına bakın. O, kalbini tüm hayatı boyunca tamamen Allah'a bağladı, hayatının her anında kalbini Allah'a bağladı ancak kendisi için mevcut araçları-vasıtaları kullandı. Hicret yaptığında örneğin Medine'ye götürecek bir rehber edindi ve bir mağarada gizlendi. Ebu Bekir, yeryüzünde yaşayan en iyi adamım ve sen de ikinci en iyi adamsın benim başıma ve senin başına yüzer deve ödül konulduğunu bildiğimiz halde açık bir şekilde çölde yürüyüp gidelim Allah bizi koruyacaktır mı dedi?! Böyle yapsaydı bu *tevaakkul* olurdu, *tevekkül* değil. Bilakis bir mağaraya gizlendi, peşindekilerden uzakta tenha bir mağara buldu ve dedi;

لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا

"...Üzülme, çünkü Allah bizimledir..."(Tevbe: 40)

Yani araçları kullanın ancak kalbiniz tamamen Allah'a bağlı olsun. Bazen bizim için bir araç-yol-vasıta-vesile yoktur ancak eğer mevcutsa onları kullanırız. Eğer yoksa seçim şansızın yoktur ancak her iki durumda

da yani araçların olması veya olmaması durumunda da kalbiniz tamamen Allah'a bağlı olmalıdır. Örneğin Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) aç olduğunda gökten yemek düşmesini mi bekledi yoksa gitti kendisi hazırladı oturup yedi mi?

Bedir'de üç yüz küsür sahabe bin müşrike karşıydı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) "Ey arkadaşlarım silahlarımızı bırakalım, oturup sadece Dua edelim, müşrikler bize yaklaştıkça, kafalar uçuşurken daha çok, daha yüksek sesle Dua edelim mi" dedi. Hayır, savaştı. Dua etti ve savaş için hazırlık yaptı. Bizzat kendisi üzerindeki üst giysisi düşünceye kadar dua etti, öyle ki Ebu Bekir onun böylesine yoğun dua etmesine üzüldü, hemen arkasında düşen üst giysisini üzerine giydirdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) daha sonra sahabeleri savaş mevzilerine yerleştirdi, Bedir kuyuları önünde mevzi aldırdı ve müşriklerin su kuyularına erişimini engelledi. Müşrikler atış menziline girinceye kadar ateş etmemelerini söyledi.

Rızık içinde aynısı geçerlidir. Bir iş ara ancak kalbin tamamen Allah'a bağlı olsun.

هُوَ الَّذي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا في مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِه

"***Sizin için yeryüzünü boyun eğdiren O'dur. O halde onun omuzlarında yürüyüp gezin ve O'nun rızkından yiyin..."(Mülk: 15)***

Allah(subhanehu ve teala) (فَامْشُوا)-*femşu* -yürüyün, takip edin, arayın dedi. Size gelecektir demedi. Yani Rızkını ara, takip et ve araçları kullan. Oturma, bir şey yapmadan sana gelmesini bekleme. *Femşu*'den ilave bir fayda söz konusudur. Ayette yürüme sözünün kullanılması hassastır- yani rızkınızı arayın ancak bunu yaparken strese girmeyin, demektir. Allah sizin için yazdı, dolayısıyla bu dünyanın peşinde bir yarış atı gibi koşmayın.

Meryem(aleyhiselam) İsa'yı(aleyhi salatu ves selam) doğuracağı zaman ızdırap ve acının ortasında iken Allah buyurdu,

وَهُزِّي اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا

"***Hurma dalını kendine doğru salla, üzerine henüz yeni olgunlaşmış taze hurma dökülüversin."(Meryem: 25)***

Biri bana içinizdeki en güçlü adamın bir hurma ağacını sallayıp, hurmaları düşürebileceğini söyleyebilir mi? Doğum yapan bir kadın bunu nasıl yapabilir? Buradan alınacak ders, Meryem'in gerçekten sadece Allah'a güvendiği ve araçlar manasında az şeyler yapmasıdır. Yani sadece ağaca dokun ve sallamaya çalış ve gerisini Allah'a bırak.

Yani öz geçmiş gönder, mülakata git ve iş veya ev için teklif ver, al. Ancak aynı zamanda yaptıklarınızın öncesinde ve sonrasında rızkın gökten geldiğini bil. Yani aklın başka bir yerde olmalı yani gökte olmalı. Eğer Allah sizin için nasip ettiyse olacaktır, kimse elinizden alamayacaktır. Eğer Allah sizin için nasip kılmadıysa kimse onu size veremeyecektir. Ve her şeyin temelinde kalbiniz sadece Allah'a bağlı olmalıdır. Kalbiniz rızık için bir iş veya işletmeye bağlı ise o zaman Allah'ın *Er Raazık* olduğu inancında kusurunuz var demektir. Kusurun ne kadar az olduğu önemli değildir, bu durumda bir kusur vardır.

İbrahim İbn Ethem bir mangal yapıyordu ve bir parça et aldı ve mangalın üzerine koydu. Bir kedi bir parça eti kaptı ve onunla birlikte kaçtı. İbrahim kediyi takip etti ve eti yemediğini gördü. Kedi eti aldı ve bir deliğin yakınına bırakıp çekildi ve İbrahim İbn Ethem bu manzarayı seyretti. Olay yerine yakından bakmak için yaklaştı ve kedi neden eti yemeye gelmedi diye düşündü. Birden delikten bir yılan çıktı(kör bir yılan) eti kaptı ve deliğe geri döndü. Bir kedi ve bir yılan düşmandır av ve avcıdır. İbrahim yüzünü göğe çevirdi ve Allah'a hamd olsun düşmanları birbirine rızık veren araç kıldı, dedi.

Bazıları şöyle dua ederdi,

اللَّهُمَّ يَامَنْ يَرْزُقُ النَّعَابَةَ فِي عُشِّهَا

(النعابة)-*neaabeh* bir karga yavrusudur. Arabça karga (غراب)- *ğuraabtır.* Ve kargalar en zeki hayvanlar arasında üst sıralarda yer alırlar. Yavruları kör, biçare, sadece deri ile kaplıdır ve ağırlıkları birkaç yüz gram bile değildir. Karga siyahtır yumurtadan çıkan yavrusu pembedir. Kargaların yavrularını gördüğünde siyah renkte görmediğine inanılır. Bir yavru yem aramak için uzun süre yuvasında terk edilir. Büyüklüklerine göre yavruların her 30 dakikada bir beslenmesi gerekir. Anne karga ya hayal kırıklığı içinde(yani yavrunun büyüyerek olgunlaşması ve siyah renk alması) veya yiyecekle yuvasına döner ve yavru karganın her 30 dakikada bir beslenmesi gerekir. *Neaabeh* işte budur. Duanın anlamı Ya Allah tıpkı yuvasındaki yavru kargaya rızık verdiğin gibi bana da rızık ver, demektir.

Er Rezzaak yalnız yavru kargaya böcek, çekirge, örümcek, meyve vs. gagasında artık ne varsa gönderir. Yavru karga annesinin gagasına yönelir böylece getirdiklerini yiyebilir ta ki anne karga ya gagasında bir rızıkla döner ya da yavru kargayı siyah renkler içinde görüp hayal kırıklığına uğrayıncaya kadar bu süreç devam eder.(yani yavru karga büyüyünceye kadar)

Anne ve baba karga rızık aramak için yuvadan çıktığında yalnız kalan yavru kargaya rızık veren kimdir? Biçare durumdaki kör yılana tam yuvasının önüne düşmanı ile rızık olarak et parçası gönderen kimdir?

هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَّاءِ وَالْاَرْضِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ

"...sizi gökten ve yerden Allah'ın dışında rızıklandıran mı var? O'ndan başka ilah yoktur, öyleyse nasıl olur da hakktan çevriliyorsunuz?"(Fatır: 3)

RIZIK SADECE MADDİ DEĞİLDİR

Dersimizin başında söylediğimiz gibi İnsanlık Rızık konusunda dar görüşlüdür ve rızkın materyalist-maddi olduğunu düşünür. Bu yüzden birçokları fakirlikten yakınır.

İbn Es Semmak(bir vaizdi) Harun Er Reşid'in danışmanıydı. Harun daima onu yakınında tutar ve ona danışırdı. Harun Er Reşid bir halifeydi ve istediği emri yerine getirilirdi. Harun bir defasında bir bardak soğuk su istedi ve sürekli bir bardak soğuk su istemeye devam etti. Bu durum İbn Semmak'ın dikkatini çekti ve ona tavsiyede bulunmak istedi.

Harun Er Reşid istediği soğuk suyu içmeden önce, İbn Es Semmak ona "Eğer senin içecek bir suyun olmasaydı ve bir bardak su için pazarlık yapmak zorunda kalsaydın ne yapardın?" Diye sordu. Yani karşılığında ne verirdin, diye sordu. Harun Er Reşid kesinlikle eğer fazlası değilse de mülkümün-krallığımın yarısını verirdim, dedi. Harun Er Reşid suyu içtikten sonra İbn Semmak ona bir pazarlık yapmadığın müddetçe eğer içtiğin suyun ifratını vücüdundan atamayacak durumda olsan ne verirdin? Diye sordu. Harun Er Reşid kesinlikle mülkümün kalan yarısını da verirdim, dedi. Eğer daha çok mülküm olsa ve daha çok ihtiyacım olsaydı, fazlasını verirdim, dedi. İbn Semmak, Halife'nin sözlerine ağladı ve iç ey Halife iç Allah sana bereket versin, dedi. Bir bardak suya karşı kolayca takas edilebilecek bir krallığa ise yuh olsun, dedi.

Bir çocukken, Şeyh Kişk'in şiirlerini ezberlerdim ve onun derslerini dinlerdim, seçkin bir konuşmacıydı rahmetullahi aleyhi. O şöyle derdi,

هي القناعة فاحفظها تكن ملكا ولو لم يكن لك إلا راحة البدن

İran şahı öldüğünde bu şiiri söyledi. *Memnun ol için rahat olmasa bile bir kral gibi hissedeceksin*

وانظر لمن ملك الدنيا بأجمعها , هل راح منها بغير القطن والكفن

Tüm dünyadaki yönetenlere bak, bu dünyadan sadece bir pamuk ve ke-

fenle ayrılmadılar mı?

Rızkı nasıl tarif ettiğimi hatırlayın. O halde rızkı neden sadece paranız olarak değerlendirelim? Rızık, Akidenizdir. Akideniz sahip olduğunuz en büyük Rızkınızdır.

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتي وَرَضيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دينًا

"...Bugün size dininizi kemale erdirdim ve üzerinize olan nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'dan razı oldum..."(Maide: 3)

Rızkın kaderine inanmak Akidedir. Bir kere yapmaya çalıştığınız gibi bu inancı kalbinize sağlam bir şekilde yerleştirirseniz, memnun ve mutlu bir hayat sürersiniz. *Er Rezzaak* inancında kusura sahip olmak ise tehlikelidir.

ZORLUKTA ALLAH'A GÜVENMEK

Ebu Davud Sünen'inde sahih bir hadiste belirtti; Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

مَنْ نَزَلَتْ بِهِ فَاقَةٌ فَأَنْزَلَهَا بِالنَّاسِ لَمْ تُسَدْ فَاقَتَهُ , وَمَنْ نَزَلَتْ بِهِ فَاقَةٌ فَأَنْزَلَهَا بِاللهِ فَيُوشِكُ اللهُ لَهُ بِرِزْقٍ عَاجِلٍ وَ آجِلٍ

"*Her kime maddi zorluk isabet eder ve onun için insanlara dönerse onun yaşadığı zorluk giderilmeyecektir. Her kime maddi zorluk isabet eder ve yardımı Allah'tan isterse Allah ona er ya da geç rızkını verecektir."*

ONLAR RIZIK KONUSUNDA HERHANGİ BİR KONTROLÜ OLMAYANLARA İBADET EDERLER

Aşağıdaki ayete odaklanın:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمٰوَاتِ

وَالْاَرْضِ شَيْـًٔا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ

*“**Allah’ın dışında, kendileri için göklerden ve yerden rızıktan hiçbir şeye malik bulunmayan ve buna da asla güçleri yetmeyecek olanlara mı ibadet ediyorlar?”(Nahl: 73)***

Tüm dikkatinizi bana verin. Eğer yukarıdaki ayette (رِزْقًا) -*rızkan* ve (شَيْـًٔا)- *şeyen*, yani rızık ve şey sözcüklerini çıkarsaydık cümlenin anlamı olumlu kalırdı, yani cümle vermek istediği anlamı verirdi. O halde bu iki ilave sözün önemi nedir? Kur’anın hassas olduğunu söyledik dolayısıyla bu sözcüklerin burada bulunmasının bir amacı vardır. O halde manaları ne demektir? Rızkı verenin sadece Allah olduğunu teyit etmek içindir.

(النكرة في سياق الإثباتْ تفيد لإطلاقْ)- *En Nekiratu fi siyaakil isbaati tufiid el itlaak* – bir Usul kaidesidir. Ayetteki her iki kelime belirsiz isimdir(İsmu Nekire). Usulde kural şudur, belirsiz isim bir genel cümle bağlamında teyit etmek, deklare etmek, tesis etmek anlamına gelir ve kesin, kısıtsız, koşulsuz ve sınırsız bir meseleye işaret eder. Dikkat edin bir parça daha açıklayacağım. Kendi içinde karmaşık olan bu kuralları İngilizce ifade etmek daha zordur. O yüzden sizden her zamankinden daha fazla bana dikkatinizi yöneltmenizi isteyeceğim.

Bir şeyi teyit eden, deklare eden, tesis eden veya yerleştiren bir cümleniz varsa ve o cümlede nekire -belirsiz bir isim varsa o takdirde anlam kesinlikle demektir. Yani anlama kesinlik, sınırsızlık, koşulsuzluk katar. Diğer türlü nekire isim abartma, kesinlik, koşulsuzluk katmaz. Burada dikkat edeceğimiz nokta budur. Şimdi anlama gelelim- yani Allah’ın dışında ibadet edilen şeylerin Rızık üzerinde kesinlikle en ufak bir parça bile kontrolü yoktur, demektir.

Haydi anlatmaya çalıştığım şeyin üzerine daha fazla ışık tutması için ayette geçen ilk belirsiz ismi(nekire) ele alalım. Yani Allah dışında ibadet edilenlerin rızık üzerinde zaten hiçbir kontrolü yoktur demektir ve ikinci nekire *şeyen* ile yokluğun üzerine ekstra bir yokluk teyiti eklenmiştir. Ya Allah, sen bize onların hiçbir şeye sahip olmadığını, onla-

rın rızık üzerinde hiçbir kontrollerinin olmadığını söyledin o halde neden *şeyen* sözünü kullandın? Şöyle düşünün, kesintiler yapıldıktan sonra diyelim maaş bordronuz net 201 dolar 5 sent. Size haftalık maaşınız kaç para diye sorsam acaba içinizden biri 201 dolar 5 sent der mi? Yoksa 200 dolar mı der. Yani neticede sizin ödeyeceğiniz verginizi hesap etmek için burada değiliz dolayısıyla 200 dolar diyeceksinizdir. Rakamı yuvarlayacaksınızdır çünkü 1 dolar 5 sent çok küçük bir meblağtır. O yüzden hesaba katmayacaksınızdır.

Şimdi bu kuralla ilgili ikinci bir örnek vereceğim, çünkü daha çok örnekle daha iyi anlayacaksınızdır. Örneğin şimdi size şu anki saati sorsam yani 13.59, içinizde bana 13.59 diyecek biri var mı? Herkes yuvarlayacaktır ve 14.00 diyecektir. Üçüncü bir örnek birisi var çok az bir varlığı var, onun mali durumunu bana anlatın desem ne dersiniz, genel terminoloji olarak onun hiçbir şeyi yoktur, dersiniz. Yani burada bir şey vardır, ancak çok çok azdır, çok küçüktür ve çok önemsizdir öyle ki bir hiç olarak kabul edersiniz. Yuvarlanan bir kesirdir. İşte bu yüzden şeyen ikinci nekire eklendi.

Allah, sizin saf *Er Rezzaak* Tevhidine sahip olmanızı ister ve rızık konusunda Allah'tan başka kimsenin payı olduğuna dair en ufak bir şüpheyi ortadan kaldırmak istedi. Rızık üzerinde Allah başka herhangi birinin çok çok az bir kontrol veya yönetme şansı yoktur. İşte bu yüzden belirsiz isim- *şeyen* eklendi. Yani ayet onların ibadet ettikleri-taptıklarının rızık üzerinde kesinlikle hiçbir kontrollerinin olmadığını ve bazılarının çok az kontrollerinin olduğu iddiasının doğru olmadığını söylüyor. Müşriklerin ibadet ettiklerinin rızık üzerinde çok önemsiz olan bir küsürat kadar bile kontrolü yoktur. Bu kadar önem ve teyit nedendir? Rızık üzerinde bir başkasının çok az bir kontrolü veya gücü olduğuna dair en ufak bir şüpheye sahip olma olasılığını ortadan kaldırmak içindir. *Er Rezzaak* Tevhidine tam olarak tüm kalbinizle inancınızı teyit etmek ve yerine getirmek içindir.

İki nekire bunu teyit etmek için geldi, bir nekire değil. *Şeyen* bir te-

yittir ve *şeyen* hakkında bahsettiklerimizin aynısı *rızkan* içinde geçerlidir. Birbirlerine eklenerek insanların ihmal edebileceği veya yuvarlayabileceği en ufak küsürat, dolar örneğinde verdiğimiz gibi örneğin 1 dolar 5 sent, 1 dakika vb. düşüncesi olasılığını ortadan kaldırdı. Kuvvetle muhtemelen en küçük olasılığı ortadan kaldırmak için geldiler. Yani onların rızık üzerinde kesinlikle hiçbir kontrolleri yoktur, demektir.

Ayetin genel ifadesinden bahsettik- Müşriklerin ibadet ettikleri, taptıkları şeylerin-kimselerin Rızık üzerinde hiçbir kontrolü yoktur. Bu ayetin genel anlamıdır ve zaten ayetten anlaşılandır. Bunun da ötesinde iki nekire (*şeyen* ve *rızkan*) onların Rızık üzerinde zerre kadar bir kontrolü olabileceği ihtimalini ortadan kaldırmak içindir, dedik. Ve Allah'ın böylece bizden saf Tevhidi istediğini belirttik.

Ayette ki üçüncü dikkat çeken mesele,

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ

Asla güçleri yetmeyecek, sözüdür. Bazen bir şey yapmak için gücünüz olabilir ancak burada böyle bir fırsat söz konusu değildir. Allah böyle bir düşünceyi de ortadan kaldırmak istedi. *Er Rezzaak* inancı şaka değildir- kesin ve derin olmalıdır. Yani onların rızık üzerinde bir güçleri yoktur ne de rızkı yönetme imkânına-yeteneğine sahiptirler. Ne güçleri var ne de imkân ve kabiliyetleri var. O yüzden *Er Rezzaak* Tevhidini gerçekten kavrarsanız, huzurlu ve sakin bir hayat sürersiniz. Ki günümüzde hastalıkların kaynakları arasında stres, depresyon, travmatik stres yer alır. Rızkın kontrolünün sadece Allah'ın ellerinde olduğunu bilirseniz huzur ve barış içinde yaşarsınız. Bu konuyu Allah'ın ellerine bırakın stressiz bir hayat sürün.

Kalbinizle Allah'a bağlı kalın. Misal eğer bir üniversite iş başvurunuzu kabul etmediyse üzülmeyin bile. Gülümseyin ve yolunuza devam edin. Eğer iş görüşmeniz kötü geçtiyse demek ki gökten buna onay çıkmadı. Sizinle mülakat yapan kravatlı takım elbiseli işveren-insan kaynak-

ları müdürü Allah istemediği müddetçe parmağını kıpırdatamaz, dudaklarını oynatamaz, tek bir söz söyleyemez. Ancak elbette iş görüşmesine gideceksiniz çünkü Allah sebeplere yapışmanızı ister ancak öncesinde ve sonrasında kalbiniz tamamen Allah'a bağlı olmalıdır. Kalbiniz başka bir dünyada olmalıdır.

وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِه

"***...Bilin ki, çünkü Allah kişi ile kalbi arasına girer...")(Enfal: 24)***

Yani, Allah sizinle mülakat yapan sizin patron olduğunu düşündüğünüz kişinin kalbine girer. Allah Kendisiyle o patronun kalbi arasına girer. Ve Allah o kişiyi istediği gibi konuşturur.

ER REZZAAK SİZE ARAÇLAR-SEBEPLER GÖNDERECEKTİR

Affan İbn Müslim Es Saffar bir şeyhti. Kur'anın Mahlûk olduğu fitnesi sırasında, Affan bir âlimdi ve devlet yetkilileri Kur'anın yaratılış meselesine ilişkin âlimleri sorgulamaya başladı. Affan'ın kapısını çaldılar ve devlet yetkililerinin onu sorgulamak istediğini söylediler. Sorgucular, Affan'a validen emir aldığını ve kendisine sorular sormak zorunda olduğunu söyledi. Ve sordular, Kur'an Allah'ın kelamı mıdır yoksa yaratılmış mıdır? Ehli Sünnetin ta o zamandan gelen bu konudaki duruşunu biliyoruz. Affan cevap verdi:

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ

"***De ki: O Allah birdir.")(İhlas: 1)***

Kur'an yaratıldı mı? Affan temelden açıklamaya başladı. O bir âlim ve konuşmaya ve sorgucuya açıklamaya başlamak istiyor. Sorgucu, "Bak, Affan tartışmak için burada değilim. Benim sana sorularım var ve cevapları yazmak zorundayım ve sana bir tavsiye vermeme izin ver onlar seni hapse götürdüğünde orada açıklamanı yapabilirsin. Ayrıca sana bir tav-

siye vermeme daha izin ver, eğer Kur'an Allah'ın yaratığıdır dersen deneyimlerimden böyle söyleyenlerin rütbeleri ve maaşları yükseltiliyor ve sakin ve huzur içinde hayatlarına devam ediyorlar, dedi. Yaratılmadığını söyleyenler deneyimlerinden maaşları kesiliyor, dolayısıyla aileleri ve kendileri aç kalıyorlar daha da kötü şeylerle karşılaşıyorlar, dedi. Sorgucu ona bunları söyledi.

Affan "Kur'an Allah'ın kelamıdır, yaratılmamıştır" dedi. Sorgu memuru bu ifadenin seni nereye götüreceğini biliyor musun? Dedi. Ve Affan ona bizim bahsettiğimiz ayeti söyledi,

وَفِي السَّمَّاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

"***Rızkınız ve size vaad edilen göktedir."(Zariyat: 22)***

Tevhid böyle zamanlarda devreye girer ve uygun Tevhide sahip olup olmadığınızı bu şekilde anlarsınız. Tevhid iman ve ihsan içinde erir. Neticede sorgu memuru raporunu yazdı ve devlet yetkilileri onun maaşını kesti. Bir gece yarısından sonra Affan kapısının çalınmasıyla uyandı. Kapısında biri vardı ve ısrarla kapısını çalıyordu kapıyı açtığında yaşlı bir yağ satıcısı-*zayyat* ile karşılaştı. Adamın üstü başı yağ içindeydi malum yaptığı işten dolayı. Aslında yağ satıcılığı düşük profilde bir işti, küçük görülen bir işti ancak o yağ satıcısı bu Ümmetin davasını kendisine dert edinmişti. Zayyat, Affan'a sordu sen kimsin? Affan cevap verdi "Affan İbn Müslim." Zayyat "Doğruyu söylediğin için devletin maaşını kestiği kişi misin?" diye sordu. Affan "Evet" dedi. Adam muhtemelen onun hikâyesini çarşıda, pazarda veya mescidde duymuş olmalıdır. "Zayyat al burada içi para dolu-1000 dinar bir para kesesi ve her ay bugün ta ki Allah sana bir çıkış verinceye kadar bu meblağda parayı sana getireceğim" dedi. Aslında ona getirdikleri para Affan'ın devletten aldığı maaştan daha fazlaydı.

Bugün Ümmette bu zayyat gibi gayretli satıcılar olmayabilir ancak o zayyatı gönderen, size farklı vasıtalarla rızkınızı gönderecektir çünkü *Er*

Rezzaak buradadır.

Özellikle Internet üzerinden bizi takip eden kocaları hapishanede olan kız kardeşlerimiz veya yalnız anneler için ve aslında hepimiz için örnek olacak bir hikâye ile sohbetimizi bitirelim. Mısır'da çağdaş bir adam vardı ve hapse atıldı. Çok fakirdi ve o hapse atıldığında karısı iki çocuğu ile birlikte ebeveynlerinin evine gitti. Ki aynı şey sürekli tekrarlanıp durur. Aile üyeleri hapse atılanlar benzer olayları anlatacaktır. Neyse kadının bir gün oğlu yüksek derece ateşlendi, kadın ebeveynlerinin evindeydi herhangi bir ulaşım araçları yoktu, ulaşım aracı olsa bile doktora ödeyecek paraları yoktu.

Kadın, Allah'a döndü ve uzun bir gecede iki rekât namaz kıldı, secde yaptı ve acı ve ızdırap içinde dua etti. Namaz kıldı dua etti çocuğuna yöneldi, çocuğun başına ve vücuduna koyduğu ıslak havluları değiştirdi. (ateşini düşürmek için) Çocukları hasta olduğunda annelerin nasıl hissedebileceğini bilirsiniz. Yüce Allah annemize, annelerinize bizim için katlandıkları dolayısıyla Firdevsi Alayı versin. Anne soğuk suyla ıslattığı havluları çocuğun alnına dizine, bileklerine koydu gitti namaz kıldı. Karanlık uzun ve yalnız bir gecede çaresizlik içinde Allah'a yalvardı, ağladı ve duasına büyük olasılıkla karşılık verildi,

اَمَّنْ يُجيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ

*"**...O'na dua ettiği zaman darda kalmışa kim icabet eder...**"**(Neml: 62)*

O gecenin son saatlerinde kadının kapısı çalındı. Kadın nikabını giydi ve kapıyı açtı beyaz bir önlük içinde bir doktoru karşısında gördü. Bu güncel bir olaydır. Doktor kapıdan cevap verdi gerçekte Allah'ın emrini yerine getirdi. Kapıda doktor vardı ve kadın şaşkına döndü ve kadının doktora vereceği bir parası da yoktu. Gelen doktor ile iletişimi kısıtladı ve doktorun çocuğunu muayene etmesini izledi, doktor reçete yazdı ve kadını rahatlatan sözler söyledi. Doktor ona muayene faturasını verdi ve şu şu işlemleri yaptım fatura budur, dedi. Devlet ödeme için sizi ararsa orada

borcunuzu ödersiniz, dedi. Eskiden ve şimdi iyi bilinir. Arab ülkelerinde yakın zamana kadar doktorun evinize geldiğini ve orada ödeme yaptığınızı hatırlıyorum.

Kadın, ama benim hiç param yok dedi. Doktor, beni çağıran kocan nerede? Diye sordu. Kadın kocasının bir süredir hapiste olduğunu ve kendisini arayamayacağını söyledi. Doktor geceleyin beni telefonla aradın ve buraya getirdin ve bana ödeme yapacak bir kocanın olmadığı mı söylüyorsun, dedi. Sonra burası 18 numaralı daire değil mi? Diye sordu. Kadın hayır 18 numaralı daire koridorun hemen aşağısındadır, dedi. Doktor o daireye nasıl geldiğine ve o dairede nasıl bir hasta bulunduğuna şaşırdı. Doktor SubhanAllah bayan bugün durumun neydi? Lütfen bana söyle dedi. Kadın başından geçeni anlattı, hikâyesini anlatırken ağlamaya başladı ve doktor da ağladı. Doktor sonra vallahi yatağımdan beni kaldırıp oğlunu görmem için gönderen Allah'tır, dedi. Sana yazdığım reçeteyi bana geri ver arabaya gidip ilaçları alıp getireyim, dedi. İlaçları alıp geldi ve kadına al sana biraz para her hafta gelip senin durumunu kontrol edeceğim dedi ve gitti. Yani doktor sadece kadının durumunu kontrol etmekle de kalmadı ayrıca Allah'ın verdiği sadakadan ona da verdi. Kadın hapiste bulunan kocasına takılmaya başladı, hapishanede istediğin kadar uzun kalabilirsin *Rezzaak* olan Allah sen burada iken ilgilendiğinden daha iyi bizimle ilgilenme işini üstlendi, dedi.

DERS 16

Elhamdulillahi Rabbil Alemin bize ders yapma imkanı sağladığı için. Bu *El Usuul El Selaase* on altıncı ders.

Bölüm İki, Üç Meselenin birincisindeyiz.

أَنَّ اللهَ خَلَقَنَا وَرَزَقَنَا وَلَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً , بَلْ أَرْسَلَ إِلَيْنَا رَسُولاً فَمَنْ أَطَاعَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَاهُ دَخَلَ النَّارَ

Bugün işleyeceğimiz ilk konu:

وَلَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً

Allah'ın Rabb oluşundan bahsettik, Rızık Veren olduğundan bahsettik. Allah'ın yaratan ve rızık veren olduğunu tesis ettikten sonra, yazar O bizi niye yarattı konusuna geçti. Allah bizi neden yarattı? Allah bizi amaçsız yere yaratmadı. Yani yaratma ve rızık vermesinin bir amacı vardır ve bu da C alt başlığımızdır.

1C- ALLAH BİZİ NEDENSİZ YERE YARATMADI

Allah neden bizi yarattı? Neden bize rızık verdi? Yazar belirtiyor:

وَلَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً

O bizi bir amaçsız yaratmadı.

HEMELEN(هَمَلاً) NE DEMEKTİR?

(هامل)-haamil veya (هَمَلاً)- hemelen ne demektir? Bugün kullanılan Arapçanın argo diyalektinde bile birçok kişinin dilinden herhangi birine *haamil* olarak atıfta bulunduklarını duyarız. Burada kast ettikleri söz konusu kişinin bir amacının ve bir işinin olmadığını söylemektir. Genellikle maddi başarısızlıklar için kullanırlar ve materyalist anlamda başarısız olan biri için *haamil* derler. Bu aslında geçmişten günümüze Arablar arasında kullanılan benzersiz bir terimdir. Orijinal olarak ise dizginlenmemiş olan veya herhangi bir çobanı olmayan develer için kullanırlardı.

Yine vahşi doğada gece gündüz koşan, başıboş ve gözetimsiz bırakan hayvanları ifade etmek için kullanılır. *Hemelen*'in anlamı budur.

Ayette ise hayvan formunda olan insanlar için geçerlidir. Yani hayatında manevi bir amacı veya rehberi olmayan insanlar demektir. Bu insanlar tıpkı bu dünyada vahşi hayvanlar gibi koşuyorlar ve Allah'ın rehberliği ile dizginlenmemişlerdir. Yani bu insanlar vahşi hayvanların gece gündüz koşuşturduğu gibi Allah'ın rehberliği olmadan gece gündüz koşturmaktadırlar.

Bakalım Kur'an *hemelen*'i nasıl tanımlamış,

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ اٰذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا اُولٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

"Andolsun biz cinlerden ve insanlardan birçoğunu cehennem için yarattık. Onların kalpleri vardır ama onlarla anlamazlar, onların gözleri vardır onlarla görmezler, onların kulakları vardır onlarla işitmezler. Onlar sığırlar gibidir hatta onlardan daha aşağılıktırlar. Onlar gafil olanlardır."(A'raf: 179)

Ayette belirtiliyor:

اُولٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

Yani onlar sığırlar gibidir hatta onlardan daha aşağılıktır, sapkındır. İşte gaflette olanlar onlardır.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْاَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ

"O inkar edenler kendilerini eğlendirirler ve tıpkı sığırlar gibi yerler.

Onların kalacakları yer ateştir."(Muhammed: 12)

YARADILIŞIMIZ HAKKINDA DOĞRU OLMAYAN GÖRÜŞLER

Bir mümin neden yaratıldığını bilmelidir. Bunu bilmek zorundasınız. Allah size niye rızık verdi sizi neden yarattı bilmek zorundasınız. Eğer ele aldığımız konuyu birilerine soracak olursanız,

لَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً

Neden yaratıldın? Diye soracak olursanız, birçok farklı cevap alacaksınızdır. Bazıları bu sadece Allah'ın bileceği bir hikmettir, diyecektir. Yani cahilce cevaplarına İslami bir dokundurma yapmaya çalışacaklardır. Evet, doğrudur bilmediğimiz bazı meselelerde elbette Allah'ın bir hikmeti vardır ancak bu meselede bilmeniz gerekmektedir.

Allah dedi,

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُتْرَكَ سُدًى

"Yoksa insan başıboş bırakılacağını mı sanmaktadır?"(Kıyamet: 36)

Bu yüzyılın başında ünlü bir şairin aşağıda söylediği gibi bir başka kategori daha vardır,

جءت لا أعلم من أين ولكني أتيت

Geldim bilmiyorum nereden geldim ama geldim

ولقد أبصرت قدامي طريقا فمشيت , وسأبقى ماشيا إن شءتُ هذا أم أبيت

Önümde bir yol buldum bu nedenle yürüdüm ve hoşuma gitse de gitmese de yürüyeceğim

كيف جءت ؟ كيف أبصرت طريقا ؟ لست أدري

Nasıl geldim? Önümdeki yolu nasıl gördüm? Bilmiyorum

Bu birçok insan arasında popüler olan bir inançtır. 60'larda Şeyh Kişk bu konu hakkında bir hutbe verdi çünkü bu bir şiirdir ancak bir şarkıcı bu şiiri popüler yaptı. Bu şiiri şarkı yaparak popüler yapan şarkıcı bu kitabın yazarı ile aynı adı taşıyordu yani ismi Muhammed İbn Abdulvahhab'tı. Şarkıcı 60'lı yaşlarının sonundaydı ve Şeyh Kişk ona sen mezarından bir adım uzaktasın ve Küfür sözleri söylüyorsun ve niçin yaratıldığını bilmiyorsun, dedi. Şiiri mısra mısra ele aldı ve nasıl Küfür olduğunu açıkladı.

Şeyh Kişk'i sözlerini duyduğumda, bu şiirin sözlerinin şarkıcıya ait olduğunu sanıyordum ancak şiirin başka bir rezil şairin sözleri olduğu ortaya çıktı. O kişide Lübnanlıydı ve bu ülkeye gelmişti. Adı İlyaa Ebi Medhi ve muhtemelen birçoğunuz bu ismi duymuştur. O buraya 1910'da geldi ve ABD'de yaşadı. Böyle diyorum çünkü 60'larda çok popüler olsa da, bu sefil ve rezil karakterler Arab dünyasında milyonlarca seveni olan yıldızlardır. Kadın şarkıcı Umm Gülsüm'ün bir akranıdır- o kadının cenaze merasimine 4 milyon insan katıldı. Burada Arab olanlar gidin anne ve babanıza sorun şarkıcı Muhammed İbn Abdulvahhab ve şarkıcı Umm Gülsüm kim diye sorun hepsi size kim olduklarını söyleyecektir.

Böyle aşağılık ve sefil insanları el üstünde tutarak star muamelesi yapan milyonlar vardır bu yüzden o nesiller mağlup ve aşağılanmış bir nesildiler. Şarkıcı Muhammed İbn Abdulvahhab ve şarkıcı Umm Gülsüm'ü yetiştiren nesil aşağılanmanın ardından aşağılanma ile karşılaştılar. 1948'de, 50 ve 60'lı yıllar arasında, 1967, 1969, 1973 ve 1971 ve 1980 arasında aşağılanma üzerine aşağılanma ile karşılaştılar. Tarihi okuyun. O şarkıcı Muhammed İbn Abdulvahhab ve benzerleri bu dünyada yaratılma amacını bilmeyen rezil, aşağılık *Hemelen* bir nesil yetiştirdiler. Bu kitabın yazarı Muhammed İbn Abdulvahhab (rahimehullahu) ise yaratılışın amacını öğreten bu Ümmet için Tevhidi canlandıran *El Usuul El Selaase* ve Tevhid üzerine bir nesil yetiştirdi.

Dolayısıyla dediğimiz gibi birçokları yaratılışları ile ilgili sadece Allah'ın bileceği bir hikmet olduğunu söylerler. Hayır, siz bu hikmeti de bilmek zorundasınız. Yine bazıları örnek verdiğimiz şair ve şarkıcının söylediği gibi neden dünyada olduklarını bilmediklerini söyleyerek Küfür olan şeyler ifade ederler. Yine bazıları Allah bizi ibadet etmek için yarattı derler ki bu doğru cevaptır ancak bu söylemde bulunanların anlayışları yüzeyseldir. Yani ibadet konusunda derin ve sağlam değillerdir ki aslında bizim bu temelde Tevhid öğrenmemizin nedeni budur, tüm öğrendiklerimiz yaratılış nedenimizle ilgilidir. Yine bazı Yunanlı felsefecilerin düşündüğü gibi Allah kâinatı yarattı ve unuttu ve bu yüzden bugün dünyada birçok sorunlar vardır şeytani düşüncesini benimseyenler vardır. Estağfirullah! Allah onlar bunu söylemeden yüzlerce yıl önceden onlara cevap verdi.

وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا

"...Senin Rabbin kesinlikle unutkan değildir"(Meryem: 64)

Ve sonra kâinatı Allah'ın oyun ve eğlence için yarattığını söyleyen bazıları vardır. Estağfirullah! Benzer şekilde, Allah onlara da cevap verdi,

اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنَّكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ

"Bizim sizi boş bir amaç için yarattığımızı ve gerçekten bize döndürülüp getirilmeyeceğinizi mi sandınız."(Mü'minun: 115)

Sonra bu hayatı yaşarız ve ölürüz ve her şey biter ötesi yoktur diyen bazıları vardır. Eğer bu düşünce doğru olsaydı yaşayan her canlının hedefi ölüm olurdu ancak ölüm başlangıçtır. Ve sonra kabir hayatı vardır ve sonra diriliş günü ve sonra hesap verme günü ve mizan sonra Sırat ve ardından ebedi Cehennem ve Cennet.

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلٰى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ

بِمَا عَمِلْتُمْ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسيرُ

“İnkâr edenler diriltilmeyeceklerini sanıyorlar, de ki bilakis Rabbime yemin olsun kesinlikle diriltileceksiniz sonra kesinlikle amellerinizden sorguya çekileceksiniz. Ve bu Allah için çok kolaydır.”(Teğabun: 7)

SİZ BİR AMAÇ İÇİN YARATILDINIZ

Burada dikkat edilecek nokta bir amaç için yaratıldığınızı bilmenizdir. Bir amaç için yaratıldığınızı bilmek zorundasınız.

Aslında, bu hayat başarılı olan ve başarısız olanları görmek için bir imtihandır bir testtir. Allah test veya imtihan olarak adlandırdı.

اَلَّذي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا

“O, ölümü ve hayatı sizin hanginizin amel olarak en iyi olduğunu test etmek için yarattı.”(Mülk: 2)

Allah sizden amellerinizle ve bu test ile kimin doğruyu kimin yalan söylediğini kanıtlamanızı istiyor. Bu hayat akşam 9’da kapanan bir alışveriş merkezi ve AVM gibi değildir ki kişi öldüğünde bitsin.

لَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً

وَنَضَعُ الْمَوَازينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَاِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ اَتَيْنَا بِهَا وَكَفٰى بِنَا حَاسِبينَ

“Biz, kıyamet günü için adalet terazileri koyacağız artık hiç kimse hiçbir şekilde haksızlığa uğramayacaktır. Bir hardal tanesi bile hayr işleyen için o iyiliğini getireceğiz ve hesap görücüler olarak biz yeteriz.”(Enbiya: 47)

Allah, kıyamet gününde gerçek adalet terazileri kuracaktır ve kimseye en ufak bir adaletsizlik yapılmayacaktır.

وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا

“Ve insan dedi, buna ne oluyor?”(Zilzal: 3)

O gün insanın neler oluyor diyeceği gündür!

وَكُلَّ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنَاهُ طَآئِرَهُ فِي عُنُقِه وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ كِتَابًا يَلْقٰيهُ مَنْشُورًا اِقْرَأْ كِتَابَكَ كَفٰى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

“Ve her insanın amelini boynuna bağladık ve kıyamet gününde önünde açılmış halde karşılaşacağı kitap çıkaracağız, oku kitabını bugün hesaba çekici olarak kitabın sana yetecektir.”(İsra: 13-14)

Diriliş Gününde, kitabımızdaki amellerle geleceğiz ve kitabımız bize takdim edilecektir.

اِقْرَأْ كِتَابَكَ

“...Oku kitabını...”

وَكُلُّ صَغيرٍ وَكَبيرٍ مُسْتَطَرٌ

“ Küçük ve büyük her şey satır satır kayıtlıdır.”(Kamer: 53)

وَاَنْ لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى

“İnsan için sadece çalıştığı şey vardır.”(Necm: 39)

Allah bizi Kendi rehberliğine uyalım diye yarattı.

لَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً

Bu konuda ayetler onlarcadır.

KENDİNİZİ CEHENNEMDEN KURTARIN

Bir adam İbn Umar'ın(radiyallahu anhuma) yanına gitti ve ona ya Ebu Abdur Rahman veya İbn Umar dedi (Ebu Abdur Rahman onun künyesiydi ve İbn Umar babasına atfen söylenirdi)

هَلْ سَمِعْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ فِي النَجْوَى ؟

Peygamber'den(sallallahu aleyhi ve sellem) necva (gizlilik) ile ilgili bir hadis duydun mu duyduysan paylaşmak ister misin?

سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : يُدْنى المُؤْمِنُ مِنْ رَبِّهِ حَتَّى يَضَعَ عَلَيهِ كَنَفَهُ , فَيُقَرِّرُهُ بِذُنُوبِهِ

Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dediğini duydum, o dedi: *"Mümin Rabbinin yanına getirilir ve Allah onu bir perde ile örter ve ona sorar ve o günahlarını itiraf eder."*

تَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا ؟

"Allah ona sorar sen şöyle bir günah işledin, böyle bir günah işledin biliyor musun?"

يَقُولُ : رَبِّ أَعْرِفُ

"Kul: Biliyorum Rabbim diyecek."

İki defa biliyorum diyecek. Biliyorum Ey Allah'ım. Allah ona günahlarını itiraf ettirecek, bundan bir kaçışı yok.

فَيَقُولُ : سَتَرْتُهَا فِي الدُّنْيَا وَأَغْرِفُهَا لَكَ الْيَومَ ثُمَّ تُطْوَى صَحِيفَةُ حَسَنَاتِهِ

Allah(subhanehu ve teala) buyuracak: *"O günahlarını dünyada iken örttüm ve bugün senin için bağışlayacağım daha sonra hesabındaki iyilikler katlanır.*

وَأَمَّا الآخِرُونَ أَو الْكُفَّارُ فَيُنَادَى عَلَى رُءُوسِ الأَشْهَادِ هَؤُلاَءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ

“Diğerlerine veya kâfirlere(inkâr edenlere) gelince tüm insanların-şahitlerin önünde ilan edilecek: İşte bunlar Rablerine karşı yalan söyleyenler ve inkâr edenlerdir.”

مَا مِنْكُمْ مِنْ رَجُلٍ إِلاَّ سَيُكَلِّمُهُ رَبُّهُ يَوْم الْقِيَامَةِ , وَلَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تَرْجُمَانٌ , فَيَنْظُرُ أَيْمَنَ مِنْهُ فَلاَ يَرَى شَيْءًا قَدَّمَهُ , ثُمَّ يَنْظُرُ أَشْأَمَ مِنْهُ فَلا يَرَى إِلاَّ شَيْءًا قَدَّمَهُ , ثُمَّ يَنْظُرُ تِلْقَاءَ وَجْهِهِ , فَتَسْتَقْبِلُهُ النَّارُ

Adiy İbn Hatim(radiyallahu anhu) dedi, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *“Sizden her biriniz kıyamet gününde aranıza bir tercüman olmaksızın Rabbi ile konuşacaktır, nitekim kişi sağına bakacak amellerinden-iyiliklerden başka bir şey görmeyecek.”* Allah’ın huzuruna çıkacağınızı hayal edin. Kişi sağına bakacak amellerinden başka bir şey göremeyecek. *“Sonra soluna bakacak ve günahlarından başka bir şey görmeyecek.”* Yani sağında iyiliklerini ve solunda günahlarını görecek. *“Daha sonra önüne bakacak ve Ateşi görecek.”* Yani o Cehennemi görecek, iyi ve kötü, bahtsız veya şanslı – hepsi doğrudan Cehenneme doğru gidiyor. Nereye gidiyor? Cehenneme doğru. Allah bizi Cehhenneme düşmekten korusun. Doğru yolda olan onun üzerinden geçiyor, bahtsız olanlar onun içine düşüyor. Sonra sürünerek üzerinden geçecek olanlar olacaktır ve farklı hızlarda onun üzerinden geçecek olanlar olacaktır meşhur hadisten bunu biliyoruz. Hadiste herkesin önüne bakacağını ve Cehennemi göreceğini söylüyor ve hadis devam ediyor.

Buradaki amaç sizi Cehennemden kurtarmaktır, Kıyamet Gününde Allah’ın huzuruna çıktığınızda bir hurma tanesi kadar sadaka sunabiliyorsanız sunun. En ufak bir şey yapabiliyorsanız yapın ve kendinizi Cehennemden kurtarın.

فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَاُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ

"...Kim ateşten uzaklaştırılır ve cennete sokulursa, artık o gerçekten kurtulmuştur. Dünya hayatı aldatıcı zevkten başka bir şey değildir."(Al'i İmran: 185)

ALLAH YARATIŞINDAN BAĞIMSIZDIR

Siz yaratıldınız ve Allah'a ihtiyacınız vardır. Allah'ın daha fazla yaratığa ihtiyacı olduğu için bizi yarattığını asla düşünmeyin. O'nun bizim desteğimize ihtiyacı olduğu için bizi yarattığını sakın düşünmeyin. O bizi yarattı ve O (الغني)- El Ğaniydir- Yaratışından bağımsızdır.

Sahih-i Müslim'de yeralan Hadisi Kudsi de belirtildi,

يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضَرِّي فَتَضُرُّونِي وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي فَتَنْفَعُونِ

"Ey kullarım: Gerçekten siz Bana asla zarar vermek için erişemezsiniz ne de Bana zarar verebilirsiniz. Bana asla fayda vermek için erişemezsiniz ne de Bana fayda verebilirsiniz."

يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَتْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا

"Ey kullarım: eğer sizin evveliniz ve ahiriniz ve insiniz ve cinniniz içinizden en temiz kalbe sahip olduğunu düşündüğünüz bir adam üzerine olsaydı bu Benim mülkümde bir şeyi arttırmazdı" Yani, Allah sizin dindarlığınızın Allah'ın krallığında bir ziyadeye yol açmayacağını söylüyor yani iyilikleri kendi lehinize yapıyorsunuz.

يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ

قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا

"Ey kullarım: eğer sizin evveliniz ve ahiriniz ve insiniz ve cinniniz içinizden en kötü kalbe sahip olduğunu düşündüğünüz bir adamın üzerine olsaydı bu Benim mülkümde bir şeyi eksiltmezdi." Bu Allah'ın sözleridir çünkü Hadisi Kudsidir,

يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلاَّ كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ

"Ey kullarım: Eğer sizin evveliniz ve ahiriniz ve insiniz ve cinniniz bir yerde toplansa ve içinizden her biri Benden istekte bulunsaydı, her insana istediğimi verseydim bu benim katımda sadece bir iğneyi denizin içine batırdığınızda ne kadar su eksiltiyorsa ancak o kadar eksiltirdi."

Yani gidin Atlantik Okyanusu'na bir iğne batırın ve su çekin. Okyanusun suyunu ne kadar azaltabildiniz? Allah tüm kâinatı yönetiyor, tüm kâinatın sahibidir!

يَا عِبَادِي إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيهَا لَكُمْ ثُمَّ أُوَفِّيكُمْ إِيَّاهَا فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلاَ يَلُومَنَّ إِلاَّ نَفْسَهُ

Sonuç bölümüdür, *"Ey kullarım: Sizin sadece amelleriniz sizin için sayılacaktır-hesaplanacaktır sonra sizin için onları toplayacağım ve bir araya getireceğim size karşılığını iade edeceğim. Kim hayr bulursa Allah'a hamd etsin kim hayrdan gayrısını bulursa sadece kendi nefsini kınasın."*

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا

"Islah olduktan sonra yeryüzünde fesat çıkarmayın..."(A'raf: 56)

Yani tüm yeryüzü ibadet etmek için yaratıldı demektir. Tüm kâinat ibadet

etmek için yaratıldı her kim ibadeti başkasına yöneltilse fesada yol açar. Ayetin anlamı budur.

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُّتْرَكَ سُدًى

"Yoksa insan başıboş bırakılacağını mı sanmaktadır?"(Kıyamet: 36)

İnsan gerçekten başıboş bırakılacağını mı düşünüyor?! Siz gerçekten 50, 60, 70, 80 Allah size ne ömür verdiyse yaşayacağınızı ve her şeyin biteceğini mi sanıyorsunuz?!

Allah insandan bahsediyor, onu bir sperm damlasından nasıl bir kan pıhtısına getirdiğini belirttikten sonra buyurur,

اَلَيْسَ ذٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلٰٓى اَنْ يُّحْيِيَ الْمَوْتٰى

"Bunları yapan ölüleri diriltmeye güç yetiremez mi?"(Kıyamet: 40)

Sizi bir sperm damlasından yaratan sonra bir kan pıhtısına çeviren sizi sorgulamak için diriltemez mi?!

Dolayısıyla bu hayatta bir amacımız ve ulaşacağımız bir hedefimiz vardır ve o da Cehennemden kurtulmak Yüksek Cennetlere gitmektir. İşte bunun için çalışmak zorundayız.

1D- O BİZE PEYGAMBERLER GÖNDERDİ

الأُوْلَى : أَنَّ اللهَ خَلَقَنَا وَرَزَقَنَا وَلَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلاً , بَلْ أَرْسَلَ إِلَيْنَا رَسُولاً فَمَنْ أَطَاعَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَاهُ دَخَلَ النَّارَ

O bize peygamberler gönderdi.

بَلْ أَرْسَلَ إِلَيْنَا رَسُولاً

Allah bizi yarattı ve bize rızık verdi. Bunlar A ve B alt maddelerimizdir. Neden? Böylece O'na ibadet edebilelim ve bu C alt maddesiydi. C ne-

dendir ve D nasıldır.

Onun bizi bu dünyada yarattığı amaca ulaşmak için Allah'a nasıl ibadet edeceğimizin bize öğretilmesi gerekmektedir ve işte bunun için Allah bize müjdelerin taşıyıcısı ve Cehennem ateşinden uyarmak için Peygamberler gönderdi. Bugün teknoloji çağında bulunmamız, iPhone ve bilgisayarlara sahip olmamız ve iletişim, haberleşme ve tıp alanında gelişmemiz Allah'ın neyi sevip razı olduğunu anlayabileceğimiz anlamına gelmez. Peygamberlere olan çaresiz ihtiyacımızı, bu dünyada onların rehberliğine olan çaresiz inancımızı ihmal edemeyiz. Allah Yüce Merhametinden, Yüce Görkeminden insanlığa Peygamberler gönderdi. O, insanlığa Peygamberler gönderdi ve bizi, sevgili Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) Ümmeti olmakla onurlandırdı. Bize ayetleri aktardı, bizi her türlü kötülükten temizledi, bize kitabı ve hikmeti öğretti çünkü öncesinde biz açık bir sapıklıktaydık. Eskiden bir uçurumun kenarındaydık.

هُوَ الَّذي بَعَثَ فِي الْأُمِّيّٖنَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِه وَيُزَكّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفي ضَلَالٍ مُبينٍ

"O ümmiler içinde kendilerinden biri olan ve onlara ayetlerini okuyan, onları temizleyip arındıran ve onlara kitabı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderdi. Oysa onlar, bundan önce açık bir sapıklık içindeydiler."(Cuma: 2)

Allah(subhane ve teala) Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bize gönderdiği gibi bizden önceki nesillere de Peygamberler gönderdi.

وَاِنْ مِنْ اُمَّةٍ اِلَّا خَلَا فيهَا نَذيرٌ

"...Hiçbir ümmet yoktur ki içinde bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın."(-Fatır: 24)

Hiçbir ümmet gelip geçmiş olmasın ki Allah, onlara hayatın amacını anlatacak ve öğretecek bir Peygamber göndermiş olmasın.

Allah yaratıklarına Peygamberler gönderdi böylece onlara karşı hüccet(-delil) ikame edildi.

يَا اَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرُ

"Ey kitap ehli rasullerin arasının kesildiği süreçte size elçimiz ve davetçimiz olan geldi ve gerçekleri bildirdi ki, 'Bize müjdeci ve uyarıcı gönderilmedi diye özür beyan etmeyesiniz.' Muhakkak müjdeci ve uyarıcı geldi. Ve Allah her şeye kadirdir."(Maide: 19)

Ey kitap ehli, biz size sizin için işleri açıklığa kavuşturmak üzere size bir Rasul gönderdik. Neden?

اَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ

Böylece bize bir müjdeci ve uyarıcı gelmedi demeyesiniz.

Dolayısıyla siz kimse bize öğretmedi, kimse bize gelmedi, kimse bize müjde ve uyarı getirmedi diyemezsiniz. İşte burada sizin için bir müjdeci ve uyarıcı vardır. Geçmiş nesillere gelen Rasuller, bize gelen Rasul bize ve onlara gönderildi. Yaratıklarına müjdeci ve uyarıcı olarak Peygamberler göndermesi Allah'ın Hikmetindendir. Neden? Çünkü bu yeryüzünde Allah'ın sevip razı olduğu şekilde (O'na ibadet etmek için) Allah'ın bize koyduğu hedefe ulaşmamız Peygamberlerin öğretileri olmadan bizim için imkânsızdır. Allah'ın sevip razı olduğu şeyleri bize açıklayan ve öğretenler Peygamberlerdir.

Peygamberlerin gelişi Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) gelişi ile nihayete erdirildiğinde, Allah ona buyurdu,

وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا كَآفَّةً لِلنَّاسِ بَشيرًا وَنَذيرًا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"Biz seni bütün insanlığa bir müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik. Ne var ki insanların çoğu bilmiyorlar."(Sebe: 28)

Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem), Biz seni tüm insanlığa bir müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik, ancak insanların çoğu bu gerçeği anlayamıyorlar.

وَاِنْ مِنْ اُمَّةٍ اِلَّا خَلَا فيهَا نَذيرٌ

"...Hiçbir ümmet yoktur ki içinde bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın."(-Fatır: 24)

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ اُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Andolsun biz her ümmete: 'Allah'a kulluk yapın ve tağuttan kaçının' diye bir elçi gönderdik..."(Nahl: 36)

Her bir ümmete veya topluluğa onları sadece Allah'a ibadet etmeleri ve tağuttan ictinab etmelerini, tağuttan uzak durmalarını(beri olmalarını) söyleyen bir Peygamber gönderdik.

Bütün bu ayetler ve yüzlercesi yazarın burada sözünü ettiği şeyin ispatıdır,

بَلْ أَرْسَلَ إِلَيْنَا رَسُولاً

Bilakis, O bize bir Peygamber gönderdi.

Kitabın ana konusunda Peygamberlerin gönderilmesi meselesini daha ayrıntılı elealacağız inşa'Allah, D alt maddesi olarak şimdilik bu kadar bilgi kâfidir.

1E- HERKİM ONA İTAAT EDERSE CENNETE GİRECEKTİR

Yazar diyor,

فَمَنْ أَطَاعَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَاهُ دَخَلَ النَّارَ

Her kim ona itaat ederse cennete girer, her kim ona isyan ederse ateşe girer.

(عافانا الله وإياكم من ذلك)- Allah bizi ve sizi kötü akıbetten korusun.

Konuyu nasıl bölümlere ayırmıştık. Şimdi kitabın ikinci bölümündeyiz, konumuz üç mesele. Şu anda işlediğimiz üç meselenin ilkini A dan F ye 6 altı alt başlığa ayırdık. İlk ikisi A-B giriş bölümü yani Allah yarattı ve rızık verdi konusu. İkinci yani Allah neden bizi yarattı? İbadet etmemiz için. Nasıl ibadetimizi gerçekleştiririz? O bunun için bize Peygamberler gönderdi yani C-D gelişmedir. Ve son iki alt başlık E ve F ise sonuçtur. Peygamberlere itaat ediyorsun ve yapman gerekenleri yapıyorsun ve Cennete gidiyorsun. İtaatsizlik ediyorsun ve Cehenneme gidiyorsun, Allah bizi korusun. Yani Peygamberlere itaat etmelisiniz.

Allah dedi,

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ

"Her kim Rasule itaat ederse Allah'a itaat eder..."(Nisa: 80)

KUR'AN VE SÜNNET YASAMA KAYNAKLARI OLARAK EŞİTTİR

Önemli bir nokta ile başlayalım ve bu Peygambere itaat konusunda gerçekten önemli bir noktadır. Yasama, kanun koyma meselelerinde bir şeyi ispat etmek bağlamında elimizde bir Sahih Hadis varsa Kur'an ile aynı düzeydedir. Eğer size bir şeyi ispatlayan bir Sahih Hadis varsa (burada Hadis derken sadece Sahih Hadislerden bahsediyoruz) o takdirde o ha-

disin seviyesi Kur’an ayetleri gibidir. Arada bir farklılık yoktur. Helal ve Haram(yap ve yapmama) meseleleri de aynıdır.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ

“Size ölü eti, kan ve domuz eti haram kılındı...”(Maide: 3)

Ayete bakın. Allah bu ayette tüm ölü etlerini(ölü cinsinden tüm etler) ve tüm kanları(kan cinsinden tüm kanlar) haram kılıyor. Eğer burada dursanız, o halde balıkta haramdır. Aa bak Kur’an da gördüm balık haramdır dersiniz ki bugün birçok cahil insan özellikle bu mesele ve diğer meselelerde böyle yapmaktadır. Eğer yukarıdaki ayeti tek başına alırsanız o halde balık haramdır dersiniz. İşte bu yüzden Sünnet ile birlikte ele almak zorundasınız. Nitekim bir hadiste(tekrarlayalım hadislerden kastımız sahih hadisler) Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) iki ölünün ve iki kanın bize helal olduğunu söyledi. Çekirge ve balık - ciğer ile dalak. Dolayısıyla Kur’an ve Sünneti birlikte ele almak zorundasınız.

أَلا وَإِنِّي أُتِيتُ الْقُرْآنَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ

“Dikkat edin! Muhakkak bana Kur’an ve onunla birlikte misli verildi.” (مِثْلَهُ)- mislehu benzeri demektir. Yani onun altına giren bir şey değil, benzeri demektir.

Kur’anın birçok ayetinde belirtilir,

وَاَطيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ

“Allah’a ve Rasulüne itaat edin...”(Enfal: 46)

وَاَطيعُوا اللّٰهَ وَاَطيعُوا الرَّسُولَ

“Allah’a itaat edin ve Rasule itaat edin...”(Maide: 92)

Ayette asla itaat edin ve (ثُمَّ)- sümme demedi. (وَ)- ve dedi. Sümme sonra

demektir, ancak ayette daima ve bağlacı kullanılıyor.

Bazıları, eski usul kitaplarından bir kitaba baktığınızda bu konuyla ilgili hadisin bulunmadığını söylerler. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz'ı Yemen'e gönderdiğinde ki hadisin bu kısmı doğrudur. Ancak hadisin bundan sonraki kısmında sıkıntı vardır. Yani ona sordu neyle hükmedeceksin? Muaz "Kur'anla" dedi. Ya Kur'an da bulamazsan dedi. Muaz, "Sünnetle hükmedeceğim" dedi. Eğer Sünnette de bulamazsan. Muaz "o zaman icmaya başvuracağım" dedi. Bizim bahsettiğimiz kısım hadisin bu ikinci bölümüdür. Bazıları bu hadisi öne sürerek bakın burada sizin bahsettiğiniz meselelerde Kur'ana öncelik veriliyor dolayısıyla bu sizin söylediğinizin tam tersini ispatlıyor, diyorlar. Ancak burada tek sorun hadisin Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) atfedilmemesidir ve aslında hadisin senedi ve metni münkerdir. Hadisin rivayet zinciri ve kendisi münker hadis olarak sınıflandırılmıştır.

Dolayısıyla yasama meselelerinde(Helal ve Haram yapma-kanun koyma) Kur'an ve Sünnet eşittir. Yani size sahih bir hadiste bir şeyleri yapmanız söylendiğinde Kur'anın size bir şeyleri yapmanızı söylemesiyle arasında bir fark yoktur. Allah'ın size bir şeyi yap ve yapmama demesiyle Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) size bir şeyi yap veya yapmama demesi arasında bir farklılık yoktur. Neden? Çünkü hem Kur'an hem Sünnet bize Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) diliyle geldiler. Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) diliyle bize geldiler. Her iki vahiyde (Kur'an ve Sünnet) Allah'tandır demektir. Yani Kur'an ve Sahih Hadiste size yapılması söylenenleri yapmakla yükümlüsünüz. Veya hem Kur'an hem de Sünneti işittim ve uydum diyorsunuz.

اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحٰى

"O ancak vahy olunan vahiydir."(Necm: 4)

Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) indirilen vahiyden başka bir şey değildir.

KUR'AN DİĞER ALANLARDA DAHA YÜKSEK BİR STATÜYE SAHİPTİR

Evet, diğer meselelerde Kur'an daha yüksek bir statüye sahiptir. Örneğin, Kur'an Allah'ın sözüdür. Yani her ikisinin manası Allah'tandır ancak Kur'an Allah'ın sözüdür. Hadis, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sözüdür ve manası Allah'tandır. Kur'anın daha yüksek statüye sahip olduğu bir başka mesele Kur'anın okuyuşundadır. Kur'an okuduğunuzda her bir harf için on ecir alırsınız. Sünnet için bu durum geçerli değildir dolayısıyla bu anlamda Kur'an daha yüksek bir statüye sahiptir. Kur'anın önceliğinin olduğu üçüncü bir mesele âlimlerin çoğunun söylemlerine göre Kur'ana abdestsiz dokunulmayacağıdır. Ancak bu ihtilaflı bir meseledir ancak çoğunluk Kur'ana abdestsiz dokunulmayacağı görüşündedir. Ancak hadis için böyle bir durum söz konusu değildir. Hadise de saygı duymanız gerekir ancak abdest alma konusu hadis için geçerli olan bir ihtilaf değildir.

PEYGAMBERE İTAAT TAM İTAAT OLMALIDIR

Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) itaat, tam, eksiksiz ve körü körüne bir itaat olmalıdır. Yani bu konuda bir seçme ve tercih etme şansınız yoktur. Yani Mescidde ibadet edeceğim ve namaz kılacağım ama Mescidin dışında tamamen farklı bir hayat süreceğim diyemezsiniz. Yani yasama ve yönetimde tamamen farklı bir hayat süreceğim diyemezsiniz. Veya kız kardeşlerimizi ele alırsak dua ediyorum, oruç tutuyorum, hicab giyiyorum diyorsunuz ve sonra ailenizin yaptığı geleneksel bir davet söz konusu olunca büyük bir günah işliyorsunuz, böyle yapmamalısınız. O yüzden boynuzu önüne eğin ve yapacağınızı yapmaya devam edin.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهٗٓ اَمْرًا اَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا

“Allah ve Rasulü bir işe hükmettiği zaman, mümin bir erkek ve mümin bir kadın için artık o işlerinde kendi isteklerine göre seçme ve tercih etme hakkı yoktur, olamaz! Kim, Allah’a ve Rasulüne isyan ederse işte gerçekten o apaçık bir sapkınlıkla sapıtmış olur.”(Ahzab: 36)

Yani, Allah ve Rasulü Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) bir konuda bir karar verdi mi, erkek-kadın hiçbir Müminin o konuda bir seçme hakkı yoktur. Kim, Allah’a ve Rasulüne isyan ederse yoldan çıkar ve açık bir sapkınlığa düşer.

Ayette nasıl geçtiğine bakın,

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ

Daha önce bahsettiğimiz gibi Allah(teala) sadece Mümin deseydi bile kafi olurdu ancak tev’kiyd etmek yani vurgulamak için Mümin ve Mümine dedi yani sizden her biriniz(erkek-kadın) dedi.

لَا تَجْعَلُوا دُعَّاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَّاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الَّذينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذينَ يُخَالِفُونَ عَنْ اَمْرِه اَنْ تُصيبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ يُصيبَهُمْ عَذَابٌ اَليمُ

“Sakın, Rasulün çağrısını-davetini içinizden herhangi birinizin diğerini çağırması gibi değerlendirmeyin. Andolsun Allah, içinizden birbirinin arkasına gizlenerek sıvışıp gidenleri bilir. Elçinin emrine aykırı davrananlar, kendilerine bir belanın çarpmasından, yahut kendilerine acı bir azabın dokunmasından korkup çekinmelidir.”(Nur: 63)

Peygamber Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) emirlerine karşı gelenler, muhalif olanlar bir fitnenin-belanın kendilerine geleceğinin farkında olsunlar. Peygamber’in(sallallahu aleyhi ve sellem) emirlerine isyan edenler, acı bir azabın gelmesini beklesinler. Buradaki fitne nedir? Burada fitne ya inkârdır ya da depremler, belalar, aranızdan zalimle-

rin sizin üzerinizde musallat olması ve düşmanlarınızın sizin üzerinizde baskın olmasıdır. Tüm bunlar kimlere isabet eder? Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) emirlerine itaatsizlik edenlere.

اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ اِذَا دُعُّوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِه لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا

"Aralarında hükmetmesi için Allah'a ve Rasulüne çağrıldıkları zaman mümin olanların sözü ancak "İşittik ve itaat ettik" demektir..."(Nur: 51)

Bazı insanlar iman ettiklerini iddia ederler, ancak gerçek Müminler aralarında hükmetmeleri için Allah'ın ve Rasulü Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) sözüne çağrıldıklarında sadece işittik ve itaat ettik derler. Yani bunun dışında başka bir şey duymak istemiyoruz. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Allah(subhanehu ve teala) bir söz söyledi ve biz sizin bununla ilgili görüşleriniz duymak istemiyoruz, demektir.

CÜLEYBİB'İN KISSASI

Ebi Berzat El Eslamii'nin hadisini dinleyin. Hadis, Müslim'de özetlenmiştir. Aslında, İmam Müslim ardından şöyle bir başlık açtı,

باب فضاءل جُلَيبيبِ

Yani "Cüleybib'in Faydaları Bölümü"

Hadisin uzun versiyonu Sünen'de yeralır. İmam Ahmed'in Müsned'inde Sahih Müslim'deki rivayet zinciriyle ancak daha çok detayları ile bir başka sahih versiyonu daha vardır.

Cüleybib(radiyallahu anhu) dış görünüşü iyi olan birisi değildi. Onun fiziksel tanımına bakarsanız, o muhtemelen kısa boylu ve yine muhtemelen çok fakir biriydi. Dış görünümüyle muhtemelen görmezden gelinen

ve kimsenin evlenmek için ona kızını vermeyeceği bir adamdı. Hatta ismi Cüleybib- Arabça isim tasğiyr- küçültme vezni- bir kadın giysisinin yani (جلباب) küçültme veznidir. Ancak, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu adamı sevdi, ona ilgi gösterdi, ona sempati besledi, ona nazik davrandı. Ki o Rahmetel Alemiyn- âlemlere rahmet olarak tüm Sahabelerine benzer şekilde davrandı. Hatta onların her biri Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) en özel adamı olduğunu düşünürdü.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir toplantıdaydı ve önünde Ensardan bir adam vardı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o Ensara *"evlilik için senden kızını istiyorum"*, dedi. Adam heyecanlandı. Mutlu oldu ve dedi,

نِعِمَّ وَكَرَامَةٌ , يَا رَسُولَ اللهِ , وَنُعمَ عَينِي

Yani elbette, başım gözüm üstüne- demektir. Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) damat olarak kim kabul etmez, torunları Peygamberin(-sallallahu aleyhi ve sellem) kanından gelecektir, kim istemez. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Ancak benim için değil"* dedi. Adam "Kimin için Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem)?" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Cüleybib için"* dedi. Cüleybib'in dış görünümü ve mali durumuna ilişkin özelliklerinden birini duymak bile onu reddetmek için kâfi olurdu. Düşünün bunun daha fazlası Cüleybib'de toplanmıştı. Bir müddet o Ensar tereddüt etti. Muhtemelen sesini belli belirsiz kısarak kızının annesine danışmak için müsaade istediğini düşünebilirsiniz. Neyse, adam karısının yanına gitti ve tam olarak Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) söylediğini söyledi. Ve "Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) evlilik için senin kızını istiyor" dedi. Kadın,

نِعِمَّ وَنُعْمَةٌ عَينِي

Bunu kim istemez ki? Diye karşılık verdi. Sonra kocası, karısının mutluluğunu ve sevincini bozdu ve kendisi için değil Cüleybib için istediğini söyledi. Ani bir sessizlik ve kadının yüzünün düştüğünü ve muhtemelen

aklından neler geçtiğini hayal edebilirsiniz. Bir dakika önce Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) damadı olacağını hayal ederken şimdi Cüleybib mi damadı olacak? Kadın dedi,

أَ جُلَيْبيبٌ إِنَيهِ ؟ أَ جُلَيْبيبٌ إِنَيهِ ؟ أَ جُلَيْبيبٌ إِنَيهِ ؟

Cüleybib mi, öğyk? Cüleybib mi, öğyk? Cüleybib mi, öğyk?

(إِنَيهِ) -ineyhi yani iğrenme, tiksinme demektir.

لا لَعَمْرُ اللهِ لا أُزَوِّجُ جُلَيبيبًا

“Hayır, Allah’a yemin olsun kızımı Cüleybib ile evlendirmeyeceğim” dedi. Ondan daha iyi damat adaylarımız vardır ve sen kızımızı Cüleybib’e mi vereceksin? Dedi. Adam Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) karısının kararı ile bilgilendirmeye gitmek için kalktığında adamın kızı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) benim için ne istedi, diye sordu. Annesi ona durumu anlattı. Kızı, “Sen Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) benim için istediğini veya benim için tavsiye ettiğini red mi ediyorsun dedi? Bırak onunla evleneyim, vallahi Allah beni asla ihmal etmeyecektir ve terk etmeyecektir”, dedi.

Ne kadın ama. Vallahi ne kadar iyi bir kadın. Burada dikkat etmemiz gereken işte bu kızın tutumudur. Bu kıssadan alacağımız ders budur. O genç kızın Allah’a olan teslimiyeti Tevhiddir, İmandır ve İhsandır. İşte bizim edinmeye çalıştığımız Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) itaat budur. Bunu bilmemiz kâfidir. Bugün bu şekilde tek başına dahi hareket etseniz, başarılı olanlardan olmanız için yeterli olacaktır. Genç kız Allah ve Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisi için hayatında seçtiğinden mutlu oldu çünkü mutluluk Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) itaat etmektir. Allah’ın rızasını ve Rasulullah’ın(sallallahu aleyhi ve sellem) emirlerini yerine getirme arayışı içinde olmanız mutluluğu kovalamanızı elimine edecektir çünkü artık mutluluk sizi kovalayacaktır. İşte o kızın anlayışı buydu.

Kız, bu vacib midir? Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bunun vacib-farz olduğunu söyledi mi? Benim yerine getirmekle yükümlü olduğum bir şey mi yoksa sadece bir tavsiye mi? Dedi mi! Ya da Kur'ana baktım ve benim başka biri ile zorla evlendirebileceğine dair bir ayet bulamadım? Dedi mi! Ensarın prestijli bir ailesinin güzel bir kızı olarak Cüleybib ile evlenme fikrine gülüp geçti mi? Veya Cüleybib bana uygun değildir? Dedi mi! Sadece, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona tavsiyede bulundu ve o da tavsiyeyi içten kabul etti. Ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) vefat etti ancak Sünneti mevcuttur ve tıpkı o kızın uyguladığı gibi siz de uygulamalısınız.

اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ

"Peygamber miminlere kendi nefislerinden daha yakındır..."(Ahzab: 6)

Yani Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) müminler için kendi nefislerinden önceliğe sahiptir.

Çeyizim nedir? Hangi evde yaşayacağız? Medine'nin neresinde yaşayacağız? Ne iş yapıyorsun gelirin nedir? vs..mi sordu! Yok, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o adamla evlenmesini o kıza tavsiye etti, tek bilmesi gereken şey buydu, o kadar. Sanki o kız, anne seni seviyorum, baba seni seviyorum ancak Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sözü sizin sözünüzün önüne geçirebileceğim tek sözdür ve onun tavsiyesi sizin tavsiyenizin önüne geçecek tek tavsiyedir, dedi. Kızın açıklamasından statüsünü görebilirsiniz.

Bu meşhur hadisi anlatan birçoklarının ihmal ettiği veya görmezden geldiği şey o adamla evlenmenin o kızın üstüne vacib olup olmadığıdır? Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) istekte ve tavsiyede bulundu. Yani bir emir değildi. Yani bir Hutbeydi yani istek demektir. Tüm ihtimaller o kızın aleyhine de olsa Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) tavsiyesi o kız için reddedilemezdi. Hatta geleceğine ilişkin ihtimallerde aleyhine gözükse de fark etmez Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sel-

lem) tavsiyesi kâfiydi. Size basit bir Sünnet söylendiğinde oturup dırdır ettiğinizi ve bundan şikâyet ettiğiniz hayal edin. Ancak kızın, tüm hayatını o adamla birlikte geçirmesi söz konusuydu. Daha da fazlasını düşünün Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bir vacib olarak söylediğine bazıları ama Kur'an da yoktur derler ve oturup bunun Vacib mi Sünnet mi olduğunu tartışmak isterler. Oysa bizim tam olarak dersini yaptığımız hakiki Tevhid o kızın yaptığıdır yani tek yapmaya çalıştığı Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) bir tavsiyesine boyun eğmekti.

Bugün onlarca yıldır alkol bağımlılığını veya diğer bağımlılıklarını terk edemeyen hatta ömür boyu devam ettiren insanlar vardır. Alkol rehabilitasyon merkezlerine ve İsimsiz Alkolik gruplarına girip çıkarlar. Alkolizm bugün bir hastalık olarak kabul edilir. Raporları okuyun, alkolizmin bir hastalık olduğunu ve tedavisi olmadığını yazarlar. Bu alanda uzmanlaşmış insanların tamamına yakını alkolizmin bir tedavisinin olmadığını ve bir hastalık olduğunu söylerler. Ne kadar süre alkolden uzak ayıkta kalınsa, alkolizmin her an nüksedebileceğini söylerler. Yani alkolün güçlü bir bağımlılık olduğuna şüphe yoktur. Ancak Sahabelere bakın. İslam yasaklamadan önce Cahiliye devrinde Sahabelerin hemen hemen tamamına yakını alkol bağımlısıydı. Gerçi içki içmeyen ve içki içmediği belgelenen bazı istisnalar vardı. Ki bu dediklerimi kitaplarda okumuşsunuzdur. Neden? Çünkü içki içmemek istisnaydı. Ve haftada bir içmekten bahsetmiyoruz gün aşırı içmekten bahsediyoruz. Gece gündüz içmekten körkütük sarhoş olana kadar içtiklerinden bahsediyoruz.

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bir elçisi Medine'de dışarı çıkıp alkolün haram kılındığını bağırarak haber verdiğinde bugün bir hastalık olarak görülen bu güçlü bağımlılığa yakalananların ne diyeceklerini tahmin edersiniz? Bazıları henüz yudumlamışlardı bazıları içmeye başlayacaklardı,

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“Ey iman edenler, kesinlikle şarap ve kumar, dikili taşlar ve fal-şans okları ancak şeytanın işinden birer pisliktirler. Bunlardan kaçınıp uzaklaşın ki, kurtuluşa eresiniz.”(Maide: 90)

فَهَلْ اَنْتُمْ مُنْتَهُونَ

“...Artık vazgeçtiniz değil mi?”(Maide: 91)

Hepsi bir toplum olarak bıraktığında neden Sahabeler arasında bir salgın veya nüksetme olmadı? Neden bir salgın veya nüksetme olmadı? Neden hiç kimse, Rasulullah’ın(sallallahu aleyhi ve sellem) elçisinin sözünden en ufak bir şüphe duymadı? Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) bahsetmiyorum, ayeti duyurmak için görevlendirdiği elçisinden bahsediyorum. Yani neden kimse elçiye, ağzından çıkanlarda ciddi misin? Gerçek mi söylüyorsun? Demedi. Veya neden içlerinde kimse Haram mı kılındı Mekruh mu? Diye sormadı. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sözü Haram mı yoksa mekruh mu? Demedi. İşte bu, Rasulullah’ın(-sallallahu aleyhi ve sellem) emrini bu kadar kolay ve rahat bir şekilde kabul etmeleri için kalpleri imanla dolduran onlarca sene tesis etmek için çalıştığı Tevhidin sonucudur. Dolayısıyla Sahabeler emirlere itaat ettiler ve hiçbir direniş olmaksızın Haramdan kaçındılar. Bilakis onlar Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) şerefli tabiileri oldukları için sevinçle boyun eğdiler.

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ فيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْليمًا

“Hayır(onların zannettiği gibi değil), Senin Rabbine andolsun ki aralarındaki çekiştikleri şeylerde seni hakem kılıp, senin verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.”(Nisa: 65)

Aralarındaki çekiştikleri meselelerde, ihtilaf ettikleri konularda seni ha-

kem kılıncaya kadar iman edemeyecekler.

Sadece kabul etmekte yeterli değildir, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) verdiği karara hiçbir direniş gösterilmeyecek ve tam bir teslimiyetle samimiyetle kabul edilecek ve boyun eğilecek.

Kıssamıza dönecek olursak bilge baba, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına döndü ve ona Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bu senin kararındır, dedi. Ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kızı, Cüleybib ile evlendirdi. Çift yeni evliydi ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir savaşa gidiyordu. Allah'a ve Rasulüne(sallallahu aleyhi ve sellem) böyle bir statü ile bağlı olan bir kadının partnerinin balayına gitmek için ağlayıp yakaracağını veya yan çizeceğini mi düşünüyorsunuz?!

وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ

"...İyi kadınlar iyi erkekler ve iyi erkekler iyi kadınlar içindir..."(Nur: 26)

İyi eşler iyi eşler içindir. Buradaki erkek kardeşler, çoğunuz bekârdır imanda yüksek statüye sahip bir eş bulmakta zorlanıyorsanız o zaman kendinize bir bakın, kendinizi geliştirin. İman statünüz gerektiği seviyeye eriştiğinde Allah inşa'Allah karşınıza tıpkı Cüleybib'de(radiyallahu anhu) olduğu gibi sizin iman seviyenize denk bir eş çıkaracaktır.

Cüleybib o savaşa katıldı. Savaşın sonunda, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) genelde çoğu zaman yaptığı gibi, kimlerin eksik veya kayıp olduğunu sordurdu. Bu savaşın sonunda da aynısı oldu Sahabelerimden kimler eksik? Diye sordu. İsimlerden bahsetmeye başladılar- şu ve şu, bu ve bu vs. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"bahsettiklerinizden başka eksik kimse yok mudur?"* Diye sordu. Hayır ya Rasulullah(-sallallahu aleyhi ve sellem) dediler. Cüleybib'i görmezden geldiler, çünkü Cüleybib yalnız başına yaşadı ancak Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) arkadaşlığı onuruna sahipti ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onu görmezden gelmedi ve ancak *"ben Cüleybib'i özledim, onu*

göremedim” dedi. Sahabeler hemen onu hatırladı ve aramaya başladılar. Ve onu savaş meydanında etrafında 7 düşman ölüsü olduğu ve kendisi de öldürülmüş olduğu halde buldular. Yani Cüleybib, sonu ile karşılaşmadan önce 7 düşmanı öldürmüştü ve durumu Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) anlattılar. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *“o, 7 kişiyi öldürdü ve onlarda onu öldürdü, o bendendir, ben de ondanım, o bendendir, ben de ondanım, o bendendir, bende ondanım”* dedi. Hadisin aktarıcısı iki veya üç defa böyle söylediğini belirtti. Sahabeler onun mezarını kazarken Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) mübarek elleriyle onu mezarına yerleştirdi. Cüleybib(radiyallahu anhu) ismi bile tam olmayan, insanların görmezden geldiği, toplumun üstten baktığı bir adamdı.

Saabit, Ensar’dan hiç kimsenin mali durumunun Cüleybib ile evlenen kadın gibi olmadığını söyledi. O kadın sürekli kazancını verdi, verdi asla fakirlik korkusu yaşamadı çünkü Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) evlilik teklifine olan yaklaşımını duyduğunda dua etti,

اللَّهُمَّ صُبَّ عَلَيْهَا الْخَيْرَ صَبًّ , وَ تَجْعَلْ عَيْشَهَا كَدًّا

“Allah’ım rahmetini onun üzerinde dök, hayatını ona zorlaştırma.”

Diğer bazı rivayetlerde orada bulunanlar içinde Cüleybib’in defini sırasında yerinde olmak istemeyen bir kişi bile olmadığı belirtilir.

رضى اهلل عنه وارضاه و جمعنا وإياكم معه في الفردوس األلعل

DERS 17

El Usuul El Selaase konusunda on yedinci dersimiz. Son dersimizde İkinci Bölüm'den bahsettik ve Bölüm İki'nin Birinci Meselesini ele almaya devam ediyoruz. İçinizden bazısı metni ezberlese de kitaplarınıza ihtiyacınız olacaktır. Çünkü bu kitabı anlamada kitabın yapısını anlamanız önemlidir. Hatta çok önemlidir.

Tekrarlıyorum, Bölüm İki'nin Birinci Meselesi'ni altı alt kategoriye böldük ve A'dan F'ye dedik. A ve B Rabbi ve Rızk Vereni bilmektir ve giriş bölümüdür dedik. C ve D maddeleri Allah neden bizi yarattı ve Allah'ın bizi yaratma amacına nasıl ulaşabiliriz dedik ve Allah bizi ibadet etmemiz için yarattı ve bu amacı bize öğretmek için Peygamberler gönderdi dedik. Bu gelişme bölümüdür, dedik. Ve sonra E ve F maddelerinin sonuç olduğunu belirttik- yani her kim itaat ederse Cennete gider her kim isyan ederse Cehenneme gider. D maddesine giriş yaptık ve henüz D maddesini bitirmedik ve şu noktaya geldik,

فَمَنْ أَطَاعَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

Her kim ona itaat ederse Cennete girer.

Burada kaldık ve Cüleybib'in(radiyallahu anhu) hikâyesini anlattık. Ve size, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) itaat etmek zorunda olduğunuzu anlattık. Bir yasama kaynağı olarak Kur'an ve Sünnet yan yana gelir, dedik. Tekrarlıyorum yasama, kanun yapma kaynağı olarak Kur'an ve Sünnet yan yana gelir. Kur'an da Kanun ve düzenlemelere içeren bir ayet gibi içinde kanun-kural-hüküm ve düzenlemelerin olduğu Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bir hadisinin benzer olduğunu söyledik.

KUR'AN VE SÜNNETTE ÜÇ TİP EMİR VARDIR

1- ONUN YÜKÜMLÜLÜK OLDUĞUNU GÖSTEREN BİR DELİLİN EŞLİK ETTİĞİ BİR EMİR

O emrin bir yükümlülük(farz-vacib) olduğunu gösteren bir karineye(delil-hüccet) sahip emirdir. Yani bir emirdir, ancak içinde onun bir yükümlülük olduğunu gösteren bir şeyler vardır. Tıpkı, Allah'ın Bakara Sure-

si'nde söylediği gibi,

وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ

"Namazı dosdoğru kılın..."(Bakara: 43)

Bu, bir delille birlikte yapılması mecburiyet olan bir emirdir. Kur'an ve Sünnet ve İcma'dan(âlimlerin ortak görüşü) delil günde 5 vakit namaz kılmanın bir yükümlülük olduğunu gösterir. Bu ihtilaflı bir konu değildir.

2- ONUN YÜKÜMLÜLÜK OLMADIĞINI GÖSTEREN BİR DELİLİN EŞLİK ETTİĞİ BİR EMİR

İkinci emir türü ilkinin tam tersidir. Kur'an ve Sünnette o emrin bir yükümlülük olmadığını gösteren bir delil bulunmasıdır. Sahih El Buhari'de ki hadis gibi,

صَلُّوا قَبْلَ مَغْرِبِ , صَلُّوا قَبْلَ مَغْرِبِ , صَلُّوا قَبْلَ مَغْرِبِ

"Akşam'dan önce namaz kılın, akşamdan önce namaz kılın, akşamdan önce namaz kılın."

Hadis bununla sınırlı olsaydı, vacibiyet olmuş olacaktı. Ancak Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) üç defa bu sözünü söyledikten sonra üçüncü tekrarının ardından şöyle dedi,

لِمَنْ شَاء

"Dileyen kimse için" dedi.

Bu son cümle emirin artık vacib olmadığını veya artık bir yükümlülük olmadığını gösterir. Yani burada ikinci cümle(veya son cümle) emirin bir vacib olmadığını gösteren bir delildir. Yani dileyenin tercihine bırakılmıştır. Bazı durumlarda ise bu kategorideki bir açıklama veya cümlenin bir Vacibten bir Sünnete düşürülmesinin delili o hadisin içinde yeralmaz ancak başka bir Hadis olur. Bununla birlikte sanki aynı hadis içindeki de-

lil gibi muamele görür,

Örneğin, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem)ayakkabılarla namaz kılınmasını emrederek Yahudilere ve Hristiyanlara muhalefet edilmesini emretti. Nitekim onlar ayakkabılarıyla veya Khuff(mess) ile namaz kılmazlardı bu yüzden Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Müslümanlara ayakkabılarla-messlerle namaz kılmalarını emretti. Ve bu bir emirdi. Yani yapılmasını vacib kılan bir emirdi. Eğer başka bir karine olmasaydı vacib olmuş olacaktı yani ayakkabılarımızla namaz kılmak zorunda olacaktık. Yani tıpkı Kur'an da yapılması farz kılınan bir emir gibi olacaktı. Bununla birlikte, Ebu Davud'un Sünen'inde Ebu Said El Hudri'den aktarılan bir hadiste Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) necaset nedeniyle ayakkabısını çıkararak namaz kıldığını biliyoruz. Ayrıca İbn Mace'de bildirildi,

Amr İbn Şu'ayb babasından o dedesinden aktardı,

قَلَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَ سَلَّمَ يُصَلِّي حَافِيًا وَ مَتَنَعِّلا

"Rasulullah'ı(sallallahu aleyhi ve sellem) ayakkabı ile ve ayakkabısız namaz kılarken gördüm" Böylece önceki hadiste duyduğumuz(Yahudiler ve Hristiyanların namaz kılışlarıyla ilgili)ayakkabı giyme emri düştü. Böylece de emir vacib olmaktan düştü. Eğer ilgili konuda başka bir hadis olmasaydı vacib olmuş olacaktı. Ancak Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) ayakkabısında ki bir necaset nedeniyle çıkardığını belirten hadis ve Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) ayakkabılı ve ayakkabısız namaz kıldığını gördüğünü belirten hadis ayakkabı ile namaz kılma emrine delil oldu ve onun vacibiyetini Sünnete düşürdü.

Sakal konusunda ise durum bu değildir. Ayakkabı ile namaz kılmaya benzeyecek şekilde Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Yahudiler ve Hristiyanlardan farklı olunmasını ve sakal uzatılmasını emretti. Sakal uzatma konusunda birçok doğrudan emir vardır ve bu da sakal bırakmayı vacib kılar. Ancak ayakkabılarla namaz kılma meselesinde olduğu gibi sakal bırakma konusunda onun vacibiyetini Sünnete düşürecek bir ha-

dis yoktur. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sakalını bir defa tıraş ettiğine dair bana bir hadis delil getirmiş olsaydınız o takdirde vacibiyetten Sünnete düşecek olurdu. Hatta Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) inkâr edenleri-kâfirleri gördüğünde onları sakaldan nehy etti ve münker yaptı. Dolayısıyla ayakkabılarla namaz kılma emrinin rütbesi Sünnete düştü çünkü Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) ayakkabısız namaz kıldığını işaret eden deliller vardı. Sakal bırakma emri vacibtir çünkü onun rütbesini bir Sünnete düşürecek herhangi bir delil mevcut değildir.

Yani ikinci bir kategori daha vardır buna göre bir emrin bir yükümlülük(farz-vacib-zorunluluk) olmadığını gösteren ilave deliller vardır. Toparlayacak olursak, ilki bir emrin bir Vacib olduğunu gösteren bir delille birlikte gelmesidir. İkincisi bir emrin farz olmadığını gösteren ya kendi içinde bir delil vardır veya o emrin farz olmadığını gösteren başka bir hadis vardır(delil olarak). Yani bazen delil aynı hadis içindedir örnek Akşam Namazından önce namaz kılmak gibi, bazen delili bir başka hadiste yeralır örnek ayakkabısız namaz kılmak gibi.

3- GENEL EMİRLER

Üçüncü kategori (الأمر المطلق)- *emrul mutlak* (genel emirler). Bu mesele ihtilaflıdır ancak aslında tek bir doğru görüş vardır. Burada elimizde bir emir vardır ancak onun bir yükümlülük olup olmadığını gösteren ilave bir gösterge yoktur(sakal örneğinde olduğu gibi). Yani ilk ve ikinci kategoride delillerimiz vardı ancak bu üçüncüsü sadece emir o kadar. Düz emirdir, onun Vacib olduğunu gösteren ilave bir delil yoktur keza onun bir Sünnet olduğunu gösteren ilave bir delil yoktur. Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) gelen bir emirdir veya Allah'tan Kur'anda gelen düz bir emirdir.

Böyle emirler söz konusu olduğunda hüküm onların vacib olarak kabul edilmesidir. Diğer herhangi bir gösterge olmaksızın bağımsız olarak Kur'andan gelen veya bağımsız olarak Sünnet'ten gelen bir emir yükümlülük olarak kabul edilir. Dört Mezhebin çoğunluğunun görüşü budur.

Şerhi El Kevkeb ve *Muniir* kitabında size anlattığım bu konularla ilgili birçok ayrıntılı değerlendirme bulabilirsiniz. Ayrıca İbn Teymiyye'nin *Fetaava*'sında ve En Nevevi'nin *Şerhi Sahihi Müslim*'de bulabilirsiniz. Bizim için, bizim söylemeye çalıştığımız şudur eğer Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir emir verdiyse, bunun Kur'anda yer alan bir emirden kesinlikle bir farkı yoktur. Her ikisi de Allah'ın(subhanehu ve teala) vahyidir. Bu yüzden bu emir Kur'an da yeralmaz veya o emri Kur'an da görünceye kadar yükümlülük olduğuna inanmayacağım gibi bir söz asla söylemeyin.

Özetle üç kategori şöyledir- birincisi, Kur'an veya Sünnete yeralan yap veya yapmama şeklinde bir emir var ve onun yükümlülük olduğunu gösteren bir delille birlikte yer alıyor ve onu yükümlülük haline getiriyor. İkincisi Kur'an veya Sünnette bağımsız yeralan bir emir var veya hadisin kendi içindeki bir delil onun rütbesini Vaciblikten Sünnete düşürüyor veya onu Sünnete düşüren bir başka hadis delildir. Yani içinde ve dışında bir delilin varlığıyla rütbesi Vaciblikten bir Sünnete düşüyor. Üçüncü kategori olarak Kur'an veya Sünnette bir emir var ancak onun bir yükümlülük olmadığını gösteren herhangi bir iç veya dışta delil mevcut değil dolayısıyla vacib olarak kabul edilir.

KUR'AN VE SÜNNET ARASINDAKİ İLİŞKİ

Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) olan itaatin bir parçası olarak Kur'an ve Sünnet arasında bir ilişki olduğunu bilmemiz gerekir bu ilişkiyi 3'e ayırabiliriz.

UYUM VE BENZERLİK

Kur'an ve Sünnet bazen uyum ve benzerlik içinde gelir. Örneğin,

كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلاَّ مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا

"Allah, bir müşrik olarak ölen hariç her günahı bağışlar."

Bu hadis, aşağıdaki ayet ile aynıdır:

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه

"Muhakkak Allah kendisine şirk koşulmasını affetmez..."(Nisa: 48)

Yine, Allah buyurur,

وَمَّا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمينَ

"Biz seni ancak âlemlere rahmet olsun diye gönderdik."(Enbiya: 107)

Bir hadiste, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ : إِنَّمَا أَنَا رَحْمَةٌ مُهْدَاةٌ

"Ey insanlar: Ben ancak insanlık için bir rahmetim." Hadis ve ayet farklı ifadelerle neredeyse aynıdır. Birisi Ayettir birisi Hadistir ama benzerdir, aynıdır. Böylece ilk kategori dediğimiz gibi aynı manaya geliyorlar.

SÜNNET DETAYLARI VERİR, AÇIKLAR VEYA ÖZELLİKLERİ VERİR

İkinci kategori Kur'anda yeralan konuları Sünnetin açıkladığı durumlardır, Sünnet ayrıntılarını ve özelliklerini verir.

وَاَقيمُوا الصَّلٰوةَ

"Namazı dosdoğru kılın..."(Bakara: 43)

Ve Sünnette belirtilir,

صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي

"Benim namaz kıldığımı gördüğünüz gibi namaz kılın."

Böylece Sünnet, Namazı açıklıyor.

Allah buyurdu,

وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيلًا

"...Ona bir yol bulup güç yetirenlerin Kâbe'yi hacc etmesi, Allah'ın insanlar üzerindeki hakkıdır..."(Al'i İmran: 97)

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ

"Haccı nasıl yapacağınızı benden öğrenin." Haccın nasıl yapılacağı ise Sünnettir.

يَّا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ

"Ey iman edenler! Namaza kalktığınız zaman yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın, başlarınızı meshedin ve her iki topuğa kadar ayaklarınızı yıkayın..."(Maide: 6)

Nasıl abdest alacağınız Kur'an da vardır. Ancak Sünnet belirlemek için gelir ve hasta olanları hariç tutar. Bir kimsenin teyemmüm alamayacağı ve alabileceği Sünnettedir.

وَاَنْ لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى

"Şüphesiz insan için kendi emeğinden başka bir şey yoktur."(Necm: 39)

Kişi için kendi biriktirdiği ameller dışında amel yoktur. Ancak Sünnet devreye girer ve bize üç istisna olduğunu söyler. Âdemoğlu öldüğünde ayette belirtildiği gibi amelleri biter ancak Sünnet gelir ve üç şeyi istisna kılar (devam eden sadaka, dindar salih bir evlat veya ölenin hayatta iken aktardığı faydalı ilim).

Bir başka örnek,

يُوصِيكُمُ اللّٰهُ فِي اَوْلَادِكُمْ

“Allah size evlatlarınız konusunda emrediyor...”(Nisa: 11)

Mirasınızı bu kategorilere göre vermek zorundasınız ve Allah, Kur’anda onu bölümlere ayırdı. Her bir kişinin belirli bir yüzdesi vardır. Sünnet gelir ve açıklar. Örneğin Peygamberler miras bırakmazlar ve miras almazlar. Bir Müslüman bir gayri-Müslime, bir gayri-Müslim bir Müslümana mirasçı olamaz. Bir katil miras alamaz. Tüm bu özellikler Kur’anda yoktur. Böylece Kur’an ve Sünnet arasındaki ilişkinin ikinci kategorisi Sünnetin, Kur’anda yeralan bir konuyu açıklaması ve özelliklerini belirtmesidir.

HADİS YASAMA AŞAMASINDA BAĞIMSIZDIR

Kur’an ve Sünnet arasındaki bağlantıda üçüncü nokta Hadisin yasama, kanun yapma bağlamında bağımsız olmasıdır ki cahillerin birtakım sorunlarının olduğu yer burasıdır. Bazıları Sünnetin sanki hiçbir kökeni yokmuş gibi tamamen inkâr eder ve böylelerine *Kur’aniyun* denilir. Size açıkça Sünnete inanmadıklarını söylerler, ancak duyguları körelmemiş olan bazıları da olabilir ki Sünnetten utanırlar ve utandıkları için inkâr ederler ve bunların durumu ise daha kötüdür. Onların bazıları çok fazla ahad hadis vardır- burada zayıf, uydurma ve münker olan- birçok hadis vardır diyen cahillerdir. Dolayısıyla hangi hadis hangi kısma girer bilmiyoruz o yüzden tümünü inkâr ediyoruz, derler. Buna cevap vermeden önce, bağımsız Hadis yasamasına örnek aşağıdaki hadistir,

لاَ تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ عَمَّتِهَا وَلاَ عَلَى خَالَتِهَا

“Bir kadın teyzesi ile birlikte ve halası ile birlikte nikâhlanmaz.”

Yani eğer bir erkek iki kadın ile evlenmek isterse, bir kadın ile teyzesini, bir kadın ile halasını aynı anda nikâhlayamaz. Bu Sünnettir.

Bir koca orucunu karısı ile cinsel ilişkiye girerek bozarsa iki ay oruç tutar, bu Sünnetin kanunudur. Bu sadece Sünnette yeralır ve tamamen ba-

ğımsızdır. Mest üzerine meshetmek sadece Sünnette yeralır. Kur'anda bu konuda bir şey yoktur. Ramazan ayında herkesin ödemek zorunda olduğu fıtır sadakası sadece Sünnette yeralır. Eş Şafi bir meselede bir konuda açık bir Hadisin olması durumunda hiç kimsenin herhangi birinin(kim olduğu fark etmez) sözüyle o meseleyi terk edemez olduğu konusunda icma olduğunu söyledi. Dolayısıyla burada yasama bağlamında tıpkı Kur'anda olduğu gibi Sünnetin bağımsız olduğu bazı durumlar vardır.

Bir kadın Abdullah İbn Mes'udun(radiyallahu anhu) yanına gitti ve ona "Etrafta dolaşıp Allah (نامصة)- naamiseh'e lanet etsin diyen sen misin" dedi. Abdullah İbn Mes'udun sözü yani Allah kaşlarını yolan, çektiren kadına lanet etsin popüler olmuştu. Bu yüzden kadın gitti ve ona bu sözü söyleyen sen misin diye sordu. Abdullah İbn Mes'ud "Evet" dedi. Bunun üzerine kadın, bunu Kur'anın fihristinde aradığını ama bulamadığını bu durumda sen nasıl oldu da buldun, diye sordu. Bunu nasıl söyleyebilirsin dedi! Abdullah İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) kadına cevap verdi,

وَمَّا اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

"...Rasul size neyi verirse alın ve size neyi yasaklarsa uzak durun..."(-Haşr: 7)

Bu Sünnettir. Ve Kur'anda yeralır. Böylece Sünnet, Kur'anın parçasıdır demektir. Kadın, evet o ayeti okudum dedi. Abdullah İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) o takdirde, ben Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'ın lanetinin kaşlarını aldıran, çektiren kadın üzerine olsun dediğini duydum, dedi. Buhari ve Müslim'de yeralan hadistir. Yani İbn Mes'ud kadına onun anlamını Kur'andan aldığını söyledi. Abdullah İbn Mes'ud kadına bunun Kur'anda olduğunu ancak Kur'anda yeralmadığını söyledi. Aslında Sünnette yeralır ancak Peygamber size ne emrederse alın, size neyi yasaklarsa kaçının diyen Kur'andır, yani sizi Hadise yönlendiren Kur'andır.

Abdur Rahman İbn Yezid bir adamı Hacc yaparken gördü, bildiğiniz gibi

Hacc da üzerine giymeniz gereken özel bir kıyafet vardır. Farklı bir kıyafet giymek zorundasınız ve iç çamaşırı-atlet giyemezsiniz, yani Hacc için giymeniz gereken özel bir kıyafet vardır. Neyse Hacc ederken o adamın üstünde normal kıyafetleri vardı, o adama bu kıyafeti giyemezsin, dedi. Adam, İhram olarak bu giysiyi giyemeyeceğim Kur'anın neresinde yazıyor bana göster dedi. Abdur Rahman İbn Yezid, Abdullah İbn Mes'udun söylediğinin aynısını tekrarladı,

وَمَّا اٰتٰيكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهٰيكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

"...Rasul size neyi verirse alın ve size neyi yasaklarsa uzak durun..."(-Haşr: 7)

SÜNNETİ REDDEDENLER

Bazıları birçok hadis çeşidi vardır; kuvvetli-sahih, zayıf, münker vb. Biz hangi hadisin hangi türe girdiğini bilmiyoruz o yüzden hepsini iptal edelim iddiasını öne çıkarırlar. İşte bunlar aslında Hadislerden utanarak reddedenlerdir. Aslında açıkça ifade etmezler, ama hadislerden utanarak reddederler. Bu türde suçlamada bulunanlara verilecek tek bir cevap vardır ki Abdullah İbn Mübarek'e zayıf ve uydurma hadislerin nasıl bu kadar hızlı dört bir yana yayıldığı sorulduğunda verdiği cevaptır ki o işte bu yüzden yaşayan bir ilim deviydi ve şöyle dedi,

اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

"Muhakkak biz zikri indirdik ve muhakkak onu biz koruyoruz." (Hicr: 9)

Abdullah İbn Mübarek, zikrin içine Kur'an ve Sünneti dâhil etti. İnsanlar uydurma hadis eklemek istediğinde Allah Sünneti korudu ve ilmin devlerini bu sorunu çözmek için ortaya çıkardı. Bu ilim devleri hangi Hadis sahihtir, hangisi değildir konusunda muazzam bir ilim dalı ortaya çıkardılar öyle ki batılı oryantalistler bu ilim dalının bağımlısı haline geldiler ve bu ilmin nasıl uygulandığını öğrenmek için yıllar verdiler. Bununla bir-

likte zayıf ve uydurma hadisler konusunda sorun yaşayanlar sadece cahil insanlardır. Bu konuda eğer âlimlere giderseniz size yol gösterecektir. Size hangi hadisin sahih hangisinin zayıf olduğunu nedenleriyle söyleyeceklerdir.

Sünneti inkâr ile ilgili bu mesele gerçekten bir salgın gibidir. Sadece, açıkça ve şüphesiz bir şekilde Küfür kanunları ile hükmeden laik-seküler ülkelerden bahsetmiyorum, daha da ileri gidiyorum ve Tevhidin muhafızları olduğunu iddia eden ülkeleri de bu salgına dâhil ediyorum. Selefiye toprakları olduğunu iddia edenleri de dâhil ediyorum. Örneğin bir davetçi, bir şeyh, bir canlandırıcı, bir müfekkir olarak insanların nitelediği bir adam geçenlerde ortaya çıktı adı Hasan El Maliki'dir, TV'lerde, You Tube'da ve Twitter vs. her yerdedir. Tevhid toprağı olduğunu iddia eden ülkelerde bu adamın binlerce takipçisi vardır.

Açıkça ve küstahça Sünneti inkâr eden bir adamdır. Tevhidin koruyucusu olduğunu iddia eden bir Devlet Televizyonuna çıkıp Humeyni, Münafık Muaviye'den daha iyidir diyen biridir. Geçenlerde Saudiyenin kalbinde Visal adında bir TV kanalında bir Sahabi olan(müminlerin amcası ve vahiy kâtibi)Muaviye'ye (radiyallahu anhu) Cehennemin en alt yerinde olan bir münafıktır dedi ve lanetli Humeyni'nin ondan daha iyi olduğunu söyledi. Onun bu sözü Sahabeleri öven ayet ve hadisleri inkâr etmeyi gerektirir. Yine bu adam "bizim tek ihtiyacımız olan Kur'andır, Sünnete ihtiyacımız yoktur, diye" açıkça bir twit attı.

Bu Küfür sözlerini küstahça söyleyen adama kim karşı geldi biliyor musunuz? 14 veya 15 yıl önce, Şeyh Nasıl El Fahd bu adama cevaben *Keşf Eş Şubuhat* diye bir kitap yazdı, bu adamın karşısına ilk dikilen adam oldu. Aslında yaklaşık 12 yıl önce "Eskiden kullandığım bir medya kanalında iki adam arasında bir Akide meseleleri üzerine bir tartışma programı ayarlamaya çalıştım. Meydan okuma Şeyh El Fahd'ın(Allah özgür kılsın) isteğine dayanıyordu. O zaman, Hasan El Maliki ile meseleyi konuştum elbette o kaçtı. Bakın ona kim meydan okudu, Şeyh El Fahd. Öte yandan bu adam yani Hasan El Maliki ve buna benzer birçoğunun ben-

zer sözleri Tevhidi koruduğunu iddia eden topraklardan yankılanmaktadır. Bu Hasan El Maliki tek ihtiyacımız Kur'andır, başka hiçbir şeye ihtiyacımız yoktur iddiasında bulunan bu Küfür ideolojisini yayarak, Tevhid topraklarında İslami prensipleri alçalttı ve aşağıladı. Ve diğer sözde İslam ülkelerinde bu adam gibi ve hatta ondan çok daha kötüleri vardır.

Saudiye'den Türki El Hamad, Allah ve şeytan bir bozuk paranın iki yüzü gibidir diye yazdı. Zavallı Allah, hatalarımızı O'na yüklüyoruz diye yazdı. Çalışmalarının birinde bir başka açıklamasında Allah neredeydir, O'nu bir çekmeceye koyup, kilitleyim diye yazdı. Tüm bu açıklamalar Küfürdür. Turki El Hamad'a karşı asla bir ceza soruşturması açılmadı ve bu Tevhidin koruyucusu olan topraklarda yaşanmaktadır.

On beş yıl kadar önce Şeyh Hamud El Ukla'ya özellikle böylesi açıklamalarla ilgili soru sorulduğunda bu açıklamaları yapan biri ya akıl hastasıdır veya eğer o kendisinin Müslüman olduğunu iddia ediyor olsa da bir Mürteddir diye bir fetva yayınlamıştı.

Yine beş veya altı ay önce bu Türki El Hamad denen adam bir twit attı ve "Şu anda Muhammed İbn Abdullah'ın inancını-akidesini düzeltmemiz gereken bir çağ ve dönemdeyiz" diye yazdı. Bu sözler Tevhid topraklarından gelmektedir. O bunu söylediğinde çok az bir insan arasında bir öfke uyandırdı ve öfkeyi yatıştırmak için onu hapse attılar. Suud yetkilileri onu hapse attıklarında bir twit attım ve "Türki El Hamad hapishanededir ve onu bırakmaları kısa bir süre (günler veya fazlası) alacak bir meseledir" diye yazdım. Geçen hafta(wikipedia İngilizce sürümüne göre Türki El Hamad 24 Aralık 2012'de tutuklandı ve 2013 yılı içinde serbest bırakıldı- Haziran ayında muhtemelen-çvr.) size dediğim doğru çıktı. Hatta onun 6 ay bile hapis yattığını sanmıyorum, bir suçlama, bir duruşma olmaksızın sadece geçen hafta küstahça hapisten çıkartıldı.

Bu ve benzeri Küfür açıklamalarına karşı duran hayatını buna adayan ve Muhammed İbn Abdul Vahhab'ın hakiki takipçileri, Tevhidin hakiki koruyucuları, Necid Âlimleri ve Muhammed İbn Abdul Vahhab'ın eserlerinin sanatsal ustaları ve Muhammed İbn Abdul Vahhab'ın ilminin gerçek

mirasçılarının bazıları onlarca yıl bazıları çok daha fazla senelerdir parmaklıkların arkasında hapistedirler. Onlardan bazıları 20 yıla yakın hapishanededir. Ben bu Türki El Hamad denen adam hapse atıldığında ne zaman çıkacağını söylediğimde falcıya gitmedim. İlgili twitlerimi kontrol edin. Ne bir falcıya gittim ne de gaybı bilirim. Ancak biz cehaletle de konuşmuyoruz. Biz orada bulunan insanların realitesini biliyoruz, nasıl ve neyle yönettiklerini biliyoruz. Bizim için Elhamdulillah, Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) körü körüne itaat etmek *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah* ile birlikte gelen bir sağduyudur.

Bununla birlikte Türki El Hamad'ı serbest bıraktıkları aynı hafta, hayatlarını hapishanede geçirmek zorunda kalan Tevhid koruyucuları ellerinde kelepçeler ve ayaklarında zincirlerle mahkemeye çıkarıldılar. Şeyh Hudeyr'de onlardan biriydi ve Ali El Hudeyr'in oğlu babasına sordu, "neden çorap giydin? Ali El Hudeyr "ayağımdaki zincirler çok sıkıyor" diye cevap verdi. Bu olay geçen hafta mahkemeye çıkarıldığında oldu. Onlar onlarca yıldır hapiste tutulurken, ilhadı-ateizmi yayanlar ise dışarıdadır.

İTAATSİZLİĞİN KATEGORİLERİ

BÜYÜK ŞİRK VE BÜYÜK KÜFÜR

Eğer bir günah büyük bir Şirk veya büyük bir Küfürse ve kişi büyük Şirk veya büyük Küfür işlediği halde ölürse ebediyen Cehennemliklerden olur.

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَّاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰٓى اِثْمًا عَظِيمًا

"Muhakkak Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz onun dışındakileri dilediği için bağışlar. Kim Allah'a şirk koşarsa, muhakkak çok büyük bir iftira atmış olur."(Nisa: 48)

Bir başka ayet;

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَّاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعيدًا

"Muhakkak Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz onun dışındakileri dilediği için bağışlar. Kim Allah'a şirk koşarsa, muhakkak uzak bir sapıklıkla sapıtmış olur."(Nisa: 116)

Yani kişi Şirk ve Küfür pelerinden ayrılmadıkça, Cehennemliktir.

Bir başka ayet,

مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوٰيهُ النَّارُ

"...Kim Allah'a şirk koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram kılar ve onun yeri ateş olur."(Maide: 72)

Allah, kim Kendisine şirk koşarsa onun Müşrik olduğuna ve Cennete girmesinin yasak-Haram olduğuna hükmetti.

Allah(teala), Peygamberine, en çok sevdiğine, en sevdiği insanoğluna şöyle dedi,

وَلَقَدْ اُوحِيَ اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ اَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرينَ

"Andolsun, sana ve senden öncekilere şunu vahyettik, eğer şirk koşarsan kesinlikle amellerin boşa gider ve kesinlikle hüsrana uğrayanlardan olursun." (Zümer: 65)

Yani ey Muhammed sen şirk koşarsan, amellerin boşa gidecek ve kaybedenlerden olacaksın, diyor.

Dolayısıyla bu mesele son derece açık ve belirleyici bir mesele olmasına rağmen bazı cahil kafalar bu meseleyi taviz verilecek bir mesele haline getirdiler veya bazıları gerçekten bu meselede kör cahildirler. Dolayısıyla

La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah'a inanmadığı halde ölen gayri-Müslimlerin Kâfir oldukları konusunda hiç şüpheniz olmasın. Bu inkâr edilemez bir gerçektir.

İbn Mes'ud dedi, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

مَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْءًا دَخَلَ النَّارَ , مَنْ مَاتَ لا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْءًا دَخَلَ الْجَنَّةَ

"Kim, Allah'a herhangi bir şeyi şirk koşarak ölürse Ateşe girer, kim Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmadan ölürse Cennete girer." Bu açıktır ve bu kaide hakkında hiçbir şüphe yoktur. Bu Tevhiddir. Her kim Allah'a hiçbir şeyi eş-ortak-denk koşmadığı halde ölürse yani Tevhid içinde ölürse demektir, Cennete gidecektir.

Enes'in(radiyallahu anhu) hadisi, Sahihi Buhari'dedir,

أَنَّ اللهَ يَقُولُ لأَهْوَنِ أَهْلِ النَّار عَذَابًا : لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ كُنْتَ تَفْتَدِي بِهِ ؟ قَال : نَعَمْ , قَالَ : فَقَدْ سَأَلْتُكَ مَا هُوَ أَهْوَنُ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صَلْبِ آدَمَ أَنْ لا تُشْرِكَ بِي , فَبَيْتَ إِلاَّ الشِّرْكَ

"Muhakkak Allah cehennemde en az azap çekilen yerde olanlardan birine soracak: Eğer tüm dünyaya ve içindekilere sahip olsaydın, gördüğün azaba karşılık verir miydin? 'Evet' diyecektir. Allah buyuracak 'Ben sen daha Âdemin sulbünde iken senden bundan daha kolayını istemiştim. Ancak sen Bana şirk koşmakta ısrar ettin' diyecektir."

İşte bu dinlerarası diyalog denen olgunun birçok ayrıntısından biridir ve onlar bu prensibi benimserler. Onlar bu hayati meseleyi ortadan kaldırmak, gizlemek veya değiştirmek isterler. Dinlerarası diyalog kiliselere, sinagoglara gidip orada gülümseyerek birkaç foto vermek, kameralarda görünmek ve yürüyüp yoluna gitmek gibi basit bir olgu değildir. Dinlerarası diyalog kendi başına bir dindir. Küfür üstüne küfürdür. Bu, Müs-

lümanların yeni neslini, genç Müslüman neslini ortadan kaldırmak için dinlerarası diyalog zehrinin yerleştirdiği birçok örnekten sadece biridir, böyle yaparak yeni nesil Müslümanlar üzerinde kendilerinin Müslüman olduğunu hissettirmeye çalışıyorlar oysa aslında onların İslam ile hiçbir alakaları yoktur. Veya dinlerarası diyalog zehriyle Müslümanı Müslüman yapan gerçek İslam'dan soyutlamaya çalışıyorlar. Çünkü Müslümanları, İslam'dan tamamen soyutlamaları tamamen çıkarmaları mümkün değildir. Bu imkânsıza yakın ve çok zor olduğu için diyorlar ki hadi kendimize Müslüman diyelim veya bırakalım onlar bizi Müslüman sansınlar onlara bizim uydurduğumuz dinlerarası İslam versiyonunu verelim.

Size İsa'nın(aleyhi salatu ves selam) kurtarıcı ve tanrının oğlu olduğuna inanmazsanız Cehenneme gideceğinizi ve mahkûm olacağınızı cesurca söyleyecek Hristiyanlar vardır. Gerçekten mevcut Hristiyanlık inancına sahip birisi size bunları söylerken Müslümanlar, Kur'an da olana inanmaktan çekinirler. Onların İncilleri İsa'nın vaftiz edildiğine ve onun aracılığıyla sizin kurtulacağınıza inanmazsanız kınanacağınızı açıkça belirtir. Şiilerin temel inancı eğer 12 imama inanmazsanız sizin kâfir ve Cehennemlik olduğunuzdur. Şiilerin referans kitaplarından biri olan *Hakk El Yakiin Fii Marifet Usul Ed Din* ikinci cildinde 12 imamın hakkını vermeyenin kâfir olduğu, yoldan çıktığı ve ebediyen Cehennemlik olacağı konusunda ilim adamlarının icması olduğunu söyler. Ve bilirsiniz onların 12 imamlara verdiği bazı haklar arasında sadece Allah'a ait olan niteliklerde vardır. Onlar içinden bazıları 12 imamlarına bir takım gayb ilmini ve diğer meseleleri atfederler. Onların akidesine göre Müslüman olmak için 12 imamlara iman etmeli ve onların haklarını teslim etmelisiniz. Hatta onlara göre o imamların yanılmaz olduklarına iman etmeniz gerektiğinden bahsetmiyorum bile.

Bu arada Ehli Sünnet vel Cemaatten olduğunu iddia eden, aslında onlar yenilmiş zihniyete sahip, satılmış, bozguncu cahil kafalardır- bazıları derler ki Müslüman vardır, Kâfir vardır birde üçüncü bir kategori daha vardır veya Kur'an iman etmeyenlerin veya inanmayanların da Cennete gireceğini söyler derler. Gerçekten profesörler, doktorlar ve üst düzey-

de insanlardan bu sözleri duyarsınız. Biz ise İslam ve Kur'anın söylediğini söyleriz yani her kim bir gayri-Müslim olarak ölürse yani bir müşrik veya bir kafir olarak ölürse yeri Cehennemdir.

Modernistler ve dinlerarası diyalog savunucularının aklınızla oynamalarına müsaade etmeyin. Onlar heva-heves ve arzularına uyacak şekilde Kur'anın anlamını maniple ederler, Kur'an da Yahudiler, Hristiyanlar, Sabiilerin hepsinin Cennete gideceğini söyleyen ayetler olduğunu iddia ederler. Evet, Yahudiler ve Hristiyanlar da Cennete girecektir, bunda bir şüphe yoktur. Kur'anı sorgulamaya kim cürret edebilir?! Elbette kimse, derler. Ve Evet zamanında Musa'ya iman eden Yahudiler ve Hristiyanlar kesinlikle Cennete gidecektir bunda bir sorun yoktur. Bilakis biz aslında onlara Müslüman deriz çünkü Musa(aleyhiselam) ve İsa'nın(aleyhiselam) öğretilerine teslim olmuşlardır. Bugünse doğru sözlü dürüst olan herhangi bir Yahudi veya Hristiyan onların bozulmamış orijinal dini metinlerinde yazdığı gibi, Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) öğretilerine tabii olacaktır. Aslında, Musa(aleyhiselam) ve İsa(aleyhiselam) bugün bu dünyaya gelecek olsalardı doğrudan kardeşleri Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) Şeriatına ve öğretilerine tabii olacaklardır.

Nitekim Allah(subhanehu ve teala) her Peygamberden, Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) onların yaşadığı zamanda gönderilecek olması durumunda ona tabii olacaklarına dair söz aldı. Her Peygamber bu konuda Allah'a söz verdi. Allah(teala) Musa(aleyhiselam), İsa(aleyhiselam), Yahya(aleyhiselam), İsmail(aleyhiselam) ve İshak(aleyhiselam) hayat süreçleri içinde Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) göndermeyeceğini biliyordu ancak Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) onurlandırmak ve onun mesajını onurlandırmak için Peygamberlerden söz aldı.

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ ميثَاقَ النَّبِيّٖنَ لَمَّا اٰتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاۤءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِه وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰى ذٰلِكُمْ اِصْرِي قَالُٓوا اَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا

وَاَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدينَ

“Hani, Allah peygamberlerden kesin bir söz almıştı. ‘Andolsun size kitap ve hikmetten verip sonra size beraberinizdekini doğrulayan bir Rasul geldiğinde, ona hemen kesin olarak iman edecek ve ona kesin yardım da bulunacaksınız’ buyurmuştu. ‘Bunu ikrar ettiniz ve bu ağır ahdimi aldınız mı?’ Onlar dediler, ‘İkrar ettik’. O dedi ‘Şahit olun ve Ben de sizinle birlikte şahit olanlardanım.”(Al’i İmran: 81)

Allah peygamberlerine eğer Muhammed’i(sallallahu aleyhi ve sellem) siz yaşarken size gönderirsem, o takdirde siz ona iman etmek ve ona yardım etmek zorundasınız, diyor ve buyuruyor,

ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰى ذٰلِكُمْ اِصْري

Yani “Bunu kabul ettiniz, ikrar ettiniz ve bu ağır ahdimi üzerinize aldınız mı?”

Onlarda kabul ettik dediler. İşte böylece Peygamberlik makamına geçtiler. Yani Allah gönderdiği her Peygamberden, Rasul Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi zamanlarında gönderilirse ona iman etme zorunluluğu ile söz aldı. Ahir zamanda İsa(aleyhiselam) dünyaya döndüğünde Peygamber Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) Şeriatına tabii olacaktır. İsa(aleyhiselam) dünyaya döndüğünde, bu Ümmetin içinde Müslümanların bir Emiri olacaktır, sıradan bir adam ve lider. O namaz kıldırırken, İsa’yı(aleyhiselam) gördüğünde Namazda imam olmasını önerecek ve İsa(aleyhiselam) kabul etmeyecek ve onun arkasında namaz kılacaktır, bu hadis iki Sahih de geçer. Hadisin yorumunda İbn El Cevzi, “İsa’nın(aleyhiselam) namazda imam olmayı reddedecek olmasının nedeni İsa’nın(aleyhiselam) Peygamber Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) Şeriatının bir takipçisi olacağı konusunda olası herhangi bir şüpheyi kesinlikle izale etmek, İsa’nın(aleyhiselam) yeni bir Şeriat ile veya eskiden geldiği Şeriatla gelmeyeceğini kesinlikle göstermek için olduğunu” söyledi.

İslam 2013 yılına uyması için yenilenmesi gereken eski mobilyalar gibi değildir. İslam, İslamdır ve İslam'ın tek bir versiyonu vardır o da on dört yüzyıl önce Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) İslamıdır. Bazıları vardır Allah'tan daha fazla merhamet sahibi olduklarını düşünürler. Böyleleri şunu öne sürerler hastaneler yapan, binlerce insana yardım eden yüz binlerce muhtemelen milyonlarca yetime yardım eden, kara mayınlarının sökülmesine yardım eden, fakirlik çeken milyonlara yardım eden ve kimseyi incitmeyen biri sırf Allah'a iman etmediği için öldüğü için veya bir müşrik olarak öldüğü için bana onun Cehenneme gideceğini mi söylüyorsunuz derler? Evet, söylediğim şey tam olarak budur. Böyle düşünenler sadece Allah ve Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) daha iyi fikirlere sahip olduklarını düşünmekle kalmaz ayrıca kâinata başından sonuna kadar bir merhameti ile merhamet eden ve merhametinin 99'unu ahirete saklayan Merhametlilerin En Merhametlisi Yüce Allah'dan daha merhametli olduklarını da sanırlar. Bazıları prim yapmak ve ince eleyip sık dokumaktan kaçınmak için böyle söylerler nitekim bu tür konular bu zamanda ve bu çağda size gerçekten popülerlik kazandırır. Yani satmak ve aldatmak- yani bu tarz halen popülerlik görür. Çünkü bir defa böyle söylemlerde bulundular mı cahillerden takipçi kazanırlar ve artık ılımlı biri oldukları için İslam düşmanlarının da onayını alırlar.

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ

"Yahudi ve Hristiyanlar sen onların dinlerine-milletlerine tabii olunca-ya kadar senden razı olmayacaklardır..."(Bakara: 120)

Bazı insanlar bu ayetin sadece örneğin sokaklara çıkıp ben Yahudiyim, ben Hristiyanım, ben Hinduyum, ben Ateistim vs. diye bağıranlar için-ki böylece onlar sizden hoşnut olabilirler- geçerli olduğunu söylerler. Oysa aslında bu ayet bazı dinlerarası diyalogcuların yaptığı gibi Küfür Açıklamaları kâfirleri memnun eder demektir ve Allah'ın daha önce zaten bildirdiği hükmüyle insanların Cennete veya Cehenneme gireceğine dair

hüküm vermek bu ayetin temel manasıdır.

Nitekim ilk kategori Küfür ve Şirk içinde ölen biridir, biz böyle birinin Cehenneme gideceğine iman ederiz. Bu genel kaidedir. Bazı insanlar şu ayete atıfta bulunacaklar,

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا

"...Biz bir Rasul gönderinceye kadar azap edecek değiliz."(İsra: 15)

Allah, bir Rasul göndermedikçe azap etmeyecektir. İbn Kesir Tefsiri'nde bu konuyu ele aldı ancak bir şey kesindir. Google çağında yaşayan, kablo ve İnternet çağında yaşayan TV, uydu televizyonu çağında her tür iletişim aletleri gece-gündüz parmaklarının ucunda olan herkes mesajı almıştır. Hatta İmam Ahmed kendi çağında, "Mesajı almamış olan kimsenin olduğunu sanmıyorum", demişti. İmam Ahmed kendi çağında bu sözü söylediyse günümüzdeki durumu siz düşünün!

Birileri çıkıp günümüzde İslam'ın bozuk bir versiyona sahip olduklarını öne sürecektir. İslam için bugün bu demektir şu demektir diyorlar diyerek böylece ellerinde İslam'ın bozuk bir versiyonuna sahip olduklarını söyleyeceklerdir. Size bir soru sormama ve gerçekçi olmama müsaade edin. İslam halen parıldarken ve ışıldarken Kureyş, İslam'ın ve şahsi olarak ta Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) imajını bozmak için tüm kaynaklarını tüketti. Bu durumda siz hiç Peygamberin(-sallallahu aleyhi ve sellem) ağzından şu ve şu kimseler Cehennem ateşine girmekten muaftırlar çünkü Kureyş, İslam'ın imajını bozdu ve bu yüzden söz konusu kimseler İslam'ın yanlış bir yorumuna sahip oldukları için bu onlar için bahanedir, özürdür dediğini duydunuz mu veya okudunuz mu? Yani, Kureyş'in sözlerini dinleyenler için bu bir özür değildi. O yüzden lütfen bana bugün basının propaganda ettiği bozuk İslam versiyonuna kulak verenler için bir mazeret veya bir özür olacağını söyleyebilir misiniz?!

Burada mesajı iletmek bize düşen bir vazifedir ve uygun mesajı -doğru

mesajı aramak onlar üzerine düşen daha büyük bir vazifedir. Tıpkı karnı acıkan kişi nasıl karnını doyurmak için yiyecek arayışı içinde olmak zorundaysa, ruhunun açlığını gidermek içinde arayış içinde olmalıdır. Örneğin birini içinde su ve yiyecek olmayan bir odaya kapattığınızda acıktığı – susadığı zaman ne yapacaktır? Odada oturup ihtiyacının kendisine gelmesini mi bekleyecektir yoksa dışarı çıkıp ihtiyacını karşılamak için mi uğraşacaktır. Benzer şekilde insan, ruhunun açlığını gidermek için ruhunun gıdası arayışında olmalıdır. Dolayısıyla bir insan İslam arayışı içinde olmalıdır.

ALLAH İLE GÜNAHLARLA KARŞILAŞAN BİR MÜSLÜMAN

Kaderi Cehennem olabileceklerin ikinci kategorisi budur. Eğer bir Müslüman, iki ders önce yaptığımız Müslüman tanımına atıfta bulunuyoruz, Allah ile günahlarından tamamen pişman olduğu halde günahları ile birlikte karşılaşırsa o takdirde Allah bağışlayıcıdır, O *Ğafurdur* ve *Rahiym*-dir. Allah sadece bağışlamaz ayrıca tevbe edeni sever. Allah affeder, tevbe edeni sever ve günahlarını iyiliklere çevirir. Eğer kul tevbe etmediyse, büyük ve küçük günahları ile Allah ile karşılaşır. Büyük günahlarla, küçük günahlarla veya her ikisi ile birlikte Allah ile karşılaştığınızı farz edelim. Yani bir kulu, Allah ile tevbe etmediği halde karşılaştı. Ve o kulu Müslümandır, büyük veya küçük günahlarıyla tevbe etmediği halde Allah ile karşılaştı. Bu takdirde onun için bir mizan kurulur, eğer amelleri günahlarından ağır basarsa Cennete gider. Eğer günahları, amellerinden(sevaplar-iyilikler) ağır basarsa ki bizim konuştuğumuz konu budur,

Aşağıdaki ayetlerde bahsedilen işte budur,

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ

“Kimin tartısı ağır basarsa kurtuluşa erer. Kimin tartısı hafif basarsa Cehennemde ebedi kalmak üzere kendilerini kayba uğratanlardan

olur.”(Mü’minün: 102-103)

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ

“Kimin tartısı hafif basarsa onlar ayetlerimize zulüm ettikleri için kendilerini hüsrana uğratırlar.”(A’raf: 9)

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ

“Tartıları ağır basana gelince, o razı olduğu bir hayat içindedir, tartısı hafif basana gelince onun annesi-yuvası haviyedir(uçurumdur-yani Cehennem çukuru).”(Karia: 6-9)

Tartıların(amellerin-sevapların) ağırlığı ile ilgili birçok ayet vardır. İbn Teymiyye’nin *Fetaava*’sının 10.cildinde bu konuda birçok örnek bulabilirsiniz, dileyen müracaat edebilir.

Böylece eğer kişinin amelleri(sevapları) ağır basarsa Cennete gidecektir. Eğer günahları(büyük veya küçük) ağır basarsa o takdirde bu kişi bizim (مشيءة)- *meşiyet* dediğimiz isimlendirmenin altına girer. Yani Allah’ın isteği, Allah’ın iradesi demektir. Aslında her şey Allah’ın istek ve iradesinin altına girer ancak burada Allah’ın dilerse affedeceği dilerse azap edeceği bir şey demektir. *Meşiyet*’in anlamı budur.

Yani bu kategoriye giren Müslümanlar, Allah’ın affına veya azabına maruz kalabilirler. Allah’ın Şefaati’ne erişebilirler. Şefaatin manası budur. Böyle durumda olan Müslümanlar Allah’ın Şefaatine, Peygamberlerin Şefaatine kavuşabilirler. Çünkü Peygamberlerde Şefaat eder. Hatta Kur’an Şefaat eder. Hadiste belirtilir, buna göre Bakara ve Al’i İmran Sureleri okuyanlar için, o kişiyi savunan büyük bir bulut gibi Şefaat edecektir veya o kişiye kuşların uğultusu gibi gelerek Şefaat edecektir. Bu sahih

bir hadistir.

Allah Şefaat eder, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Şefaat eder, bazı Salih Müminler Şefaat eder. Melekler, şehidler ve bazı genel Müslümanlar Şefaat eder, çocukları ebeveynleri için Şefaatçi olur. Oruç Şefaat eder. Hacer El Esved Şefaat eder. Arafat'ta vakfe yapmak yapana Şefaat eder. Bu her biri için onların Şefaatlerine ait özel ve sahih hadisler mevcuttur. Eğer günahkâr bir Müslüman kurtulamayacak duruma gelirse ki ümidimiz inşa'Allah herkes kurtulacaktır, yani en kötü senaryo ile karşılaşma durumunda ise ki bunun kolay olacağını söylemiyorum, kişi günahları miktarınca Cehennemde cezalandırılacak ve daha sonra Cennete girmesine izin verilecektir. Cezayı hafife almak gibi bir durum söz konusu değildir ancak en kötü senaryo olarak bahsediyorum. Allah bizi bundan korusun.

ALLAH İLE KÜÇÜK ŞİRK İŞLEDİĞİ HALDE KARŞILAŞAN BİRİSİ

Üçüncü kategori tehlikelidir ve bizim bu konuda çok dikkatli olmamız gereken kategoridir. O yüzden böyle üç kategori halinde böldüm ki anlayabilesiniz. Üçüncü kategori Allah ile küçük Şirk koştuğu halde karşılaşan birisidir. Küçük Şirk, Büyük Şirk gibi değildir ve kişiyi İslam'dan çıkarmaz veya kişinin İslam'ını geçersiz kılmaz. Yani bir Müslüman küçük Şirk işlerse halen bir Müslümandır.

Küçük Şirk (الشرك الأصغر)- Şirk El Asğar, Büyük Şirke götüren her şeyi içerir. Büyük Şirke götüren, Büyük Şirke yol açan her şey Küçük Şirk olarak kabul edilir. Kur'an ve Sünnette Şirk olarak tanımlanan ancak Büyük Şirk seviyesinde olmayan her şey Küçük Şirk olarak kabul edilir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) özellikle Küçük Şirk dediği her şey Küçük Şirktir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) zaman zaman Hadislerde bir şeyin özellikle Küçük Şirk olduğunu söylediği kelimeler kullandı.

Küçük Şirk Hadislerde kullanıldığında genellikle *El*- belirlilik takımı

olmadan kullanılır. Eğer Eş Şirk olarak (الشرك) geçerse genellikle Büyük Şirktir. Ancak eğer (شرك) yani Şirk olarak(nekire ile) gelirse Küçük Şirktir. Küçük Şirk, Sahabenin Küçük Şirk olarak anladığı şeydir. Eğer Sahabeler bir şeyi Küçük Şirk olarak tanımladıysa bizde öyle alırız.

Küçük Şirkin örneklerinden aslında daha önce bahsettik örneğin Allah'tan başkasına yemin etmek. Örneğin,

ما شاء الله وشءت

"Allah isterse ve sen istersen." Bu yemin ifadesi Küçük Şirktir.

لولا الله و أنت

"Eğer Allah ve sen olmasaydın."

توكلت على لله وعليك

"Allah'a ve sana güvendim."

Bunlar Küçük Şirk örnekleridir. Eğer bir kişi Allah'a ve sana güvendim derse ve bir insanoğlunu kastederse bu Küçük Şirktir. Eğer bir kişi yağmur yağması için Allah'a ve sana güvendim derse o zaman Büyük Şirk olur. Ancak kişinin güven veya tevekkülü Büyük Şirk olmayan meselelerde ise halen Küçük Şirktir.

Şimdi bu tehlikeli bir meseledir ve size daha çok örnek vermeme müsaade edin. Bunun bir başka örneği insanların Allah ve Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) isimlerinin yazdığı posterleri, çerçeveleri, süslemeleri dekorasyon yaparken yan yana koymalarıdır. Bu Küçük Şirkin bir formudur. Çağdaş âlimler Kur'an ayetleri veya Allah ve Muhammed(-sallallahu aleyhi ve sellem) isimlerinin duvarlara asılmasının caizliği konusunda görüşler bildirdiler. Bazıları bunun Haram olduğunu söyledi ve saygısızlık olduğu için yasaktır, onların bir veya fazlası ihmal nedeniyle yere düşebilir, dediler. Bazıları Mübah(caiz) dedi ve bazıları da bunun iyi bir şey olduğunu söyledi. Neticede bu konu yani onları asabilir olup

olmayacağınız veya hangi görüşü tercih edeceğiniz bir fıkıh meselesidir, ancak onları asmanın yasak veya Haram olduğu görüşünün delili gerçekten o kadar güçlü değildir. Bu görüşün güçlü olduğunu düşünmüyorum ki şu şu Şeyh bunun haram olduğunu söylüyor derlerse, bunun caiz ve normal olduğunu söyleyen o şeyhlere bedel şeyhlerin sözlerini örnek getirebilirim. Yani bunu hatırlatma olarak aklınızda tutarsanız iyi olur inşa'Allah.

Peki, neden bundan bahsediyorum? Buradaki amacımız, Allah ve Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) isimlerinin aynı hizada asılması konusunda endişelenmemiz gerektiğini belirtmektir. Yani Allah ve Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) isimlerinin yazdığı çerçeve, tabak vs. yan yana aynı hizada asılması durumudur. Nitekim saatler, madalyonlar veya mumlar gibi Allah ve Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) isimlerinin üzerinde olduğu farklı dekoratif eşyalar mevcuttur. Tüm bunlar Küçük Şirkin bir formudur. Çünkü zamanla insanlar, Allah ve Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) aynı seviyeye sahip olduğu gibi yanlış bir izlenimine kapılabilirler. Dolayısıyla nasıl yukarıda belirttiğimiz *"MaşaAllah ve Şi'te"* ve *"Tevvekeltü Allah ve Aleyke"* gibi sözleri sarf edemez olduğunuz gibi Allah ve Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) isimlerinin yazdığı portreleri aynı hizada asamazsınız. Bir tarafa Allah'ın adının yazdığı posteri asın ve başka bir tarafa daha alt seviyede olmak üzere Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) adının yazdığı posteri asın.

Bir adam, Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) *Maşa-Allah ve Şi'te* yani Allah isterse ve sen istersen dediğinde, Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) ona dedi,

أَجَعَلْتَنِي للهِ نِدًا ؟ قُلْ : مَا شَاء اللهُ وَحْدَهُ

"Sen beni Allah ile eş mi tutuyor sun? De ki: sadece Allah isterse."

Bir başka hadiste Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

لاَ تَقُولُوا : مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ , وَلَكِنْ قُولُوا : مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ شَاءَ فُلاَنٌ

“Allah ve sen istersen demeyin. Allah isterse sonra falan isterse deyin.”

Burada kullanılan (و)- vav – *Musavat* yani eşitliktir. Burada *vav* eşit demektir, eşit kılmak demektir. Ancak (ثُمَّ) - *sümme* eşitlik veya musavat değildir *tertib* için kullanılır. *Sümme* sonra anlamına gelir ve bir sıra söz konusu olduğunda kullanılır. Yani Allah isterse sonra fulan isterse(tabi istenen şahsın kontrolü altında olabilecek bir durum olması durumunda)

El Buhari şöyle bir bölüm açtı,

باب لا يُقال : مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ

“Şöyle Söylememe Bab’ı: Allah isterse ve sen istersen”

Buhari’nin bölümlere başlık verirken nasıl adlandırdığı hakkında söylediklerimizi hatırlayalım. Buhari’nin bölümlere verdiği isimlerin ne kadar önemli olduğundan bahsetmiştim, onun o isimleri nasıl seçtiğinin inceliklerinden bahsetmiştim.

Küçük Şirke bir başka örnek başka insanlar gördüğünde Namaz kılmayı uzatan veya sesini güzelleştiren kişi örneğidir. Bu da Küçük Şirke girer.

KÜÇÜK ŞİRK İŞLEYEN BİR KİŞİ *MEŞİYET*’E GİRER Mİ?

Tüm bunlar bir giriştir. Şimdi neden bu konuyu gündeme getirdim, çünkü konuşmalarımızla ilişkili olduğu için bundan bahsediyorum neticede kitabımıza bağlı kalıyoruz. İkinci kategoride açıkladığımız gibi günahkâr bir Müslümanın *meşiyet* kapsamına girdiği gibi Küçük Şirk işleyen birisi de *meşiyet*e girer mi? Yani buradaki sorumuz Küçük Şirk işlediği halde Allah ile karşılaşan biri için *meşiyet* söz konusu mudur? *Meşiyet* ne demekti? Bir kez daha, adım adım anlatacağım. Kafanızın karışmasını istemem. Bana odaklanın ve tüm dikkatinizi bana verin. Ne dedik, tartıları ağır basan Müslümanlar Cennete gideceklerdir. Günahları ağır basan

Müslümanlar için *meşiyet* söz konusu olacaktır. *Meşiyet*ten kastımız böyle bir kişinin ya günahları miktarınca cezaya çarptırılacağı veya böyle bir kişiyi Allah'ın affedeceği veya Şefaatçi olanların o kişiyi kurtaracağıdır, inşaAllah. Yani *Meşiyet*in anlamı budur.

Küçük Şirk işlediği halde Allah'ın huzuruna çıkan bir Müslüman için *meşiyet* söz konusu olacak mı olmayacak mı? Şimdi Küçük Şirk işleyen bir Müslümanın Müslüman olduğu ve kâfir olmadığı konusunda icma vardır. Müslümanların icma ettiği bir başka konu Küçük Şirk işlediği için Cehenneme girecek olan bir Müslümanın Cehennemde ebediyen kalmayacağıdır. Şimdi sorumuza gelelim Küçük Şirk için *Meşiyet* söz konusu mudur? İbn Teymiyye'nin(rahimehullahu) kitaplarını okursanız onun bazen Allah'ın Küçük Şirk işleyen birini affetmeyeceğini söylediğini görürsünüz. Yani Küçük Şirk işleyen bir Müslümanın *Meşiyet*e girmeyeceğini ve cezalandırılacağını söyler. Elbette her şey Allah'ın isteğine bağlıdır. Ancak Allah bize belirli hükümlerini anlattı ve o belirli konularda zaten hükmünü ve kararını verdiğini söyledi. Bunlar arasında Büyük Şirk işlediği halde ölenin ebediyen Cehennemde kalacağı hükmü vardır. Dolayısıyla İbn Teymiyye ve birçok âlimin görüşüne göre Küçük Şirk işleyen kişinin cezalandırılması gerekecektir. Kim, Küçük Şirk işlerse cezalandırılacaktır ve *Meşiyet* altına girmeyecektir, büyük ve küçük günahlar işleyenler için ise *Meşiyet* söz konusudur.

Onların ana delili şu ayettir,

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَّاءُ

"Muhakkak Allah kendisine şirk koşulmasını affetmez bunun dışındakileri dilediği için affeder..."(Nisa: 48)

Allah, şirk koşan kim olursa olsun affetmeyecektir ve bunun dışındakileri dilediği için affedecektir. Onlar bu ayetin büyük ve küçük şirki kapsadığını ancak Küçük Şirk işleyenin cezalandırıldıktan sonra Cehennemden çıkarılarak Cennete konulacağını, öte yandan Allah bizi korusun, Bü-

yük Şirk koşanın ise Cehennemden asla çıkmayacağını söylediler. Sıddık Han, Abdur Rahman İbn Kasım ve İmam Muhammed İbn Abdulvahhab'ın bazı talebeleri ve tabiilerinin görüşü de budur.

Sonra *Fetaava* nın başka bölümlerinde İbn Teymiyye'nin Küçük Şirke, büyük günah muamelesi yaptığını ve *Meşiyet* altına girdiğini söylediğini okudum, yani cezalandırmak veya affetmek Allah'ın isteğine kalmış. Allah'ın onları bağışlamayacağına hükmettiği veya deklare ettiklerinin arasında olmadıklarını söyledi. Bu ayrıca Muhammed İbn Ali İbn Garib'in görüşüdür ve Es Sadi, tefsirinde bu eğilimdedir. İbn Teymiyye'nin bu konu hakkındaki ikinci görüşüne ilişkin kanıtı şu ayetle ilgilidir,

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه

"Muhakkak, Allah kendisine şirk koşulmasını affetmez..."

Bu görüşte olanlar bu ayette Büyük Şirkten bahsediliyor dediler ve onların delili Allah'ın bundan bahsettiği ayetler zinciridir, nitekim Allah, müşriklerden, münafıklardan ve kitap ehlinden bahsediyor, dediler. Ayrıca ayetin sonu Küçük Şirkten daha çok Büyük Şirkten bahsetmeye daha meyilli görünüyor bu yüzden ayet gerçekten Büyük Şirk için geçerlidir, dediler.

Aslında bir süre önce duyduğum, bu konuyu oldukça detaylı işleyen ve analiz eden çok önemli bir yüksek lisans tezi vardır. Bu tezi okumadım ve hatta basıldığını da sanmıyorum. Bu mesele, İmam İbn Teymiyye gibi dev isimlerin bile aynı meselede birbiri ile çelişen iki farklı görüşünün olduğu bir meseledir keza Necid Davet İmamları (Muhammed İbn Abdulvahhab'ın öğrencileri ve ilminin mirasçıları) ihtilaf ettikleri bir konudur. Şimdi iki görüşten bahsettim ve şimdilik içlerinde bir seçim yapmayı bırakacağım. Buradan çıkarmanız gereken şey konunun içerdiği tehlikedir. Büyük ve küçük günahlarla Allah'ın huzuruna çıkacak olursanız *Meşiyet* durumu sizin için söz konusu olabilir ancak Küçük Şirk işlediğiniz halde Allah'ın huzuruna çıkacak olursanız bir görüşe göre Cehenneme

gitmek durumunda kalacaksınız.

İbn Mes'ud dedi,

لَأَنْ أَحْلِفَ بِاللهِ كَاذِبًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَحْلِفَ بِغَيْرِهِ صَادِقًا

"Allah'ın adına yalan yere yemin etmek, Allah'tan başkasına doğru yemin etmekten daha iyidir." Birkaç hafta önce bundan bahsetmiştik. İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) Allah'ın adına yalan yere yemin etmeyi, başkasının adına doğru yemin etmeye tercih edeceğini söyledi. Çünkü Allah'tan başkasına yemin etmek Küçük Şirktir ve yalan söylemekte bir günahtır. Dolayısıyla o, Küçük Şirk işlemektense günah işlemeyi tercih edeceğini söylüyor ve bu, sanki onun da Küçük Şirkin *Meşiyet* altına giremeyebileceği görüşünü desteklediğini gösterir. Dolayısıyla bu son derece tehlikelidir sadece tevbe etmediği müddetçe Küçük Şirk işleyenin cezalandırılmak zorunda olacağı fikrini bilmek bile yeterlidir. Allah'ın huzuruna Küçük Şirkle çıkacak olursanız ve görüşlerden birine göre cezalandırılmak zorunda kalacaksınız ve sizin için bir *meşiyet* söz konusu olmayacaktır.

KİŞİNİN KENDİSİNİ KÜÇÜK ŞİRK'TEN KORUMASI İÇİN BİR DUA

Artık yazarın herkim ona itaatsizlik ederse Cehenneme gidecektir sözünün anlamını biliyorsunuz. Bazı endişeli yüzler olduğunu görüyorum ve aslında bu durumunuzla bana Ebu Bekir'in(radiyallahu anhu) bir Hadisini hatırlattınız ki Küçük Şirkin ne kadar tehlikeli olduğunu gösterir. Ebu Bekir(radiyallahu anhu) aktardı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Şirk Ümmetimde siyah bir kayanın üstünde yürüyen siyah bir karınca gibi çok çok gizli olacaktır"* dedi. Şirk bu Ümmetin içine siyah bir kayanın üstünde yürüyen siyah bir karınca gibi sızar. Yani yavaş yavaş ama kesin bir şekilde. Şirk çok gizlidir. Kalbe çok sessiz sirayet eder ve şirkten güvende olan çok çok azdır. Ebu Bekir(radiyallahu anhu) bunu duyduğunda endişelendi ve üzüldü. Ve "Ey Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bundan nasıl kurtulabilirim?" dedi. Zihninizdeki sorudur. Pey-

gamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona onu Küçük Şirkten koruyacak bir dua öğretti.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وأَنَا أَعْلَمُ , وَأَسْعْفِرُكَ لِمَا لاَ أَعْلَمُ

"Allah'ım bilerek şirk koşmaktan Sana sığınırım ve bilmeyerek şirk koşmaktan Senden bağışlanma dilerim."

Hadisin şu kısmı,

وَأَسْعْفِرُكَ لِمَا لاَ أَعْلَمُ

Yani bilmeyerek şirk koşmaktan Senden bağışlanma dilerim, çünkü Küçük Şirk son derece gizlidir, kişinin ameline yavaş yavaş ve emin bir şekilde sızar. Ebu Bekir Es Sıddık'tan gelen benzer iki hadis vardır, ancak önemli bir duadır. Bunu bir kâğıda yazın ve farz namazlarından sonra ettiğiniz dualar arasına alın. Düzenli olarak söylemeyi alışkanlık edin çünkü küçük ve büyük günahlar *Meşiyet* altına girerken iki görüşten birine göre Küçük Şirk Allah'ın *Meşiyeti* altına girmeyebilir. Ve çok tehlikelidir.

ALLAH NEDEN MUHAMMED PEYGAMBER İLE KIYASLAMAK İÇİN MUSA'YI SEÇTİ

Üç meselenin birincisini tamamlarken nihai sözümüz yazarın delil olarak aşağıdaki ayeti neden gösterdiği üzerine olacaktır,

اِنَّآ اَرْسَلْنَآ اِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَآ اَرْسَلْنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ رَسُولًا

"Muhakkak biz size üzerinize şahit olarak bir Rasul gönderdik tıpkı firavuna bir Rasul gönderdiğimiz gibi."(Müzemmil: 15)

Biz, ey insanlar sizlere bir Rasul gönderdik sizin lehinize veya aleyhinize şahit olarak gönderdik. (Diriliş Gününde lehinize veya aleyhinize şahitlik yapacaktır).

كَمَآ اَرْسَلْنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ رَسُوْلًا

Tıpkı firavuna, Musa'yı Rasul(elçi) olarak gönderdiğimiz gibi.

فَعَصٰى فِرْعَوْنُ الرَّسُوْلَ فَاَخَذْنٰهُ اَخْذًا وَبِيْلًا

"Firavun, Rasule isyan etti ve biz onu pek vahim bir tarzda yakaladık."(Müzemmil: 16)

Firavun, Rasulü ret ve inkâr etti bu nedenle acı bir cezaya çarptırıldı. Bölüm İki Üç Meselenin birincisinin sonunda yazarın delil olarak bahsettiği son şey budur.

Allah, Kureyş Kâfirlerine tıpkı Musa'yı gönderdiğimiz gibi size de bir Rasul gönderdik dedi. Allah, neden Kureyş hakkında konuşurken tüm Peygamberler içinde Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ile karşılaştırmak için Musa'yı(aleyhiselam) seçti? Mukatil, Musa(aleyhiselam) ve Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) ortak noktasının onların aşağılanmaları ve hor görülmeleri olduğunu söyledi. Çünkü İslam'a çağırdıkları insanlar tarafından büyütüldüklerini söyledi. Nitekim İsrailoğullarının Firavunu, Musa'nın(aleyhiselam) üvey babasıydı.

قَالَ اَلَمْ نُرَبِّكَ فِيْنَا وَلِيْدًا وَّلَبِثْتَ فِيْنَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِيْنَ

"Biz seni içimizde daha çocukken yetiştirip büyütmedik mi? Ve sen ömrünün nice yıllarını aramızda geçirmedin mi?"(Şu'ara: 18)

Aynı şekilde, Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) Kureyş ailesi tarafından büyütüldü, mesajı ilk ilettiği onlardı ve onu ilk reddedenler de öyle. Bugünlerde görüyorsunuz birinizin anne veya babası beni arar örneğin çocuğumla konuşur musun? O seni dinleyecektir, der. Veya içinizden biri evlenmeme izin vermesi için babamla konuşur musun? Der. Sizin akrabanız olmadığım halde neden bana geliyorsunuz? Neden babanızla konuşmuyorsunuz? Çünkü bazen bir erkeğin örneğin aile fertlerine karşı, yabancılara olduğu kadar çekingen olmaması bir gelenek bir adet

olabilir. O aile fertlerine karşı açıktır ve hatta bazen saygısızlık seviyesinde açıktır. Bu yüzden yakın aile üyeleri tavsiye konularında birbirlerini daha az dikkate alırlar ve çekingen de değillerdir. Ayrıca birbirlerine karşı saygısız olabilirler zarar verebilirler. Musa'nın seçilmesinin nedeni budur ve bu Allah'ın bu örnekte neden onu seçtiğine dair Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ile ortak paydasıdır.

فَاَخَذْنَاهُ اَخْذًا وَبِيلًا

"...Ve biz onu pek vahim bir tarzda yakaladık."

Allah, firavunu şiddetli bir şekilde yakaladığını söylüyor, şiddetli yıkıcı bir yağmurla yakaladığını söylüyor. İbn Abbas ve Mücahid ayeti yorumunda Allah'ın onları yıkıcı şiddetli bir yağmurla yok ettiğini ve Ey Kureyş sizin yıkılışınız Allah'ın İsrailoğullarını yok ettiğinden çok daha kötü olacaktır çünkü Allah, Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) sever, dediler. Eğer Allah, Musa'ya(aleyhiselam) yaptıkları yüzünden İsrailoğullarını felakete uğrattıysa siz Kureyşliler haddi aşmaya devam etmeniz durumunda Allah'ın başınıza neler getireceğini hayal edin, çünkü Allah, Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) daha çok sever.

DERS 18

Bugün İnşa'Allah Bölüm İki İkinci Meseleye giriş yapacağız. Geçtiğimiz hafta Bölüm İki Birinci Meseleyi bitirdik ve bugün İkinci Meseleye başlayacağız ve bitirmek için elimizden gelen en iyisini yapacağız inşa'Allah.

İKİNCİ MESELE: ULÛHİYET ŞİRKİ

Yazar belirtiyor,

الثَّلِنِيَةُ : أَنَّ اللهَ لا يَرْضَى أَنْ يُشْرِكَ مَعَهُ أَحَدٌ فِي عِبَادَتِهِ

İkincisi: Muhakkak Allah ibadette Kendisine şirk koşulmasından razı olmaz.

لا مَلَكٌ مَقَرَّبٌ

Mukarreb Melekte razı olmaz.

وَ لا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ

Ve gönderilen bir Nebi de razı olmaz.

Ve sonra yazar belirtti,

وَالدَّلِيْلُ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ أَحَدًا

Bunun deli şudur: ***"Şüphesiz mescidler Allah'a aittir o yüzden Allah ile beraber hiç kimseyi çağırmayın."(Cinn: 18)***

Yazar, Allah'ın ayetinden alıntı yaptı ve dersin sonunda bu ayeti ele alacağız, inşa'Allah.

Bu nedenle ele alacağımız Bölüm İki'nin İkinci Meselesi ibadet anlamında Allah kendisinden başka kimsenin ibadetten herhangi bir pay almasından razı olmaz.

TEVHİD VE ŞİRK KONUSUNA GİRİŞ

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Andolsun Biz her ümmete Allah'a ibadet etsinler ve tağuttan kaçınsınlar diye bir Rasul gönderdik..."(Nahl: 36)

Allah'ın gönderdiği Nebi ve Rasul Peygamberlerin mesajlarının ortak paydası Tevhiddir. Ayette buyrulur,

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولً

"Andolsun Biz her ümmette bir Rasul(elçi-peygamber) gönderdik..."

Gönderilen her Peygamber bu mesajla geldi. Ayrıntılar farklıdır. Örneğin bazı Ümmetler için konuşmama orucu vardı bizim içinse bu oruç şekli yasaktır. Ancak ortak paydanın Allah'a Tevhid olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktur.

Bu meselede yazar Allah, Küfür ve Şirki sevmez, hoşnut ve razı olmaz diyor. Allah'ın sevip hoşlanmadığı herhangi bir şeyden bir Müminin sevip hoşlanması söz konusu olmamalıdır. Bir Mümini sevindiren ve kızdıran şey, Allah'ı sevdiren ve kızdıran şeyden gelmelidir. Gerçek bir Mümin Allah'ın sevdiğini sever, Allah'ın nefret ettiğinden nefret eder, Allah'ın kızdığına kızar.

Bir kişi ibadetinde Allah'tan başkasına herhangi bir pay verdiğinde İbadette Şirk koşar yani Ulûhiyet Şirki (شرك الألوهية) işlemiş olur. Burada yazar *Şirk El Uluhiye* veya Ulûhiyet Şirki demedi ancak ibadette Allah'tan başkasına bir pay verirseniz dedi, yani Şirki Ulûhiyetin tam olarak anlamından bahsetti.

تَاللّٰهِ اِنْ كُنَّا لَفي ضَلَالٍ مُبينٍ

"Andolsun Allah'a, biz apaçık bir sapıklık içinde bulunduk."(Şu'ara: 97)

Allah, Cehennemdeki insanların yaptığı bir konuşmadan alıntı yapıyor. Onlar Allah'a Andolsun, biz apaçık bir dalalet apaçık bir sapıklık içindeydik, diyorlar. Neden?

اِذْ نُسَوِّيكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

"Çünkü sizi âlemlerin Rabbi ile eşit tutuyorduk."(Şu'ara: 98)

Onlar sahte ilahlarına biz ibadette sizleri âlemlerin Rabbi olan Allah'a eşit tutuyorduk, diyorlar. Bu ayette bahsedilen insanlar Allah'a, Yaratıcı, Rızık Veren, İşleri Yürüten, Öldüren ve Dirilten veya Mülkünde Mutlak Hakim olduğu konusunda ortak koşmadılar. Ki bu özellikler Rububiyet Tevhididir. Yani ayette bahsedilenlerin Rububiyet Tevhidi ile ilgili meselelerde hiçbir sorunları yoktu. Ayet bugün hakkında konuştuğumuz bu mesele ile ilgili sorun yaşayanlardan bahsediyor. Onlar ibadetlerinde Allah'a ortak koşanlardır. Allah'a ibadet eylemlerinde şirk koştular-eş koştular. Allah'a olan sevgilerinde, teslimiyetlerinde, tevazularında, aracılıklarında ve secdelerinde Allah'tan başkasına da bir pay verdiler.

Şirk, her zaman ve her yerde bu dünya yüzeyinde işlenen en büyük felakettir. Şirk zulmün en büyüğüdür. Şirk en büyük cehalet formudur. Şirkin zıttı Tevhiddir ve Tevhid adaletin zirvesidir. Tevhid tüm ilimlerin ve bilimlerin en şereflisidir.

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَّاءُ

"Muhakkak Allah kendisine şirk koşulmasını affetmez bunun dışındakileri dilediği için bağışlar..."(Nisa: 48)

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَّاءُ

"Muhakkak Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz bunun dışındakileri dilediği için bağışlar..."(Nisa: 116)

Nisa Suresi'nde iki defa aynı şey vurgulanıyor. Allah ibadette kendisine

şirk koşulmasını bağışlamaz. Bu Ulûhiyet Tevhididir.

Allah bize söyledi,

وَلَقَدْ اُوحِيَ اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ اَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرينَ

"Andolsun sana ve senden öncekilere vahyolundu: 'Eğer şirk koşacak olursan, kesinlikle amellerin boşa gidecek ve elbette sen hüsrana uğrayanlardan olacaksın.'" (Zümer: 65)

Bu ayette Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Peygamberlere hitap ediliyor. Yani sana, bana değil, o halde durumumuzun ne olacağını düşünün! Dolayısıyla şirk koşarsanız kesinlikle kaybedenlerden olursunuz. Allah, Peygamberimiz Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) dâhil ve ondan öncekiler dâhil tüm Peygamberlere eğer Şirk işlerseniz ameller iniz silinecektir ve kaybedenlerden olacaksınızdır, diyor.

O halde Tevhid temeldir.

Tırmizi Sünnen ve Müslim'de yeralan sahih bir hadis vardır, bu Tırmizi'de yeralandır, Müslim'de biraz farklılık vardır, buna göre Enes(radiyallahu anhu) dedi,

يَا ابْنَ آدَمَ , إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي ورَجَوْتَنِي , غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلا أُبَالِي

"Ey Adem oğlu, sen Bana dua ettiğin ve Bana yalvardığın müddetçe işlediğin günahlarını affederim ve bu Benim için kolaydır." Bu Hadisi Kudsidir.

يَا ابْنَ آدَمَ , لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي , غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلا أُبَالِي

“Ey Adem oğlu, eğer senin kötü amellerin gökyüzüne kadar erişse ve sen Benden bağışlanma dilersen seni affederim ve bu Benim için kolaydır.”

يَا ابْنَ آدَمَ , لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الأَرْضِ خَطَايَا , لا تُشْرِكُ بِي شَيْأً , لَأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً ولاأُبَالِي

“Ey Âdemoğlu, dünya dolusu günahlarınla ve hatalarınla Bana gelsen ve Bana Benimle hiçbir şirk koşmadığın halde karşılaşırsan sana Mağfiretimle muamele ederim ve bu Benim için kolaydır”

Tevhid öylesine bir ağırlığa ve etkiye sahiptir ki bir damlası dağlar kadar günahı silecek ve yok edecektir. Süneni Tırmizi’de yeralan Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) otoritesiyle gelen bir başka sahih hadiste belirtildi, Allah bu Ümmetten kendi huzuruna günahlarla-kötü amellerle dolu 99 kitapla gelen bir adamı kurtaracaktır. O kişinin her bir kitabı gözün görebileceği yere kadar uzanacak haldedir. Bu kişi, Allah’ın huzuruna çıkarılacak ve Allah ona soracak bu amellerde meleklerin sana herhangi bir yanlışı oldu mu? Adam hayır diyecek. Ve gerçeği itiraf edecek. Adamın kötülükleri, iyi amellerine ağır basacak ve sonra Allah üzerinde Tevhid sözünün yani La ilahe illallah yazan bir kâğıdın getirilmesini emredecek. Ve Tevhid sözü tüm günahlarına ağır basacak. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hiçbir şey Allah’ın Adından, Tevhidden daha ağır basamaz dedi. Tevhidin ağırlığı her şeyden fazladır. Tevhid ağırlığı olan bir sözdür ve bu yüzden zaten Tevhidi öğreniyoruz. Günahlara karşı fırlatılan bir zerre Tevhid, günahın beynini ve içindekileri toza çevirecektir. Nasıl ki Tevhidin aydınlıkların aydınlığı olduğu aşikârsa, Şirkinde karanlıkların karanlığı olduğu aşikârdır.

اَمَّنْ يُجيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ

“Ya da sıkıntı ve ihtiyaç içinde olana, Kendisine dua ettiği zaman ona

icabet ederek, kötülüğü açıp kaldıran ve sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı?...”(Neml: 62)

Allah ile beraber başka bir ilah mı? Bu retorik bir sorudur ve cevaba ihtiyacı yoktur. Bu bir açıklamadır. Yani Vallahi, sıkıntıyı gideren kötülüğü kaldıran Allah’tan başka bir ilah yoktur. Bunu sadece Allah yapar. Gecenin en karanlığında siyah bir kayanın üzerinde yürüyen siyah bir karıncanın ayak izini sadece Allah duyar.

Tevhid Allah’tan istemektir ve Tevhid Allah’tan, sadece Allah’tan yardım istemektir. Tevhid, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) İbn Abbas çocukken ona öğrettiğini bilmektir. O ona şunu öğretmişti, tüm dünya Allah’ın yazmadığı bir şey için senin aleyhine toplanacak olsa, olmayacaktır. Sadece Allah’ın yazdığı başına gelecektir. Tüm dünya tüm imkânlarıyla aleyhine karşı gelecek bile olsa sana sadece Allah’ın yazdığı kadar zarar verebilirler. İşte bu Tevhiddir.

Şirk korkusunun her Müminin kalbinde yeralması gerektiğini bilmek yeterlidir. Tevhid bu yüzden çok önemlidir. Putları yıkan ve Milleti İbrahim(İbrahim Dini) olarak adlandırdığımız İbrahim’in(aleyhi salatu ves selam) korktuğu şeydir.

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا الْبَلَدَ اٰمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ اَنْ نَعْبُدَ الْاَصْنَامَ

“Hani bir zaman İbrahim şöyle dedi, ‘Rabbim bu beldeyi güvenilir kıl, beni ve oğullarımı putlara ibadet etmekten beri kıl- uzak tut.” (İbrahim: 35)

İbrahim(aleyhi salatu ves selam) dua etti. Bu Milleti İbrahim, Hanif, İbrahim’in(aleyhi salatu ves selam) duasıdır. İbrahim Et Teymi, Tevhidin canlandırıcısı İbrahim(aleyhi salatu ves selam) endişelendi ve Şirk korkusundan, Şirke düşmek korkusundan dua ettiyse bundan kim güvende olabilir? Dedi. Allah adına size soruyorum, Ulûhiyet Şirkine düşmek kor-

kusundan kaçınız bu duygular içinde Allah'a dua etmiştir?

Ölüm döşeğinde Yakub(aleyhi salatu ves selam) torunlarının durumundan endişe içindeydi.

اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَّاءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ اِذْ قَالَ لِبَنيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدي قَالُوا نَعْبُدُ اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَائِكَ اِبْرٰهيمَ وَاِسْمٰعيلَ وَاِسْحٰقَ اِلٰهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

"Yoksa siz Yakub'a ölüm geldiğinde orada bulunanlardan mıydınız? O oğullarına 'benden sonra kime ibadet edeceksiniz?' diye sorduğunda onlar dediler 'Senin ilahın, ataların İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın ilahı olan tek olan ilaha ibadet edeceğiz. Ve biz O'na teslim olanlarız, Müslümanlarız." (Bakara: 133)

Ölüm döşeğinde iken, oğullarına benden sonra kime ibadet edeceksiniz diye sordu. Ölüm döşeğinde olan bir kişi sadece ciddi, temel ve önemli meseleleri konuşur. O bir Peygamberdi ve kendi ölümünün ardından çocuklarının, torunlarının Tevhid üzerine yetiştirilip yetiştirilmeyeceğinden endişe duydu. Onlar şu sözü söylediğinde,

نَعْبُدُ اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَائِكَ اِبْرٰهيمَ وَاِسْمٰعيلَ وَاِسْحٰقَ اِلٰهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

"...'Senin ilahın, ataların İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın ilahı olan tek olan ilaha ibadet edeceğiz. Ve biz O'na teslim olanlarız, Müslümanlarız." (Bakara: 133)

O zaman rahatladı ve ölüm döşeğinde istediği şey buydu.

ULÛHİYET ŞİRKİ

Ulûhiyette-ibadette Allah'a şirk koşmaktır, Rububiyet Şirki ve İsim-Sıfat

Şirki de vardır. Her birinin Şirki vardır. İşlediğimiz Bölüm İki'nin İkinci Meselesi yazarın yaşadığı zamanında muhtemelen yaygın bir şirk çeşidiydi. Bu yüzden İbadette Şirk dedi ki otomatik olarak Ulûhiyet Şirki demektir. İbadet sadece Allah rızası için yapılır. Şeriatta bulunan ibadet olarak kabul edilen her şey sadece Allah uğruna olmalıdır, sadece Allah için yapılmalıdır. İbadet tüm kalbin meselesidir, ibadet sözdür, ibadet amellerdir. İbadetin her türü sadece Allah için yapılmalıdır. Her kim ibadetinde Allah'tan başkasına herhangi bir pay verirse Büyük Şirke düşmüş olur.

Şimdi Ulûhiyet Şirkini açıklayalım ve üç türe ayıralım.

BİRİNCİ TÜRÜ: ALLAH'A EŞ KOŞMAK

İlk türü şudur, kişinin Allah'ın ibadet edilmeye layık olduğunu düşünmekle birlikte O'na bir eş-ortak kılmasıdır. Örneğin, İsa'nın Allah olduğunu, Allah'ın oğlu olduğunu iddia etmesi gibi. Şirkin bu türü açık ve nettir, bu Ümmetteki herkes için apaçık olan bir Şirk türüdür. Bu Şirkin birinci türüdür.

İKİNCİ TÜRÜ: İBADETTE ALLAH'TAN BAŞKASINA BİR PAY VERMEK

Şirkin ikinci türü bir parça sorunludur. Bu şirk türünün detayları bu Ümmetin çoğunluğu için sorunlu bir alandır. İbadetinizde Allah'tan başkasına bir pay vermenizdir, şöyle ki kalbinizin bir bölümünde veya söylemleriniz bir bölümünde veya kazancınız bir bölümünde veya ibadetlerinizde Allah'tan başkasına bir pay ayırmanızdır. Bunun birçok çeşidi vardır ve örneklerle açıklayacağız.

DUA ET TALEB'DE ŞİRK

İlk örnek Dua'da Şirktir. Dua Allah'a yapılır, Allah'tan istekte bulunmaktır. Doğrudan Allah'tan istemektir- (دعاء الطاب)- Dua Et Taleb.

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ

“Rabbiniz buyurdu: ‘Bana dua edin size icabet edeyim...”(Mü’min-Ğafir: 60)

Dolayısıyla Dua Et Taleb, bir şeyi doğrudan sözel olarak Allah’tan istemek demektir.

وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا

“Şüphesiz mescidler Allah’a aittir, öyleyse Allah ile beraber kimseye dua etmeyin.”(Cin: 18)

Yazarın kullandığı bu ayeti dersimizin sonunda ele alacağız inşa’Allah.

Dua iyilikleri istemek ve kötülüklerden kurtulmak için en büyük araçtır. Allah’tan istemeyen, yaratılanlardan ister. Bir Hadiste Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ

“Dua ibadettir.” Bu çok önemlidir Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sanki ibadetin tamamıymış gibi muamele etti bu ne kadar önemli olduğuna dikkat çekmek içindir.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) İbn Abbas’a dedi,

إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللهِ

“İstediğin zaman Allah’tan iste.” Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) genç bir çocuğa Tevhid üzerine yetişmesini öğretiyor.

فَاِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجّٰيهُمْ اِلَى الْبَرِّ اِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

“Onlar gemiye bindikleri zaman dini sadece Allah’a has kılarak yalvarıp yakarırlar. Ama onları karaya çıkarıp kurtardığımız zaman aniden

şirk koşmaya başlarlar."(Ankebut: 65)

Müşrikler gemide yolculuğa çıktığında ve muhtemelen gemideki yapısal kusurlar nedeniyle veya rüzgâr, fırtına, yağmur, dalgalar dolayısıyla yolculuk onlar için bir kâbusa döndüğünde tüm kalpten samimiyetle sadece Allah'a dua ederler, onlar müşrik bile olsa böyle yapar. Allah Gayb İlminde onları kurtardığında onların Kendisine şirk koşacağını biliyor olsa da onlar saf Tevhidle O'na dua ettiğinde onlara icabet eder. Onları güvenliğe kavuşturur, onlar ise güvenliğe kavuştuktan sonra ibadetlerinde Allah'tan başkasına pay vermeye devam ederler. Onlar sıkıntılı anlarında olduğu gibi bir an saf Tevhidle Allah'a dua ettiler ve Allah onlara icabet etti. Allah, onları kurtardıktan sonra Kendisine şirk koşacaklarını bilmesine rağmen onların duasına icabet etti o halde niyetiniz halis ve saf olduğu halde ve Tevhid üzerine bir hayat sürdüğünüz halde sadece sıkıntılı ve darda olduğunuz anlarınızda değil, her anınızda Allah'a dua ederseniz hiç size icabet etmez mi!

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَاِنْ فَعَلْتَ فَاِنَّكَ اِذًا مِنَ الظّٰلِمِينَ

"Allah'ın dışında sana bir faydası veya zararı olmayanlara dua etme, eğer böyle yaparsan muhakkak zalimlerinden olursun."(Yunus: 106)

Allah, Peygamberine(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'ın yanında kimseyi çağırma, kimseye dua etme diyor. Allah dilemediği müddetçe kimsenin bir faydası ve zararı olmayacaktır. Eğer böyle yaparsan zulüm işleyenlerden olursun, diyor. Aslında, Allah Kendisinden başkasına dua edenleri yaratılmışların en kötüsü olarak tanımladı. Böyle yapanlar, Allah tarafından yaratılmışların en kötüsü olarak tanımlandı.

وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهٗٓ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَآئِهِمْ غَافِلُونَ

"Allah'ı bırakıp ta kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek olanlara dua eden-onlara çağrıda bulunanlardan daha sapkın kim olabilir? Oysa onlar, bunların kendilerini çağırdığından, kendilerine dua ettiğinden bile habersizdirler."(Ahkaf: 5)

Dua da Şirkin dört türü vardır. **Birincisi** sadece Allah'ın yapabileceği bir şeyi yaratılmıştan istemektir ve bu Büyük Şirktir. Yaratılmışın ölü veya canlı olması veya bir Peygamber veya bir Veli veya bir kral veya bir Cinn olması fark etmez. Bir hastayı iyileştirmesi için bir ölüye istekte bulunmak otomatik olarak Büyük Şirktir. Örneğin düşmana karşı zafer kazanmak, bir felaketi kaldırmak, yağmur yağdırmak ve benzeri sadece Allah'ın yapabileceği bir şeyi Allah'tan başkasından istemek Büyük Şirktir. Ve kişiyi İslam'dan çıkarır çünkü sadece Allah'a ait olan gücü yaratılmışa verdi. Böylelikle ibadetinde Allah'tan başkasına bir pay verdi.

İstekte bulunulan birinci kişi canlıdan istekte bulunandır. **İkincisi** bir ölüden istekte bulunandır. Örneğin bir Veli veya herhangi bir ölü. **Üçüncüsü** yardım edeceğini veya durumundan haberdar olduğunu düşünerek gıyabında bir şahıstan istekte bulunandır. Böyle yapanlar istekte bulundukları kişilere örneğin bir ölüye duyma gücü veya kendisine yardımda bulunabilme gücü vererek Büyük Şirk işlerler. **Dördüncü** bir örnek Allah'ın duasına doğrudan cevap vermeyeceğini ve sanki bir aracıya ihtiyaç olduğunu düşünerek kendisi ile Allah arasına dua da bir aracı-şefaatçi koyan bir kişidir. Kureyşin Şirki böyleydi. Kureyşli müşrikler ibadet ettikleri, dua ettikleri, çağrıda bulundukları putların dindar insanlar olduğunu iddia ettiler. Ve Allah'a dua etmek, Allah'tan istekte bulunmak için Allah ile aralarında bir aracı olarak o ölmüş olan dindar insanların putlarına ihtiyaç olduklarını düşündüler.

Bunun bugün bu Ümmetin yapmadığı bir şey olduğunu düşünmeyin. Ben gençken Medine'deyken, Mescidi Harem'i temizlemek için özel şirketler olmadan önce, 30-40 kişiyi para karşılığında Harem'i temizlettirirlerdi. O işçilerden biri sakattı, Yemen'liydi ve ben Harem'de Kur'an ezberlerken babam ile konuştu. Babam ona nereyi temizlediğini sordu o Yemenli,

Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) Hücresini(mezarının bulunduğu alan) temizlemekle görevli olanlar arasında olduğunu söyledi. Gördüğünüz o pirinç duvarların arkasından içeri girerek pirinç kafesi arkasını ve oraları temizlerdi. Çocukken onun şöyle dediğini duyduğumu hatırlıyorum- o dedi ki Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) istekte bulunanların yazdığı, kimilerin kendi resimlerini, çocukların resimlerini, kız çocuklarının resimlerini koyduğu veya evlilik sorunlarını düzeltmesi için istekte bulunduğu onlarca torba mektup çöpü topladık. Bu doğrudan Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) istekte bulunmak olduğu için Büyük Şirktir.

اَلَا لِلّٰهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِه اَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ اِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ اِلَى اللّٰهِ زُلْفٰ

"İyi bilin ki, halis din sadece Allah'ındır, O'nun dışında dostlar edinenler 'Biz onları sadece bizi Allah'a karşı yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz."(diyorlar)..."(Zümer: 3)

İbadet ve itaat-bağlılık-sadakat sadece Allah içindir. Allah saflık ister. Allah, Kendisi dışında evliya(koruyucu-yardımcı-dost) edinenlerin biz onlara sadece bizi Sana yaklaştırsınlar diye onlara ibadet ediyoruz dediklerini söylüyor. Bu onların amacıdır. Aslında Kureyşin Şirki bugün bazı Şiiler ve bazı Sufilerden ve sevgi, umutla kendilerine icabet edeceklerini düşündükleri imamlarının keza evliya olarak kabul ettiklerinin kabirlerinde dua edenlerin Şirkinden daha düşük bir düzeydeydi.

DUA EL İBADET'TE ŞİRK

Ulûhiyet Şirkinde ikinci kategori Dua El İbadettir (دعاء العبادة) – *dua el ibadet* ve bunun altına tam bir liste vardır. *Dua Et Taleb* doğrudan Allah'a dua etmek, doğrudan Allah'tan istekte bulunmaktadır. Örneğin, Ya Allah beni affet demek gibi. Ya Allah bana mutluluk ver, bana şunu ver bana bunu ver, hayatımdan zorlukları çıkar vb. Buna *Dua Et Taleb* denir. Sonra *Dua El İbadet* vardır. *Dua El İbadet* Allah'a yaptığımız diğer tüm

ibadet türleridir. Âlimlerin kitaplarından bu terimleri öğrenmek zorundasınız. Diğer tüm ibadet tür ve şekilleridir. Kalbin, sözün, amellerin, korkunun, ümidin, sevginin ibadetleri, namaz, oruç, kurban, Kur'an okuma, zikir bunların tamamı *Dua El İbadet*tir.

Neden buna Dua denilir? Çünkü bu ibadetleri yapanlar aslında Allah'tan bir şeyler arayarak bu ibadetleri yaparlar. *Dua Et Taleb'*de ki gibi doğrudan Allah'tan istenmiyor ancak Allah'tan bir şeyler umarak yapılan ibadetlerdir. Dolayısıyla *Dua El İbadet* diğer tüm ibadet türleridir yapan kişi bu ibadetleri ödül ve ceza korkusu için yapar. Bu yüzden bir şeyi Allah'tan doğrudan istemek olmayabilir ancak o ibadeti yapan kişinin statüsü Allah'tan bir şeyler talep etmektir. Özetle *Dua Et Taleb* kişinin sadece Allah'ın yapabileceği bir şeyi doğrudan Allah'tan istemesidir. *Dua El İbadet* Cehennem korkusundan ve Cennete girme arzusundan dolayı bir kişinin namaz kılmasıdır. Veya *Dua Et Taleb* ellerinizi Allah'a kaldırarak Allah'a dua etmenizdir. *Dua El İbadet* diğer tüm ibadet türleridir. Diğer tüm ibadet türlerini kapsayan *Dua El İbadet*te yapılan Şirk örneklerinden bahsedeceğiz.

NİYETTE ŞİRK

Birinci kişinin niyetinde veya amacında Şirk koşmasıdır.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فيهَا وَهُمْ فيهَا لَا يُبْخَسُونَ

"Kim dünya hayatını ve onun çekiciliğini isterse, onlara yapıp ettiklerini orada tastamam öderiz ve onlar bunda hiçbir eksikliğe uğratılmayacaklardır."(Hud: 15)

Böylelerinin ahirette hiçbir payları olmayacaktır. Bu Şirk türü Münafıklarda bulunur ve Büyük Nifaktır. Biz burada Küçük Nifaktan bahsetmiyoruz, Büyük Nifaktan bahsediyoruz. Kalbinde hiçbir İslam olmadığı halde halka bir Müslüman olarak kendisini bir Münafıktan başkası gös-

termez. Onlar imanın temel ilkelerinde münafık olanlardır, ayrıntılarında veya daha önemsiz şeylerde değil.

وَاِذَا لَقُوا الَّذِينَ اٰمَنُوا قَالُٓوا اٰمَنَّا وَاِذَا خَلَوْا اِلٰى شَيَاطِينِهِمْ قَالُٓوا اِنَّا مَعَكُمْ اِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُنَ

"İman edenlerle karşılaşınca iman ettik derler, şeytanları ile başbaşa kaldıklarında muhakkak biz sizinleyiz biz sadece onlarla alay ediyoruz, derler."(Bakara: 14)

Onlar, şeytanların yanına geri dönerler ve biz sizin arkadaşınız sizinle birlikteyiz derler. Böyleleri *La ilahe illallah*'ın ilkelerinde münafık olanlardır. Hatta onların bazıları ikinci derece detaylarda bile münafık olabilirler. Büyük Münafıklıkta nifak içinde olan Niyette Şirk altına giren bazıları ayrıca İbadetin ayrıntılarında da Şirk içinde olabilirler.

اِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَاِذَا قَامُٓوا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰى يُرَٓأُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللّٰهَ اِلَّا قَلِيلًا

"Muhakkak münafıklar Allah'ı aldatmaya çalışırlar oysa asıl onlar aldanırlar. Onlar namaza kalktıklarında tembellik yaparlar, insanlara riyakârlık yaparlar ve Allah'ı çok az hatırlarlar."(Nisa: 142)

Onlar namaza kalktıklarında, tembellikle ve isteksizce kalkarlar. Böyleleri Şirk ve Münafıklığın birleştiği bir sınıfa girerler. Burada Şirk vardır, ancak onların Şirki büyük nifak açısına da sahiptir.

Bu Niyette Şirkin genel bir resmidir. Ancak burada Niyet Şirki altına giren bilmemiz gereken bir şey vardır. Bu konulardan biri Tevhid üzerine olan ve Allah rızası için amel işleyen bazı Müslümanların ödüllerini bu dünyada bir şeyler için istemeleridir. Böyle bir Müslüman muhtemelen zenginlik, korunma, mutlu bir hayat veya belki çocuğunun hastalığı için şifa istiyor. Bu onun tek amacıdır. Böyle bir kişi Allah rızası için amel iş-

liyor, ancak tek amacı sevap işlemek değildir. Onun tek amacı onu belirli bir konu için yapmaktır. Hükmü, böyle bir kişiye istediğinin bu dünyada verileceğidir. Bu dünyada ne kadar önemli olduğunu düşünürseniz düşünün neticede düşük bir dünyevi amaç istiyor ve istediğini bu dünyada elde ediyor. Ancak bu dünyadaki isteğini elde etmek için yaptığını Allah'tan başkası içinde yapmadı, öyle olsaydı zaten Büyük Şirk işlemiş olurdu. Yani tüm niyeti sadece Allah içindi ancak dünyevi bir şey elde etmek için yaptı. Bu hayatta tüm yaptıklarının karşılığının telafi edilmesini istedi.

İkinci örnek ilkinden daha kötüdür, ikinci kişi gösteriş için amel ediyor, yani bu hayatta karşılığında bir şey için yapmıyor. Bu, geçen hafta konuştuğumuz Küçük Şirktir. Ulûhiyet Şirki (Büyük Şirk) veya ibadette şirk konusuna odaklanmanızı istiyorum, ancak küçük meseleleri tam olarak belirtmem gerekiyor ki böylece Büyük Şirki anlayabilesiniz. **Üçüncü bir örnek** servet elde etme ve kar için amel yapan biridir. Örneğin para kazanmak, ticaret yapmak için Hacca giden biri. Veya Allah rızası için değil bir kadınla evlenmek niyeti ile bir yerden bir yere hicret eden bir kişi. Bu kategoriye girenler önceki iki örnekten daha zekidirler en azından biraz para kazandılar, kazanç elde ettiler. Ancak tüm bunlar Küçük Şirkin altına girer ve amellerinin karşılığını bu dünya hayatında alıyorlar. **Dördüncü bir örnek** kişi amelini sadece Allah rızası için yapıyor niyetinde herhangi bir kusur yok, ancak kişide Büyük Şirk olan bir mesele veya durum söz konusudur. Örneğin İsa(aleyhiselam), Allah'ın oğludur diyor. Allah bu iftiradan uzaktır, münezzehtir. O, Allah rızası için sadaka veriyor veya bazı iyilikler yapıyor ancak kişinin durumu Büyük Şirk statüsündedir. Yani samimi olarak yaptıklarını Allah rızası için yapıyor ama Büyük Şirk statüsünde olduğu halde böyle yapıyor. *Bir diğer örnek* mürted olan ancak Allah rızası için bir çeşit bazı ameller yapan kişidir. Karşılığında para, servet, çocuk, mutlu bir hayat, şöhret veya herhangi bir şey elde ediyor ancak böyle bir kişinin ahirette bir payı yoktur. **Beşinci bir** örnek kişi ahiret için namaz, zekât ve hacc gibi ameller işliyor ve sonra bu dünyada bazı meseleler içinde ameller yapıyor. Ve bu kişi göste-

riş için bazı amelleri yapıyor. Yani kişinin durumu tartısında artık ne taraf ağır basıyorsa öyle neticelenir. Bu Küçük Şirke girer. Büyük Şirk ile Küçük Şirk arasındaki fark Büyük Şirk işleyenin sonsuza kadar Cehennemde kalacak olması ve Dinini imha etmesidir. Küçük Şirk işleyen ise amellerini imha eder. Bir mümin için, Küçük Şirk amelini imha eder. Yani biri dinini imha ediyor diğeri amellerini.

SEVGİDE ŞİRK

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّٰهِ وَالَّذينَ اٰمَنُوا اَشَدُّ حُبًّا لِلّٰهِ

"İnsanlar içinde Allah'tan başkasını, Allah'a eş ve ortak tutanlar vardır ki onlar bunları tıpkı Allah'ı sevdiği gibi severler, iman edenlerin Allah'a olan sevgileri ise daha kuvvetli ve şiddetlidir..."(Bakara: 165)

İbn Zeyd ayette belirtilenlerin Allah'a ortaklar koşan ve ortak koştuklarını Allah kadar çok seven müşrikler olduğunu söyledi.

Sevginin farklı türleri vardır ve bunun üzerine notlar almamız gerekmektedir. (محبة واجب)- *muhabbetü vacibe*- zorunlu sevgidir. Allah sevgisi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sevgisi, Allah'ın ve Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) sevdiğini sevmek gibi. Bu, Allah için olan tam bir sevgi türüdür ve Allah için olan tam bir sevgi türüne sahip olmak zorundasınız. Üzerinde konuştuğumuz bu mesele gibi- eğer yazarın sözlerine dikkat ederseniz yazar Allah'ın şirki sevmediğini söyledi. Bunun anlamı şirkten nefret etmelisiniz ve ondan uzak durmalısınız demektir.

Sevginin ikinci türü (محبة تبعية) -*muhabbetu tabia* -doğal sevgidir. Örneğin aç olan birinin yemeyi doğal olarak sevmesi, susayan birinin suyu doğal olarak sevmesi gibi. Bu sevgi türü caizdir ancak bu sevgi türünde bile Allah sevgisine denk veya Allah sevgisinin üzerinde yüceltme, tevazu ve övgü olamaz. Üçüncü tür sevgi (محبة رحمة و إشفاق)- *muhabbetu rah-*

met ve işfak – merhamet, şefkat ve acıma duygusundan sevmektir. Bir babanın veya bir annenin çocuğunu sevmesi gibi. Bu sevgi türü de bir önceki gibi Allah sevgisine denk veya Allah sevgisinin üzerinde yüceltme, tevazu ve övgü içermediği müddetçe caizdir. Eğer bu sevgiler Allah sevgisine denk veya Allah sevgisinin üzerine çıkarsa Kur'an ayetlerinde belirtilen şeye girer,

قُلْ اِنْ كَانَ اٰبَآؤُكُمْ وَاَبْنَآؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَاَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَآ اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِه وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِه فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِه وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

"De ki: Eğer babalarınız ve çocuklarınız ve kardeşleriniz ve zevceleriniz ve aşiretleriniz ve kazandığınız mallarınız ve kesada uğramasından korktuğunuz ticaret ve hoşlandığınız-sevdiğiniz mekanlar-yerler size Allah ve Rasulünden ve O'nun yolunda cihad etmekten daha sevgili geliyorsa o zaman Allah'ın emri size gelinceye kadar bekleyin! Ve Allah fasıklar topluluğunu hidayete erdirmez."(Tevbe: 24)

Bir başka sevgi türü (محبة أنس وألف)- *muhabbetu uns ve ulf* – cana yakınlık, dostane tutum sevgisidir. Birbirini Allah rızası için seven ancak örneğin ilim veya iş ortaklığı veya seyahat arkadaşlığı gibi aralarında bir ortak ilgi olan iki Müslümanın durumu gibi. Şimdiye kadar sevginin dört türünden bahsettim, bahsettiğim son üç sevgi türü normaldir, Şirk değildir. Yani bu son üç türden sevgisi olan biri Allah'ı sevmekte Şirk işliyor değildir. Dediğim gibi yeter ki yüceltme, tevazu ve övgü bağlamında Allah'a denk veya Allah sevgisinden üstün tutmasın. Örneğin Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) tatlıyı severdi, balı severdi, zevcelerini severdi ve güzel kokuyu severdi. Aişe(radiyallahu anha) onun en sevdiği karısıydı, Sahabeyi severdi ve Sahabeler içinde en sevdiği Ebu Bekir Es Sıddık'tı(radiyallahu anhu). Bu, Vela ve Bera kavramına girmez, Vela ve

Bera'nın ne olduğunu ileride ele alacağız inşa'Allah.

Beşinci sevgi türü (محبة شركية)- *muhabbetu şirk* – şirk olan sevgi türüdür. Sadece Allah için olması gereken bir sevgiyi başka birine-bir şeye yöneltmektir. Eğer bir kişi sadece Allah için olması gereken bir sevgiyi Allah'tan başkasına yöneltirse Büyük Şirk işlemiş olur. (Allah'ın affetmeyeceği Şirk türüdür- Büyük Şirk). Bahsettiğimiz bu ibadet sevgisi sadece Allah'a ait olması sadece Allah'a yöneltilmesi gereken tevazu, teslimiyet, yücelik ve övgü gerektirir. Bu tür sevgiyi Allah'tan başkasına yönelten, veren kişi Büyük Şirk işlemiş olur.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّٰهِ

"İnsanlar içinde Allah'tan başkasını, Allah'a eş ve ortak tutanlar vardır ki onlar bunları tıpkı Allah'ı sevdiği gibi severler..."

Özetle, her şeyin ötesinde ve üzerinde tam itaat, teslimiyet, adanmışlık ve fedakârlık gerektiren sevgi Allah sevgisidir. Müşriklerin, Allah(subhanehu ve teala) sevgisi ile Allah'tan başkalarına duydukları sevgiyi iliştirdikleri-ortak koştukları-denk tuttukları sevgi türü budur.

KORKUDA ŞİRK

Allah(subhanehu ve teala) buyurdu,

اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَاۤءَهٗ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"İşte o Şeytan ancak kendi dostlarını korkutur. Eğer gerçekten iman etmişseniz, onlardan korkmayın ve Benden korkun."(Al'i İmran: 175)

Bu, müşriklerin iman edenleri putlarından veya ölülerinden, onların aziz veya evliya dediği ölülerinden korkutmaya çalışmak için yaptıkları şeydi.

Korku üç türdür. Birincisi (الخوف الشرك)- *El Havfu Eş Şirk*- Şirk olan kor-

ku türüdür. Yani bir insandan bir yaratılmıştan Allah'a denk veya Allah'tan daha fazla olacak şekilde şeref, sevgi, tevazu, yüceltme ile korkmadır. Örneğin kendisine fayda veya zarar verebileceği düşüncesi ile sevgi ve yücelikle bir ölüden korkmak. Veya servetini kazancını kendisinden alabileceği veya bereketinin kaybolacağı düşüncesi ile bir put veya bir ölüden korkmak.

اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰٓى اُولٰٓئِكَ اَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

"Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden ve namazı kılan ve zekat veren ve Allah'tan başka kimseden korkmayanlar imar edebilir. İşte hidayete erdikleri umulanlar bunlardır."(Tevbe: 18)

(خشية)- *Haşiye* şerefli-onurlu-asil korkudur. Şeref, sevgi ve hürmetin olduğu bir ibadet tarzıdır. Bu manada Allah'tan başkasından korkmak(bir yaratılmış tarafından zarar dokunmasından) veya sadece Allah'tan olması gereken kuvvette Allah'tan başkasından korkmak Büyük Şirktir. Örneğin, kişi Allah'ın sağ veya ölü bir azize, bir veliye aracılık-şefaat yetkisi verdiğini iddia ediyor veya sadece Allah'ın yapabileceği bir şeyi yapmak için yetki ve kuvvet verdiğini iddia ediyorsa bu Korkuda Şirktir. Eğer kişi o kuvvetlerin o yaşayan veya ölü aziz veya velinin kendi kuvvetleri olduğunu ve Allah'ın ona vermediğini iddia ediyorsa yine aynı şeydir. Yine kişi kendisinden sevgi ve hürmetle korkulan şahsın fakirlik verebileceği veya kendisine hastalık verebileceğinden korkuyorsa bu da Büyük Şirktir. Kişinin bu özellikleri Allah'ın ona verdiğini veya evliyaların kendi başlarına ulaştıklarını düşünmesi arasında bir fark yoktur, bu Büyük Şirktir.

İşte müşriklerin heykelleri ve putları hakkında düşündükleri buydu. Bir-

çok örnek vermek için vaktimiz yok, ancak bugün bazı Müslüman toplumlarda da benzer şirki görürsünüz. Gerçekten çok fazla benzer. Bugün Ümmet içinde kabirlere ibadet edenlerin durumu budur. Onlar hayatları boyunca muhtemelen doğru davranmış, dindar bir hayat sürmüş olan o kimselerden korkarlar, ancak söz konusu şahıslar mezarlarında olmalarına rağmen insanlar onlara bu tarzda ibadet ederler. Hatta evliya sanıp korktukları kabirdeki bazı kişiler şerli kişilerdir veya kabirde kimse bile yoktur. Onlardan, Allah'tan korkar gibi bazen daha da fazla korkarlar. Nasıl yani mi diyorsunuz? Nasıl olduğuna ilişkin ayrıntılı bir örnek vereyim,

Örneğin birinin yanına gidiyorsunuz ve o muhtemelen size Allah adına yüzlerce yalan söylüyor. Ona bazılarının veli ve evliya olduğunu iddia ettiği veya kabul ettiği ve düşündüğü ve değer verdiği Sitne Zeyneb adına yemin et deyince, onun Allah'tan daha fazla bir kuvvete sahip bir veli olduğunu düşündüğünden yalan üzerine size yemin etmiyor. Neden? Bunun tek nedeni kalbindedir, çünkü veliye olan sevgisi Allah'a olan sevgisinden daha fazladır. Onun veliden olan korkusu ve kendisine gelebilecek zarar korkusu Allah'a olan korkusundan daha fazladır. Bu yüzden Allah adına size yüzlerce yemin eder ancak Sitne Zeyneb adına bir tane bile yemin etmez. Irak'ta ki Şii sürülerin Sitne Zeyneb'i güçlü bir şekilde savunmalarının ardında bu düşüncenin yattığını görürsünüz. Irak'ta ki Şiileri ve Hizbullah'ı ve liderlerinin seromonilerinde Sitne Zeyneb'in türbesini savunmaya ihtiyaç duymalarının arkasındaki motivasyon ve güç budur.

(الخوف الذي يحمل على ترك واجب أو فعل محرم) – *El Havfu lezi yahmilu ala terki vacibi ev fi'li muharrem*- ikinci korku türüdür, bir emir veya yasağı veya bir helal veya haramı terk etmeye neden olan korku türüdür. Birçoklarının düşündüğü gibi Şirk değildir, ancak bir Haramdır. İnsanlardan korkmak dışında uygun bir neden ve gerekçe olmaksızın iyiliği emretmek ve kötülüğü yasaklamak gibi bir yükümlülüğün terk edilmesine neden olan korkudur. Bu Haramdır. Genellikle bu korku türü, Şeytanın aşıladığı hayal gücünün bir ürünüdür. Hayali bir korkudur veya zaman

zaman muhtemelen bir anlık, bir dakikalık bir korkudur ancak kişinin iyiliği emretmeyi ve kötülüğü yasaklamayı terk etmesi için yeterli değildir. Örneğin, doğruyu söylememek, özellikle bu yükün altında olan kimseler için yani ilim sahipleri için.

اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَاۤءَهٗ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"İşte o Şeytan ancak kendi dostlarını korkutur. Eğer gerçekten iman etmişseniz, onlardan korkmayın ve Benden korkun."(Al'i İmran: 175)

Ebu Said Hudri(radiyallahu anhu) aktardığı hadis, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

لاَ يَمْنَعَنَّ أَحَدُكُمْ هَيْبَةَ النَّسِ أَنْ يَقُولَ فِي حَقٍّ إِذَا رَآهُ أَوْ شَهِدَهُ أَوْ سَمِعَهُ

"Sizden hiç kimse gördüğü, şahit olduğu ve işittiği bir hakikatı insanların prestijinden dolayı söylememezlik etmesin." Sahih zincirle rivayet edilmiştir.

Bu hadis doğruyu konuşmamaktan caydırır ve doğruyu söylememeyi haram yapar. İşte biz bu temelde Ümmetin belirli bir kategorisinde olan insanlara korkak diyoruz, maaşının kesilmesine, gelir kaybına, dayak yemeye veya kınanmaya veya takipçi kaybetmeye yol açacak olsa da sessiz kalabileceğiniz bir korku türü değildir. Bu hadis, doğruyu bildiği, duyduğu, şahit olduğu halde doğruyu söylemeyi reddedenler hakkındadır, bir de şeytanın – kötülüğün tarafında olanların akıbetini siz hayal edin! Yani doğruyu bildiği halde doğruyu konuşmayanlar hakkındadır, doğruyu bildiği halde şeytanın safında olanların durumunu siz hayal edin! Bu korku türü de birçoklarının yanlış gittiği bir alandır. Öyle ki İbn Teymiyye veya Muhammed İbn Abdulvahhab'tan örneğin korku hakkında bir iki alıntı okurlar ve Ümmetin yarısını müşrik kâfir ilan ederler. Bu korku türü de-

diğim gibi Haramdır ancak ilk bahsettiğimiz birinci korku türü seviyesine ulaşmadığı müddetçe Şirk değildir.

(الخوف من الله تعالى)- *El Havfu min Allahi teala* – üçüncü korku türüdür Allah korkusudur. Allah korkusu sevgi, asalet, tevazu ve saygı içerir. Bu korku türü vacibtir-farzdır ve sadece Allah(subhanehu ve teala) için geçerlidir. Allah'ın azabından korkmaktır.

ذٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ

"...İşte bu Makamıma saygı duyan ve Tehdidimden korkan içindir."(İbrahim: 14)

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّه جَنَّتَانِ

"Rabbinin makamından korkan için iki cennet vardır."(Rahman: 46)

Her kim kendisinde bu korkuyu tesis ederse bu iyidir, bu imanın zirvesi arasındadır umutsuzluğa kapılıp ümidini yitirmedikçe bu harikadır. Diğer türlü ise gidecektir.

(الخوف الجبلي) – *El Havfu Cibiliy* – dördüncü korku türü doğal-tabi korku türüdür. Eğer gerçek bir neden içinse mübahtır-caizdir. Örneğin karşınızda düşman var, kılıçlar çekilmiş veya karşında bir aslan var veya depreme evde yakalandın ve evinin çöküp altında kalmaktan korkman veya boğulmaktan korkman gibi. Bu, Kasas Suresi'nde Allah'ın Musa(aleyhiselam) ile ilişkilendirdiği korku türüdür.

فَخَرَجَ مِنْهَا خَآئِفًا يَتَرَقَّبُ

"Oradan korku içinde etrafını kollayarak çıktı..."(Kasas: 21)

Bu korku türü Şirk olarak kabul edilmiyor olsa da bunun bir başka yönü vardır. Kişinin imanı ne kadar kuvvetli olursa bu korku türü de o kadar az olur. Nitekim Selef içinde tepelerinde kafalarına soluyan aslanlar olduğu

halde secde yapan örnekler vardır.

Allah bir defasında Musa'nın(aleyhiselam) korktuğunu söyledi ancak İsrailoğulları tereddüt ettiğinde Allah Musa'nın şöyle dediğini söyledi,

قَالَ كَلَّا اِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

"Dedi: Hayır! Şüphesiz Rabbim bana yol gösterecektir."(Şu'ara: 62)

Nitekim Musa(aleyhi salatu ves selam) imanın en üst seviyesindeydi.

ÜMİT ETMEDE ŞİRK

Şirkin bir başka türü (الشرك الرجاء) – *Şirku Recai* – ümit etmede Şirktir. Bu sadece Allah'tan olması gerek bir ümitte bir yaratılmıştan ümit içinde olmaktır. Bir çocuk vermek gibi sadece Allah'ın verebileceği meselelerde yaratılmıştan ümit etmek veya lanet okumak, beddua etmek veya benzeri gibi Allah'ın kontrolü altında olan bir şeyi bir yaratılmıştan ümit etmek gibi. Bu, Büyük Şirktir ve kişinin İslamı'nı geçersiz kılar. Bir doktora gitmek araçtır(vasıta-vesile) ve doktoru Allah'ın seviyesine çıkarmak değildir. Veya doktorun kendi başına tedavi edebileceğine veya süper güçleri olduğuna inanmak değildir veya dünyanın Batı Kıyısındaki bir doktorun, dünyanın Doğu Kıyısındaki bir hastayı tedavi edebileceğine inanmak değildir. Yani herhangi bir araç-vasıta-vesile söz konusu olmadığında Büyük Şirktir. Yani kişi doktora gidiyor ve doktor ona ilaç veriyor, reçete yazıyorsa o zaman Şirk değildir.

RÜKÛ VE SECDE ŞİRKİ

Bir başka örnek Rükû ve Secde şirkidir. Her kim, ibadette ve sevgide alçakgönüllülük, tevazu, teslimiyet ve boyun eğme halinde Allah'tan başkasına namaz kılar, rükû yapar ve secde ederse Büyük Şirk işlemiş olur.

لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذي خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"...Güneşe, aya secde etmeyin, eğer O'na iman ediyorsanız onları Yaratana secde edin."(Fussilet: 37)

قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ

"De ki: Şüphesiz benim namazım ve kurbanım ve hayatım ve ölümüm Âlemlerin Rabbi olan Allah içindir, O'nun kesinlikle bir ortağı yoktur..."(En'am: 162-163)

Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) sana secde etmemiz gerekiyor mu diye sorulduğunda cevap verdi;

مَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ

"Kimse kimseye secde etmemelidir."

Dikkat edin, ibadet meselelerinden bahsediyoruz, her kim sadece Allah'a ait olan herhangi bir ibadet meselesini Allah'tan başkasına atfederse veya reddederse Büyük Şirk işlemiş olur. Biz başlangıçta Şirk tanımı olarak dedik. Dolayısıyla bir kişi Allah'tan başkasına secde ederse bunun açık bir Şirk olduğu konusunda bir şüphe yoktur.

SECDE, RÜKÛ VE KIYAM ARASINDAKİ FARKLILIK

Burada son derece önemli bir ayrıntı vardır o yüzden lütfen tüm dikkatinizi bana verin. Birçoklarının bahsetmeyi ihmal edebileceği bilmeniz gereken çok önemli bir ayrıntıdır, Allah'tan başkasına Secde, Rükû etme veya Kıyam durma arasındaki farklılık ile ilgilidir. Bunlar arasındaki açık farklılığı bilmeniz gerekmektedir. Bu konu Tevhid konusunda uzmanlaşmış olan büyük Âlimlerin sadece bahsettiği önemli bir meseledir.

Eğer bir kişi ibadet olarak, ibadet niyetiyle Allah'tan başkasına Rükû ve Secde ederse Büyük Şirk işlemiş olur ve İslam'ını geçersiz kılar. Şimdi sözlerime kulak verin, eğer bir kişi Allah'tan başkasına Secde ederse

otomatik olarak Büyük Şirk işlemiş olur. Bir kişinin Allah'tan başkasına Rükû etmesinde ise durum biraz farklıdır. Biz Büyük Şirk bir ibadeti Allah'tan başkasına yapmaktır dedik. Ve sadece Allah'a ait olan bir ibadeti başkasına da atfetmektir, dedik.

Şimdi Secde namazın dışında kendi başına- bağımsız bir ibadettir. Tilavet Secdesi ve Şükür Secdesi yaparız. Bunlar namazın dışında yapılan secdelerdir dolayısıyla bağımsız ibadettirler. Rükû ise sadece namazda yapılan bir ibadettir. Örneğin bir kişiyi namaz haricinde secde ederken görürseniz, onun ya tilavet secdesi veya şükür secdesi yaptığını düşünürsünüz. O kişi muhtemelen bir secde ayeti okudu ve secde yaptı veya güzel bir haber aldı ve şükür secdesi yaptı diye düşünürsünüz. Böylece Secdenin, namazın dışında bağımsız bir ibadet olduğunu belirlemiş olduk. Öte yandan örneğin biri çıkar namazın dışında benim önümde rükû ederse o ya bir delidir ya da bir bid'atçıdır(mübtedi) çünkü namazın dışında Rükû olarak bağımsız bir ibadetimiz yoktur.

Sonuç olarak ibadet niyeti olmadan Allah'tan başkası için Rükû yapan bir kişiyi müşrik olarak sınıflandıramayız çünkü Rükû bağımsız bir ibadet türü değildir. Ancak Secde için aynı durum geçerli değildir çünkü bağımsız bir ibadettir. Yani Rükû Namazın dışında, bağımsız, kendi başına İslami bir ibadet değildir. Namazın dışında Rükû diye bağımsız bir ibadet olmadığı için Allah'tan başkasına Rükû yapan bir kişiye Allah'a ait olan bir ibadeti başkasına yöneltiyor diye Şirk işlemiştir diyemeyiz. Rükû bağımsız bir ibadet olmadığı için Namaz haricinde birini Rükû yaparken gördüğümüzde o kişiye mübtedi-bid'atçı dersiniz. Çünkü Rükû ibadetin bir parçasıdır kendi başına bir ibadet değildir. Örneğin yine birini Namaz haricinde Rükû yaparken gördük diyelim, ona ne yaptığını sorduk? Adam dedi ki Allah'a Rükû ediyorum. O gerçekten ibadet mi ediyor? Hayır! O tamamen yeni bir şey uydurdu ve mübtedi oldu. Rükû adında Namaz haricinde bağımsız bir ibadet yoktur.

Eğer kişi Namazın dışında Secde yapıyorsa, işte bu durumda ibadet ediyordur. Çünkü dediğimiz gibi Namazın dışında Tilavet Secdesi ve Şükür

Secdesi ibadetlerinin olduğunu biliyoruz. Yani Secdenin Namazın dışında kendi başına bağımsız bir ibadet olduğunu ve Rükûunun ise Namazın dışında kendi başına bağımsız bir ibadet olmadığını belirlemiş olduk. Kişi, Allah'tan başkasına Secde ederse, Allah'a ait olan bağımsız bir ibadeti başkasına atfettiği için Büyük Şirk işlemiş olur. Ancak ibadet niyeti olmaksızın Namazın dışında Rükû yaparsa Şirk değildir çünkü Rükû bağımsız bir ibadet değildir.

DERS 19

Namaz kılarken Kıyam'da Rükû gibi namazın bir parçası olan ibadettir. Kıyam peki Namazın dışında kendi başına bağımsız bir ibadet midir? Hayır. Ben veya içimizden biri Allah rızası için on dakika ayakta dursam bu ibadet midir? Böyle bir şey yoktur. Tıpkı Rükûda olduğu gibi bu takdirde bir bidat çıkarmış olurum. İnsanların kralın veya başkanlarının huzurunda ayakta durmaları bir ibadet değildir. Ancak eğer ibadet etme niyetiyle bir kralın veya başkanın huzurunda ayakta(kıyamda) duruyorlarsa o zaman bu başka bir hikâyedir ve Şirk olur. Ancak burada durum Secde gibi değildir, Namaz'ın bir parçası olarak Kıyam Namazın dışında bağımsız bir ibadet değildir. Örneğin birini böyle ayakta duruyor halde gördüğünüz de delirdin mi neden boş boş ayakta duruyorsun veya bidat mı çıkardın dersiniz? Evet, Namazın dışında bağımsız bir ibadet olmayan Rükû gibi Kıyam da Namazın dışında bağımsız bir ibadet türü değildir.

Dolayısıyla bir kişi ibadet niyeti taşımadan Namazın dışında Allah'tan başkasına Rükû yaparsa, Rükû Namazın dışında bağımsız bir ibadet olmadığı için o kişi Müşrik olarak kabul edilmez. Allah'tan başkasına Secde yapan kişi ise Secde bağımsız bir ibadet olduğu için Müşriktir. Yani kişi bizzat Secde ibadetini gerçekleştirmesiyle Müşrik olur. Bir heykele, bir puta, bir krala, bir başkana Secde eden kişi Müşrik olur. Onun Şirkini engelleyen maniler söz konusu olmadığı müddetçe böyle bir kişi müşrik olur. Şöyle ki adam Namazın dışında Secde ediyor ve uzaktan tuğla şeklinde sütre olduğunu düşündüğü bir duvar var ancak sütre gördüğü şeyin aslında büyük bir heykel olduğu ortaya çıkıyor. Bu durumda Şirk kalkar. Örneğin orada büyük bir heykel vardır ancak kişi sadece alt kısmını gördüğünden sütre olduğunu düşündü ve Secde etti ancak sütre olarak düşündüğü şeyin büyük bir heykel olduğu ortaya çıktı. Yani kişi o büyük heykeli görmedi dolayısıyla Şirk işleme durumu kalkar ve Müşrik olarak sınıflandırılmaz.

Örneğin biri geliyor ve önünüzde duruyor ya da Çinlilerin ve Japonların yaptığı gibi hafifçe önünüzde eğiliyor yani bir çeşit Rükû yapıyor, bunun uygun bir şey olduğunu söylemiyorum ve doğru bir davranış olduğunu da söylemiyorum. Sahabe(radiyallahu anhum) yeryüzünde yaşamış olan

en iyi, en sevgili insan Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) önünde ayağa kalkmadılar. İstisnalar dışında tabi- örneğin birisi uzun süredir veya bir süredir görmediği bir kardeşinin geldiğini görüyor ve ayakta karşılayıp onu kucaklıyor ancak belirli insanların (bir ortama) her girdiklerinde ayakta durmayı, ayağa kalkmayı gelenek ve alışkanlık haline getirmek doğru değildir. Örneğin ben sınıfa girdiğimde bazı insanların ayağa kalkması Şirk midir? Elbette bu durum burada mevcut değildir ve uygunda değildir, peki böyle bir şey olursa Şirk olur mu? Hayır. Çünkü Kıyam ve Rükû Namazın dışında bağımsız ibadetler değildir, yani gerçekte bağımsız bir ibadet türü değillerdir. Bir ibadet eylemi değildirler. Böylece Allah'a yapılması gereken bir ibadet türünü Allah'tan başkasına yapma gibi bir durum da söz konusu olmaz. Ancak bir kişi ben ibadet etmek niyetiyle bir kralın önünde Kıyam ve Rükû yapıyorum derse o zaman Şirk işlemiş olur ve Müşrik olur çünkü ibadet niyeti söz konusu oldu.

Şimdi meselenin açığa kavuşturulduğunu düşünüyorum. Rükû ve sadece ayakta durmak Namazın dışında bağımsız birer ibadet değillerdir. Biri bir başkasının önünde ibadet etme maksadı taşımaksızın Rükü etse, Kıyam da dursa Müşrik olmaz. Secde ise Namazın dışında bağımsız bir ibadettir. Allah'tan başkasına Secde eden kişi sadece Allah'a yapılması gereken bir ibadeti başkasına atfettiği için Müşrik olur. Yanlış anlamayın size Allah'tan başkasının huzurunda Rükû edin veya Kıyamda durun demiyorum, sadece neyin Şirk olup olmadığını sınıflandırıyoruz.

KURBANDA ŞİRK

Kurban farklı biçimlerdedir. Çok aşikârdır ve üzerinde fazla durmayacağız. **Birincisi** Hacc'da yapıldığı gibi Allah rızası için kurban kesmektir. Allah için yapılan ibadetlerdendir ve en iyi ve en büyük ibadetler arasındadır. **İkincisi** bir düğün yemeği vermek için misafirler için kurban kesmektir. Çünkü Allah rızası içindir ve iyi bir sebebi vardır. Ve bu Sünnettir (tavsiye edilir). Ve sonra **üçüncü** bir kurban türü vardır Allah'tan başkası için kesilen kurban. Sadece Allah'a ait olan bir şekilde tevazu veya al-

çakgönüllülük gösterme ve yakınlaşmak için sağ veya ölü olan herhangi bir yaratılmış, cinn veya insan için kurban kesmektir. Bu Büyük Şirktir ve kesilen kurbanın eti yenmez. Nitekim bugün insanların azizlerin, velilerin, salihlerin mezarlarında kurban kestiğini görürsünüz. Kişi eğer bir insan için, bir cinn için veya bir kabir-türbe vs için kurban keserse bunun Büyük Şirk olduğu konusunda ve etinin yenmemesi gerektiği konusunda icma vardır.

قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"De ki: Gerçekten benim namazım ve ibadetlerim ve hayatım ve ölümüm alemlerin rabbi olan Allah içindir."(En'am: 162)

(نُسُكِي) – nusuki – Allah rızası için kurban kesmek demektir.

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

"Öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurban kes."(Kevser: 2)

Sahihi Müslim'de Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

لَعَنَ اللهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللهِ

"Allah, Allah'tan başkasına kurban kesene lanet etsin."

TAVAFTA ŞİRK

Tavaf(Kâbe'nin etrafında yürüyerek-yarı koşarak dönmek) bir İbadettir ve icmaya göre Allah'tan başkası için yapılamaz. Allah'tan başkası için Tavaf yapan Büyük Şirke düşer ve bunun nadir olduğunu da söylemeyin. Böyle şeylerle karşılaşıyoruz ve biliyorum içinizde bazıları farklı seviyededir. Tıpkı bazı sınıfların üst, bazılarının başlangıç seviyede olmaları gibi. Bir kişi örneğin Allah'tan başkası için Ka'be yi tavaf ederse Büyük Şirk işlemiş olur. Bir kişi bir azizin bir velinin kabri etrafında Tavaf yaparsa Büyük Şirk işlemiş olur. Ki bu dediğim bazı ülkelerde yapılmaktadır.

Hatırlarım gençliğimin başlangıç zamanlarında bir defa Mısır'a gittik ve Namaz kılmak üzere bir Mescide girdik. Mescidin bir kabre sahip olduğu ortaya çıktı bunun üzerine biz oradan çıkıp gittik. Genellikle Elhamdulillah babam çok sakin bir insandır çok nadir kızar ve sinirlenir. Allah ona bol amellerle dolu uzun bir ömür versin. Yürürken benim dikkatimi çekmedi ama orada bir kabir vardı ve insanlar tıpkı Ka'beyi Tavaf ettikleri gibi kabri Tavaf ediyorlardı. Babam bu durumu gördüğünde çok üzüldü ve kızdı, onların ellerinden kollarından yakalıyor ve bu yaptığınız Büyük Şirktir diyordu. Tavaf bağımsız bir ibadettir ve sadece Allah için yapılır.

TEVEKKÜLDE ŞİRK

فَتَوَكَّلُوٓا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"...Eğer müminlerseniz Allah'a tevekkül edin."(Maide: 23)

Eğer gerçekten müminseniz Allah'a güvenin ve O'na tevekkül edin. Bu, Allah'a güvenmenin bir İbadet olduğunun delilidir, bir kez daha tekrarlıyorum, İbadetlerinizi sadece tamamen Allah için yapmalısınız aksi takdirde Şirk olur. Bir ibadeti veya ibadetin bir parçasını Allah'tan başkasına yapmak Şirk işlemektir.

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيَاتُهُ زَادَتْهُمْ اِيمَانًا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

"Müminler ancak o kimselerdir ki, Allah anıldığında yürekleri ürperir ve kendilerine O'nun ayetleri okunduğu zaman imanlarını artırır ve Rablerine tevekkül ederler."(Enfal: 2)

Müminler Allah anıldığında, Allah'tan bahsedildiğinde, Allah zikredildiğinde kalplerinde korku hissederler. O'nun ayetleri okunduğunda onların imanlarını arttırır ve onlar Rablerine inanır, güvenir ve tevekkül ederler.

Tevekkül iki türdür. **Birinci türü** sadece Allah'ın yapabileceği mesele-

lerde Allah'tan başkasına güvenme, örneğin bir kişinin düşmana karşı zafer elde etme, bir amacını gerçekleştirme, sağlık ve mutluluk, rızık, şefaat gibi meselelerde bir ölüden medet umması ona güvenmesi. Böyle bir durum açık bir Şirktir.

İkinci türü ise bir kişinin imkânları dâhilinde olan meselelerde tevekkül etmesidir. Örneğin işten sizi alması için birine güvenmeniz veya birinden sizi bir zarardan kurtarmasını istemeniz, bunlar güvendiğiniz kişilerin fiziksel kontrolü altında olan durumlardır. Güvendiğiniz kişinin kuvveti dâhilinde olduğu müddetçe bu Büyük Şirk değildir. Burada sağduyumuz vardır belirli durumlarda kimin neyi yapabileceğini biliyoruz. Örneğin birinin sabahın 7'sinde seni evinde alıp işe götürme imkânına sahip olduğunu biliyorsun, gibi. Ancak kişinin imanı güçlendikçe diğer meselelerde başkalarına olan güven bağlaması daha az olur(caiz meseleler bile olsa).

Bu iki tevekkül arasındaki farkı muhtemelen daha açık hale getirecek bir örnek, adamın biri boğuluyor ve yakınından geçen bir bot gördü ve onlara güvendi ve onları yardıma çağırdı. Onları çağırması Dua (çağırmak demektir) gibidir ve onların gücüne ve araçlarına güvenmesi Şirk değildir. Ancak biri boğuluyor, o an orada bulunmayan bir azizi, bir veli, bir cinn vs. olduğunu düşündüğü bir kişiyi yardıma çağırıyorsa, onlara güveniyor, onlara bel bağlıyorsa o zaman Büyük Şirk olur.

TEVHİD ÜÇ KATEGORİ Mİ YOKSA DÖRT KATEGORİ MİDİR?

Ulûhiyet Şirkinin son meselesini ele alıp bitirip Üçüncü Meseleye geçmeden önce derslere ilk başladığımdan beri bana sık sorulan bir soruya cevap vermek istiyorum. Bu soru sorulduğunda sabredin cevap vereceğim demiştim çünkü temel bir mesele değildir. Yani Tevhid üç kısım mıdır yoksa dört kısım mıdır? İlk dersimizde Tevhidin üç türünü de Besmele'de bulabileceğinizi söyledim ve Tevhidi üçe ayırmam beraberinde soruları da getirmişti. Şimdi örnekler vereceğim türlerine,

Besmele'nin dışında mesela Fatiha Suresi,

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a aittir." (Fatiha: 2) – Rububiyet Tevhididir.

اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

"Rahman ve Rahiym olandır."(Fatiha: 3) – İsim ve Sıfat Tevhididir.

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Yalnız Sana ibadet ederiz ve yalnız Senden yardım isteriz."(Fatiha: 5) – Ulûhiyet Tevhididir.

Kur'an da diğer Surelere bakın,

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

"De ki: İnsanların Rabbine sığınırım." (Nas: 1) – Rububiyet Tevhididir.

مَلِكِ النَّاسِ

"İnsanların Melikine" (Nas: 2) – Melik(yönetici-hükümdar) sıfattır, Allah'ın niteliklerindendir. İsim ve Sıfat Tevhididir.

اِلٰهِ النَّاسِ

"İnsanların İlahına." (Nas: 3)- Ulûhiyet Tevhididir.

Meryem Suresi'nin bir ayetinde üçünü bir arada görebilirsiniz,

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِه هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

“Göklerin ve yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir, öyleyse O’na ibadet et ve ibadetinde sabret. Hiç onun dengi-adaşı birini biliyor musun?” (Meryem: 65)

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

“ Göklerin ve yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir...”- Rububiyet Tevhididir.

فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِه

“...öyleyse O’na ibadet et ve ibadetinde sabret....”- Uluhiyet(İbadet) Tevhididir.

هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

“...Hiç onun dengi-adaşı birini biliyor musun?” - Elbette O’nun bir dengi-eşi-benzeri-adaşı yoktur. O’nunla kıyaslanabilecek bir şey yoktur. O her şeyi işitir, her şeyi görür, İsim ve Sıfat Tevhididir. Böylece bir ayette Tevhidin üç türü de yeralmaktadır. Ayrıca Tevhidin türlerine göre bazı surelerin konusunu görebilirsiniz.

Genel olarak, *Kafirun Suresi* Ulûhiyet Tevhididir. *İhlas Suresi* İsim ve Sıfat Tevhididir. *Nas Suresi* Rububiyet Tevhididir.

Tevhidi böyle kısımlara ayırmak bize Tevhidi açıklamayı kolaylaştırmaktadır. Eskiden, kirli elbiseleri ile ellerinde sopaları ile koyunlarını güden bir Bedevi, bu tür Tevhid türlerini Kur’andan tanıma bağlamında daha çok Arabça bilgisine sahipti. Ancak bizim Arabça anlayışımız azaldığından ve ayrıca bazılarımız Arabça konuşmadığından Tevhidi anlayabilmek için bölümlere ayırmak ihtiyacı doğdu.

Bazı insanların tıpkı baba, oğul ve kutsal ruha inanmak gibi Tevhidi parçalara ayırdılar dediklerini duyacaksınızdır. Onların bu söylemlerinin sebebi İbn Teymiyye ve Muhammed İbn Abdulvahhab’tan (rahmetullahi

aleyhima) nefret etmeleridir. Hatta bu düşünceyi dile getirenler bu nefretlerini de açıkça beyan ederler. Oysa bu ayrımın nedeni insanların Tevhidi gerektiği gibi anlaması içindir. Ve aslında Tevhidin kısımlara bölünmesi onların dediği gibi İbn Teymiyye ve Muhammed İbn Abdulvahhab'tan da çıkmamıştır. Onlardan çok daha önce Ebu Hanife'nin çalışmalarında görülür hatta muhtemelen bu işi ilk yapan odur. Özellikle olmamakla birlikte *El Fıkh El Esbat* (الفقه الإبسط) İçtihad Fıkhı kitabında buna işaret etti,

والله يدعى من أعلى لا من أسفل , لأنَّ الأسفل ليس من وصف الربوبية والألوهية في شيء

"Allah yukarıdan çağrılır, aşağıdan çağrılmaz. Çünkü aşağıda olmak Rububiyetin vasfı değildir ve Uluhiyette de bir şey ifade etmez.."

Yani kitabında Rububiyetten ve Ulûhiyetten bahsetti. Onun talebesi Ebu Yusuf bunu ima etti keza İbn Munda *Kitab Et Tevhid* kitabında bunu ima etti. Tüm bunlar İbn Teymiyye'den önceydi. Taberi Meşhur Tefsiri'nde aşağıdaki ayet altında;

فَاعْلَمْ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ

"Bil ki, çünkü Allah'tan başka ibadete layık bir ilah yoktur ve günahın için af dile..."(Muhammed: 19)

Cerir Et Taberi tahmini Hicretten 310 sene sonra yaşadı ve bu duruma işaret etti. Ebu Cafer Et Tahavi Hicretten sonra yaklaşık 321 yıllarında *El Akide Et Tahaviye'*de bu durumu ima etti. İbn Battah *El Akbari* ayrıca *El İbaanah* kitabında bundan bahsetti. Ve onlardan sonra İbn Teymiyye ve İbn Kayyim'de bundan bahsettiler. Bunlardan sonra, Ez Zübeydi *Taac El Aarus* kitabında bundan bahsetti ve Eş Şankıti *Edhvaa El Beyan* kitabında bundan bahsetti.

Dolayısıyla İbn Teymiyye'den önce Tevhidin kısımlara ayrılmasını ima edenler, bundan bahsedenler oldu. Yani Tevhidi 3 kısma ayırmak İbn

Teymiyye'ye has değildir. Âlimlerin Tevhidi öğretmek için seçtikleri bir yöntemdir ve ilmi öğrenmekten ve özetlemekten gelir. Eskiden insanlar grameri önceden bilirlerdi. Zaman geçtikçe insanların Fasih Arabçaya olan ilgisi gevşemeye başladı ve Arabça bir taslak yapmak, bir ihtiyaç haline geldi. Böylece insanlar gramer kurallarını öğrenebileceklerdi. Bu ihtiyaç haline gelmeden önce kuralları tabi olarak bilirlerdi. Yani onlar Arabçayı zaten biliyorlardı ancak zaman geçtikçe yeni nesillere- gelecek nesillere öğretmek için ana hatlarını çizme ihtiyacı duydular. Usul El Fıkıh ve Tecvid kaideleri içinde aynı durum geçerli oldu. Tecvid'in ana hatları çıkartıldı -izhar, ihfa, iklab, idğam, el muduud- bildiğiniz gibi. Onları taslak haline getirmek zorunda kaldık ki zamanla anlaşılabilsin.

Bir başka mesele, daima (Rububiyet-Ulûhiyet ve İsim ve Sıfat) kısımlarından bahsediliyor dördüncü bir kısmı yok mudur? Dördüncü kısmı *Tevhid El Hakimiye*- Hâkimiyet(Yönetim) Tevhididir. Daha önce bahsettiğim gibi âlimlerin (Ebu Hanife, İbn Munda, İbn Cerir ve benzerleri) Tevhidden üç kısımda bahsettikleri görülüyor. İbn Kayyim'in kitaplarına bakarsanız ki ben onun Hâkimiyet Tevhidinden ayrı olarak bahseden ilk kişi olabileceğini düşünüyorum. *El Hâkimiyet* kelimesini onun kitabında okumuştum. Tıpkı onun gibi, ondan sonra bazı Tevhid kitaplarında da *El Hâkimiyet Tevhidin*den bahsedildiğini görebilirsiniz.

Dördüncü bir kısım olması ihtilaflı bir meseledir, onu dördüncü bir kısım olarak ayrıca gösterenler muhtemelen yaygın olan bir salgına vurgu yapmak için böyle yaptılar çünkü Allah'ın Şeriatına göre yönetmemek gibi bir salgından muzdaribizdir. Bu yüzden muhtemelen bu duruma dikkat çekmek için onu dördüncü kısım olarak ayrıca ele aldılar. Nitekim geçmişe baktığımızda bazıları Tevhidi ikiye ayırdı. Tevhid iki kısımken, üçüncü bir kısmının vurgulanması meselesi ortaya çıktı, o zaman bu durum Muhammed İbn Abdulvahhab'ın torununun ilgisini çekti ve Tevhidin iki kısım mı yoksa üç kısım mı olduğu tartışmasına ilişkin değerli bir söz söyledi. Onun adı Süleyman İbn Abdillah İbn Muhammed İbn Abdulvahhab'tı (Muhammed İbn Abdulvvahhab'ın torunu) dedi ki "Tüm Tevhidi kapsadığı müddetçe Tevhidi ikiye veya üçe ayırmanızın bir sakınca-

sı yoktur.”

Bu nedenle bazı çağdaş âlimlerin Tevhidi üç kısım yerine dört kısma ayırmayı tercih edenleri bidatçı veya mübtedi olarak değerlendirmesinin yanlış olduğunu düşünüyorum. Ancak ben, Tevhidi öğretirken üç kısım olarak öğretiyorum. Hedef kitlenizle alakalı bir yol seçersiniz. Sadece Tevhid de değil, diğer meselelerde de öyle. Ben kendi muhataplarıma ilişkin bir yol seçerim bir başkası kendi hitap ettiği kitleye ilişkin farklı bir yol seçer iş ki hitap edilen kitle anlayabilsin. Dolayısıyla Tevhidi dört kısımda anlatanları mübdeti olarak görmemelisiniz. Bu meselede, ben şahsı olarak Tevhidi üç bölümde anlatmayı daha uygun görüyorum ve şahsen bunu tercih ediyorum. Tevhidi Rububiyet-Ulûhiyet- Esma ve Sıfat olarak bölmek şahsi bir tercihtir.

Neden? Çünkü *El Hâkimiyet* bir şekilde Rububiyet ve bir şekilde Ulûhiyet ile ilgili olabilir. Bu yüzden dördüncü bir kısım olarak bölme zorunluluğu görmüyorum. Eğer kastınız Allah’ın kâinatın yöneticisi olması ise bu Hakimiye şekli Rububiyet Tevhidi’ne girer. Eğer size birazdan anlatacağım şeyi(yani Yönetimde Şirk) kast ediyorsanız – yani Allah’ın hükmüne teslim olmayı kast ediyorsanız (yani kişinin Allah’ın Şeriatını kabul etmesi, yerine getirmesi-uygulaması, sadece Allah’ın hukukunu-hükmünü tek kanun olarak kabul etmesi)ise bu da Ulûhiyet Tevhidi’ne girer. Dolayısıyla Hâkimiyetin, Bir Rububiyet ve bir Ulûhiyet yönü vardır. Bu *La ilahe illallah*’ın hükmüne çok benzerdir. Bazıları 7 bazıları 8 şartının olduğunu söylediler. Örneğin Tağutu İnkâr Etmek(*Küfr bit Tağut*) yedinci şartın içinde yer alsa da önemine binaen bazıları sekizinci şart olarak ayrıca ele aldılar.

Mürcie’nin patladığı ve yayıldığı günlerde, o eski günlerde de benzeri durumlar oldu. Selef imanın amel, söz ve inanç olduğunu söylerdi. Amel(hem dilin hem organların her ikisinin ameli) daha sonra imanın söz ve inanç olduğunu söyleyen Mürcie ortaya çıktığında Selef “amelin şartları söz ve inançtır demeye başladı ve böylece ameli imanın şartlarına eklediler. Amel şartını da imana eklediler çünkü Mürcie ile karşı karşıyay-

dılar, çünkü daha önce bizimle Mürcie arasındaki meseleyi açık etmeye ihtiyaç yoktu keza aramızdaki farka dikkat çekmeye de ihtiyaç yoktu. Dediğim gibi günümüzde Şeriat haricinde yönetmek bir salgın haline geldiği için bazıları dördüncü bir ayrıma ihtiyaç duyduklarını hissetti ve aklı başında olan kimse bundan şüphe etmez.

Ancak ben Tevhidi üç kısımda ele alma tercihime sadık kalacağım eğer Hâkimiyet meselesine önem vermek istiyorsanız bunu üçüncü kısım altında yapabilirsiniz. Örneğin Muhammed İbn Abdulvahhab'ın yaşadığı zamanlarda mezarlara-kabirlere ibadet etmek, onları türbelere çevirmek, onlara kurban kesmek bir salgın gibiydi. Günümüzün salgını ise Allah'ın Şeriatına göre yönetmemektir. Bunu vurgulayabiliriz, ama üçüncü kısmın altında. Başka biri bunu dördüncü bir kısım olarak öğretme yolunu seçtiyse ki benim tercihim bu değildir, o kişi bir mübtedi değildir. Farklı bir öğretim yöntemini benimsemiştir.

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ: YÖNETİMDE ŞİRK

Bunu söyledikten sonra, Ulûhiyet Şirkinin üçüncü türüne geçiyoruz. İtaatte veya Yönetimde Şirk. Ve bu Şirk ayrıca Allah'a itaat ettiğiniz gibi Allah'tan başkasına- başkalarına itaat etmek demektir.

اِتَّخَذُٓوا اَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَٓا اُمِرُٓوا اِلَّا لِيَعْبُدُٓوا اِلٰهًا وَاحِدًا

"Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını ve rahiplerini rabler edindiler ve Meryem oğlu Mesihi'de. Oysa onlar tek olan ilaha ibadet etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar..."(Tevbe: 31)

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu ayeti okuduğunda Adiy İbn Hatem(radiyallahu anhu) "Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem), onlar hahamlarına ve rahiplerine ibadet etmiyorlar" dedi.(çünkü eskiden o da Hristiyandı) Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Evet ediyorlar, onlar rahip ve hahamlarına ibadet ediyorlar. Haham ve rahiple-*

ri Allah'ın haram kıldığını helal, Allah'ın helal kıldığını haram yaparlar. Yahudiler ve Hristiyanlar da bu konuda onlara tabii olurlar ve onlara uyarlar. Onlar aslında onlara ibadet ederler. Bu onların ibadetidir" dedi. Yani haram ve helal meselelerde onları dinlemeleri bir ibadet meselesi haline geldi.

Yedinci cildinde İbn Teymiyye bu konudan bahseder. Ve belirtir, "Onlar, onların Allah'ın Dinini değiştirdiklerini bilerek rahiplerinin ve hahamlarının helal ve haram dediklerine kulak verdiler ve uydular. Onlar, rahiplerine ve hahamlarına Secde etmese de bu yaptıkları Şirktir. Aslında onların yeni bir hüküm, yeni bir kanun yaptığını bilerek Haram ve Helal kılmada onları dinlemeleri velev ki onlara Secde etmeseler onlara Namaz kılmasalar da Şirktir." Ben, İbn Teymiyye'nin ifadesini biraz revize edeceğim. Her kim, Allah'ın Dinini değiştirdiklerini bildiği halde demokrasi kanunlarından veya diğer insan yapımı kanunlardan veya ideolojilerden hukukunu-mevzuatını (Helal ve Haram) çıkarırsa aslında demokrasi kanunlarına veya hüküm çıkardığı diğer insan-yapımı kanunlara ibadet ediyor demektir. Onlara tabii olarak Şirk işler, velev ki kişi demokrasi veya diğer insan-yapımı kanunlara Secde etmese veya Namaz kılmasa da fark etmez. Örneğin Âlimler, azizler ve İmamlar- Önderler olduğunu iddia ettikleri kişilere körü körüne itaat edenlerin(mesela 12 imam) onları Helal ve Haram kaynağı olacak noktaya getirmeleri Kur'an ve Sünnette Helal ve Harama karşı çıkmaları demektir ve dolayısıyla onlara ibadet etmeleri demektir. Bu, İbn Teymiyye'nin bu konuda bazı söylemlerinin bir özetidir.

Kendi akıllarına ve mantıklarına göre Kur'an ve Sünneti reddeden felsefeciler ve bazı modernistler örneğin kendi akıllarına ve mantıklarına Kur'an ve Sünnet üzerinde öncelik verirler ve onların zihinlerinin onlara söylediği şeye göre Kur'an ve Sünneti yargılarlar ve Kur'an ve Sünnete sarılanları bidatçı ve Küfür ehli diye adlandırırlar- velev ki onlar kendi akıl ve mantıklarına Secde ediyor olmasalar da gerçekte böyleleri Allah yerine kendi akıl ve mantıklarına ibadet etmektedirler.

Yönetimde-Hâkimiyette-Hükmetmede Şirk konusunda bazı pratik örnekler verelim. **Birinci örnek** Allah'tan başkasının hükmünün, Allah'ın hükmüne denk veya Allah'ın hükmünden daha iyi olduğunu düşünen kişidir. Bu kişi bir Müşriktir ve Büyük Şirk işlemiştir çünkü apaçık ayetlere inanmamaktadır,

اَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

"Yoksa onlar cahiliye hükmünü mü arıyorlar? Yakin olarak inanan bir toplum için Allah'tan daha güzel hüküm veren kimdir?"(Maide: 50)

اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ

"Allah, hâkimlerin hâkimi değil midir?"(Tin: 8)

Bunlar retorik sorulardır ve bir cevaba ihtiyaçları yoktur. Bu bir beyandır, açıklamadır, cümledir.

Bir diğer örnek Allah'tan başkasının hüküm verebileceğinin caiz olduğunu sadece düşünen kişidir. Bu da Büyük Şirktir. Neden? Çünkü bu kişi, Allah'ın emrinden başkasıyla hükmetmeyi yasaklayan ayetler, hadisler ve icmaya karşı gelmiştir. **Bir başka örnek** yaptıkları kanunların-şeriatların, Allah'ın kanunlarına denk veya Allah'ın kanunlarından daha iyi olduğuna inanarak Kur'an ve Sünnetten farklı kanunlar yapmak veya Şeriat yapmaktır. Bu da Büyük Şirktir.(Yani Allah'ın emrettiklerine aykırı hükümler koymak) **Dördüncü bir örnek** Allah'ın hükmünden başka hükümlerle hükmeden kişilere isteyerek itaat eden ve kabul eden kişidir. Kabul etmesi Kur'an ve Sünnetin üzerinde öncelik vermesi demektir ve Allah'ın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle yönetmenin bir sorun olmadığını düşünmesi ve o hükümlerin Allah'ın hükmüne benzer veya Allah'ın hükmünden daha üstün olduğuna inanması onun Allah'ın hükümlerinden razı olmadığını veya bundan rahatsız olduğunu gösterir.

وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

"...Kim, Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir."(Maide: 44)

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَرِهُوا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ

"Çünkü onlar Allah'ın indirdiklerini kerih gördüler ve Allah ta onların amellerini geçersiz kıldı."(Muhammed: 9)

Bununla ilgili kısa bir not. Bu konuda çok uzun bir konuşma yapabilirim ancak özetlemek istiyorum. İki İmamın (İbn Teymiyye ve Muhammed İbn Abdulvahhab) özellikle bu konuda birkaç sözünü okuyan bazı kişiler sağda solda insanları Müşrik ilan etmeye başlaması çok sık yaşanmaktadır. Bu inşa'Allah hakkında bir kitap yazmayı düşündüğüm bir konudur. Ancak şimdilik kısaca çabuk bir özet yapacağım. Esas olarak Batı'da olanların başına gelen bir meseledir. Örneğin yasal bir yolla devasa bir kaybını veya çocuklarının velayetini almaya çalışan birisinin başına bu durum gelir. Eğer bir kişinin kalbi Allah'a iman ile doluysa ve kendisinde aşırı ve ciddi bir zorluğa neden olan hakkını almak için yasal yola başvurursa, örneğin devasa-yıkıcı bir kayıp yaşaması veya çocuklardan birinin velayetini kaybetme ve çocuğunun gayri-Müslimler arasında büyüyecek olması gibi bir durum söz konusuysa, yani kişinin aşırı ve yıkıcı bir kaybı söz konusu ise ve tek amacı kendisinden alınan bir hakkı korumak ise Batı'da bir mahkemeye başvurduysa o takdirde bu kişiye Müşrik demezsiniz. Elbette bu kişinin Tağutu İnkâr etmesi, Allah'a iman etmesi gerekir ve o sadece bir hakkını geri alacaktır.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) El Mutayyibiyn(İyilik Yapanlar) anlaşmasına şahit oldu. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) övdüğü bir anlaşmaydı ve anlaşma adını (طيّب)- *Tayyib* den- yani iyilikten- iyiden gelir, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

شَهِدْتُ مَعَ عَمُومَتِي حِلْفَ الْمُطَيِّبِينَ , فَمَا أُحِبُّ أَنْ أَنْكُثَهُ , وَ أَنَّ

لِي حُمْرَ النِّعَمِ

“Kuzenlerimle(veya Amcalarım) birlikte Mutayyibiyn Anlaşmasına şahit oldum. O’ndan geride durmayı sevmedim. Ve gerçekten o anlaşma benim için kızıl develere sahip olmak gibidir.”

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Peygamberlikten önce yapılan bu anlaşmayı övdü ve ona dâhil oldu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hem onu övdü ve anlaşmaya Benu Hişam ve Benu Zehran katılmıştı ve İbn Ced’anın evinde yapılmıştı. Anlaşma zulme uğrayan veya hakkı gaspedilenlerin haklarını alıp onlara geri vermek içindi. Bu anlaşmayı hazırlayanlar, hükmünü belirleyenler insanlardı buna göre zulme uğrayan kişilerin sorunlarını çözüme kavuştururken çıkan kararı kabul etmek zorundaydılar. Bu anlaşmayı Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) övdüğünde, cahiliye döneminde ona katıldığında ve Peygamberlikten sonra da bu anlaşmayı övdüğü için kimse Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Tağut yasalarını onayladığını söyleyemez. Bu anlaşma haksızlığa-zulme uğrayanların sorunlarını mahkemede çözmek şartını içeren liderlerin(-Küfrün başları) imzaladığı bir anlaşmaydı. Keza Sahabiler, Necaşi’nin huzuruna çıkarıldıklarında sanki bir mahkemenin huzuruna çıkmışlar gibiydi. Onların buna mecbur edildiklerini söyleyemezsiniz çünkü Mekke’ye geri dönme seçeneğine sahip olabilirlerdi.

El Haccac İbn Ellaat Es Sulemi’nin kıssasında daha çok ve daha açık bir delil vardır, o bir Sahabiydi, ve çok zengin bir tüccardı. Hayber Savaşından sonra Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve Mekke’ye geri dönmek ve bir müddet orada yaşamak için izin istedi. Borçlarını geri alabilmek için bir müddet orada yaşaması ve Kureyşe karşı nazik olması gerekiyordu. Gitmek ve Kureyş liderleriyle konuşmak zorundaydı ve onlara karşı tatlı ve nazik olması gerekiyordu ki borçlarını geri alabilsin. Hatta bir ölçüde Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında kötü konuşmak zorunda kalabileceğini Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) söyledi ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona izin verdi, gidip istediğini yapmasını söyledi.

Bu, üzerine tam bir kitap yazılması gereken bir meseledir ve ben bu konuyu daha açık ve her iki görüşleriyle birlikte tam bir şekilde açıklayabilirim. Burada ki nokta, insanları Tağut mahkemelerine başvurmaları için cesaretlendirmemek, tağut mahkemelere başvurmayı teşvik etmemektir ve biz elbette bundan bahsetmiyoruz. Burada kalbi imanla dolu olan, Tevhidle dolu olan ve Tağutlardan nefret eden, Tağutları hor gören bununla birlikte kendisinde ağır-yıkıcı bir zorluğa neden olarak hakkının kendisinden alındığı ve tağut mahkemesine başvurmaktan başka bir yolla hakkını geri alması mümkün olmayan istisnai bir durum söz konusudur. Neyin bir zorluk teşkil ettiğine dair her durum ayrı ayrı değerlendirilir. Bu bir Zaruret meselesidir ve aşırı zorluğu neyin oluşturduğunu genelleştiremeyiz. Büyük bir felaket veya kayıp veya yıkımdan bahsediyoruz, küçük değil. Eğer kişi Tağut mahkemelerine başvurmadan o büyük felaketle baş edebiliyorsa, tağut mahkemelerine gitmesin. Ve Allah'tan telafisini istesin.

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

"...Kim Allah'tan sakınırsa, O ona bir çıkış yolu verir"(Talak: 2)

Eğer kişi bir meseleyle baş edemiyorsa, aşırı bir zorluk varsa hakkını geri almasının başka bir yolu yoksa ve hakkını geri almak için mahkemeye başvuruyorsa ve kalbi de Allah'ın kanunlarını tam kabul ediyor ve Tağutu hor görüyorsa, bu kişiye Müşrik Kâfir diyemezsiniz. Bu benim açımdan böyledir.

Birkaç ay önce, bir grup kardeş benden sağda solda koşturup bir diğer kardeşi Müşrik Kâfir oldu diye haber veren bazı arkadaşları ile konuşmamı istedi. Onların böyle davranmasının sebebi söz konusu kardeşin kendisinden bir kız evladını Müşrik Kâfire olarak büyütecek olan bir kadından kızının velayetini almak için yasal bir savaş açmasaydı. Kendi kızının velayetini almak için bir mahkemede mücadele veren bir kardeşe mahkemeye başvurdu diye Müşrik Kâfir diyorlardı. Onların bu davranışlarına delili İbn Teymiyye ve Muhammed İbn Abdulvahhab gibi bizi bazı

meşhur âlimlerimizin dini yazılarından bağlam dışında alınmış alıntılardı. Onlarla konuşmaya gittim ve onlar *Küfr bit Tağut*- Tağutu reddetmek sözlerini tekrarlayıp durmaya başladılar. Bilirsiniz bazı insanlar için *Küfr bit Tağut* konusu bir kabuk gibidir ancak içinde ne olduğundan haberdar değillerdir. Neyse tartışmanın sonunda, onlardan birine sordum hangi âlimleri örnek alıyorsun? Bir numara kim olduğunu iyi biliyorsunuz sonra ikinci sırada Şeyh Ali Hudeyr'in adını verdi. Onun fetvalarını sevdiğini söyledi, bilirsiniz onun Tekfir ile ilgili fetvaları delillerle doludur ve Şeyh Ali Hudeyr neyi konuştuğunu bilir. Beni bir kenara bırakın ve Şeyh Ali Hudeyr'in bu konuda yazdıklarını okuyun dedim. Bana onun kitaplarından birinin adını verdi ve bende Şeyh Ali El Hudeyr'in bahsettiği o yere gitmesi için yönlendirdim. Allah Şeyh Ali El Hudeyr'i sabit kılsın, onu ve kardeşlerini, tüm kardeşlerimizi sabit kılsın, esaretten kurtarsın.

Tüm bu meseleler hakkında genel bir söz söylememiz gerekirse, eğer bir kişi İbn Teymiyye ve Muhammed İbn Abdulvahhab'ın çalışmalarını tamamını iyice incelemediyse onların yazım stilini bilmiyor demektir ve böyle bir kişi oturup onlardan bağlam dışında alıntılar yapmamalı sağda solda insanlara Kâfir ve Müşrik dememeli ve onları Tekfir etmemelidir. Özellikle İbn Teymiyye ile ilgili eğer onun tüm çalışmalarını okumadıysanız ve onun *El Fetaava* eserinin tamamını okumadıysanız ondan hemen alıntı ve aktarı yapma statüsünde olduğunuzu düşünmeyin. Kişinin kendi seviyesini ne kadar yüksek düşünmesi umurumda değildir. İbn Teymiyye'nin çalışmalarını bilmeyenler için onun çelişkili görünen birçok meselesi vardır. Örneğin Şaban ayının yarısı hakkında son görüşü. Onun çalışma tarzını bilmeyenler için çelişkili görünen meselelere sahiptir.

Örneğin İbn Teymiyye'nin *El Fetaava* eserinin bir cildinin bile kapağını açmamış birini görürsünüz. Elbette o çalışmayı, incelemeyi bir kenara bırakın o kişi muhtemelen asla sayfa sayfa baştan sona okumadı da. Aslında *El Fetaava*'yı okuyacak dili de bilmez ancak Tekfir ve Şirk meselelerinde ikinci hatta üçüncü elden çevirilerden alıntılar yapar. İşte bizim İbn Teymiyye ve Muhammed İbn Abdulvahhab gibi âlimlerin eserlerini şerh

etmemizin ve açıklamamızın sebebi bu durumdur. Vallahi, Muhammed İbn Abdulvahhab'ın yazdığı stilde yazılan kitaplar vardır. İşte bu yüzden sözcüklerin anlamını, bir Fetva ile bir başka Fetva arasında çelişkili görünen durumları, o iki fetvayı nasıl birleştirilebileceğini ve şartlarını açıklamak ve göstermek için onlarca yılını böyle dev âlimlerin eserlerine adamış âlimlerimiz vardır.

Âlimlerin alıntılarını, âlimlerin ait olmalarını istedikleri yerlere koyun, kendinizin ait olmalarını istediğiniz yerlere değil ve ilmin devlerinin bile ihtilaf ettikleri meselelerde insanları Müşrik Kafir ilan etmeyin. İşte benim söylemeye çalıştığım şey budur. Evet, bu mesele ihtilaflı bir meseledir, ancak eğer bir kişi kalbi imanla dolu olduğu, tağutlardan nefret ettiği halde bir hakkını almak için mahkemeye başvurursa onu Kâfir olarak ilan etmeyin! Bu ilmin devlerinin ihtilaf ettikleri bir meseledir, o yüzden bu meselede insanları Kâfir ilan etmeyin. Dediğim gibi bu meselede Şeyh Ali El Hudeyr ve diğerlerinin yazılarını okuyabilirsiniz eğer Allah izin verirse bu konuda ayrıntılı bir kitap yazacağım.

Devam edelim. Yönetimde-Hükmetmede-Hâkimiyette Şirk konusunda dört örnekten bahsettim. **Beşinci bir örnek** Allah'ın Şeriatından başka bir hükme-kanuna-kurala insanları çağırmaktır, örneğin kadınların hicabsız-nikabsız sokağa çıkmasına izin veren kanunlara çağıran biri veya toplum içinde faize izin veren kanunlara çağıran biri veya bir erkeğin aynı anda dört kadını eş almasına izin veren kanunun iptaline çağıran biri gibi. Böyle çağrılardan herhangi birinde bulunmak Büyük Şirktir ve kişinin İslam'ını geçersiz kılar çünkü böyle bir çağrı bu meselelerde Allah'tan başkasının kanunlarının daha güzel olduğunu düşünen ve Allah'tan başkasının kanunlarına hayran olan bir kalpten kaynaklanır. Böyle bir çağrıda bulunmak açıkça ve net bir şekilde Allah'ın kanunlarına olan nefreti gerektirir. Bu da Büyük Şirktir. Böyle bir kişi muhtemel bir Münafıktır çünkü size bir Müslüman olduğunu ve Müslümanların bir destekçisi olduğu söylüyordur muhtemel Cuma namazı kıldığına dair size bir görüntüde verecektir.

Haram olan bir meseleyi Helal ilan eden kişi eğer samimi ve gerçek bir müçtehidse o zaman durum tamamen değişir. Bir müçtehid hata ile Haram bir meseleyi Helal veya tersi ilan edebilir, âlimlerin ana hatlarını çizdiği mazuret veya mazur görülen konulardan biri budur. Örneğin böyle bir müçtehid için en olası durum şu olabilir, bir mesele ilgili Hadis ona ulaşmadığı için o mesele ilgili Hadisten haberdar olmadığı için Hadise göre Haram olan o meseleyi Helal kılmıştır. Meşhur ve samimi bir müçtehidin yaptığı bir hata Küfür veya Şirk değildir. Hatta bir günah bile değildir, aslında karşılığında bir sevap kazandığı bir ameldir. Ancak kişi verdiği hükmün yanlış olduğunu bilir ve bilerek Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yolundan başka bir yola tabii olursa o takdirde Şirktir.

İbn Teymiyye *El Fetaava* üçüncü cildinde bir kişinin Helali Haram veya Haramı Helal yaparsa veya Şeriatı değiştirir veya yerine bir başka Şeriat getirirse Fukahanın icmasına göre kafir olduğu konusunda konsensüs olduğunu söyler. Otuz beşinci cildinde âlimlerin bu konuya ilişkin sözlerinden bahseder. Ve şöyle der, "Bir âlim, Kur'an ve Sünnet bilgisini terk eder ve Allah'ın ve Rasulünün(sallallahu aleyhi ve sellem) kanunlarına karşı olan bir hükme tabii olursa, mürtedlerin yasalarına tabii olursa o zaman ahirette cezalandırmayı hak eder ve bir mürted olur."

İbn Kesir *Vel Bidaye ve En Nihaye* on üçüncü cildinde dedi, "Her kim, Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) indirilen Şeriatı terk eder-bırakır ve Şeriattan başka kanunlarla yönetilmeyi seçerse bir Kâfirdir." Yani Kur'an ve Sünneti terk edip, Tevrat ve İncil hükümlerine başvurmayı kastediyor. İbn Kesir sözlerinin devamında onların kanunlarının(Tevrat ve İncil) belli bir noktada Allah'ın kanunları olduğunu, onlar neshedilmeden ve insanlar tarafından değiştirilmeden önce Allah'ın insanlara gönderdiği kanunları olduğunu belirtti. Sonra bir zamanlar Allah'ın kanunları olmalarına atıfta bulunarak bugün onlar neshedildiği için onlar hakkında hüküm buysa başka kanunlarla yönetilmeyi seçen birinin durumunu siz hayal edin! Dedi. Dolayısıyla kim böyle yaparsa icma ile bir kâfirdir, dedi.

Edhvaa vel Beyan da bazı delilleri zikrettikten sonra Eş Şankıti güzel bir söz aktardı. Şu alıntının güzelliğine bakın ve ben bu güzel sözü severim- Eş Şankıti dedi, "Her kim şeytanların insanların dilinden yaptığı insan-yapımı kanunlara tabii olur veya Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) dilinden Allah'ın Şeriatına karşı olan bir yola tabii olursa böyle bir kişinin bir Kâfir ve bir Müşrik olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktur. Bundan şüphe duyan tek kişi, Allah'ın basiretini körelttiği, vahyin aydınlığından kör ettiği kişidir."

Şeyh Muhammed İbn İbrahim(rahimehullahu) şu ayet zikredildiğinde şöyle dedi,

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ فيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ

"Hayır, Rabbine andolsun aralarında çıkan herhangi bir meselede seni hakem yaparak..."(Nisa: 65)

"Allah, tartıştıkları meselelerde, aralarında çıkan sorunlarda Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) hakem kılmayanın, onun hükmüne başvurmayanın imanını reddetti. Bu üzerine yemin edilerek yapılan bir reddir."

Bu konuda söylenecek birçok şey var ancak bunun yeterli bir özet olduğunu sanıyorum.

YAZARIN DELİLİ

Sonunda yazar aşağıdaki ayeti delil olarak kullanıyor,

وَالدَّلِيْلُ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا

Bunun deli şudur: ***"Şüphesiz mescidler Allah'a aittir o yüzden Allah ile beraber hiç kimseyi çağırmayın."(Cinn: 18)***

İbadet edilen yerler-mekânlar sadece Allah'a aittir. Bu yüzden Allah dı-

şında kimseye çağrıda bulunmayın, dua etmeyin. Bu ayetlerden birkaç defa bahsettik. İbadet edilmeye layık olan, ibadet edilme hakkına tek başına sahip olan Allah'tır.

Bu ayet temel olarak Allah'ın Ulûhiyet Tevhidini özetliyor. (اَنَّ) -*Enne* – Tevkiyd içindir. Tevhidin sadece Allah için olduğunu teyit eder. Peki, neden Allah mescidlerden bahsetti? Neden bu ayette mescidlerden bahsedildi? İlk olarak bunun nedeni Allah'a dua edildiği ve Allah'a çağrı yapıldığı içindir (دعاء المسألة)- *dua el mes'eleti* – bahsettiğimiz gibi bir ibadettir ve doğrudan Allah'a yapılır. Ve Mescidler bunun içindir. Mescidler, Allah'a ibadet edilen yerlerdir. Farz ve Sünnet Namazlarının kılındığı, eğitim ve öğretimin yapıldığı yerlerdir. *Dua El İbadet*in yapıldığı yerlerdir. *Dua El İbadet* bildiğiniz gibi diğer tüm ibadetleri kapsar.

Dua El İbadet olarak adlandırılır çünkü *Dua El Taleb* de olduğu gibi doğrudan Allah'tan istemeseniz de, Namaz, Oruç ve diğer İbadetleriniz Allah'tan Cenneti istemenizin bir yoludur. O ibadetleri vesile kılarak Allah'ın sizi Cehennemden uzak tutmaya yardım etmesini istiyorsunuz. O ibadetleri, o amelleri vesile ederek Allah'tan sizden razı olmasını istiyorsunuz. Mescidler işte bu tür ibadetleri ki -onlar bütünlük halinde olan tüm ibadetlerdir- gerçekleştirmek içindir. Böylece ayette mescidlerde Allah'tan başkasına dua etmeyin ve mescidlerin dışında da aynı şekilde Allah'tan başkasına dua etmeyin demektir.

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ

"Rabbiniz buyurdu ki Bana dua edin size icabet edeyim..."(Mü'min: 60)

Burada ki Dua, *Dua El Mes'eleti*'dir, yani Ya Allah bana ver, demektir. Bazı âlimler bu ayet Dua El İbadettir dedi. Yani İbadetin tüm türleri demektir. Ben sadece Dua El İbadet ile Dua El Mes'eleti açıklamaya çalışıyorum. Eğer ayetteki mana Bana dua edin ise (*Dua El Mes'elet*), ayetin sonunda söylediği size icabet edeyim yani Allah'ın sizin talebiniz her

neyse size vereceği demek anlamına gelir, eğer ayetteki mana *Dua El İbadet* ise o takdirde ayetin sonu Sizin ecrinizi vereceğim demektir. Ben sadece iki İbadeti size göstermeye çalışıyorum.

وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا

"Şüphesiz mescidler Allah'a aittir o yüzden Allah ile beraber hiç kimseyi çağırmayın."(Cinn: 18)

Her iki İbadet türünü kapsar(*Dua El Mes'elet* ve *Dua El İbadet*). Başka inanç sahipleri kendi ibadet yerlerinde ibadet ederken Şirk işlerlerdi. Bu yüzden Allah size bu ibadet yerlerinde Şirk işlemeyin ve ayrıca o ibadet yerlerinin dışında da Şirk işlemeyin diyor. Bazıları "Mescidlerden kasıt tüm kâinattır çünkü sahih Hadisten Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) diğer Peygamberlerden ayıran bir özelliğinin ve yine bu Ümmete has bir özellik olarak ona tüm dünyanın mescid kılınmasını olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla burada mescidlerden kasıt tüm kâinatın Allah'ın mescidi olduğudur ve dolayısıyla tüm dünyada Allah'tan başkasına ibadet etmeyin demektir" dediler.

Sa'id İbn Cübeyr dedi,

اَنَّ الْمَسَاجِدَ

"Secde organları- alın(burun dahil), eller, diz ve ayaklardır. Demek istediğim- bu organlar sadece Allah rızası için Secde yaparlar, dolayısıyla Allah'tan başkasına Secde etmeyin" dedi. Siz hangi anlamı alırsanız alın ayette açıkça bir şeyi ifade etmektedir- Allah rızası için İbadetlerinizde saf Tevhidi tesis etmeli, saf Tevhidi gerçekleştirmelisiniz.

SONUÇ

Bu bölümle inşa'Allah konuyu sonuçlandıracağız. Allah bize faydalı ilim versin ve Allah bu öğrendiklerimizden ve önceki derslerde öğrendiklerimizden bizleri faydalandırsın. Allah'a(subhanehu ve teala) duam derslere

böylesine istekli katılım gösterdiğiniz ve öğrenmeye gayret ettiğiniz için size ecir versin. Bundan özellikle bahsetmek zorundayım. Bizim derslerini çevrimiçi-online takip eden İlim Talebelerine yönelik kalbimde çok çok özel bir yer vardır. (أسأل الله سبحانه وتعالى أن يجزيهم خيرا- *Es'elullahe subhanehu ve teala en yecziyhim hayra* – Allah'a duam onları hayr ile iyilikle, ecirle mükâfatlandırmasıdır. Yüce Allah (subhanehu ve teala) bu Tevhidi öğrenmek ve uygulamak için ayırdığınız zamanı Ahirette mizanınızda en ağır ameliniz yapsın. Allahumme Aamiiin.

Sadece Allah rızası ve sadece O'nun uğruna toplandığımız gibi, bu dünyada muhtemelen asla karşılamayacağım saf Tevhide susamış olan nice kimseler vardır. Bir kişi bu çağda Ümmetin geçtiği böylesi koşullar altında ilim arayışında olduğu için böyle kimseleri sadece Allah rızası için sever. Allah'a duam Kıyamet Gününde Arş'ının Gölgesi altında ve sonra Cennetlerde güzel mekânlarımızda bizleri bir araya getirmesidir. Bu yaptığımızı maddi bir kazanç için yapmıyoruz ancak Allah ile bir ticaret bir iş anlaşması yaptık- asla zarara uğramayacak kesin ve sürekli bir kazanç.

اِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللّٰهِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ لِيُوَفِّيَهُمْ اُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِه اِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ

"Gerçekten, Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan açık ve gizli olarak infak edenler asla zarara uğramayacak bir ticaret umabilirler. Onlara ecirlerini tam ödesin ve O'nun lütfundan fazlasını vermesi içindir. Muhakkak Allah bağışlaması bol olan ve çok karşılık verendir."(Fatır: 29-30)

Allah'tan isteğim gruplar halinde Tevhidi öğrenenler olarak çağrılanlardan olmamızdır.

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتّٰى اِذَا جَاؤُهَا وَفُتِحَتْ

اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ

“Rablerinden sakınanlar bölükler halinde cennete sevk edilirler hatta oraya vardıklarında onun kapıları onlara açılır ve onun bekçileri onlara ‘size selam olsun, ne hoşsunuz, ebedi kalmak üzere cennete girin derler.”(Zümer: 73)

Gruplar, bölükler halinde Cennete girmek için çağrılacaksınız ve Allah’a duam O’nun uğruna Tevhidi öğrenen bu Ümmet içinde garipler olarak, saf Tevhidi uygulayanlar olarak hep birlikte o gruplardan birine bizi dâhil etmesidir.

DERS 20

El Usuul El Selaase Şerhi yirminci dersindeyiz ve uzun bir Ramazan molasından sonra tekrar bir aradayız. Önceki derslerimizde bu kitabın yapısından ve bölümlerinden bahsettim yani kitabın nasıl organize edildiğinden bahsettim. Dileyenler önceki derslere bakabilirler ve bu kitabı anlamak için bunu bilmek önemlidir. Kısaca şimdiye kadar yaptıklarımızı size özetleyeceğim.

Bölüm Bir - Dört Temel Giriş Meselesiydi; İlim, Amel, Tebliğ ve Sabır. Daha sonra Bölüm İki'ye geçtik ve Bölüm İki'nin altına Üç Mesele girer dedik. Birinci Mesele Rablık ve Yaratıcılık'la ilgiliydi ve hatırlarsanız kendi içinde birçok alt başlığının olduğunu belirttik. Bölüm İki'nin İkinci Meselesi Şirk idi ve Şirkin karşıtı elbette Tevhiddir. Bu noktada ara vermiştik. Şimdiki konumuz Üçüncü Meseledir. Vela ve Bera Meselesidir. İngilizce olarak en yakın terimin ittifak-müttefiklik ve ayrışma-kopma olduğunu sanıyorum. Ancak biz Arabça terimi yani Vela ve Bera terimini kullanacağız. İttifak ve ayrışma Vela ve Beradır.

Vela ve Bera çok uzun bir konudur. Gençliğimden beri kitap okuduğumda konulara göre başlıklarını sınıflandırırım. Birkaç gün önce *Vela ve Bera* altında sınıflandırdığım başlığa baktığımda *Vela ve Bera* hakkında 45'in üzerinde kitap, risale ve kitap bölümü olduğunu gördüm. Bu size bu konunun ne kadar derin ve yoğun olduğunu ve âlimlerin bu konuya ziyadesiyle ilgi ve özen gösterdiğini gösterir. *Vela ve Bera* kendi başına geniş kapsamlı bir dizi çalışmaya layıktır. Çünkü ayrıntılara ayrılır ve Ümmetin bugün ihtiyaç duyduğu *La ilahe illallah*'ın temel bakış açıları da bu ayrıntılar arasındadır. Aslında yazarın torunu Süleyman İbn Abdillah İbn Muhammed İbn Abdulvahhab dedesinin menhecinin taşıyıcısı olan en önemli âlimlerden biridir ve *Vela ve Bera* adında (أوثق عرى الإيمان) – *Evsaku Ariy El İymaan*- İmanın Yakın Bağları adında ayrı bir kitap yazma ihtiyacı duydu.

Biz inşa'Allah herkesin bilmesi gereken temel meselelerden bahsedeceğiz ve gelecekte Allah ömür ve izin verirse ilim talebelerinin duymak ve öğrenmek isteyeceği daha ayrıntılı meselelere girebiliriz.

ÜÇÜNCÜ MESELE: *VELA VE BERA*

Yazar diyor,

لثَّالِثَةُ : أَنَّ مَنْ أَطَاعَ الرَّسُولَ وَوَحَّدَ اللهَ

Üçüncü Mesele kim Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) itaat eder ve Allah'ı Tevhidle birlerse,

Dolayısıyla burada yazar kim bu kitapçıkta daha önce tesis ettiğimiz şeyi uygularsa – eğer Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) itaatkârsanız ve sadece Allah'a ibadet ediyorsanız- bu bir şey gerektirir, diyor. Yazarın size söylemeye çalıştığı şey budur. Daha önce tesis ettiğimiz o meselelere sahipseniz o zaman bunlara sahip olmanız bir şeyleri gerektirir. Peki, neyi gerektirir?

لا يَجُوزُ لَهُ مُوَلاَةُ مَنْ حَادَّ اللهَ وَ رَسُولَهُ وَلَوْ كَانَ أَقْرَبَ قَرِيْبٍ

"Onun için Allah'a ve Rasulüne(sallallahu aleyhi ve sellem) karşı olan-düşman olan-muhalif olan kimseye velev ki o kişi ona en yakın olan kişi bile olsa *muvalaat* yani ittifak-dostluk yapmak caiz değildir."

*VELA VE BERA'*NIN DELİLLERİ

Delilin nedir? Bunu nereden çıkardın? O delili olarak şunu zikretti;

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا اٰبَاءَهُمْ اَوْ اَبْنَاءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَشِيرَتَهُمْ اُولٰٓئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْايمَانَ وَاَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فيهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ اُولٰٓئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ اَلَآ اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun, Allah'a ve Rasulü-

ne düşman-karşı-muhalif olanlara velev ki onlar babaları veya oğulları veya kardeşleri ve aşiretleri olsa dostluk ederken bulamazsın. İşte O onların kalplerine imanı yazdı ve onları Katından bir ruh ile destekledi ve onları altlarından ırmaklar akan cennetlere ebediyen girmek üzere girdirdi, Allah onlardan razı oldu ve onlarda O'ndan. İşte onlar Allah'ın grubudur. İyi bilin ki muhakkak Allah'ın grubu olan onlar kurtuluşa ereceklerdir."(Mücadele: 22)

Allah, Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'a ve Ahiret Gününe iman eden insanların, Allah'a ve Rasulüne(sallallahu aleyhi ve sellem) karşı olanlara velev ki onlar kendi öz babaları, öz oğulları, öz kardeşleri, öz akrabaları veya öz aşiretleri de olsa yani kim olursa olsunlar *muvalaat* yaptıklarını göremeyeceksin, diyor.

Allah'a *muvaalat* gösterenler için;

أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْايمَانَ وَاَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ

"İşte O onların kalplerine imanı yazdı ve onları Katından bir ruh ile destekledi."

Bu konuda Mümtehine Sure'sinde daha çok delil vardır;

يَّا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوّي وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَّاءَ تُلْقُونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَّاءَكُمْ مِنَ الْحَقّ

"Ey iman edenler Benim düşmanımı ve sizin düşmanınızı evliya(-dost-müttefik) edinmeyin. Siz onlara sevgi duyuyorsunuz oysa onlar Hakktan size geleni inkâr etmişlerdir..."(Mümtehine: 1)

Benim düşmanım ve sizin düşmanınızı *evliya* edinmeyin.

قُلْ اِنْ كَانَ اٰبَآؤُكُمْ وَاَبْنَآؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشيرَتُكُمْ

وَاَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَآ اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِه وَجِهَادٍ فِي سَبيلِه فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِه وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقينَ

"De ki: Eğer babalarınız ve kardeşleriniz ve zevceleriniz ve aşiretleriniz ve kazandığınız mallarınız ve kesada uğramasından korktuğunuz ticaretiniz ve hoşlandığınız meskenler size Allah'tan ve Rasulünden ve O'nun yolunda cihad etmekten daha sevgiliyse Allah'ın emrinin gelmesini bekleyin! Ve Allah fasıklar topluluğunu hidayete erdirmez."(-Tevbe: 24)

Dolayısıyla ayette belirtilenleri veya herhangi birisini Allah'tan daha çok severseniz felaketleri, işkenceleri, zelilliği, katliamları, soykırımı ve aşağılanmayı bekleyin! Bunlar ne zaman oluyor Ya Allah? Herhangi bir şeyi Allah'tan ve Rasulünden fazla severseniz. Yani sadece Allah'ın ve Rasulün(sallallahu aleyhi ve sellem) düşmanlarını sevmeniz de değil, kendi malınızı ve ailenizi Allah'tan ve Rasulünden(sallallahu aleyhi ve sellem) çok sevmeniz durumunda. Hiçbir şeyi Allah ve Rasulünden(sallallahu aleyhi ve sellem) daha çok sevemezsiniz. Sevgi, *Vela*'nın özündedir.

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذينَ اتَّخَذُوا دينَكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارَ اَوْلِيَّاءَ

"Ey iman edenler sizden önce kendilerine kitap verilenlerden dininizi alay ve oyun edinenleri ve kâfirleri evliya edinmeyin..."(Maide: 57)

Dininizi bir şaka bir alay ve oyun olarak kabul eden bir kişiyle nasıl dost ve müttefik olabilirsiniz?! Böyle bir kimseyi dost ve müttefik edinemezsiniz veya *evliya* edinemezsiniz!

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ

خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ اَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيَاتِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

"Ey iman edenler sizden olmayanları dost edinmeyin. Onlar size kötülük ve zarar vermeye çalışırlar, size sıkıntı verecek şeyleri isterler. Onların öfkeleri ağızlarından taşmaktadır. Kalplerinde gizledikleri ise daha büyüktür. Elbette size ayetlerimizi açıkladık eğer akıl ederseniz."(Al'i İmran: 118)

Bitanet – ne demektir? *Bitanet* danışman, koruyucu ve tavsiyeci olarak aldığınız kişiler demektir. İşte bunları dininiz dışında kimselerden edinmeyin, neden Ya Allah? Neden bize bunu söylüyorsun? Nedeni nedir?

لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ اَكْبَرُ

"Onlar size kötülük ve zarar vermeye çalışırlar, size sıkıntı verecek şeyleri isterler. Onların öfkeleri ağızlarından taşmaktadır. Kalplerinde gizledikleri ise daha büyüktür."

Yani sizi bozmak için sizi yozlaştırmak için ellerinden geleni yapacaklardır. Size ciddi şekilde zarar vermeyi arzularlar. Nefretleri zaten ağızlarından taşmaktadır ancak kalplerinde size karşı taşıdıkları daha büyüktür, çok daha kötüdür.

Bunlar Kur'andaki açık ayetlerdir. Yani size kendi cebimden bir şeyler getirmiyorum. Bu konudaki dini metinler Kur'an, Sünnet, Sahabeler ve Âlimlerden ziyadesiyle fazladır.

İmam Hamad İbn Atiik(rahimehullahu) (سبيل النجاة والفكاك) – *Sebili En Necati ve El Fikaaki* (Kurtuluş ve Kaçış Yolu) isimli kitabında dedi;

ليس في كتاب الله تعالى حكم فيه من الأدلة أكثر ولا أبين من هذا الحكم

ـ أي الولاء والبراء ـ بعد وجوب التوحيد وتحريم ضده

İmam Hamad İbn Atiik "Allah'ın Birliğini ispat eden ve onun zıttı olan Şirki yasaklayan delillerden sonra, burada Yüce Allah'ın kitabında *-vela ve bera-* konusundan daha çok net ve kesin delilin olduğu bir mesele yoktur", dedi.

Bu yüzden önce delili aldık ve bu önemli konu üzerine ayet üstüne ayetler, hadis üstüne hadisler örnek vererek derslere devam edebilirdim.

VELA VE BERA'NIN ÖNEMİ

Kısaca değinmek istediğim ikinci nokta *Vela ve Bera*'nın önemidir. Genel olarak nedir? Onu nasıl anlayabiliriz? *Vela ve Bera* denen şey nedir? Özellikle bu ülkede (yani ABD) büyüyen siz gençler için önemlidir. *Vela ve Bera* denen şey nedir? *La ilahe illallah*'ın nasıl bir parçasıdır?

Aslında bu konuyu ispatlamak için tek bir ayete veya tek bir hadise ihtiyaç yoktur. Bu konunun delili bizzat *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah*'tır. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) ile savaşan Kureyşliler *Vela ve Bera*'yı sadece *la ilahe illallah* sözünden anladılar, başka bir şeye ihtiyaç duymadılar. *La ilahe illallah* sözünden bunu bildiler. Bu konu ilk nesillerde herkes için çok açıktı bu yüzden bu konu hakkında yazma, açıklama, şerhetme veya ileri geri tartışma ihtiyacı duymadılar. Çünkü *Vela ve Bera* açıktı. Bu mesele ta ki kendi az gelişmiş akıllarını Kur'an ve Sünnetin önünde öncelik vererek kendi düşüncelerini meseleye dâhil eden felsefeciler ortaya çıkıncaya kadar açıklamaya veya izaha bir ihtiyacın olmadığı açık bir meseleydi. İşte bu olduğunda bu meseleyi açıklamak için âlimlere ihtiyaç duyuldu. O felsefeciler işte bugün bir şey bilmedikleri halde her şeyi bildiklerini sanarak gevezelik edenlerin atalarıdır.

Örneğin Amerikan futbolu hakkında ben hiçbir şey bilmiyorum. Vallahi birkaç defa Amerikan futbolunu öğrenmek için çaba gösterdim ama öğrenemedim. Bu eyalette büyümeme karşı Amerikan futbolunun kural-

larını bilmiyorum. SubhanAllah belki bunu öğrenmeye çalışmama rağmen -ki Allah onu korusun kuzenim profesyonel bir Amerikan oyuncusudur- bir nedenle öğrenmemem için Allah zihnimi engelledi. Bu oyunu asla öğrenemedim, ne yaptıklarını neden oynadıklarını bilmiyorum. Ancak spor konusunda bir şeyi kesin biliyorum. Siz bir Amerikan futbolcusu olarak bir takıma katıldınız ve rakip takımın lehine tezahürat yaptınız ne olur? Meksika'da insanlar futbol için birbirlerine zarar verirler. Neden? Çünkü bu davranış şekli doğal olarak bir takımın parçası olma meselesine gömülüdür, yan bir fıtrattır. Kimsenin sizi bunu açıklamasına ihtiyacınız yoktur.

Bir takımın parçasısınız ve siz bir takım oyuncususunuz dolayısıyla kendi takımınıza sadık olmak ve ittifak kurmak görevinizdir. Bir takıma katıldığınızda bir takımın parçası olduğunuzda rakip takıma tezahürat yapmamanız mantıklı olandır, sağduyudur. Hatta rakibinizin kazanmasını kalbinizden dilemezsiniz. Eğer kalbinizde böyle bir duygu varsa o zaman takımınıza ihanet ediyorsunuz, hainsiniz demektir. Yine rakip takımın koçunu, kaptanını sevgi, övgü ve sadakatle selamlayamazsınız. Böyle bir şey yapamazsınız. Kendi takımınızda gördüğünüz zayıf yönleri gidip rakip takımın koçuna anlatamazsınız. Şakayla olsun, ciddi olsun veya kastınız başka bir şey olsun fark etmez böyle bir şey yapamazsınız.

Biraz daha açıklayayım. Kendi takım arkadaşınız hata yaptığında ki sporda böyle hatalar çok olur- bazen oyuncular sinirlenirler, mevkilerini kaybederler, topu ıskalarlar vs. ve takım birbirine bağırır ve itiş kakışlar diğer takım arkadaşlarının da dâhil olduğu kavgaya dönebilir. Böyle şeyler olur. Sorum şu bu durumda siz rakip takımın koçuna veya kaptanına gidip benim takım arkadaşlarım uygun zamanda bana pas vermiyor diye şikâyet te bulunur musunuz? Veya rakip koçun, kaptanın ve oyuncuların yanına gidip takım arkadaşlarımla kavgamda bana yardım edin, onları perişan edelim, onları hastanelik edelim der misiniz?

Sokak çetelerinin yapısının özü o çeteye yönelik *Vela ve Bera*dır. Tüm dinlerde temel mesele *Vela ve Bera*dır. Ulus Devletlerinin yapısının özü o

ulus devlete yönelik *Vela ve Bera*dır. Eğer mevcut ulus devletlere, milletlere bakarsanız bir ulus devlet veya bir ülkedeki en büyük suçun ülkeye, devlete ve anayasasına yönelik işlenen suç olduğunu görürsünüz. Vatandaşlarının vatana ihanet etmesi o ülkenin o milletin güvenliği için tehlikelidir. İhanet o ülkeye yönelik *Vela ve Bera*dır.

Şimdi sözlerime dikkat edin. Eğer *Vela ve Bera* küçük bir futbol takımı veya Amerikan futbol takımı için bile temelse ve herhangi bir devletin, bir ulusun veya bir milletin ilerlemesi, başarısı ve devamı için temel teşkil ediyorsa o halde neden bugün Müslümanların *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah* için *Vela ve Bera* göstermesi bu kadar güçtür? *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah Vela ve Bera*dır. Bu fıtrattır ve sağduyudur. Sadece *La ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah*ı söylemek *Vela ve Bera*dır. Size bahsettiğim delillerin hiçbirine ihtiyacınız yoktur. Bunun üzerine tek bir ayete bile ihtiyacınız yoktur ancak Allah, bunların hepsini ve Hadisleri bu konunun önemini vurgulamak için indirdi. Günümüzde kandırılmış, aldatılmış münafıklar sizden güya *La ilahe illallah* takımına katılmanızı isterler ancak yanında sizin herkesi ve her şeyi alkışlamanızı, desteklemenizi, yardım etmenizi, herkese ve her şeye yalakalık yapmanızı, yaltaklanmanızı isterler.

VELA VE BERA İNANCINDA HERHANGİ BİR EKSİKLİĞİN OLMASI TEHLİKESİ

Bu önemli bir meseledir çünkü bu konu bir Müslümanın kimliğidir. Tekrarlayayım -*Vela ve Bera* bir Müslümanın kimliğidir. Vela ve Bera bir Müslümanın benliğidir. Bu konuyu kalbinizle tam olarak özümsemeden özellikle gayri – Müslim topraklarda yaşayanlar için bugünün büyükbaba ve büyükanneleri gelecekte Müslüman olmayan torunlar ve torunların torunlarını doğuracaklardır. Ne dedin?! Tekrarlayayım, iyice dinleyin herkes için özellikle yabancı ülkelerde yaşayan Müslümanlar için gerçek *Vela ve Bera* inanç ve anlayışı olmadan, bugünün büyükanneleri ve büyükbabaları(inşa'Allah bize Allah torunlar verecektir.) gelecekte Müslüman olmayan veya gayri Müslim olan torunlar doğuracaklardır.

Ne demek istiyorsun? Size burada ne istemek istediğimi söyleyeyim. Size bir örnekle anlatayım ki anlayın. Çok iyi tanıdığım bir aile vardı hatta size isimlerini bile verebilirim. 1920'ler gibi iki kardeş, Ürdün'den bu ülkeye(ABD) geldi. Kardeşlerden biri yerleşti diğeri geri döndü. Geri dönen ya buradan hoşlanmadı veya burada iken işleri yolunda gitmedi ama geri döndü. Diğeri ise kaldı ve muhtemelen 1920'den itibaren dördüncü veya beşinci nesildir buradalar. Dedeleri Ürdün'e dönenin torunlarının tamamı Müslüman olarak kaldı ve İslam ruhuna sahip kişiler oldular. Yani onlara soracak olursanız hepsi Müslümanım der. Evet, onlardan bazıları saptı bazıları günahkârdır vs ancak inşa'Allah hepsi Tevhid inancına sahiptir ve *La ilahe illallah* kalplerindedir ve inşa'Allah bir gün gerçek İslami öğretilerle gelirler.

Diğer kardeş Amerika'da kaldı ve burada öldü. Ve ondan olan ilk nesil çocuklarının çoğunun öldüğüne inanıyorum. Şimdi bu adamdan olan dördüncü ve beşinci nesil hayattadır. Hatta bir şehirde ziyadesiyle çoğaldılar ve ABD'de o şehre onların adı verildi. 1920'lerde gelip ABD'ye yerleşen o adamın torunları içinde bir tane bile Ben Müslümanım diyen olmadığını biliyor musunuz? Ben onlar Namaz kılmayı ihmal ettiler diye Müslüman değillerdir demiyorum. Onlardan birine dininin ne olduğunu sorarsanız, ya Hristiyandır, ya Katoliktir, ya Budisttir veya Hindudur veya Ateistir, hatta birçoğu ateisttir. Bunu ve detaylarını ilk elden biliyorum. Allah'a duamız onları tekrar Tevhide ve İslam'a hidayet etmesidir. O halde neden diye sormak zorundayız?

Size birçok defa gayri-Müslimlerin *La ilahe illallah* demeye zorlanamayacaklarını söyledik, bu imkânsızdır,

لَآ اِكْرَاهَ فِي الدِّينِ

"Dinde kesinlikle zorlama yoktur..."(Bakara: 256)

İslam bir ülkeyi yönetirken bile İslam hâkimiyeti altında yaşayan gayri-Müslimler vardı. Bir kimseyi zorla Müslüman yapmamız veya Müslü-

man olmaya zorlamamız mümkün değildir. Bir ülke olması gerektiği gibi ideal bir Şeriatla ve ideal bir Halifelikle yönetiliyor olsa bile gayri-Müslimler batıl inanç üzerine olmalarına rağmen Müslümanlardan en yüksek korumayı alırlar. Vallahi Müslümanların yönetimi altında gayri-Müslimlere, bizim gayri-Müslimlerin yönetimi altında bize davrandıklarından çok daha iyi davranılır. Müslüman yönetimi altında gayri-Müslimlere, gayri-Müslimlerin kendi halklarından daha iyi davranılır. Bu ideal bir Halifelikte böyledir.

Aynı zamanda gayri-Müslimlere iyi davranmanın ve onların haklarını vermenin onların tahrif edilmiş, uydurma ve batıl inançlarını hoş görüyoruz demek anlamına gelmediğini söylemeye çalışıyorum. Onlar ehli zimmettir (cizye ehli)zayıftırlar ve savunmasızdırlar çünkü Müslüman yönetimi altında yaşıyorlar. Müslümanlar sayıca çoktur, Müslümanlar popüler ve güçlüdür. Onlar, Müslümanların idaresi ve devri altında yaşıyorlar ve Müslümanlar onları korumak zorundadır, öte yandan kendi çocuklarımıza, torunlarımıza ve kalplerimize onların inançlarının batıl olduğunu ekmemiz gerekir. Kalplerimize, zihnimize, çocuklarımızın zihnine onların taktıkları haçı biri takarsa, onların dinine inanırsa ebediyen Cehennemlik olacağını kazımalıyız. Bunları öğretmek, bunlara kesin bir şekilde inanmak ve bunları bilmek zorundayız.

Dini inançlar arasında küçük farklılıklar olduğunu anlatan, öğreten bazı Müslümanlar vardır. İnançtaki farklılığı küçümserler(Şirk ve Tevhid arasındaki) ve bunun önemli olmadığını söylerler. Senin dinin benim dinimdir Tanrımız aynıdır hepimiz Cennete gideceğiz bu yüzden hiçbir şeyin önemi yoktur derler. Onlar İsa, Tanrının oğludur derler biz ise Tanrının Elçisidir deriz aslında öze indiğinizde aynı şeydir, derler. Bu aslında teknik bir dil farkıdır, hepsini bir potada bir araya getirip erittiğimizde hepimiz İbrahim'in çocuklarıyız, derler. Kur'an herkesin Cennete gideceğini söylüyor derler. Kur'an da böyle söylüyor diyerek ayetleri tahrif ederler. Bu sapkınlar açıkça veya üstü örtülü bir şekilde Cehennemden bahseden birini veya birinin Cehenneme gideceğini söyleyen birini aşırı radikal olduğunu söylerler.

Nitekim *Vela ve Bera* kavramının olmadığı bu günlerde birçokları için Cehennem kimsenin girmeyeceği terk edilmiş bir yer haline geldi. Yani Cehennem sadece olduğu yerdedir ve kimse Cehenneme gitmeyecektir. Sanki Allah Cehennemi boş yerine yarattı. Onların temelde söyledikleri şey budur. Allah onların iftiralarından beridir ve yücedir.

Bu saptırılmış, tahrif edilmiş öğretinin sonucu nedir? *Vela ve Bera* olmadan Müslümanların ilk nesli muhtemelen *La ilahe illallah*'a bir ölçüde tutunacaklardır. İkinci ve üçüncü nesil *La ilahe illallah*'ın kokusuna sahip olabilecektir. Dördüncü, beşinci ve sonraki nesiller Ateist, Yahudi, Hristiyan, Budist, Scientologist olacaktır. *Vela ve Bera* olmadan başka herhangi bir inançta olacaklardır. Böyle olacaktır çünkü *Vela ve Bera* eksiktir ve *Vela ve Bera* sizin dini kimliğiniz olduğu için böyle olacaktır. Dolayısıyla *Vela ve Bera* Müslümanlar olarak bizim dini benzersizliğimizdir. *Vela ve Bera* bizim şahsiyetimizdir.

15 yıl önce, bir konferanstaydım ve ünlü bir hoca daima sağa sola gider ve her yerde ABD'de Müslümanların ilk zamanlarından ve Mescidlerinden bahseden çok meşhur bir vaaz verirdi. Eski mescidlerin resimlerinin olduğu bir projektörü vardı. O özel konferans yurt dışından köle olarak gelen Müslümanlar ve ABD'de İslamı benimseyenler hakkındaydı ve İslam'ın çok erken zamanlarda ABD'ye geldiğine ilişkin somut kanıtları vardı. 1800'lerde Mescidlerin olduğunu duymak herkesi çok mutlu etmişti yani tam hatırlamıyorum 1800'lerde olabilir öncesi de. Konferans bitti yemek yemek için oturduk ve o Mescidler gitti peki o Müslüman olan topluluklar nerededir? Müslümanlar nerededir? Son bir buçuk saattir anlattığınız o Müslümanların torunları neredeler? Mescidlerin yandığını, eskidiğini, çöktüğünü anlıyorum peki o Mescidlerin cemaatlerine ne oldu? Senin bahsettiğin bu Müslümanların torunlarına ne oldu? Bahsettiğin 1800'lerde yaşayan o Müslümanların hepsi kısır mıydı? Bugün görebileceğimiz çocukları yok muydu? Eğer kısır idilerse anlarım. Yani çocukları yoktu ve onlardan üreyen bir Müslüman nesilde olmadı, diye o vaize sordum.

Çünkü o adamın verdiği sayılara göre Afro Amerikalıların ezici çoğunluğunun Müslüman olması gerekirdi ve dahası diğer kökenlerden de Müslümanların çok sayıda olması gerekirdi. Yani Müslümanların çok fazla olması gerekirdi bende onların nerede olduğunu bilmek istiyorum. Elbette onların tamamının kısır olması imkânsızdır. Adam, iyi bir soru sordun, bunun nedenini bilmiyorum araştırmam gerekir dedi. Ben ona geçen onlarca ve yüzlerce yıl içinde onların İslam'dan silinip gittiklerini düşünmüyor musun? Dedim. Sana zaman kazandıracağım(zamanını boşuna harcama) ve bu konuda araştırma yapmana gerek yok, onların İslam'dan silinip gittiklerini düşünmüyor musun? Dedim.

Çünkü onların kalplerinde *Vela ve Bera* yerleşmemişti. Düşünün o günlerde cehalet yüzünden *Vela ve Bera* olmadığı için bunlar yaşandıysa sadece *Vela ve Bera*'dan cehalet değil, *La ilahe illallah* ve onun *Vela ve Bera* öğretisine karşı tam kapsamlı bir savaşın verildiği günümüzde çocuklarınızın, torunlarınız ne olacağını zannediyorsunuz? Bizden olduğunu Müslüman, Davetçi, Tebliğci, Şeyh olduğunu iddia edenlerin *Vela ve Bera* kavramı üzerine attıkları bombalar, bugün dünya çapında masum kız ve erkek kardeşlerimizin başına düşen bombalardan daha tehlikelidir daha ölümcüldür. Vallahil Azim, *Vela ve Bera* kavramına karşı bir savaş vardır. Beni yanlış anlamayın – İslam düşmanlarının daima İslam'la bir sorunu vardı ve İslam düşmanlarının daima *Vela ve Bera* kavramı ile sorunu oldu. Bu yeni bir şey değildir ve bunda şaşılacak bir durumda yoktur ancak bugün sorunumuz bu Ümmetin tabiileri olduğunu söyleyen bozulmuş kirletilmiş bir *Vela ve Bera* kavramını yayan münafıklardır. Bu sizi İslam dışına çıkartacak olan ölümcül dozda bir *Vela ve Bera*dır.

Babam yerel bir mescidin kurucusudur. Mescidin sorumluluğunu aldı ve temel değişikliklerin başında bulunuyordu. O mescid 1930'larda inşa edilmişti ancak babam(Allah ona bol amelli uzun ömürler versin) Medine İslam Üniversitesi'nin ilk mezunlarından olan ve tebliğ için ABD'ye gelen Yemenli bir Şeyh ile birlikte 1960'lar ve 1970'lerde mescidin baş sorumlusuydu. Allah o Yemenli Şeyhi Firdevs Cennetine göndersin, geçenlerde duydum ölmüş. O Yemenli Şeyh ben çocukken bana içlerinde

Tevhid Kitabı'nın olduğu bazı kitaplar vermişti. Mescidin ilk yapısı şöyleydi üst katı mescitti ve alt katı müzikli partilerin yapıldığı bir düğün salonuydu ve zaman zaman içki servis edilen bir yerdi. Babam ve Yemenli Şeyh mescidin sorumluluğunu üstlendiğinde üst ve alt katıda mescide çevirdiler.

Hatırlarım (mescidin eski halinden bahsediyor Şeyh) babam Namaza gider ve Akşam Namazından, Yatsı Namazına kadar otururdu. İyi bir Cuma namazında(normal bir farz namazdan bahsetmiyorum, iyi-kalabalık bir Cuma namazından bahsediyorum) mescitte üç veya dört yaşlı olurdu. Babam en gençleriydi ve tek çocuk bendim. Onlar mescidin üst katında otururken bazen mescidin altından parti sesleri gelirdi yaşlı adamlar aşağıya inerler ve Akşam veya Yatsı Namazı kılana kadar 5-10 dakika müziği kısmalarını veya kapatmalarını söylerlerdi. Vallahi bunu çocukken hatırlıyorum. 1930'larda o mescidi kuran aileleri ve isimleri biliyoruz. Sizden sadece bir şey yapmanızı istiyorum gidin ve onların torunlarına ne olduğunu araştırın, neredeler? Onlara ne oldu? Bu konuda ben daha fazla konuşmayacağım. Bundan bahsetmek çok üzücüdür, ancak göreceğiniz sonuçlara çok şaşıracaksınız. Gidin araştırın ve bana gelerek neler bulduğunuzu söyleyin.

Oturup bu Tevhid derslerinin değerli zamanını bu tür anlatılar yapmak istemiyorum ancak bunu size anlatmam gerekti böylece *Vela ve Bera* kavramını ve *Vela ve Bera* inancında bir ihmal ve eksikliğin tehlikelerini anlayabilirsiniz. Dolayısıyla *Vela ve Bera* kavramı âlimler, şeyhler, tebliğciler tarafından gerektiği gibi anlatılmalıdır. Neden? Rabbimizin huzurunda görevimizi yerine getirmek için ve Allah'ın huzuruna çıktığımızda kendimizi suçluluk duygusundan kurtarmak için.

VELA VE BERA'NIN SULANDIRILMASININ AMACI VE SONUCU

Her İslam düşmanın istediği şey bu konuyu sulandırmaktır. Ne istiyorlar? Onlar Müslümanların dışarıdan Müslüman gibi görünmesini(yani bir Müslüman adına sahip olan ve nüfus cüzdanında İslam yazan) ancak iç-

lerinin içi boş çürümüş bir kütük gibi olmasını istiyor. İşte onların görmek istedikleri budur. Bir ağaç görüyorsun ve hoş, güzel ve büyük olduğunu düşünüyorsun. Ağaca yaklaşıyorsun ve içinde bir boşluk olduğunu görüyorsun. Oysa hafif bir esinti, itme veya temasta senin güçlü olduğunu düşündüğün o büyük gövdesi devrilip gidecektir. İslam düşmanları *Vela ve Bera* konusundan tutkulu bir şekilde nefret ederler. Neden? Çünkü İslam inancına sahip birini başka bir dine döndürmek neredeyse imkânsızdır. Bu da oluyor ve inkar etmeyeceğim ancak son derece nadirdir. Ancak realite şudur bir Müslümanı inancından çıkarıp başka bir dini benimsetmek çok zordur. Tevhid kalplerde çok ağırdır. *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* sözü biri ona inandığında kalpte derin bir etki bırakır.

Bir davetçi anlattı, bir keresinde Evanjelistler veya misyonerler yoksulluktan ve kuraklıktan kırılan çok fakir bir Müslüman kasabasına veya kasabalarına gitmişler, yanlarında doktorlardan oluşan bir ekip, yiyecek ve ilaçla yüklü araçlar, inşaat işçileri ve ekipmanları ile gelmişler. Çocukları hastalandığında anne-babaların nasıl telaşlı olduğunu bilirsiniz -herhangi birinden yardım almak için çaresizlik içinde olurlar ve hatta bazen kendilerine yardım edenlerin kendilerinden istediği her şeyi yapacak istekte olurlar. Neyse bu misyoner ekip çocuklar için basit aşıları getirdiler ve çocuklara yardım ettiler. Onlar yardım ve benzeri şey yaptıklarında İsa(aleyhiselam) hakkında kafalarında olan resmin misyonerliğini yaparlar ve yardım ettikleri şahıslara kendi iddia ettikleri gibi İsa sizin rabbinizdir, derler. Nitekim onlar, onlara çamurdan evlerinin yeniden inşa edilmesinde yardım ettiler, gıda yardımı yaptılar, yolun her bir adımda onlara yardım ettiler ve onlara her yardım ettiklerinde İsa sizin rabbinizdir dediler.

Misyonerler işlerini bitirdi ve bölgeden ayrılmak üzerineydiler, misyonlarını yerine getirmişlerdi ve oradaki insanları döndürdüklerini düşündüler. Artık onları kazandıklarını düşündüler ve bir veda partisi verdiler. Jeneratörler getirdiler ve projektörlerden onlara bir film izlettirmek istediler. Oranın halkı elektriğin ne olduğunu bilmiyordu ve şimdi aniden elektrik gelmiş ve bir film izleyeceklerdi. Projektör onların İsa(aley-

hiselam) olduğunu iddia ettikleri bir görüntüyü yansıttı ve projektör görüntüyü giderek yakınlaştırdı. Resim ekranı iyice kapatacak kadar büyük olduğunda Evanjelistler(Haçlılar) onlara bu Allah'ın oğludur veya bu Allah'tır dediler. Hastalandığınızda sizi iyileştiren, size şunu veren, bunu yapan odur dediler. Misyonerler misyonlarının başarıya ulaştıklarından neredeyse emin oldular ki aniden orada bulunan aşiretlerden birini lideri onlar işte bu Allah'tır deyince heyecan ve şaşkınlıkla ayağa fırladı ve *La ilahe illallah!* Dedi. Yani o şaşkınlık anında dilinden Kelimeyi Tevhid sözü çıktı. Yani o misyonerler ümit ettiler ancak işe yaramadı çünkü *La ilahe illallah* kalpte derin bir etki bırakır. Dolayısıyla *la ilahe illallah*ı kalplerden çıkarmak son derece zordur.

Dolayısıyla birinci notumuz- *la ilahe illalah*ı kalplerden çıkarmak çok zordur. İkincisi- uydurma kutsal yazılarında ilim sahibi olan birçokları veya batılda olsa söyledikleri konusunda ve uydurma kutsal yazılarını gerçekten bilenler bir Müslümanın veya hatta eski bir Müslümanın bile kendi dinlerine girmeye layık olmamasından korkarlar. Yani onların düşüncesi şöyledir; Bizim bu insanlara ihtiyacımız yoktur. O halde çözüm nedir? Biz onların Müslüman olarak kalmasını da istemiyoruz, ancak bizim dinimize girmelerini de istemiyoruz." Sonuç İslam'dan nefret edenlerin amacı Müslümanları kendi dinlerine almak değildir ancak daha ziyade Müslümanları inançlarından çıkarmaktır. Yani sadece Müslümanların inançlarından çıkarın ve vahşi doğada vahşi hayvanlar gibi koşmalarına izin verelim. Bu yüzden Müslüman ülkelere ve Müslümanların eğitim müfredatlarına, isim vermemiz gerekirse Haremeyn topraklarına(-Kutsal Topraklar) açıktan müdahale ettiler ve bu *Vela ve Bera* konusunu eğitim müfredatlarından çıkardılar ve sulandırdılar. Onlar, Harameyn topraklarının yöneticilerine özellikle ilkokul da ve hatta üniversiteler de bile *Vela ve Bera* müfredatını kaldırmalarını ve değiştirmelerini emrettiler. Bu söylediklerim kamuoyuna açık gerçeklerdir. Yani kendi kafamdan söylemiyorum. Bu durum gizlide değildir uydurma da değildir. Gidin kendiniz araştırın ve görün. Bu iş başladı, yoğunlaştı ve 2003 dolaylarında sonra 2006 ve 2007'de basına ve medyaya çıktı. Biladi Harameyn(Ha-

rameyn Toprakları) de onların yardakçıları ve emir erleri Allah'a söylemeleri gerekeni Batılı efendilerine söylediler. Yani, efendilerine işittik ve itaat ettik, bu işle ilgileneceğiz dediler. Aslında bu minvalde öyle bir noktaya eriştiler ki Salih El Fevzan bile bu meseleye açıkça karşı çıktı. Kamuoyunda eğitim müfredatı değişikliğine itiraz etti ve karşı çıktığı bir yazı yazdı.

Müfredatta gereken değişiklikler yapıldıktan sonra zamanla Mekke dinlerarası inancın bir merkezi haline geldi. Diyalog balonuyla maskeliyorlar ancak aslında dinlerarası bir inançtır. Eski web sitemizde bir yazı yazmıştım, o makaleye ne olduğunu bilmiyorum ancak dinlerarası inanca çağıran, teşvik eden, inanan kimsenin Kâfir olduğunu deklare eden Arab Yarımadası topraklarından 30 kadar âlimin ismini belirtmiştim. Hatta Resmi Âlimler Heyeti(*Heyet El Kibaar El Ulema*) dinlerarası inancı Küfür olarak gördüklerini açıklayan bir fetvaları vardı. Vallahi, Harameyn topraklarında kendilerini Mürcie akidesine atfeden bir âlim, dinlerarası inanca çağıran kişinin Yahudiler ve Hristiyanlardan daha kötü olduklarını söyledi. Dinlerarası inancın her ana yönü bizim *Akidemiz ve Vela ve Bera* kavramımızı saldırmaya ve yok etmeye yöneliktir. Dinlerarası inancın amacı *Vela ve Bera*'yı yok etmektir. Size net olacağım.

Şimdi sözde Davetçiler vardır biz onlara *Ruveybide* deriz (رويبضة) ve onların nihai amacı *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* Akidemizi yıkmaktır. Onlar *Vela ve Bera* kavramını ve *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* gerçek otantik inancını veya İslam'ı yıkma- çünkü İslam *Vela ve Bera*dır- girişimlerini maskelemenin sinsi bir yolu olarak dinlerarası inancı kullanırlar. Aslında bu *Ruveybideler* kendilerini aptal durumuna düşürdüler, hatta memnun etmeyi çalıştıkları Kâfirlerin kendilerini de öyle. Bu hafta onların radikal İslam ve terörizm uzmanı olduğunu iddia ettikleri bir şahsın Batı'da onların öğrettikleri İslam'ın seyreltilmiş formu artık gençler üzerinde bir etki yapmıyor bilakis yapılmasını amaçladıkları şeyin tersini üretiyorlar, Cihadçıları ortaya çıkarıyorlar, dediğini duydum. Bu sözleri söyleyen onların uzmanıdır ve onlarla dalga geçiyor.

Günümüzde birçok sözde Davetçi ve sözde Şeyh *Vela ve Bera* karşıtıdır, öğretileri sulandırırlar, İslam'ın lekeli versiyonunu anlatırlar ve İslam düşmanları için çalışırlar. Oysa 12 yıl önce bu hafta bu aynı adamlar öğretilerinde *Vela ve Bera* konusunda mümkün olduğunca sağlam olarak görünürlerdi. Dikkat edin görünürlerdi dedim çünkü Müslüman deri değiştirmez. 12 yıl önce *Vela ve Bera*'da sağlam göründüler. Öyle göründüler çünkü 12 yıl öncesine ve daha önceki yıllardaki kayıtlarına bakarsanız bugün havladıkları şeyleri ve son 12 yıldır Ümmeti zehirledikleri şeyleri reddettiklerini göreceksinizdir. Nelerin değiştiğini size söylemesi için bir roket bilimciye ihtiyacınız olduğunu sanmıyorum. Kendi kendinize tahmin edebilirsiniz. Bu sözde davetçiler sadece Batı'da değildir, Doğu'da bunların fazlası değilse birçoğu vardır. 12 yıl önceki yüzlerine ve akidelerine bakın ve bugünkü yüzlerine ve akidelerine bakın. O zaman ve bugün onları dinleyin. *Vela ve Bera*yı kırptılar. Bu yüzden Allah onların Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) gibi görünme şerefini kırptı. Karşılaştırın, analiz edin ve düşünün.

Onların zamanımızın Şafi'si gibi olduklarını ise sakın söylemeyin. Onlar koşulları gördüler ve geri vites yaptılar. Onlardan birinin farklı koşullar ve farklı şartlar söz konusu olduğu için Eş Şafi gibi değiştiklerini bir mazeret olarak söylediğini duydum. Biz Eş Şafi gibiyiz diyorlar. Eş Şafi'nin Irak'ta iken kendi mezhebi vardı ve Mısır'a gitti, Mısır'daki insanlar ve koşullar farklıydı ve Mısır'da iken tamamen farklı bir mezhebi benimsedi.

الشافعي في القديم , الشافعي في الجديد

"Eski Eş Şafi vardı ve yeni Eş Şafi vardı."

Onlar sanki Eş Şafi(rahimehullahu) Irak'ta yaşarken farklı İslam kanunları kurmuş ve Mısır'a gittiğinde farklı İslam kanunları kurmuş gibi davranıyorlar çünkü farklı koşullar, farklı tabiatlar ve farklı insanlar söz konusuydu diyorlar. Bu konudan ileride bahsedeceğim ancak böyle davrananların iddialarından birisinin bu olduğunu bilmeniz şimdilik yeterli-

dir.

İNANÇLARINDA DEĞİŞİM OLANLARA İLİŞKİN İKİ UYARI

İbn Ebi Şeybe ve El Hâkim'de belirtildi, Hudeyfe İbn El Yemen dedi,

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ أَصَابَتْهُ الْفِتْنَةُ أَوْ لا, فَلْيَنْظُرْ

"Kim fitnenin kendisine isabet edip etmediğini bilmek istiyorsa, baksın..."

Hudeyfe'nin(radiyallahu anhu) kim olduğunu biliyor musunuz? O, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sırlarının vasisidir, Hudeyfe(radiyallahu anhu) Allah tarafından sizin bir fitneye tutulup tutulmadığınızı öğrenmek istiyorsanız bakın diyor. Yani Allah'ın sizi dalalete saptırıp saptırmadığını bilmek için bakın diyor. Fitne ile test edilmek istiyorsanız ve onu bilmek istiyorsanız, bakın gözlemleyin diyor. O bize, Allah'ın bizi bir fitneye uğratıp uğratmadığını anlamamız için bir test yöntemi gösterdi,

فَإِنْ رَأَى حَلَلاً كانَ يَرَاهُ حَرَمًا

"Eğer Haram olarak gördüğü bir şeyi Helal olarak görüyorsa" dedi sonra tersini söyledi,

أَوْ يَرَى حَرَمًا كانَ يَرَاهُ حَلَلاً فَلْيَعْلَمْ أَنَّهُ قَدْ أَصَابَتْهُ الْفِتْنَةُ

"Veya bir Helal olarak gördüğü bir şeyi Haram olarak görüyorsa, o halde Allah'ın fitnesine uğramıştır."

Hudeyfe'nin(radiyallahu anhu) burada söylemek istediği şey bir Haramı ve Helali öğrenmek için gayret eden ve hata yapan masum bir insan veya bir Şeyhin orada veya burada bir delilin otantik veya sahih olup olmadığını tespit etmesi değildir. Hudeyfe'nin(radiyallahu anhu) demek istediği Haramı Helala ve Helali Harama çevirerek Haram ve Helali kendi zevk-

lerine göre değiştirenler ve gayri-Müslimleri mutlu etmek ve sevindirmek isteyenlerdir. Eğer Helal ve Haramı değiştirmede durum buysa, bundan çok daha kötüsü Akideleri değiştirenler için geçerli olacaktır. Nasıl bir tesadüftür ki- İslam'ın temel prensiplerinde değişimlerin hepsi birden ve aniden 12 yıl önce gerçekleşti. Neler oluyor? Neler oldu? Onların hepsi aniden bizim bilmediğimiz bazı vahiyler mi aldılar? Bu kadar ani ve şiddetli bir şekilde bir gecede Akidelerine ne oldu?

Abdur Rezzak'ın *Müsennef*'inde ve El Beyhaki'nin *Süneni*'nde yeralan bir başka rivayette Ebu Mes'ud El Bedri, Sahabi Hudeyfe'nin yanına geldi ve ona bana tavsiyede bulun dedi. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sırdaşı olan bir Sahabeden tavsiye almak istedi, Hudeyfe(radiyallahu anhu) dedi,

وَ إِيَّاكَ وَالتَّلَوُّنِ , فَإِنَّ دِينَ اللهِ وَاحِدٌ

"Yılan gibi deri değiştirenler-renkten renge girenlere dikkat edin, muhakkak Allah'ın dini tektir."

Müslüman'ın derisi Allah'ın Dini konusunda değişmez. Allah'ın Dininde deri değiştiren, bukalemun gibi renkten renge giren sözde davetçiler, gayri-Müslim gazeteciler ve bu meselelerle uğraşan gayri-Müslim uzmanlar için bile bir alay konusu haline geldiler. Doğru menhec üzerinde sağlam kalmak bir şereftir. Eğer sahih menhec üzerineyseniz *Elhamdulillah* deyin, Allah'a şükredin. Vallahil Azim, bu size verilebilecek olan en büyük lütuftur.

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتي وَرَضيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دينًا

"...Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim ve size olan nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'dan razı oldum..."(Maide: 3)

Bu birçoklarının sahip olduğu bir şerefti ancak Allah onları buna layık

görmedi. Bu yüzden birçoklarından bu lütfu çekti aldı ve çok az kişinin bu onuru korumasına izin verdi. Sahabelerin sahip olduğu Akide üzerine olmakla röportajlarda övünenler vardı ve onlar şimdi bu onuru terk ettiler. Buna rağmen yaptıkları bir işmiş gibi övünmeye devam ediyorlar. Boş yere övünmeyin! Vallahil Azim Sahabelerin ayak izlerini takip etmek, Sahabelerin yoluna tabii olmak bir şereftir ve Yüce Allah onlardan bu şerefi çekip aldı.

İnsanları doğru Akidede kim sabit tutar ve onları doğru Akide'den kim uzaklaştırır? Allah, Kendi elçisi sevgili Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) diyor;

وَلَوْلَآ اَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ اِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيلًا

"...Eğer biz seni sabit kılmasaydık, andolsun neredeyse onlara çok az da olsa meyledecektin..."(İsra: 74)

Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem), eğer Allah seni sahih menhec üzerinde sabit kılmasaydı, sahih menhecden az da olsa kayacaktın, diyor Allah(subhanehu ve teala). Ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) söylüyor bunu.

Alanında Âlimlerdeki bu kaymayı gören bir Arab şair şöyle dedi:

ليس الخليل على ما كنت تعهده , قد بدل الله ذاك الخل ألوانا

"Arkadaşlarınız artık onları eskiden gördüğünüz gibi değildir, muhakkak Allah sirke gibi renklerini değiştirdi" Yani onlar aşamalardan geçtiler ve deri dökme ve aşamalardan geçtiler. Fitne devam ettikçe onlar kar gibi erimeye devam ederler ve onların gerçeklikleri daha çok aşikâr olur. Aslında bu Ümmetin geçmekte olduğu mücadelenin büyük faydasınadır. Karlar eriyince altında nelerin olduğunu görürsünüz.

لِيَميزَ اللّٰهُ الْخَبيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبيثَ بَعْضَهُ عَلٰى

بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

"Bu, Allah'ın temizden pisi ayıklasın diyedir ve pisleri üst üste koyup hepsini yığınlar halinde Cehenneme atması içindir. İşte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir."(Enfal: 37)

12 sene önce Tevhidi, Şirki ve Vela ve Berayı öğretenlerin aniden CNN baş analisti Gloria Borger gibi olduğunu görmüyor musunuz, bilmiyor musunuz?! Solunuza ve sağınıza bakıyorsunuz, önünüze ve arkanıza bakıyorsunuz Hakk'ın tabiileri nerededir?! Ve bu durum bana Şeyh Kişk'in(rahimehullahu) 1960'larda söylediklerini hatırlatıyor. Şeyh Kişk, "Gerçek ve hakiki İslam, hapishane duvarlarının ardındadır" derdi.

İLİM TAŞIYICILARININ ÖZEL BİR SINIFI

Onlar saftır ve onlar kalabalıktır aynı zamanda da azdır. Sayılarının çokluğuna rağmen azdırlar. Onlar saftır ve Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) haber verdiğidir. Şu hadisle bitireyim. Şu hadisi dinleyin Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) geleceğe ilişkin bir haberidir. Bazıları bu hadisin rivayet zincirinin sahihliği konusunda ihtilaf ediyor olsa da aralarında İmam Ahmed İbn Hanbel'in bulunduğu birçok âlim bu hadisi sahih kabul eder ve İbn El Kayyim *Miftah Daar Es Sa'adet* adlı kitabında bu Hadisten bahsetti. *Tahrici Ehadis Mişkaat El Mesaabeh* kitabında bu hadis ve rivayet zinciri ile ilgili birçok bilgi bulabilirsiniz.

Usame İbn Zeyd, Ebu Hureyre, İbn Mes'ud, Ali, İbn Umar, Muaz ve diğer Sahabeler(radiyallahu anhum ecmain) otoritesi ile gelen bir hadistir. Bu bir öngörü, bir kehanet, geleceğe ilişkin bir haberdir ve ilim ehlinin bir sınıfı için bir şereftir. Allah bizi de onların arasına alsın. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

يَحْمِلُ هَذَا الْعِلْمَ مِنْ كُلِّ خَلَفٍ عُدُولَهُ

"Bu ilmi atalarından taşıyan güvenilir ve adaletli torunlar olacaktır."

Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) bu dini, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) ilk indirildiği şeklinde saf olarak taşıyan birkaç doğru taşıyıcı için bir övgüdür. Onların ana vazifeleri nedir? Onların nitelikleri nelerdir? Bu Hadiste, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) üç nitelikten bahsediyor. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu insanları övdüğü ve yücelttiği üç nitelikten bahsediyor. Onlar bu üç niteliğe sahip oldukları için övgüye layık olan insanlardır.

يِنْفُونَ عَنْهُ تَحْرِيفَ الْغَالِينَ

"Aşırıya giden insanların sapıklığını reddederler."

(غال)- *ğaal -ğulu* çoğulu, sınırlarını aşan kimse demektir. Burada elbette dinde sınırlarını aşan kişidir. Yani dinde aşırıya gidenlerdir. Örneğin Hariciler. Kâfirlerle ilgili ayetleri günahkâr Müslümanlar için kullanırlar ve haddi aşarlar. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) İbadette aşırılık konusunda uyardı. Hepimizin bildiği meşhur hadisi hatırlayın, Enes(radiyallahu anhu) aktardı, "Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) zevcesine bir grup erkek gelerek Resulullahın (sallallahu aleyhi ve sellem) (evdeki) ibadetinden sordular. Kendilerine sordukları husus açıklanınca sanki bunu az bularak: "Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) kim, biz kimiz? Allah onun geçmiş ve gelecek bütün günahlarım affetmiştir (bu sebeple ona az ibadet de yeter) dediler, içlerinden biri: "Ben artık hayatım boyunca her gece namaz kılacağım" dedi. İkincisi: "Ben de hayatımca hep oruç tutacağım, hiç bir gün terketmeyeceğim" dedi. Üçüncüsü de: "Kadınları ebediyen terkedip, onlara hiç temas etmeyeceğim" dedi. (Bilahere durumdan haberdar olan) Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onları bularak: *"Sizler böyle böyle söylemişsiniz. Hâlbuki Allah'a yemin olsun Allah'tan en çok korkanınız ve yasaklarından en ziyade kaçınanız benim. Fakat buna rağmen, bazan oruç tutar, bazan yerim; namaz kılarım, uyurum da; kadınlarla beraber de olurum* (Benim sünnetim budur), *kim sünnetimi beğenmezse benden değildir"* buyurdu. [Şeyhin orijinal çalışmasında bu ve benzeri sahih hadis verilmedi, Şeyh konuyu dinleyicilerin bildiğini düşünerek sadece atıfta bulunuyor. Açıklamasına yardımcı olmak için

Buhari'de yer alan bu hadisi ekledim- Türkçe Çevirmen]. Nitekim bir ülkenin tüm Müslümanlarını domino etkisiyle Tekfir ederek aşırıya gidenleri görürsünüz. Eğer kendi kulaklarımla duymasaydım inanmayabilirdim ancak tüm bir milleti Kâfir olarak görenler vardır.

Vela ve Bera'da aşırıya gidenler vardır. Bazıları bu konuda ziyadesiyle aşırıya kaçtı ve bu yüzden Âlimler özellikle son zamanlarda artık bu konuyu öğretmemeye bile başladılar. Batı akıllı bir hareket olduğunu düşünerek *Vela ve Bera* eğitimini yasakladı ve Doğu'da *Vela ve Bera* eğitimine izin verilmiyor. Dolayısıyla birçok genç kardeşimiz İbn Teymiyye ve Muhammed İbn Abdulvahhab'ın çalışmalarını ikinci elden yani kendi dillerine yapılan tercümelerden kendi başlarına öğrenmeye çalışıyorlar ve bu yüzden içlerinden az bir kesimi aşırılığa sapabiliyor. İbn Teymiyye'nin çalışmalarına ilk elden, orijinal kaynaklarından hiç okumamış olanlar, onun çalışmalarının parçalarını kullanarak tüm Müslümanları kâfir ilan edebiliyorlar. Daha önce dediğim gibi eğer kendim duymasaydım inanmayabilirdim. Bir kişinin tüm milleti kâfir ilan ettiğini duydum.

İbn Teymiyye'nin çalışmalarını başından sonuna birkaç defa okudum. Her okuyuşunuzda akıllara durgunluk veriyor. Dolayısıyla senin için anlamayı kolay kılacak ilmin devlerine ihtiyaç duyuyorsunuz. Onun stili onun tarzı hakkında dikkatli olmalısınız ve tam bir bilgi sahibi olmanız gerekiyor, bunun yanı sıra onun tüm çalışmalarının kapsamını bilmeli en azından üzerinde çalıştığınız alanda onun tüm çalışmalarını kapsamlı bir şekilde okumalısınız. Özellikle İbn Teymiyye söz konusu olduğunda – onun hayati meseleler hakkında fetvalarını anlamada onun *Mecmu* çalışması boyunca dağınık bir şekilde yer alan fetvalarını bir araya getirmek ve onları anlamak için topluca değerlendirmek zorundasınız. Bunları yaptıktan sonra fetvanın arkasında yatan koşulları anlamak için her bir fetvası hakkında kimin hakkında konuştuğunu git ve anla. Eğer kabul ediyorsan, ona uygun hareket et.

Bugün tercüme edilmiş ikinci kaynaklardan edindikleri bazı bilgilerle bütün bir toplumu kâfir ilan edenleri görürsünüz ki *Elhamdulillah* sayıları

çok değildir. Necid İmamlarından bağlam dışı ifadeler çıkarabilir ve bugün Batı'da yaşayan hemen herkesi kâfir olarak ilan edebilirsiniz. Necid Âlimleri böyle dediler demiyorum Allah korusun, kimse böyle bir şey dedi demiyoruz, ancak sadece bazı açıklamaları bağlamı dışına çıkarılabileceğinizi söylüyorum. İşte bu yüzden böyle kitapları Âlimlerle birlikte öğrenmeye çalışmak temeldir.

Dolayısıyla Hadiste bahsedilen insanların ilk niteliği;

يِنْفُونَ عَنْهُ تَحْرِيفَ الْغَالِينَ

"Aşırıya giden insanların sapkınlığını reddederler."

Yani dini meseleleri aşırıya götürenlerden, çarpıtanlardan korurlar.

İkinci özellikleri şudur;

وانْتِحَالَ الْمُبْطِلِينَ

"Batıla dalanların saptırmalarından (korurlar)."

Vallahil Azim, sanki Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bugün aranızda oturuyor ve sizinle konuşuyor ve sizi bu Hadisi söylüyor. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bu öngörüsü, bu kehaneti bugün gerçekleşti. Bunlar dini metinleri bağlamının dışında alanlar anlamlarını eğip bükerek kendi arzularına uyduranlardır. Onlar delilleri tıpkı bir Photoshop programında resim düzenler gibi kafalarına göre keserler biçimlendirirler,

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلّينَ

"Vay haline o namaz kılanların!"(Maide: 4)

Burada bir virgül koyup, *Vela ve Bera* hakkında daha pratik bir örnek verelim- yani *Vela ve Bera*'dan bir kategori alıp diğer kategorilerini kırpan ve sanki *Vela ve Bera*'nın tek kategorisiymiş gibi gösterenler vardır. Son-

raki dersimizde inşa'Allah onlardan bahsedeceğiz. Birçok âlim bahsetmiştir ve El Karrafi'nin bundan bahsettiği *El Furuu* çalışmasında okuyabilirsiniz, *Vela ve Bera*'nın bir sınıfı Müslümanlarla savaşmayan zimmet ehline karşı barışçıl ve nazik olmaktır. Bu *Vela ve Bera*'nın bir parçasıdır. Aslında, bazen Müslümanlar, gayri-Müslimleri savunmak hususunda Allah'a karşı sorumludurlar. Dolayısıyla gerektiğinde bu amaç için canlarını tehlikeye atmak zorundadırlar. El Karrafi bu konudan bahsederken *Vela ve Bera* da bundan bahsetti. Ancak şimdi modernistler bu bölümü aldı ve *Vela ve Bera*'nın diğer bölümlerini kırptılar ve *Vela ve Bera* sanki tek bu bölümden oluşuyormuş gibi gösteriyorlar. Tıpkı, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) size öğrettiği gibi davranıyorlar,

وَتَأْوِيلَ الْجَهِلِينَ

"Cahillerin tevillerinden(korurlar)."

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) ilim sahibi olan insanları övdüğü üçüncü niteliğidir. Sahih ilmi cahillerin tevillerinden korurlar. İlk nitelikleri aşırılardan dini korumaktır. İkincisi modernistlerin yaptığı gibi kendi arzuları ve efendilerini memnun etmek için delilleri eğip, bükerek arzularına uyduranlardır. Üçüncü nitelik cahilce konuşanlar hakkındadır. Bazı cahiller vardır ve cahilce konuşurlar. Dini metinleri yanlış yorumlarlar, yanlış sunarlar. Onların hiçbir ilmi yoktur çünkü cahildirler. Ne bilgileri-ilimleri vardır ne de öngörüleri. Size ayet üstüne ayet, hadis üstüne hadis getirirler ancak âlimlerin onlar hakkında ne dediğini bile bilmezler, hatta ayetin nesh edilip edilmediğini bile bilmezler.

Bunlar cahil insanlardır. Bazıları kötülük yapmak niyeti gütmeyebilir ancak ameller konuşur. Bazıları gerçekten kötü ve cahildir. Bu hem kötü hem de kötü olmayanların ortak yönü ilim sahibi olmadan konuşmalarıdır. Ve daha önce dediğim gibi bugün kim Şeyh değildir! Örneğin domuz eti yeme ve içki içme meselesine bakarsanız istisnalar olduğunu bir gereklilik olduğunu görürsünüz.(zaruret hali). Ancak, Allah hakkında ilimsiz konuşmanın istisnası yoktur.

Bu hadis hakkında yorumunda Ahmed İbn Hanbel "*Elhamdulillah*, Allah her devirde insanları hakiki rehberliğe çağıran ve kötülükten caydıran sayıları az olan insanları lütfetti. Onlar ki iblisin benliklerini öldürdükleri birçoklarını hayata döndürürler. Şeytanın kurban ettiği birçoklarını hayata döndürürler. Yoldan sapan, rehberlikten sapan nicelerini doğru yola döndürürler. Onların insanlar üzerindeki etkileri ne güzeldir. Onlar, Allah'ın dininin şerefli muhafızlarıdır" dedi ve sonra hadisten bahsetti.

DERSİN SONUCU

Bugünün ana fikri olarak, *Vela ve Bera*'nın *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah*'ın anlamının özünde olduğunu söylemek istiyorum. Bu, Kelimeyi Tevhidin Allah'ın Birliğinden sonra gelen en büyük anlamlarından biridir. *Vela ve Bera* bir Müslümanın kimliğidir. *Vela ve Bera* onlarca, yüzyıllarca yıl geçmesine rağmen torunları-torunların torunlarını inançlarını, akidelerini değişmekten koruyan zırhtır. *Vela ve Bera*'ya bu şekilde bakmalısınız ve bundan sonra *Vela ve Bera* da uygun inanca sahipsiniz. Bir Müslümanın kimliği olduğu için *Vela ve Bera*'dan çok nefret ederler ve bizim *Vela ve Bera* inancına sahip olmamızı istemezler. İslam düşmanları ve işbirlikçileri dinimizi, kendi belirledikleri bir erime noktasına getirmek isterler.

Bugün derse başlamadan önce size bir soru yöneltmiştim ve üzerinde kısaca durmuştuk. Ezeli iki Amerikan futbol takımı kimdir diye size sordum? Siz Michigan ile Michigan State dediniz. Ve profesyonel düzeyde ise Pitsburgh Steelers ve Baltimore Ravens dediniz. Ben Amerikan futbolu hakkında konuşmak için burada değilim. Ancak burada bir noktaya vurgu yapmak istiyorum. Sporla hiçbir alakam yoktur ve Vallahi hiç ilgimi de çekmiyor ama bir şey anlatmaya çalışıyorum.

Eğer ben Pitsburgh Steelers'in saha oyuncusu olsam, onların omuzluğunu, onların formasını onların koruyucu başlığını giysem ve kasten topu Baltimore Ravens'e atsam ne olur? Maçı izlemek için gelen yüz binler benim hakkında ne derler? Veya benim yedek oyuncu olduğumu düşünün Pittsburgh Steelers'in oyuncusuyum, yedek kulübesinde oturmuşum,

su içiyorum ve Baltimore Ravens her skor yaptığında kalbim seviniyor mutlu oluyor, hop oturup hop kalkıyor olduğu halde alkışlıyorum, seviniyorum, kutlama yapıyorum. Benim hakkımda ne düşünürler? Veya yine Pittsburgh oyuncusuyum benimle röportaj yapmaya geldiklerinde Baltimore Ravens'i ve oyuncularını övüp duruyorum. Onlar en iyilerdir, en güçlülerdir vs. diyorum. Bana ne derler? Bir hain. Çünkü bunlar bir hainin nitelikleridir, bir hainin bir işbirlikçinin özellikleridir. İşte bu *Vela ve Bera*'dır. Bugün o sapkın Şeyhler sizden kendinize Müslüman demenizi aynı zamanda kendi takımınız(*La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* diyenler)dışında herkesi alkışlamanızı, sevmenizi ve övmenizi istiyorlar. Dünya bugün *Vela ve Bera*'yı kalbinizden söküp çıkarmak istiyor, bunu onlara zarar verdiğiniz içinde değil, Allah'ın Kur'an da buyurduğu şey için isterler,

وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ ايمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِه اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

"Kitap ehlinden birçoğu sizi imanınızdan sonra küfre-inkâra döndürmeyi isterler. Bunun nedeni onlara hakk açık bir şekilde beyan edildikten sonra nefislerinde olan kıskançlıktır. Fakat Allah'ın emri gelinceye kadar onları affedin ve hoşgörün. Muhakkak, Allah her şeye kadirdir."(Bakara: 109)

Dolayısıyla kitap ehlinin birçoğu siz iman ettikten sonra sizi inkâra döndürmek isterler. Peki, bunu istemelerinin nedeni nedir? Neden, *Vela ve Ber*a'yı kalbimizden söküp atmak istiyorlar? Kendi nefislerindeki kıskançlıktan, hakikat onlara açıkça beyan edilse ve hakikati biliyor olmalarına rağmen böyledir.

فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِه اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

"... Fakat Allah'ın emri gelinceye kadar onları affedin ve hoşgörün. Muhakkak, Allah her şeye kadirdir."

İnşa'Allah bir daha ki dersimizde bu konuya devam edeceğiz.

DERS 21

Tevhid dersimize ve bu konuya devam ediyoruz ve bu konu *Vela ve Bera*'nın bir devamıdır. Size şöyle söyleyeyim bahsettiğimiz her bir nokta ve hatta her bir noktanın alt konusu kendi başına bağımsız ders hatta dersler yapılmaya layıktır. Bu kitabın şerhi hakkında yaptığımız açıklamamız bana bu kitabı öğreten Âlimlerin açıklamalarından fazlasıdır ve başlangıçta ben size birçok âlimden ders aldığımı söylemiştim. Bu kapsamda açıklamalar yapmamızın nedeni bunun bizim planladığımız devam eden öğrenim müfredatının bir parçası olarak bizim ilk bölümümüz olmasıdır. Biz bir temel inşa ediyoruz ve bu bize gelecekte zaman kazandıracaktır çünkü burada işlediğimiz meselelere dönüp atıfta bulunabiliriz veya en azından bu yaptıklarımız ileride işleyeceğimiz zorlu meselelerin anlaşılmasını kolay ve kapsamlı olmasını sağlayacaktır. Allah'tan hayırlı bitirişler dileriz.

Dinlerarası inanç meselesi hakkında birçok erkek ve kız kardeşten sorular aldığım için bu meseleden burada bahsedeceğim. Çünkü dinlerarası inanç veya diyalog *la ilahe illallah* ve *Vela ve Bera*'ya doğrultulmuş bir top veya bir silahtan başka bir şey değildir. O yüzden soru sorulmayı hak eden bir konudur. Bu çok iyi bir sorudur, inşa'Allah sırf bu konuda muhtemelen dersler yapacağız dedim.

DİNLERARASI İNANCI TEŞVİK EDEN İNSAN TİPLERİ

Dinlerarası diyalog veya dinlerarası inanç pankartı veya platformu adı altında yapılan programlara katılan insanlar iki kategoriden birine girer. Onlar ya Tebliği seven cahil insanlardır. İslam'ı yaymayı isterler ve bu yolun uygun bir yol olduğunu düşünürler. Ve nitekim bu da onların benimsediği ideal yollardan biri haline gelmiştir. Oysa böyle insanlar Tebliğ alanından geçici olarak geri çekilmelidir ve geri durmalıdır ve aslında onların düşündükleri sevap elde etmek yerine insanları yanlış yola saptırmadan ve günahlar kazanmadan önce oturup öğrenmeleri gereklidir. Birçok defa söylediğim gibi biz Tebliğ-Davet yanlısıyız. Hayatımız Tebliğin etrafında döner. Size ilimden bildiğinizi, doğru-sağlam bilgi sahibi olduğunuzu aktarın dedim. Ne kadar ilminiz olduğu önemli değil çok az bili-

yor olsanız da aktarın. Bu derslerde Tebliğ yaparken nasıl nazik olmamız gerektiğini ve hikmetli bir Davetçi olmamız gerektiğini, böylece kalpleri açabileceğinizi ve kalplere erişebileceğinizi anlattım. Ancak dinlerarası inanç ve Tebliğ bir birine zıt iki şeydir.

Dolayısıyla dinlerarası diyaloga katılan onu ve platformlarını teşvik eden bir grup realitede İslami olarak eğitim görmemiştir. Onların Tebliğ düşüncesi bir rahip veya bir haham ile oturarak ve ayakta birkaç fotoğraf çekilmek ve gün sonunda Tebliğde büyük bir iş başardıkları düşüncesi ile yuvalarına mutlu mesut dönmektir. Oysa böyleleri hiçbir şey başarmadıkları gibi Allah'ın yedi kat gökten ilan ettiği gibi tamamen kayba uğrayanlar unvanını kazanırlar!

اَلَّذينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

"Onların dünya hayatındaki tüm amelleri boşa gitmiştir. Hâlbuki kendileri güzel ve gerekli şeyleri yaptıklarını sanıyorlardı."(Kehf: 104)

Allah, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) en büyük kaybedenleri size haber vereceğiz diyor. Onlar ki bu hayatta yaptıkları ameller boşa gitmiştir, ancak onlar güzel ameller yaparak sevap kazandıklarını düşünüyorlardı. Ancak aslında günahlar işliyorlardı ve kaybedenlerden oluyorlardı. Allah onların kaybedenler olduğunu söyledi.

Bazıları Tebliğ ve dinlerarası inanç arasındaki farkı bilmezler. Kökenini, kaynağını ve tarihini bilmezler. Bunun ardında bir tarih vardır. Yahudiliğin ve Hristiyanlığın nasıl başladığını bilmiyorlar sonra gündemlerinde ne olduğunu bu işe nasıl başladıklarını bilmiyorlar. Böyleleri günün sonunda dinlerarası inanç tuzağına düşerler ve size neden dinlerarası inancı kötülüyorsun, biz Tebliğ yapıyoruz derler. Ve tamamen kaybedenlerden olurlar. Realite de ise onlar ne yaptıklarını bilmiyorlar. Sevap kazandıklarını, Tebliğ için asil bir şeyler yaptıklarını düşünürken aslında günahlar biriktiriyorlar. Böyleleri cahildir ve öğrenene kadar Tebliğ alanından geri

çekilmelidirler. Nitekim onlara dinlerarası inancın arka planını, tarihi sorun size hiçbir şey söyleyemeyeceklerdir.

İkinci grup dinlerarası inancın ardındaki ideolojiyi ve tarihi destekleyenler, teşvik edenlerdir. İkinci grup dinlerarası inanç hakkında bilgi sahibi olduğu halde teşvik edenlerdir ve dinlerarası diyaloğa inanırlar. Dediğim gibi bu yepyeni bir din ve inançtır ancak yine de onu desteklerler. Böyleleri bu Ümmetin ve çağımızın Ruveybideleri ve Münafıklarıdırlar. Bu ideolojiye inanırlar ve gerçek ve hakiki İslam'ın yayılmasını engellemek ve durdurmak için İslam düşmanlarına yardım ederler. Aslında Allah'ın Rızasını kazanmaları gerekirken onlar İslam düşmanlarını razı edecek bir İslam versiyonu arayışı içindedirler.

YAHUDİLER VE HRİSTİYANLAR SİZDEN ASLA MEMNUN OLMAYACAKLAR

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ

"Sen onların milletlerine tabi olmadıkça Yahudiler ve Hristiyanlar, kesinlikle senden razı olacak değillerdir..."(Bakara: 120)

Bu bir Kur'an ayetidir. Allah, Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) onların milletine onların dinine onların sistemine tabi olmadığı müddetçe Yahudilerin ve Hristiyanların kendisinden asla razı olmayacaklarını söylüyor. O yüzden Müslüman olmayan veya İslami olmayan herhangi bir inanca, herhangi bir dine, herhangi bir ideolojiye sahip olanları destekleyenler, onlara tabii olanlar hakkında bir Şeyh, bir vaiz, bir grup, bir parti bir örgüt onlar iyidir diyorsa bilin ki bunu söyleyenler iki sınıftan birine girerler. Ya onlar yalancıdırlar ve bu konuda da yalan söylüyorlardır. Veya bunu söyleyenler doğru, dürüst insanlarsa o takdirde bunu söyleyen Şeyh, grup, örgüt Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) İslam'ı üzerine, hakk menhec üzerine değillerdir. Çünkü Allah dedi;

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ

“Sen onların milletlerine tabi olmadıkça Yahudiler ve Hristiyanlar, kesinlikle senden razı olacak değillerdir...”(Bakara: 120)

Ve Allah asla yalan söylemez!

وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ قيلً

“...Allah’tan daha doğru sözlü kim vardır?!”(Nisa: 122)

O halde madem onlar bizden asla razı olmayacaklar, onlara katılmalı mıyız? Ne yapacağız? Allah’ın ayetin sonrasında bize yol göstermeye, hidayet yolunu göstermeye devam ediyor ve diyor,

قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى

“...De ki: Muhakkak, Allah’ın hidayeti, işte o hidayettir-kurtuluştur, mutluluktur.”(Bakara: 120)

Yani onlara hidayet yolunun hakiki rehberliğin sadece Allah’ın yolu olduğunu söyle. Dinlerarası inanca ve onların dinlerine uyma. Hidayetin tamamı, Allah’ın hidayetidir. Dinlerarası inanç bir Küfür ideolojisidir. Tebliğ, Rasulullah’ın(sallallahu aleyhi ve sellem) yoludur. İkisini kıyaslamak elma ile portakalı kıyaslamak gibidir, portakal dinlerarası inançtır ve içi de çürüktür.

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ اَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يَا اُولِي الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“De ki: pis ile temiz- pisliğin çokluğu hoşuna gitse de- eşit değildir. Ey temiz akıllılar Allah’tan sakının. Umulur ki kurtuluşa erersiniz.”(Maide: 100)

Pis-murdar-kötü ile temiz-iyi asla eşit olmazlar. Örneğin pis-kötü-murdar olan dinlerarası inanç, Tebliğ gibi iyi-güzel-temizle asla eşit olmaz.

Ayetin sonraki kısmı,

وَلَوْ اَعْجَبَكَ كَثْرَةُ

"...pisliğin çokluğu hoşuna gitse de..."

Ayetin sonraki kısmında pisliğin-murdarın çokluğunun hoşunuza gidebileceği belirtiliyor. Etrafınıza baktığınızda, bugün Davetçilerin birçoğunun durumu budur.

EBUL VEFA EL AKİL'İN AÇIKLAMASI

Ebul Vefa İbn El Akil Hicretten 513 yıl sonra öldü, dedi:

إِذَا أَرَضْتَ أَنْ تَعْرِفَ مَحَلَّ الإِسْلامِ مِنْ أَهْلِ الزَّمَانِ

"Herhangi bir çağda İslam'ın durumunu görmek istiyorsan,"

فَلاَ تَنْظُرْ إِلَى زِحامِهِمْ فِي أَبْوَابِ الْجَوَامِعِ

"Camilerin kapılarındaki kalabalıklarına bakma."

وَلا ضَجِيجَهُمْ فِي الْمَوْقِفِ بِلَّبَيْكَ

"Ne de onların hacılarının Hacc sırasında çıkardığı yüksek sesli Lebbeyk feryatlarına bak,"

وَإِنَّمَا اُنْظُرْ إِلَى مُوَاطَأَتِهِمْ أَعْدَاءَ الشَّرِيعَةِ

"Sadece Şeriat düşmanları ile işbirliklerine bak veya Şeriat düşmanlarına gösterdikleri Vela ve Bera'ya bak."

Dolayısıyla İbn Akil, herhangi bir çağda İslam'ın durumunu görmek istiyorsanız, camilerin kapılarındaki kalabalıklara ya da hacc zamanı hacıların çıkardığı *Lebbeyk* seslerine değil İslam Şeriatı'nın düşmanlarına karşı gösterdikleri *Vela ve Bera* durumuna bakmamızı söylüyor.

Geçen hafta dediğim gibi aslında Vela Bera ta ki az gelişmiş beyinler kendi girdilerini *Vela ve Bera* kavramına sokmak isteyene ve şüpheler oluşturmaya başlayana kadar basit bir meseleydi. Bu nedenle Âlimler bu meselenin gerçek şeklini göstermek için ayağa kalkmak zorunda kaldılar. Günümüzde *Vela ve Bera* konusunda şüpheler uyandıran birçok modernist ve her çeşit gurup vardır ve eğer onların şüphelerine tek tek cevap verecek olursak bu konu haftalarca sürecektir. Arabça bilen kardeşleri Şeyh Bekr Ebu Zeyd'in- Allah derecesini Firdevs kılsın- bu dinlerarası inanç hakkında yazdığı muhteşem kitabını okumalarını tavsiye ederim. Başka dile çevrildi mi emin değilim. Ayrıca en az bu kitap kadar iyi hatta daha da iyi olabilecek El Kadı denilen bir profesörün yazdığı 4 ciltlik dinlerarası inanç eseri vardır. Bu kitabı derinlemesine ele alan muhteşem bir çalışmadır.

EŞ ŞAFİ GİBİ OLDUĞUNU İDDİA EDENLERE BİR CEVAP

Son dersimizde son on yılda *Vela ve Bera* kavramında birçok büyük değişiklikler yapıldığından ve onların yılanların derilerini değiştirdiği gibi derilerini değiştirdiklerinden bahsettim. Bu konudan bahsettik. Son on yıldır ve fazlası bunlar hem Müslüman dünyada hem de Batı'da yaşandı. Daha önce kısaca giriş yaptığım ve üzerinde konuşmam gerektiğini söylediğim konu hakkında konuşacağım. O da *Vela ve Bera* kavramının içini boşaltan bazılarının *Vela ve Bera* da ani değişimlerine, Eş Şafi'nin mezhebini değiştirmesini gerekçe olarak göstermesidir. Onlardan bazılarının biz Eş Şafi gibi değiştik dediklerini duyarsınız. Yani Eş Şafi değişti ve bizde değiştik, derler.

Eş Şafi'de olan değişim onun iki mezhebinin olmasıdır. Hayatının ilk yıllarında Irak'ta yaşarken bir mezhebi vardı. Orada hükümleri, öğretileri, yazıları ve talebeleri vardı. Ve sonra hayatının ilerleyen zamanlarında Mısır'a gitti ve orada iken hükümleri, öğretileri, yazıları ve talebeleri oldu. Akidelerini değiştirenlerin birçoğu Eş Şafi gibi değiştiklerini söylüyor. Buna hızlı bir cevap vereyim, oh Eş Şafi değişti böylece daha sonra Dinini değiştirmek istiyorsanız ve dininizi deri döker gibi değiştirmek is-

tiyorsanız sizde değişebilirsiniz diyenler tarafından aptal yerine konmayacağız. *I'laami Muvakki*'in de İbn El Kayyim "Kur'an, Sünnet ve İcma dini metinlerine ilaveten bir Fakih bir hüküm verirken hakkında konuşacağı meseleyi çerçeveleyen geleneği, zamanı, adetleri ve şartları da bilmek zorundadır" dedi. Bir Fakih bunları bilmelidir ve bu bir Fıkıh meselesidir. Akide ise değişmez. Fıkıh da bile tüm bir mezheb geleneklere, zamanlara ve yerlere dayanarak değişmez.

Eş Şafi'nin mezhebinde olan değişim ise onun daha fazla delile maruz kalmasından kaynaklandı. O, Irak'tan ayrıldığında gitti ve daha çok delil topladı. İlk olarak, Eş Şafi'nin Mezhebini inceleyecek olursanız o Mısır'a gittikten sonra mezhebini değiştirmedi. Ondaki reform ve değişiklik Irak'tan ayrılmadan önce başladı. Irak'ı terk etmeden önce değişim başladı. Mısır'a gitmeden ve Irak'tan ayrılmadan önce değişiminin nedeni kendisine daha fazla delilin ulaşmasıydı. Bir ülkenin sakinlerini mutlu etmek, yetkililer-yöneticiler için işi onların keyfine göre kolaylaştırmak veya yetkilileri memnun etmek veya benzeri herhangi bir türden bir değişim değildi. Değişimin nedeni eline daha fazla delil ulaşmasıydı ve Irak'ta iken değişim başladı.

İkinci nokta Eş Şafi oradaki Batılı yetkilileri veya iddia ettikleri başka faktörler her neyse memnun etmek için geleneklere dayanarak eğer iki Mezheb kurmayı amaçlasaydı(bir tane Irak'ta ve bir tane Mısır'da)bunları Mısır'da yazdım ve Mısır için geçerlidir ve bunları Irak'ta yazdım ve Irak için geçerlidir demesi gerekirdi. Eğer böyle söylemiş olsaydı bizde her ülkenin kendi şartları ve Kur'an ve Sünnet'den farklı türde hükümleri olduğunu anlardık. Ama Eş Şafi böyle bir şey yapmadı. Eş Şafi'nin çalışma şekli bu değildir. Hatta Eş Şafi'nin bunun tam tersini söylediği aktarılır, çünkü dediğimiz gibi bu çalışma şekli Eş Şafi'nin yöntemi değildir. *El Bahr El Muhit* de Ez Zerkaşi aktarır, Eş Şafi dedi "Irak'taki eski mezhebimden herhangi bir alıntı yapmayı herkese yasakladım." Eş Şafi'nin yeni değişimi koşullar, iklim, hayat tarzları ve insanların istekleri veya yetkilileri-yöneticileri memnun etmek üzerine kurulmadı, bilakis kendisine daha fazla delilin erişmesine dayandı. Eş Şafi açıkça eski mezhebi-

ni nesh etti.

Bu mesele hakkında üçüncü nokta, farklı fetvalarla farklı ülkelerde farklı insanlara uygun olduğu bir değişmiş olsaydı onu Irak'ta en iyi tanıyan talebeleri onun Irak'ta ki mezhebi üzerine kalmaya ve o eski mezhebini teşvik etmeye devam ederlerdi ancak onlar böyle yapmadılar.

Dördüncüsü Eş Şafi'ni gerçek tabiileri ve onu en iyi tanıyanlar farklı bir ülke, farklı halk, farklı koşullar vb. için onun değiştiğinden asla bahsetmediler. Aslında dikkatlice analiz edip okursanız, onun öğrencilerinin onun eski Mezhebini ne zaman benimsediğini fark edersiniz. Çünkü onun bazı öğrencileri müçtehiddi. Onun talebelerinden herhangi biri Eş Şafi'nin değiştirdiği eski mezhebinin görüşlerinin güçlü olduğunu düşünerek benimsemiş olsaydı benimserdi çünkü onlar hangi görüşün güçlü olduğunu bilen müçtehidlerdi. O takdirde onlar bu görüşü alırlar ve Şeyhlerine atfetmezlerdi çünkü o tüm mezhebini değiştirmişti. Yani eğer onlar Eş Şafi'nin eski mezhebinin görüşlerini benimsemiş olsaydı bunu seçerlerdi çünkü müctehiddiler ve Eş Şafi'ye atfetmeden eski mezhebi kullanmaya devam ederlerdi. Neden? Çünkü Eş Şafi eski mezhebini nesh etti. Dolayısıyla onlar kendi yollarına devam ederler ve onu benimsemek istemeyen birine de atfetmezlerdi.

Beşinci nokta eğer Eş Şafi fıkhını-mezhebini delillere dayanarak değil de ülkeler, insanların doğası, koşullar ve insanların iddia ettiği diğer şeylerin değişimine dayanarak değiştirmiş olsaydı o takdirde sadece Mısır'da yaşayan insanların Mısır'da ki mezhebini izlemesi ve Irak'ta yaşayanların da Irak'ta ki mezhebi izlemesi ve başka kimsenin izlememesi gerektiğini söylerdi. Ve bulunduğu ülke dışında hiçbir kesimden kendi oluşturduğu (yeni) mezhebini, öğretilerini takip etmelerini istemezdi. Ve böyle bir durum asla olmadı. Aslında, En Nevevi(rahimehullahu- Şafi mezhebinde bir İmamdı) *El Mecmu* kitabında "Eş Şafi'nin bir konu hakkında ne zaman iki görüşü olduğunu görürseniz doğru olan yeni görüşüdür", dedi. (yani seyahat ettikten sonra oluşturduğu mezhebi)

Bu konuda değinmek istediğim altıncı nokta, kendi sapkınlıklarını ve

meseleleri daha kolay ve popüler hale getirme konusundaki değişimlerini haklı çıkarmak için Eş Şafi'nin değişimini kullananlar hakkındadır. Onlar kendilerine prim kazanmak için popüler meseleleri kolay kılarlar, yaptıkları Kur'an ve Sünnet karşıtı bile olsa böyle yaparlar, onlar prim kazanmak için meseleleri insanlara kolay kılarlar. Bunu da sadece Fıkıhla sınırlamazlar bir adım ileri götürerek Akide konusunda da prim kazanmak adına meseleleri insanlara kolay kılarlar ve her iki yaptıkları şeyde kötüdür. Ancak eğer siz Eş Şafi'nin hem Irak'ta iken hem de Mısır'da iken çalışmalarını incelerseniz, Mısır'da iken kemale eren yeni mezhebindeki genel görüşlerinin daha katı ve sert olduğunu görürsünüz yani daha sert bir görüşe geçti ve Akide prensiplerine herhangi bir gölge getirmedi. Nasıl yani? Onun yeni mezhebinde tesis ettiği Usülüne(prensipler) etki eden değişimlere bakın.

A noktası- Yeni mezhebi çok fazla önlem almaya dayanıyordu. Daha fazla önlem almak demek, daha fazla ihtiyatlı olmak demek işleri zorlaştırır. B noktası- işleri halk için bir parça kolaylaştırmak için kullanılan (المصالح المرسلة) -*mesaalih el mürsalat* prensibini kullanmadı. Yeni mezhebinde bu prensibi kullanmadı. C- noktası (عرف) – urf (gelenek) -Urf yani gelenek üzerinden kendisine ulaşan daha çok dini metin kullandı. Eş Şafi söz konusu bu prensipleri değiştirdiği zaman onun nasıl daha sert bir görüş doğrultusunda değiştiğini daha iyi anlarsınız. Aslında daha sertte değil daha doğru görüş ancak eski mezhebindeki görüşlerine kıyasla daha sert şöyle ki,

Örneğin o Irak'ta iken gümüş ve altın tabakların kullanımını kerih-mekruh görürdü. Mısır'a gittiğinde Haram olduğunu söyledi. Yani Irak'ta iken mekruh dedi ve Mısır'da haram. Böylece daha sert bir görüşe geçti. Irak'ta iken bir kişinin Namaz da Fatiha'yı okumayı unutması durumunda, Namaz'ı iade etmesine gerek olmadığını söyledi. Mısır'da eğer kişi Namaz kıldıktan sonra Fatiha'yı okumayı unuttuğunu hatırlarsa Namazını iade etmek zorundadır dedi, yani daha sert bir görüşe geçti. Irak'ta bir köpek salyasını yıkamanın vacib olmadığını söyledi. Mısır'da vacib olduğunu söyledi. Dolayısıyla Eş Şafi'yi kendi sapkınlıklarınıza alet etme-

yin. Bir başka örnek- kişi Abdest alırken abdest sırasına uymazsa (örneğin yüzden önce ayakların yıkanması gibi) bu tercih edilmez ama kabul edilebilir dedi. Mısır'da Abdest alırken abdest sırasına uyulmaması durumunda abdestin bozulduğunu ve tekrar alınması gerektiğini söyledi. Irak'ta uyku abdesti bozmaz dedi, Mısır'da düşüncesini değiştirdi ve uykunun abdesti bozduğunu söyledi.

Irak'ta bir kadının bir kocası eğer evine geri dönmediyse o takdirde dört yıl dolduktan sonra kocasını ölü olarak kabul edebileceğini ve bunun kadın için otomatikmen bir iddet süresi olduğunu söyledi. Eskiden kocalar seyahatlere çıktıklarında gelmeyebilecekleri normal kabul edilirdi. Ancak Mısır'da yeni mezhebinde kadının evlenmek için dört yıl iddet beklemesi gerektiği hükmünü vermedi. Kocası gelinceye kadar beklemesi gerektiğini yani on yıl veya fazla da sürebilir. Elbette bunun dışında farklı yollarda vardır, ancak öncesinde dört yıl sonra otomatikmen iddetin tamamlandığını söylüyordu. Ancak şimdi hayır, dört olmaz hatta on bile olmaz, diyordu. Yani fark etmez. Daha önce dediğim gibi bu konuda bunun dışında kadının bir Halife veya bir kadıya gitme gibi başka yolları da vardır. Bu belirli fıkıh meselesinde Sahabelerin iki görüşü vardır. İbn Abbas, Eş Şafi'nin eski mezhebinde savunduğu görüştedir ki bu iki görüşten daha kolay olanıdır. Bu konuda bir başka görüş Ali İbn Ebi Talib'in görüşüdür, yani kadın ne kadar uzun sürecek olsa da kocasının dönmesini beklemelidir. Ali'nin(radiyallahu anhu) görüşü İbn Abbas'ın(radiyallahu anhuma) görüşünden daha katı olanıdır. İki Sahabenin görüşü arasında bir seçim durumu söz konusudur. Eş Şafi yeni mezhebinde kolay olan görüşü terk etti ve daha sert olan görüşü benimsedi.

Bütün bu söylemelerinin amacı Eş Şafi'ye bir saygısızlık etmemektir. Eş Şafi gibi değiştiğini iddia eden sizler, sapkınlıklarınıza Eş Şafi'yi alet etmeyin, Eş Şafi gibi değiştik demeyin! Eş Şafi'deki değişimin nedeni onun Irak'ta iken Mekke ve Hicaz'a seyahat etmesidir. Yolculuk ederken birçok kasaba-şehir gördü ve daha çok delile vakıf oldu. Onun değişimi Fıkhidir, Akidevi değildir. Veya *Vela ve Bera'*sında bir değişiklik yapmamıştır. Oysa *Vela ve Bera'*larını değiştiren o insanlara sorduğunuzda gev-

şek bir şekilde oh bizde Eş Şafi gibiyiz diye iddia ederler.

Sonra o zamanlarda 6 bin cilt dini metne ulaşacakları iPhone'ları yoktu, tek bir tıkla bir sözü arayıp onunla ilgili tüm referanslara ulaşma imkânları yoktu. İmkânları son derece kısıtlıydı bir Hadise ulaşmak için gerektiğinde kıtaları gezmek zorundaydılar. El Beyhaki *Menaakin Eş Şaafi* eserinde ve Eş Şafi'nin bir talebesi olarak kabul edilen İmam Ahmed, Eş Şafi'nin Irak'ta geçirdiği zamanlarının sonuna doğru yeni mezhebinin taslağını çıkartmaya başladığını ve ancak Mısır'a gidene kadar tamamlayamadığını bu yüzden onun Mısır'da ki mezhebine bağlı kalınması gerektiğini söyledi. Bu sözü söyleyen Eş Şafi'nin bir talebesi olan İmam Ahmed'dir. Dediğim gibi, Eş Şafi'de değişimin nedeni daha çok dini delile erişmiş olmasıdır ve daha sert bir görüş doğrultusunda değişti, İslam düşmanlarını memnun etmek için nifak yaparak bir değişim göstermedi! İmam Şafi, ne Akide ne de Fıkhi meselede böylesi kaypak bir değişim asla yapmadı!

İSLAMİ TERMİNOLOJİYİ DEĞİŞTİRME SAVAŞI

Bugün *Vela ve Bera* anlayışının bir parçası olarak İslami terminolojiyi değiştirme, maniple etme, silme ve bir bütün halde iptal etme üzerine bir savaşın olduğunu anlamalıyız. Hem Şeytani hem de Firavun taktikleri yürütülmektedir ve günümüzün Münafıklarının izledikleri yol Şeytan ve Firavunun ayak izlerinden başkası değildir.

Nitekim Şeytan, Âdem'e(aleyhiselam) ağaçtan ye dediğinde sadece o ağaçtan ye demedi, o ağacı süslü ve iyi görünen bir şey gibi maskeledi.

يَا اٰدَمُ هَلْ اَدُلُّكَ عَلٰى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلٰى

"...Ey Âdem, sana ebedilik ağacını ve yok olmayacak mülkü göstereyim mi?"(TaHa: 120)

O sadece bir ağaç demedi. Sonsuzluk ağacı dedi yani onu güzel göstermeye çalıştı. Şeytani terminoloji. Biri için talihsiz olan bir şeyi aslında

iyi olduğuna ikna etme tasarısıdır. İslami terimleri değiştirerek insanları bu şekilde ikna ederler.

Sünen Ebi Davud'da yer alan bir hadistir. Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) geleceğe dair verdiği bir haberdir;

لَيَشْرَبَنَّ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ , يُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا

"Ümmetimden bazı insanlar kesinlikle ona başka isim vererek şarap içecekler."

İbn Mace'de yer alan bir başka hadis;

لاَ تَنْتَهِى الَّيَالِي والأَيَّامُ حَتَّى تَشْرَبَ طَاءِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ , ويُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا

"Ümmetimden bir grup ismini değiştirerek şarap içinceye kadar geceler ve gündüzler bitmez."

Yani Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Ümmetimden bir grup olacak içki içecekler, ancak ismini değiştirecekler diyor. Alkol al, adını değiştir, aynı şekilde faiz al, adını değiştir. Alkolün adını "keyife" çevirirseniz veya Arabça bugün (مشروبات روحية) – *meşrubatu ruhiyet* – keyif veren meşrubat-içecek derler, onun hakkında farklı bir his hissedersiniz. Şarap konusunda, tüm hadislerden Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) onu içene lanet okuduğunu biliriz. Ancak *meşrubatu ruhiyet* veya keyif veren meşrubat dediğinizde farklı bir şeydir. Örneğin *Şura* ismine yeni anlam verdiler, bugün *Şura* demokrasidir diyorlar. Neden? *Şura* demokrasisi dediğinizde demokrasinin tüm Küfrünü İslami görünümde meşrulaştırabilirsiniz. Bu bir akıl oyundur. Hiçbir şey söylemeden-eklemeden(-demokrasi terimini), *Şura* derler. Böylece kitlelerin zihinlerine *Şura*'nın demokrasi olduğu düşüncesini maniple ederler veya tam tersini, yani demokrasi Şuradır düşüncesini maniple ederler. Böylece her şey güzel görünür. (Örnek Türkiye'de Askeri Şura toplantısı, faiz sistemine dayanan

iş toplantılarına Ekonomik Şura derler- çvr).

Bazı değişim ve reform çağrıları duyarsınız ve onlar İslam reform yapabileceğinizi söylüyor, derler. Onlar konuşmalarımızda, sözlerimizde reform yapıyoruz derler. Gerçekte ise onlara bakarsanız onların sözlerinde reform yapmadığını veya İslami sunma şeklinde reform yapmadığını bilakis aslında İslami öğretimlerde reform yaptıklarını, İslami tebliğ etme veya sunma şekillerinde reform yapmadıklarını görürsünüz. Teknolojiyi kullanma ve geliştirmeye bir yer vardır. Birini İslam'a çekebilmek için aynı cümleleri kullanmak zorunda değilim. Veya birini İslam'a çekebilmek için aynı konuyu kullanmak gibi bir zorunluluğumuz yoktur. İngilizce kullanabilirsin, sosyal medyayı kullanabilirsin ancak İslam dininde ve İslam'ın öğretilerinde değişime yer yoktur! Onların aslında yaptıkları şey İslam öğretilerinde reform yapmaktır ancak İslamı tebliğ etme yöntemimizde reform yapıyoruz derler.

Şeytan gibi Firavun'da en güçlü olduğunda şeytani ve firavuni taktiklerine başvurmaksızın kontrol sağlayamazdı- günümüzün Münafıklarıda bu taktikleri kullanırlar. Örneğin Firavun onlara ne dedi?

وَمَآ اَهْدِيكُمْ اِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ

"...Ben sizi sadece doğru yola yönlendiriyorum."(Mü'min-Ğafir: 29)

Ben size doğru yolu gösteriyorum. Ben sizi doğru yola yönlendiriyorum, beyler-bayanlar. Böylece şimdi onlar Firavun'un yolunu yol edindiler. Firavun, *sebili reşad(*doğru yol-hidayet yolu) kavramını değiştirdi ve kendi yolu haline getirdi ve bu şekilde kitlelerin de böyle düşünmesini sağladı. Cahil insanlarda o yolun doğru yol olduğunu zannettiler. Çünkü onların zihinlerine bu kavram yerleştirildi. Böylece Musa(aleyhiselam) ve Harun'un(aleyhiselam) yolunu kötü ve şer yol olarak değiştirdi. Aslında Firavun açık bir şekilde böyle yaptı,

قَالُٓوا اِنْ هٰذَانِ لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ اَنْ يُخْرِجَاكُمْ مِنْ اَرْضِكُمْ

بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلٰى

"Dediler: Bu ikisi(Musa ve Harun) ancak sizi sihirleri ile yurdunuzdan çıkarmak ve örnek yolunuzu ortadan kaldırmak isteyen iki sihirbazdır."(TaHa: 63)

فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ اِنِّي لَاَظُنُّكَ يَا مُوسٰى مَسْحُورًا

"...Ve Firavun ona dedi, gerçekten ben Ya Musa senin büyülenmiş olduğunu zannediyorum."(İsra: 101)

Böylece şimdi onlar Musa ve Harun'u(aleyhimaselam), sihirbaz ve büyülenmiş olarak görmeye başladılar. Ve sonra Firavun Rabb tanımını kendisi için değiştirdi, böylece biri Rabb dedi mi Firavun anlaşılmaya başlandı,

فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى

"Ve dedi: Ben sizin en yüce rabbinizim."(Naziyat: 24)

Sözcüklerin tanımını değiştirmek ve bükmek dünün Şeytani ve Firavuni taktikleriydi ve bugün Münafıklar İslami terimlerin anlamını değiştirerek yeni anlamlar vererek hakikatı örtmekte ve İslami terimlerin toptan kullanımını reddetmektedirler. Böylece hakikat/gerçek oldu nifak ve nifak oldu hakikat/gerçek ve siz hangisinin hangisi olduğunu bilmiyorsunuz. İtaat oldu fısk ve fısk oldu itaat, İslami terimlerin anlamları ile oynadıkları için ne olduğunu anlayamıyorsunuz.

VELA VE BERA ALANINDA TERMİNOLOJİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ

Terimleri değiştirmek ve terimlerle oynamak bugün insanların *Akide* ve *Vela ve Bera* kavramlarında yoldan sapmasına yol açan en büyük nedenlerden biridir. Bugün Batı'da, terimleri değiştirmek, iptal etmek, tanımlarını değiştirmek yönünde yapılan her şey zatında *Vela ve Bera* kavramına

ateşlenen bir füzedir.

Bu konuda size bir örnek vereyim, Ehli Sünnete yakın Rafizi gruptan gerçekten bilgi sahibi bir Rafiziye ben sizin iman ettiğiniz gibi sizin 12 imamınıza inanmıyorum derseniz, onlar hakkında konuştukları konuda bilgi sahibi olarak sizin bir kâfir olduğunuzu size söyleyeceklerdir. Onlardan böyle bir şey duymak istemiyorsanız gidin onların baş dini referans kaynaklarından biri olan *El Kaafi*'yi okuyun ve size böyle durumda bir kâfir olacağınızı söyleyecektir. Onların sahip olduğu imamlarına yönelik özel imana sahip olmazsanız sizi kâfir olarak görürler. Onların nezdinde on iki imama iman etmek zorundasınızdır. Aynı şekilde iyi bir Hristiyana gider ben İsa'nın sadece Peygamber olduğuna inanıyorum, ne Allah olduğuna ne de kurtarıcı olduğuna inanıyorum ve çarmıha gerildiğine inanmıyorum derseniz onlara göre bir kâfir olursunuz. Size böyle diyeceklerdir. İçlerinde dürüst olanları bunu söyleyecektir. Onlara göre aklınıza gelebilecek her türlü günahı işleseniz de İsa'nın kurtarıcı olduğuna inanırsanız size ümit besleyeceklerdir. Birçok iyilik yapmanıza karşın onların inandığı gibi inanmazsanız ise kâfir olursunuz.

Bazı Müslümanlar, Allah'ın onların zayıf-kararsız kalplerinde kullandığı çok sert bir sözü kabul ettiler. Bugün her hangi bir yerde gördüğünüz merhamet, geçmişte duyduğunuz veya gelecekte duyacağınız her merhamet -yaratılışın başlangıcından Kıyamete kadar- Allah'ın yüz birimlik merhametinin bir birimidir ve 99 birim merhametini Allah, Kıyamet Günü için ayırdı. Yüce Allah bizlere o günde merhamet etsin. Bazı Müslümanlar neticede Kâfir terimini sözlükten çıkararak, İslami terimlerle oynayarak, onları değiştirerek, tahrif ederek onları Kâfir olarak adlandıran Merhametlilerin En Merhametlisi Yüce Allah'tan daha fazla merhamete sahip olduklarını iddia ediyorlar.

Kâfir, Kur'an da yeralır. Küfür- Kâfir- Kâfirler ve (الَّذينَ كَفَرُوا) – *elleziyne keferu*. Dört yüzden fazla Kur'an da geçer. Tıpkı Kâfir kelimesi ve türevleri olan Müşrik ve benzerleri Kur'an da iki yüzün üzerinde geçer. *Küffar*, Kur'an da on dört defa geçer. Çoğulu Kâfirler, elli beş defa geçer.

Elleziyne Keferu Kur'an da yüz elli iki defa geçer. Müminin Mümin ve Kâfirin Kâfir olduğunu bilmek için defalarca kere tekrarlanan terim. *Vela ve Bera*'nın bir parçası olarak bilmeniz gereken bir şeydir. İnanmalısınız ve terime de inanmalısınız. Bahuti *Keşaf El Kinaai* de -ve elbette diğerleri aynı şeyi söylediler- her kim İslam'ın dışında Hristiyanlık veya Yahudilik gibi bir başka dine tabii olanın bir Kâfir olduğuna inanmazsa bir kâfirdir, dedi.

Kâfir kelimesini sözlüklerimizden çıkarmak isteyen veya onun tanımını kurcalayanlar sadece kendilerinin Allah'tan daha çok merhamet sahibi olduklarını iddia etmiyorlar ayrıca Kur'anın düzeltilebileceğine ve Kur'anı düzeltebilecek konumda olduklarını düşünüyorlar.

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"Kim İslam'dan başka din ararsa, ondan asla kabul edilmeyecektir. Ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan birisidir"(Al'i İmran: 85)

Her kim İslam'dan başka bir yol seçerse! İslami terimleri düzeltemez veya değiştiremezsiniz ne kadar uğraşırsanız uğraşın fark etmez!

Ayete bakın,

هُوَ الَّذي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصيرٌ

"O sizi Yaradandır. Kiminiz kâfirdir ve kiminiz mümindir. Ve Allah yaptıklarınızı en ince ayrıntısına kadar Görendir."(Tegabun: 2)

Dolayısıyla içinizden kimi kâfirdir-inkâr edendir ve kimi mümindir-iman edendir. Allah ayette iki grup olduğunu söyledi. Üçüncü bir grup yoktur. İşte bu *Vela ve Bera*'dır. Yaradan Allah yaratıklarının iki grup olduğunu ilan etti, üç değil. Sonra aşağılık bir meniden yaratılmış bir yaratığı

çıkıyor ve Ya Allah, ben Senin yanıldığını düşünüyorum, diyor. Amelleri ile davranışlarıyla böyle söylüyorlar. Hatta onlar üçüncü bir grubun olduğunu söylüyorlar ki birçoğunuz duydunuz. Çünkü sizden birçokları bu üçüncü grubu bir yerlerden duyduğunuzu söylediniz. Gerçekten söyledikleri budur. *Ma'az Allah ve Teâla Allahu an Zalike Aluven Kebiyraa*.

Geçmişe gidersek, İbn El Kayyim bu konu hakkında yazdı. İbn El Kayyim "İslami terimlerle oynayanlar hakkında işledikleri bir günaha Allah ile oyun oynama, hile yapma günahını da eklediler", dedi. İbn El Kayyim onların yaptığı bu (خداع)- *Khidaai* – hile yapma (غش) – *ğiş* – aldatmadır ve bu Nifaktır. Bu bir aldatmadır, hiledir ve münafıklıktır-ikiyüzlülüktür, dedi. Bu terminolojiyi değiştirmekle ilgiliydi ama onun ne hakkında konuştuğunu biliyor musunuz? O günlerde, Akide terimleri ile oynayamıyorlardı. Yasaklarla ilgili terimlerle oynuyorlardı ki buda kötü bir şeydi. Örneğin, sadece alkol içmeyi haklı çıkarmak için alkolün adını değiştirmek gibi. Nitekim İbn El Kayyim, onların işlediği günahlar ne olursa olsun, terimleri değiştirerek Allah'a karşı hile yaparak ve oyun oynayarak günahlarına ekstra günah ilave ediyorlar, dedi. İbn El Kayyim'in bugün yaşadığını ve sadece Helal-Haram olan meselelerde değil ayrıca *La ilahe illalla*h'ın özü olan ve Kur'an da yeralan kelimelerde yaptıkları değişiklileri görselerdi nasıl tepki vereceğini siz hayal edin. Ebu Eyyub, onlar çocukların ebeveynleri ile oynaması gibi Allah'la oyun oynadıklarını sanıyorlar? Dedi. Ve elbette o da aynı meseleden bahsediyordu.(Helal-Haram meselelerde terimlerle oynamak). Onların bugün yaşadığını ve Akide'de yapılan terim değişiklilerine vereceği tepkiyi düşünün.

Vela ve Bera, İslam'ın genel olarak terminolojisini korur ve *Vela ve Bera*, özellikle *Vela ve Bera* ile ilgili meselelerde terimlerin gerçek manalarını korumak içindir. Bu yüzden genel ve özel bir konudur.

VELA VE BERA'NIN KATEGORİLERİ

Şimdi size *Vela ve Bera*'nın kategorilerini anlamanız ve asla unutmamanız için çok basit ve kolay bir yöntem vereceğim. Bu kategorilerin hepsini bilmek zorundasınız. Bazıları bunlar arasında seçim yaparlar ve bu ko-

nuda sapmaların nedeni budur.

BİRİNCİ KATEGORİ: *TEVELLİ*

Âlimler (تولي)- tevelli olarak atıfta bulunur ve Küfür kategorisidir- yani kişiyi İslam'dan çıkarır- *Eüzü Billah*. Bu kategoriyle ilgili birçok delil vardır ve ana delillerden biri şu ayettir,

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارٰى اَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْ

"Ey iman edenler, Yahudileri ve Hristiyanları veliler edinmeyin. Onların bazıları bazılarının velileridir. Kim onları evliya edinirse o da onlardandır..."(Maide: 51)

Aranızda kim onları *evliya* edinirse o takdirde o kişide onlardandır. Bir Müslüman, Allah'ın düşmanlarından, onların Allah'tan başka ibadet ettiklerinden beri olmalıdır, uzak olmalıdır.

Hudeyfe İbn El Yemaan söyledi,

لِيَتَّقِ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكُونَ يَهُودِيًا أَوْ نَصْرَنِيًا وَهَو لا يَشْعُرُ , ثُمَّ قَرَأْ : وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْ

Hudeyfe İbn El Yemaan'ın kim olduğundan geçen hafta bahsetmiştik. Hudeyfe sizi uyardı: "Sizden biri farkına bile varmadan Yahudi veya Hristiyan olmaktan korksun" dedi ve sonra şu ayeti okudu: ***"Her kim onları veli edinirse o da onlardandır."***

Not almanız için birkaç örnek. Küfrün nerede olduğunu gördüğünüze dair herhangi bir kanıt varsa, o bu kategoridendir. Bu sözleri kayıt alıntına alanlar, tam olarak kelimesi kelimesine yazın veya kaydetmek için bekleyin çünkü bir sözcük bir kelime sizi örneklerden mahrum bırakabilir. Birkaç örnek verelim. **Birinci örnek** Şirki sevmektir. Şirki sevmek bizatihi bir nevakızdır ve *Vela ve Bera'*da bir kusurdur. İkinci bir örnek

Şirke olan sevgisi yüzünden Şirk ehlini sevmektir. Bu da otomatikmen bir nevakızdır. **Üçüncü bir örnek** Küfür sevgisidir, ilk örnekte bahsettiğimiz gibidir. Böyle bir kişi Kâbe'nin kapılarına tutunarak dua etse bile bu bir nevakızdır. Bir kişi seccade üzerinde namaz kılıyor ve aynı zamanda Küfrü seviyorsa (Küfür inancını kast ediyoruz), dinini geçersiz kılar, Neüzü Billah.

Dördüncü örnek benzerdir, Küfrü için Küfür ehlini sevmek. Kişi evine kapandığı halde seccade üzerinde namaz kılıyor olsun veya hiçbir şey yapmadan Kâbe'nin kapısına asılıyor olsun fark etmez bizatihi kendisi bir nevakızdır, Neüzü Billah. Hudeyfe'nin neden uyardığını görüyorsunuz? Küçük bir şey konusunda. Bu kategori için, kişinin Küfre yardımcı olması veya Küfrü teşvik etmesi veya onların ibadet yerlerinde yaptıkları ibadetlerine katılması veya herhangi bir şekilde desteklemesi gerekmiyor. Bizatihi kendisi bir nevakızdır ve nevakız olması için ilave bir faktöre ihtiyaç yoktur. **Beşinci bir örnek**, İslam düşmanlarına İslam üzerinde hâkim olmaları ve tezahür etmeleri için yardım etmektir. Bu kişinin İslamını geçersiz kılar. Tüm bu örnekler ve benzeri her şey *Tevelli* başlığı altına girerler. Bu bir Küfür kategorisidir, Büyük Küfürdür kişinin İslam'ını geçersiz kılan bir nevakızdır ve kişiyi mürted yapar. Kişi Şirk ve Küfürden nefret etse de İslam düşmanlarına İslam üzerinde hâkim olmaları ve tezahür etmeleri için yardım ederse imanı geçersiz olur. Kişi gerçekten Küfür ve Şirkten nefret etse bile fark etmez. Nitekim son zamanlarda bazı insanlar eğer bir kişi İslam düşmanlarına İslam üzerinde hâkim olmaları ve tezahür etmeleri için yardım ederse, o kişi Küfrü ve Şirki sevmediği müddetçe kâfir olmadığı eklentisini yaptılar. Yani kişinin kâfir olması için Küfrü ve Şirki sevme zorunluluğunu eklediler. Ancak realitede Şirki ve Küfrü sevmek hiçbir şekilde bir ön koşul değildir. Hatib İbn Ebi Belta'e kıssasını her iki tarafta uzun uzadıya kullanır ve uzun bir konu olduğu için biz girmeyeceğiz. Bir kişi İslam düşmanlarına İslam üzerinde hâkimiyet kazanması için yardım eder ve aynı zamanda küfrü ve şirki severse iki nevakızı birleştirmiş olur yani Küfür üzerine Küfür işlemiş olur. Bir nevakız İslam'ın üzerine hâkimiyet sağlaması için yardım etmesin-

dendir ve diğer nevakız Küfrü ve Şirki sevmesinden dolayıdır. Böylece iki nevakıza düşmüş olur. Yani Küfür ve Şirki sevmek nevakızı engelleyen bir koşul değildir. İki ayrı şeylerdir.

İbn Hazm *El Muhallaa* kitabında icmadan bahsetti ve aşağıdaki ayete atıfta bulundu;

وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ

"...Kim onları evliya edinirse o da onlardandır..."

"Böyle bir kişi bir kâfirdir, bu konuda iki Müslüman fikir ayrılığına düşemez" Not, biz burada icmadan bahsediyoruz. İcma delildir, sadece delil de değildir, kesin bir delildir. Üç temel şarttan biridir- Kur'an, Sünnet ve İcma. İcma demek ortak fikir-konsensüs demektir ve yukarıdaki konuyu ispatlamak için açık ve net bir delildir. Çünkü üzerinde fikir birliği-konsensüs vardır.

Sonraki değineceğimiz nokta daha çok Usül konusu veya bir kitap yapısı gibi bir şeydir. Örneğin Eş Şevkani *İrşad El Fuhuul* da yazdı, *İmam El Harameyn ve El Minhac*'ın yazarı Kur'an ve Sünnetten önce icmanın geldiğini yazdılar. Onlar Âlimler fikir birliği sağladılar ve onlardan bazıları aslında neden böyle yaptıklarına ilişkin açıklamalar yaptılar. Neden? Çünkü Kur'an ve Sünnet (delil), Tev'ile sahip olabilirler veya nesh edilmiş olabilirler. Bazı insanlar Sahihi Buhari'den örneğin bir şey okuyabilir ve delil olduğunu düşünür ve onu bir Âlime götürdüğünde Âlim ona o delil olarak gördüğün şey nesh edilmiştir, yani senin gördüğün manada değildir ve farklı bir manaya sahiptir diyebilir. Kur'an ve Sünnet için böyle durumlar söz konusu olabilir, ancak icma da böyle bir durum yoktur. İcma açık somut bir delildir, kesindir ve o meselede bir fikir birliği olduğuna işaret eder. İşte bu yüzden icmayı önce zikrettiler. O yüzden kitap okuduğunuzda ki çoğunuz okursunuz bunu bilmeniz gerekir. Bugünkü konumuza dönecek olursak, *Tevelli* yapan kişinin Küfrü konusunda kesin bir icma vardır. Elbette bu Kur'an ve ahad hadislerin delillerine

ilavetendir. Âlimlerin kitaplarını okumaya başladığınızda birçok âlimin böyle yaptığını göreceksiniz. İçinizden biri bana sorduğunda bazı âlimler neden İcma, Kur'an ve Sünnet diyorlar diye cevabını öğrenmiş oldunuz. Evet, birçok âlim bunu yaptı ve hatta çağdaş âlimlerde. Bu, İcma'nın anlamının bir Kur'an ayetinden daha kutsal olduğu demek değildir, ancak icma söz konusu olduğunda bir konuda doğrudan, açık ve sağlam bir delil olduğu demektir. Yani bir konuda icma olduğunu okursanız, tamam madem bu konuda icma var yapıyorum, dersiniz. İşte bunun için bazı âlimler hatta üzerinde icma olan konularda kitaplar derlediler. Kur'an ve Sünnet *Te'vil* (تأويل)- yorum, *Khusus* (خصوص)-özel, *Umum* (عموم)-genel, *Neskh* (نسخ)- iptale maruzdur.

Böylece birinci kategori *Tevelli'*dir ve Küfür olduğuna dair kanıt olan herhangi bir şeydir. *Tevelli*, *Vela ve Bera* açısından Küfürdür.

İKİNCİ KATEGORİ: *EL MUVAALAA*

Muvaalaa ikinci kategoridir ve bu Haram olan bir kısımdır. Delilin Küfrün dışında olduğunu yani Haram olduğunu gösteren her şeydir. *Vela ve Bera* ile ilgili meselelerde Küfrün haricinde olanlar haramdır. Yani bir nevakız mertebesine ulaşmaz. Örneğin bir gayri-Müslime *Es Selamun Aleykum ve Rahmetullahi* demek, gibi. Çünkü bu selam şekli özel bir selamdır ve sadece Müslümanlara özeldir. Ve bu konuda belirli bir hadis vardır. Bu, *Vela ve Bera'*ya ilişkin bir meseledir, ancak Küfür meselesine ulaşmaz. Böylece ikinci kategoriye düşer.

Bir gayri-Müslime *Es Selamun Aleykum ve Rahmetullahi* diyemezsiniz ancak gayri-Müslimleri başka selamla şekilleri vardır ve bu konu birçoğunun kafasını karıştırır. Arabça da (لتحية)- *Et Tahiyet* yani selamlama ile (السلام)- *es selaam* arasında bir farklılık vardır. *Es Selaam – Es Selamun Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuh*u demektir ve sadece Müslüman için söylenir. Arabçadır ve sadece Müslümanlar içindir. *Et Tahiyet* Arabça Merhaba veya *Ehlen ve Sehlen* gibi İngilizce "hi-hello" demek gibidir. Selamlama konusunda bir esneklik vardır ancak *Es Selamu Aleykum ve Rahmetullahi* konusunda değil. Bununla birlikte Küfür olan birinci kate-

goriye ulaşmaz.

Bir diğer örnek Küfür olmayan meselelerde bilerek ve isteyerek bir gayri-Müslimlerin bir şeyini taklit etmektir. Örneğin, herhangi bir ilave faktör olmaksızın gayri-Müslimleri bayramlarında tebrik etmek. Bu kategorinin altına düşer. *Ahkâm El Ehli Zimme*(Cizye Ehli Ahkâmı) birinci cildinde İbn El Kayyim bunun ittifakla(icma) Haram olduğunu söyledi. Burada selamlama ve tebrik etme konusunda birinci kategoriye girebilecek bazı durumlarda vardır ancak başka ilave hiçbir şey yapmadan sadece tebrik etme bu kategorinin altına düşer.

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوّي وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِ

"Ey iman edenler, Benim ve sizin düşmanlarımı evliya(dostlar) edinmeyin. Siz onlara sevgi iletiyorsunuz. Hâlbuki onlar sizde Hakktan geleni inkâr ettiler..."(Mümtehine: 1)

Bunun için en büyük delillerden biri Mümtehine Suresi'dir. Ey iman edenler Benim düşmanlarımı ve sizin düşmanlarınızı *evliya*(dost-veli-müttefik-yardımcı) edinmeyin. Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz oysa onlar size Hakktan geleni inkâr etmişlerdi. Sure'nin ilk ayetine bakalım,

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا

"Ey iman edenler"

تُلْقُونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ

"Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz"

Dikkat edin! Allah, onlara müminler olarak hitap ediyor,

تُلْقُونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ

Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz

Yani siz halen Müminsiniz demektir. Olması gereken sizden beklenen sizin onlara *meveddete* yani sevgi göstermemenizdir. Ancak buna karşın birinci kategorinin dışındadır çünkü Allah onları Mümin olarak adlandırdı. Dolayısıyla bu kategori Haram olan kategoridir.

DERS 22

Geçtiğimiz hafta *Vela ve Bera* konusuna giriş yaptık. Sonra Ebu Vefa İbn El Akil'in bugün Ümmetin *Vela ve Bera* durumu hakkındaki açıklamasını ele aldık. Ve daha sonra kendilerine Eş Şafi'yi örnek aldıklarını iddia ederek Akidelerine gölge düşürenlere kısa bir cevap verdik. Daha sonra İslami terimlerle oynama tehlikesine dikkat çektik ve bunun *Vela ve Bera* kavramına doğrultulmuş bir silah olduğundan bahsettik.

Vela ve Bera'nın ana kategorilerini anlamanız için size bir örnek verdim. Birinci kategorinin *Et Tevelli* olduğunu söyledik. *Tevelli, Vela ve Bera*'da Küfür kategorisidir ve kişinin İslam'ını geçersiz kılar, Neüzü Billah dedik. Ve aşağıdaki ayeti buna delil olarak gösterdik;

وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ

"... Kim onları evliya edinirse o da onlardandır." (Maide: 51)

Kişinin Allah'ın düşmanlarından ve Allah'tan başka ibadet edilen her şeyden beri ve uzak olması gerektiğini söyledik. Örnekler olarak- Şirki veya Küfür sevmek, Şirk ehlini sevmek, Şirk ve Küfürleri için Küfürlerini sevmek ve İslam düşmanlarına İslam üzerine hâkimiyet sağlamaları ve tezahür etmeleri için yardım etmek, velev ki kişi Küfür ve Şirki sevmese de, dedik.

İkinci kategori *El Muvaalaa*'dır ve Haram olan kategoridir, dedik. *Vela ve Bera*'ya ilişkin delillerin Haram olduğunu gösterdiği meselelerdir, dedik. Ve Küfrün haricinde olan kategoridir, dedik. Gayri-Müslimlere Selam vermek, *Es Salamun Aleyküm* sadece Müslümanlar içindir, sadece gayri Müslimlere has olan bir takım meselelerde örneğin bayramlarında ilave bir şey yapmaksızın onları taklit etmek dedik. Çünkü ilave şeylerde dâhil olursa meseleyi daha kötü hale getirebileceğinden bahsettik.

Ve şimdi üçüncü bir kategoriye başlıyoruz. O da yapılması caiz olan kategoridir. *Vela ve Bera*'da istisna ilişkiler veya yapılması caiz olan ilişkiler diyebilirsiniz.

ÜÇÜNCÜ KATEGORİ: GAYRİ-MÜSLİMLERLE CAİZ OLAN İLİŞKİLER-DAVRANIŞLAR

Buraya kadar gelmiştik. Ve bunun delili şudur,

لَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُٓوا اِلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

"Allah, sizinle din konusunda savaşmayan, sizi diyarlarınızdan çıkarmayanlara karşı iyilik yapmanızdan ve onlara adaletli davranmanızdan sizi men etmez. Çünkü Allah, adalet yapanları sever."(Mümtehine: 8)

Bu ayet bu kategorinin ana delilidir. Burada diğer birçok delil mevcuttur, ancak bu ayet ana delildir. Birçokları *Vela ve Bera* kavramını anlamadıkları için *Vela ve Bera*'yı inkâr etmeye çalıştı. Ve *Vela ve Bera*'nın bir parçası diğerlerine nazik olmak ve adaletli davranmaktır. Bazıları *Vela ve Bera*'yı komşularınızı(gayri-Müslim) gördüğünüzde onların yüzüne tükürmek veya evinizden çıkarken çöplerinizi komşunuzun bahçesine dökmek veya her sabah onların camlarını kırmak gibi bir zorunluluk yüklediğini düşünürler. İnsanların cehaleti onları *Vela ve Bera*'nın bazı kısımlarını inkâr etmelerine neden olur özellikle modernistler için geçerlidir bu. Onlar *Vela ve Bera*'nın birinci ve ikinci kategorilerini tamamen inkâr ederler ve buna inanmazlar. Ancak biz *Vela ve Bera*'ya tüm kategorileri ile inanırız aynı zamanda Allah onlara karşı nasıl davranmamızı emrettiyse ona göre hareket ederiz. Örnekleri ispatlarıyla birlikte ele alın.

GAYRİ-MÜSLİMLERE TEBLİĞ YAPMAK

Biz *Vela ve Bera* inancına sahibiz ancak aynı zamanda bu mesajı gayri-Müslimlere ulaştırırız. Bu ikisi arasında bir çelişki yoktur. Burada herhangi bir tutarsızlık yoktur çünkü duygularımız, hislerimiz, eylemlerimiz-amellerimiz ve bizim her bir parçamız Allah'ın bize nasıl amel etmemiz nasıl davranmamız gerektiğini emrettiyse onunla sınırlıdır. Tebliği ulaştırmada hikmetli olmak ve merhamet sahibi olmak hiçbir şekilde

Vela ve Bera ile çelişmez. Tebliğ sadece vaaz vermek değildir. Ki birçokları Tebliğin sadece gayri-Müslimlere gidip onlara vaaz vermek-anlatmak olduğunu sanır. Evet, bu Tebliğ yollarından biridir ancak Mesajı iletirken muhatablarına karşı nazik olmak ve böylece onların kalplerini açıcı bir yaklaşıma sahip olmakta Tebliğin bir parçasıdır. Ve nazik olmak, merhametli olmak kalpteki *Vela ve Bera* inancı ile çelişmez. Sevgi ve nefret *Vela ve Bera*'nın unsurlarıdır. Kur'an da bunu destekleyen birçok ayet vardır,

اُدْعُ اِلٰى سَبيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتي هِيَ اَحْسَنُ

"Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğüt ile çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et..."(Nahl: 125)

وَلَا تُجَادِلُوا اَهْلَ الْكِتَابِ اِلَّا بِالَّتي هِيَ اَحْسَنُ

"Kitap ehli ile en güzel şekilde mücadele edin..."(Ankebut: 46)

Allah, Musa'yı(aleyhi salatu ves selam) Firavun'a gönderdiğinde ona mesajı iletmesini emretti ve buyurdu;

اِذْهَبَا اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهُ طَغٰى فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ اَوْ يَخْشٰى

"İkiniz firavuna gidin çünkü o azdı. Ve ona yumuşak söz söyleyin umulur ki düşünür veya korkar."(TaHa: 43-44)

بِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَليظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

"O vakit, Allah'ın rahmeti ile onlara karşı yumuşak davrandır. Eğer

onlara katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi...”(Al’i İmran: 159)

وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

“Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.”(Enbiya: 107)

Birçok ayet, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) Tebliğ yaparken yumuşak ve hoşgörülü olmasının emredildiğini gösterir. O, insanlık-cinn ve tüm varlıklar için bir rahmettir, sadece insanlık da değil, o insanlar ve cansız maddeler için bile rahmettir. Onlarla en iyi şekilde konuşması ona emredildi. Ve hatta Allah, Musa’yı(aleyhiselam) Firavuna gönderdiğinde bile onunla nazik konuşmasını emretti.

KİTAP EHLİNİN KESTİKLERİNDEN YEMEK

Bu kategoriye girenlerden biri kitap ehlinin kestiklerini yemektir.

اَلْيَوْمَ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذينَ اُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ

“Bugün size temiz ve güzel olan şeyler helal kılındı. Kitap verilenlerin yemeği size helaldir ve sizin yemekleriniz onlar için helaldir...”(Maide: 5)

KİTAP EHLİ İLE EVLİLİK YAPMAK

Bu meselede üçüncü bir örnek Kitap Ehli ile evliliktir,

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ

“...Müminlerden özgür ve iffetli kadınlar ile sizden önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar...”(Maide: 5)

Bu konu hakkında dersin sonunda biraz daha detaylı konuşacağım inşa'Allah.

HEDİYE ALIP-VERME

Dördüncü örnek onların kalplerini İslam'a açmak için onlara İslam'ı göstermek için onlarla karşılıklı hediyeleşmektir. Ancak bu genel bir ifadedir. Tebliğ yapıyoruz diye onların özel günlerinde bayramlarında hediyeleşmek söz konusu değildir. Ayrıca haram olan hediyeleşmek te söz konusu değildir, dolayısıyla hediyeleşmek genel anlamdadır.

Size bahsetmek istediğim ayet şudur,

لَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُٓوا اِلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطينَ

"Allah, sizinle din konusunda savaşmayan, sizi diyarlarınızdan çıkarmayanlara karşı iyilik yapmanızdan ve onlara adaletli davranmanızdan sizi men etmez. Çünkü Allah, adalet yapanları sevendir."(Mümtehine: 8)

Kitabında, İmam Buhari şöyle bir başlık açtı;

باب قَبُول هَدِيَّةِ الْمُشْرِكِينَ

"Müşriklerin Hediyelerini Kabul Etme Bölümü."

İmam Buhari'nin bölüm başlıklarına ilişkin konuşmuştuk, hatırlayın. Müşriklerin Hediyelerini Kabul Etme Bölümü adı altında bir başlık açtı ve âlimlerin, İmam Buhari'nin kitabında kullandığı başlıklarına nasıl yaklaştığından ve nasıl referans olarak aldıklarından da bahsetmiştik.

İbn Umar aktardı, babası Umar İbn El Hattab bazı tüccarların sattığı ipek bir kaftan gördü. Umar(radiyallahu anhu), Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) "bunu satın al ve cemaatler seninle buluşmaya geldiğinde giyersin dedi." Yani delegeler seninle görüşme yaptığında, Cuma'ya gitti-

ğinde giyersin dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Bu ahirette payı olmayacak olan insanların giyebileceği bir giysidir"* dedi. Yani Cehennemlik olanların giysisidir, dedi.

هَذِهِ يَلْبَسُهَا مَنْ لاَ خَلاَقَ لَهُ فِي الآخِرَةِ

"Ancak ahiretten nasibi olmayan bir kişi bunu giyer."

Daha sonra, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) hediye olarak ipek kaftanlar verildi. Ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onlardan birini Umar İbn Hattab'a gönderdi. Bunun üzerine Umar İbn El Hattab(radiyallahu anhu), Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve "Sen daha önce bu kıyafeti ahiretten nasibi olmayanların giyebileceğini söylemiştin o halde ben bunu nasıl giyebilirim" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Onu sana giymen için vermedim, ya satarsın veya bir başkasına hediye edersin diye verdim"* dedi. Şimdi burada dikkat etmemiz gereken şey, eğer Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o ipek kaftanı Umar'a giymesi için vermediyse ve satması veya birine hediye etmesi için verdiyse onu kime hediye edebilir? Çünkü bir Müslümanın giymesi de yasak, elbette bir gayri-Müslime.

Yerleşik kural budur- yani İslam'da ilave faktörler söz konusu olmadan gayri-Müslimlerle hediyeleşmek caizdir. Hediyeleşmeyi haram kılan ilave faktörler olabilir. Umar İbn El Hattab(radiyallahu anhu) ne yaptı? O hicret etmeden ve Müslüman olmadan önce pagan olan kardeşine hediye etti. Yani gayri-Müslim olan bir kardeşine hediye etti. Ve Umar'ın *Vela ve Bera* kavramının ne olduğunu bildiğini size kimsenin söylemesine gerek yoktur. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o ipek kaftanı Umar İbn El Hattab'a verdi ve isterse satmasını isterse hediye etmesini söyledi. Yani ucunu açık bıraktı ve Umar, bunu bir gayri-Müslime hediye edebileceği olarak anladı ve Peygamberde(sallallahu aleyhi ve sellem) buna itiraz etmedi.

GAYRİ-MÜSLİMLERİ ZİYARET ETMEK

Bu kategorinin bir örneği Tebliğ için gayri-Müslimleri ziyaret etmektir. Sahihi Müslim'de yeralan bir hadis vardır. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir Yahudi komşusunun ölüm döşeğinde olan bir oğlunu ziyaret etti. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) çocuğun başucuna oturdu ve ona *La ilahe illallah Muhammedur Rasulullah de*, dedi. Çocuk babasına baktı, babası Ebul Kasım'ı(Peygamberimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) künyesidir) dinle, dedi. Bunun üzerine Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem);

الَحَمْدُ للهِ الَّذِي أَنْقَذَهُ بِي مِنَ النَّارِ

"Onu benim aracılığımla ateşten kurtaran Allah'a Hamd olsun."

Bu konuda iki rivayet vardır.

İki ders önce *Vela ve Bera* kavramını kırpmaya çalışanlardan bahsetmiştim. *Vela ve Bera* konusunda sadece bu kategoriyi alıp *Vela ve Bera* için her şey yapan ve *Vela ve Bera'*nın diğer iki kategorisi inkâr edenler vardır. Bu kategori gayri-Müslimlere yönelik davranış ve muamelelerle ilgilidir. Dolayısıyla *Vela ve Bera* kalbinizde olmalı ve kategorilerine göre davranış içinde olmalısınız. Biz onlara Allah'ın bize onlara nasıl davranmamızı emrediyorsa o şekilde davranırız, Allah'a itaat etme manasında böyle davranırız Allah ayrıca bize onlardan ve Allah'tan başka ibadet ettiklerinden nefret etmemizi söyledi. Onlar, Allah'a lanet okudular ve O'na karşı haddi aştılar, dolayısıyla bu inançları yüzünden onlar Allah'ın düşmanıdırlar bununla birlikte onlarla ilişkilerimizin sınırları vardır.

GAYRİ-MÜSLİMLERE YÖNELİK DAVRANIŞ

El Karrafi *El Furuu* isimli kitabında Müslümanların hâkimiyeti altında yaşayan gayri-Müslimlerin üzerimizde hakları vardır, onlar komşularımızdır ve korumamız ve gözetimimiz altındadırlar dedi. El Karrafi onları korumamız Allah ve Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara

verdiği korumadır-emandır. Kalplerimizi onları sevmekten uzak tutmak koşuluyla davranışlarımızda onlara karşı saygılı olmalıyız. Kalpler onları sevmeye meyletmemelidir. Bir kişinin onlarla ilişkileri kendisinde onlara karşı sevgi oluşmasına neden olursa, onları onurlandırmasına, onların Küfrünü ve ritüellerini kutsallaştırmasına neden olursa bu çok tehlikeli ve çok kötü olur. Çünkü kalpte bu yönde herhangi bir eğilim ve lekelenme meydana gelirse, o takdirde sevgiye-meveddete dönüşür, dedi.

El Karrafi, onlara saygılı olmamız gereken meselelerde kişinin onlara karşı *Bera*'sında bir kusur oluşturmamalı ve onların inançlarını caiz kılmamalıdır, dedi. Size daha önce verdiğim örneklere benzer örnekler verdi. El Karrafi ayrıca onların yaşlılarına saygı göstermeli, açlarını doyurmalıyız diye ekledikten sonra bakın ne dedi – bunları yaparken kalbinizi bunun bir parçası olmaktan uzak tutmalısınız. Bir korku ve alçakgönüllülükten çıkmadığı sürece onların ihtiyaç sahiplerini giydirmek, konuşurken onlara karşı nazik olmak, saygılı ve merhametli olmak gerekir, dedi. El Karrafi ayrıca tebliği iletmek uğruna gayri-Müslim komşularınız size zarar verirse, o zararın etkilerini tamamen kaldırabileceğinizin farkında olarak onlara karşı sabırlı olmalı, korku ve alçakgönüllülükten kaynaklanmamak üzere onlara karşı nazik davranmalıyız, dedi.

Âlimler tarafından vurgulanan Müslümanlar tarafından zimmet ehli gayri-Müslimlere yapılan bu muamelenin bundan önce Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından vurgulandığına dikkat edin. Örneğin (كتاب الديات)- *Kitabu Diyaat* de El Buhari(rahimehullahu) şöyle adlandırdığı bir bölüm vardır:

إِثْمِ مَنْ قَتَلَ ذَمِّيًا بِغَيْرِ جُرْمٍ

"Bir Cürüm İşlemediği Halde(nedensiz yere) Bir Zimmiyi Öldürme Günahı"

Şu hadisten bahsetti; Abdullah İbn Amr'den, Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا مُعَاهِدًا لَمْ يُرِحْ رَاءِحَةَ الْجَنَّةِ , وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِيْنَ عَامًا

“Kim anlaşmalı bir zimmiyi öldürürse cennetin kokusunu alamaz. Şüphesiz Cennetin kokusu 40 yıl uzaktan alınır.”

Müslümanlar onlarla başka yerlerde bir araya gelme iç içe geçme kaynaşabilme durumu olsa da Müslümanların hâkimiyeti altında yaşayan gayri-Müslimlere ilişkin neden bu kadar fazla önem verildi? Bunun nedeni onların Müslümanların hâkimiyeti altında yaşamasıdır çünkü onlar zayıftırlar ve savunmasızlardır yani başka yerlerde oldukları gibi güçlü, ailelerinin olduğu yerdeki gibi destekleri yoktur.

Aslında bunu destekleyen bir başka durum söz konusudur, Sahabe onların kalplerini İslam’a kazandırmak için gerektiğinde Müşriklere sadaka verirdi. Müsned Ahmed’de, Tırmizi’de ve Buhari’de meşhur bir hadis vardır, İbn Abbas ve İbn Umar(radiyallahu anhum) aktardı, Yahudi bir kadın Aişe’nin(radiyallahu anha) evine geldi ve ondan sadaka istedi. Aişe(radiyallahu anha) ona sadaka verdikten sonra kadın Allah seni kabir azabından korusun, dedi. Aişe(radiyallahu anha), Rasulullah’a(sallallahu aleyhi ve sellem) olanı anlattı. Yahudi kadının ona söylediği söz onu şaşırtmıştı ve durumu ve kendisine ne dediğini Rasulullah’a(sallallahu aleyhi ve sellem) anlattı. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *“Evet, kabir azabı vardır. Azabı herkes duyar(hayvanlar bile), insanoğlu hariç”* dedi. Eğer o Yahudi kadına sadaka vermesinde bir beis olsaydı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onu bilgilendirirdi çünkü o kanun koyucudur ve sessiz kalması da onaydır. Onlara birinci kategorideki gibi (yani Küfür yönü *Bera*)yani onlardan beri olmak veya ikinci kategoride yani Haram olan *Vela ve Bera* kaidelerini ihlal etmeden Kur’an ve Sünnet ile adaletli bir şekilde onlara davranmak birbiriyle çelişmez.

Ben çocukluğumdan beri babamın yanında olan Allah’ın izniyle sonrasında babamın elleri yoluyla Müslüman olmamış bir komşumuz olmadığını hatırlamıyorum. Allah babama bol amelli uzun bir ömür versin.

70'lerin ortasında bir çocukken kapı komşumuzun bisikletimi tamir ettiğini hatırlarım. O donanmadan emekli yaşlı bir adamdı. Babamın ona daima İslam'ı anlattığını hatırlıyorum. O zamanlarda İslam bugün duyduğumuz kadar yaygın değildi. Neticede adam şehadet getirdi ve o ölüm döşeğinde olduğunda bile babamın onu hiç yalnız başına bırakmadığını hatırlıyorum ve o ölünce babam birkaç Müslümanla birlikte onun İslami bir şekilde defnedilmesini organize etti. Hatta o yaşlı adam ölüm döşeğinde iken konuşabilecek durumda değildi, babam onun elini ellerinin arasına aldı ve eğer mutlu isen elimi sık demişti ve o da öyle yapmıştı.

Daha birkaç hafta önce, Cuma günü babamın evine doğru yürürken onun komşusu olan yaşlı bir kadın bana babana teşekkür ettiğimi söyle, dedi. Ben ne için dedim? O, baban her Cuma evimin önüne yiyecek-bakkaliye malzemeleri bırakır dedi. Vallahi ailemin veya ailemin bir üyesi bile babamın böyle bir şey yaptığını uzun süredir bilmiyordu. Babam daha sonra, kendi akrabalarının bile kendisini ziyaret etmediği o yaşlı kadınla sohbete başladığımda, kadının şehadet getirdiğini söyledi. Kadın bir Müslüman olmuştu ve Dini için çalışıyordu. O kadının kendi oğulları ve kızları ise anneleri için bir şey yapmıyor. Babamın bu davranışı *Vela ve Bera* ile çelişir mi? Kesinlikle, hayır. İşte bu yüzden *Vela ve Bera*yı oluşturan bu üç kategoriyi bir arada anlamamız gerekir- birincisi *Tevelli,* ikincisi *Muvaalaa* ve üçüncüsü onlarla muamele – bir çeşit istisna diyebileceğiniz caiz olan türü.

SEVGİ VE NEFRET *VELA VE BERA*'NIN ÖZÜDÜR

Vela ve Bera'nın özünde sevgi ve nefret vardır. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) dediğine bakın;

لا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيهِ مِنْ وَلَدِهِ , وَوَالِدِهِ , وَالنَّاسِ أَجْمَعِيْنَ

"Ben size çocuklarınızdan, anne-babanızdan ve tüm insanlardan daha çok sevgili gelene kadar iman etmeyeceksiniz."

Sevgi, *Vela ve Bera*'nın özüdür. Allah sevgisi, Peygamber Muhammed(-sallallahu aleyhi ve sellem) sevgisini gerektirir.

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabii olun ki Allah sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın..."(Al'i İmran: 31)

Eğer Allah'ı seviyorsanız, Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) tabii olun. Aynı zamanda sevginin olduğu yerde bir nefret veya küçümseme de vardır. Allah'ın düşmanlarını küçümseme ve Allah ve Rasulullah'tan(sallallahu aleyhi ve sellem) nefret edenlerden nefret etme. Bu en değerli küçümseme ve nefrettir.

Vela ve Bera'nın seçkin akidesi İmanın en güçlü bağıdır. Mücahid dedi, "İmanın en güçlü bağı Allah için sevmek ve Allah için nefret etmek-buğz etmektir." Müsned Ahmed'de yer alır.

أَوْثَقُ عُرَى الْإِيْمَانِ : الْحُبُّ فِي اللهِ , وَالْبُغْضُ فِي اللهِ

Yan bilgi- bu açıklama El Bera İbn Azib otoritesi ile Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) uzanan bir rivayet zincirine sahip olduğu söylenir. Mücahid'in sahih bir açıklamasıdır ancak Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) atfedilen rivayet zincirinde bazı sorunlar vardır.

İmanınızı canlandırmanızın en güçlü yollarından biri kalbinizde *Vela ve Bera* tesis etmenizdir. Eğer kalbinizde iman hissetmiyorsanız, kalbinizde imanı canlandırmanın en güçlü yollarından biri *Vela ve Bera Akidesi* tesis etmenizdir. Sevginizi Allah rızası için tesis ederseniz, o zaman kalbiniz İmanın güzelliğini ve mutlak güvencesini yaşayacaktır. Nasıl? Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) doğrudan öğretileri yoluyla. Buhari ve Müslim'de yeralan hadistir, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem dedi, *"Kim de şu üç özellik olursa imanın tadını alır."* Nedir

bu özellikler? *“Allah ve Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisine herkesten daha değerli gelen kişi.”* Onlar size çok değerli geliyor öyle ki onları her şeyden daha çok seviyorsunuz. *“Allah rızası için birini seven kişi. Küfre dönmeyi ateşe atılmaktan nefret eder gibi nefret eden kişi.”*

Doğru ve dürüst bir sadakata sahip olmak için *Hubb*(sevgi) *Vela ve Bera*’nın özündedir. Birisinden *Bera* etmek Beri olmak için o kişi ve inançtan nefret edersiniz, bu yüzden sevgi ve nefret *Vela ve Bera*’nın özü veya çekirdeğidir. *El Vela ve Bera* imanın ayrılmaz bir parçasıdır ve mükemmelliği için gereklidir. *Vela ve Bera* olmaksızın imanınızı mükemmelleştiremezsiniz. Müstedrek, Ebu Davud, Ahmed, Tırmizi ve Sahih El Cami’de yer alan hadise kulak verin,

مَنْ أَحَبَّ فِي اللهِ وَ أَبْغَضَ فِي اللهِ

“Kim Allah için sever ve Allah için nefret ederse”

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem);

أَبْغَضَ فِي اللهِ

Allah için nefret ederse, diyor. Günümüzde çoğunluk bu kelimeyi sözlüklerimizden çıkarmak istiyor. Eğer Allah Rızası için nefret etmenin İslam’ın bir parçası olduğunu düşünmüyorsanız, İslam’ın yanlış versiyonu üzerinesiniz, demektir. Ve hangi İslam’dan bahsettiğinizi bilmiyorsunuz, demektir.

وَأَعْطَى لِلهِ وَمَنَعَ لِلهِ

“Ve Allah Rızası için verir ve Allah Rızası için engellerse”

فَقَدِ اسْتَكْمَلَ الْإِيْمَانَ

“Muhakkak imanını tamamlamıştır.”

İbn Teymiyye'nin(rahimehullahu) bu konu hakkında birçok açıklaması vardır ki kapsama alanımızın ötesindedir. Ancak onun bir açıklamasını iletmeme izin verin ve icma konusunda söylediklerimizi hatırlayın, İbn Teymiyye dedi,

مَنْ لَمْ يُحَرِّمْ التَّدَيُّنَ ـ بَعْدَ مَبْعَثِهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ـ بِدِينِ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى , بَلْ مَنْ يُكَفِّرْهُمْ وَيُبْغِضْهُمْ , فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ بِاتِّفَاقِ الْمُسْلِمِيْنَ

"Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Peygamberliğinden sonra herhangi bir dine tabii olmanın(Yahudi ve Nasrani) haram olduğunu düşünmeyen kişi ve diğer inançlarda olanları Kâfir olarak görmeyen ve onlardan nefret etmeyen kişi tüm âlimlerin icmasına göre bir Müslüman değildir." Dolayısıyla Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) dininden başka dine tabii olamazsınız.

Bunu nasıl anlayabileceğinize dair pratik bir örnek. Size bir senaryo ile anlatacağım. Babanızı seviyorsunuz ve babanız size bir iş yeri açıyor. Babanızın da benzer bir işi var, sizin içinde bir ofis açıyor. Babanızın sizin için yaptıklarına minnettarsınız, sonra ortak bir çalışanınız veya müdürünüz var. Bu adam part-time size, part-time babanıza çalışıyor. Bu çalışan babanıza karşı çok çok kötü. Babanızla iş yaparken onu aldatıyor, ona saygı duymuyor, işini düzgün yapmıyor. Ancak sizinle çalışırken size karşı çok iyi davranıyor, işini de güzel yapıyor. Babanıza gelince bir yalancı, bir dolandırıcı size gelince dürüst ve çalışkan. Şimdi o adam babanıza karşı saygısız, dolandırıcı ve aldatıcı olduğu halde size karşı dürüst işinizde iyi olduğu için onu sever misiniz?

Cevap, bu kadar basit değildir. Sadece Allah'ın hidayet ettikleri için basittir. Eğer babanıza karşı bir bağlılığınız yoksa babam umurumda değildir diyebilirsiniz. O bana karşı iyi, benim işlerimi iyi yapıyor ben sadece buna bakarım, diyebilirsiniz. Aynı durum Allah'ın hakkı için de geçerlidir. Olaya böyle bakabilirsiniz. Bir kâfir size karşı iyi bile olsa, Allah'a karşı iyi değildir. Eğer Allah'a olan bağlılığınız yüksekse, bunu umursamıyorum diyemezsiniz. İslam her şeyi düzenledi- kimi seveceğinizi, kimi

sevmeyeceğinizi, kimden nefret edeceğinizi, kimi küçümseyeceğinizi.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ اَوْلِيَّاءُ بَعْضٍ اِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْاَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

"İnkâr edenler birbirlerinin dostları-müttefikleridir. Eğer siz böyle hareket etmezseniz(Hakk ve hayır üzerine birbirinizi desteklemezseniz) yeryüzünde fitne ve büyük bir fesat çıkacaktır."(Enfal: 73)

Ayete kulak verin;

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ اَوْلِيَّاءُ بَعْضٍ

İnkâr edenler birbirlerinin dostu-müttefiki-yardımcısıdır.

اِلَّا تَفْعَلُوهُ

Bu söz Müslümanlaradır! Ey Müslümanlar eğer siz birbirinizi dost-müttefik edinmezseniz, ne olacaktır Ya Allah?

تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْاَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

Yeryüzünde büyük bir fitne-büyük bir fesat süregidecektir. Yolsuzluk, baskı, zulüm adaletsizlik hâkim olacaktır. Fitnelerin çözümü, terk ettiğiniz Kitaptadır. Bu yüzden tıpkı inkâr edenler birbirlerini dost-müttefik edindiği gibi sizde birbiriniz dost ve müttefik edinin.

KÜFÜR VE KÂFİRLERDEN *BERA* ETMEK

Bu meselede sonraki nokta nefret etmektir. Bazıları vardır Kur'anı edit ederler ve daha önce dediğim gibi *Vela ve Bera* kavramını Kur'an ve Sünnet sözlüğümüzden çıkarmak isterler. Ve dediğimi hatırlayın- bazıları tamamen çıkarmak ister ve bazıları tanımını değiştirmek ister. Dolayısıyla bazıları *Bera*'yı sadece Müslümanları öldürenlerden ve katledenlerden

nefret etmek olarak tanımladı ve bu ise dalalettir. Bu, Akide'den sapmaktır. Münafıklar, *Ruveybide* ve cahil insanların sizi inandırmak istediği budur ve ayrıca dinlerarası inancın gündeminin bir kısmını oluşturur. *Bera*'nın sadece Müslümanları öldüren ve katledenleri hor görmek ve onlardan nefret etmek olduğunu söyleyenler kendileri, toprakları, ülkeleri veya aileleri üzerinde tecavüzleri-ihlalleri, Allah'ın üzerinde olacağından daha büyük bir günah olarak görürler. Temel olarak her kim *Bera*'yı böylesi dar bir şekilde tanımlarsa, aslında onlar bize karşı haddi aşan kim olursa olsun biz onu hor görürüz ve ondan nefret ederiz ancak Allah'a karşı haddi aşarlarsa bizim için sorun değildir, diyorlar.

Eğer kişi Tevhidi ve Muvahhidleri severse derhal kalbinde yereder ve Tevhid ve Muvahhidlere karşı olanlara karşı yabancılaşır. Ebeveynlerinizi seversiniz, dolayısıyla ailenize hakaret edenlerden kendinizi yabancılaştırırsınız. Malınızı seversiniz, bu yüzden her kim malınıza tecavüz ederse kendinizi mütecavize karşı yabancılaştırırsınız. Karınızı severseniz, kim karınızın namusuna laf atarsa o kişiden yabancılaşırsınız, aranız bozulur. Şimdi söylediklerime kulak verin- karısını gerçekten seven birisi, gece-gündüz karısına güzel sözler söyleyen birisi karısına fahişe diyen birinden nefret etmiyorum diyebilir mi? O karısına fahişe diyor ve kocası da o adamı sevdiğini söylüyor. Sizce sonuç ne olacaktır? Karısı valizini toplayıp senin bana söylediğin sevgi sözcüklerin hiçbir şey ifade etmiyor deyip evi terk edecektir. Benzer şekilde çocuklarınızı seversiniz ve onları incitmek isteyenlerden onlara zarar vermek isteyenlerden kendinizi yabancılaştırırsınız. Ya Allah?

Sahihi Buhari'de yeralan hadistir;

يَشْتُمُنِي ابْنُ آدَمَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَشْتُمُنِي , وَيُكَذِّبُنِي وَمَا يَنْبَغِي لَهُ , أَمَّا شَتْمُهُ , فَقَوْلُهُ إِنَّ لِي وَلَدًا , وَأَمَّا تَكْذِيبُهُ , فَقَوْلُهُ لَيْسَ يُعِيدُنِي

Bir kişi, Allah'a küfreden ve Allah'ın Birlik hakkını ihlal eden, sınırı aşan birinden nasıl *Bera* etmez? Allah'ın sınırını ihlal eden bir kişiden

nasıl nefret etmez? Allah yukarıdaki Kudsi Hadiste buyurdu, *"Âdemoğlu hakkı olmadığı halde Bana küfretti, Bana hakaret etti ve hakkı olmadığı halde Beni yalanladı. Onun küfretmesine, hakaret etmesine gelince Benim oğlum olduğunu iddia etme sözüdür ve Beni yalanlamasına gelince Bana döndürülmeyeceğini söylemesidir."*

(يَشْتُمُنِي)- *yeştuminiy* – o Bana küfretti, Bana hakaret etti demektir. Ve onun hakareti, Allah'ın oğlu olduğunu iddia etmesidir. Karınıza birisi hakaret ederse, kendinizi o kişiden yabancılaştırırsınız. Allah'a hakaret eden birine iş geldiğinde ne yaparsınız?

Cansız nesneler bugün iman ettiğini söyleyen birçoklarının kalplerinde olandan daha çok *Vela ve Bera*ya sahiptirler.

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْـًٔا اِدًّا تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْاَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا اَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا

"Rahman çocuk edindi dediler. Gerçekten çok çirkin bir şey getirdiler. Neredeyse gökler çatlayacak, yer dağılacak ve dağlar dağılıp gidecekti. Rahman adına çocuk iddia ettiklerinden!"(Meryem: 88-91)

Onlar, Allah çocuk edindi dediler ve Allah onların bu sözünden dolayı neredeyse göklerin parçalanacağını, yerin yarılacağını dağların un ufak olacağını söyledi. Hangi söz yüzünden? Allah çocuk edindi dedikleri için!

İmam Ahmed, İbn Teymiyye ve diğer âlimlerin bu konuda şaşırtıcı derecede çarpıcı açıklamaları vardır. Bunları gözden geçirmek için vaktimiz yoktur ancak size bir özetini vereceğim. Ayrıca üzerinde durmaya da gerek yoktur çünkü bu inanç prensibi anlayamayanlar Allah'ın ve Rasulunun(sallallahu aleyhi ve sellem) dini metinlerini kabul etmezler. İslam kapısından girmiyorlar. Şeriat kapısı dini metinler yoluyladır ve bu me-

selede bir sorunu olanlar Şeriatın kanunları ile de sorunları vardır. Onlar gelişmemiş beyinlerini ve şeytani eğilimli dürtülerini Kur'an ve Sünnetin önüne alırlar. Dini metinleri ilk neslin anladığı gibi değil arzu ettikleri gibi anlarlar. Hem kalplerinin hem de akıllarının arzuları onları doğru rotanın dışına atmıştır. Aklın arzuları vardır ve kalbinde öyle. Kalbin hevesi arzularıdır. Aklın hevesi dini metinlere, vahiy sözlerine karşı çıkar. *Vela ve Bera* olmayan kalpler bozuk kalplerdir- Münafıkların kalpleridir.

Şu ayete bakın;

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا اٰبَاءَكُمْ وَاِخْوَانَكُمْ اَوْلِيَاءَ اِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْايمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

"Ey iman edenler eğer küfrü imana karşı tercih ediyorlarsa babalarınızı, kardeşlerinizi dostlar edinmeyin. Sizden kim onları dost tutarsa işte onlar asıl zalim olanlardır."(Tevbe: 23)

Akrabalarınızı *evliya* edinmeyin! Bireyleri adlandırdı(babalarınız ve kardeşleriniz). Onlarda Küfür olduğunu söylemiyor, ancak bireyleri adlandırıyor. Onlar ayrılmazdır. Nihayetinde Küfür yürüyecek iki ayağa sahip değildir, ancak Küfür birisinde olur. Sonra ayet devam ediyor;

اِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْايمَانِ

Eğer imana karşı küfrü tercih ediyorlarsa. Yani İslam yerine Küfrü tercih ederlerse. İşte sorun buradadır. Sizinle savaşırlarsa demedi veya size zarar verirlerse demedi. Veya sizin topraklarınızı alır veya sizi Tebliğden engellerlerse de demedi. Allah, eğer Küfrü, İslam'a tercih ederlerse, onları dost-veli-koruyucu-müttefik-yardımcı-*evliya* edinmeyin dedi. Kur'an ayetleri ile şereflenen birisi bu apaçık anlamı nasıl inkâr ederek anlamını sadece Müslümanlarla savaşan ve Müslümanları öldüren biri olarak değiştirebilir? Gerçekte böyle yapanlar kendi haklarına Allah'ın haklarına

karşılık üstünlük verirler.

Şu ayete bakın ve benimle adım adım ilerleyin;

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي اِبْرٰهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ اِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ اَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗٓ

"Muhakkak İbrahim ve onunla birlikte olanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. (Hatırla) onlar kavimlerine biz sizden ve Allah dışında ibadet ettiklerinizden beriyiz-uzağız, sizi tanımayıp reddediyoruz ve sizinle siz, Allah'a bir olarak iman edinceye kadar aramızda ebedi bir düşmanlık ve nefret başlamıştır demişlerdi..."(Mümtehine: 4)

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي اِبْرٰهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ

Muhakkak İbrahim ve onunla birlikte olanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. Allah bize İbrahim'i(aleyhi salatu ves selam) takip etmemiz gereken güzel bir örnek olduğunu söylüyor. Bu ayete kulak verin çünkü bu tüm mesele hakkındaki somut bir ayettir. Eğer ayet normal başlamış olsaydı, biz yine İbrahim'in(aleyhi salatu ves selam) izinden gidecektik çünkü İbrahim(aleyhi salatu ves selam) takip ettiğimiz Tevhiddir. Bu yüzden biz *Milleti İbrahime Hanifen* (مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا) İbrahim'in Hanif Dini diniyoruz. Saf Tevhid İbrahimdir, Tevhidin kurucusu ve canlandırıcısıdır. Ancak bu ayette daha fazla önem ve vurgu ekleniyor ve bunun nedeni İbrahim'in(aleyhiselam) ayak izlerini izlemeniz gerektiğini göstermektir. Ayet normal bir şekilde değil, daha önem ve vurgu eklenerek başlıyor ve (*kad* ile başlıyor)

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

Onlar ne yaptılar?

اِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ

Onlar kavimlerine biz sizden ve Allah dışında ibadet ettiklerinizden beriyiz-uzağız, dediler. Yani biz Küfür ve Kâfirlerden Beriyiz(*Bera*)- yani hem Kâfirlerden hem de taptıklarından. Yani bu konuda modernistlerin onların taptıkları-ibadet ettiklerinden beri olmak demektir onların kendilerinden beri olmak değildir yönündeki sözlerine herhangi bir açık kapı bırakmadı.

كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ اَبَدًا

Sizi reddediyoruz ve aramızda ebedi bir düşmanlık ve nefret başlamıştır. (الْبَغْضَاءُ) *bağdau*- nefret etmek demektir. Ebedi nefret? Niçin? Ayetin bir diğer önemli noktası budur. Ya Allah bu nefret ne zamana kadar sürecektir? Allah onlar sizinle savaşmaya son verince son bulacak mı dedi? Veya onlar size zulüm yapmaya son verince son bulacak mı dedi? Hayır, mesele bu değildir. Peki, onlar sizin topraklarınızı size geri verince son bulacak mı dedi? Hayır, mesele bu da değildir.

حَتّٰى تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗٓ

"Siz, Allah'a bir olarak iman edinceye kadar." Nefretin sevgiye dönüşeceği nokta budur ve kendimizi kontrol ederiz çünkü hayvan değiliz. Biz insanoğluyuz. Birçoğumuzun anlamadığı şey Allah'ın bu açık ayetinde ve daha önce bahsettiğim delillerin belirttiği gibi onlardan ve küfürlerinden nefret etmemiz gerektiğidir.

NEFRETİMİZ İSLAM'IN REHBERLİĞİYLE SINIRLIDIR

Birçoklarının anlamadığı şudur, evet biz onlardan nefret ederiz ancak bu düzenlenmiştir. Hayvanlar veya hayvanımsı şeyler nefret ettiğinde zarar verirler ve baskı yaparlar. Biz kâfirlerden ve küfürlerinden nefret ederiz

ancak bu Kur'an ve Sünnete göre düzenlenmiştir. *Vela ve Bera*'nın üçüncü kategorisine bakın. Düzenlenmiştir. Biz bir rehberi veya klavuzu olmayan hayvaniler değiliz. Nefretimizin bile bir düzeni bir kuralı vardır. Biz onlardan sahip oldukları inançları yüzünden nefret ederiz ancak kâfir komşularımıza gidip onlara zarar vermeyiz. Bu onların anladığı bir şey değildir çünkü onlar birinden nefret ettiğinde tamamen farklı bir algıları vardır. Sorunlara neden olan ve çok sordukları ve anlamadıkları şey nefret ettiğinizi anlamamalarıdır, bu bir kalbi duygudur. İhsan üzerine davranmak başka bir meseledir. Bir kişi kâfirlerin arasında öğrenci olabilir veya onlar arasında çalışabilir veya onlara komşu olabilir ve onlardan nefret eder ancak onlara karşı *Vela ve Bera*'nın üçüncü kategorisinde belirttiğimiz gibi davranır.

Tabarani ve birçok ulema bu hadisin sahih olduğunu belirtti, buna göre Ka'b İbn Ucre Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) ziyaret etmeye gitti ve Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) zayıf-soluk göründüğünü gördü. Ve sordu Ey Allah'ın Elçisi, sorun nedir? Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) üç gündür bir şey yemediğini söyledi. Ka'b, bir Yahudinin yanına gitti o develerine su veriyordu veya bir şeyler veriyordu, ona yardım ettiği her bir kova için bir adet hurma aldı ve hurmaları topladı ve Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) verdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hurmaları nereden aldığını sordu ve o da ona bildirdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bunun üzerine ona sordu *"Beni seviyor musun?"* Ka'b "Babam sana feda olsun Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem)" dedi. Yani Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onu onayladı. Burada ayrıca başka bir rivayet vardır, Ali(radiyallahu anhu) bir Yahudi için yardım ettiği her bir kova için bir adet hurma aldı ve Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) bu konuda bilgilendirdi ve bu konuda onun sessiz kalması onaydır.

Biz hayatının en ufak detayına kadar disiplinli olan bir Ümmetiz. Dolayısıyla bizim nefretimiz bile belirli bir disiplin ve düzen içindedir. Allah'ın Rahmetinden diyorum ki nefret etmesi bile belirli bir düzen içinde olan bir nesil yetişmektedir. El Karrafi ve diğer âlimler bahsettiğimiz gibi bu

konu üzerine konuştular. Biz onlardan nefret ederiz ancak onlar aynı zamanda Ehli Zimmet olduğundan onları koruyabiliriz. Hasan El Basri'nin sözüne bakın,

زوج بنتك من ذي دين تقي , فإن احبها اكرمها , وإن كرها لم يظلمها

"Kızınızı din ve takva sahibi bir adamla evlendirin. Eğer onu severse onu şereflendirir eğer ondan nefret ederse ona yanlış yapmaz, ona zulüm yapmaz." Bilirsiniz bir koca ve karısı arasında bazı sorunlar olur. Hasan El Basri neden böyle dedi? Çünkü bir Mümin kızdığında, nefret ettiğinde bile kızgınlığı veya nefreti bir düzen içindedir. Ve bu Kur'an ve Sünnet tarafından telkin edilir.

İSLAM DOĞAL BİR SEVGİ VE NEFRETİ TANIR

Kafa karışıklığına neden olan bir başka meseleye geçelim. *Vela ve Bera*'yı inkâr etmeyi seven insanlar İslam'ın gayri-Müslim bir kadınla evlenmeyi caiz kıldığını belirtirler ve bir Müslüman erkek nasıl gayri-Müslim bir kadınla evlenebilir ve ondan nefret edebilir? Derler. Tüm bu şüpheler bu konu hakkında derinlemesine tek bir kitap okumayanlar, âlimlerin bu konulardaki açıklamalarını ve onlar hakkında söylediklerine göz atmayanlar tarafından gündeme getirilir. Sizin sevginiz Din sevgisidir. Eğer bir kişi bir gayri Müslimi Dini için severse kâfir olur, ancak bu meselede İslam'ın bir istisna kıldığı veya caiz kıldığı sınırlı, koşullu bir sevgi vardır. O da (الحب الفطري الموجود في ذات الإنسان)- *Hubbul fitriy el mevcudi fi zaati insaan*- Kişinin fıtratında bulunan-kendisinde bulunan içgüdüsel sevgidir. Sadece gayri-Müslim bir kadına olan değil ayrıca gayri-Müslim akrabalara olan sevgidir. Birisinin anne ve babası Müslüman olmayabilir. Esma bint Ebu Bekir(radiyallahu anhuma) Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) annesinden sordu. Annesini ziyaret edebilir miydi? Annesi ile iyi ilişkiler içinde olabilir miydi? Her şeyden önce Esma neden bu soruyu sordu. Çünkü *Vela ve Bera* hakkındaki genel uygulamayı biliyordu. Dolayısıyla bu sorduğu şeyin bir istisna olabilir mi bilmek istedi.

إِنَّ أُمِّي قَدِمَتْ وَهِيَ راغِبَةٌ , أَفَأَصِلُهَا

“Gerçekten annem ile iyi ilişkiler kurabilir miyim yoksa ondan ayrılmalı mıyım? O beni ziyaret etmek istiyor.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi,

نَعَمْ صِلِي أُمِّكِ

“Evet, annenle sıla (akrabalık ilişkisi) yap.” Böylece değindiğimiz üçüncü kategorinin delili ortaya çıktı.

لَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوٓا اِلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطينَ

“Allah sizinle din konusunda savaşmayan, sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapıp adaletli davranmanızdan men etmez. Şüphesiz, Allah adil olanları sever.”(Mümtehine: 8)

(كتابية)- *kitaabiyeh* sevgisi(gayri-Müslim bir zevce) veya gayri-Müslim ebeveyn sevgisi doğal veya tabii sevgidir. Burada doğal bir sevgi ve doğal bir nefret vardır. İslam her ikisini de tanır. Allah’ın kanun kıldıklarını örnek alalım. Eğer siz Allah’ın bir konuda ki kanununu Allah kanun kıldığı için nefret ederseniz bu kişinin İslam’ını geçersiz kılan bir Küfürdür. Bununla birlikte Allah, insanların beğenmediği bazı meseleleri kanun kıldığını söyledi. Ve Müminlere hitap etti,

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ

“Hoşunuza gitmediği halde savaş size farz kılındı...”(Bakara: 216)

كُرْهٌ لَكُمْ

Hoşunuza gitmez. Allah siz hoşlanmazsınız dedi. Bu doğaldır, dini bir

hoşlanmama değildir. Bazı insanların iddia ettiği gibi dini bir hoşlanmama değildir. Eğer Allah'tan indirildiği için beğenilmeseydi veya hoşlanılmasaydı o zaman Küfür olurdu. El Kurtubi savaş sevilmez-savaştan hoşlanılmaz çünkü kişi ailesini, yaşadığı yeri terk eder, yaralanmalara, uzuvların kaybına ve ölüme neden olur ve bu yüzden hoşlanılmaz, Allah'ın indirdiği bir emiri hoşlanmama gibi bir durum söz konusu değildir. Hoşlanılmaz ama hoşlanmayanlar Mümin kabul edilir. Allah'tan gelen bir emire karşı bir hoşlanmama durumu olsaydı Küfür olurdu. Dolayısıyla İslam'ın tanıdığı doğal bir hoşlanmama vardır tıpkı İslam'ın tanıdığı doğal bir sevgi olduğu gibi.

İslam'ın doğal sevgi ve hoşlanmamayı tanıdığına ilişkin bir diğer örnek Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) abdest alma hakkında söyledi sözüdür,

إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ

"Beğenilmeyen kısımlar üzerine abdest almak." Örneğin hava soğuk olabilir kişi sabah kalkıp yüzünü o soğuk suyla yıkamak zorunda kalabilir. Ve bu doğal olarak hoşlanılmayan bir şeydir. Allah veya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) emrettiğine yönelik hoşlanılmayan bir durum söz konusu olsaydı o zaman Küfür olurdu, bir nevakız olurdu ancak burada söz konusu olan doğal bir hoşlanmamadır.

Böylece İslam'ın doğal sevgi ve doğal nefreti tanıdığını tesis ettik. Bir erkek, Kitap Ehlinden bir kadınla evlenirse bu doğal bir sevgi olacaktır. Karınız bir gayri-Müslim dahi olsa onu seveceksinizdir. Bu doğal bir sevgidir. Doğal sevgi ile sahip olduğumuz Şer'i sevgi ve Şer'i nefret arasında bir anlaşmazlık yoktur. Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) amcasına olan sevgisine bakın;

اِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ اَحْبَبْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِي مَنْ يَشَّاءُ

"Gerçek şu ki, sen sevdiğini, hidayete erdiremezsin. Ancak, Allah dile-

diğine hidayet verir...”(Kasas: 56)

Gerçekten sen Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) sevdiğin veya hoşlandığın kişiye hidayet edemezsin, Allah dilediğine hidayet eder. Buna dikkat edin. Bir görüşe göre burada Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sevdiği kişi amcasıdır. Amcasına olan sevgisidir ve doğal sevgidir. Tıpkı bir erkeğin gayri-Müslim karısını sevmesi, gayri-Müslim ebeveynlerini, akrabalarını sevmesi gibi. Ben ise bu ayette bahsedilen sevginin Allah'ın Peygamberine(sallallahu aleyhi ve sellem) hidayet ettiği yolun sevgisi olduğunu söyleyen Müfessirlerin görüşünü benimsiyorum. Onlar ayetin, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) sen hidayet üzerine olmasından hoşlanacağın kişiye hidayet edemezsin manasına geldiğini söylediler. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sevgisinin kişinin hidayet üzerine olmasına olduğu, onun şahsına yönelik olmadığını söylediler. Ancak biz, Müfessirlerin birinci görüşünü de benimsersek o zaman bahsettiğimiz sevgi hidayet değil, doğal sevgi olurdu. Bir kişinin gayri-Müslim ebeveynini ve akrabasını sevmesi gibi. Nitekim onu annesi doğurdu ve babası onunla ilgilendi, dolayısıyla tabii veya doğal bir sevgi olacaktır.

Ancak bu doğal sevgi onların Allah'a itaatsizlik içinde yaptıklarını kabul etmeyi gerektirmez. Nitekim bu yöndeki özelliklerden nefret etmek zorundasınız. Yani kişi ebeveynleri Hristiyansa, gidip onların haçlarını taşımaz veya onların dini ritüel ve ayinlerine katılmaz. Eğer İsa(aleyhiselam) adına şükran yemeği verirlerse veya ona dua etmek için bir ayin düzenlerlerse gidip o sofrada oturmaz. Burada doğal bir sevgi vardır bir de *Şeriat* ve *Vela ve Bera* sevgisi vardır ve bu sevgi kişinin ebeveynlerine duyduğu doğal sevgiyi boğar. Böyle bir durumda o basitçe onların yanından çıkar gider çünkü ebeveynleri İsa'ya ibadet ederken Allah'ın laneti onların üzerilerine inerken yanlarında olmak istemez. Allah sevgisi bir imtihan olduğunda bir ebeveyn veya bir zevceye olan doğal sevgi batar ve gerçek Allah sevgisi gün yüzüne çıkar ve doğal sevginin izi kalmaz.

ABDULLAH İBN UBEY İBN SELUL'UN OĞLU

Doğal sevgi meselesini tamamen açıklayan bir örnekle bitireyim. Medine'de ki Münafıkların başının büyük ve değerli bir Sahabe olan bir oğlu vardı. Hem babanın hem de oğlunun adı Abdullah'tı. Baba Abdullah İbn Ubey İbn Selul, Beni El Mustalık Savaşında Sahabeler arasına bir münakaşa ekti. Yani Münafıkların daima yaptığı gibi, ufak bir meseleyi orantısız şekilde büyütürler ve bölünme meydana getirmek için Ümmet içinde sorunları kışkırtırlar. Nitekim Münafıkların başı Abdullah İbn Ubey İbn Selul şöyle dedi,

لَئِنْ رَجَعْنَآ اِلَى الْمَدينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْاَعَزُّ مِنْهَا الْاَذَلَّ

"Andolsun, eğer Medine'ye dönersek daha üstün olan, daha güçsüz olanı mutlaka oradan çıkaracaktır..."(Münafikun: 8)

Münafikun Suresinde yeralan ayetlerdendir. Eğer biz Medine'ye dönersek daha üstün olan, daha alçak olanı mutlaka oradan çıkaracaktır, dedi. Yani üstün olan olarak, Münafıkların başı olarak Abdullah İbn Ubey İbn Selul kendisinden bahsediyor ve daha alçak olarak da Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem)ve Muhacirleri kast ediyor.

Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) bu anlatıldığında, münafıkları çağırttı ve onlarda yeminler üstüne yeminler ederek bu sözü söylemediklerini söylediler. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) görünene göre hüküm vererek, onların gitmesine izin verdi. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) sadece zahir olana-görünene göre hüküm verebilir. Ve burada bize sadece görünene göre hüküm verebileceğimize dair bir ders vardır ve o, Allah'ın bir Peygamberidir. Abdullah İbn Ubey İbn Selul'un oğlu, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve buraya dikkatli dinleyin. O dedi, "Ya Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Medine halkı sana babasına benden daha hayırlı bir adam olmadığını söyleyeceklerdir ve eğer Ey Allah'ın Rasulü(sallallahu aleyhi ve sellem) bu seni sevindirecekse sana babamın kesik başını getiririm." İşte bu *Vela ve Bera*'nın

zirvesidir, ayrıca burada doğal bir sevgide vardır. Elbette Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onu babasını öldürmekten caydırdı. Ve dedi,

بَلْ نَرْفِقُ بِهِ وَنُحْسِنُ صُحْبَتَهُ مَا بَقِيَ مَعَنَا

"Bilakis, o bizim aramızda yaşadığı müddetçe ona iyi davranacağız" dedi.

Bu, Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) nezaketi ve hikmetidir. Bu size doğal sevgiyle birlikte aynı zamanda güçlü bir *Vela ve Bera* inancına sahip olabileceğinizi gösterir. Onlar Medine'ye vardıklarında, oğlu babası Ubey İbn Selul'un yanına gitti ve Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) sana izin verinceye kadar Medine'de ne gölgeleneceksin ne de adım atacaksın. Alçak olan sensin ve üstün olan Peygamberdir(sallallahu aleyhi ve sellem), dedi. Bir kez daha Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona babasına güven içinde eve girmesini söyledi ve ona zarar vermemesini söyledi. Bu her iki sevgiye de nasıl sahip olabileceğiniz gösterir. Bunun genişletilmiş bir anlatımında şöyle dedi;

فَوَاللهِ لَقَدْ عَلِمَتِ الْخَزْرَجُ مَا كَانَ لَهَا مِنْرَجُلٍ أَبَرَّ بِوَالِدِهِ مِنِّي , إِنِّي أَخْشَى أَنْ تَأْمُرَ بِهِ غَيْرِي فَيَقْتُلَهُ , قَلا تَدَعُونِي نَفْسِي أَنْ أَنْظُرَ إِلَى قَاتِلِ عَبْدُ اللهِ بْنِ أُبَيٍّ فِي النَّاسِ فَأَقْتُلَهُ , فَأَقْتُلَ مُؤْمِنًا بِكَافِرٍ , فَأَدْخُلَ النَّارَ

"Vallahi Hazreç halkı sana babasına benden hayırlı bir adam olmadığını söyleyecektir. Ben gerçekten benim dışında birine emretmenden ve onun babamı öldürmesinden korkarım, bu durumda insanlar içinde Abdullah İbn Ubey'in katilini görmeye dayanamamaktan" (Babasına baba diye değil ismi ile hitap ettiğine dikkatinizi çekerim.) "ve onun katilini öldürmekten, bir Kâfire karşı bir Mümini öldürmekten ve Cehenneme girmekten korkarım" dedi. Bu yüzden eğer birisinin babamı öldürmesini istiyorsan, bırak o ben olayım, bir Müminin babamı öldürmesini istemiyorum dedi.

Burada doğal bir sevgi vardır. Ancak burada *Vela ve Bera*'nın bir parçası olan ve nihai bir *Şeriat* sevgisi vardır. Dediğimiz gibi İslam doğal sevgiyi tanır, ancak onu sınırlar ve kontrol altına alır. Allah sevgisi bir imtihan olduğunda doğal sevgi batar ve gerçek Allah sevgisi gün yüzüne çıkar ve doğal sevginin izi kalmaz.

SONUÇ

Bu konuda bahsedilecek çok şey vardır. Sorun şu ki, *Vela ve Bera* bu risalenin müfredatının sadece küçük bir bölümüdür. Eğer Allah lütfederse, zamanımız ve koşullarımız daha uygun olduğunda *Vela ve Bera* hakkında tam kapsamlı dersler yaparız. Aldığım sorulardan *Vela ve Bera* hakkında tam bir kurs yapmanın gerektiğini görüyorum. Ve bu dersler aracılığıyla, sapkınlara onların bu konuda söylemleri ve ortaya attıkları şüphelere cevap verebiliriz.

Birkaç hafta önce şahsi çalışma zamanımda, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bizleri diğer inanç sahiplerine benzer olmaktan caydırdığı ahad hadisleri derledim. Ve bunlar *Vela ve Bera*'nın bir parçasıdır. Bu inançtan farklı ol, şöyle yap, sakal bırak, namaz kılarken ayakkabı giy ve benzeri meselelerle ilgili hadisleri topladım. Buhari, Müslim ve 6 Hadis Kitabından topladım ilaveten El Hâkim, İbn Ebi Şeybe ve *Musennef* Abdur Razzak'ın kaynaklarına başvurdum. Farklı ol uyarısını yaptığı tüm Hadisleri toplamaya çalıştım. Diğer inançlardan farklı olmamızı söyleyen 45-47 civarında hadis toplayabildim. Bu, *Vela ve Bera*'nın bir ilkesidir.(diğer inançlardan farklı olma konusu) Elbette Akide konusunda bir grup hadis buldum. Yani Akide konusunda onlardan farklı olma anlamında. Gelenekler ve adetler konusunda onlardan farklı olma anlamında, İslami tavrı, mirası ve gelenekleri koruma anlamında bir grup hadis buldum. Görünüm olarak onlardan farklı olma anlamında bile bir dizi hadis buldum.

Buradaki ve İnternetteki kardeşlere söylediğimde, birçok kişi bunu gözden geçirmemizi istedi. Diğer inançlardan farklı olmak *Vela ve Bera*'nın bir parçasıdır çünkü dediğimiz gibi, *Vela ve Bera* kimliğimizi korumak

için bir kalkandır. Bu bir ilkedir, bir prensiptir- genel ilke olarak diğer inançlardan farklı olmaktır. Sen farklısın, farklı olmalısın bu bizim onlarla anlaşamayacağımız veya onların Müslümanların hâkimiyeti altında yaşayamayacağını söylemiyoruz. Örneğin, Müslümanların hâkimiyeti altında yaşan zimmet ehli vardır, ancak biz farklı olmak zorundayız. Kimliğimizi korumak zorundayız ve iki ders önce kendi kimliğimize sahip olmama tehlikesi hakkında konuşmuştum. Eğer bunu uygulamazsak gayri-Müslimler olarak yetişecek olan torunlarımız olacaktır. Dolayısıyla onlardan farklı olmalısınız.

Bugün diğer inançlardan farklı olmamızdan bahseden 45'in üzerinde hadis topladım ve o hadislerin bazıları benzer Hadisin farklı anlatımlarıdır. Bununla birlikte, 45'in üzerinde yap ve yapma dediği hadisler *Vela ve Bera*'nın bir ilkesidir. Bugünse Münafıklar ve dinlerarası inanç savunucuları çıkıyor ve onlar gibi olmamızı ve onlara benzememizi söylüyorlar. Onlara sorduğunuzda, dinlerarası inancın amaçlarından birinin inançta boşluğu doldurmak olduğunu söylerler. İnanç anlamında ise kesinlikle herhangi bir boşluk ise yoktur.

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

"Sizin dininiz size benim dinim banadır."(Kafirun: 6)

Yani seni Cehenneme atacağına inandığım bir inancın vardır ve beni Cennete götüreceğine inandığım bir inancım vardır. Farklı olmak istiyorum ve kimliğimi *Vela ve Bera* ile korumak istiyorum. Böylece nerede olurlarsa olsunlar torunlarımın, torunlarımın torunlarının Müslüman olarak büyütüleceğinden emin olabilirim.

Bundan bahsetmemin nedeni çünkü birçok kişinin benden istediği bu söz konusu hadislerin üzerinden geçmemin birkaç ders alacak olmasıydı ve *El Usululü Selaase Şerhi* derslerimiz içinde bunu yapmaya gerçekten gücümüz yetmeyecektir. Bu yüzden *Biiznillahi Teâla* gelecekte *Vela ve Bera* konusunda dersler yaparız eğer bana hatırlatırsanız. Bu derslerin bir

bölümü olarak *Vela ve Bera* ile ilgili hadisleri derinlemesine ele alıp Münafıkların ve cahil insanların attığı şüphelere reddiyeler verebiliriz, çünkü bu kavramı anlamayan birçok kişi kendi düşüncelerini bu kavrama dâhil etmek isterler.

DERS 23

El Usuul El Selaase Üçüncü Bölümüne başlıyoruz. Geçtiğimiz hafta *Vela ve Bera*'yı işleyerek Bölüm İki'yi bitirdik. Şimdi Üçüncü Bölüme başlıyoruz, kitabın yapısını size anlattığımda hatırlarsanız bu bölümün kitabın özü olduğunu söyledik. Bu dinde ki resmi, genel üç ilke dediğimiz bölümdür temel prensipler diyebilirsiniz. Bölüm Bir – Dört Temel Giriş Meselesiydi. Bölüm İki – Üç Mesele idi ve Bölüm Üç – kitabın asıl amacı asıl konusudur – Üç Temel Meseledir. [Şeyh Ahmed Cibril(hafizehullahu) kitabı dört bölüme ayırmıştı- yeni işleyeceği İbrahim Milleti konusunu ayrı bir bölüm halinde belirtmişti ancak böyle yapmadı ve *El Usuulu El Selaase* içinde değerlendirdi ve kitabı Üç Bölüm halinde ele aldı- Türkçe çvr. Bakınız Syf 199] Dolayısıyla *El Usuul El Selaase* olarak kitabın adını veren ana bölüm budur.

BÖLÜM ÜÇ

Yazar bölüme şu sözlerle başlıyor;

اِعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللهُ لِطَاعَتِهِ

Bil, Allah seni Kendisine itaat etmeye yönlendirsin.

Yazarın sözlerine dua ile başlamasının nedeninden daha önce iki defa bahsettik. Yazar burada (أَرْشَدَكَ)- *erşadeke Allahu*- Allah seni yönlendirsin demektir. Erşadeke (الرشد)- *er ruşd*- den gelir, yani Allah seni dosdoğru yoluna yöneltsin demektir.

Erşaad (الرشاد) hidayet yoludur, ayette belirtildiği gibi;

وَقَالَ الَّذي اٰمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ اَهْدِكُمْ سَبيلَ الرَّشَادِ

"O iman eden dedi 'Ey kavmim bana tabii olun ki sizi doğru yola götüreyim."(Mü'min-Ğafir: 38)

İman eden adam, Ey kavmim bana tabii olun size *Reşaad*'a yani doğru dola ulaştırayım, göstereyim dedi. Böylece ayetteki *reşaad* doğru yol veya rehberlik demektir. Genel olarak rehberlik dört türlüdür.

HİDAYET(REHBERLİK) TÜRLERİ

BİRİNCİ TÜRÜ

(الهداية العامة المشتركة بين الخلق)- *El hidaayetul aametul muşterike beynel khalki* – Yaratıklar arasında ortak olan rehberlik.

Ayette bu rehberlik türünden bahsedilir;

قَالَ رَبُّنَا الَّذي اَعْطٰى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدٰى

"Dedi: Rabbimiz her şeye yaratılışını veren sonra uygun yola yönelten-dir."(TaHa: 50)

O her şeyi yarattı ve yaratılışına uygun yola yönlendirdi. Her insana fiziki yapısını ve özelliklerini verdi sonra her parçayı hangi amaç için yaratıldıysa ona yönlendirdi. O biçim ve doğasını verdi ve ne için yaratıldıysa o işe yönlendirdi.

İKİNCİ TÜRÜ

(الهداية البيان والدلالة والتغريف لنجدي الخير و الشر)- *el hidaayetul beyaani veldelaaletu vettağriyfi linecdeyil khayri veşşerri* – Size doğru yolu ve kötü yolu gösteren ve sizi doğru yola ve kötü yola yönlendiren rehberliktir. Bu rehberlik türü seçeceğiniz iyi ve kötü yolu her ikisini de gösteren rehberliktir. Ancak seçimin kendisi hakkında bir şey içermez veya seçimin kendisi hakkında bir şey ifade etmez. Biz onu yola ilettik, bunu takip etmesini ve bundan uzak durmasını söyledik. Tüm anlamı budur.

Beled Suresinde iki yol olarak bahsedilmektedir;

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ

“Biz ona iki yol gösterdik.”(Beled: 10)

İyiyi ve kötüyü göstermektir, hepsi bu.

Fussilet Suresi’nde bahsedildi;

وَاَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى عَلَى الْهُدٰى

“Semud’a gelince biz onlara yolu gösterdik ancak onlar doğru yola karşı körlüğü yeğlediler...”(Fussilet: 17)

أَيْ بَيَّنَّا لَهُمْ وَأَرْشَدْنَاهُمْ وَدَلَلْنَاهُمْ

Yani, onlara açıkladık ve onlara doğru yolu gösterdik ancak onlar dalaleti – körlüğü seçtiler.

Şu’ra Suresinde belirtildi;

وَاِنَّكَ لَتَهْدي اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقيمٍ

“...Şüphesiz sen dosdoğru yola yöneltmektesin.”(Şura: 52)

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ

(الهداية التوفيق والإلهام)- *el hidaayetul tevfikiy vel ilhaami* – Başarı ve İlham Rehberliği. Gerçekten doğru yolda olan birinin rehberliğidir. Allah’ın doğru insanları yönelttiği yoldur. Peygamberler doğru yolu gösterirler, ancak bu yola girmek hidayete ermek sadece tamamen Allah’tandır. Aslında, Allah Peygamberlerin bu tür hidayet gücüne sahip olduğunu reddetti.

اِنَّكَ لَا تَهْدي مَنْ اَحْبَبْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدي مَنْ يَشَّاءُ

“Gerçekten sen sevdiğini hidayete erdiremezsin ancak Allah dilediğini hidayete erdirir...”(Kasas: 56)

وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ رُوحًا مِنْ اَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْاِيمَانُ وَلٰكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِه مَنْ نَشَّاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَاِنَّكَ لَتَهْدِي اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ

"İşte böylece sana emrimizden bir Ruh vahyettik. Sen kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Ancak biz onu bir nur kıldık. Onunla kullarımızdan dilediğimizi hidayete erdiririz. Şüphesiz sen dosdoğru olan bir yola yöneltmektesin. Göklerde ve yerde bulunanların tümü kendisine ait olan Allah'ın Yoluna ...."(Şura: 52-53)

Bu ayette Allah, Rasulünün(sallallahu aleyhi ve sellem) doğru yola yönelttiğini söyledi ancak hidayete erdirme işinin Kendisine ait olduğunu söyledi. Yani başarı Allah'tandır.

Devam etmeden önce ikinci tür ile üçüncü tür arasında nasıl bir fark vardır? İkinci türde önünüzde iki yol vardır – işte bu doğru yoldur ve bu da yanlış yoldur. Yanlış olandan uzak dur ve doğru olanı izle demektir. Anlamı budur. Üçüncü türü ise Allah'ın Elinde olan hidayet yoludur ve kimin hidayet üzerine olduğunu belirleyen sadece Allah'tır. Bizim Allah'a duamız bizleri hidayet ettiği kulları arasından kılmasıdır.

DÖRDÜNCÜ TÜRÜ

Kişinin götürüleceği Cennet ve Cehennem - (الهداية إلى الجنة أو النار إذا سيق الإنسان إليهما)- *el hidayetu ila cenneti ven naari iza siyakal insaane ileyhima*- İnsanları Cennete ve Cehenneme götüren rehberliktir.

Ayette bundan bahsedilmektedir;

سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ

"Onları hidayete erdirecek ve durumlarını düzeltecektir. Ve onları ken-

dilerine çokça tanımladığı cennete sokacaktır.” (Muhammed: 5-6)

Allah onları Cennet yoluna yönlendirecektir.

اُحْشُرُوا الَّذينَ ظَلَمُوا وَاَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَاهْدُوهُمْ اِلٰى صِرَاطِ الْجَحيمِ وَقِفُوهُمْ اِنَّهُمْ مَسْؤُلُونَ

“O zulmedenleri ve onların eşlerini ve Allah dışında ibadet ettiklerini toplayın ve onları dosdoğru cehennem yoluna götürün. Durdurun onları çünkü sorguya çekileceklerdir.”(Saffat: 22-23-24)

Allah onları Cehennem yoluna yönlendirecektir.

YAZAR HİDAYETİN-REHBERLİĞİN HANGİ TÜRÜNÜ KAST ETTİ?

Yazarın aşağıdaki duasında kast ettiği hidayetin üçüncü türüdür, yani Allah sizi sıratı mustakime- dosdoğru yola iletsin diyor.

اِعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللهُ لِطَاعَتِهِ

Allah sizi itaate yani emrettiklerini yapmaya, yasakladıklarından kaçınmaya yönlendirsin, diyor.

EL HANİFİYE MİLLETİ İBRAHİM

Yazarın cümlesine kaldığımız yerden devam edelim,

اِعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللهُ لِطَاعَتِهِ أَنَّ الْحَنِفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيْمَ

Bil, Allah seni Hanif İbrahim Milletine itaate yönlendirsin.

El Hanifiye Millete İbrahim nedir? Birçok kez Kur’an da geçer. Kur’anın her yerinde geçer ve ayrıca Sünnette geçer.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا اَوْ نَصَارٰى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهيمَ حَنيفًا

“Dediler yahudi veya hristiyan olun doğru yolu bulun. De ki ‘Bilakis biz İbrahim’in hanif milletine uyarız...”(Bakara: 135)

مَا كَانَ اِبْرٰهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

“İbrahim yahudi ve hristiyan değildi. Ancak hanif müslümandı. O asla müşriklerden olmadı.”(Al’i İmran: 67)

قُلْ صَدَقَ اللّٰهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ اِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

“Deki: Allah doğruyu söyledi, Hanif İbrahim’in milletine tabii olun. O asla müşriklerden olmadı.”(Al’i İmran: 95)

وَمَنْ اَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ اِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰهِيمَ خَلِيلاً

“İyilik edici olarak yüzünü Allah’a teslim eden ve Hanif olarak İbrahim’in milletine tabii olandan daha güzel din kimindir? Allah, İbrahim’i dost edindi.”(Nisa: 125)

فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّي هٰذَٓا اَكْبَرُ فَلَمَّٓا اَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ اِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذي فَطَرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ حَنِيفًا وَمَّا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

“Güneşi doğarken gördüğünde dedi bu rabbimdir bu daha büyüktür. Güneş batınca dedi ev kavmim ben gerçekten sizin şirk koştuklarınızdan uzağım ve ben gerçekten yüzümü hanif olarak gökleri ve yeri yoktan var edene yönelttim, ben asla ortak koşanlardan-müşriklerden değilim.”(En’am: 78-79)

قُلْ اِنَّني هَدٰيني رَبّي اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقيمٍ دينًا قِيَمًا مِلَّةَ اِبْرٰهيمَ حَنيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكينَ

"De ki gerçekten Rabbim beni doğru yola iletti dosdoğru hanif İbrahim'in milletine. O asla müşriklerden olmadı."(En'am: 161)

اِنَّ اِبْرٰهيمَ كَانَ اُمَّةً قَانِتًا لِلّٰهِ حَنيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكينَ

"Gerçekten İbrahim hanif olarak Allah'a itaat eden tek başına bir Ümmetti. Asla müşriklerden olmadı."(Nahl: 120)

Bunlar sadece bazı ayetlerdir, bunun gibi fazlası vardır. Milleti İbrahimi Hanife nedir? Derinlere dalmadan önce, basitçe tanımını yapacağız. *El Hanifiye* Şirkten beri olan ve Allah için saf niyet ve samimiyet üzerine kurulan dindir. Gerçek, doğru ve saf dindir ve İslam'dır.

HANİFİYE KELİMESİNİN KÖKÜ

Kök sözcüğe bakalım ve mana ile bağlantısını görelim.

Gerçek orijinal Arabça da, eski Arablar şöyle derlerdi:

رِجلُ حنفاء

R de kesre ile (*riclu hanfae*)

رَجل أحنف

R de fetha ile (*raculu ahnafu*)

Birincinin manası "*hanfae* bacak" demektir. İkincisi "*ahnaf* adam" demektir.

Umm El Ahnaf adında kadın bir şair şöyle derdi:

وَاللهِ لَوْلا حَنَفٌ بِرِجْلِهِ مَا كَانَ فِي فِتْيَانِكُمْ مِنْ مِثْلِهِ

Bu kök sözü kullanarak kadın şair yukarıdaki dizede “vallahi bacakları eğer *hanaf* olmasaydı, gençliğinde onunla kıyaslanacak birisi olmazdı”, diyor. Yani söz ettiği adamın bacağında bir kusuru vardı, aksi takdirde en iyi adam olacaktı. Bu şiir dizesini dilsel açıdan kullanıyoruz. Neden bir adamın ayağını *ahnaf* veya *hanaf* olarak tanımladılar? Neden bu sözcüğü kullandılar? Çünkü dilbilimsel olarak Arablar ayaklar için veya bir adam hakkında *ahnaf* sözcüğünü kullandığında söz konusu kişinin ayaklarının içe bastığı veya içe dönük olduğu demektir. Çoğu insanın ayakları, ayak parmakları düzdür bazı insanların ayak parmakları ise birbirine dönüktür. Bugün tıbbi olarak ayakların ön kısmının içe doğru dönmesi demektir.

DİLSEL VE ŞER’İ TANIM ARASINDAKİ BAĞLANTI

Şimdi zihninizde sen bize onun Şer’i tanımını verdin(Şirkten vb. uzak, saflık ve samimiyet), ve sonra ondan milyon mil uzak olan *Hanife* kök sözcüğünün manasını verdin, diyorsunuz. Amaç nedir? Ben kök sözcüğün dilsel manası ile yaptığımız Şer’i tanımı arasında bir bağlantı kurmak için yaptım. Tıpkı dilsel olarak İslam’ın anlamı gibi- ki teslim olmak demektir. Şer’i tanımı Tevhid ile Allah’a teslim olmak, itaat etmek ve Şirkten beri olmaktır. Tıpkı Tecvid’de olduğu gibi örneğin *Nunu Sekine* kuralları(*el izhar, el idğam, al ihfa ve el iklab*). Burada gerçek dilsel anlam ile Şer’i anlam arasında daima bir bağlantı vardır. Burada daima bir bağlantı vardır.

O halde *Hanife* sözcüğünün dilsel manası ile yaptığımız Şer’i manası arasındaki bağlantı nedir? *Hanife*, kelimenin tam anlamıyla eğilmek, dönmek, meyletmek demektir. Bağlantı şudur, tamamen Tevhide dön, Tevhide meylet ve Şirkten uzaklaş demektir. Bazı âlimler *Hanifiyye* sözcüğünü Allah’a dönmek ve Allah’tan başkasına yüz çevirmek olarak tanımladılar çünkü dönmek- yani Tevhide dönmek ve Şirkten yüz çevirmektir. Bağlantı budur.

El Kurtubi dedi;

حَنِيفًا مَاءلاً عَنِ الْمَكْرُوهَةِ إِلَى الْحَقِّ دِينِ إِبْرَاهِيمَ

"Hanife kerih görülen bir inançtan yüz çevirerek İbrahim'in Hakk Dinine dönmektir."

Otuz ciltlik *Et Tahrir vet Tenvir* eserinde İbn Aşur, *hanifiyye* veya *hanif* rotadan dönmek, rotadan sapmak demektir. Ve İbrahim'e bir övgü olarak kabul edildiğini belirtti. İbrahimin rotadan sapması gerekiyordu çünkü onun zamanında insanlar derin bir karanlıkta ve sapıklıktaydı bu yüzden onların bulunduğu o yoldan-rotadan saptı. O onların bulunduğu rotadan döndü demek onların üzerinde bulunduğu Şirk yolundan dönmesi demektir. İbrahim(aleyhiselam) Şirkten yüz çevirdi ve Tevhidin yoluna döndü. Bazen farklı olmak iyidir. Bazen hiç kimsenin girmediği bir yola girmek veya herkesin uyarıldığı bir yola girmek en iyisidir. İbn Aşur bu sözleri söyledikten sonra *El Hanifiye*, İbrahim'in(aleyhiselam) şerefine bir sembol veya onursal bir övgü terimi haline geldi, dedi.

HANİFİYE VE İSLAM BİRBİRLERİNİN YERİNE KULLANILIRDIR

El Hanifiye hakkında diğer bir nokta şudur, *hanifiye* İslam demektir ve İslam *hanifiye* demektir. İbrahim(aleyhiselam) zamanında birbirlerinin yerine kullanılabilirdi ve bugün bizim milletimizdir. Bugün eğer size dininiz nedir diye sorulduğunda *Hanifiye* üzerindeyim veya *Hanifiye*'ye tabiiyim dediğinizde birçokları anlamayacaktır. Onların birçoğuna bunu açıklamak durumunda kalacaksınız ki İbrahim'in(aleyhiselam) zamanında da birçokları İslam'ın ne olduğunu anlayamıyordu.

مَا كَانَ اِبْرٰهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"İbrahim yahudi ve hristiyan değildi. Ancak hanif müslümandı. O asla müşriklerden olmadı."(Al'i İmran: 67)

İbrahim ne bir Yahudiydi ne de bir Hristiyan, o bir *Hanif*ti. Onun ilk önce *Hanif* ve sonra Müslüman olduğundan bahsetti.

حَنيفًا مُسْلِمًا

Burada her iki kelimede kullanıldı. İbrahim(aleyhi salatu ves selam) diğer dinlerden yüz çevirdi ve *Hanif* Müslümanlığa döndü. Sözcüğü derinlemesine bilmemiz gerekir çünkü *la ilahe illallah* ehli için, özellikle Tevhidin güçlü savunucuları, Tevhidi öğrenip uzmanlaşmak isteyenler için çok önemli ve temel bir sözcüktür.

İbn Aşur dedi, kendi zamanında İbrahim(aleyhiselam) İslam'ın yerine *Hanif*i kullandı çünkü insanlar İslam'ın ne olduğunu bilmiyordu, bu yüzden İbrahim(aleyhiselam) *Hanif* sözcüğünü kullandı çünkü insanlar *hanif* sözcüğünün anlamını biliyorlardı. İbrahim(aleyhiselam) kendisini Müslüman olarak adlandırsa da, insanlar bilmediği için onların bildiği *Hanif* sözcüğü kullandı. İbrahim'in(aleyhiselam) oğlu ile birlikte Ka'beyi inşa ederken ne dediklerine bakalım;

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ

"Rabbimiz bizi Senin için iki Müslüman kıl..."(Bakara: 128)

O, Ya Allah bizi Müslüman kıl diyor ancak sonra *Hanif* sözcüğünü kullandı? Neden? İbn Aşur, İbrahim(aleyhiselam) zamanında insanların Müslümanın ne demek olduğunu bilmediklerini ancak *Hanif*in ne demek olduğunu bildiklerini bu yüzden İbrahim'in(aleyhiselam) *Hanif* sözcüğünü kullandığını söyledi.

قُلْ يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِيني فَلَآ اَعْبُدُ الَّذينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ اَعْبُدُ اللّٰهَ الَّذي يَتَوَفّٰيكُمْ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنينَ وَاَنْ اَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّينِ حَنيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكينَ

"De ki ey insanlar eğer siz dinimden şüphe içindeyseniz, ben Allah'ın

dışında ibadet ettiklerinize ibadet etmem ancak sizin canınızı alacak olan Allah'a ibadet ederim. Bana müminlerden olmam emredildi ve bana yüzümü hanif dine çevir ve asla müşriklerden olma dendi."(Yunus: 104-105)

Allah, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) bu *Hanif* dine tabii olmasını emrediyor.

Rum Suresi'nde benzer bir ayet vardır;

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّينِ حَنيفًا فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْديلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ذٰلِكَ الدّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"Hanif olarak yüzünü dine dön, Allah'ın fıtratına ki insanları ona göre yarattı. Allah'ın yaratmasında değiştirilme kesinlikle yoktur. İşte dosdoğru din odur. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar."(Rum: 30)

Ahmed'in *Müsned*'inde Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

إِنِّي أُرْسِلْتُ بِحَنِيفِيَّةٍ سَمْحَةٍ

"Şüphesiz ben Hanifiyye ve Semha ile gönderildim."

Ve Ahmed'in *Müsned*'inde, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'a en sevgili din hangisidir diye sorulduğunda, dedi;

الحَنِيفِيَّةُ السَمْحَةُ

"El Hanifiyye El Semha"

El Hanifiyye El Semha ne demektir? *El Hanifiyye*'nin anlamını öğrendik, *El Semha* kolay-yumuşak din demektir. Çok kolay bir din demektir ve bildiğiniz gibi dinimiz kolaylık üzerine kurulmuştur. Eğer dinimize genel olarak bakarsanız çok kolaydır, bir kişiye meseleler yapamayacağı kadar

zor olduğunda, sahip olduğumuz istisna kuralları işler ve o kişi için kolay hale çevrilir. Bununla birlikte, zor olan bazı ayrıntılar olabilir veya kişi yapacak imkânlara sahipse yapmak zorunda olduğu zor olan bazı ayrıntılar olabilir. Burada zor olan bazı yönlerde vardır.

Burada dikkat edeceğimiz nokta *Hanifiye* ve İslam'ın birbirlerinin yerine kullanılabilir olduğudur. Bunu iyi anlamalısınız.

HANİFİYE VE *AHNAF* FARKLIDIR

Hanifiyye kelimesi hakkında son ayrıntı *Hanifiyye* ve *Ahnaf* kelimelerinin birbirine karıştırılmamasıdır. *El Hanifiyye*(İbrahim Milletidir) bir şeydir ve *Ahnaf* (Ebu Hanife'nin kurduğu fıkıh ekolünün tabiileri) ayrı bir şeydir, ikisi tamamen faklı bir şeydir.

HANİFİYYE HAKKINDA BİR RÜYA

Devam etmeden önce, parmaklarınızı biraz rahatlatalım ve zihninizi bir müddet sakinleştirelim. Bu meseleyi anlattığımda daima bahsettiğim bir rüyayı size anlatayım. 35 yıl önce(Şeyh dersleri 2013-2014 gibi yapıyor) her zaman söylediğim gibi o zaman İslam popüler ve yaygın değildi. O zaman sahnede olan hareketler laik-seküler hareketler, milliyetçi, ulusalcı hareketler, komünist ve sosyalist hareketlerdi hatta Müslüman olduğunu iddia edenler arasında da bunlar hâkimdiler. Marx ve Lenin dünyanın dört bir yanında kendilerini Müslüman olarak tanımlayanlar için ve özellikle kendilerinden alınan toprakları kurtarmaya çalışan felaketlerin yaşandığı ülkelerde yıldızdılar ve kahramandılar. Allah elimizden topraklarımızı alıp bugün içinde bulunduğumuz açmaza boş yere sokmadı. Veya MazaAllah, Allah bize zulmetmedi. Allah işlediğimiz günahlar için bu Ümmete biraz dokundu ve birçoğunu bağışladı.

O zamanlar Babamın, Müslüman olduktan sonra yoldan çıkan grupları giderek onları Allah'ın var olduğuna ikna etmeye çalıştığını hatırlıyorum. Çünkü onlar aniden komünizmi ve ateist ideolojileri benimsediler. Onların içinde bazıları sakallarını sevgili Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) gibi değil Che Guevara veya Castro'ya benzer şekilde uzattı-

lar. Size söylediklerim gerçeklerdir. Yine Mısır'da ki Cemal Abdel Nasır ve onun milliyetçi hareketini ve Michel Aflak'ın hareketini zaferin rotası olarak görenler vardı. Yaser Arafat'ın seküler yolundan gidenler vardı. Bahsettiğimiz her bir yol diğer yoldan daha çirkin ve daha kokuşmuştur. Dini çağrılarda bulunan az kişi de Bidatçıydı ve daima çok azın azının azı olan ve doğru yol üzerinde olan birileri vardı. İçinizden çoğu bu tarihi arka planı bilmez çünkü o zamanlar ya çocuktunuz ya da henüz doğmamıştınız. Aslında bende bir çocuktum.

Dolayısıyla temelde İslam bugün gördüğünüz gibi popüler ve yaygın değildi veya buna yakın değildi. O zamanlarda babam ortaya atılan şüphelere ve meydan okumalara karşı gelmek için Medine'de eğitimine devam etmek istedi yine babam o zaman ziyadesiyle ilim sahibi olsa da, ilmini daha da geliştirmek istedi çünkü birçok şeyhden zaten dersler almıştı. İnsanların deri değiştirir gibi din değiştirdiklerinden bahsetmiştim. İnsanlarda ki değişim haberlere, koşullara ve hükümetlerin tavrına göre değişiyordu. Allah'ın izni ve lütfuyla ailemiz değişmeden kalan ender olanlardandı ve bugün bulunduğum ve küçük bir çocukken babamın bana öğrettiği Menhec üzerindeydiler. En ufak bir değişim olmadı *Elhamdulüllah sümme Elhamdulillah* en genç zamanlarımdan itibaren istikamet üzerinde olanlardandık, deri değiştirir gibi akidemizi değiştirmedik.

İslam öncesi bu uyanış evresini yaşamış olduğumu ve dünyada devam eden köklü değişimleri gördüğümü söyleyeyim. Gerçekten on yıl içinde bu Ümmetin ani bir zaferle uyanması beklentisi içinde olarak dua ediyorum. Her inananı ve barış arayanı memnun edecek, her zorbayı, baskıcıyı, zalimi ve Allah düşmanının hoşuna gitmeyecek bir gün için. Yeryüzünde Hilafetin kurulduğunu işittiğimiz hepimizin özlediği bir gün için. Ben *inşa'Allahu teala* bunun önümüzdeki on yıl içinde olacağına inanıyorum.

Nitekim yetmişlerde, babamın Medine Üniversitesi'nde okumak için kimsenin bilmediği bir arzusu vardı, o beni ve iki kız kardeşimi yanında götürüp Kur'anı ezberlememizi istedi. Allah kız kardeşlerimi korusun

ve derecelerini Firdevs Cennetlerine yükseltsin. O zamanlar birçok âlim bizi ABD'de ziyaret ederdi, babamın tebliğ çalışmalarına bakar ve etkilenirlerdi. Onlar babamı buradaki tebliğe ara vermesi ve Medine'ye gidip gelmesi için cesaretlendirdiler ki bu onun arzularına yeni bir teşvik oldu. Bizi ziyaret edenler arasında o zaman Dünya Müslümanları Ligi'nin başkanı olan Şeyh El Harakaan(rahimehulahu) ve Yüksek Âlimlerden olan Abdullah İbn Ka'uud(rahmetullahi aleyh) da vardı. Ayrıca Ürdün'de Suudların İslami işlerinden sorumlu Şeyh Sa'd El Hüseyin'de vardı. O daha sonra iki kardeşine katıldı- İbn Baz'ın onlarca yıldır en sadık adamı ve sağ kolu olan İbrahim El Hüseyin ve belki adını duymuşsunuzdur Salih El Hüseyin diye üçüncü bir kardeşleri daha vardı. Ki daha geçenlerde öldü ve Mekke Harem ve Medine Harem komitesinin başkanıydı. Ve babamın Medine rüyasını gerçekleştirmek için teşvik eden ve yardım eden ve onun kabul edilmesine yardım eden birçokları vardı. Şeyh Sa'd dışında bahsettiklerimin çoğu öldü. Allah onlardan ölenlere rahmet etsin.

Size bir başka yan mesele anlatayım. İki Harem'in de komite başkanı olan Şeyh Salih El Hüseyin ki geçenlerde öldü- o muhtemelen hayatınızda karşılaşacağının en alçakgönüllü ve aynı zamanda en zengin insanlardan biriydi. Ben Harem'de oturup İkindi'den Yatsı'ya Kur'an ezberini yaparken babam diğer Şeyhlerin eğitim halkalarına katılırdı, Şeyh Salih El Hüseyin beni alır ve hadi gidelim bir öğle yemeği yiyelim ve geri dönelim de babanı kızdırmayalım, derdi. Ve gerçekten babamın beni emanet etme açısından güvendiği tek kişiydi. Bende onunla giderdim ve o adam hakkında öğrendiğim bir şey bana annesine karşı nasıl hürmetkâr olmayı öğretmesiydi. O bana meskenlerinde eğer annesi üst katta ise annesinin seviyesine çıkıp yatmadığını, eğer annesi ikinci katta ise, kendisinin birinci katta kalıp uyuduğunu söyledi. Yani annesinin bulunduğu kattan yukarı bir katta uyumayı veya kalmayı bir saygısızlık olarak görüyordu. Kendisi aslında epey zengin ve saygın birisi olmasına rağmen böyle davranmayı bir saygısızlık olarak kabul ederdi. Anneniz ve babanız hayatta ise bu fırsattan faydalanın Şeyhin davranışından ders çıkarın ve onlara karşı hürmetkâr olun.

Babam engellerle karşılaşmaya devam etti ve bu insanlar ona yardım ettiler. Onun karşılaştığı engeller arasında ailesini yanına alamaması da vardı. Ki o zamanlar ailenizi yanınıza almanız imkânsızdı. Allah(teala) işleri kolay kıldı ve O, babamı sevdi, çünkü ona ilim verdi ve işlerini kolaylaştırdı.

مَنْ يُرِد الله بِهِ خَيرًا يُفَقِّهْه فِي الدِينِ

"Allah kim için hayr dilerse onu dinde fakih kılar."

Bu anlamı açık bir hadistir. Dediğim gibi, o zaman engellerden biri bir öğrencinin ailesini yanına alıp gelmesi imkânsızdı ve hatta herhangi bir öğrencinin yanında ailesi olduğu halde geldiği bilinmiyordu. O zaman bu mümkün değildi ve eğer yasa dışı yollardan bunu denerseniz iki haftada bir oluşturulan bir kontrol noktasına yakalanma tehlikesi vardı. Medine çok küçük bir yer vardı ve her yerde kontrol noktaları vardı yasa dışı yollardan girenleri yakalarlardı. Yani günümüzde olduğu gibi değildi bugün Medine'de öğrenciler için izin vardır ve ayrıca öğrencilerin bunları almak için başvurduğu başka yollarda vardır. Babam bu fırsattan hepimizin faydalanmasını ve bizim Kur'anı ezberlememizi istedi. Eğer o zaman onlar bizi reddetselerdi o da kendisine yöneltilen teklifi kabul etmeyecekti.

Beklenti içinde geçen günlerin ortasında, Medine'ye gitmeyi dört gözle bekliyordum ve tabi eğer onlar bize izin verirlerse, nitekim babam bir rüya görmüştü rüyasında bir at sürdüğü halde, İbrahim(aleyhiselam) ile birlikte Medine'ye giriyordu ve İbrahim(aleyhiselam) ona, Medine'ye hoş geldin diyordu. Rüyasında, İbrahim(aleyhiselam) babama, sen *Hanifiye* üzerine olacaksın, *Hanefiye*'de uzman olacaksın, *Hanefiye* üzerine yaşayacak ve öleceksin veya buna yakın sözler söyledi. Allah gerçek çıkarsın. Rüyadan aylar sonra, hepimiz Medine'de idik. Üniversite'nin ön kapısında babam baktı ve bana sana gördüğümü söylediğim rüyayı hatırladın mı? Rüyamda işte bu sahneyi gördüm, dedi. Size bu olayı anlattım çünkü ne zaman *Hanefiye*'yi anlatsam, hatırlatsam veya öğretsem veya ne zaman okursam babamın rüyasını hatırlarım. Allah subhanehu ve tea-

laya duam bizi, sizi ve dünyanın dört bir yanındaki öğrencilerimizi Milleti İbrahim Hanife üzerinde ayaklarımızı sabit kılsın, onun üzerine yaşatıp, öldürsün ve diriltsin.

MİLLETİ İBRAHİM

Metnimize dönelim;

اِعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللهُ لِطَاعَتِهِ أَنَّ الْحَنِيفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيْمَ

MİLLETİN TANIMI

(الملة)- *el milletu* – yol demektir. Buradaki manası İbrahim'in(aleyhi salatu ves selam) dinde izlediği yol demektir. Millet, İbrahim'in dinde izlediği yoldur.

İBRAHİM(ALEYHİSELAM) KİMDİR?

Allah onun hakkında söyledi;

وَمَنْ اَحْسَنُ دينًا مِمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ اِبْرٰهيمَ حَنيفًا وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰهيمَ خَليلاً

"İyilik edici olarak yüzünü Allah'a teslim eden ve Hanif olarak İbrahim'in milletine tabii olandan daha güzel din kimindir? Allah, İbrahim'i dost edindi."(Nisa: 125)

Allah, İbrahim'i(aleyhiselam) dost edindi ve kendisine arkadaş olarak seçti. Yüce Rahman'ın Halili, İbrahim'dir. O, peygamberlerin babasıdır ve onun dinde izlediği yol sürekli tekrarlandı böylece onun yoluna uyulacak ve onun izlediği yol takip edilecektir.

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ في اِبْرٰهيمَ وَالَّذينَ مَعَهُ اِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ كَفَرْنَا بِكُمْ

وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ اَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهُ

"Muhakkak İbrahim ve onunla birlikte olanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. (Hatırla) onlar kavimlerine biz sizden ve Allah dışında ibadet ettiklerinizden beriyiz-uzağız, sizi tanımayıp reddediyoruz ve sizinle siz, Allah'a bir olarak iman edinceye kadar aramızda ebedi bir düşmanlık ve nefret başlamıştır demişlerdi..."(Mümtehine: 4)

İbrahim(aleyhiselam) Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) için bir *Kudveh* (قدوه)- yani bir örnektir. O bir *Kudveh* dir, o bu Ümmet için bir örnektir.

O tek başına Ümmettir.

اِنَّ اِبْرٰهيمَ كَانَ اُمَّةً

"Gerçekten İbrahim tek başına bir ümmetti..."(Nahl: 120)

O genç iken, Allah ona hikmet verdi ve Kur'an da buyurdu;

وَلَقَدْ اٰتَيْنَآ اِبْرٰهيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِه عَالِمينَ

"Andolsun, bundan önce İbrahim'e rüşdünü(doğru yolu bulma yetisi) vermiştik ve biz onu biliyorduk."(Enbiya: 51)

Babasının, Allah'ın dışında ibadet etmek için putlar yaptığı bir evde yetişen bir çocuktu. Dört bir tarafı putlara tapanlarla dolu bir çevrede yetişen bir çocuktu. Büyüdüğü ortam işte böyleydi. Ve zamanın insanlarına karşı durdu.

وَكَذٰلِكَ نُري اِبْرٰهيمَ مَلَكُوتَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنينَ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًا قَالَ هٰذَا رَبّي فَلَمَّآ اَفَلَ

قَالَ لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ فَلَمَّا رَاَ الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هٰذَا رَبِّي فَلَمَّا اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَاَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّآلِّينَ فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّي هٰذَآ اَكْبَرُ فَلَمَّآ اَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ

"İşte böyle biz kesin bilgiyle bilsin diye İbrahim'e göklerin ve yerin melekûtunu gösterdik. Üzerine gece çökünce bir yıldız gördü. 'Bu benim rabbimdir' dedi. Fakat yıldız batınca 'ben batanları-kaybolup gidenleri sevmem' dedi. Ayı doğarken gördüğünde 'Bu benim rabbimdir' dedi. Fakat batınca 'Andolsun, Rabbim bana doğru yolu göstermezse gerçekten sapmış topluluklardan olurum' dedi. Sonra güneşi doğarken gördü ve 'bu rabbimdir bu en büyükleridir' dedi. Fakat batınca 'ey kavmim şüphesiz ben sizin ortak koştuklarınızdan uzağım' dedi."(En'am: 75-78)

Sağlam ve kararlı duran ve bize, muhaliflerimizin ve onların inançlarının ne kadar gülünç ve ümitsiz olduğunu gösterecek şekilde bir dayatma ile taktiksel tartışmayı öğreten genç bir adam. Ne kadar gülünç ve acınacak durumda olduklarını göstermek için bu fikri onlara dayatıyor.

اِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذي فَطَرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ حَنيفًا وَمَآ اَنَا مِنَ الْمُشْرِكينَ

"Gerçekten ben hanif olarak yüzümü gökleri ve yeri Yaratana döndüm ve ben müşriklerden değilim."(En'am: 79)

Ben yüzümü Allah'a, sadece Allah'a döndüm- bu *Hanife*dir.

İbrahim ideal-örnek bir Tebliğciydi. Tebliğinde hikmet olan birisiydi. Tebliğinde ahlakı-görgüsü olan biriydi. Düşmanı olan babasına yönelik hitabına bakın, buna rağmen ona nasıl sesleniyor;

يَا اَبَتِ اِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي اَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا يَا اَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ اِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ عَصِيًّا يَا اَبَتِ اِنِّي اَخَافُ اَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا

"Ey babacığım, gerçekten bana sana gelmeyen bir ilim geldi. Bana tabii ol seni doğru bir yola ileteyim. Ey babacığım şeytana ibadet etme. Gerçekten şeytan, Rahmana asi oldu. Ey babacığım gerçekten ben sana Rahman tarafından bir azabın dokunacağından ve şeytanın dostu olmandan korkuyorum."(Meryem: 43-45)

Babası inkâr etti ve kibirli davrandığında ona;

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ

"Sana selam olsun dedi..."(Meryem: 47)

Tebliğ yaparken ahlakına bakın. Tebliğdeki hikmetine bakın.

Ancak işler ciddileşince, o da ciddileşti. Halkından *Bera*'sını gösterdi ve dedi;

كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ

"...biz sizden ve Allah dışında ibadet ettiklerinizden beriyiz-uzağız, sizi tanımayıp reddediyoruz ve aramızda düşmanlık ve nefret başladı..."(-Mümtehine: 4)

Onlar azgınlıklarını arttırdığında o da sertliğini arttırdı ve dedi;

وَتَاللّٰهِ لَاَكِيدَنَّ اَصْنَامَكُمْ بَعْدَ اَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ

"Allah'a andolsun, sizler arkanızı dönüp gittikten sonra muhakkak

putlarınıza bir tuzak kuracağım.”(Enbiya: 57)

فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا اِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ اِلَيْهِ يَرْجِعُونَ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَآ اِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ

“Böylece o, büyükleri hariç onları parça parça etti, belki onlar ona başvururlar diye(ona ilişmedi). Onlar dediler ‘Bunu ilahlarımıza kim yaptıysa o gerçekten zalimlerdendir.’”(Enbiya: 58-59)

Böylece, İbrahim’i mahkemeye çıkardılar ve mahkemede o tek başına bir Ümmetti. Yaşı gençte olsa olgun gerçek bir adam gibi konuşan tek kişilik bir Ümmetti. Korkmadı ve öğretilerini sulandırmadı, ne taviz verdi ne de geri çekildi. Ve dedi;

اُفٍّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَفَلَا تَعْقِلُونَ

“Yuh olsun size ve Allah’ın dışında ibadet ettiklerinize. Siz hiç aklınızı kullanmaz mısınız?”(Enbiya: 67)

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانْصُرُوٓا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعلينَ

“Dediler: Eğer bir şey yapacaksanız onu yakın ve ilahlarınıza yardım edin.” (Enbiya: 68)

Onlar onu yakın dediklerinde o şöyle dedi;

حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

“...Allah bize yeter. O ne güzel vekildir.”(Al’i İmran: 173)

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلٰٓى اِبْرٰهِيمَ

“Biz dedik; ‘Ey ateş İbrahim’e karşı serin ve selamet ol!”(Enbiya: 69)

İşte o, İbrahimimizdir(aleyhi salatu ves selam). Allah’ın Halil edindiği.

Allah'ın tek kişilik Ümmet dediği. Allah'ın Halil dediği ve onun ayak izlerini takip etmemizin emredildiği. Peygamberimize(sallallahu aleyhi ve sellem) onun ayak izlerini takip edilmesinin emredildiği. Bu dünyadaki Tevhidin evrensel canlandırıcısı.

اِنَّ اِبْرٰهِيمَ كَانَ اُمَّةً

"Gerçekten İbrahim tek başına bir ümmetti..."(Nahl: 120)

Allah onun tek kişilik Ümmet olduğunu tasdik ediyor. Bunu o lüks ve konfor yoluyla elde etmedi. Bilakis zorluklar, fitneler ve sıkıntılar yoluyla elde etti. *Vela ve Bera* yoluyla, sağlam duruşuyla, Tebliğ yoluyla ve sarsılmaz inancıyla elde etti. Allah bu Ümmette daha çok tek kişilik milletler meydana getirsin veya İbrahim(aleyhiselam) *Hanifiyye*'sini canlandırmak için daha fazla tek kişilik milletler meydana getirsin.

Artık yazarın şu sözünün ne anlama geldiğini biliyorsunuz;

أَنَّ الْحَنِفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيْمَ

Artık Kur'an ve Sünnette farklı forumlarını okuduğunuzda veya herhangi bir yerde gördüğünüzde *El Hanifiye Milleti İbrahim*'in ne olduğunu biliyorsunuz, inşa'Allah.

DERS 24

Bölüm Üç ilk cümlenin ilk paragrafında kalmıştık;

اِعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللهُ لِطَاعَتِهِ أَنَّ الْحَنِفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيْمَ

Bil, Allah seni Hanif İbrahim Milletine itaate yönlendirsin.

Milleti İbrahim hakkında devam etmeden önce, birkaç noktayı belirtmek istiyorum.

ALLAH NEDEN İBRAHİMİ BELİRTTİ VE DİĞER PEYGAMBERLERİ BELİRTMEDİ

Nuh, İsa ve tüm Rasul ve Peygamberler(aleyhimus salatu ves selam) hepsi saf tehvid üzerine olmalarına rağmen Allah neden Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) Milleti İbrahim'i(aleyhi salatu ves selam) takip etmesini vurguluyor?

Allah buyurur;

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Andolsun biz her ümmete: 'Allah'a kulluk yapın ve tağuttan kaçının' diye bir elçi gönderdik..."(Nahl: 36)

Yani, tüm Rasul ve Nebi Peygamberler saf tevhid üzerineydiler.

O halde Allah(subhanehu ve teala) neden İbrahim'i belirtiyor?

ثُمَّ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ اَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ اِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا

"Sonra Biz sana şöyle vahyettik, hanif olan İbrahim Milletine tabi ol..."(Nahl: 123)

Allah, Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) Hanif İbrahim Milleti'ne tabii olmasını emretti. Allah neden İbrahim Millet Hanife dedi de, Millet Nuh Hanife veya Millet İsa Hanife demedi veya diğer herhangi bir Peygamberi zikretmedi? Nitekim Saf Tevhidin temel me-

sajı tüm Peygamberler ve Rasullerimiz arasında ortak paydadır. Detaylar da farklı olabilirler. Ancak tüm Peygamberlerin Tevhidi saf *Hanefiyye* Tevhididir. O halde Allah neden Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) özellikle Milleti İbrahim Hanife'ye tabii olmasını emretti?

Cevabı şudur, Allah(subhanehu ve teala) Peygamber Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke'ye gönderdiğinde, Mekke ve çevresinde yaşayan hemen herkes İbrahim Milletine tabii olduklarını iddia ediyorlardı. Kureyş(putlara ibadet edenler) kendilerini İbrahim'e(aleyhi salatu ves selam) atfediyorlardı. Yahudiler kendilerini İbrahim'e(aleyhi salatu ves selam) atfediyorlardı. Hristiyanlar kendilerini İbrahim'in(aleyhi salatu ves selam) tabiileri olduklarını ve onun ise babaları olduğunu iddia ediyorlardı. Allah ona tabii olanın sadece tek bir yol olduğunu göstermek istedi- yani Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) yolu. Bu yüzden o zamanda ve gelecek zamanlarda ve ta ki Kıyamet Gününe kadar herkesin tabii olduğunu iddia ettiği Milleti İbrahim'in(aleyhi salatu ves selam) yolunun Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) yolu olduğunu göstermek önemliydi.

SALAT VE SELAM PEYGAMBERLER VE RASULLERİN ÜZERİNE OLSUN

Yazar dedi;

أَنَّ الْحَنِفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيْمَ

Elinizdeki kopyelere bakarsanız, 'aleyhi selam ' veya 'aleyhi salatu ves selam' sözünün hiçbir yerde olmadığını görürsünüz. Bazı eklemeler yapılmış olabilir ancak orijinal metinde 'aleyhi salatu ves selam' sözü yoktur.

YAZAR NEDEN İBRAHİM'DEN 'ALEYHİ SELAM' EKLEMEDEN BAHSETTİ?

Yazarın(İbn Abdulvahhab rahmetullahi aleyh)çalışmalarında uzmanlaşanlar bunun bir nedeninin bu sözü söylemenin Vacib değil Sünnet ol-

ması olabilir dediler. Ancak yazar bir başka nedenden, onun ismini okuyanların salat ve selam sözünü söyleyeceklerini düşünmüş olabilir. En Nevevi rahmetullahi aleyh Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) için nasıl 'sallallahu aleyhi ve sellem' söylememiz üzerinde icma varsa, diğer tüm Peygamberler içinde 'salat ve selam' söyleyebiliriz, dedi. Yani bu diğer tüm Peygamberler için söylememizin Vacib olduğu demek değildir. Yani diğer Peygamberler anıldığında 'salat ve selam' söylememiz caizdir demektir.

Aslında, İbn Hacer ve En Nevevi, Peygamberlere 'selam' sözünü eklemeden sadece 'salat' demenin hoşlanılmayan bir durum olduğunu söylemişlerdir. Örneğin, İbrahim- aleyhi salatu ves selam- demeliyiz, demişlerdir. Yani tek başına İbrahim(aleyhi selam) demeyi kerih görmüşler ve resmi olarak 'aleyhi salatu ves selam) demenin doğru olduğunu söylemişlerdir.

SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM'İ TAMAMEN SÖYLEMEK VE YAZMAK

Bu konu ile ilişkili değineceğimiz bir diğer nokta 'sallallahu aleyhi ve sellem' demek hakkındadır. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem)yazıda bahsedildiğinde veya sosyal medyada bahsedildiğinde. Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında konuştuğumuzda 'sallalahu aleyhi ve sellem' diyeceğimizi biliyoruz, peki yazarken nasıl hareket etmeliyiz? Yazarken daima tüm sözleri olduğu gibi yazın, kendi dilinizde kısaltma yapmayın. Bir kitapta onun adını okuduğunuzda sadece kalbinizden salat ve selam getirmeyin çünkü bu söylemek olarak kabul edilmez. O düşüncedir. Onun adını okuduğunuzda dilinizi sessiz veya sesli kıpırdatın ki söylemiş olun. Burada dikkat etmemiz gereken nokta, 'sallallahu aleyhi ve sellem' sözünü tamamen yazmaktır, kısaltma yapmamaktır(s.a.v) veya (s.a.s) gibi kısaltma yapmayın.

İbn Salah(rahimehullahu) âlimdi, hadis ve diğer dallarda dev âlimlerden biriydi ancak özellikle Hadis âlimiydi, Hicretten 643 yıl sonra öldü. Hadisin nasıl yazıldığına dair görgü kuralları ve yazı stilleri, nasıl belgele-

neceği, nasıl derlendiği ve ilgili konularda bir kitap yazdı. Hicretten 643 yıl sonra öldü yani mürekkep ve hokka zamanında yaşadı. Yani bir saniyeden kısa sürede yazıların yazılabildiği cömert kalem ve klavyelerin olmadığı bir zamanda yaşadı. Muhtemelen 'sallallahu aleyhi ve sellem' yazmak için tüy kalemini mürekkep hokkasına birkaç defa daldırıp çıkarmıştır. O öğrencilerine konuşurken yazılarınızda ne kadar çok onun adından bahsederseniz bahsedin 'sallallahu aleyhi ve sellem' yazmaktan sıkılmayın dedi. İnsanların böyle yazmalarını istedi. Bunun Hadis öğrencilerinin elde ettiği en büyük ve en erken faydalardan biri olduğunu söyledi. Bunu, yazanların çok az olduğu bir zamanda söyledi. Hadislerden bahseden çoktu ama yazanlar birkaç kişiydi. Kendi öğrencilerine tamamen yazmaları talimatını verdi dolayısıyla aslında yazan herkes için geçerlidir. Günümüzde herkes yazar, herkes sosyal medya kullanır ve herkes bir Hadisten bahseder. Eski günlerde olduğu gibi değildir günümüzde yazmak çok yaygındır.

Devler işte böyle Hadis devleri oldu. Bizim üzerinde hiçbir şey düşünmediğimiz meselelere yüksek saygı duyarlardı. Birçoğu SAV, PBUH(İngilizce kısaltması) veya benzeri kısaltmalar kullanıyor ve 'sallallahu aleyhi ve sellem' demek bugün dillere ağır geliyor. Ancak bizim İmamlarımız ve Selefimiz yüksek saygı ile bunu dikkate aldılar. Bu yüzden Allah onlara şeref verdi, onların hayatlarına bereket verdi ve Allah onların ilmini bereketli kıldı. Bu onların Takvasının bir işaretidir.

ذٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَآئِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ

"İşte böyle, kim Allah'ın şiarlarına saygı gösterirse. Şüphesiz bu kalplerin takvasındandır."(Hacc: 22)

İbn Salah 'sallallahu aleyhi ve sellem' sözünün tamamını yazmak Hadis ve ilim talebelerinin en iyi ve ilk elde ettiği faydalar arasındadır. Ve sonra kim bu işi ihmal ederse güçlü bir şeyden mahrum olmuştur dedi. İbn Salah neden bahsediyor? Bu mahrum olunan güçlü şey nedir? 'sallallahu aleyhi ve sellem' kelimesinin tamamını yazmak. SubhanAllah. Bu örnek-

ler bize İmamların nasıl İmam olduklarını gösteriyor. İbn Salah daha sonra onun adı her anıldığında ismini ve salat ve selam sözlerini tam yazan insanların salih ve doğru rüyalar gördüklerini söyledi. Ve daha sonra benimde varmak istediğim noktadan bahsetti. Kimsenin sembol veya kısaltma kullanmasına izin vermeyin. Nitekim İbn Salah insanları sembol ve kısaltma kullanmadan caydırdı.

Hamza El Kenani ben daima sav, sas değil veya Arabça Sad, Lam, Mim kısaltma şekliyle değil 'sallahu aleyhi" yazardım. Yani eskiden Hadislerde 've sellem' yazmadan 'sallahu aleyhi" yazdığını söyledi. Daha sonra rüyasında Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) gördüğünü ve kendisine neden "sellem" ile sözünü bitirmediğini söylediğini, söyledi. Ondan sonra ne zaman Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) adından bahsederse salat ve selam sözünün tamamını yazdığını belirtti. İbn Salah daha da ileri giderek Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında 'aleyhi selam' yazmanın hoş olmadığını söyledi.

Sakhavi, Hicretten 902 yıl sonra öldü, yani halen mürekkep ve hokka zamanında yaşadı. Iraki'nin kitabı *Feth El Mugheeth Fii Şerh El Fiyatil Hadis'*de sanki bugün günümüzde Ümmete hitap ediyormuşcasına zamanında bir söz söyledi. Yazarken kısaltma yapmaktan kaçının dedi. Özellikle iki harfle kısaltmalara karşı uyardı. Hiçbir kısaltma kullanmayın, özellikle kısaltma biçimlerinde Arabça olmayan cahillere benzemeyin, dedi. Bizim tarzımız bu değildir, dedi. O kendi zamanında muhtemelen Yeni Müslüman olan Arab olmayanlardan yani acemlerden bahsediyordu. Onlar muhtemelen yazarken kısaltmalar kullanıyorlardı ve o bu eğilimi yayılmadan bitirmek istiyordu. Ve sonra Arabça kısaltması yerine yani Sad, Sad, Mim veya Sad, Lam, Ayn ve Mim yerine 'sallallahu aleyhi ve sellem'i tamamen yazın dedi. Nitekim yazarken kısaltma kullanmak ecrinizi azaltır ve iyi bir yöntem değildir. *Tadrib ve Raavi* eserinde Es Suyuti 'sallallahu aleyhi ve sellem'in kısaltılmasının kerih olduğunu belirten açıklamalar yaptı.

Daha güncel konulara bir şey eklememe izin verin. Eğer İngilizce konu-

şan bir Müslümana sözlü veya yazılı hitap ediyorsanız ‘sallallahu aleyhi ve sellem’in Arabça orijinalini söyleyin ve ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ olarak Arabça veya latince yazın. İngilizce “peace be upon him” veya Türkçe “salat ve selam ona olsun” söylemeyin ve yazmayın. En güzel yöntem budur. Muhatabınız olan kişi veya kişiler sizin sözlerinizin anlamını anlayamayabilirler olması durumunda Tebliğ amaçlı manasını da yanına yazabilir veya sözel olarak açıklayabilirsiniz.

Twitter gibi kullandığınız karakterlerin sınırlı olduğu sosyal platformlara gelince veya bir vaaz veya dersin notunu alırken, tamamını yazmaya vaktinizin olmadığı durumlarda hiçbir şey yazmayın, yazarken ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ deyin ve kısaltma yapmayın. Yani en azından ağzınızla söyleyin. Benim size bahsettiğim *Müstelah Hadis*’in en büyük İmamlarının tamamı kısaltmayı hoş görmezlerdi. Twitter gibi ortamlarda örneğin İmamlarımızın kerih gördükleri kısaltma yapmak yerine hiçbir şey yazmayın, ağzınızla söyleyin. İmkânınız varsa ‘sallallahu aleyhi ve sellem’in tamamını yazın ve bir Sünnetin canlandırılmasına katkıda bulunmuş olun.

El Hatib El Bağdadi, İmam Ahmed’in Peygamberin adını yazdığı ancak yanına ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ diye yazmadığı el yazısı çalışmalarını gördüğünü söyledi. Bana, İmam Ahmed’in Peygamberin adını her yazdığında sözlü olarak ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ dediği söylendi ve bende her okuduğumda ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ dedim. İmam Ahmed muhtemelen kendi özel notlarında böyle yaptı veya mürekkebi eksikti vs. Ancak ‘sallallahu aleyhi ve sellem’in kısaltmasını kullanmaktansa yazmadı. Ancak sözel olarak söyledi, önemli olan nokta budur. Aynı durum Twitter veya acele not almanız gerekli ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ yazmaya vakit bulamayacağınız durumlar içinde geçerlidir. Bugün ise Müslümanlar sadece ‘sallallahu aleyhi ve sellem’i yazmayı ihmal etmiyorlar ayrıca ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ sözünü telaffuz etmekte terk edildi. Bazen verdiğim dersler veya hutbelerde Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) adını andığımda çok çok az kişinin ‘sallallahu aleyhi ve sellem’ dediklerini gördüm.

SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM DEMEK VACİB MİDİR?

Et Tahavi ve El Halemi, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) adı ne zaman zikredilirse 'sallallahu aleyhi ve sellem' demek vacibtir dedi, yani eğer söylemezseniz günah kazanırsınız. Bu ihtilaflı bir meseledir. Diğer âlimler oturum başında sadece bir defa söylemenin vacib olduğunu söylediler. Sonra bu ikisi arasında birkaç diğer görüş daha vardır. Sizin ve benim için Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) Salat getirmenin Kur'an da emrediliyor olduğunu bilmek kâfidir,

اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يٰٓا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْليمًا

"Şüphesiz, Allah, melekler peygambere salat ederler. Ey iman edenler sizde ona salat edin ve tam bir teslimiyetle teslim olun."(Ahzab: 56)

Allah Zatından başladı, sonra meleklerden bahsetti ve sonra Ümmete Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) salat ve selam etmesini emretti.

Yine, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi adı anıldığında salat ve selam getirmeyenin cimri olduğunu söylediğini bilmemiz kâfidir.

إِنَّ أَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ

"Gerçekten insanların en cimrisi adım zikredildiğinde bana salat ve selam getirmeyindir."

Dahası, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi adı anıldığında 'sallallahu aleyhi ve sellem' demeyen kişi hakkında dua etti;

رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ

Bu hadis Sünen Et Tırmizi'dedi. *'Yanında adım anıldığı halde bana salat ve selam getirmeyen kişinin burnu toprağa sürtsün"*

SADECE ALLAH'A İBADET ETMEK

Yazarın bir sonraki cümlesine geçelim;

أَنْ تَعْبُدَ اللهَ وَحْدَهُ مُخْلِصًا لَهُ الدِّيْنَ , وَبِذَالِكَ أَمَرَ اللهُ جَمِيْعَ النَّاسِ وَخَلَقَهُمْ لَهَا

أَنْ تَعْبُدَ اللهَ وَحْدَهُ

Sadece Allah'a, Bir olan Allah'a ibadet etmek.

Yaratılmamızın, evrenin yaratılmasının ve Peygamberlerin(aleyhimus salatu ves selam) gönderilmesinin nedenidir.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Cinnleri ve insanları sadece Bana ibadet etsinler diye yarattım."(Zariyat: 56)

وَمَّا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا نُوحي اِلَيْهِ اَنَّهُ لَّا اِلٰهَ اِلَّّا اَنَا فَاعْبُدُونِ

"Biz senden önce bir resul göndermiş olmayalım ki ona 'kesinlikle Benden başka ilah yoktur, o yüzden Bana ibadet edin diye vahyetmiş olmayalım."(Enbiya: 25)

Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) senden önce gönderdiğimiz her Peygambere Allah'tan başka ibadet etmeyi hak edecek ilah yoktur o yüzden ibadetlerinizin tamamını saf olarak sadece Allah için yapın diye vahyettik. Bu ibadettir- Allah'a saf Tevhiddir.

İBADETİN TANIMI

Dilbilimsel olarak alçakgönüllülük ve alçalma, tevazu demektir.

Arabça şöyle dersiniz;

طريق معبد

Müebbed yol. Ayak basılan, adım atılan yol, alçalma, tevazu ve alçakgönüllülük anlamında.

İbadetin Şer'i manası alçalma-tevazu-alçakgönüllülük ve sevgi demektir. İbadet genel anlamda kişinin sevgi ve huşu(alçakgönüllülük) ile Allah'a teslim olmasıdır. Nasıl? O'nun yazdığı ve belirttiği şekilde O'nun emrettiklerini yaparak ve O'nun yasaklarından kaçınarak.

İbadetin spesifik tanımı Şeyh El İslam İbn Teymiyye'nin (rahimehullahu) tanımı gibidir. Göreceğiniz en iyi tanımdır. O şöyle dedi, ibadet Allah'ın sevdiklerini kapsayan kapsamlı bir terimdir. Allah'ın sevdiği ve razı olduğu her şeydir. Allah'ın sevdiği ve razı olduğu söz ve amellerdir. Açık ve gizli olan şöyle ki İslam'ın emrettiği korku, huşu, alçakgönüllülük, zekât, oruç ve diğer uygulamalardır. İbadetin en iyi ve kapsamlı terimi budur. Namaz, Zekât, Hacc, anne-babaya saygı ve iyi davranma, iyiliği emretme ve kötülüğü yasaklama, Tebliğ ve *Tevekkül*- bunların hepsi ibadete girer. İbadet saf-samimi niyetle Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) öğretilerine uygun olarak Allah'ın sevip razı olduğu her şeydir.

Sahihi Müslim'de Ebu Zer'in aktardığı bir hadis vardır. Buna göre insanlar, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) geldi ve fakir olanlar, zenginler çok şey harcadıkları için sonunda daha yüksek dereceler elde ettiler, ecrin tamamını aldılar dediler. Hadisin sonunda Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara kendileri için birçok ecrin olduğunu söyledi ve eşleri ile cinsel ilişki kurmaktan bile ecir alacaklarını söyledi. Onlar sordular "Eşlerimizle cinsel ilişki kurmanın ecri var mıdır?" Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) "Haram yoldan yaptığınızda günah kazanmıyor musunuz?" diye sordu. Onlar "evet" dediler. *"Aynı şekilde Helal yoldan yaptığınızda da ecir kazanırsınız"* dedi. Yani bir kişi Haramdan kaçınmak için, Haramdan korunmak için evlenir, bu Ümmete Rasulullah'ın(-

sallallahu aleyhi ve sellem) Sünnetine göre yaşamak üzere Ümmetin faydasına çocuk sahibi olmak niyetiyle eşine yanaşırsa ecir kazanacaktır. Bundan önceki derslerin birinde bu konudan detaylı bahsetmiştik isteyen oraya bakabilir. Günlük davranış ve geleneklerin ibadete nasıl aktarılabileceğinden bahsetmiştik. Örneğin uyku ve çalışmak.

Allah bir kişiye bir şeyi emrettiğinde yani bir ibadeti emrettiğinde kişi işittik ve itaat ettik der. Kalp, bedenin uzuvları, beyin ve her şeyi ile tam bir teslimiyetle teslim olur. İşte buna ibadet denir.

قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

“De ki gerçekten benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. Onun kesinlikle bir ortağı yoktur. Bana müslümanların ilki olmam emredildi.”(En’am: 162-163)

Gözleriniz, kalbiniz, elleriniz ve beyniniz bütün halde size ibadet etmenizi emreden Allah’a teslim olur. İbadetin ön koşulu ibadeti Allah rızası için Peygamber Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) yolunda yapmaktır. Dinin özeti Allah’a Allah’ın istediği gibi ibadet etmektir ve bunun tek yolu Peygamber Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) Sünnetine uygun gerçekleştirilmesidir. İhtiyacınız olan iki ilke ve en büyük kanıt Şehadeteyndir. İlk olarak, La ilahe illallah – Allah rızası için yapmak ve sonra Muhammedur Rasulullah- Peygamber Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) Sünnetine uygun olarak yapmaktır.

Caiz olan veya helal olanı haram ve haram olanı caiz veya helal kılanlar vardır. Bunu yapanlar ve onlara tabii olanlar ise Allah’tan başkasına ibadet etme yollarından biri üzerinedirler. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) aşağıdaki ayeti okuduğunda Adiy İbn Hatim’in verdiği tepki ile ilgili hadisi bilirsiniz;

اِتَّخَذُٓوا اَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَالْمَسيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَٓا اُمِرُٓوا اِلَّا لِيَعْبُدُٓوا اِلٰهًا وَاحِدًا

"Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını ve rahiplerini rabler edindiler ve Meryem oğlu Mesihi'de. Oysa onlar tek olan İlaha ibadet etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar..."(Tevbe: 31)

Adiy İbn Hatim bu ayeti duyduğunda aklında ibadetin başka birine rükû etme ve secde etme, dua etme ve kurban kesme anlamına geldiği düşüncesi oluştu. İbadetin tanımına ilişkin onun düşüncesi buydu, ancak Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onu, haramı helal kılma ve helalı haram kılma da rahiplerine ve hahamlarına itaat etmelerinin ibadetin haram kılınan formlarından biri olduğu konusunda bilgilendirdi. Çünkü böyle yaparak itaat ve kanun yapma da rahip ve hahamlarını Allah'a ortaklar kıldılar.

İbadetin Allah'a yapılması gereken yaygın yollarından biri eğer Allah dilemezse kâinatta hiçbir şeyin sana zarar veremeyeceğini veya Allah dilemedikçe kâinatta hiçbir şeyin sana fayda veremeyeceğini bilmektir. İbadet birçoklarının düşündüğü gibi sadece Namaz, Hacc, Oruç ve Umre değildir bilakis ebeveynlerinize itaat etmeniz bile tıpkı Hacc ve Umre gibi bir ibadettir. Allah rızası için sevmek ve Allah rızası için nefret etmek(yani *Vela ve Bera*) hepsi ibadetin içine girer. Bugün bazıları Mescidden çıktıktan sonra İslam'ın kapının eşiğinde bırakılabileceğini düşünüyorlar. Bu, yahudilerin düşünce tarzıdır ve yoldan sapmanın nedenlerinden biridir.

اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ

"...Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıyor ve bir kısmını inkar mı ediyorsunuz?..."(Bakara: 85)

Allah onları böyle yaptıkları için kınadı.

ALLAH NEDEN BİZE KENDİSİNE İBADET ETMEMİZİ EMRETTİ

Bugün bazıları bu soruyu sorarlar, neden biz Allah'a ibadet ediyoruz? Allah'ın madem bize ihtiyacı yoktur neden ibadet ediyoruz? Bir derste bize Allah'ın bizim itaatimizden fayda sağlamadığını keza günahlarımızdan zarar görmediğini söylediniz, O bağımsızdır ve egemendir ancak sonra O'na ibadet etmek zorunda olduğumuzu söylüyorsunuz. Eğer O'nun bize ihtiyacı yoksa neden ibadet ediyoruz?

ALLAH İTAATİMİZDEN FAYDA GÖRMEZ NE DE GÜNAHLARIMIZDAN ZARAR GÖRÜR

Emin olun tüm evren ibadeti terk etse Allah'ın *Ğani* olduğunu bilin.

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَـرَّاءُ اِلَى اللّٰهِ وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَميدُ

"Ey insanlar Allah'a muhtaç olanlar sizlersiniz ve Allah ise Ganiydir(hiçbir şeye ihtiyacı olmayan) ve Hamiddir(her türlü övgüye layık olan)."(Fatır: 15)

O, bizim itaatimizden fayda sağlamaz ne de işlediğimiz günahlarımız O'na zarar verir. Bu gerçeği aklınızda tutun. Tüm kâinat O'na şükretse, O'nu övse ve O'nu yüceltse bu O'nun mülkünde hiçbir şeyi arttırmaz veya O'na evlat isnat ederek veya O'na şirk koşmanın diğer farklı yollarından biriyle şirk koşarak Müşriklerin ve Günahkârların işledikleri şirk ve günahların çokluğu O'nun mülkünde hiçbir şeyi eksiltmez.

Sahihi Müslim'de bir Kudsi Hadis vardır. *"Ey kullarım, gece ve gündüz günahlar işliyorsunuz ve Ben günahlarınızı affetmek için burdayım, bu yüzden Benden bağışlanma isteyin sizi affedeyim. Ey kullarım sizin bana ne faydanız ne de zararınız olur. Ey kullarım siz tüm insan ve cinn türü olarak ilkiniz ve sonuncunuz içinizdeki en dindar kalbi üzerine biri gibi dindar olsa bu Benim Gücümde ve Benim Mülkümde hiçbir şeyi arttırmaz. Ey kullarım siz tüm insan ve cinn türü olarak ilkiniz ve sonuncunuz*

içinizdeki en kötü kalpli üzerine biri gibi kötü olsa bu Benim Gücümde ve Mülkümde hiçbir şeyi eksiltmez."

Aslında tek bir ayette bu özetlenmiştir;

يَّا اَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ اِلَى اللّٰهِ وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

"Ey insanlar Allah'a muhtaç olanlar sizlersiniz ve Allah ise Ganiydir(hiçbir şeye ihtiyacı olmayan) ve Hamiddir(her türlü övgüye layık olan)."(Fatır: 15)

Allah'a muhtaç olmanın veya Allah'a ihtiyaç olmanın iki türü vardır. İlki evrensel ihtiyaç. En azgın en şeddid, en zengin ve en kibirli kâfirin Allah'a çaresizce ihtiyacı vardır. Güneşe ihtiyacı vardır, toprağa ihtiyacı vardır ve oksijene ihtiyacı vardır. Buna (إضطراري) -*İdtaraariy* (zorla veya cebren) denir. Aşağıdaki ayette anlatılan şudur;

اَفَغَيْرَ دينِ اللّٰهِ يَبْغُونَ وَلَهٗٓ اَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَاِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

"Yoksa onlar Allah'ın dininden başka bir din mi arıyorlar? Oysa göklerde ve yerde ne varsa isteyerek veya zorla teslim oldular ve O'na döndürülüyorlar."(Al'i İmran: 83)

Onların, Allah'a çaresizce ihtiyaçları vardır.

İkincisi (فقر إختياري)- *Fakru İhtiyaari* (seçimle-tercihle) denir ve Allah'a(-subhanehu ve teala) duamız bizi onlardan kılmasıdır. Allah'a alçakgönüllülük ve huşu içinde saygı duymaktır. Allah'a karşı ne kadar alçakgönüllü ve tevazu içinde olursanız Allah'a o kadar yakın olursunuz. Birçok defa söylediğimiz gibi İbadetinizde asla kibirli olmayın. Siz kendinize iyilik yapıyorsunuz Allah'a değil.

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ

عِبَادَتِه وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ

“Göklerde ve yerde kim varsa O’nundur. O’nun yanında olanlar O’na ibadet etmekte kibirlenip büyüklüğe kapılmazlar ve yorgunluk ve yılgınlık duymazlar.”(Enbiya: 19)

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ

“Göklerde ve yerde bulunanlar O’nundur. Hepsi O’nun buyruğuna boyun eğip, itaat etmektedir.”(Rum: 26)

Kâinattaki tüm insanlar ve cinnler İbadetten yüz çevirse, melekler O’na ibadet etmeye devam ederler O’nun insanlara, cinnlere veya meleklere ihtiyacı yoktur. Beyt El Mamur, Kâbe’nin üst hizasında bulunur ve Kıyamet Gününe kadar oraya kendilerine bir daha sıra gelmemek üzere her gün 70 bin melek girer.

وَقَالَ مُوسٰٓى اِنْ تَكْفُرُوٓا اَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا فَاِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ

“Musa dedi, ‘siz ve yeryüzünde herkes inkâr etse fark etmez. Şüphesiz Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, övülmeye ve hamdedilmeye layık olan Hamiddir.”(İbrahim: 8)

Kur’an da benzer birçok ayet vardır.

وَاِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ غَنِيًّا حَمِيدًا

“...Eğer inkâra saparsanız, şüphesiz göklerde ve yerde ne varsa Allah’ındır. Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayan Ğaniydir ve Hamiddir.”(-Nisa: 131)

اِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ

“Eğer inkâr ederseniz, kesinlikle Allah sizden müstağnidir(hiçbirinize ve ibadetinize muhtaç değildir)...”(Zümer: 7)

Şimdiye kadar size anlattıklarımızın hepsi sizin, benim, bizim Allah’a(-subhanehu ve teala) çaresizce ihtiyacımız olduğunu, biz O’na çaresizce muhtaç iken O’na ibadet ederken O’nun bize hiçbir şekilde ihtiyacı olmadığını göstermektedir. Şimdi şu soruyu- yani Allah bize ve cinnlere ihtiyaç duymaz, bizim ibadetimize ihtiyaç duymaz iken Allah’a ibadetimizin ardındaki hikmet nedir?- cevaplayalım.

İBADET ALLAH’IN ÜZERİMİZDEKİ BİR HAKKIDIR

Her şeyden önce Allah’ın üzerimizde bir hakkı vardır. Bu, Allah’a, O’nun adına ve O’nun isim ve sıfatlarına inancımızın bir parçasıdır. O övülmeyi, yüceltilmeyi sever, sen ve ben O’nun üzerimizdeki hakkını vermek zorundayız. Bu dünyada kralların bazı şeyleri sevdiğini ve bazı şeylerden nefret ettiğini görürsünüz. Allah ise en yüce örneklere sahiptir.

وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى

“...En yüce örnekler Allah’a aittir...”(Nahl: 60)

Allah kullarının Kendisini övmesini ve yüceltmesini sever.

Sahihi Buhari ve Müslim’de Muaz’ın hadisi vardır;

كُنْتُ رِدْفَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى حِمَارٍ يُقَالُ لَهُ عُفَيْرٌ قَالَ فَقَالَ ” يَا مُعَاذُ تَدْرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ وَمَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ “ . قَالَ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ . قَالَ ” فَإِنَّ حَقَّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوا اللَّهَ وَلاَ يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَحَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لاَ يُعَذِّبَ مَنْ لاَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا “ . قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

أَفَلاَ أُبَشِّرُ النَّاسَ قَالَ " لاَ تُبَشِّرْهُمْ فَيَتَّكِلُوا "

Uzun bir hadistir, hadiste geçen sadece bu dersin konusuna değinelim. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz'a eğitim veriyordu. Muaz, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ile birlikte bir eşeğe bindi ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona öğretmek için bir zaman buldu. Ona, Allah'ın üzerimizdeki hakkını ve Allah'ın bize söylediği şartları yerine getirirsek bize sunacağı hakları öğretiyordu. Muaz bu hadisi ölüm döşeğine düşünceye kadar kimseye anlatmadı. Çünkü Allah'ın bu hadiste bize verdiği ümitten dolayı insanların bu hadise fazla umut bağlayarak amellerini boşlamalarından korktu. Nitekim hadiste Allah'ın üzerimizdeki hakkının şirk koşmadan O'na ibadet etmemiz olduğu belirtildi. Allah'ın üzerimizde hakkının olması normaldir ve şaşırtıcı değildir. Asıl şaşırtıcı ve tuhaf olan insanların üzerlerinde olan Allah'ın hakkından kaçınmalarıdır. Asıl şaşırtıcı olan budur!

İnsanlar size az bir iyilik yapar ve siz geri kalan hayatınızda bu iyiliği hiç unutmazsınız. Medine'de bana ben bir çocukken Kur'an öğreten bir hocam vardı. Medine'ye geri döndüğümde, o Mescidi Nebevi'nin kapısının eşiğinde -Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) benim ve Ebu Bekir'in Mescide çıkan kapıları dışında tüm eşikleri kapatın dediği yerders veriyordu. Günümüze kadar bu bilinmektedir. Üniversite derslerimle meşguldüm ve birçok özel dersler alıyordum ve onun yanına gitmeye vakit bulamadım. Medine'deki son dört ayımdı, Kur'an dan ilave icazet almak için onun yanına gittim. O bir kâğıt parçası çıkardı, ismimi ona yazdı ve bana "üç yıl sonra geri gel ve eğer halen sağsam beni bul" dedi. Ben "ama Şeyh, Medine'de sadece dört ayım kaldı ve o sürenin de sonu yaklaştı. İnşa'Allah, ülkeme geri döneceğim" dedim. Babam bana ne olursa olsun ondan icazet almamı söyledi. Bana ondan alacağım icazetin, üniversite diplomasından daha önemli olduğunu söyledi. Vallahi böyle dedi. O Şeyhin yüksek bir icazet zinciri vardı ve El Hudheyfi'nin öğretmenlerinden biriydi ve daha da önemlisi muhtemelen zamanımızın en iyi Kur'an öğretmenlerinden biri olmasıydı. Rahmetullahi aleyh.

Şeyh bana hiçbir şey yapamayacağını söyledi. Bunun üzerine babamı işin içine dâhil ettim ve babamdan ona telefon etmesini istedim ve zaten Şeyhlerimin çoğundan dersleri bu şekilde aldım. Eğer talebeleri kabul ederse o da kabul ediyordu. Babama eğer talebelerim kabul ederse bende kabul ederim dedi. Çünkü herkesin belirli bir zamanı vardı. Şeyh, talebelerine biraz zaman geçirmek isteyip istemeyeceklerini sordu böylece Ahmed'i de dâhil edebiliriz dedi ve hepsi kabul etti. Cezahum Allahu hayr. Bu küçük bir şey olabilir veya büyük bir şey olabilir. 20 yıl kadar önceydi ve ben bunu asla unutmadım ve onun öğrencilerinin tamamının Şeyhin zamanının bir kısmını bana vermesini kabul etmelerini de unutmadım. Son muhtemel yirmi yıldır Şeyh ve talebeleri için unutmadığım müddetçe Dua etmediğimi hatırlamam. Hatta çok yakın bir zamanda, Şeyhe bir hediye göndererek kontrol etmek istedim ve üç yıl önce öldüğünü öğrendim. Rahmetullahi aleyh. Yani insanlar sizin için az bir iyilik yapar ve sizde onlara Dua edersiniz. Peki, Allah söz konusu olduğunda?

وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا اِنَّ اللّٰهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

"Eğer Allah'ın nimetini sayacak olursanız onu sayamazsınız. Gerçekten, Allah bağışlayandır ve esirgeyendir."(Nahl: 18)

Allah'ın üzerinize olan nimetlerini asla sayamazsınız. Vücudunuz, beyniniz, kaşlarınız, gözleriniz, kulaklarınız, kalbiniz... Hepsi mükemmeldir.

وَفِي الْاَرْضِ اٰيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ

"Kesin bir bilgiyle inanacak olanlar için yeryüzünde ayetler-işaretler vardır." (Zariyat: 20)

وَفِي اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا تُبْصِرُونَ

"Ve nefislerinizde de, görmüyor musunuz?"(Zariyat: 21)

Gözünüzün içine ter girmeyecek şekilde içeriye doğru hassas ve mükem-

mel bir şekilde eğilmek üzere nasıl tasarlandığını okudunuz. Bu doktorların sözüdür. Bir süre önce bir makalede okudum. Başınızın tepesinden ayağınızın tabanına gidin ve sayamayacağınız ne kadar çok nimetlere sahip olduğunuzu görün. Beşikten mezara üzerinizdeki nimetleri ise zaten saymanız mümkün değildir.

Her şeyi bir kenara bırakın, İslam nimetinin mübarekliğine bir bakın!

يَمُنُّونَ عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰيكُمْ لِلْايمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

"Ey Muhammed! Onlar İslam'a girip, Müslüman olmak suretiyle, sana bir lütufta bulunduklarını zannederek, Müslüman olmalarını senin başına kakarlar. De ki: "Müslüman olmanızı benim başıma kakmayın. Bilakis sizi imana ilettiği için, Allah size lütufta bulunmuştur. Eğer sözünüzde samimi iseniz."(Hucurat: 17)

Allah'tan bir ayrıcalıktır. Allah'tan bir rahmettir.

Böylece birinci hikmet İbadetin, Allah'ın üzerimizde bir hakkı olmasıdır. İbadet O'nun üzerimizdeki bir hakkıdır.

İBADET KENDİ FAYDAMIZ İÇİNDİR

İkincisi, İbadet bizim içindir. Biz, ibadeti Allah için yaparız ancak faydası aslında kendimizedir, Allah'a bir faydası yoktur. Allah *Rahiym*dir. Allah'ın *Rahiym* isminden bahsettik. Allah yüz birimlik rahmetinin bir birimini yaratılışın başlangıcından sonuna kadar tüm yaratıkları için gönderdi ve doksan dokuz birimini Kıyamet Günü için sakladı. O, *Rahman*dır ve *Rahiym*dir. Onun Rahmetinin en büyük yönlerinden biri O'nun bize Kendisine ibadet etmemize izin vermesi ve bize öğretmesidir.

İbadet ruhu ve kalbi besler. Hem bedeninizin hem de ruhunuzun beslenmeye ihtiyacı vardır. Fiziksel olarak bedeniniz havaya ve suya ihtiyaç du-

yar. Bedeninizi sağlıklı tutmak için gıda ve su vermeye ihtiyacınız vardır. Aynı şekilde manevi yanınız, ruhunuz beslenmeye ihtiyaç duyar ve ruh ibadete ihtiyaç duyar. Ve İbadetle beslenir. Sadece Allah ruhun ayrıntılarını bilir, bu yüzden Allah, Peygamberleri(aleyhimus salatu ves selam) aracılığıyla ruhun gıdasının reçetesini yazdı. Onsuz hiçbir şekilde yaşayamayız. İbadet olmadan, kalpler metal gibi paslanır. Tıpkı kıyafet gibi yıpranırlar. İşte ibadetle ruhun pasını giderirsiniz. Kalbinizi ibadetle yenilersiniz.

İbadet sorunlarınızdan kurtulmak demektir, dolayısıyla faydası sizedir. Sizi, Allah'a yakınlaştırır, dolayısıyla faydası sizedir. İbadetin her bir yönünde sizin için bir fayda vardır. Ve her günahta sizin için bir zarar vardır. İbadetten faydalananlar sizlersiniz ve bunu belirten birçok ayet vardır.

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِه وَمَنْ اَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ

"Kim iyi bir iş yaparsa yararı kendinedir. Kim bir kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Senin Rabbin kullarına karşı zulmedici değildir."(Fussilet: 46)

Yani iyilik yaparsanız lehinizedir. Kendi iyiliğiniz için yapıyorsunuz.

وَمَنْ شَكَرَ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِه وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ

"...Kim şükrederse kendisi için şükretmiştir kim inkâr ederse, gerçekten benim Rabbim Ğaniydir(hiçbir şeye ve kimseye ihtiyaç duymaz) Kerimdir."(Neml: 40)

Kendi iyiliğiniz için şükrediyorsunuz. Sadece kendi lehinize şükrediyorsunuz.

Siz O'na ibadet ediyorsunuz çünkü O'na çaresizce ihtiyacı olan sizlersi-

niz. Buda diğer bir hikmettir.

اَمَّنْ يُجيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَليلًا مَا تَذَكَّرُونَ اَمَّنْ يَهْديكُمْ في ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِه ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ تَعَالَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ اَمَّنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَّاءِ وَالْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقينَ

“Sıkıntı ve ihtiyaç içinde olana Kendisine dua ettiği zaman ona icabet ederek, kötülüğü açıp kaldıran ve sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı? Ne az öğüt alıp düşünüyorsunuz. Ya da karanın ve denizin karanlıkları içinde size yol gösteren ve rahmetinin önünde rüzgârları müjde vericiler olarak gönderen mi? Allah ile beraber başka bir ilah mı? Allah, onların şirk koştuklarından Yücedir, Münezzehtir. Ya da önce hiç yoktan yaratan ve sonra onu iade edecek olan mı ve sizi gökten ve yerden rızıklandıran mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı? De ki eğer sözlerinizde doğruysanız delilinizi getirin!”(Neml: 62-63-64)

Allah’a ibadetiniz sizin için bir onurdur. Faydası sizin içindir. Kâinatın Yaratıcısının bir kulu-kölesi olmak sizin için bir onurdur. Çünkü Allah’ın kulu ve kölesi olursanız ve ibadeti sadece O’na yaparsanız, başka herhangi bir şeyin kulu ve kölesi olmazsınız. İbadetin faydası sizin içindir, Allah’ın sizin ibadetinize ihtiyacı yoktur.

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذي خَلَقَكُمْ وَالَّذينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

“Ey insanlar sizi ve sizden öncekileri Yaratan Rabbinize ibadet edin! Umulur ki sakınırsınız.”(Bakara: 21)

İbadetinizden faydanız takvadır.

اُتْلُ مَآ اُوحِيَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ

“Sana Kitaptan vahyedileni oku ve namazı dosdoğru kıl. Gerçekten namaz hayâsızlıktan ve kötülükten meneder...”

Namazınız sizin faydanızadır çünkü inkârdan, putperestlikten, her türlü kötü amel ve kötü ahlaktan sizi caydırır.

خُذْ مِنْ اَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ اِنَّ صَلٰوتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ

“Onların mallarından bir sadaka(zekât) al onları temizlesin ve onunla arınsınlar. Ve onlara dua et. Gerçekten senin duan onlar için bir sekinedir huzur verir...”(Tevbe: 103)

Zekât ibadetiniz sizi arındırmak ve temizlemek içindir. Siz! Biz! Hepimiz için!

DERS 25

El Usuul Es Selaase derslerinde kitabın ana konusundayız ve yirmi beşinci derse geldik. Şuraya kadar geldik,

اِعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللهُ لِطَاعَتِهِ أَنَّ الْحَنِفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيْمَ أَنْ تَعْبُدَ اللهَ وَحْدَهُ مُخْلِصًا لَهُ الدِّيْنَ

Geldiğimiz yer;

مُخْلِصًا لَهُ الدِّيْنَ

Dini sadece O'na has kıl.

Bu açıklamanın üzerinde duracağız çünkü temel bir açıklamadır. İnşa'Allah bu konuya tam bir dersimizi adayacağız.

İHLAS

أَنْ تَعْبُدَ اللهَ وَحْدَهُ مُخْلِصًا لَهُ الدِّيْنَ

Sadece Allah'a ibadet et ve dini sadece O'na has kıl. (مُخْلِصًا) içtenlikle ve tamamen demektir. (لَهُ) sadece O'nun için demektir. *Hu* zamiri Allah'a referanstır ve O'nun için demektir yani Allah için demektir. (الدِّيْنَ) *Ed diyn* – Dindir ve inanç, amel ve sözdür.

Arapça grameri bakımından *Mukhlisen -> Hal*'dir. İkinci dereceden veya dolaylı ismin -i hali veya belirtme durumudur. Eylemi yapan kişinin durumunu gösterir bir eylemin gerçekleştiği durumdur. Bu, *hal* tanımıdır. Dolayısıyla burada ibadet ettiğinde ibadetini sadece Allah'a has kıl demektir. Yaşadığın müddetçe dinini sadece ve içtenlikle Allah(subhanehu ve teala) için yap demektir. Yani Şirk içermeyen bir hayat yaşa. *Mukhlis* samimiyettir ve *la ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* altına düşen her şeyde samimiyeti kapsar. (الإِخْلاص) arınmak demektir. Buradaki manası ibadetiyle kişinin Allah'ın vechini arzu etmesi ve istemesi ve Cennete ulaşması demektir. Bir kişi Allah ile beraber veya Allah'ın dışında hiçbir şeye ibadet edemez. İster melek, ister Peygamber vs olsun fark etmez.

ثُمَّ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ اَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ اِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Sonra Biz sana şöyle vahyettik, hanif olan İbrahim Milletine tabii ol. O müşriklerden değildi."(Nahl: 123)

Ve sonra Biz sana Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) hakk din üzerine bir Müslüman olan ve putlara veya Allah'a ortak koşarak ibadet eden müşriklerden olmayan İbrahim'in(aleyhi salatu ves selam) dinine tabii olman gerektiğini vahyettik. Böylece bu, Allah için olan saf dindir. İhlas kelimesinin zıt anlamlılarından biri (رياء) *Riya*'dır (samimiyetsizliktir). Daha yaygın olarak dilimizde gösteriş olarak bilinir. Örneğin, Kur'an okumada gösteriş, Zikir'de, Namaz'da, ilim öğrenmede ve ilim öğretmede gösteriş. Ayrıca Cihad'da ve ibadetlerde gösteriş. Veya bu derslere sizin gelmenizde veya benim yapmamda gösteriş. İnsanlar övgü kazanmak için gösteriş yaparlar ve bunun iyi bir şey olduğunu düşünürler. Samimiyetsizliğin birçok farklı türü vardır ve biz bu türleri ele alacağız.

İHLAS'TA EKSİKLİKLER

BİRİNCİ SENARYO

Riya veya samimiyetsizliğin ilk senaryosu İslam'a giren ve tüm İslam'ı *riya* üzerine olan bir kişinin durumudur. Yani büyük nifak işleyen birinin durumudur.

وَقَالَتْ طَّآئِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اٰمِنُوا بِالَّذِي اُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ اٰمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوٓا اٰخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

"Kitap ehlinden bir grup dedi 'İman edenlere indirilene günün başında iman edin ve günün sonunda inkâr edin. Belki dönerler'"(Al'i İmran: 72)

Dolayısıyla böyle bir kişinin inancı dünyalık elde etmektir ve o kişi samimiyetsizdir. Böyle bir kişinin durumu Küfürdür- *Riya* üzerine İslam'a giren kişi veya tüm İslam'ı *riya* üzerine olan kişidir.

İKİNCİ SENARYO

Bir kişinin, terk edilmesi Küfür olan meselelerde gösteriş yapmasıdır. Kişinin tüm bu meselelerde *riya*sı var. Örneğin Namaz, yani başından sonuna kadar, Namazın tüm rükunlarında bir bütün olarak her birinde *Riya* olmasıdır. Böyle bir kişinin hükmü hakkında İbn Receb *Camii' El Uluum Vel Hikam* isimli kitabında şöyle dedi;

هَذَا الرِّيَاءُ الْمَحْضُ لاَيَكَادُ يَصْدُرُ عَنْ مُؤْمِنٍ فِي فَرْضِ الصَّلاَةِ والصِّيَامِ

Bu açık *riya*, Namaz ve Orucun farz olduğuna inanan bir müminden pek de kaynaklanmamaktadır. Yani bu tür *riya*nın bir müminde olması çok zor olasılıktır veya neredeyse imkânsızdır.

Böylece ikinci tür *riya*, bir kişinin terk etmesi Küfür olan meselelerde bütün olarak ve ayrıntıları ile birlikte riya-gösteriş yapmasıdır, bu kişinin hükmü Küfürdür.

ÜÇÜNCÜ SENARYO

Üçüncü senaryo birinin amellerinin büyük çoğunluğunun samimiyetsiz olması ve gösteriş olması durumudur. Bu münafıkların tarzıdır. Bu konuya ilişkin Allah buyurdu;

وَاِذَا قَامُوٓا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰى يُرَآؤُنَ النَّاسَ

"...Onlar ki namaza kalktıklarında tembel ve isteksiz davranırlar insanlara riyakârlık yaparlar..."(Nisa: 142)

Dolayısıyla bir kişinin (başından sonuna) amellerinin büyük çoğunluğu *Riya* veya gösteriş içinse bu kategorinin yani Nifak kategorisinin altına düşer.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ

"...Yurtlarından çalım satarak ve insanlara riya yaparak çıkanlar gibi olmayın..."(Enfal: 47)

Bunlar Münafıkların yönleridir. Bu senaryoya düşen yaygın bir pratik örnek, İslam'dan başka kanunlarla hükmeden yöneticilerdir. Onlar Şeriat'ın tamamını kendi yaptıkları kanunlarla değiştirirler ancak sadece siyasi amaçlı veya bir takım kazanımlar için *riya* yaparlar. Onlar, cahil ve kuş beyinlileri kandırmak için bir parça İslami duruş gösterirler. Şeriatı değiştirirler ve kendi kanunlarını getirirler. Resmi olarak dinlerarası inancı yayarlar ve desteklerler, onların *Vela ve Bera*sı Allah düşmanlarınadır bununla birlikte birkaç Mescid inşa ederler veya birkaç Kur'an dağıtırlar ve bakın biz neler yapıyoruz derler. Onlar bu yaptıkları ile Tevhid üzerine yetişmiş bir nesli kandıramazlar ancak kuş beyinli insanları aptal yerine koyabilirler. Sadece hainleri ve kuş beyinlileri kandırabilirler.

Bunların bir diğer örneği laik-sükeler olanların yaptıklarıdır. Sekületistlerin ideolojisi İslam değildir, ancak Küfür üzerine inşa ettikleri ideolojilerinde bir görünüş olarak İslam'ın adını veya bir kokusunu veya bir sosunu koyarlar böylece insanlar onları kabul edeceklerdir veya diğer amaçlar için insanlar tarafından reddedilmeyeceklerdir. Yani yeni dini benimseyenlerle aynıdırlar yani Batı İslamıdır (veya Amerikan yapımı-RandCorp İslamdır- çvr). Bu yeni bir dindir ve İslam değildir. Bu Batı tarzı İslamdır ve zatında yeni bir dindir. Biz ise katıksız, saf İslam'a boyun eğdik ve kabul ettik yani Hanif İbrahim Milletine tabii olduk.

Tüm bunlar İhlas'da eksikliklerdir. Bu üç senaryo İhlas'ta eksikliktir ve Küfür ve Nifak arasındadır. İbn Receb'in(rahimehullahu) dediği gibi bir kişinin ibadetlerinin büyük çoğunluğunda *riya* gösteriş varsa Nifak kategorisine girer.

DÖRDÜNCÜ SENARYO

Dördüncü senaryo terk etmen durumunda Küfür olmayan ibadet mesele-

lerinde *Riya*ya sahip olmaktır. Yani ikinci senaryonun zıddıdır. Terk etmesi Küfür olmayan meselelerde birinin *Riya*sının olması. Bu kategori Küçük Şirktir. Bu küçük şirktir ve ihlasın zıddıdır. Küçük şirkten ve Allah huzurunda cezasından bahsettik ve bu konuda ihtilaf olduğunu söyledik. Küçük şirk işlemekten Allah'a sığınmak için bir duadan bahsetmiştik. Aynı konuları tekrar etmek için vaktimiz olmadığından başka konular hakkında konuşacağız.

Bu kategoride, bir Nafileyi terk etmek ikinci senaryoda olduğu gibi bir Farzı terk etmek gibi değildir. Bu yüzden farklı kategorilerdir. Namazı terk etmek ikinci senaryonun altına girer, yani Büyük *Riya*dır. Bu senaryoda ise söz konusu olan bir Nafileyi terk etmektir. Yani zorunlu meselelerden değildir veya terk etmen durumunda Küfür olmayan meselelerdir. Örneğin farz edelim bir kişinin zorunlu olmayan veya terk etmesi durumunda Küfür olmayan bir meselede *Riya* yapması. Aslında kişi gerçekten kendisini Allah'a ibadete adadı ve sonra Şeytan ona geldi. İşte bu dördüncü senaryonun birçok formu vardır.

KATEGORİ 4A

Şeytan ona geldi ve o kişi samimiyetsiz olmaya başladı. Eğer o, Şeytanın vesvesesini reddeder ve direnir ve onunla mücadele eder ve onu savuşturursa Şeytanın vesvesesinden ve onu kışkırtmasından zarar görmez. Bu konuda Sahihi Buhari'de yer alan meşhur bir hadis vardır,

إِنَّ اللهَ عَفَى لِأُمَّتِي مَا حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسَهَا مَا لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَتَكَلَّمْ

"Gerçekten, Allah ümmetimden aklından geçirdiği ancak yapmadığı veya açıktan konuşmadığı şeyleri bağışlar."

Yani bu sadece düşüncedir, nefsin fısıldamasıdır veya vesvesedir ve bu kişi onunla mücadele etti. İbn Receb, kişi o vesvesenin gerçekleşmesine izin vermezse, ona zarar vermeyecektir. Aslında, Şeytan ile mücadele ettiği için Şeytanla savaştığı için ecir kazanabilir, dedi.

KATEGORİ 4B

Kişi, savaşmıyor mücadele etmiyor ve *Riya*nın sürmesine, gerçekleşmesine izin veriyor. Kişi *riya* ile veya samimiyetsizlikle savaşmıyor. Bu konu ihtilaflıdır. Dördüncü kategorinin tamamının kişinin samimiyetle ibadete başlayıp, Şeytanın ona vesvese vermesi ile ilgili olduğunu aklınızda tutun. Bu bana İbn El Cevzi'nin *Ahbar El Hamka vel Mughaffaliin* de bahsettiği bir kıssayı hatırlatır. O dedi, "insanlar bir mescide girdiler ve güzel namaz kılan bir adam gördüler ve onun namazı ne kadar uzun ve güzel dediler. Adam bu sözü duydu, namaz kılarken yanında namaz kılan başka bir adama baktı ve oruçluyum da aynı zamanda, dedi. Ama buradaki senaryoda, o kadar ileri gitmeyen biri vardır.

4A kendisine gelen vesveseye karşı direnen bir kişi vardır. Şeytan ona geldi, ona samimiyetsizliği, *riya*yı vesvese verdi ve o vesvese ile savaştı. O ibadete tamamen Allah rızası için başladı, vesvese ona geldi ve o da savaştı. Biz böyle birinin durumunun onu etkilemeyeceğini söyledik. Aslında büyük ihtimal, inşa'Allah ecir alacaktır. 4B senaryosunda ise bir kişi var Nafile ibadetini Allah rızası için yapıyor, sonra vesvese geliyor ancak o vesveseye direnmiyor. Ve bu konuda ihtilaf olduğunu söyledik. Ahmed, İbn Cerir Et Tabari ve Hasan El Basri inşa'Allah böyle bir kişinin ameli kabul edilecektir dediler ve onlar Sünen Ebu Davud da Mürsel olarak bu hadisten bahsettiler;

يَا رَسُولَ اللهِ , إِنَّ بَنِي سَلَمَةَ كُلُّهُمْ يُقَاتِلُ , فَمِنْهُمْ مَنْ يُقَاتِلُ لِلدُّنْيَا , وَمِنْهُمْ مَنْ يُقَاتِلُ نَجِدَةً , وَمِنْهُمْ مَنْ يُقَاتِلُ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللهِ , فَأَيُّهُمُ الشَّهِيْدُ ؟ قَالَ : كُلُّهُمْ, إِذَا كَانَ أَصْلُ أَمْرِهِ أَنْ تَكُونَ كَلِمَةُ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا

Bir adam Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) geldi ve dedi, "Ya Rasulullah, Beni Seleme'nin hepsi savaşıyor, onlardan kimi dünya için savaşıyor, onlardan kimi arkadaşlarına yardım etmek için savaşıyor ve onlardan kimi tamamen Allah rızası için savaşıyor. Onların hangisi şehiddir? Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi: "Onların hepsi, eğer

onlar Allah rızası için Allah'ın Kelimesi en yüce olsun diye işe başladılarsa, onların hepsi şehiddir" dedi.

Burada kişi Allah rızası için Cihada başladı. Başlangıçtaki niyeti Allah rızası içindi. Ancak daha sonra başka meselelerle niyeti kirlendi(bahsettiğimiz şeylerle). İbn Cerir Namaz, Oruç ve Hacc gibi birbirine bağlı tüm ameller için bir ihtilaf olduğunu söyledi. Namaz orantılı değildir. *Allahu Ekber* ile başlar ve *Es Selamu Aleykum ve Rahmetullah* ile biter. 4B kategorisinde Âlimlerin ihtilafı Namaz veya Oruç gibi meselelerdedir. Allah rızası için başlıyorsunuz sonra niyetiniz değişiyor veya size vesvese geliyor ancak Namazı durduramazsınız. Namaz da duramazsınız, ara veremezsiniz veya orantılı değildir. Oruca son veremezsiniz, durduramazsınız ve o da orantılı değildir. İhtilafın dayandığı nokta burasıdır.

Birbiri ile bağlantılı olmayan meseleler ise orantılıdır. Orantılıdan kasıt şudur- eğer *riya* sızarsa yeniden başlarsınız ve niyetinizi yenilersiniz. Örneğin Kur'an okuma, zikir, sadaka verme, öğretim verme veya öğrenme. İbn Cerir'in bahsettiği gibi, eğer bir amel kırılabilir/kesilebilir veya orantılı ise, örneğin Allah'ı övme- Tespih çekiyorum ve 55. defa zikrederken niyetim etkilendi, durabilirim ve niyetimi yenileyebilirim. Burada bir sorun yoktur ve ihtilaflı değildir. Kur'an okuyorum, Allah rızası için başlıyorum birkaç sayfa okudum, adamın biri odaya girdi ve niyetim bozuldu. Dururum ve niyetimi yenilerim. Niyetimi yenilemeliyim.

Süleyman İbn Davud El Haşimi "Bazen bir konuşma yaparım ve niyetim değişir, bazen tek bir derste birkaç defa niyetimi yenilemek zorunda kalırım" dedi. Yani o ders verirken, durur niyetini yeniler ve dersine devam ederdi. İşte onlar böyle dindardılar. Bu durum örneğin Cihad için uygun değildir, çünkü Cihad cephede başlar ve savaş sona erene kadar Cihadı terk etmezsiniz. Bu durum Namaz için de uygun değildir, çünkü Namaz *Allahu Ekber* ile başlar ve *Teslim* ile sona erer. Namazın ortasında niyetinizi yenileyemezsiniz. Hacc bir Şaireh ile başlar ve kişinin başını tıraş edene kadar sürer ve ondan sonrada devam eder ve ara verilebilir, bozulabilir değildir.

Bu mesele ihtilaflı bir meselede olsa, eğer bir kişide *Riya* ortaya çıkar ve Şeytanın vesvesi ile savaşmazsa veya *riya*nın serbestçe gerçekleşmesine izin verirse, doğru görüş amelinin geçersiz olduğudur. Bu konudaki doğru görüş budur çünkü Ebu Hureyre'nin aktardığı bir hadis vardır, Sahihi Müslim'de;

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ مَعِي فِيهِ غَيْرِ , تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ

"Her kim içinde Bana benden başkasını ortak koştuğu halde bir amel işlerse, onu ortak koştuğu ile birlikte terk ederim."

Yani, kişi o amelinden hiçbir bereket elde edemeyecektir, demektir.

Dediğim gibi bu konu ihtilaflıdır, ancak bu Hadis yüzünden büyük ihtimal o kişinin ameli kabul edilmeyecektir. Çünkü o kişi vesvese ve düşüncelerle savaşmadı. Bu, zorunluluk olmayan meselelerde veya terk edilmesi durumunda Küfür olmayan veya terk edilmesi kişinin Dinini geçersiz kılmayan meselelerde *Riya*dır. 4A vesveseye direnen kişidir ve 4B vesveseye direnmeyen kişidir.

KATEGORİ 4C

4C amelden sonrası ile ilgilidir. Kişi amel yapar, amel yaptıktan sonra ona ameli hakkında vesvese gelir ve bu onun amelinde samimiyetinde şüphe duymasına neden olur. Ameli yaptıktan sonra gelen vesvese amelinize etki etmez, neden? Çünkü *Riya* ameldeki veya eylemdeki şeydir. Gramer bağlamını verirken size *Hal* diye tanımladığımı hatırlayın. Yani eylem süresince ve öncesinde olur, eylemden sonra değil.

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ مَعِي فِيهِ غَيْرِ , تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ

"Her kim içinde Bana benden başkasını ortak koştuğu halde bir amel işlerse, onu ortak koştuğu ile birlikte terk ederim."

(فِيهِ) -(içinde). Kim bir Şirk işlerse ve söz amelin içindedir- amelin kendisinin içindedir. Bunun sonradan olması ameli etkilemez.

İNSANLAR TARAFINDAN ÖVÜLMEK KİŞİNİN İHLASINI GEÇERSİZ KILAR MI?

Sahihi Müslim'de yeralan aşağıdaki hadis yüzünden ihlası geçersiz kılmaz,

Ebi Zer aktardı, Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) denildi,

أَرَأَيْتَ الرَّجُلَ يَعْمَلُ الْعَمَلَ مِنَ الْخَيْرِ وَيَحْمَدُهُ النَّاسُ عَلَيْهِ ؟ قَالَ : تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى الْمُؤْمِنِ

"Hayr amellerinden yapan ve insanların kendisini övdüğü bir adam için ne dersin? Dedi: *"O mümin için erken bir müjdedir"* dedi.

Yani, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) iyi amel yapan ve insanların o ameli için kendisine teşekkür ettiği, övdüğü ve hakkında iyi konuştuğu bir adamın durumunu sordular. Ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bunun bir mümin için erken bir müjde olduğunu söyledi. Bu hadisin noktası budur. Allah müminlerin kalplerine, o adamın söylediği veya yaptığı bir iyiliği kabul ettirdi ve bu da o kişinin inşa'Allah kabul edildiğinin erken alametidir. Eğer insanların onun iyiliğini övmesi o kişinin amelini iptal edecek olsaydı veya *riya* olarak görülseydi Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu noktaya dikkat çekmiş olurdu ancak Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi,

تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى الْمُؤْمِنِ

"Bu mümin için erken müjdedir" dedi.

İbn Receb(rahimehullahu) eğer bir kişi samimi bir şekilde amel işlerse Allah insanlar tarafından övdürerek onu kabul ediyor ve aynı zamanda yaptığı ameli iman edenler beğendiği gibi kalbide mutlu oluyor demektir, dedi. Örneğin o, Teravih kıldırdı veya cemaat onun kıldırdığı namazı beğendi. İbn Receb'in dediği gibi cemaatin övgüsü o kişinin ihlasını veya samimiyetini etkilemiyor. Bu, İmam Ahmed, İshak İbn Revaha ve diğer

bazılarının görüşüdür. Bir adam Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) sordu;

الرَّجُلُ يَعْمَلُ الْعَمَلَ يُسِرُّهُ, فَإِذَا اطُّلِعَ عَلَيْهِ أَعْجَبَهُ , فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لَكَ أَجْرَانِ : أَجْرُ السِّرِّ, وَأَجْرُ الْعَلاَنِيَةِ

“Bir adam gizli bir amel işliyor, birden o işlediği amel bilindiğinde buna seviniyor, Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *“Senin için iki ecir vardır. Gizli işlediğin amelin ecri ve amelin açığa çıkıp bilindiği ecri.”*

Gizli amelinin ecri yani ihlasının, amelin açığa çıkıp bilinmesinin yani amelinin örnek teşkil etmesinin ecri.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ona ilk amelin samimiyeti için ihlası için sadece Allah rızası için yaptığı için ecri olduğunu söyledi. Yani adam insanların ne düşüneceğini, ne söyleyeceğini umursamadan sırf Allah rızası için bir amel yaptı, ancak onun ameli açığa çıktı ve insanlar bunu öğrendi. İnsanlara örnek teşkil ettiği için ikinci bir ecrinin olacağını söyledi.

BEŞİNCİ SENARYO

Beşinci senaryo, kişinin insanların istekleri uğruna bir meseleyi terk etmesidir. Bu *Riya* mıdır? Önceki senaryolarda kişi amel yapıyor ancak burada ameli terk etme söz konusudur. Kişi Pazartesi ve Perşembe oruçlarını tutuyor ancak insanlar bunu öğrenince Pazartesi-Perşembe oruçlarını tutmayı bırakıyor. Kişi mescidde güzel sesle Kur’an okuyor, insanlar mescide girdiğinde Kur’an okumayı kesiyor. *Riya*’ya düşme korkusunda amelleri terk etmek *Riya* kapsamına girer mi? Bu konuda âlimlerin iki görüşü vardır. Eğer kişinin ameli yapılması zorunlu olan veya vacib olan bir mesele ise o ameli terk etmesi *Riya*’dır çünkü bir Vacibi terk etmek günahtır. İnsanlar için terk edemezsin. Bu kısım açıktır. *Riya* korkusundan- insanlar bilecek diye bir vacibi terk edemezsin. Böyle bir durumda kişi üzerine düşen vacibi yerine getirmek için elinden geleni yapmak zo-

rundadır ve niyetinizle mücadele etmek zorundasınız.

İhtilafın olduğu kısmı Sünnete düşen amellerle ilgilidir. Bir görüşte olanlar kişinin Sünnet olan bir ameli terk etmesinin *Riya* olmadığını söylediler. Sünneti ilgilendiren bir mesele ise kişi o ameli terk edebilir ve bu *Riya* değildir, dediler. *Tuhfat El Ahfazi* de Et Taybi yüksek sesle Kur'an okuma ve alçak sesle Kur'an okuma hakkında deliller vardır, dedi. Yani her ikisi ile ilgili de elimizde hadisler vardır. Bu yüzden iki hadisi birleştirip şöyle bir sonuca varabiliriz, kişi eğer *Riya'*ya düşeceğinden korkmazsa yüksek sesle Kur'an okuyabilir. Bu birinci görüştür. Diğer görüş ise *Riya* korkusu ile bir ameli terk etmenin bizzat *Riya* olduğu görüşüdür. Fudayl İbn İyaad(rahimehullahu) *Şu'ab El İman* da ki gibi meşhur bir alıntısı vardır;

تَرْكُ الْعَمَلِ مِنْ أَجْلِ النَّاسِ رِيَاءٌ , وَالْعَمَلُ مِنْ أَجْلِ النَّاسِ شِرْكٌ

"İnsanlar uğruna bir ameli terk etmek riyadır, insanlar uğruna bir amel yapmak şirktir."

O halde bir kişinin yapması gereken, ameli yapması ve *Riya*ya direnmesidir ve *riya*ya direndiği için inşa'Allah daha çok ecir kazanacaktır. *Telbiysi İbliys*' te İbn El Cevzi, El Haris İbn Kays'ın(radiyallahu anhu) şöyle dediğini söyledi;

إِذَا أَتَاكَ الشَّيْطَانُ وَأَنْتُ تَصَلِّي فَقَالَ : إِنَّكَ تُرَاءِي , فَزِدْهَ طُوِلاً

"Eğer sen Namaz kılarken Şeytan sana gelir ve senin Namaz kıldığını görüyorlar derse, Namazını uzat." Yani Şeytanın vesvesesi ile savaş ve hatta namazını daha uzun kıl.

*Eş Şerh Et Tariyka'*da belirtildi, "kişiyi kendi ibadet seviyesinde olmadığı insanlarla karşılaştırmak Şeytanın tuzaklarından biri olabilir. Şöyle ki onlar gece namazı kılmazlar ve onlar kişinin yaptığı ibadetleri yapmazlar. Şeytan kişiye gelir ve kendi nefsin için bu ameli yapmamalısın, teheccüd namazı kılmamalısın, Kur'an okumamalısın veya şöyle Dua etmemelisin

çünkü *Riya* işlemiş olursun diye vesvese verir. Kişi Şeytana uyar ve amelini terk ederse, yaptığı yanlıştır."

Bu konudaki farklı iki görüşten en doğrusu, kişinin *Riya* işleme korkusundan amelini kesinlikle bırakmamasıdır. Bu konuda ki doğru görüş budur. Peki, kişinin insanlar uğruna bir ameli terk etmesi *Riya* mıdır? Gerçekten *Riya*dır diyemezsiniz. Bu, kişinin niyetine bağlıdır. Bazen *Riya* olabilir bazen olmayabilir. Özetle insanlar uğruna bir ameli yapmayı terk etmeyin. Ameli yapın ve Şeytanın vesveseleri ile savaşın. Bir ameli terk etmek içinde o ameli *Riya* kılacak bir niyet taşımadığı müddetçe *Riya* değildir. Bu konun özeti budur. (Sünnet olan bir amelin terki konusunun)

Riya kalbinizin kapısını çaldığında ve vesveseler size geldiğinde şunu hatırlayın bu hayatta zor bir durumda kaldığınızda neredeyse kimseyi destekçi olarak yanınızda bulamayacağınızı ve neredeyse herkesin size sırtını döneceğini hatırlayın. İlk dönemlerin âlimleri bile mücadeleler etti ve bunun acılarını çekti. Örneğin mahkemeye çıkmak gibi bir durumda karşılaştığınızda ailenizi yanınızda bulursanız şanslısınızdır. Bu sözümü unutmayın. Bu insanlar onlar uğruna bir ameli terk etmenize değer mi? Kim onlar? Bu dünyada çaresizce ihtiyaç duyduğunuz zor zamanlarınızda onlar yanınızda olacak mı veya çok daha önemlisi Allah'ın huzuruna çıktığınızda onları yanınızda bulabilecek misiniz, onlardan herhangi biri orada olacak mı? Allah'a yönelik niyetlerinizi ve ihlasınızı düzeltmenizin en iyi yöntemlerinden birisi budur.

ALTINCI SENARYO

Altıncı senaryo başka bir yaygın senaryodur. Bir kişi etrafındaki insanlar amel yaptığı için bir amel yapıyor. Örneğin etrafındaki insanlar oruç tuttu ve o da oruç tuttu. Kişi, onlarla birlikte kalıyor veya onlar kişinin oda arkadaşı, onlar yaptığı için bir şeyi yapıyor. Örneğin onlar iftar yapıyorlar, o da onlarla birlikte iftar yapıyor, kişi normalde Teravih namazı kılmayan birisi olmasına rağmen onların haydi birlikte Teravih kılalım çağrısına icabet ediyor ve onlarla birlikte Teravih kılıyor. Bu davranış *Riya* değildir.

Hanzala'nın aktardığı hadise kulak verin, "Ebu Bekir'le karşılaştım veya o benimle karşılaştı ve bana Hanzala nasılsın diye sordu?" Hanzala "kendimi bir münafık gibi hissettiğimi söyledim" dedi. Ebu Bekir, "SubhanAllah" dedi. Ebu Bekir, Hanzala'nın açıklamasına şaşırdı ancak Hadisin kalanına bakın neler olduğunu görün. Hanzala "biz, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ile birlikte iken o bize Cehennem ve Cenneti hatırlatıyor. Ve biz, onun yanından ayrıldıktan sonra çocuklarımızla oynamaya ve ailemizle ilgilenmeye ziyadesiyle dalıyoruz" diyerek durumu anlatmaya çalıştı. Ebu Bekir "Vallahi dediğin doğrudur, bende aynısını hissediyorum. Haydi, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) gidelim" dedi. Böylece Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) gittiler ve durumu anlattılar. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi *"Eğer siz, benimle birlikte olduğunuz konumunuzda kalsaydınız, melekler vadilerde ve evlerde sizinle tokalaşırlardı. Ancak Ya Hanzala saat, saat. Ya Hanzala saat, saat. Ya Hanzala saat saat"* dedi. Saat, saat veya zaman zaman bir saat yoğun ibadet et ve ilim öğren, bir saat ara ver dinlen demektir. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) onlar İmanın aynı seviyede olamayacağını söylüyor. Dolayısıyla ibadet te aynı seviyede olmayacaktır.

Hadisin orijinali şöyledir;

وَعَن حَنْظَلَة بن الرّبيع الأسيدي قَالَ: لَقِيَنِي أَبُو بكر فَقَالَ: كَيْفَ أَنْتَ يَا حَنْظَلَةُ؟ قُلْتُ: نَافَقَ حَنْظَلَةُ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ مَا تَقُولُ؟ قُلْتُ: نَكُونُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُذَكِّرُنَا بِالنَّارِ وَالْجَنَّةِ كَأَنَّا رَأْيُ عَيْنٍ فَإِذَا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَافَسْنَا الْأَزْوَاجَ وَالْأَوْلَادَ وَالضَّيْعَاتِ نَسِينَا كثيرا قَالَ أَبُو بكر: فو الله إِنَّا لَنَلْقَى مِثْلَ هَذَا فَانْطَلَقْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ: نَافَقَ حَنْظَلَةُ يَا رَسُولَ اللَّهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَمَا ذَاكَ؟» قُلْتُ: يَا رَسُولَ

اللَّهِ نَكُونُ عِنْدَكَ تُذَكِّرُنَا بِالنَّارِ وَالْجَنَّةِ كَأَنَّا رَأْيَ عَيْنٍ فَإِذَا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِكَ عَافَسْنَا الْأَزْوَاجَ وَالْأَوْلَادَ وَالضَّيْعَاتِ نَسِينَا كَثِيرًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ تَدُومُونَ عَلَى مَا تَكُونُونَ عِنْدِي وَفِي الذِّكْرِ لَصَافَحَتْكُمُ الْمَلَائِكَةُ عَلَى فُرُشِكُمْ وَفِي طُرُقِكُمْ وَلَكِنْ يَا حَنْظَلَةُ سَاعَةٌ وَسَاعَةٌ» ثَلَاث مَرَّات

Burada dikkat edeceğimiz nokta, Hanzala'nın(radiyallahu anhu) Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) birlikte onun dersine iştirak ettiğinde imanlarının arttığını söylemesidir. Onlar Cennet ve Cehennemi hatırlar ve imanları güçlenirdi. Çünkü Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) ile birlikte olan gruptaydı. Ancak onlardan ayrıldığında çocuklarıyla oynar ve ailesi ile meşgul olurdu ve imanı daha düşük seviyede olurdu. Ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Hanzala kendisinin bir münafık olduğunu düşünse de onu bir münafık olarak görmedi, normal bir durum olarak gördü. Yani bu durum normaldir ve *Riya* değildir. Siz dindar-doğru insanlarla birlikte olduğunuzda imanınız artar ve amelleriniz fazlalaşır. Bu sizi doğru arkadaşlığı seçme yönünde cesaretlendirir. Yani burada ihlasta bir kusur veya eksiklik söz konusu değildir.

YEDİNCİ SENARYO

Yedinci senaryo kişi sadece Dünya için Dünyalık için veya Dünya ve Din karışık ibadet ediyor. Örnek verelim. Örnekle anlaşılması kolaylaşacaktır. Eğer bir kişi sadece Dünyevi bir şey için Hacca giderse Küçük Şirktir. Bir kişi sadece devletten maaş veya mescidden ödenek almak için ezan okursa Küçük Şirktir. Bir kişi para için İslam öğretirse Küçük Şirktir. Bir kişi maddi kazançlar elde etmek için veya kişisel kazanç sağlamak için akrabalarını ziyaret eder veya akrabalık bağlarını gözetirse Küçük Şirktir. Kişi sadece maddi kazanç sağlamak için İslam öğretirse Küçük Şirktir. Not, bu örneklerin her birinde kişinin yaptığı amelini sadece tamamen dünyalık kazançlar için olduğunu söyledik. Kişinin tüm ameli sadece

dünyevi amaçlar için. Şimdi farklı bir örneğe bakalım.

Birisi eğer sadece dünyevi amaç için Din için değil, sadece dünyevi bir amaç için Hicret ederse bu Küçük Şirktir, dedik. Bunun zıttı, bir kişinin Allah rızası için Müslüman bir ülkeye Hicret etmesidir ve ecri vardır. Kişi, çocuklarını Müslüman bir ülkede yetiştirmek için hicret ediyor. Bu ecirdir ve Hicrettir. Üçüncü senaryo kişinin niyetinin Din ve Dünya olarak karışık olmasıdır. Kişi bir Müslüman ülkeye Hicret etmek istiyor, Müslümanların arasında yaşamak istiyor ve aynı zamanda iş bulmak istiyor. Müslüman ülkeleri ziyaret eden birçok kardeşimizin durumudur. Bu üçüncü kesimde sorun vardır ve niyetinin yüzdesine bağlıdır. Eğer niyeti %80 Allah rızası ve %20 iş içinse Şirk değildir. Eğer niyetinin çoğunluğu Allah rızası içinse ameli kabul edilecektir inşa'Allah ve ecir kazanacaktır. Ancak onun ecri niyetinin tamamı ya da %100'ü Allah rızası için olan kişinin ki kadar yüksek olmayacaktır. Ecri azalabilir.

Bunun delili nedir? Bakara Suresi'nde Allah, Hacc'dan bahsederken ticaret arayışı içinde Hacc'a gideceklere izin vermesidir. Onlar, Allah rızası için Hacc yapıyorlar, aynı zamanda ticaret yapmalarına Allah izin veriyor. Allah onlara Rabbinizin fazlından aramanızda size bir günah yoktur, diyor.

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ

"Rabbinizden bir fazl(Hacc sırasında ticaret yapmak) aramanızda size bir günah yoktur..."

İki kişi var birisinin amacı sadece Hacc yapmak, diğeri ise Hacc yapmakla birlikte yanına aldığı bazı malzemeleri satmak istiyor. Her ikisi de ecir alır ancak ecirleri aynı düzeyde değildir. İkinci kişinin niyetinin çoğunluğu Allah rızası için ve dünyevi niyeti yüzde 50'nin altındaysa kişinin inşa'Allah ameli kabul edilecek, ecir alacaktır ancak ecri azalacaktır.

Şimdi kişinin niyetinin yüzde 50 Allah için ve yüzde 50 dünyalık için olduğunu düşünelim. Burada farklı bir durum söz konusudur. Bu, Küçük

Şirktir çünkü aşağıdaki Hadis söz konusudur;

أَجَعَلْتَنِي لِلَّهِ نِدًّا ؟

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisini Allah'a denk, eşit kılan birini azarladı. Dolayısıyla yukarıdaki örnekte kişi dünyevi niyetinin yüzdesini Allah rızası ile eşit kıldı. Veya çoğunluk yüzdesini Allah'a vermedi.

Sahihi Müslimde yeralan hadistir;

إِنَّ الْغُزَاةَ إِذَا غَنِمُ غَنِمَةً , تَعَجَّلُوا ثُلُثَيْ أَجْرِهِمْ , فَإِنْ لَمْ يَغْنَمُوا شَيْءً , تَمَّ لَهُمْ أَجْرُهُمْ

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) askerlerin gidip savaşıp, bazı ganimetler elde etmesi durumunda bu dünyada ecirlerinin üçte ikisini aldığını, ancak Allah rızası için cihad yapıp ganimet elde etmeden geri dönmesi durumunda ecrinin tamamını alacağını söyledi.

İbn Umar bir kişi Allah rızası için Cihada çıkar ve ganimetle dönerse bunda bir sorun yoktur. Ancak kişi sadece ganimet elde etmek için gider savaşır ve ganimetle geri dönerse kişinin ameli kabul edilmez, dedi. Aynı şekilde Hicret, Hacc ve diğer meselelerde kıyas yapabiliriz. El Evzai ve İmam Ahmed bizim söylediğimiz görüştedir.

Bu yedi senaryoyu aklınızda tutun, bir yerlere yazın ve onları sürekli okuyun. Onlara ihtimam gösterin, onları öğretin ancak biz şimdi ilim arayışında ihlas hakkında konuşacağız.

İLİM ARAYIŞINDA İHLAS

İlim arayışı ve ihlas iç içedir. İhlas olmadan ilim arayışında Tevfike sahip olamayacaksınız. Bu dini öğrenir, uygular ve ilettiğinizde hem öğrenme hem öğretme şerefli vazifesinde yardıma, Allah'ın yardımına ihtiyacınız olacaktır. İlim arayışında ve İslam öğretiminde ihlasta ki eksikliğiniz ol-

ması durumunda Allah sizi yalnız bırakacaktır. İlim öğrenen öğrencilerin aklında tutması gereken şey ihlasta yokluk söz konusu olması durumunda cezamızın diğer sıradan insanlardan daha şiddetli olacağıdır. İlim talebeleri olarak niyetlerimizi düzeltmesi için Allah'a dua ederiz, aksi takdirde azabımız daha şiddetli olacaktır. Allah, sizi ilim talebesi olmakla onurlandırmak için seçti, Allah sizi ilmi ile onurlandırdı bu yüzden bir ilim talebesi yürürken başında Allah tarafından konulmuş bir onur tacı olduğu halde hissetmelidir, o ilmi özümsemek ve iletmek için Allah tarafından seçilmişlerdir. Bu yüzden ihlasta bir eksiklik söz konusu olmamalıdır.

مَنْ يُرِدْ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَكِّهْهُ فِي الدِّينِ

"Allah kimin hayrını isterse onu dinde anlayışlı kılar."

Bunun zıttı (مفهوم المخالفة)- *mefhumu el muhaafelet*tir- yani Allah kimin için bir iyilik istemezse, onu bu ilimden mahrum bırakır. Bu yüzden bu ilimden mahrum olan birçok insan olduğunu görürsünüz. Bazı insanlar öğrenmeye çok istekli başlarlar, ancak birkaç ders geçtikten sonra bırakıp giderler. Çünkü Allah böyleleri için iyilik istemedi. Allah sizi bu ilimle onurlandırmak için seçti, dolayısıyla siz Allah'tan başkasını seçerseniz veya niyetinizde diğerleri içinde yüzde ayırırsanız ihlasınızda eksiklik veya yokluk söz konusudur. Allah'ın bu lütfuna böyle mi karşılık vereceksiniz? Oysa Allah sizi onurlandırdı. Sizi seçti. O sizin dışında birilerini seçebilirdi ve siz sizi onurlandırmak için seçen Allah'a başkalarını tercih ediyorsunuz? O yüzden ilim talebesinin cezalandırması daha şiddetlidir.

Cehenneme ilk gidecek olanlar kimlerdir? Bir Âlim, bir Ka'ri ve bir Mücahid! Tüylerimizi diken diken yapan en korkutucu Hadislerden birisidir, vallahul aziym. O öğrendi, ilim sahibi oldu ve Cehenneme gitti, *Eüzü Billah.* Dünyevi kazançlar için, bir âlim olarak çağrılmak için din öğrendi ve öğretti. İnsanlar ona saygı duydu, ona unvan verdi, insanlar onu onurlandırdı çünkü Allah onu bu ilimle onurlandırdı ancak o dünyevi kazançları seçti. Diğeri Kur'an okuyucusu, Kur'an okudu ve insanlar onu

Kur'an okuyucusu olarak bildi, şunun sesinin güzelliğine Kur'an ezberinin güzelliğine bak dediler. Üçüncüsü bir kahraman olmak için savaşan bir Mücahiddir.

Bunların her üçünde de niyette kusur vardır. İnsanlar bu üç kategoriye bakarlar çünkü en iyi kategoriler arasındadırlar. İyiyi emretme ve kötülükten nehyetme, Kur'an okuma ve öğretme ve Ümmeti savunma- en saf ibadetlerdir ve onların Cehenneme ilk girecekler olmasının nedeni ihlaslarında ki eksikliktir.(*Neüzü Billah*). Samimi veya muhlis bir âlim, bir Ka'ri ve bir Mücahid Cennetin en yüksek makamlarında yeralacaklar. Eğer Allah samimi bir Muhlise Cennette yüksek dereceler verirse, tersi de doğrudur yani onlar içinde ihlası geçersiz olanlar Cehennemde en ağır şekilde cezalandırılacaktır.(*Neüzü Billah*) Onlar ihlaslarının olmaması durumunda Cehenneme ilk gidenler olacaklardır. Zıttı da doğrudur yani niyetlerini düzeltenler Cennete ilk girenler ve Cennette yüksek dereceler sahibi olanlardan olacaklardır. Onlar içinde Cehenneme girecekler ise Cehennemin en aşağı tabakasında olacaklardır, (*Neüzü Billah*).

Düşünün! bir arkadaşım, bir öğrencim veya bir kardeşim var, ben onu kendime yaklaştırıyorum ve o bana ihanet ediyor, bu herhangi bir yabancının bana ihanet etmesinden daha ağır değil midir? Bu konuda bir şüphe yoktur. Hapisten serbest bırakıldıktan sonra attığım twitte yazdığım şu sözümü hatırlıyorum, "düşmanlarımızın hakaret ve işkencelerini hatırlamayacağız, ancak dostlarımızın sessizliğini ve ihanetini hatırlayacağız." Size yakın olan birinin ihaneti çok daha inciticidir, oysa bazen yabancılardan ve düşmanlardan size gelen şeyleri daha az önemsersiniz. Çünkü zaten böyle bir beklenti içindesinizdir. Onlar ne yaparsa yapsın fark etmez, onlardan daha fazlasının gelmesini beklersiniz. Allah(subhanehu ve teala) sizi bu ilimle onurlandırdı, bu yüzden vazifenizde samimi olun. Bu ibadetle, bu şerefli vazife ile O sizi Kendisine yakınlaştırdı, o yüzden O'na samimiyetsizlik yapıp ihanet etmeyin! Bu ilimle şereflendirildikten sonra Allah'a sırt dönen ve yüzünü insanlara çeviren biri olmayın. Samimiyetinizi Allah dışında bir şeye vermek Allah'a sırtını dönmek gibidir. O size bu ilmi verdi ve siz Allah'a sırt çevirdiniz ve yüzünüzü size bu

ilmi vermeyenlere çevirdiniz, böyle yapmayın.

Bu üzerinde gece gündüz çalışmamız gereken bir konudur. Daha çok ihlasa sahip olduğunuzda Bereketin size daha çok geldiğini göreceksiniz. İlminizde ve hayatınızda Bereket göreceksiniz. İlim talebinde samimi olmanız size hayatınızın dört bir açısına Bereket getirecektir. 20 doları bile olmayan ancak insanların onu zengin olarak algıladığı ilim talebelerinin olduğunu görebilirsiniz. Çünkü Allah onu bereketli kıldı. Allah ona ilminde, malında ve hayatında Bereket verdi. Uygun niyetle, *Eş Şekur* olan Allah kişinin kalbine tatlılık verir bu hayatta ve ahirette Bereketini yağdırır. Bu *Eş Şekur*'ün En Çok Takdir Edenin manasıdır. Samimiyetle ilimde Bereket gelir. Samimi olan bir kişi eğitim alacak ve öğrendiklerini daha çok özümseyecektir. Samimiyetle bunu hissedersiniz. Uzun süredir defalarca öğrendiğiniz, incelediğiniz, okuduğunuz aynı kitap veya Kur'an için samimiyetle işinize sarıldığınızda Allah'ın sizin için daha önce hiç düşünmediğiniz derin manalarını size açtığını göreceksiniz. Oysa kitap aynı kitaptır, farklılık nerededir? Samimiyet veya İhlasta. İşte bu nedenle öncül Âlimlerin ayetlerden çıkardıkları dersleri gördüğünüzde hayrete kapılırsınız. Bu ayetten bu dersleri nasıl çıkardılar? Dersiniz.

Burada dikkat edeceğiniz nokta, bu yolda niyetinizin saf olmasıdır. Tebliğ için söylediğiniz her kelimede niyetiniz saf olmalıdır- neden böyle dedim? Neden bu statüyü belirttim? Neden o twitti attım? Her zaman. Bazen sosyal basında Tebliğ yaparsınız, size hakaret edilir veya bir tartışmaya çekilmek durumunda kalırsınız. Böyle durumlarda yanıtınızın sadece nefsi karşılığınız olmasından ve Tebliğ uğruna olmadığından endişe ediyorsanız geri durun ve yanıt vermeyin. Bir tartışmada yarı Allah ve yarı nefsiniz için yanıt vermek yerine Allah için tamamen sessiz kalmanız çok daha iyidir. Nefsinizi umursamayın, Davayı umursayın, Davayı savunun, nefsinizi değil.

İlim samimiyet ve amelden engellenirse kişinin pişman duyacağı ve zararının faydasından daha çok olacağı bir şey haline gelir. İlim, takipçi sayısını arttırmak için değildir. İlim kız kardeşleri etkilemek, ikinci veya

üçüncü bir eş almak için değildir veya popülerlik kazanmak için değildir. İlim talebesi bir rock star veya komedyen değildir. Onlar ilmi talep edenlerdir. Selefin dediği gibi ilim arayışında olanlar amelleri kendi üzerlerinde belirgin olanlardır. Yani ilmini kişinin amellerinde-davranışlarında göreceksinizdir. İlme yöneldiklerinde öğrendiklerini onların amellerinde, görünüşlerinde ve davranışlarında göreceksinizdir. Onda daha iyi yönde bir değişim olduğunu göreceksinizdir. Bunun anlamı işte budur. İlim, bir oyun değildir. Cehenneme ilk giden bir Âlim olacaktır. Vallahul Aziym bu son derece ciddiye alınması gereken bir şeydir. Hafife alınmamalıdır. O yüzden dikkatli olun!

Size bahsettiğimiz Hadisi biliyorsunuz, hani bizi en çok korkutan ve çok dikkat etmemiz gereken hadisi işte o hadis Ebu Hureyre'nin o hadisi söylerken üç defa bayılmasına neden oldu. Yani Âlimin Cehenneme gireceğinden bahseden hadis. Ebu Hureyre o hadisi birine aktarmaya çalışırken niyetinin korkusundan üç defa kendinden geçti. Sünen Et Tırmızi'de Şafi El Asbahi(bir Tabiindir) dedi, "Mescide gittim ve insanların bir insanın etrafında toplandıklarını gördüm. Bu adam kimdir diye sordum. Ebu Hureyre dediler. Ben, bu Ebu Hureyre midir? Dedim. İnsanlar gidene kadar orada bekledim. Onunla baş başa kaldığımda ona Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) öğrendin kapsamlı bir hadis bana öğret dedim. O dedi;

نَشَغَ أَبُو هُرَيْرَةَ

Neşeğa Ebu Hureyre- (نَشَغَ)- *neşeğa*- ne demektir? Derin bir iç çekti ve bilincini yitirdi- bayıldı demektir. Yani, Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) Hadisi söylemek üzere iken iç çekti ve bayıldı. Sana bir hadis söyleyeceğim dedi ve bayıldı. Sonra ayıldı yüzünü yıkadı ve sana bir Hadis söyleyeceğim dedi. Hadisi söylemek üzere iken iç çekti ve bayıldı. Ayıldıktan sonra ikinci defa yüzünü yıkadı ve sonra üçüncü defa bayıldı. Ayıldıktan sonra nihayetinde bahsettiğimiz bu hadisi söyleyebildi. Ebu Hureyre(radiyallahu anhu) bu Hadisten korktu! Allah adına size söylüyorum, bugün biz ne yapıyoruz bu hadisi incelenecek bir şey gibi görüyoruz! Bu yüz-

den tüm bir dersimizi bu konuya adayacağımızı size söyledim. Ebu Hureyre, bu Hadisi söylemeye çalışırken samimiyet korkusundan üç defa kendinden geçip bayılıyorsa, Ahmed Cibril senin hakkında ne denebilir! Ahmed Cibril'in şu anda komaya girmesi gerekirdi, vallahi bu doğrudur! Ebu Davud aktardı;

مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُبْتَغَى بِهِ وَجْهُ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ لاَ يَتَعَلَّمُهُ إِلاَّ لِيُصِيْبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا , لَمْ يَجِدْ عَرْفَ الجَنَّةِ

Özetle her kim dünyevi şeyler için ilim öğrenirse Cennetin Kokusunu alamaz.

İhlasımızı- samimiyetimizi gece gündüz kontrol etmek zorundayız. Yolumuzun her ayrıntısında, yaptığımız en ufak bir amelde niyetimizi düzeltmeliyiz. Kişi bir günah işlerse kalbine siyah bir nokta konur, *Neüzü billah*, iş ki samimi tevbe ile onu temizlesin.

كَلَّا بَلْ۔ رَانَ عَلٰى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

"Hayır, bilakis onların kalpleri kazandıkları yüzünden pas tuttu."(Mutaffifin: 14)

Kişi kalbine atılan siyah noktaları yıkamazsa kararmış bir kalbe sahip olacaktır, tıpkı tepesi aşağı çevrilmiş bir fincan gibi. Suyu dökmeye çalışırsın ama almaz. İşte bu yüzden bazı insanlarla konuştuğunuzda sizin bir yolda, onların apayrı bir yolda olduğunu görürsünüz. İhlasta samimiyetsizlik te benzerdir, küçük noktalarla başlar. Bir ipi oluşturan küçük saç telleri gibi başlar. İhlasta ufacık bir eksiklik bir saç teli gibidir. Eğer niyetini düzeltmez, niyetinizi temizlemez, niyetinizi saflaştırmazsanız tıpkı kalbe atılan o siyah noktalar gibi yeni bir saç teli daha edinirsiniz. Ve siz farkına bile varmadan kalbiniz tamamen samimiyetsizlikten-*riya*dan oluşan sıkı bir ipin içine sarılır hale gelir. O ip bir defa sarıldığında veya kundaklandığında geri dönülemez bir noktaya gelinir. İlim öğrenmek şöhret veya para kazanmak, prestij edinmek ve toplumu etkilemek oldu-

ğu zaman olacak olan budur. Böylece bir Tebliğci Tebliğden çok sahip olduğu malları, girip çıktığı oteller ve kişisel hayatı ile bilinir hale gelir. Bu yüzden o saç telleri kalıcı bir ip haline gelmeden önce kalbinizi o saç tellerinden temizleyin.

İhlas konusuna gelince kalbin iki yüzü vardır ön ve arka yüzü. Ya kalbinizi ihlasla sadece Allah'a dönersiniz veya dünyevi amaçlarla insanlara dönersiniz. Ya birine ya diğerine dönersiniz. İkisine birden dönemezsiniz. Çünkü sadece bir yüzü vardır. Eğer yüzünüzü ihlasla insanlara dönerseniz Allah'tan yüz çevirirsiniz. İhlas ile sırtınızı insanlara dönmelisiniz, istediğimiz de budur. Kalbinizin istediği de budur. Bir kişi ilim öğrenme ve öğretme asil yoluna girerse ince bir çizgi üzerinde yürüyordur. Oyun oynamaya yer yoktur. Havada asılı duran ince bir geçitten yürürken orada oturup oyun oynar mısınız? Elbette hayır. Tıpkı sirkte ip üzerinde yürüyen bir cambaz gibi. İpin üstünde oturup oyun oynamayın. İnce bir çizgi üzerinde yürümek zorundasınız. Kişi tabiilerini görür, insanların kendisini dinlemeye geldiklerini görür, tartışmaları kazanmaya başlar veya insanları düzeltmeye başlar ve hatta bazen en asil görevlerinde olan birinde zaferin kerametini gördüğünüz anlar olur. İşte o zamanlarda ihlasta bir rahatlama ve gevşeme yaşanır. Ve bu durum birçok defa gerçekleşir. İhlastaki lekelenme sürekli olmaması için derhal giderilmelidir.

Şimdi meselenin diğer tarafına bakalım. Cennette yüksek makamların kendilerine yüksek bir standart tutturan belirli insanlar için olduğunu söyledik. Cehenneme ilk girecekler bir Âlim, bir Ka'ri ve Mücahid olacaktır ve bunun zıttı da doğrudur. Biz daima, Allah'ın size yüksek bir standart sunduğunu söylüyoruz. Peygamber Muhammed'den(sallallahu aleyhi ve sellem) sonra Cennete ilk girecek olanlar Peygamberler olacaktır çünkü onlar Ümmetin liderleridirler. Onlar iyiliği emretme ve kötülüğü nehyetmede Âlimlerin liderleridirler. İşte bu yüzden Âlimlere, Peygamberlerin mirasçısı denilir. Peygamberlere amel ve davranış yönünden en yakın olan âlimler, hemen onların ardından veya onlara yakın Cennete girenler olacaklardır. Eğer yüksek bir standart istiyorsanız, Peygamberlerle birlikte Cennete girme şerefine erişmek istiyorsanız, yüksek bir

standart tutmak ihtiyacında olacağınızı bilin. Standardınız yüksek olduğu için tersi de doğrudur, eğer işleri karmakarışık ederseniz Cehenneme ilk girenlerden olursunuz, *Neüzü Billah*. Ne kadar tehlikeli olduğunu görüyor musunuz?

Bazen ilim öğrenmek ve öğrenmek başlı başına bir arzu haline gelir. Bir yiyecek, içecek veya cinsel ihtiyaç gibi olur. Bunun kendi başına bir bağımlılık haline geldiği birçok örnek verebilirim ama bunun için zamanımız yoktur. Örneğin bazı insanlar sadece öğrenmek isterler ve bu bir bağımlılık ve bir eğlencedir. Bizim ise öğrenme amacımız bu değildir. Biz, Allah rızası için öğreniyoruz ve bu kalplerimizi arındırmamız gereken bir başka husustur. İlim öğrenmek zevklidir, ancak biz Allah rızası için öğreniyoruz. (kendimiz ve diğerlerini düzeltmek için). Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) 13 yıl Tevhid öğretti. Nuh(aleyhi salatu ves selam) 950 yıl Tevhid öğretti yani *La ilahe illallah*ı öğretti. Onlar, Allah'ın(azze ve celle) bu şerefli misyon için kendilerini seçtiğini bildiler ve bu vazifede ihlasta kararlı kaldılar.

Bu Ümmetin sorunlarının çoğunun samimiyetsizlikten, özellikle İlim Talebeleri ve Âlimlerin samimiyetsizliklerinden kaynaklandığını söylersek abartmış olmayız. Eğer sen ve ben, Allah rızası için öğreniyorsak (saf değiştirilmemiş ilim) her şey sadece Allah rızası için olur o takdirde zalim yöneticiler kendi keyfiyetlerine göre fetva verecek sözde Şeyhleri nereden bulabilir? Bugün bazı Âlimler, zalim yöneticilere altını imzalayıp mühürledikleri boş kâğıtlar veriyor. Yani kafana göre istediğini yaz. Zalimler, iktidarda kalmak için Âlimlerin desteğine ihtiyaç duyarlar. Sisi'nin böyle bir ihtiyacı vardır ve diğer zalim yöneticilerin. Bu yüzden daima sözde âlimlere dönerler. Eğer onlarda ihlas olsaydı, o zalim yöneticiler böyle âlimleri nereden bulabilirdi! O yüzden neden ilim öğrendiğinizi kendinize sormak durumundasınız. Neden ilim öğretiyorum? İnsanlar parmakları ile beni göstersin diye mi? Böylece güzel bir maaş kazanmak için mi? Günümüzde bir Tebliğcinin, bir İmamın bir avukattan bir doktordan daha iyi konumda olmasından dolayı mı? Bu konu hakkında daha önce kısaca konuştuk. Ancak bu dersimizi tamamen İhlas konu-

suna adadık ve inşa'Allah ve böylece ihlasımız üzerinde çalışalım. Aslında bu konu sadece bir değil, onlarca ders yapmaya değerdir.

Süfyan Es Sevri dedi;

مَا عَالَجْتُ شَيْءًا أَشَدَّ عَلَيَّ مِنْ نِيَّتِي

"Niyetimden daha fazla mücadele ettiğim şey yoktur." Bu, Süfyan Es Sevri'nin sözüdür. İbn Vahib, Mescid'i Harem'de Akşam namazında Süfyan Es Sevri'yi gördüm Akşam namazında secde etti başını Yatsı namazı okunana kadar secdeden kaldırmadı dediği Süfyan Es Sevri. Akşam'dan Yatsı'ya kadar secde ediyor. İşte böyle birisi en fazla mücadele ettiği şeyin niyeti olduğunu söyledi.

Bu yüzden Ebu Hureyre baygın düştü. Yine Ali İbn Fudayl, Kâbe'nin etrafını 7 defa tavaf ettim ve Süfyan Es Sevri'yi secde eder vaziyette gördüm demişti. İbn El Mübarek 1100 âlimle karşılaştığını ancak Süfyan Es Sevri'den daha bilgili birini görmediğini yazdı. Süfyan, samimiyetle ilim aramaktan daha iyi bir şey bilmediğini söyledi. Yine o hayatındaki en büyük mücadelesinin niyeti ile olduğunu söyledi. Eğer Süfyan Es Sevri böyle diyorsa, Allah bize merhamet etsin. Ebu Yusuf talebelerine amellerinde samimi olmalarını söyledi. Asla mütevazı, alçakgönüllü olmaya niyetlendiğim bir ortamda oturmuş olmayayım ki Allah derecemi yükselmiş olmasın. Yine diğerlerinden üstün olmaya niyetlendiğim bir ortamda oturmuş olmayayım ki Allah derecemi alçaltmış olmasın. İhlas kalbin suyudur kalbinizi diri tutar. İhlasta eksiklikler suyu kurutur ve kalbi öldürür.

Sonunda, asla vazgeçiyorum deme veya bu bana çok fazladır ve ilim öğrenmeye son veriyorum deme. Önceki derslerde ipuçlarını verdik. Siz yüksek makam istiyorsunuz Cennetin 8 kapısından birden çağrılmak istiyorsunuz. Bu yüzden standarttınız farklı olmalıdır. Habib İbn Sabit dedi;

طَلَبْنَا هَذَا الْعِلْمَ وَ مَا لَنَا فِيهِ نِيَّةٍ , ثُمَّ جَاءَتْ النِّيَّةَ وَالْعَمَلْ بَعْدُ

Kısaca, onda niyetimiz olmadığı veya ihlasımız eksik olduğu halde bu ilmi talep ettik. Sonra ısrarlı olduğumuz için Allah bize niyet ve onun üzerine amel etmeyi bahşetti.

O yüzden ısrarcı olun ve çalışmaya devam edin. Yapmanız gereken budur. Niyetiniz üzerine çalışın, ilminiz üzerine amel etmek için çabalayın ve niyetinizi ve ihlasınızı başaracaksınızdır. Genel olarak bu ilimden bir şey elde edemediyseniz, daha spesifik olarak Tevhid İlminden bir fayda görmediyseniz Tevhidi zihninizde ve kalbinizde taze tutmaya devam edin böylece son nefesinizde *la ilahe illallah* diyebilirsiniz, o zaman bu yeterli bir hedeftir.

TEVHİD VE İHLAS

Size bir olay anlatayım. Eski bir arkadaşım vardı bir Şeyh ve Arab Yarımadası'nda bir İmamdı. Birkaç ay kadar önce onu kontrol etmek istedim(yaşayıp yaşamadığını), sonunda karısının telefon kaydını buldum. Onu sorduğumda, karısı onun 7 yıla yakındır cezaevinde olduğunu söyledi. Herhangi bir suçlama olmadan elbette, sadece hapse atıldı. Onunla 12 yıldır veya daha fazla bir zamandır konuşmadım ne de onun hakkında bir haber duydum. Böyle kardeşlerim vardır zamanın birinde tanışmışımdır ve onlar âlimdirler, ben de onun ne zaman serbest bırakılacağını öğrenmek istedim olur ya birilerinin Duası yüzünden serbest bırakılabilir.

Araştırmalarım sonunda onun bir oğlunun Suriye'de yeni öldürüldüğünü öğrendim. Onun erişkin bir oğlu olduğunu hatırlamıyorum, çünkü onu tanıdığımda onun oğlu henüz bir gençti. Oğlunun, Suriye'de *El Usuul El Selaase* öğretmeni olduğunu öğrendim. Suriye'de kampların arasında mekik dokuyarak küçük çocuklara *El Usuul El Selaase* dersi veriyor ve Kur'an öğretiyordu. Aslında, *El Usuul El Selaase* den bölümler okuyan küçük çocukların olduğu videolar vardır. Birçoğu onun öğrencisidir. Neyse o bir kampta idi ve onlar saldırıya uğradı veya bir şeyler oldu emin değilim, ancak elindeki kamerası açıktı ve bu videoyu onun kamerasından seyrettim. O kardeşlerini savunmaya onlara yardım etmeye gitti ve kamerası açıktı ve kayıttaydı. Aniden nereden geldiğini bilmediği kur-

şunlar gelmeye başladı.

Ne oldu biliyor musunuz? Kurşun ona isabet eder etmez tam o anda *eşhedu en la ilahe illallah ve enne muhammedur rasulullah* sözlerini on beş veya yirmi defa söyledi ve sonra iki rekât namaz kılmaya başladı. Kimse onun yardımına gelemedi. Belki bir kişi yardımına gelmiş olabilir ve bu yüzden oda vurulmuş olabilir. O ise iki rekât namaz kıldı ve kamera bu yaşananları kaydetti. Ve sonra Ya Allah Cehennemde akşamını geçireceğim bir günden Sana sığınırım dedi, daha sonra daha fazla ta ki ölünceye kadar Kur'an ayetleri okumaya başladı ve kamera bunları kaydetti.

Allah adına size soruyorum, araba kazası geçiren biri veya duvara bir çivi çakarken çiviyi eline çakan bir kişinin son söyleyeceği sözler ne olurdu? Etrafında kendisine yardım edebilecek kimse yok ve kurşunlar uçuşurken demiyorum, kazara eline çekici vuran birinden bahsediyorum. Veya ufak çaplı bir trafik kazası geçiren birinden bahsediyorum. *Eşhedü en la ilahe ilallah* mı olur veya bu derslerde bahsedemeyeceğimiz bazı kelimeleri söylemek mi olurdu? İşte bu Tevhid ve İhlastır. O, *El Usuulu El Selaase* öğretmek için koştururdu ve bu *El Usuulu El Selaase* öğrettiğinden de değildir. Bu Tevhid ve kalbindeki İhlastan dolayıdır.

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذينَ اٰمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ

"Allah iman edenleri dünya hayatında ve ahirette sapasağlam bir sözle sabit kılacaktır..."(İbrahim: 27)

Hiçbir şey alamadıysanız da Tevhid yüzünden hastanede veya kazada veya herhangi bir nedenle ölüm döşeğinde olduğunuz anda *la ilahe illallah* dersiniz. Bu en büyük şeylerden biridir ve Tevhidden çıkarabileceğiniz en iyi şeydir. Tevhid ve İhlas bir kişiye 19 yıl hapiste olduğu halde bu yeryüzündeki en mutlu insanım dedirtir. Sadece saf Tevhid ve İhlas ile bunu yapabilirsiniz.

DERS 26

Bu, *El Usuul El Selaase* şerhi 26.dersimiz. Biz kitabın ana bölümündeyiz. Kitabı oluşturan ana bölümdeyiz, kitabın temelindeyiz. Ve hala bölümün girişindeyiz. Üçüncü Bölüm'de şu ana kadar işlediğimiz konular giriş konularıdır. Kitaplarınızda Arabça teşkil işaretleri yoksa yazabilirsiniz.

اِعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللهُ لِطَاعَتِهِ أَنَّ الْحَنِفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيْمَ أَنْ تَعْبُدَ اللهَ وَحْدَهُ مُخْلِصًا لَهُ الدِّيْنَ , وَ بِذَالِكَ أَمَرَ اللهُ جَمِيْعَ النَّاسِ وَخَلَقَهُمْ لَهَا كَمَا قَالَ تَعَلَى : وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ(الذاريات: ٦٥) وَ مَعْنَى يَعْبُدُونِ يُوَحِّدُونِ . وَ أَعْظَمُ مَا أَمَرَ اللهُ بِهِ التَّوْحِيْدُ وَهُوَ إِفْرَادُ اللهِ بِالْعِبَادَةِ , وَ أَعْظَمُ مَا نُهَى عَنْهُ الشِّرْكُ وَهُوَ دَعْوَةُ غَيْرِهِ مَعَهُ وَالدَّلِيْلُ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه شَيْـًٔا(النساء: ٦٣)

Aşağıdaki söze kadar geldik,

وَ بِذَالِكَ أَمَرَ اللهُ جَمِيْعَ النَّاسِ

İşte bu, Allah'ın tüm insanlara emrettiği şeydir.

ALLAH TÜM İNSANLARA NEYİ EMRETTİ?

Samimiyetle sadece Allah'a ibadet etmeyi. Bölüm Üçün başlangıcında son iki derste bahsettiğimiz -yani Milleti İbrahim'e tabii olmak ve samimi olmak- Allah'ın tüm insanlara emrettiği şey derken kast ettiği budur. İşte bu yüzden biz geçtiğimiz hafta İbrahim Milletine samimiyet ve ihlasla tabii olmak üzerine pratik bir uygulama verdik. Günümüz de yaşananlar bu durumun pratik bir örneğidir, bize görünen bize zahir olan budur, kalplerde ne olduğunu Allah bilir.

BU EMİR VACİBTİR

Yazar, Allah tüm insanlara emretti, dedi. Burada emredilen Vacib nedir? Çünkü burada (أمر) -*emere* emretti sözü Vacib anlamına geliyor. Veya

sevilir – tercih edilir – arzu edilir manasında (مستحب) – *müstehab* da olabilir. Çünkü sevilen – tercih edilen şey de Emir olarak gelir. Burada bu cümlede, yazarın demek istediği Vacib türüdür ve Usuul dersinde ne zaman vacib olur ne zaman olmaz konusuna değineceğiz, inşa'Allah. Bu cümlede sadece Vacib de değildir, Vacib'in en üst seviyesidir çünkü Din ve inancın aslıdır, temelidir, köküdür. Her şeyin üzerine bina edildiği temeldir.

ALLAH İNSANLARA VE CİNNLERE EMRETTİ

Yazar, Allah tüm insanlara emretti dedi ve (الناس) – *En Naas* sözünü kullandı. *Naas* insanoğlu demektir. Müslüman, Kâfir tüm insanları kapsar. Yazar Rahmetullahi aleyhi *Naas* yerine (خلق) -*khalk* yaratık demiş olsaydı daha kesin olurdu ve ders aldığım birçok âlim bu konuda yorum yaptı. Rahmetullahi aleyhim.

Neden? Çünkü *Naas* insan demektir ve doğrudur çünkü Allah tüm insanlara emretti ancak Tevhid ile emredilen insandan fazlası vardır. Cinnler de vardır. Arabça *Naas* sözü Cinnleri içermez. *Khalk* ise yaratık demektir Cinn ve insanları kapsar. Cinnler de tıpkı bizim gibi Tevhide samimiyetle tabii olmakla emrolundular veya Tevhid'e samimiyetle tabii olmaları Cinnler içinde zorunludur bu yüzden yazar sadece insanlar için kullanılan *Naas* sözcüğü yerine insanları ve cinnleri içeren *khalk* sözcüğünü kullansaydı daha doğru olurdu. Çünkü Allah, Cinn ve İnsanlara Tevhide tabii olmalarını emretti.

ALLAH İLK YARATIKLARINI YARATTI VE SONRA ONLARA EMRETTİ

Yazar diyor;

وَخَلَقَهُمْ لَهَا

Allah, onları bunun için yarattı.

O onları niçin yarattı? Son iki derstir anlattığımız gibi İbrahim Milleti-

ne samimiyetle tabii olmaları için ya da saf Tevhide ihlasla tabii olmaları için.

Naas yerine *Khalk* kelimesini kullanmış olsaydı daha kesin ve doğru olacağını söyledim. Burada bir başka mesele daha vardır. Söylediklerime dikkatinizi verin. Yazar, Allah'ın(subhanehu ve teala) tüm insanlara emrettiği şey budur ve onlar bunun için yaratılmışlardır dedi. Şimdi bu açıklamayı ters çevirseydi çok daha iyi olabilirdi. Allah onları yarattı ve onlara bununla emretti deseydi neden daha iyi olurdu? Çünkü ilk olarak hangisi gelir? Biz ilk yaratıldık mı yoksa ilk bize emredildi mi? O bizi yarattı ve sonra emretti, bu yüzden bazı âlimler bu şekilde söylemiş olsaydı daha iyi olurdu dediler.

CİNN VE İNSANLIK İBADET ETMEK İÇİN YARATILMIŞTIR

Sonra, yazar bunun delilinden bahsetti ve cümlelerinin sonunda o daima böyle yapar.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Ben cinnleri ve insanları sadece Bana ibadet etsinler diye yarattım."(-Zariyat: 56)

وَ بِذَالِكَ أَمَرَ اللهُ جَمِيْعَ النَّاسِ وَخَلَقَهُمْ لَهَا كَمَا قَالَ تَعَلَى : وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ(الذاريات: ٦٥)

Şimdi bu ayette bir ara verelim.

(وَمَا)- *ve maa* yapmadım demektir ve (خَلَقْتُ)- *khalaktu* yarattım demektir.

CİNN

(الجن)- *el cinn* bir gayb meselesidir(görünmez). Cinn görünmez bir varlıktır. Biz cinnleri görmeyiz. Bazen görebiliriz. Allah'ın bize onlar hakkında anlattıklarını biliyoruz. Onlar ateşten yaratıldılar. Onlara Cinn de-

nilir çünkü Cinn'in kök sözcüğü gizli demektir ve onlar gizli bir yaratıktır. (الجُنَة) – *el cunneh* Cinn ile aynı kökten türer ve Nikabın bir adıdır. Neden nikabın bir adıdır? Çünkü bir kadını örter, onu gizli tutar. Kadının yüzünü örttüğü, gizlediği için bu isimle adlandırılır. Ve aynı kök sözcüktendir.

الجنة غطاء لرأس المرأة ووجهها ماعدا العينين

El Cunneh bir kadının iki gözü hariç başını ve yüzünü örten örtüdür.

Ayrıca (الجنان) – *el cinaan* kalp demektir, aynı kök sözcükten gelir. Kalbe neden *cinaan* dendi? Çünkü göğüs kafesinde gizlidir. Ancak ameliyat ile onu görebiliriz denilirse, evet doğrudur görebilirsiniz ancak onun kökeni, aslı görülmemiş olmasıdır ve kalbi görmek istisnadır. Tıpkı Cinnlerde olduğu gibi. Normalde, orijinal olarak biz onları göremeyiz, ancak onları görebileceğimiz istisna durumlar olabilir. Yine (الجنة) – *el cennet* Cennet kelimesi de aynı köktendir- Allah girmemizi nasip etsin. Cennet denilmesinin nedenleri arasında onun zevklerinin bize gizli olması da vardır.

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا اُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ اَعْيُنٍ جَزَآءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُوْنَ

"Artık nefis, yaptıklarına karşılık olmak üzere kendileri için gözler aydınlığı olacak nelerin saklandığını bilemez."(Secde: 17)

Onlar amellerini gizlediği için Allah'da ödülü gizledi. Dolayısıyla, Allah sizin için bir şeyleri gizli tutuyor ve o Cennettedir.

Cinnler, gayb inancının bir parçasıdır. Cinnleri inkâr eden kâfir olur çünkü Kur'an, Sünnet ve İcma ile varlıkları sabittir.

İNS

Allah(subhanehu ve teala) Cinnlerden bahsettikten sonra İns'ten bahsetti. *İns*- insan demektir. Allah dedi;

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Ben cinnleri ve insanları sadece Bana ibadet etsinler diye yarattım."(-Zariyat: 56)

Cana yakınlık – dostane tutum - sevecenlik yüzünden onlara İns denildi. Çünkü insanlar birbirlerine karşı cana yakınlığı severler ve buna ihtiyaçları vardır. Bu, insan için olmazsa olmazdır ve insan bunun için çabalar, dolayısıyla İns veya insan kelimesinin Arabça da geldiği yer budur.

HASR VE KASR

(اِلَّا)- *illaa* şunu yapmaları dışında – hariç demektir. (اِلَّا لِ) - *illaa li* sınırlama ve kısıtlamak için bir araçtır. Arabça (حصروقص)- *Hasr ve Kasr* denir. Burada ifade edilme şekli en yüksek seviyeler arasındadır ve bir şeyi sınırlama ve kısıtlama biçimleri içinde en yüksek seviyeler arasındadır. İnsan ve cinnin yaratılışın ardındaki tüm meseleler ve hikmetler reddedildi ancak ibadet hariç! Yaratılış amacı sınırlandı, ibadete has kılındı. Buna Arabça *Hasr ve Kasr* yani belirli bir meseleyi sınırlama denilir. Ve bu ayette geçtiği şekli yani illa li bu sınırlamayı yapmanın en üst seviyelerinden biridir.

İBADETİN TANIMI

Sonra, yazar aşağıdaki sözü söyleyerek ayet hakkında yorumda bulundu;

وَ مَعْنَى يَعْبُدُونِ يُوَحِّدُونِ

İbadetin manası ibadette Allah'ı birlemektir.(Tevhiddir)

İBADET SALT TEVHİDDEN DAHA GENİŞTİR

Yazarın, ibadetin anlamı olarak ibadette Allah'ı birlemektir ve Tevhiddir demesi, Tevhidin ibadetin manalarından olduğu demektir. Yazar ibadeti tanımlamaya çalışıyor ve Tevhid ibadetin manaları arasındadır. O, ibadeti tanımladı ancak bu bir tanım değildir. Burada yazar, Tevhid, ibadetin manaları arasındadır, ancak ibadetin tam tarifi değildir demek istiyor.

İbadetin, salt Tevhidden daha geniş olduğunu bilmeniz gerekir, yani ibadet sadece Tevhid demektir demek istemiyor. İbadet Tevhiddir ancak sadece Tevhid değildir. Başka yönleri de kapsar. Namazı, Orucu, Haccı ve İbadet kavramı altına giren diğer meseleleri de kapsar. Yani sadece Tevhid değildir.

Arabça da bir terimi anlamının bir kısmıyla tanımlamak yaygındır ve bilinmektedir. Yazarın burada yaptığı da budur. Arabça buna (تفسير الشيء ببعض أفراده) – *Tefsiyri şeyen bi bağdi efradihi* – bir şeyi bir kısmı ile tanımlamak – açıklamak denilir. Burada, İmam Muhammed İbn Abdul Vahhab'ın(rahimehullahu) tam olarak yaptığı da budur. İbadeti, ibadetin bir kısmı ile tanımladı, yani Tevhid ile. O böyle bir tanım yapabilir, ancak siz tüm tanımın bununla sınırlı olmadığını ve dediğim gibi ibadetin daha geniş bir tanımı olduğunu bilmek zorundasınız.

Yine yazar, İbn Abbas'ın(radiyallahu anhu) Kur'an da nerede *U'budullah* (اعْبُدُو اللهِ) - Allah'a ibadet edin – cümlesini görürseniz (وَحِّدُ اللهِ)- *vahhidullah*- Allah'ı birleyin – demektir rivayetinden dolayı bu tanımı yapmış olabilir. Et Tabari ayrıca İbn Abbas'ın Fatiha Suresi'nin aşağıdaki ayetini,

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Yalnız Sana ibadet ederiz ve sadece Senden yardım isteriz."(Fatiha: 5)

Şöyle yorumladığını aktardı;

اِيَّاكَ نُوَحِّدُ وَنَخَافُ وَنَرْجُو

"Yalnız Seni birleriz, yalnız Senden korkarız ve yalnız Senden ümit ederiz."

Yazar muhtemelen bu yüzden de bu tarifi yapmış olabilir.

İBADETİN DAHA GENİŞ BİR TANIMI

(يعبدون) – *yağ'budune* (ibadet ederler) bir başka yaygın bir şekilde kabul edilen tanımı itaat içinde alçakgönüllülük ve zillet göstermektir ve itaatin ana meselesi Tevhiddir. Yasaklardan, haramlardan kaçmada alçakgönüllülük ve zillet göstermektir ve ana meselesi Şirkten kaçınmaktır. Bu bir öncekinden daha geniş bir tanımdır ve daha kapsayıcı ve daha iyidir. Bu ikinci tanımı Ali İbn Talib'in(radiyalllahu anhu) bir açıklaması ile desteklenir ve ayrıca İbn Teymiyye'nin seçtiği tanımdır.

Yazar, İbadeti Tevhid ile tanımlamayı seçerek, eğer kişinin ibadeti Tevhid üzerine dayalı değilse, gerçekte ibadet olmadığını göstermek istedi. Tevhid, İbadetin temel bir parçasıdır. İbadetin bir şartıdır ve Tevhid gerçekleştirilmeksizin İbadet söz konusu olmaz. Bu yüzden yazar, İbadeti ibadetin ana bir şartı üzerinden tanımlamayı seçti ancak İbadetin tüm tanımı değildir ve burada dikkatimizi çekecek nokta budur.

YAZAR ULÛHİYET TEVHİDİNE ATIFTA BULUNUYOR

Tevhidin üç bölümünü daha önce anlatmıştık- Rububiyet, Ulûhiyet ve İsim ve Sıfat. Bu açıklamada yazar hangi Tevhid türüne atıfta bulunuyor? Yazar, Ulûhiyet Tevhidine atıfta bulunuyor. Yazar Tevhidin üç türünü birden kast etmedi. O özellikle Ulûhiyet Tevhidine atıfta bulundu. Yazarın Tevhidin bu türünü kast ettiğini ve Ulûhiyet Tevhidini kast ettiğini nasıl biliyoruz? Çünkü yazar, İbadette Allah'ın birlenmesinden bahsediyor ve bu, Ulûhiyet Tevhidinin tam olarak tanımıdır.

ULÛHİYET TEVHİDİ İBADET TEVHİDİDİR

Ulûhiyet Tevhidine ayrıca İbadet Tevhidi denilir. İkisi iki farklı ismidir ve ikisinden herhangi birini diğerinin yerine kullanabilirsiniz. Ulûhiyet Tevhidi'de diyebilirsiniz İbadet Tevhidi de her ikisi de aynıdır. Neden iki isim vardır? Allah'a bir olarak, Allah'ı birleyerek ibadet etme açısından bakacak olursanız, Ulûhiyettir ilahtan gelir. Ameli samimiyetle sadece Allah rızası için yapan insan ve cinn açısından(kul) bakacak olursanız o zaman İbadettir. Yani İbadet Tevhididir, bu yüzden her iki terimde Ulûhi-

yet Tevhidi için uygundur. Bu Tevhid, ibadette yüzünü doğrudan sadece Allah'a dönmeyi ve ameli sadece Allah için yapmayı gerektirir. Bu, Ulûhiyet Tevhidinin bir parçasıdır.

İBADET İÇİN YARATILDIK

Burada yazarın atıfta bulunduğu Tevhidin, İbadet Tevhidi olduğunu söyledik. Ve bu samimi ve gerektiği gibi olmak zorundadır. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) zamanı sırasında Müşriklerin yoldan çıktığı Tevhid budur. Peygamberler(aleyhimusalatu ves selam) kavimleri ile mücadelelerinin çoğunluğu Tevhidin bu kategorisi üzerinedir.

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ اُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Andolsun her bir ümmete Allah'a ibadet edin ve tağuttan kaçının diye bir rasul gönderdik..."(Nahl: 36)

İbadet, sadece Allah(subhanehu ve teala) için doğrudur. Her kim bu Tevhidi ihlal ederse o Rububiyet Tevhidine ve İsim-Sıfat Tevhidine inansa bile bir Müşrik olur.

اِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوٰيهُ النَّارُ

"...Gerçekten kim Allah'a eş-ortak-şirk koşarsa Allah kesinlikle ona Cenneti haram kıldı ve onun barınma yeri ateştir..."(Maide: 72)

Aşağıdaki ayette geçen ibadet türünün tüm ibadetleri kapsadığını unutmayın.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Cinnleri ve insanları sadece bana ibadet etsinler diye yarattım."(Zariyat: 56)

Yani tüm ibadetlerdir. Ancak esas olarak Allah'ın bu yeryüzünde imtihanı olan ibadet anlamına gelir. Bunun gerçek öz anlamı budur. İbadet testtir,

imtihandır ve kimin hakkı kabul ettiğini kimin reddettiğini belirler. Ahirette kimin akıbetinin güzel olacağını ve kimin bedbaht olacağını belirler. Burada ibadetin tipi, Allah'ın diğer birçok ayette bahsettiğinin aynı türüdür. İbadetin manası burada sadece Allah'a ibadet etmektir. İnsanlara emredilen ibadet veya imtihan ve ana ibadettir- Allah'ı Tevhidle birlemektir ve diğer birçok ayette bundan bahsedildi.

يَٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ

"Ey insanlar Rabbinize ibadet edin..."(Bakara: 21)

Bu ana Tevhiddir.

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ اُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Andolsun biz her ümmete: 'Allah'a kulluk yapın ve tağuttan kaçının' diye bir elçi gönderdik..."(Nahl: 36)

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ

"İşte sizin Rabbiniz Allah budur. O'ndan başka ibadeti hak edecek ilah yoktur. O her şeyi yarattı. Bu yüzden O'na ibadet edin..."(En'am: 102)

وَسْـَٔلْ مَنْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا اَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ اٰلِهَةً يُعْبَدُونَ

"Senden önce gönderdiğimiz elçilere sor, biz Rahmandan başka ibadet edilecek ilahlar mı kıldık?"(Zuhruf: 45)

Bu ayet ve içinde ibadet geçen bahsettiğim ibadetler Allah'tan bir imtihandır, testtir ve kimin Cennete kimin Cehenneme gideceğini belirler.

اَلَّذي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ

“O, amel bakımından sizi denemek için ölümü ve hayatı yarattı...”(-Mülk: 2)

İmtihan-deneme-test biz bunun için yaratıldık.

إِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ اَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ

“Şüphesiz Biz insanı karmaşık bir sudan-nufteden yarattık. Onu deneyip imtihan etmekteyiz...”(İnsan: 2)

İmtihan-deneme-test biz bunun için yaratıldık.

اِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْاَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ

“Şüphesiz Biz yeryüzü üzerindeki şeyleri ziynet kıldık sizi onunla deniyoruz...”(Kehf: 7)

Tüm bu ayetler deneme-imtihan-testten bahsederler.

وَهُوَ الَّذي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَّاءِ لِيَبْلُوَكُمْ

“Ve O, gökleri ve yeri altı günde yarattı ve O’nun Arşı su üzerindedir böylece sizi deniyor...”(Hud: 7)

Dolayısıyla burada İbadet bizim onun için yaratıldığı testtir- imtihandır. Kişinin Cennete veya Cehenneme gideceğini belirleyecek olan imtihandır. Ali İbn Talib ve İkrime burada İbadetinin anlamı onlar sadece Bana ibadet ederler demektir, dediler. İşte bizim yaratılış amacımız budur, imtihan. Er Rabii İbn Abbas ve İbn Atii, İbn Abbas’ın size bahsettiğim bu Tefsirine atıfta bulundular.

BU İBADET TÜRÜ ZORUNLU- ZORAKİ-CEBRİ İBADET TÜRÜ DEĞİLDİR

Bazıları (يعبدون) – *yağ’budune* boyun eğmeye zorlandıkları, boyun eğ-

mek zorunda kaldıkları olarak Tefsir ettiler. Ki bu farklı bir manadır. İsteyerek veya istemeyerek Allah'a teslime ve boyun eğmeye mecbur kılındılar, dediler. Aslında bu ifade şekli doğrudur ancak özellikle bu ayetin Tefsirine ilişkin en doğru olan Tefsir değildir. Neden? Çünkü ayette özellikle Cinn ve İns belirtiliyor. Eğer bizim Allah'a ibadetin cebren olan mecburi boyun eğmemize ilişkin türü söz konusu olmuş olsaydı insan ve cinlerden başka varlıkları da içerirdi çünkü her şey Allah'a boyun eğer, her şey Allah'a teslimdir sadece insanlar ve cinnler değil. Her şey zillet içinde cebren Allah'a boyun eğer. Hayvanlar, dağlar, taşlar, ağaçlar vs. Bunların ayette belirtilmemesi bu İbadet türünün sadece O'na ibadet etme hususunda Allah'ın bir imtihanı olduğunu gösterir. Bu hayat imtihanımızdır- neticede kimin kazananlardan kimin kaybedenler olduğunu belirleyecektir.

Aynı zamanda (ليعبدون) – *li yeğ'budune*, yani burada yapmak zorunda olduğumuz bir amel vardır, bir eylem vardır, o da yalnız O'na ibadet etmektir. Eğer bu ayetteki İbadet türü Allah'a teslim olmada cebren veya zoraki İbadet olsaydı insan ve cinn namına herhangi bir amel, eyleme gerek olmayacaktı. Çünkü Allah yaratıklarını cebren teslim olmak zorunda bıraktığında yaratıklar-mahlûkat adına herhangi bir eylem gerekli değildir, ancak dediğimiz gibi ayette *li yeğ'budune* denilerek muhatapların amel veya eylemenin gerekli olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla bu ayetteki İbadetin manası bizim bir şey yapmak zorunda olduğumuz demektir, Allah'a cebren teslim olmaya, boyun eğmeye gelince zaten cebri olduğu için bir şey yapmamıza gerek yoktur. Dolayısıyla burada bu İbadetin bu hayatta Allah'ın bir imtihanı olduğunu göstermektedir.

Ayrıca ayetin ardından gelen bir dizi ayetler zincirinde Allah'tan başkasına ibadet edenler yerilmektedir, kınanmaktadır. Bazılarının dediği gibi ayet, Allah'a cebren teslim olmak manasında olsaydı bir uyarı veya kötülemeye gerek olmayacaktı ve ayetin bağlı zincirlerine tezat olacaktı. Çünkü Allah, doğru yola tabii olmayanları uyardı ve yerdi, cebri ibadette buna ihtiyaç yoktur.

ALLAH'IN İRADESİNİN TÜRLERİ

Allah bizi Kendisine ibadet etmemiz için yarattı. O bize Kendisine ibadet etmemizi emretti o halde neden herkes O'na ibadet etmiyor? Bu, onlarca veya yüzlerce Kur'an ayetleri ve Hadisleri içinde geçerlidir.

Örneğin, bu ayette Allah bizi yarattığını söyledi. Bu kısmı anladık sonra dedi ki O'na ibadet et. O bizi yarattı ve biz bunu biliyoruz. Biz, O bizi yarattığı için buradayız o halde neden herkes ibadet etmiyor? Bu bir sorundur. O yaratılmamızı emretti ve biz var olduk. Ve O bize Kendisine ibadet etmemizi emretti ancak herkes O'na ibadet etmiyor. Bu ve benzeri ayetleri anlamak için Allah'ın iki tür iradesinin olduğunu anlamak zorundasınız. İki tür (مشيءة) – *meşiyet* (irade) vardır. Birincisi (الإرادة الكونية) – *El İradetu El Kevniyye* ve ikincisi (الإرادة الشريعة)- *El İradetu Şeriyye*

EL İRADETÜ EL KEVNİYYE

İngilizce de en uygun yorumunun evrensel irade olabileceğine inanıyorum. Bu *Meşiyet* veya bu İrade, Allah'ın yerine getirilmesini emrettiği iradesidir. Allah'ın bu irade türü, Allah'ın dilediği her neyse gerçekleşeceği ve Allah'ın dilemediğinin gerçekleşmeyeceği iradesidir. Bu İrade türünün örneği ölüm, sağlık ve hastalıktır. Bunlarda herkes eşittir (Müslüman, Kâfir, dindar veya dindar olmayan) ve bu *Kevniy*dir (evrenseldir). Örneğin, Eyyüb'ün(aleyhi salatu ves selam) başına ne geldi;

وَاَيُّوبَ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗٓ اَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰاحِمِينَ

"Ve Eyyüb'e hani o, Rabbine nida etti 'gerçekten bana biz sıkıntı dokundu ve Sen merhametlilerin en merhametlisin'"Enbiya: 83)

Gerçekten, sıkıntı-ızdırap-acı beni yakaladı. Sıkıntı-acı-zarar, Peygamberleri yakalar, diğer insanları yakalar. Eyyüb'üde(aleyhi salatu ves selam) yakaladı diğer insanları da yakaladı, yakalar. Sıkıntı, Peygamberinide etkiledi.

اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ

"O bir şey irade ettiğinde emri ona ol demektir ve o şey de olur."(Yasin: 82)

Bu, bu İrade türünün bir başka örneğidir. Allah'ın genel emridir(ol demesi ve gerçekleşmesi) bu İrade türüne girer.

وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا

"...Allah'ın emri kesinlikle gerçekleşir."(Nisa: 47)

Bu da bir başka örnektir. Allah'ın emri daima gerçekleşir.

Bu İrade türü evrenseldir evrendeki iyi ve kötü her şeyi kapsar. O'nun emrinin mutlak gerçekleştiği İrade türüdür ancak bu gerçekleşen her şeyi Allah'ın mutlaka sevdiği anlamına gelmez. Yaratıklarının tüm eylemlerinin O'nun tarafından sevilmesi gerekli değildir. Aksine, yaratıklarının birçoğunun eyleminin Allah tarafından sevilmediğini biliyoruz ancak O onların geçmesini diledi. Onların eylemleri Allah tarafından sevilmiyor ancak Allah o eylemlerin geçmesini diledi. Bu, Kevni İrade veya Evrensel İradedir. Örneğin, Allah(subhanehu ve teala) Şeytan'ı yarattı. Bir defasında ders veriyordum birisi benden önce Şeytan'ı, Allah mı yarattı diye sormuştu? O bu ilme vakıf değildi ve hayır dedi. Hakikatte ise, Allah şeytanı yarattı ve O'ndan nefret etti. Kâfirleri yarattı ve onlardan nefret etti.

فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِيْنَ

"...Gerçekten, Allah kâfirleri sevmiyor."(Al'i İmran: 32)

O, kâfirleri yarattı ve onların küfründen hoşnut değildir.

وَلَا يَرْضٰى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ

"...Ve O, kullarının küfründen razı değildir..."(Zümer: 7)

Allah'ın var olmasına izin verdiği veya Yarattığı her şey onu sevdiği anlamına gelmez. Bu, Evrensel-Kevni İradesidir. Allah'ın kullarına uymalarını(Küfür veya itaatsizlik gibi) emretmediği şeylerin geçmesi-gerçekleşmesi Allah'ın bu İrade türüne girer. Allah'ın bu tür bir İrade de yerine getirdiği emirleri-işleri mutlaka sevdiği anlamına gelmez.

EL İRADETÜL EL ŞERRİYE

Bu İrade türü için en doğru terim adli-hukuki-hükmi irade olduğuna inanıyorum. Bu, Allah'ın Yasalarına-Kanunlarına göre olan Allah'ın iradesidir. Allah'ın bu *Meşyieti*- İradesi olabilir de olmayabilir de.

Ayete bakın;

وَاِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا اٰبَآءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَٓاءِ

"Onlar bir kötülük yaptıkları zaman 'Babalarımız da böyle yapıyorlardı ve Allah bunu emretti' dediler. De ki 'Şüphesiz, Allah kötülüğü emretmez..."(A'raf: 28)

Bu evrensel İrade altındadır. Bu Şerri İrade altındadır, Allah sizden doğru yola tabii olmanızı ister.

يُرِيدُ اللّٰهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللّٰهُ عَليمٌ حَكيمٌ

"Allah, size açıklayarak beyan edip öğretmek, sizi sizden öncekilerin sünnetine iletmek ve tevbenizi kabul etmek ister. Allah her şeyi hakkıyla bilendir, Hüküm ve Hikmet sahibidir."(Nisa: 26)

Bu, bu İrade türünün bir örneğidir. Allah size hidayet etmek ve sizi affetmek istiyor. Bu, Şerri İradedir. Allah bu İrade türünü sever ancak herkes

O’nun sevdiğini yapmıyor.

وَاَحْسِنُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“...İyilik yapın Şüphesiz, Allah iyilik yapan muhsinleri sever.”(Bakara: 195)

Allah bize doğru olmamızı emrediyor. O herkesin doğru olmasını ister, ancak herkes Allah’ın bu İradesine uymaz. Bazıları, Allah’ın bu İrade ile emrettiği emirlerine uyar ve yerine getirir ve bazıları uymaz, yerine getirmez.

Örneğin, bir müminin itaat amelleri veya itaat eylemleri Allah tarafından sevilir. İbadetiniz, gece namazlarınız, Farzlarınız, Sünnetleriniz. Hepsi, Allah’ın Kevni İradesi altından geçerler ve O’nun Hukuki-Hükmi İradesi altından geçerler. Her ikisinden de geçerler. İtaatkâr bir müminin durumunda ve İnşa’Allah bizim durumumuzda- Tevhidimiz ve İmanımız da her ikisi de geçerlidir.(Yani Şerri ve Kevni) Allah onu evrensel bir irade olarak geçirdi ve biz de kabul ettik. Biz kabul ettiğimizde bu hükmi irade olacaktır. Her iki irade de doğru bir müminin itaati için geçerlidir.

Allah inanmayan birinin inanmasını sever. Bu nedir? Şerri İrade, ancak bunun gerçekleşmesi gerekli değildir ve bir kâfir içinde gerçekleşmez. Ancak eğer Evrensel İrade olsaydı yüzde yüz gerçekleşecekti(tıpkı bizi yaratması gibi). Şerri-Hükmi İrade’nin mutlaka gerçekleşmesi gerekli değildir. Şerri veya Hükmi İrade adı altında O’nun emirlerinin gerçekleşmesi, yerine getirilmesi, uygulanması gerekli değildir. Nitekim bunlar Allah’ın bizden hoşuna gittiği iradelerdir.

Bu ayette;

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

“Cinnleri ve insanları sadece bana ibadet etsinler diye yarattım.”(Zariyat: 56)

Allah'ın Kendisine ibadet etmemizi emretmesi, Müslüman olun ve bu hayattaki imtihanı geçin demektir. Şimdi bu söylediğimi örnek alın- Kur'an da yapmamızı emredilen tüm İbadetler, Şerri İradedir. Allah'ın ikinci türü iradesidir, onu sever ve insanlara yapmalarını emreder. Ayrıca, *İbadeti Şerriye* mutlaka gerçekleştirilecek demek değildir. İşte bu yüzden herkesin Allah'a ibadet ettiğini veya Tevhid üzerinde olduğunu görmezsiniz. Aslında, Allah bunu sever ve insanların yapmasını ister ancak yüzde yüz gerçekleştirilmesi gerekli değildir.

Böylece özetle, iki irade arasında iki farklılık vardır. İlki Kevni veya Evrensel İrade. İkincisi Şerri-Hükmi belirli bir İrade. İlk Evrensel İradesi ile Allah her şeyi yaratır ve her şeyi emreder ve emrettiği her şey O'nun dilemesi ile gerçekleşir çünkü Allah'ın yoluna hiçbir şey çıkamaz. O'nun dilediği, irade ettiği gerçekleşir. Yani O'nun sevdiği veya sevmediği emrettiği her şey daima gerçekleşir. Şerri İradesi ise Allah emreder ve yerine getirilmesini sever ancak insanlar tarafından mutlak gerçekleştirileceği anlamına gelmez. Bu evrendeki genel işler Kevni İrade altına düşer. Bir kulun itaati ise hem Kevni hem de Şerridir. Emir ve vazifelerini yerine getirmeyen fasık veya kâfir bir bir kulun itaatsizliği Kevnidir. Allah'ın İradesi altında olur ve Allah bunun gerçekleşmesini durdurabilirdi ancak bunun gerçekleşmesine izin verdi dolayısıyla bu Allah'ın Kevni İradesidir.

Eğer bunu anlarsanız, Allah'ı da anlarsınız. Bu ayrıca dünyada sorunların neden sürüp gidiyor, Suriyede, Filistinde insanlar öldürülüyor veya zorlu zamanlardan geçiyoruz diye Allah'a itiraz edenlere yönelik bir yanıttır. Ateistlerin çoğu Allah gördüğü halde bu olanlara neden müsaade edip değiştirmediğini sorarlar. Çünkü Allah'ın iki iradesi vardır (Kevni ve Şerri) ve bu dünyada Sünneti vardır. Onların bazılarını Allah sever ve bazılarını sevmez. Bunu anlarsanız, huzura kavuşursunuz.

İBADET TÜRLERİ

Bunun daha dar bir açıklamasına geçelim. Bu çok benzerdir ancak biraz daha dardır. İbadette de *Şer'iye* ve *Kevniye* söz konusudur.

KEVNİ İBADET

(عبادة كونية)- *İbadeti Kevniye*- Kevni İbadet cebren-zoraki Allah'a teslim olmaktır(yaratmada neyi emretti ise ona). Bu tüm yaratıklar için ortak olan bir teslimiyettir, hiç kimse-hiçbir şey bundan kaçamaz. İnsanlar, cinn, taşlar, ağaçlar, güneş ve ay vs- tamamı zoraki olarak Allah'a boyun eğer, Allah'a teslim olur. Peki, herhangi biri veya bir şey bundan kaçabilir mi? Hayır, dolayısıyla her şey zoraki olarak Allah'a teslim halindedir.

Allah dedi;

اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اِلَّآ اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا

"Göklerde ve yerde olan herkes Rahmana boyun eğen bir kul olarak gelmektedirler"(Meryem: 93)

Göklerde ve yerde olan her şey Kıyamet Gününe boyun eğmiş bir kul olarak Allah'ın huzuruna çıkacaklardır. Bu tür kulluk, iman edenleri ve iman etmeyenleri, insan ve insan olmayanları, iyi olanları ve kötü olanları her şeyi kapsar. Her şey cebren veya zoraki Allah'a boyun eğer. Kulluğun birinci türü bir kula emredilen bir şey değildir. Burada size yapmanız emredilen bir emir söz konusu değildir. Çünkü cebren -isteseniz de istemeseniz de- yapmak durumundasınız. Siz hiçbir şey yapmadığınız için bu teslimiyet için herhangi bir ödül almazsınız. Kulluğun bu ilk türü cebridir ve sizin herhangi bir ameliniz söz konusu değildir.

Örneğin zoraki zorluklarla karşılaşmak. Siz hiçbir şey yapmadınız ve buna karşın zorluklarla karşı karşıya kaldınız. Zoraki boyun eğmek zorundasınız. Bir şey yapmadığınız için zoraki teslimiyetiniz için ödül almazsınız. Müslümanlar zorluklarla karşılaşır, gayri-Müslimler karşılaşır ve hayvanlarda. Bunlara size cebren Allah tarafından maruz bırakıldınız. Bununla birlikte eğer bir zorlukla karşılaşır ve sabreder ve Allah'a şükrederseniz bu takdirde olay tamamen farklı bir hal alır. Yine üzerinizdeki zorluğun cebren kalkması veya cebren rahatlığa kavuşmanız durumunda da bir ecir almazsınız çünkü sizin herhangi bir ameliniz, müdahaleniz ol-

maksızın zoraki geldi. Ancak bunun için Allah'a şükrederseniz o zaman yine farklı bir durum söz konusu olur. Şükrettiğiniz için ecir alırsınız, ancak cebri olarak maruz kaldığınız zorluk veya rahatlığın bizzat kendisi için değil.

ŞER'İ İBADET

(عبادة شرعية)- *ibadetü şer'iye*- Şer'i(Hukuki-Meşru) İbadet. Bu, Allah'ın emir ve yasaklarına, Allah'ın hukukuna itaat edip teslim olmaktır. Bu, Allah ve Rasulullaha(sallallahu aleyhi ve sellem) uyanlara özeldir.

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا

"Rahman'ın kulları o kullardır ki yeryüzünde mütevazı yürürler, cahil kimseler kendilerine sataşıp laf attıklarında selametle derler."(Furkan: 63)

Kişi, Kevni İbadet için ödül almaz çünkü cebren maruz kaldı, bazı meselelerde cebren Allah'a boyun eğmek durumunda kaldı. Dolayısıyla ecir kazanmadı. İkinci tür ibadette yani Şer'i İbadette kişiye emir ve yasaklar emredildi ve kişi bunları yapıp yapmamasına göre ödül veya ceza ile karşılaşacaktır.

KEVNİYE VE ŞER'İYE ARASINDAKİ FARKIN ÖNEMİ

Niçin biz Kevni İbadet ile Kevni İradeyi ve Şer'i İbadet ile Şer'i İradeyi öğrenmek zorundayız? Allah ayetinde bizi Kendisine ibadet etmemiz için yarattığını söyledi. Bu ayetin yarısında ki yaratılış Allah'ın evrensel iradesidir. Örneğin burada hepimiz birbirimizi görüyoruz ve bizler yaratıldık. Ayetin diğer yarısı O'na ibadet etmekten bahsediyor. Eğer bu ibadet evrensel ibadet (Kevni) olmuş olsaydı, yeryüzünde gördüğünüz herkesi Allah'a ibadet eder halde görürdünüz. Yine bu, eğer evrensel bir irade(Kevni) olmuş olsaydı bu puta tapan insanların ibadet ettiği anlamına gelirdi, keza O sizi cebren yarattığı gibi sizin ibadetiniz de cebri olurdu.

Ancak ayetin ikinci yarısı Kevni değildir çünkü insanların bazıları ibadet ederler bazıları etmezler ve bazıları Allah'a ortak koşarlar bazıları koşmazlar.

Ayetin yaratılış kısmı Kevnidir;

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ

"Cinleri ve insanları Yarattım..."(Zariyat: 56)

İbadet kısmı Şer'idir;

لِيَعْبُدُونِ

"...Bana ibadet etsinler."(Zariyat: 56)

Yani onlara Kendisine ibadet etmesini emretti. O onları sadece Kendisine ibadet etmeleri için yarattı. O onlara ibadet etmelerini emretti ve onların bir seçenekleri vardır. Bu yüzden Şer'i İbadet söz konusudur. Allah yerine getirilmesini sever ve emreder ancak ilki gibi değildir, mutlaka gerçekleşmesi gerekmez.

Bu ayette benzerdir;

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ اِلَّا لِيُطَاعَ بِاِذْنِ اللّٰهِ

"Biz elçilerden hiç kimseyi ancak Allah'ın izniyle kendisine itaat edilmesinden başka bir şeyle göndermedik..."(Nisa: 64)

Eğer bu ayetteki itaatin Kevni olduğunu söylüyorsanız, bu yeryüzündeki herkesin Allah'a itaat ettiği ve elbette Rasulüne(sallallahu aleyhi ve sellem) itaat ettiği demek olacaktır. Ancak hakikat ise bazılarının itaat ettiği bazılarının itaatsizlik ettiğidir. Bu yüzden Şer'i olarak adlandırılır ve Kevni değildir. Allah bu itaatin yapılmasını sever ve emreder ancak mutlak olarak gerçekleşmesi gerekmez.

Ayetimizde, O insanları ve cinleri O'na ibadet etmek için yarattığını, söyledi. Bazıları ibadet ediyor bazıları ibadet etmiyor. Artık Şer'i ve Kevni Meşieyet (İrade) ile Şer'i ve Kevni İbadet arasındaki farklılığı biliyorsunuz.

Lİ YAĞ'BUDUNU DA Kİ *LAM*'IN TÜRÜ

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Cinnleri ve insanları sadece Bana ibadet etsinler diye yarattım."(Zariyat: 56)

Li Ya'buduni de ki *Lam* iki şey için gelir(ister Kevni ister Şer'i olsun). *Lam et ta'liyl* (لام تعليل) – neden, niçinlik lamıdır, ayette onları yaratma nedenine işaret eder. Yani, Ben cinnleri ve insanları bir neden için yarattım yani Kendisine ibadet etmeleri için ve Şer'i dir. Arabça da bu Lam ayrıca (لام الصيرورة والعاقبة)- *lam el sayrure ve aakibet* olarak ta gelir, oluş ve sonuç *lam*ıdır. Bu ayette ise oluş ve sonuç *lam*ı değildir çünkü sonuç *lam*ı olması Kevni olması demektir ve ayet ise Kevni değildir. Eğer buradaki *lam* Kevni olmuş olsaydı tüm insan ve cinnlerin Allah'a mecburi ibadet etmeleri söz konusu olurdu.

Buradaki *lam*, *ta'tiyl* -nedenlik, niçinlik *lam*ı dedik. Yani Şer'i İbadet demektir. Bu ayette ki İbadet Şer'idir, Kevni değildir dedik. Allah ayetin başlangıcında yaratışından bahsetti Kevnidir, ayetin ikinci kısmında emredilen ibadet ise Şer'idir. Allah'ın yaratılış yönü *Kevniye*dir(evrenseldir). Herkes Allah tarafından yaratıldı. Bunun ibadet kısmı *Şer'iye*dir. Yani, Allah bizden Kendisine ibadet etmemiz için birşeyler yapmamızı istiyor.

Daha önce geleneksel davranışların sadece niyetinizi değiştirerek nasıl ibadet haline gelebileceğinden bahsettik. Örneğin gece namazına kalkmak niyeti ile gün içinde kaylule yapmanızın uykunuzu ibadet çevirebileceğinden bahsettik. Keza çalışmanız için de örnek verdik. Farklı niyetlerle insanların çalıştıklarından bahsettik. Niyetinize göre yaptığınız

işlerden de ecir alabileceğinizden bahsettik.

DERS 27

El Usuul El Selaase yirmi yedinci dersine geldik, *Elhamdulillah* baya bir yol kat ettik. Bölüm Üç'teyiz yani kitabın ana bölümündeyiz ve aşağıdaki cümlede kaldık;

وَ أَعْظَمُ مَاأَمَرَ اللهُ بِهِ التَّوْحِيدُ وَهُوَ إِفْرادُ اللهِ بِالعِبَادَةِ

Allah'ın emirlerinin içinde en büyüğü Tevhid emridir.

Tevhid- İbadette Allah'ı birlemek demektir. O'nun Bir olduğuna inanmak ve O'nun Bir olmasının gerektirdiklerini yani tüm ibadetleri sadece Allah'a sunmak demektir.

ALLAH'IN EN BÜYÜK EMRİ TEVHİDDİR

Bunun delili, Kur'anın başından sonuna en büyük mesele olmasıdır. Bununla birlikte, yazarın kullandığı ayet ve seçimi çok bilgece bir seçimdir ve neden böyle olduğuna bakacağız,

Yazarın delil olarak seçtiği ayet şudur;

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه شَيْـًٔا وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا

"Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın, anne-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, miskinlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolda kalmışa ve sağ ellerinizin malik oldukları-na güzellikle davranın. Çünkü Allah büyüklük taslayıp böbürlenenleri sevmez."(Nisa: 36)

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه شَيْـًٔا

“Allah’a ibadet edin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın...”

Dolayısıyla Allah’ın emrettiği ilk mesele Tevhiddir ve Şirkten uzak durmaktır. Bu çok önemli bir ayettir. Ayette size yapmanız emredilen on temel hak ve görevden bahsediliyor. Bu önemli on hak ve görevin birincisi Allah’a ibadet etmek ve zıttından caymaktır yani Şirkten uzak durmaktır. Böylece yazar bize, Allah’ın bize yönelik en önemli ve en büyük emrinin Tevhid olduğunu söylemeye çalışıyor. Tevhid konusunu işlemiştik- Hanif Milleti İbrahim Tevhidi- yani Allah’a ibadet etmek, saf Tevhidle O’na ibadet etmek.

Yaratılanlar Allah’a Tevhidle ibadet etmek için yaratıldılar.

اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنَّكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ

“Sizi boş yere yarattığımızı ve bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?”(Mü’minun: 113)

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُتْرَكَ سُدًى

“Yoksa insan başıboş bırakılacağını mı sanmaktadır?”(Kıyamet: 36)

Yani biz boşuna yaratılmadık. Biz ibadet etmek yani emirleri yerine getirmek ve yasaklardan kaçınmak için yaratıldık. Hepsinin en önemlisi Tevhiddir. En önemli emir Tevhiddir. En önemli mesele Şirk’ten uzak durmaktır. Bununla birlikte Allah’ın diğer tüm emir ve yasakları da aynı derece önemlidir. Allah’ın bize yönelik tüm emir ve yasaklarının her biri, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bize emrettiklerinin her biri önemlidir. Yasa veya kanun yapmaya gelince bunun tamamı Allah’tan gelir ve daha önce bundan bahsettik. Bununla birlikte Allah’ın emirlerinin tamamı aynı seviyede değildir. Onların hepsi önemlidir ve hepsi temeldir. Onların önemlerini azaltmıyoruz, ancak bazıları diğerlerinden daha önemlidir. Sonuç olarak bazı yasaklar diğerlerinden daha şiddetlidir, keza bazı emirler diğerlerinden daha önemlidir. Tüm bu emir ve yasaklar içinde en önemlisi Tevhid emridir ve artık bu durumu herkesin iyi bildi-

ğinden eminim. Bu duruma çokça vurgu yaptık.

Tevhid neden önemlidir? Çünkü Tevhid olmadan İslam'a giremezsiniz ve bunun zıttı da yani Şirk sizi İslam'dan çıkarır, *Neüzü Billah!* Sizin nihai başarı ve başarısızlığınız buna bağlıdır. Peygamberler Tevhidden önce hiçbir şeye çağırmadılar veya zıttı olan Şirkten önce hiçbir şeyden caydırmadılar. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Sahabelerini bir yere atadığında, gönderdiğinde onlara öğretmelerini emrettiği ilk şey Tevhiddi.

فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةُ أَن لا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

"Onları çağırdın ilk şey Allah'tan başka ibadeti hak eden ilah olmadığına şahitlik etmek olsun."

TEVHİD VE AKİDE'NİN TANIMI

TEVHİD'İN TANIMI

(توحيد)-Tevhid'in dilbilimsel tanımına bakalım. Tevhid وَحَّدَ يُوَحِّدُ - *vahhede / yuvahhidu* fiilinin yani çokça birlemek fiilinin mastarıdır. Bu dilbilimsel tanımıdır.

Şer'i tanımı herhangi bir eş, ortak, denk koşmadan Allah'ın Birliğine inanmak ve Allah'ı(celle celaalehu) sadece O'na özgü olan her şeyiyle birlemektir. Yani hiçbir Peygambere, meleğe veya yaratılmışa ibadet etmiyorsunuz. İbadetinizde saygı, sevgi, özlem ve huşu ile Allah'ı birliyorsunuz. İşte bu Allah'a saf Tevhidle ibadet etmeniz demektir.

AKİDE'NİN TANIMI

Bu alanda kullanılan bir diğer yaygın İslami terim (عقيدة)- *akiyd*e'dir. Akide nedir? Dilbilimsel olarak (عَقَدَ)- *akade* fiilinden gelir, örneğin;

عَقَدَ الْجَمَل

Bir şeyi bağlamak demektir. Deveyi bağlamak istediklerinde, *akadel ce-*

mel derler. Bir şeyi teyit ettiğinizde ve son derece sağlam bir düğüm attığınızda olduğu gibi Akide de kalbinizde sağlam bir şekilde bulunmalıdır(Tevhid). Bu yüzden bazı âlimler Tevhid'e Akide olarak atıfta bulundular çünkü kalbinize sağlam bir şekilde yerleştirmelisiniz, bağlamalısınız. Ve sağlam-sıkı olmak zorundadır. Örneğin fiilin dilbilimsel tanımı Kur'anın aşağıdaki ayetinde kullanıldı;

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِي اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْاَيْمَانَ

"Allah sizi rastgele yaptığınız yeminlerden sorumlu tutmaz ancak yeminlerinizde bilerek-isteyerek bağladığınız sözlerden dolayı sizi sorumlu tutar..."(Maide: 89)

(عَقَّدْتُمُ)- *akkadtum* fiili bu ayette tam olarak kelime manası ile kullanılmıştır. Allah sizi gelişigüzel, rastgele yaptığınız yeminlerden dolayı sorumlu tutmaz, isteyerek-kasten yaptığınız yeminlerden ise sorumlu tutulursunuz. Akide sözü de bu fiilin mastarıdır. Böylece ayette bize *"Akdil Yemin"* yani bilerek-kasten yapılan yemin ve *"Lağvil Yemin"* kasıtlı olmayan yemin diye iki yeminin olduğu gösteriliyor. Dolayısıyla Akide, bir şeyi sıkı sıkıya bağlamak gibi bir anlama gelir. Keza Tevhidde kesin olmak zorundasınız. Kalbinizde sağlam bir şekilde yer etmek zorunda olduğu için Tevhid'e Akide'de denildi.

TEVHİD VE AKİDE'NİN ŞER'İ ANLAMLARI

Şer'i anlamda Akide ve Tevhid birbirlerinin yerine kullanılabilir. Yani Akide Tevhiddir, Tevhid Akidedir. İşin özü budur. Akide ve Tevhid kalpte sağlam inanca, kalpte sağlam bir kararlığa sahip olmak demektir. Dolayısıyla mutlak ve kesin bir inanca sahip olmalısın. Herhangi bir şüphe olmaksızın kesin bir inanca sahip olmalısınız. Burada (ريب)- *Rayb* yani Şüphenin hiçbir tür ve seviyesine izin verilmez.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا

"Müminler ancak o kimselerdir ki Allah'a iman ederler ve Rasulüne iman ederler sonra hiçbir şüphe duymazlar..."(Hucurat: 15)

Dolayısıyla Tevhidinizde şüphenin herhangi bir oranı, herhangi bir yüzdesi olamaz.

TEVHİD VE AKİDE ARASINDA BİR FARKLILIK VAR MIDIR?

Bazı âlimler Akide'yi Tevhid'den biraz daha geniş tanımladılar. Tevhidi inancınızın temellerini, asıllarını bilmek veya gerçekten bilmek zorunda olduklarınızı bilmek olarak tanımladılar öte yandan Akide'yi şüpheleri, ihtilafları, delilleri ve onlara nasıl yanıt verileceğini bilmek olarak daha geniş bir şekilde tanımladılar. Yani Tevhidi delili ile bilmeniz gereken minimum şeyi bilmek olarak tanımladılar. Akide'yi ise bundan bir adım yüksek tanımladılar şöyle ki diğer mezheplerin bu konuda dediklerini bilmek, onlara nasıl cevap verileceğini bilmek ve bu alanda asli olmayan veya tali meselelerde diğer detayları bilmek olarak tanımladılar.

Ancak realitede her ikisi de birdir ve birbirlerinin yerine kullanılabilir. Neden böyle diyorum? Çünkü bazı Selef âlimleri Tevhid kitaplarını Akide olarak adlandırdılar. Ebu Usman Es Saabuni(rahimehullahu) Tevhid kitabını (عقيدة السلف أصحاب الحديث)- *Akiydetus Selefi Ashaabil Hadiysi* olarak adlandırdı. Akide olarak kabul etti. Büyük İmam El Laalakaa'ii(-rahimehullahu) Tevhid üzerine (شرح أصول اعتقاد أهل السنَّة والجماعة)- *Şerhu Usuulil İ'tikaadi Ehli Sünnet vel Cemaat* diye adlandırdığı bir kitap yazdı. Dolayısıyla her iki terim temelde birbirlerinin yerine kullanılabilirler.

TEVHİD İSBAT VE İNKÂRDIR

Tevhid'in üç türünden zaten bahsetmiştik dolayısıyla bunu tekrarlamamızın gereği yoktur. Bununla birlikte bir şeyi anlamamız gerekiyor Tevhid sadece teyit etmek veya *isbat* değildir (إثبات). Biz sadece Allah'ın Birliğini teyit etmekle kalmıyoruz. Bu Tevhid'in bir yarısıdır. İnkâr olmadan

yani (نفي)- *Nefiy* olmadan Tevhid tam olamaz.

Kişinin Tevhidi sadece Allah'ın Birliğine inanarak, sadece Allah'ın Birliğine şehadet ederek tamamlanmaz. Bu, Tevhid'in yarısıdır. Kişi aynı zamanda Allah'ın dışında ibadet etme hakkına hiçbir kimse veya hiçbir şeyin sahip olmadığını da kesin inanmalıdır. Bu da Tevhid'in diğer yarısı yani *Nefi*- İnkâr kısmıdır. Kişi Allah'ın dışında kendisine ibadet edilen her şeyi inkâr etmelidir. Kişi ibadeti tüm türleriyle sadece Allah'ın hak ettiğini ispat etmeli, Allah dışında ibadet edilenlerin ilahlıklarını inkâr etmelidir. Yazarın ifade ettiği Tevhid budur.

ALLAH'IN YASAKLARINDAN EN ŞİDDETLİSİ ŞİRKTİR

Yazar Tevhidden bahsettikten hemen sonra Şirk'ten bahsetti ve dedi;

وَ أَعْظَمُ مَا نَهَى عَنْهُ الشَّرْكُ

"Ve Allah'ın yasakladığı en büyük yasak Şirk'tir."

Daha sonra yazar, Şirk'in tanımını yaptı;

هُوَ دَعْوَةُ غَيْرِهِ مَعَهُ

"Şirk O'nun yanında O'nunla birlikte başkalarını da çağırmaktır."

Yazarın Şirk'i nasıl tanımladığını aklınızda tutun. Elbette yazar delilini belirtti;

وَدَلِيْلُ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه شَيْـًٔا

Tevhid üzerine biraz önce söylediğimi hatırlayın, yazarın bunu göstermek için kullandığı delili kullandım en önemli meselenin Tevhid olduğunu söyledim.

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه شَيْـًٔا

"Allah'a ibadet edin O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın..."(Nisa: 36)

Allah art arda on emir verdiğinde, verdiği ilk emir Tevhid ve Şirk ile ilgilidir. Bu durumun kendisi uzak durulması gerekli olan en büyük Haramın Şirk olduğunun delilidir. Daha önce de dediğim gibi Kur'an da ilgili onlarca ayet arasından Tevhidin en önemli emir ve Şirk'in en önemli yasak olduğunu göstermek için yazarın yaptığı son derece bilgece bir seçimdir.

Buna benzer bir başka ayet daha vardır;

قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوا بِه شَيْـًٔا وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُّوا اَوْلَادَكُمْ مِنْ اِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَاِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتي حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقّ ذٰلِكُمْ وَصّيكُمْ بِه لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

"De ki, gelin Rabbinizin size neyi haram kıldığını okuyayım: O'na hiçbir şeyi asla ortak koşmayın, anne-babaya güzel davranın, yoksulluk korkusundan çocuklarınızı öldürmeyin. Sizleri ve onları Biz rızıklandırıyoruz. Fuhşiyatın(fuhuş, kötülük, çirkinlik) açığına ve gizlisine yaklaşmayın. Hak etmeleri dışında Allah'ın haram kıldığı cana kıymayın. İşte bunlarla size tavsiyede bulunuyor. Umulur ki sakınırsınız."(En'am: 151)

Allah'a ibadette hiçbir şeyi eş-ortak-denk koşmayın- bizim dikkatimizi çekmesi gereken bir numaralı meseledir. İkincisi anne-babaya iyilikte bulunmak ve güzel davranmaktır. Üçüncüsü yoksulluk korkusu nedeniyle çocuklarımızı öldürmemektir. Dördüncü açık ve gizlisi ile her türlü kötülükten, fuhuştan, çirkinlikten uzak durmaktır. Beşincisi Allah'ın haram kıldığı bir cana kıymamaktır. Bu ayette beş büyük Haramdan bahsediliyor ve hepsinin başında yani listenin başında Şirk gelmektedir. İşte dikkatimizi çekmesi gereken şey budur. Şirk en büyük haddi aşmadır, en büyük Haramdır. Nitekim Allah(azze ve celle) Şirk hakkında buyurdu;

اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظيمُ

"...Gerçekten Şirk en büyük zulümdür."(Lokman: 13)

Şirk en büyük haddi aşmadır, en açık ihlaldir.

ŞİRK'İN TANIMI

Şirk'in tanımına bakalım. Dilbilimsel olarak bir pay bir ortak demektir. Şirkin dibilimsel tanımına işaret eden bir Hadis vardır;

مَنْ أَعْتَقَ شِرْكًا لَهُ فِي الْعَبْدِ

"Her kim bir köleden payını (شِرْكًا) azat eder, muaf bırakırsa." Ne demektir? Her kim köledeki sahipliğini serbest bırakırsa, köledeki payını demektir.

Aynı zamanda eşit-ortak anlamında da kullanılır;

طريق مشترك

Müşterek yol- ortak yol demektir.

Yazar burada hem küçük hem de büyük her iki Şirkten de bahsediyor. Nitekim yazar Şirki şöyle tanımladı;

دَعْوَةُ غَيْرِهِ مَعَهُ

"Şirk O'nun yanında O'nunla birlikte başkalarını da çağırmaktır."

Peki, Şirk'in tek tanımı sadece bu olabilir mi? Yazar burada Şirki, Allah'ın yanında Allah birlikte başkalarını çağırmak olarak tanımladı. Şirki tanımlama şeklimiz bu mudur? Bu tanım Şirk'in gerçek tanımı ve bu yüzden mi yazar bu tanımı yaptı? Şirk sadece Allah'tan başkalarını çağırmak mıdır yoksa bundan daha geniş bir tanımı mı vardır?

Cinn Suresine bakalım;

وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا

"Mescidler sadece Allah'a aittir bu yüzden Allah ile birlikte kimseye çağrıda bulunmayın..."(Cinn: 18)

Allah mescidlerde Kendisiyle birlikte kimseye çağrıda bulunmayın, diyor. Çağrıda bulunmak, dua etmek bu ayette ibadet etmek demektir. Cinn Suresi yukarıdaki ayette (تَدْعُوا) *-ted'u* ibadet etmek demektir.

İşte bu yüzden yazar Şirki şöyle tanımladı;

هُوَ دَعْوَةُ غَيْرِهِ مَعَهُ

"Şirk O'nun yanında O'nunla birlikte başkalarını da çağırmaktır."

Şirk, Allah'ın yanında Allah'tan başkalarına da çağrıda bulunmaktır dedi. Bununla birlikte Şirk, başkasına Dua etmek(çağrıda bulunmak) olabilir ve ibadetin diğer meselelerinde de olabilir. Dua veya çağrıda bulunmak (تَدْعُوا) *-ted'u* fiilinin kullanıldığı iki türüdür ve yazar her ikisini de kastetti.

DUA TÜRLERİ

DUA EL MES'ELE

Dua El Mes'ele(*Dua Et Taleb*) tipik Dua-Çağrı türüdür. *Yaa Allah, Yaa Kerim,* Y*aa Afuv* dediğinizde bu *Dua El Mes'ele*dir. *Yaa* nida harfi ile başlıyorsa *Dua El Mes'ele*dir. Çünkü Allah'a çağrıda bulunuyorsunuz, Allah'a dua ediyorsunuz. Yaa Ali, Yaa Hüseyin veya Ya Bedevi demiyorsunuz. Biz böyle demiyoruz. Bu, Dua'nın ilk türüdür.

DUA EL İBADET

İkinci tür Dua, *Dua El İbadet*tir. *Dua El Mes'ele* veya tipik Dua dışında ki her tür ibadettir. Dua ve *Yaa harfu nida* kullanılmaksızın gelen her şeyi içerir örneğin Namaz, kurban, korku, ümit ve benzeri her şeydir.

Kısaca özetlememiz gerekirse Dua iki şekilde gelir. İlki *Yaa* nida harfi ile

gelen hepimizin çok iyi bildiği normal veya tipik şeklidir. İkincisi *Dua El İbadet*tir, ibadetin diğer her türüdür. Dolayısıyla yazarın Şirki, Allah ile beraber Allah'tan başkasına çağrıda bulunmak ile tanımlaması sadece normal Dua'yı değil ayrıca diğer her tür ibadetti de içerir.

وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا

"Mescidler sadece Allah'a aittir bu yüzden Allah ile birlikte kimseye çağrıda bulunmayın..."(Cinn: 18)

TEVHİD VE ŞİRK NEDEN EN ÖNEMLİ MESELELERDİR

Tüm bunların özünde yatan gerçek şudur Allah'ın emrettiği en önemli mesele Tevhiddir ve Allah'ın en şiddetli yasağı Şirktir. Neden? Eğer her açıdan bakarsanız, bunlar en önemli meselelerdir. Ahiret için kişinin ebedi meskenini Tevhid ve Şirk belirler. Tevhide göre ya başarırsınız ya da hüsrana uğrayanlardan olursunuz. Cennet, Müşriğe haram kılındı. Sahihi Müslim'de yeralan hadistir;

مَنْ مَاتَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْءًا دَخَلَ الْجَنَّةَ , وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْءًا دَخَلَ النَّارِ

"Kim Allah'a herhangi bir şeyi şirk koşmadan ölürse Cennete girer. Kim Allah'a herhangi bir şeyi şirk koşarak ölürse Ateşe girer."

Tevhid nihai başarı ve hüsranı belirler- Cennet ve Cehennem.

اِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوٰيهُ النَّارُ وَمَا لِلظّٰلِمِينَ مِنْ اَنْصَارٍ

"...Gerçekten, kim Allah'a şirk koşarsa, Allah muhakkak ona Cenneti haram kıldı ve onun yeri ateştir. Ve zalimlerin yardımcısı yoktur."(Maide: 72)

O halde sonraki hayatınızı ve nihai kaderinizi belirleyen şeydir.

Tevhid fıtrat olduğu için ayrıca önemlidir;

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّينِ حَنيفًا فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْديلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ذٰلِكَ الدّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"Bu nedenle sen yüzünü hanif olarak dine dön, Allah'ın fıtrat dinine dön o fıtrat ki O insanları ona göre yarattı. Allah'ın yaratmasında değişiklik olmaz. İşte sapa sağlam ayakta duran din budur. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar."(Rum: 30)

İç ve dış ibadet meselelerinde yüzünü Dine yani İslam'a dön.

فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا

Allah'ın Fıtratı yani Allah'ın insanları üzerine yarattığı İslami Tevhid.

Allah'ın insanları yarattığı doğal içgüdüdür.

Sahihi Buhari'de ki hadisi hemen herkes bilir;

كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ

"Her çocuk fıtrat üzerine doğar."

Başka bir rivayette;

عَلَى الْمِلَّةِ

"...millet-din üzerine (doğar)..."

Yani eksik, kusurlu veya çarpıtılmış Tevhid inancına sahip olan herkes lekelenmiş bir fıtrata sahiptir.

Üçüncü bir şey- Tevhid, Allah'ın Âdemoğullarından aldığı taahhüttür, antlaşmadır.

وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي اٰدَمَ مِنْ ظُهُوْرِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوْا بَلٰى شَهِدْنَا اَنْ تَقُوْلُوْا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غَافِلِيْنَ

"Hani Rabbin Âdemoğullarının sırtlarından zürriyetlerini almış ve onları kendi nefislerine karşı şahitler kılmıştı: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' Onlar dediler: "Evet, şahidiz." Kıyamet Günü biz bundan habersizdik dememeniz içindir."(A'raf: 172)

Dördüncü bir mesele- Tevhid en önemli emirdir çünkü size Küfürle tamamen zenginlik ve lüks dolu bir evren veya kuru ekmek parçaları ve Tevhid arasında bir seçim sunulsaydı, sizin Tevhidi seçmeniz gerekecekti(eğer bilgeyseniz tabi).

يُقَالُ لِلرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ : أَرَيْتَ لَوْ كَانَ لَكَ مَا عَلَى الأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ , أَكُنْتَ مُفْتَدِيًا بِهِ ؟ قَالَ : فَيَقُولُ : نَعَمْ , قَال : فَيَقُولُ : قَدْ أَرَدْتُ مِنْكَ أَهْوَنَ مِنْ ذَلِكَ , قَدْ أَخَذْتُ عَلَيْكَ فِي ظَهْرِ آدَمَ أَن لاَ تُشْرِكَ بِي شَيْءًا , فَأَبَيْتَ إِلاَّ أَن تُشْرِكَ بِي

Sahihi Buhari ve Müslim'de yer alır; Enes İbn Malik'den, Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi: *"Kıyamet gününde ateş ehlinden bir adama denilir: Eğer dünya dolu bir servete sahip olsaydın ateşten çıkmak karşılığında verir miydin? 'Elbette verirdim Ya Allah' diyecek. Allah(subhanehu ve teala) soracak: "Ben senden bundan çok daha kolay olanını istedim, muhakkak Âdemin sırtında iken senden Bana hiçbir şeyi şirk koşmayacağına dair ahit aldım. Ancak sen reddettin ve Bana şirk koştun."*

Çünkü Allah, Peygamberlerini Tevhid için gönderdiği için Tevhid en önemli emirdir.

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا نُوحي اِلَيْهِ اَنَّهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدُونِ

"Senden önce bir Rasul göndermedik ki ona gerçekten Allah'tan başka ibadet etmeye layık ilah yoktur, ilah olarak sadece Ben varım bu yüzden Bana ibadet edin diye vahyetmiş olmayalım" (Enbiya: 25)

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Andolsun her ümmete Allah'a ibadet edin ve tağuttan kaçının diye bir Rasul gönderdik..."(Nahl: 36)

Allah, Peygamberlerini işte bunun için gönderdi.

Tevhid en önemlisidir çünkü Allah, Tevhid için kitaplar indirdi.

الٓرٰ كِتَابٌ اُحْكِمَتْ اٰيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَ اِنَّني لَكُمْ مِنْهُ نَذيرٌ وَبَشيرٌ

"Elif lam ra. Bu ayetleri muhkem kılınmış sonra Her şeyden Haberdar Olan Hakim'in katında bölüm bölüm etraflıca açıklanmış bir kitaptır. O halde Allah'tan başkasına ibadet etmeyin sadece Allah'a ibadet edin. Ben gerçekten sizin için O'ndan bir uyarıcı ve müjdeleyenim."(Hud: 1-2)

Size bir kitap indirildi böylece Allah'a ibadet edebilirsiniz.

Tevhid insanların ilk çağrıldığı meseledir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz'ı Yemen'e gönderdiğinde dedi;

إِنَّكَ تَقْدُمُ عَلَى قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ , فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ

أَنْ يُوَحِّدُوا اللهَ

“Gerçekten sen ehli kitaptan bir halka gidiyorsun. Onları çağıracağın ilk şey Allah’ı birlemek olsun.”

Yani onları çağıracağın ilk şey Tevhid olsun.

Tevhid önemlidir çünkü insanları böler. *Vela ve Bera’*da buna dayanır. Bağlılık söz konusu olduğunda, Tevhid aile bağlarından daha önemlidir.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَآدُّونَ مَنْ حَآدَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُٓوا اٰبَآءَهُمْ اَوْ اَبْنَآءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَشِيرَتَهُمْ اُولٰٓئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْايمَانَ وَاَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فيهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ اُولٰٓئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ اَلَآ اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Allah’a ve ahiret gününe iman eden bir toplumu Allah’a ve Rasulüne karşı hadi aşan-düşman olan kimselere velev ki onlar babaları veya oğulları veya kardeşleri veya aşiretleri olsun fark etmez sevgi gösterirken bulamazsın. İşte O onların kalplerine imanı yazdığı kimselerdir. Ve O, onları Kendisinden bir ruh ile destekledi. Ve onları içlerinde ebedi kalmak üzerine altlarından ırmaklar akan cennetlere girdirdi. Allah onlardan razı oldu ve onlarda O’ndan. Bunlar Allah’ın grubudur, dikkat edin gerçekten Allah’ın grubu işte onlar felaha-kurtuluşa erişenlerdir.”(Mücadele: 22)

Mücadele Sure’sinde (*Vela ve Bera* Suresidir) aile üyeleri arasındaki belirleyici faktör *la ilahe illallah ve Muhammedur Rasulullah*’tır.

Bizimle kitap ehli arasındaki farkı oluşturan kelime Tevhiddir.

قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَٓاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ

اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِه شَيْـًٔا

"De ki: Ey kitap ehli sizinle bizim aramızda eşit olan bir kelimeye gelin ki yalnız Allah'a ibadet edelim ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım..."(Al'i İmran: 64)

Allah buyuruyor Ey Kitap Ehli sizinle bizim aramızdaki bir kelimeye gelin. Onlarla bizim aramızdaki kelime nedir? Tevhid sözü!

Tevhid ilk emirdir ve zıttı da ilk yasaktır.

قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوا بِه شَيْـًٔا

"De ki: Gelin size Rabbinizin neleri haram kıldığını okuyayım, O'na hiçbir şeyi asla ortak koşmayın..."(En'am: 151)

Daha önce bahsettiğimiz ayettir. İlk emirdir ve onun zıttı da ilk yasaktır.

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hadiste dediği gibi Tevhid, Allah'ın üzerimizdeki Hakkıdır;

فَإِنَّ حَقَّ اللهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلاَ يُشْرِكُوا بِهِ شَيْءًا

"Gerçekten Allah'ın kulları üzerindeki hakkı O'na ibadet etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır."

Tevhid, günahı yok ettiği için en önemli emirdir.

يَا ابْنَ آدَمَ , إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا , ثُمَّ لَقِيْتَنِي لاَ تُشْرِكُ بِي شَيًّا , لَأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً

Tevhid damlaları günah dağlarını eritir ve yok eder. Hadisi Kudsi de belirtildi, *"Ey Âdemoğlu, sen Bana dünyalar dolusu günahın olduğu halde Bana hiçbir eş ortak koşmadığın halde gelirsen Ben seni kesinlikle affederim."* Tevhid damlaları dünyalar dolusu, dağlar kadar günahları yok eder.

Tevhid, Bereket elde etmek için bir araç olduğu için en önemli emirdir.

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَّاۤءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوا فَاَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُوْنَ

"Eğer kasabalar halkı iman etseler ve sakınsalardı, o takdirde Biz gerçekten onlara üzerine gökten ve yerde bereketler açardık ancak onlar yalanladılar ve Biz de onları kazandıklarına karşılık yakaladık."(A'raf: 96)

Eğer kasabalar-şehirler halkları iman etselerdi- yani *la ilahe illallah Muhammedur Rasulullah* ve takva sahibi olsalardı şüphesiz üzerlerine gökten yerden bereket kapıları açılırdı. Ancak onlar inkâr ettiler, yalanladılar ve karşılıklarını da aldılar.

Tevhid, kabirdeki ilk sualdir.

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ وَيُضِلُّ اللّٰهُ الظّٰلِمِيْنَ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَاۤءُ

"Allah, iman edenleri dünya hayatında ve ahirette sapasağlam sözle sabit kılacaktır. Allah zalimleri de saptırır. Ve Allah dilediğini yapar."(İbrahim: 27)

Şimdi yazarın neden Tevhidin en önemli mesele ve zıttı olan Şirkin de en büyük yasak olduğunu söylediğini anlıyor musunuz? Kabirdeki ilk sualdir. Ayette, Allah iman edenleri dünya hayatında ve ahirette sapasağlam sözde sabit kılacaktır deniliyor. Âlimlerin icması ile dünya hayatından sonraki yaşamın ilk durağı olan kabirdeki ilk sorgulama Tevhiddir.

Tevhid, şefaat elde etmek için önemlidir, bir numaralı kuraldır.

أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي مَنْ قَالَ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ , خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi, *"Kıyamet gününde benim şefaatime nail olacak en talihli insanlar kalpten samimiyetle la ilahe illallah diyenler olacaktır."*

Tevhid en önemli emirdir çünkü yeryüzünde bu dünyada liderliğin yoludur.

وَعَدَ اللّٰهُ الَّذينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دينَهُمُ الَّذِي ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا يَعْبُدُونَني لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْـًٔا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

"Allah, içinizden iman edenlere ve salih ameller işleyenlere vaad etti; Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl güç ve iktidar sahibi- temkin sahibi kıldıysa, bunları da yeryüzünde güç ve iktidar sahibi- temkin sahibi kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirip(huzura ulaştıracaktır. Çünkü) Onlar sadece Bana ibadet ederler ve Bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkâr ederse, işte onlar fasıkların ta kendileridir."(Nur: 55)

Allah onları kesinlikle bu dünyada lider ve iktidar sahibi kılacağına söz verdi. Tüm bu vaatler için koşul nedir?

يَعْبُدُونَني لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْـًٔا

"Onlar sadece Bana ibadet ederler ve Bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar"

Tevhid en önemli emirdir çünkü size bu dünyada mutluluk ve memnuniyet getirir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) İbn Abbas (radiyallahu anhuma) henüz bir çocukken neden eğer tüm dünya kendisine fay-

da vermek için birleşse ancak Allah'ın yazdığı kadar verebileceğini keza tüm dünya kendisine zarar vermek için birleşse ancak Allah'ın kendisi için yazdığı kadar verebileceğini öğrettiğini düşünüyorsunuz? Çünkü siz ve ben çocuklarımızı böyle Tevhid üzerine yetiştirirsek o zaman inşa'Allah mutlu, memnuniyet duyacağınız stressiz bir hayatınız olacaktır.

Biz, Tevhid'in neden Allah'ın bir numaralı emri olduğu üzerine birçok şey daha söyleyebiliriz. Ve elbette Tevhid'in en önemli emir olduğuna ilişkin tüm söylediklerimizi göz önüne alırsanız, bunun zıttı da doğrudur yani Tevhid'in zıttı olan Şirk en önemli yasaktır.

YAZARIN DELİLİ

Devam edelim, yazar dedi;

وَدَلِيْلُ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْـًٔا

Yazarın delil olarak verdiği Nisa 36 ayetine bakalım. Biz bunun en büyük yükümlülüğün Tevhid ve en büyük yasağın Şirk olduğunu gösteren çok kapsamlı bir delil olduğunu söyledik.

Ayette belirtiliyor;

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ

Allah'a ibadet edin.

Allah'ın bu emrinin muhatapları kimdir? Müslüman ve Kâfirler mi yoksa sadece Müslümanlar mı? Aslında bu emrin muhatabı hem Müslümanlar hem de Kâfirlerdir. Yani bu emir Müslümanları ve Kâfirleri içerir.

Muhatap tüm insanlıktır ve Bakara Suresi'nde daha belirgin bir şekilde buna işaret edilir;

يَّا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ

"En insanlar Rabbinize ibadet edin..."(Bakara: 21)

Allah ey iman edenler demedi. Allah ibadetten bahsediyorsa bu herkes içindir. O herkese Kendisine ibadet etmelerini emrediyor. Ancak Allah ibadetin meyvelerinden bahsettiğinde sadece iman edenler söz konusudur.

ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فيهِ هُدًى لِلْمُتَّقينَ

"Bu kendisinde hiçbir şüphe olmayan muttakiler için hidayet-rehber olan kitaptır."(Bakara: 2)

Kitap kimin faydasınadır? Herkesin mi? Hayır, dindar olanlar yani iman edenler içindir ve bu faydadan inanmayanlar hariçtir. İbadet emri Müslüman ve Kâfirlere yöneliktir ancak faydası sadece Müslümanlar içindir.

Allah ibadeti emrediyor. Hangi tür ibadeti emrediyor? Burada ibadete bir sınırlama getirilmedi dolayısıyla her tür ibadettir. Geneldir ve ucu açıktır, dolayısıyla her tür ibadettir. Bizzat Tevhid'in kendisi prensiptir, köktür, ibadetin temelidir ve sonra ikinci tür diğer tüm ibadetler vardır yani Namaz, Oruç, Hacc, korku, sevgi, ümit ve Dua gibi. İbadet her şeyden önce Tevhide dayanmak zorundadır. Şartı Tevhiddir. Bir kişi ibadet ettiğine atıfta bulunuyor ve Allah'tan başkasına ibadet ediyorsa, ibadeti boş ve geçersizdir. Ve yaptığı ibadet sahte-yanlış-batıl ibadettir. Aslında İbadet değildir. Boş, geçersiz ve sahte ibadettir. Tevhid olmadan ibadet etmek, abdest almadan Namaz kılmak gibidir. Nasıl Namazınız abdest olmaksızın kabul edilmezse, ibadetlerinizde Tevhid olmadan kabul edilmez. Tıpkı abdestinizi bozmak abdestinizi, temizliğinizi geçersiz kıldığı gibi Şirk te, Tevhid'i bozar ve geçersiz kılar.

وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْءًا

"O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın."

Allah bize sadece Kendisine ibadet etmemizi emrediyor. Ve sonra bizi Şirk işlemekten sakındırıyor. O bize hiçbir şirk işlemeyin dedi.

وَالعبُدُوا اللهَ

"Ve Allah'a ibadet edin."

Sadece Allah'a ibadet edin demektir. Eğer onlar sadece Allah'a ibadet ederlerse, وَالعبُدُوا اللهَ - *Va'budullahe* kendi başına herhangi bir ilaveye ihtiyaç duymaz. Kendi başına yeterlidir. Ve sonra kendi başına Şirkten sakındırır ancak burada meseleyi teminat altına alacak bir *Nefiy*(yasaklama) kısmı vardır. Ayetin diğer bölümü Nefiydir.

وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْءًا

"O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın."

Böylece O'na herhangi bir şekilde ortak koşmamayı teminat altına alıyor. Yeni bir kavram başlangıcı yapmıyor ancak *Va'budullah* üzerinden detaylandırıyor. Yeni bir gerçek başlamıyor ancak hakikat zaten tesis edildi(sadece Allah'a ibadet etmek). Bu ikinci söz bir teminattır. Bu, Tevhid'in önemini ve Şirk'in tehlikesini gösterir.

Buradaki Şirk kavramı, hem küçük hem de büyük Şirk'i içerir mi? Ayet geniştir, kapsamlıdır ve bu yüzden en iyisi ayetin kapsamını geniş bırakmaktır. Daha önce küçük Şirkten bahsetmiştik arzu edenler o bölüme bakabilirler. Bu ayette size Şirkin genel (yani küçük ve büyük Şirki kapsadığını) olduğunu göstermek isteyenler için gramer analizini vereyim. Bunlar ayrıntılı gramer faydalarıdır ve gerçekten sizi ilgilendirmediği müddetçe bilmenize gerek yoktur. Burada bazı kardeşlerin buna ilgisi vardır. Belki ileride Arabça eğitim dersleri veririz, böylece anlaşılması daha kolay olacaktır.

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْـًٔا

"Ve Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın."(Nisa: 36)

Ayette (شَيْـًٔا)- *şey'en* Nekiredir(belirsiz isimdir- ortak bir isimdir). Ortak

bir isim caydırıcılık bağlamında genelleme yapar. (شَيًّا نَكِرَةٌ فِي سِيَاقِ النَّهيِ فَتَعُمُّ)- *Şey'en nekiretun fi siyaaki nehyi fe'teummu*

Ortak-yaygın-belirsiz bir isim(Nekire) caydırıcı bir cümle bağlamında meseleyi genel yapar, böylece *şey'en* her şey demektir (bir melek, bir elçi, bir peygamber, bir veli vs. her şeydir).

Genel söz;

تُشْرِكُوا

Her şeyi(yani Şirk koşulan) kapsar ancak bunun da ötesinde Nekire olarak gelen *şey'en* tevkiyd, önem ekler çünkü bu tehlikeli bir meseledir.

Tüm bunlara rağmen, ayette *şey'en* yani nekire olmaksızın bile mükemmel bir anlamı olduğunu aklınızda tutarak, bu mükemmel veya açık anlama tevkiyd-önem veya vurgu ekleniyor çünkü mesele çok tehlikeli bir meseledir. Burada tekrar söz konusudur çünkü bu çok tehlikeli bir meseledir ve çünkü Şirkin tüm türünden(açık ve gizli) uzak durmaksızın uygun ibadet tamamlanamaz ve sizin ibadetinizin kabulü için temel bir faktördür. İkinci faktör ibadetin Kur'an ve Sünnet'e uygunluktur.

وَالعبُدُوا اللهَ

Burada emir vacibtir. Kur'an ve Sünnette bazen emirler Vacibtir bazen Sünnettir. Buradaki emir Vacibtir.

Her kim Allah'a ibadet etmezse kibirli bir kâfirdir yani (كافر مستكبر)- *kaafir müstekbir*dir. Her kim Allah ile birlikte başkasına ibadet ederse veya Allah'a eş-ortak koşarsa (كافر مشرك)- *kaafir müşrik*tir. Her kim yalnız Allah'a ibadet ederse samimi bir Müslümandır (مسلم مخلص)- Müslim Mukhlis. Bunlar üç kategoridir.

ÜÇ PRENSİP

Devam edelim, yazar dedi;

إِذَا قِيلَ لَكَ : مَا الْأُصُولُ الثَّلاثَةُ الَّتِي يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ مَعْرِفَتُهَا ؟ فَقُلْ مَعْرِفَةُ الْعَبْدِ رَبَّهُ , وَدِينَهُ , وَنَبِيَّهُ مُحَمَّدًا

Eğer sana; İnsan üzerine bilmesi vacib olan üç prensip nedir? Diye sorulursa, de ki: Kulun Rabbini bilmesi, dinini bilmesi ve Nebisi Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmesidir.

Görebileceğiniz gibi, bu özdür ve kitabın kalbidir. Şimdiye kadar işlediğimiz konular kitabın kalbine sadece bir girişti.

USULÜN TANIMI

Arabça üç prensip veya üç ilke nedir? Bunlara (أصول)- *Usuul* denilir. Ki kitaba da bu isim verildi. *Usuul* diğer şeylerin üzerine bina edildiği, inşa edildiği veya dayandığı şey demektir.

أصل شجرة - *aslu şeceretu* dalların fışkırdığı ağaç gövdesi demektir.

أصل جدار – *aslu cidaar* duvar temeli demektir.

YAZAR NEDEN BİR SORU VE CEVAP FORMATI KULLANDI?

Yazar kitabının bu bölümüne bir soru cevap formatı ile başladı oysa diğer iki bölümde bunu yapmadı. Nitekim yazar eğer sorulursa, denilirse diye sözüne başladı neden? Çünkü bu elbette önemlidir ve yazar böyle yaparak dikkat çekmek istedi. Nitekim bu yöntem yazarlar, âlimler ve ulema tarafından kullanılan bir yazı taktiğidir. Bir değişimdir ve güzel bir stildir. Birçok eğitimci tarafından kullanılan sistematik yerleşim yerine dikkatleri çekmek için kullanılan bir yöntemdir. Yani dikkatleri çekmek için iyi bir yöntemdir.(soru ve cevap formatı).

Bununla birlikte, ben yazarın bu formatı tercih etmesinin arkasında bu üç prensipten sorgulanacak olmamızın yattığına inanıyorum. Bu yüzden bunu bir soru-cevap formatında takdim etmesi uygundu. Herkes bunlardan sorgulanacaktır. Her insan ve cinn bu sorulara muhatap olacak ve yanıtları onların mutlu veya bahtsız olması ile sonuçlanacaktır. Kabirlerinde

bu sorulara muhatap olacaklar, dolayısıyla bu bölüme bir soru-cevap formatı ile başlamak çok düşünceli bir yöntemdir.

TEVHİDLE YAŞAMAK VE ÖLMEK

Herkes bu soruları bilmelidir. Eğitimli, eğitimsiz, okuryazar olan, olmayan, âlim, sıradan insan fark etmez. Her iki dünyada mutluluk ve başarısızlık bu prensiplere bağlıdır.

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذينَ اٰمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ وَيُضِلُّ اللّٰهُ الظّٰالِمينَ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَٓاءُ

"Allah, iman edenleri dünya hayatında ve ahirette sapasağlam sözle sabit kılacaktır. Allah zalimleri de saptırır. Ve Allah dilediğini yapar."(İbrahim: 27)

Bunlar Tevhidinizin dayandığı suallerdir. Herkes bunları ezberleyebilir. Eğer Tevhidin tamamı sadece bu kadar olsaydı ilk dersi sadece beş dakikada bitirebilirdik. Soruları ezberlemek onun bir parçasıdır. Onları uygulamak, yaşamak ve onların üzerine ölmek – işte bizim istediğimiz Tevhid şekli budur. İşte bu yüzden yazar sadece burada bu üç prensip vardır demedi. Bu üç prensibi takdim etmeden önce güçlü bir giriş yaptı. Hanefiye ve İbrahim Milleti'nden bahsettiğimizi hatırlayın ve keza Tevhid'in ne kadar önemli olduğundan ve zıttı olan Şirk'in ne kadar tehlikeli olduğundan bahsettiğimizi hatırlayın.

Dediğim gibi, sadece ölüm döşeğinde *la ilahe illallah*ı söylemekten başka Tevhidden hiçbir şey elde edinememiş olsanız da başardınız demektir. Bu durumda ihtiyacın olan her şeye sahipsin demektir. İşte buradaki en büyük değişiklik budur. Eğer Tevhid üzerine yaşar ve ölürseniz bu hayattaki ilk engelin üstesinden gelirsiniz, bu hayattan sonraki ilk engelde kabirdir.

BU HAYATTAN SONRAKİ İLK ENGEL KABİRDİR

إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنْزِلٍ مِنْ مَنَازِلِ الآخِرَةِ , فَإِنْ نَجَا مِنْهُ فَمَا بَعدَهُ أَيْسَرَ مِنْهُ , وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَشدَّ مِنْهُ

Sünen Et Tırmizi'de yer alır. *"Şüphesiz kabir, ahiret yolculuğunun ilk durağıdır. Eğer kişi ondan kurtulursa, ondan sonraki gelen daha kolay olacaktır. Eğer kişi ondan kurtulamazsa, ondan sonra gelen daha şiddetli olacaktır."*

Dolayısıyla bu hayatta ölüm döşeğinde *la ilahe illallah* dediğinizde ilk engeli aşmış olacaksınız. İnşa'Allah hepimiz söyleyeceğiz. Bu hayattan sonraki, Ahiret yolculuğunda ilk engel kabirdir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kabirden daha korkutucu olan bir sahneyi asla görmediğini söyledi. Tevhid o dehşetten çıkış biletinizdir. Tevhid o dehşetten çıkış aracınızdır. Tevhid ve kelimesi kelimesine bu üç prensip- üç sual. Kabirdeki hayatınıza ilişkin (Berzah hayatı), kabirde sorgulanacağınız bu üç sual bir kalp ile beden arasındaki ilişki gibidir. Nasıl ki bu hayatta bedenin sağlığı kalbin sağlık durumuna bağlıysa ahiret hayatındaki mutlulukta kabirde sorulacak bu sorulara bağlı olacaktır. Eğer sorulara verilen cevaplar iyi ise sınav geçilmişse ondan sonraki gelecek olanlar daha kolay olacaktır. Eğer tam tersi durum söz konusu ise *Neüzü Billah*! Sonra gelecek olanlar daha kötü olacaktır.

En sevdikleri meftanın üzerini toprakla kapadığında, mefta uzaklaşanların ayak seslerini işitir ve iki melek gelir. Onu oturturlar ve sorguya çekerler. İşte toprağın bağrında olduğunuz o anda, üzeriniz toprakla kapalı yapayalnız olduğunuz o anda kurtuluş aracınız Tevhiddir. (Tevhid için ne yaptığındır). Ruh bedene iade edildikten sonra korkunç korkutucu melekler (Münker ve Nekir) sorgulama için gelirler ve işte bu *El Usuul El Selaase*'dir. Onlar gelirler, meftayı oturturlar ve sorarlar Rabbin kimdir? İman eden ruhlar Rabbim Allah'tır der. Melekler sorarlar dinin nedir? İman eden ruhlar dinim İslam'dır der. Melekler sorar aranızda gönderi-

len o adam kimdir? İman eden ruhlar o, Muhammed'dir(sallallahu aleyhi ve sellem) derler. Böylece sorgulama testinden kolayca geçerler. Çünkü o kişi Tevhidi öğrendi, Tevhid üzerine yaşadı ve öldü. Ve bu ilk duraktır veya ilk etaptır. Dolayısıyla kişi bu safhada sağlıklıysa, bu kadar. Sonrası kişi için daha iyi ve kolay olacaktır. Ve sonra bu ilimle ne yaptıkları sorulacak. İlim kaynakları sorulacak. Ve kişi/kişiler Allah'ın Kitabını okudum ve ona inandım ve onun hakk olduğunu deklare ettim, diyecek. Hadisin bu kısmı Buhari'de yer alır.

Şimdi kişi eğer bedbaht olanlardan ise *Neüzü Billah*!, Rabbin kimdir? Haa, Nee, Bilmiyorum. Dinin nedir? Haa, nee bilmiyorum. *Neselullahe Selameh*! Peki, Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında ne diyecekler. Haa, nee bilmiyorum. Bilmiyorum diyecek ancak ne diyeceğine dikkat edin. Meleklerin aranızda gönderilen o adam kimdir? Sorusuna bedbaht kişi şöyle cevap verecektir. Haa, nee bilmiyorum. İnsanlar ne diyorsa bende öyle dedim. Bunun üzerine o bedbaht kula sen ne rehberi tanıdın ne de ona inandın (yani Kur'anın rehberliği). Testi geçenlere Cennetteki yerinize bakın ve sizi işte bekleyen budur, denilecek. Hem mutlu hem bedbaht kişiye yerleri gösterilecek. Testte başarısız olan iman etmeyen kişi kulaklarının arasından demir çekiçle vurulacak, öylesine şiddetli bir darbe indirilecek ki bir dağı yerle bir edecek sertlikte olacak. Ve bedbaht kişi çığlığı basacak, insan ve cinn hariç o çığlığı ona yaklaşan her şey işitecek. Ve sonra gökten bir ses duyulacak, o yalan söyledi, onun için Cehenneme doğru bir halı serilecek ve onu alıp Cehennemdeki makamına götürecek. *Neselullahe Selameh*!

اللهمّ إنا نعذبك من عذاب القبر , اللهمّ نجنا من عذاب القبر , اللهمّ أعذنا من عذاب القبر

"Ya Allah şüphesiz biz kabir azabından Sana sığınırız. Ya Allah bizi kabir azabından kurtar. Ya Allah kabir azabından Sana sığınırız."

Ve sonra çirkin giysiler giyen ve kötü kokular yayan çirkin varlıklar inkârcı ruha gelir, ve ona seni rahatsız edici olan şeylerle üzül denilir.

Ve elbette mutlu ruh içinde tam tersi durum söz konusudur. Kişinin mutlu veya bedbaht olmasına göre ona bu sana vaat edilen gündür. Sana söylediğimiz gündür, denilir. Kişi sorar siz de kimsiniz? Bedbaht kişi ise, siz de kimsiniz yüzünüz çok çirkin diye sorar. O yaratık ben senin kötü amellerim der. Hadisin tamamını verirsek konu uzayacaktır ancak elbette mutlu olan iman edenler içinde tersi durum söz konusu olacaktır.

اَلنَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ اَدْخِلُوا اٰلَ فِرْعَوْنَ اَشَدَّ الْعَذَابِ

"Sabah ve akşam ateşe sunulurlar. Ve saatin vuku bulacağı o gün firavun a'lini azabın en şiddetlisine sokun."(Mü'min-Ğafir: 46)

إِنَّ لِلْقَبْرِ ضَغْطَةٌ , لَوْ كَانَ أَحَدٌ نَاجِيًا مِنْهَا لَنَجَا مِنْهَا سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ

Aişe'den(radiyallahu anha) Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi; *"Şüphesiz kabrin sıkması vardır. Eğer kabrin sıkmasından bir kişi muaf olsaydı o Sa'd İbn Muaz olurdu."*

Buhari ve Müslim'de yeralır, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz hakkında dedi;

اهْتَزَّ عَرْشُ الرَّحْمَانِ لِمَوْتِ سَعْدِ

"Sa'dın ölümünde Rahman'ın Arşı titredi."

Sa'd İbn Muaz(radiyallahu anhu) 36 yıl yaşadı. 36 yaşında öldü. Cenazesine 70 bin melek katıldı ve o öldüğünde Allah'ın Arşı titredi. Eğer kabrin sıkmasından herhangi biri muaf tutulacak olsaydı bu kişi Sa'd İbn Muaz olurdu. Korkutucu ve ürkünç bir durum ancak rahatlatıcı olan şey Ebul Kasım Es Sadi'nin *Er Ruuh* kitabında bahsettiğidir- kabrin sıkmasından dindar olanlar hariç kimse kurtulamaz. Dindar olanları kabir az bir süre sıkar ve bırakır ancak kâfirler için sürekli, güçlü bir baskı söz konusu olacaktır. O halde bizim amacımız Tevhid üzerine bir hayat sürmek-

tir, inşa'Allah.(Tevhid üzerine yaşamak, hayatta kalmak ve ölmek böylece öldüğümüz şey üzerine diriltilmek).

Benim ümidim İnşa'Allah bu kitabı on derste bitirmektir. Size bunu size ilham vermek için söylüyorum. Ümit etmekten vazgeçmeyin. Bu ana kadar geldiyseniz, sadece bir parça kaldı sabredin.

اللهم ارزقنا حسن الخاتمة ،واجعل خير أعمالنا خواتيمها ، واجعل خير أيامنا يوم لقاءك ،اللهم ثبتنا عند الموت بلا إله إلاَّ الله ، وثبتنا عند سؤال الملكين بالقول الثابت ، واجعل قبورنا روضة من رياض الجنة ، ولا تجعله حفرة من حفر النار

"Ya Allah bizlere güzel akibet ver, en iyi amellerimizi son amellerimiz kıl, en güzel günümüzü Sana kavuşacağımız gün kıl, Ya Allah ölüm anında *la ilahe illallah* sözünde bizleri sabit kıl, iki meleğin sorgusu sırasında sözümüzü sabit kıl, kabrimizi cennet bahçelerinden bir bahçe kıl, cehennem çukurlarından bir çukur kılma."

DERS 28

Halen Bölüm Üç'teyiz- yani kitabın ana kısmındayız. Bölüm Üç üç temel prensibi içerir(kişinin kabrinde sorgulanacağı üç soru) ve dediğimiz gibi kitabın kalbidir.

Aşağıdaki bölümde kalmıştık;

فَإِذَا قِيْلَ لَكَ : مَا الْأُصُولُ الثَلَاثَةُ الَّتِي يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ مَعْرِفَتُهَا ؟ فَقُلْ مَعْرِفَتُ الْعَبْدِ رَبَّهُ , وَدِيْنَهُ , وَنَبِيَّهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّمَ. فَإِذَا قِيْلَ لَكَ : مَنْ رَبُّكَ؟ فَقُلْ : رَبِّيَ اللهُ الَّذِي رَبَّانِي وَ رَبَّ جَمِيْعَ الْعَالَمِيْنَ بِنِعَمِهِ , وَهُوَ مَعْبُودِي لَيسَ لِي مَعْبُودٌ سِوَاهُ , وَدَلِيلُ قَولُهُ تَعَالَى : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

Sana kişinin bilmesi gereken üç prensip nedir diye sorulursa? De ki, kulun Rabbini bilmesi, dinini bilmesi ve Peygamberi Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmesidir.

YAZARIN İKİ ÖĞRETİM TAKTİĞİ

Burada yazar iki öğretim taktiği kullandı. İlkinden son dersimizde bahsetmiştik. Bu kitabın kalbine soru-cevap yöntemi ile giriş yaptığından bahsetmiştik. Yöntem ve stil değiştirmek için bir taktik olduğunu ve muhatabın konuştuğumuz konuya dikkatini çekmek için olduğunu söylemiştim. Ancak dahası ben kişinin kabirde sorgulanacağı sualler olduğu için yazarın bu yönteme başvurduğuna inanıyorum, yani soru cevap şeklinde giriş yapması uygun bir yöntem olacaktı.

Yazarın yazımında kullandığı ikinci yöntemi genel olarak yanıt vermesidir – Rabbin, dinin ve Peygamberin. Kısa ve öz ve daha sonraki paragrafta bu üç prensibin her birini detayları ile tekrarladı. Bu yazı stilide hem İngilizce hem de Arabça bilinen bir yazım tarzıdır. Dikkat çekmek için kullanılan bir yazım metodudur. Kısa bir özet ver ve sonra ayrıntılara gir. İngilizce de bile güzel yazılmış bir makale şemasına bakarsanız genel bir başlangıçla başlandığını ve daha sonra ki paragraflarda detaylara girildi-

ğini görürsünüz. Bir özetle okurun dikkatini çekerseniz yönlendirirsiniz ve sonra ayrıntılara girersiniz. Yazar da burada aynı yöntemi kullandı ilk önce *El Usuul El Selaase*'yi özetle verdi ve daha sonra ayrıntılarına girdi.

NEDEN SORUYU SORANDAN BAHSEDİLMEDİ?

Yazar dedi;

فَإِذَا قِيْلَ لَكَ

Eğer sana sorulursa, burada soruyu soran kimdir? Bu soruyu bize soran kimdir? Yazar bunu belirtmedi. Yazar failden bahsetmedi neden? İki nedenle, birincisi burada önemli olan soran değil cevabın kendisidir. Mesele cevaptır. İkincisi bazı meseleler vardır soru sorana bağlıdır ancak burada aynı durum söz konusu değildir. Bu meselede cevap soruyu sorana bağlı değildir. Soruyu soran herhangi biri olabilir. Yanıt soruyu sorana bağlı olmadığı için soruyu soranı müphem bırakmak çok uygundur. Soruyu soran ebeveynleriniz olabilir, bir melek olabilir, Allah'ın Elçisi olabilir vs. Soruyu soran herhangi biri olabilir, önemli değildir. Bu mesele de cevap daima aynı cevap olacaktır bu yüzden soruyu kimin sorduğu önemli değildir.

ÜÇ PRENSİP

Yazar dedi;

الثَّلَاثَةُ

Es Selaasetu- 'Elim Lam – (ال) bilinen üç mesele demektir. Konuşmacının ve dinleyicinin durumsal bağlamında bilinen bir şeye atıfta bulunulmaktadır. Eğer size *elif lam* takısını kullanarak Arabça El Mescide gittim dersem, sizinle benim aramızda sohbetlerimizde bilinen bir mescidi kastettiğimi anlarsınız. Yine size El Kitap dersem otomatikman bunun Kur'an olduğunu veya elinizde mevcut olan bilinen bir kitaptan bahsettiğimi anlarsınız. Yani, yazar ile aramızdaki durumsal bağlamdan yazarın üç temel prensipten bahsettiğini anlıyoruz.(popüler olan ve iyi bilinen prensipler)

DİNDEKİ TEMEL PRENSİPLER SADECE BU ÜÇ PRENSİP DEĞİLDİR

Bunlar dinin temelini oluşturan üç prensiptir. Şimdi dindeki temel prensiplerin sadece bu üç prensiple sınırlı olmadığını anlamanız gerekiyor çünkü İslam'ın üçten fazla temel prensibi vardır. Örneğin ileride anlatacağımız Meleklere ve Peygamberlere iman etmek gibi. Bunlar prensiplerdir ancak buradaki üç prensibin yan kollarıdır. Dolayısıyla İslam'da bu üç temel prensibin haricinde olan temel prensipler de vardır.

İşlediğimiz bu prensiplerde aslında diğer prensipler gibidir ancak aralarındaki fark, bu prensiplerin ana prensipler gibi olmasıdır diğer prensiplere gelince bir şekilde bu üç prensibin kollarıdır. İlk soruyu ele alalım, Allah'ı bilmek, Allah'ı Tevhidle bilmek, Birlemek diğer tüm prensip ve meselelerin başıdır. Örneğin Meleklere iman etmek, Peygamberlere iman etmek gibi prensiplerimiz de vardır. Bunlar prensiptir ancak Allah'a (subhanehu ve teala) iman etme ana prensibi olmadan faydasız olurlar. Dolayısıyla üzerinde durduğumuz üç prensibin haricinde de prensipler vardır ancak diğer prensipler ya bu üç prensibin kollarıdır veya bu üç prensibe tabiidirler.

Sonraki kelime *Asl* ve çoğulu *Usuul*. Son derste dediğimiz gibi diğer meselelerin üzerine bina edildiği temel demektir, tıpkı bir duvarın temeli gibi.

BU PRENSİPLERİ BİLMEK VACİBTİR

الَّتِي يَجِبُ

Yani kişinin bilmesi bir gerekliliktir demektir. Kişi bilmelidir demektir. Bu üç prensiple ilgili hüküm onların bilinmek zorunda olduğudur. Bu sıradan bir vacibte değildir, vacibin zirvesidir.

عَلَى الْإِنْسَانِ

Bir kişi bilmelidir, bilmek zorundadır. *El İnsan* – zattır, herhangi bir kişi-

dir, insandır. Müslüman, Kâfir ve Cinndir. İslam prensiplerine çağrı(Tevhid çağrısı) icma ile Müslüman, Kâfir ve Cinnlere yöneliktir.

مَعْرِفَتُهَا

İnsanın bilmesi üzerine vacib olan prensiplerdir. *Ma'rife* bilmek demektir(bilgi).

BU *MA'RİFE*Yİ ELDE ETMENİN YÖNTEMİ NEDİR?

Şimdi burada dikkatinizi bana verin. Yazar bu üç meseleyi bilmeliyiz dedi ancak bize nasıl bilmemizi söylemedi. Bu *ma'rife*yi elde etmenin yöntemi nedir? Belki kitabı kısa tutmak için veya bahsetmediği diğer bazı nedenlerden dolayı bundan bahsetmedi ancak soru sormak, okumak, dinlemek veya diğerleri ile birlikte oturmak vs. olabilir. Nitekim bazı meseleler fıtridir ve bazıları aklidir.

MA'RİFE İNANÇ VE AMELİ İÇERİR

Yazar üç meseleyi bilin dedi. Peki, sadece bilmek yeterli midir? *Ma'rife*nin iki koşulu vardır. Birincisi bilmektir ve iki numara ameldir ve *Ma'rife* için gerekli temeldir. Vallahi İmam Muhammed İbn Abdulvahhab'ın kitabında bil dediği meseleleri okudum, onları biliyorum, hepsi bu kadar diyemezsiniz. Böyle derseniz İrca-Mürcie'nin yolunu izlemiş olursunuz. Yazar, bilakis bu meseleleri bilmek zorundasınız derken bu sözü onlara inanmayı ve onlara göre amel yapmayı da içerir. *Ma'rife*nin(inanmak ve ona göre amel etmek) bir meyvesi olmazsa, ortada bir *Ma'rife* de yoktur. Eğer ilim-bilgi amel meyvesini üretmiyorsa o takdirde faydasızdır. Kişi inancına göre hareket etmeli, kanun ve kurallarına boyun eğmeli ve teslim olmalıdır.

Firavun, Rabbini biliyordu keza Şeytan da, ancak salt bilgileri onlara herhangi bir fayda getirmedi. Hiçbir faydası olmadı. Burada *Ma'rife* ilme(-bilgi) eşittir. Bilmektir, bilgidir. Kalbinize yerleşir ancak meyveleri amel şeklinde bedenin organlarında görülmelidir. *Ma'rife*nin amelde görünümü emirlere uymak, Allah'ın Şeriatı'na boyun eğmek ve Allah'ın emirle-

rine tabii olmak gibidir. Eğer sadece sualleri bilmek kabir testinden geçmek için yeterli olacak olsaydı o takdirde Şeytan +A not alırdı çünkü Kur'an da o ne dedi;

قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِي اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

"Dedi ki: Rabbim onların diriltileceği güne kadar bana mühlet ver."(-Hicr: 36)

Dolayısıyla sadece bu meseleleri bilmek yeterli olsaydı, Şeytan onları bilir. Burada bilmek vardır, burada inanmak vardır ve burada onlar üzerine amel etmek vardır ve her üçünü de ihtiyacınız vardır.

Kitabın Birinci Bölümünde bu konuyu işlemiştik. Yazarın Bölüm Bir'de bahsettiği bilinmesi gereken dört temel giriş meselesini işledik ve bunun bir parçası şuydu;

اِلَّا الَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

"İman edenler ve salih amel işleyenler..."(Asr: 3)

Yani biliyorsun, inanıyorsun ve uyguluyorsun. Eğer kişi Ahiret hayatının ilk engelinde karşılaşacağı sorulardan geçmek istiyorsa(kabir sorgusu) ona göre hareket etmesi ve ona inanması gerekiyor. Kişinin Tevhiddeki başarı seviyesi bu Dünya ve Ahiret hayatında başarı seviyesi olacaktır.

Kur'an da başarı seviyesi ve ölçüsü nedir bakalım;

اَلَّذينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُّوا ايمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

"Onlar ki iman ederler ve imanlarına zulüm karıştırmazlar. İşte emniyet-güven onlar içindedir ve onlar hidayete erenlerdir."(En'am: 82)

O iman edenler İmanlarını Zulümle ile lekelemediler. Elbette burada Zu-

lüm Şirktir. Siz imanınızı kemale erdiyorsunuz ve her iki dünyada tam emana yani güvenliğe-emniyete kavuşuyorsunuz. Ve bunun da üstünde Hidayette olmak vardır? Kim için? Kusuru, eksikliği noksanlığı olmadan tam Tevhid ile gelenlere. Bu yüzden Tevhiddeki kusurlar, eksiklikler Eman ve Hidayet (güvenlik ve hidayet) dozajını düşürür demektir.

MA'RİFE NİN ANLAMI

MA'RİFE ALLAH İÇİN KULLANILMAZ

Şimdi yazar *Ma'rife* kelimesini kullandı. *Ma'rife* yi ilim(bilgi) olarak tanımladık. Arabça, bilgiye çok benzerdir. *Ma'rife* ve İlim çok benzerdir. Bununla birlikte, aklınızda tutmanız gereken ayrıntılı dilbilimsel farklılıklar vardır. İlki bizim için, yani yaratılanlar için beni ve sizi *Ma'rife* olarak tanımlayabilirsiniz. Eğer bir şeyi biliyorsak tıpkı yazarın burada bahsettiği gibi *Ma'rife* olarak tanımlayabiliriz. Allah(subhanehu ve teala) içinse *Ma'rife* kullanmazsınız. Allah'ın sıfatlarını tanımlarken *Ma'rife* kelimesini kullanmazsınız. Neden? Çünkü *Ma'rife* bir şeyi öğrendiniz demektir yani öncesinde o şeyden cahildiniz, sonradan öğrendiniz demektir. Yani kişi o bilgiden cahildi ve sonradan öğrendi yani *Ma'rife* sahibi oldu. Bu yüzden *Ma'rife* sözünü Allah için kullanamazsınız.

Ma'rife yerine Allah'ın bir sıfatı olarak İlim sözcüğü kullanılır. Nasıl yani? Oysa bazen ilim daha önce cahil olan birine atfende kullanılır. Tıpkı bugün olduğu gibi dediniz- yaptığımız meselelerde bilmeyen veya daha önce cahili olan sizler şimdi ilim sahibi oldunuz gibi. Evet doğrudur ancak İlim sözcüğünü Allah için kullandığımızda ise öncesinde cehalet söz konusu değildir. Yaratılanlara gelince, biz öncesinde bizim için öncesinde cehaletle birlikte ilim sözcüğü kullanılabilir. Ancak *Ma'rife* sözcüğünü Allah için kullanamazsınız çünkü *Ma'rife* sözcüğünün tanımı öncesinde cehalet olduğuna refere eder. Bu yüzden Allah *ma'rife* sahibidir diyemezsiniz. Allah ilim sahibidir. Neden? Çünkü öncesinde cehalet yoktur. İnsanlar-cinnler içinde hem *Ma'rife* hem İlmin öncesinde cehalet söz konusu olabilir ve her ikisi içinde kullanılabilir.

Tekrar edeyim. *Ma'rife* ve İlim her ikisi de bilgi-bilmek demektir. Biz insanlar için her iki terimde birbirinin yerine kullanılabilir. Yani, Ahmed ilim sahibidir diyebilirsiniz ve bu güzel bir kullanımdır. Yine Ahmed *ma'rife* sahibidir diyebilirsiniz ve bu da güzel bir kullanımdır ve bende aynı şeyleri sizin için söyleyebilirim. *Ma'rife* sözcüğü daha önce bilmediğin bir şeyi öğrendin demektir. Bu biz insanlar içindir. Ancak siz Allah *ma'rife* sahibidir diyemezsiniz çünkü Allah'ın İlmi sonsuzdur. Öncesinde bir cehalet söz konusu değildir, *MaazAllah*.

Allah ile ilim sözcüğünü kullanırız. Yani *İlmullah, Ma'ri'fetullah* değil. Neden? İlim bizim için *Ma'rife*ye benzeyebilir yani öncesine cehalet eşlik edebilir, yani her iki terim insanlar için kullanılabilir. Ancak İlim, *Ma'rife* gibi değildir, İlmin bir başka tanımı daha vardır ki buna göre öncesinde mutlaka bir cehalet olması gerekli değildir. Bu yüzden biz Allah'tan bahsederken ilim sözcüğünü kullanırız. İnsanlara gelince ilim *Ma'rife* anlamına da gelebilir yani öncesinde cahil olduğun bir şeyde bilgi sahibi olmak anlamına gelebilir. Allah hakkında konuşurken İlmin öncesinde herhangi bir cehaletin olmadığı tanımı kullanılır. Çünkü İlmin tanımında bu vardır ancak *Ma'rife*nin tanımında yoktur *Ma'rife* sahibi olmak öncesinde mutlak bir cehaleti gerektirir.

MA'RİFE KUR'ANDA GENELLİKLE KÖTÜLEME BAĞLAMINDA KULLANILIR

Ma'rife sözcüğü hakkında bir diğer nükte *Ma'rife* nin Kur'an da çoğunlukla birisini kötüleme, yerme bağlamında kullanılmasıdır. Bir çeşit kötülenen, yerilen biri bağlamında kullanılır. Örneğin Kur'an da hakkı, gerçeği inkâr eden insanlardan bahsettikten sonra gelir. Şöyle ki;

اَلَّذينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَاءَهُمْ اَلَّذينَ خَسِرُّوا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

"O kendilerine kitap verilenler onu kendi oğullarını bildikleri gibi bilirler. Kendilerini hüsrana uğratanlar; işte onlar inanmayanlar-

dır...”(En’am: 20)

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَاَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ

“Onlar Allah’ın nimetlerini biliyorlar sonra onu inkâr ediyorlar ve onların çoğunluğu kâfirlerdir-inkâr edenlerdir.”(Nahl: 83)

Yerilen, kötülenen insanlar hakkında konuşurken Allah(subhanehu ve teala) *ma’rife* (bilmek) sözünü kullandı. Bu ve benzeri ayetlerde Allah(-subhanehu ve teala) onların hakikati biliyor olduğunu ve reddediyor olduklarını söyledi. Yüce Allah bu ayetler de ilim sözcüğü de kullanılabilir olmasına karşın ilim sözcüğü yerine *ma’rife* sözcüğünü kullandı. Dolayısıyla İlim ve *Ma’rife* arasında hassas bir farklılık vardır ve o da *Ma’rife* sözcüğünün Kur’an da genelde kötüleme bağlamında kullanılmasıdır. Evet, *ma’rife* sözü Kur’an ve ayrıca Hadis’te çoğunlukla yerilme, kötülenme bağlamında kullanılır, ama her zaman değil. Bununla birlikte ilim ise genelde, çoğunlukla övgü bağlamında kullanılır.

Sahihi Müslim’de yeralan bir hadistir, İbn Abbas(radiyallahu anhuma) rivayetlerden birinde aktardı;

أن النبي صلَى الله عليه و سلّم قال لمعاذ لما أرسله لليمن : فليكن أوّل ما تدعوهم إليه أن يعرفوا الله

Nebi(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz’ı Yemen’e gönderirken dedi: *“Onları ilk çağıracağın şey Allah’ı Tevhid ile bilmek olmalıdır.”*

فإن هم عرفوا الله , فأخبرهم أن الله افترض عليهم خمس صلوات

“Eğer kabul ederlerse, onlara günde beş vakit namazın üzerlerine farz olduğunu bildir...”

Hadisten daha önce bahsetmiştik, ancak bu rivayetlerden birinde Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Muaz’ı Yemen’e gönderdiğinde onlara *Mari’fetullah*ı öğretmesini söyledi. Yani İlim yerine *Ma’rife* sözcü-

ğünü kullandı. Eğer onlar *Mar'ifetullah* sahibi olursa onlara günde beş vakit namazın üzerlerine farz olduğunu bildir, dedi şeklindedir.

Bizim burada dikkat edeceğimiz nokta Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) bir övgü bağlamında *Ma'rife* sözcüğünü kullanmasıdır, neden? Biz henüz biraz önce *Ma'rife* sözcüğünün genellikle kötüleme bağlamında kullanıldığını ama her zaman böyle olması gerekli değildir, dedik. Dolayısıyla *Ma'rife* sözcüğü bu Hadiste olduğu gibi övgü bağlamında da kullanılabilir ve bu istisnalardan biridir. İşte bu yüzden yazar bu bağlamda bu cümlede ilim yerine *ma'rife* sözcüğünü kullandı ve burada *ma'rife* kullandığı için yazara itiraz etmenin bir nedeni yoktur. Yazarın bu cümlesinde ilim yerine *ma'rife* kullanmasında yanlış olan bir şey yoktur, çünkü *ma'rife* bazen övgü bağlamında da kullanılabilir. İlim içinde tam tersi geçerlidir yani genelde övgü bağlamında kullanılır ancak bazen olumsuz bir bağlamda kullanılabilir.

BU MESELEDE ŞÜPHEYE YER YOKTUR

Devam edelim, yazar dedi;

فَقُلْ

Size bu sorular sorulduğunda, şöyle deyin ve kararlı bir şekilde söyleyin. Yanıtınız kesin olsun ve yanıtınıza olan inancınız kalpte kesin olsun. Yani net ve kesin olmalısınız. Bu meselede şüpheye yer yoktur.

Allah, Kur'an da buyurdu;

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا

"Müminler ancak o kimselerdir ki Allah'a ve Rasulüne iman ederler sonra şüphe etmezler..."(Hucurat: 15)

فَقُلْ مَعْرِفَتُ الْعَبْدِ رَبَّهُ

O takdirde de ki, kulun Rabbini bilmesidir.

Yani yanıtınızda ve inancınızda kesin olun.

KULLUĞUN İKİ ÇEŞİDİ VARDIR

مَعْرِفَتُ الْعَبْدِ

Kulun Rabbini bilmesidir. Hangi kul? İki tür kulluk vardır- birincisi cebri kulluktur ve diğeri iradi kulluktur.

CEBRİ KULLUK

اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اِلَّآ اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا

"Göklerde ve yerde olanın tümü ancak Rahman'a kul olarak gelirler."(Meryem: 93)

Yani göklerde ve yerde bulunan her şey cebren Allah'a kul olarak gelirler.

İRADİ VEYA SEÇİME DAYALI KULLUK

Ve sonra Allah'ın kişiye yapmasını söylediği ve kişinin iradi seçimine bıraktığı kulluk vardır. Yani (عبودية الطاعة والامتثال)- *ubuudiyetil taati ve imtisaal* – itaat ve boyun eğme kulluğu. Furkan Suresi'nde bu kulluğun özellikleri verilmiştir;

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْاَرْضِ هَوْنًا وَاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَمًا

"Ve Rahman'ın kulları o kimselerdir ki yeryüzünde mütevazı olarak yürürler ve cahiller kendilerine sataştığında onlara selametle derler."(-Furkan: 63)

Bu inananların seçimine dayalı kulluk türüdür çünkü böyle yapmayı seçenler onlardır. Kabir suallerine cevap verenler ve o cevapları hayatlarında yaşayanlar elbette ikinci kategoride ki kulluktur ve biz onlar arasında

olmak için Allah'a dua ederiz.

ÖZETLE ÜÇ PRENSİP

BİRİNCİ PRENSİP

KABİRDEKİ SORGU TESTİ SADECE RUBUBİYET TESTİ MİDİR?

مَعْرِفَتُ الْعَبْدِ رَبَّهُ

Kulun Rabbini bilmesidir.

Bu Rububiyete atıftır, ayrıca size *Men Rabbuke*? Diye sorulacaktır sadece Rablikle yani Rububiyetle ilgili bir mesele midir? Kabir testi sadece Rablikle ilgili bir test midir? Çünkü Hadiste *Men Rabbuke*? Diye sorulacağı yani Rabbin kimdir? Diye sorulacağı belirtiliyor. *Rabb*, Rububiyet, Rablik. Soru sadece Rububiyete ilişkin görünüyor peki Ulûhiyet ne olacak? İbadetlerimizi sadece Allah'a yapmak demek olan Ulûhiyet meselesi ne olacak? Eğer biz sadece Rububiyet ile test edilecek olsaydık, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) muhalif ve karşıt olan Kureyş testi geçerdi çünkü Kur'an da Kureyşlilerin Rububiyete inandıkları açık bir şekilde ifade edildi. Aslında, birçok ayette Allah(subhanehu ve teala) Kureyşlilerin Rabliğe-Rububiyete olan inançlarını onları Ulûhiyete inanmaya ikna etmek için kullandı. Eğer Kabir sorgusu sadece Rububiyeti bilmekle sınırlı olsaydı o takdirde sadece Kureyşliler değil Şeytan da testi geçerdi.

قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِي اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

"(Şeytan)Dedi: Rabbim onların diriltileceği güne kadar bana mühlet ver."(Hicr: 36)

Şeytan, Rabbim sözünü kullandı.

Kabirde *Men Rabbuke*? Rabbin kimdir? Diye size sorulacak Rabb, Ru-

bubiyetten gelir. Kelimenin tam anlamıyla Rububiyet'in Rabbi ise o takdirde herkes Kabir sorgusundan başarılı bir şekilde geçecektir çünkü Kureyşin Kâfirlerinin bile bu konuda bir sorunu yoktur. Bu yüzden Allah buyurdu;

وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

"Onların çoğu ancak ortak koşarak Allah'a iman ediyorlar."(Yusuf: 106)

Yani onlar Rububiyet Tevhidine inanıyorlar. Hadiste Rabbimizin kim olduğu hakkında sorgulanacağımız söyleniyor ki bu Rububiyettir. Bu, Ebu Cehil'in Kabirdeki sorgudan başarı bir şekilde geçeceği anlamına mı gelir? Bu soruya cevap vermeye çalışayım.

ULÛHİYET, RUBUBİYETİ İÇERİR VE RUBUBİYET ULÛHİYETİ GEREKTİRİR

Ele aldığımız hadiste (*Men Rabbuke*) Rububiyettir, ayrıca Ulûhiyeti de gerektirir. Hatırlayın daha önce Rububiyetin, Ulûhiyeti gerektirdiğini söyledik. Burada Rububiyet, Ulûhiyeti gerektirir. Nasıl? Allah'ın Kur'an da ne dediğine bakın;

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ

"Eğer onlara gökleri kim yarattı diye soracak olursan onlar kesinlikle Allah diyeceklerdir..."(Zümer: 38)

Dolayısıyla onlar Rububiyet Tevhidine inanıyorlar.

Daha sonra ayetin devamında Allah belirtti;

قُلْ اَفَرَاَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَنِيَ اللّٰهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّه اَوْ اَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِه

قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ

"De ki: Haber verin, Allah'tan başka çağırdıklarınız, eğer Allah bana bir zarar vermeyi dilerse onlar O'nun zararını kaldırabilirler mi? Veya Allah benim için bir rahmet dilerse, onlar O'nun rahmetini tutabilirler mi? Deki: Allah bana yeter, tevekkül edecek olanlar O'na tevekkül etsinler."(Zümer: 38)

Diğer birçok ayetlerde Allah onlara eğer Tevhidin ilk bölümü olan Rububiyete inandığınızı söylüyorsanız (yani Öldüren-Dirilten, Yaratan ve Rızık Veren-İşleri Yürüten vb. O olduğuna inanıyorsanız)o takdirde bunun gerektirdiği Tevhidin ikinci kısmı Ulûhiyete de inanmalısınız diyor.(yani ibadetlerin tüm şeklini sadece Allah'a yapmak)

Bu bahsettiğim ayeti ve tıpkı bu ayette olduğu gibi Kur'anın başından sonuna Allah'ın Rububiyet hakkında konuşarak eğer Rububiyete iman ediyorsanız o takdirde Ulûhiyete de iman etmeniz gerekmektedir şeklindeki sözlerini açıklayacak bir senaryodan bahsedeceğim. Diyelim bana 100 dolar verdiniz. Yani bana 100 doları veren sizsiniz ve bende bu parayı sizden aldığımı kabul ediyorum ancak bunun için gidip başka bir şahsa teşekkür ediyorum. Gidip ona sana teşekkür ederim, benim için büyük bir iyilikte bulundun diyorum. Allah en üstün örneğe sahiptir. O verir, rızıklandırır, korur, işleri yürütür sonra kişi gider ibadetini veya ibadetinin bir bölümünü Allah'ın dışındakilere yönlendirir. Oysa Rububiyet, Ulûhiyeti gerekli kılar, mecbur kılar. Kişi Ulûhiyeti mükemmel yerine getirirse bu Rububiyeti de mükemmel yerine getirdiği, Rububiyeti de içerdiği demektir, nasıl? Sen bana 100 dolar verdiğin için ben sana teşekkür edersem, bana 100 dolar veren kişiye teşekkür etmiş olurum. Benzer şekilde kişi ibadetinin tüm şekillerini sadece Allah'a yöneltirse, Rububiyeti de yerine getirmiş olur. Yani böyle yapan bir kişi Allah'ın *Rabb* olduğunu da genel olarak kabul etmiş demektir. Bir olan Allah'a ibadet eden ve ibadetini Rabbine yönelten bir kişi Allah'ın Yaratan ve Rızıkveren olduğunu da teyit etmiştir.

AMAÇ VE NİYETE ULÛHİYET DÂHİL EDİLİR

Şimdi asıl meselemize dönelim, kabir suallerinden biri Rabbin kimdir? Hepimizin geçmek zorunda olduğu ilk engel bu olacaktır- üç temel prensibin birincisi. Ulûhiyeti de içermek zorundadır. Zaten *Rabb* (Rububiyet) sözü Ulûhiyeti de içerir, nasıl? Niçin ve nasıl? Her şeyden önce bazen Ulûhiyet amaç ve niyetle bu gibi konulara dâhil edilir. Genel olarak amaç ve niyetle biliyoruz. Allah Rasulü(sallallahu aleyhi ve sellem) Tevhidi öğretmek için gönderildi ve Kureyş ile mücadelesi Ulûhiyetti. Siz kabirde sadece Rububiyetten sorgulanacağınızı ve Ulûhiyetten sorgulanmayacağınızı mı düşünüyorsunuz? Ve imtihanı Rububiyetle geçeceğiz, öyle mi?

Bazı âlimler, Rububiyet bahsedildiğinde, buna Ulûhiyette amaç ve niyetle dâhildir dediler, çünkü buradaki kural dediğimiz gibi Rububiyetin, Ulûhiyeti de gerektirdiğidir. Rububiyet, Ulûhiyet inancını da gerektirir, bu yüzden kabirde *Men Rabbuke*? Rabbin kimdir? Sorusunun içine dâhil olacaktır. Allah, Rasulünü(sallallahu aleyhi ve sellem) elbette boş bir Ulûhiyet ile göndermedi.

RUBUBİYET VE ULÛHİYET, İMAN VE İSLAM'A BENZER

Diğer bazı âlimler aynı şeyi ancak farklı bir şekilde söylediler. Bu konuda ikinci düşünce yine kabir sorgusunda Ulûhiyetin, Rububiyet'e dâhil olduğudur ancak bu düşüncede farklı bir bakış açısı söz konusudur. Onlar, Rububiyet ve Ulûhiyet terimlerinin İman ve İslam terimleri gibi olduğunu söylediler. Rububiyet ve Ulûhiyet nasıl İman ve İslam'a benziyor? İman ve İslam terimlerine gelince, ne zaman İslam ve İman bir cümlede veya açıklamada birlikte kullanırlarsa (Hadis veya Ayette) her birinin bağımsız bir manası vardır. Ancak ayrılırlarsa(yani İman veya İslam bir ayet ve hadiste tek başına zikredilirlerse) o zaman İman İslam'ı ve İslam'da İmanı içerecektir. İmanın şartlarından bahsedeceğimiz zaman inşa'Allah bu konudan bahsedeceğiz, ancak İman ve İslam hakkında kural budur.

Dolayısıyla Âlimler aynı kuralın Rububiyet ve Ulûhiyet içinde geçerli olduğunu söylediler. Bir cümlede İman ve İslam birlikte bahsederseniz veya Kur'an veya bir Hadiste birlikte bahsedildiklerini görürseniz İman kendi ayrıntılı manalarını içerir ve İslam'da kendi ayrıntılı manalarını içerir. Ancak Kur'an veya Hadiste İslam'ın tek başına veya İman'ın tek başına zikredildiğini görürseniz o zaman her ikisi bir diğerinin anlamını içerir. Âlimler aynı kuralın Rububiyet Tevhidi ve Ulûhiyet Tevhidi içinde geçerli olduğunu söylediler. Birlikte bahsedildiklerinde kendi özel anlamlarını taşırlar, birbirlerinden ayrı zikredildiklerinde bir diğerinin anlamını içerirler. Bu ele aldığımız Hadiste geçtiği gibi Rububiyetten tek başına bahsedildiğinde, Ulûhiyeti de içerdiğini söylediler. Tersi de doğrudur, yani Ulûhiyet tek başına zikredilirse, Rububiyeti de içerir. Örneğin, Allah söyledi;

اِنَّ الَّذينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ

"Rabbimiz Allah'tır diyenler sonra istikamet üzerine olanların üzerlerine melekler inecekler ve "korkmayın ve hüzünlenmeyin vaat edildiğiniz cennetle müjdelenin" diyeceklerdir.""(Fussilet: 30)

Ayet, Allah bizim Rabbimizdir diyenler ve ona uyanlar hakkındadır. *Rabbuna*, Rabbimiz demektir. İbadet hakkında burada bir şey yoktur. Bu ayette Ulûhiyetten bahsedilmiyor. Bu görüşte olan âlimler böyle ayetlerden bahsediyor.

Bir başka ayet;

فَاعْلَمْ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

"Bil ki, kesinlikle Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur..."(Muhammed: 19)

Bu, Ulûhiyettir. Burada ibadet yani Ulûhiyet tek başına bahsediliyor. An-

cak kurala göre Rububiyeti de içerir. Tıpkı İslam ve İman gibi, tıpkı Fakir ve Miskin gibi- hepsinde aynı kural geçerlidir.

KABİR SORGUSU ULÛHİYETİ DE İÇERİR

Neden bundan bahsettik? Kabirde Rabbin kimdir diye sorulduğunda, Hadiste Rububiyetten tek başına bahsediliyor ancak ibadeti de içerir. Yani Kabirde sadece Rububiyetten sorgulanmayacaksınız. Uluhiyetide içerir. Dolayısıyla Ulema, Ulûhiyetin nasıl dâhil olduğu konusunda iki görüştedir her ikisi de aynı noktaya çıkar yani kabirde *Men Rabbuke*? Denildiğinde Ulûhiyeti de içerecektir. Ulûhiyet ve Rububiyet üzerine kural sadece bu hadisle sınırlı değildir, diğer hadisler ve ayetler içinde geçerlidir(ister birlikte zikredilsinler ister ayrı ayrı). Eğer, *Men Rabbuke*? Sorusu sadece Rububiyetle ile ilgili olsaydı, Müşrikler, Muvahhidler, Şeytan ve herkes eşit olacaktır çünkü birçoğu Rububiyet Tevhidini kabul ediyor.

İKİNCİ PRENSİP

Şimdi ikinci prensibe geçiyoruz. Yazar dedi;

وَدِينَهُ

Kabirde sorgulanacağınız ikinci sual Dininiz hakkındadır. Bir bakıma Din ibadet ve itaat olarak tanımlanabilir. Neden? Çünkü dininiz demek kişinin yapmakla ve kaçınılması gereken şeyleri terk etmekle yükümlü olduklarınız şeyler demektir. Dolayısıyla zatında itaati gerektirir. Ve bu ibadettir. Siz Allah'a itaat ettiğinizde bu ibadet ettiğiniz demektir, böylece itaati Din olarak tanımlayabilirsiniz. Not, özet bağlamda üç prensipten bahsediyoruz. Bu sadece özet bir safhadır. İlerleyen paragraflarda yazar her birini ayrıntılı olarak ele alacaktır.

ÜÇÜNCÜ PRENSİP

Dinden sonra üçüncü olarak bahsetti;

وَنَبِيَّه مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّمَ

Üçüncü prensip Nebi Muhammed'dir(sallallahu aleyhi ve sellem). Neden üçüncü prensiptir? Çünkü kabirde sorgulanacağınız suallerden biridir. Kabirde sorgulanacağınız bir sual olduğu için bunun bir prensip olduğuna inanmanız sizin için daha iyi olacaktır.

Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) tıpkı diğer tüm Nebi-Rasuller gibi bu Dini öğrenmede bizimle Allah(subhanehu ve teala) arasındaki bir aracıdır. Bu dini öğretileri bizlere getiren Peygamberlerden birisidir. Allah insanları Kendisine ibadet etmesi için yarattı ve O'nu gözler idrak edemez. O bize gayb dır, bu nedenle O'nun bize dini iletmeleri ve öğretmeleri için elçilerini göndermesi temeldir. Bu yüzden dini metinler(ayet ve hadisler) ve aklın kanıtıyla elçiler göndermek bu evren için çok önemlidir ki böylece onlar bize rehberliği öğretebilsin. Biz gayba inanırız. Peygamberler olmadan ve bizim için çok daha önemlisi Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) olmadan Gayb ilmini veya bu Dinin bilgisini asla öğrenemezdik.

Peygamber önemlidir, bu yüzden kişinin kabrinde sorguya çekileceği temel prensiplerden biridir. Onun bize getirdiği Din önemlidir ve dolayısıyla bu bir temeldir. Kitap bir diğer önemli olan prensiptir ve Dinin bir parçasıdır. Elbette Allah'ın gönderdiği elçi ile birlikte gönderildikleri de bir prensiptir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmenin ve onun hayatını bilmenin önemi onu gönderinin öneminden gelir yani yalnız kendisine ibadet ettiğimiz Allah'tan(subhanehu ve teala) ve ayrıca onunla birlikte gönderilen mesajın öneminden gelir. O, Allah tarafından Şeriat ile gönderildi ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) üçüncü prensiptir.

Yazar üç temel prensiple alakalı kısa özetini burada noktalıyor ve bunun ardından bu üç prensibi tekrarlıyor ve her birinin biraz daha ayrıntılı değerlendiriyor. Bu yüzden şimdiye kadar yaptıklarımız aslında çok hızlı ve özet bir giriştir ve ayrıntıları gelecektir. Nitekim yazar ayrıntılara girmeye başlıyor.

AYRINTILARI İLE ÜÇ PRENSİP

BİRİNCİ PRENSİP

Yazar sözlerine devam ediyor;

فَإِذَا قِيلَ لَكَ : مَنْ رَبُّكَ؟ فَقُلْ : رَبِّيَ اللهُ

Sana sorulursa Rabbin kimdir? De ki: Rabbim Allah'tır.

FE EL FASİHE

فَإِذَا

Buradaki *Fe Fe el Fasihe*'dir (فاء الفصيحه). *El İfsaah Bi Ma'na El Beyaan* (الإفصاح بمعنى البيان)- Açıklayacı beyan edici *Fe* demektir. Bir soruyu açıklayacak cevaptır. Bu tür *Fe* (ف) bir açıklamanın geleceği demektir. Buradaki açıklama nedir? Size *Men Rabbuke*(Rabbin Kimdir?) diye sorulduğunda vereceğiniz cevaptır. Şimdi bunu açıklayacak.

RABBİN KİMDİR?

فَإِذَا قِيلَ

Size sorulursa. Biz yazarın soruyu sorandan bahsetmediğini çünkü önemli olanın cevap olduğunu söyledik yani mesele soruyu soran değildir, cevabın kendisidir. Soruyu kim sorarsa sorsun fark etmez cevap hep aynı olacaktır.

فَإِذَا قِيلَ لَكَ : مَنْ رَبُّكَ؟

Size Rabbiniz kimdir diye sorulursa? Biz bu sualde Rububiyet Tevhidi içine ibadetin yani Ulûhiyetinde dâhil olduğunu tesis ettik. Rabbin kimdir seni yaratan, sana hayat veren, sana imkânlar veren, sana rızık veren ve senin tüm ihtiyaçlarını karşılayan kimdir demektir.

BU SORUYU KÜÇÜMSEMEYİN

مَنْ رَبُّكَ؟

Bu basit bir sorudur ve birçok insan bunda ne var ben biliyorum, hadi başka soruya geçelim der. Aslında bunun basit olduğunu ve gündüz-gece *Elhamdulillah* demeye değer bir şey olduğuna inanırsınız ki Allah sizi bu basit soruya yönlendirmiştir. Aslında bu doğrudur Rabbin kimdir? Basit bir sorudur. Sizin ve benim için Allah'ın lütfu gereği bunun basit bir soru olduğuna inanırız bunu biliriz ve Allah'a duamız bizi bu durumda sabit kılmasını isteriz. Ancak bu soruya olan aşikâr inancı – kitleler ve milyonlar bilmiyor ne de buna inanıyor!

Allah dedi;

وَمَآ اٰمَنَ مَعَهٗٓ اِلَّا قَلِيلٌ

"...Onunla birlikte çok azı hariç iman etmediler..."(Hud: 40)

Sadece birkaç kişi iman etti. Milyonlar iman etmiyor.

وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ

"Yeryüzündeki insanların çoğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar..."(En'am: 116)

Çoğunluk sizi hakk yoldan saptıracaktır.

وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

"Onların çoğunluğu ancak şirk-ortak koşarak Allah'a iman ederler."(-Yusuf: 106)

Çoğunluk iman etmiyor ancak şirk koşarak iman ediyor.

وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ

"...Kullarımdan şükredenler çok azdır."(Sebe: 13)

وَاِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْخُلَطَآءِ لَيَبْغي بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ اِلَّا الَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَليلٌ مَا هُمْ

"...Gerçekten ortakların çoğu birbirlerinin haklarına tecavüz ederler iman eden ve salih ameller işleyenler hariç ve onlarda çok azdırlar..."(-Sad: 24)

Evet, bu basit bir sorudur. *Elhamdulillah* biz buna inanıyoruz. Bunlar çoğunluğun inanmadığını veya hakkı kabul etmediğini veya hakkı reddettiğini belirten bazı ayetlerdir. Dolayısıyla bu basit testten başarı ile çıktığımızda sakın bu testi küçümsemeyin ve *Elhamdulillah summe elhamdulillah summe elhamdulillah* biz buna inanıyoruz ve Ya Allah bizi bu yol üzerinde sabit kıl deyin.

RABBIN TANIMI

Rabbın tanımına bakalım. Daha doğrusu (الرب) *Er Rabb* ne demektir, bakalım.

BİRŞEYLERİN SAHİBİ VEYA BİRŞEYLERİ KONTROL EDEN

Burada *Elif Lam* takısını (ال) yani belirlilik takısını çıkarırsanız o takdirde bir şeyi kontrol edenin veya bir şeyi yönetenin sahibi demektir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) doğduğu yıl Kâbe'yi yok etmek için gelenlerle ilgili meşhur Hadisteki gibidir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) dedesi ona yani Ebrehe'ye şunları söyledi;

أَنا رَبُّ الإِبِلِ وَلِلْبَيْتِ رَب يَحْمِيهِ

"Ben develerin sahibiyim, beytin-Ka'benin sahibi onu koruyacaktır."

TERBİYE EDER-BESLER VEYA YETİŞTİRİR

Er Rabb (تربية)- terbiye- terbiye etmek, eğitmekten, beslemekten gelir.

Allah Lütfü ve İnayeti ile bizi ve tüm yaratıklarını terbiye eder, besler, yetiştirir. Dolayısıyla *Er Rabb* ismi terbiyeden gelir. Kök sözcüğü (المربي) – *el murabiy*'dir. Neredeyse tüm dilbilimsel tanımı bu kelimeye atıfta bulunur. Yetiştirmek, büyütmek veya İngilizce en doğru sözcük muhtemelen beslemektir. *Rabb* kelimesi bizi korumayı, Efendi Olmak, İşleri Yürüten Olmak, Rızkı Veren Olmak ve Bizi terbiye eden olmayı içerir. Adım adım yetiştirmek demektir. Allah başlangıçtan sona her şeyimizde bizi adım adım büyüttü, yetiştirdi.

O'nun bizi terbiye etmesinin en güzel ve en onurlu şekli bizi uyarmak ve müjdelemek için Elçiler göndermiş olmasıdır.

قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِه فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ

"De ki: Allah'ın bol ihsanı ve lütfuyla yalnız bunlarla sevinip ferahlasınlar. Bu, onların topladıklarından hayırlıdır."(Yunus: 58)

Bu, Allah'ın bize verdiği en güzel rızıklardan biridir. En iyi, en saf, en temiz en mübarek ve en bereketli rızıklardan-nimetlerden biri Allah'ın bizi Tevhidle beslemesidir. Bu Terbiyenin bir parçasıdır. Şayet bu dünyada her şeyi yitirseniz ancak *Men Rabbuke* konusunda hakk yolda olmanız durumunda aslında her şeye sahipsiniz demektir. Eğer bu dünyada her şeye sahip olsanız ancak *Men Rabbuke* konusunda batıl yol üzerinde olmanız durumunda aslında hiçbir şeyiniz yok demektir. Bu durumda hiçbir kazancı olmayan tam bir kaybedensiniz demektir. Ancak ekmek kırıntıları ve bir miktar su ile hayatınızı sürdürüyor ve *Men Rabbuke* konusunda hakk yol üzerinde iseniz her şeye sahipsiniz demektir.

فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقٰى

"...Kim benim hidayetime uyarsa, ne sapar ne de sıkıntıya düşer."(Taha: 123)

Lüks bir hayata sahipsiniz, en güzel şatolarda oturuyorsunuz ve en iyi restoranlarda yemek yiyorsunuz ancak Tevhid inancına sahip değilseniz, tüm bunlar size sefalete dönüşecektir.

وَمَنْ اَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَاِنَّ لَهُ مَعيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَعْمٰى

"Kim Benim zikrimden yüz çevirirse, artık onun için sıkıntılı bir geçim vardır. Kıyamet gününde de onu kör olarak haşrederiz."(Taha: 124)

Her kim Benim zikrimden(Tevhid'den) yüz çevirirse, gerçekten o kişi için sıkıntılı bir geçim olacaktır ve kıyamet gününde de kör olarak haşredilecektir.

ALLAH ÂLEMLERİ BESLER-NİMETLENDİRİR

Men Rabbuke konusuna geri dönersek, *Er Rabb* ayrıca Allah'ın bize fiziki bedenlerimizi, kabiliyetlerimizi, arzularımızı, düşüncelerimizi, aklımızı ve fazlasını lütfetmesi demektir. Allah'ın bize olan nimetlerini saymaya kalksak sayamayız. Sadece bireysel olanlar işin küçük bir parçasıdır, kâinata olan nimetler yanında. Allah, âlemleri terbiye eder, besler, işlerini yürütür. Allah ayrıca kâinat için seçimler yapar;

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَّاءُ وَيَخْتَارُ

"Ve senin Rabbin dilediğini yaratır ve seçer..."(Kasas: 68)

Seçimi yapan O'dur. Dil bilimsel olarak Murabbimiz(besleyen), Rabbimiz ve Rabbimiz(subhanehu ve teala) İşleri Yürüten, Rızık Veren, Malik Olan- Sahip (المالك), *Es Seyyid* (السيد)- Efendi ve *El Mun'im* (المنعم) aynı şey demektir. Allah lütfu ve inayetiyle, merhametiyle tüm âlemleri besler, bu dünyada ve ahirette onlar için birçok rızık-nimet hazırladı. Onların tüm ihtiyaçlarını karşıladı. Allah'ın lütuf, nimet ve iyiliği o kadar çoktur ki bize sayamayacağımızı söyledi.

وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا

"Eğer Allah'ın nimetini sayacak olursanız sayamazsınız..."(Nahl: 18)

Allah'ın nimetlerini saymamız mümkün değildir. Allah'ın bize bir göz açıp kapama anında verdiği nimetleri bile sayamazsınız, Rızkı Veren O'dur, İşleri Yürüten O'dur, Nimetler Veren O'dur ve O bizi başlangıçtan sonuna Terbiye Edendir, bunu aklınızda tutun.

İbn Semmak'ın bir rivayetini hatırlıyorum(İbn Semmak dindar bir âlim ve abiddi). Halife Harun Reşid ile yaşanan ve bahsettiğimiz bir bardak soğuk su ile ilgili rivayetini hatırlıyorum. Neticede Halife'nin bir bardak soğuk su için krallığının yarısından vazgeçmesi ve vücudundan üreyi atmak için krallığının ikinci yarısından vazgeçmesi üzerine İbn Semmak ağlamaya başlamış ve bir bardak soğuk suya bile denk olmayan krallıktan ne gelir demişti. Aynı şekilde böbrek taşı düşüren birisi veya benzer hastalıklardan muzdarip birilerine sorsanız hastalıktan kurtulma karşılığında sahip olduğu her şeyi vereceğini görürdünüz.

وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا

"Eğer Allah'ın nimetini sayacak olursanız sayamazsınız..."(Nahl: 18)

İşte bizim Rabbimiz böyledir. Rabb'ın anlamlarından birisidir (sahip olduğumuz her şeyi bize veren). Bütün kâinat tepeden tırnağa Allah'ın nimetine boğulu haldedir. Biz tüm kâinat derken, Allah dışında her şey diyoruz. Cinn âlemi, İns âlemi, şeytanların âlemi, okyanuslar âlemi, kuşlar âlemi, hayvanlar âlemi ve bildiğimiz veya bilmediğimiz diğer âlemler. Onlara âlem denilir çünkü bir işaret- bir alamettirler. İşaret-alamet kelimesinden gelir tıpkı bir bayrak gibi. Allah'ın kâinatta ki yaratılış işaretidir. Nasıl kullandığınız dizüstü bilgisayarın markası vardır, aynen o şekildedir. Biz bir işaretiz, markayız Allah'ın yaratığıyız ve Rabbimiz Allah'ın varlığının kanıtlarıyız. Ve bu ateistlere yönelik bir cevaptır.

Bazıları *Rabb* kelimesini şöyle tanımladılar;

الخالق ابتداءً , المربي غذاءً , الغافر انتهاءً

“O bizi başlangıçta yarattı, bizim tüm ihtiyaçlarımızı karşılar ve tüm günahlarımızı affeder.”

RABB’IN ŞER’İ MANASI

Burada tek başına bahsedildiğinde, Rabb’ın Şer’i manası Er Rububiyet’in tanımını ve El Uluhiyet’in tanımını içerir. Burada *Men Rabbuke* Yaratan, Rızk Veren, İşleri Yürüten demektir ve elbette bunlar Rabb’ın sıfatlarıdır. Biz burada ibadet sıfatlarını da Ubudiyet veya Ulûhiyet sıfatlarını da ekliyoruz çünkü Rabb burada tek başına zikredildiğinde diğerinin anlamını da içerir tıpkı İslam ve İman gibi dedik.

Daha sonra yazar Rabb’dan bahsederken şöyle dedi;

الخالق المعبود

El Haalik- Yaratan demektir ve *ma’buud* – yaratılan demektir ve Ulûhiyettir. Bu bize Rabb kelimesinin tek başına bahsedildiğinde hem Rububiyet hem de Ulûhiyet manasını içerdiğini gösterir.

RUBUBİYET TEK BAŞINA ANILDIĞINDA ULÛHİYETİ DE İÇERİR

Bazıları ikisi ayrı ayrı tek başına zikredildiğinde birbirlerinin anlamanı içerir, birlikte zikredildiklerinde kendi anlamlarını içerdiklerini söylediler. Bundan daha önce bahsetmiştik. Şimdi bu konuya geri dönüp bir parça daha açıklama yapmak istiyorum. Şimdi bu söylediğimiz bu konudaki görüşlerden biridir. Bir diğer grup size daha önce bahsettiğim gibi niyet ve amacı da buna dâhil etti. Onlar burada Rabblik kendi başınadır ve sadece Rabblik demektir dediler. O halde bu görüşte olanlara sorulacak soru şudur kabir sualinde sorulacak bu soruya Ulûhiyet dâhil değil midir demek istiyorsunuz? Onların yanıtı ise Hayır böyle demiyoruz. Burada Rabblik kendi başına olmakla birlikte bizde diğer insanlarla aynı sonuca ulaşıyoruz. Yani her iki görüşte doğrudur ancak bir ilim talebesi olarak

bu ayrımı bilmeniz sizin için hem en doğrusu hem en iyisi olacaktır. İkinci görüşte olanlar burada Rububiyet'ten tek başına bahsediliyor ancak Ulûhiyet olmadan Rububiyetten bahsedemezsiniz derler. Kur'ani yöntemin ikisi arasını birleştirmek olduğunu söylerler. Dolayısıyla size Rabbin kim diye sorulduğunda, bu Uluhiyetide içerir derler.

İbadet, Rububiyetin tesisinin bir parçasıdır, nasıl? Allah, Kur'anda dedi;

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذي خَلَقَكُمْ وَالَّذينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ اَلَّذي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَّاءَ بِنَّاءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً فَاَخْرَجَ بِه مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Ey insanlar, Rabbinize ibadet edin, O ki sizi ve sizden öncekileri yarattı umulurki sakınırsınız. O ki yeryüzünü size beşik, göğü bina kıldı, gökten bir su indirdi ve onunla sizin için ürünlerden rızık çıkardı. O halde bunları bildiğiniz halde Allah'a eşler-ortaklar-denkler koşmayın."(Bakara: 21-22)

Ayetin başlangıcında Allah, Rabbinize ibadet edin diye başlıyor. Yani Ulûhiyetle başlıyor ve Ulûhiyetle bitiriyor. O ibadet edin diyor ve sonunda Ulûhiyette Şirk koşmayın diyor. Biz kime ibadet ederiz? O nitelikler-sıfatlardan bahsediyor ve ayette bahsettiği tüm bu sıfatlar Rabblik sıfatlarıdır. Böylece Allah, eğer Benim Rububiyetime Rabbliğime iman ediyorsanız o takdirde sadece Bana Tevhid ile ibadet etmeniz gerekir diyor. Allah'ın ayette bahsettiği tüm bu sıfatlar Rabblik sıfatlarıdır ve böylece Allah Rububiyeti sıfatları ile birlikte tesis ediyor. İlk olarak ibadet edin diyor yani Ulûhiyet Tevhidine çağırıyor ve biz kime ibadet ederiz? Bizi ve bizden öncekini Yaratana.

اَلَّذي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَّاءَ بِنَّاءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَّاءِ

مَّاءً فَاَخْرَجَ بِه مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ

"...O ki yeryüzünü size beşik göğü bina kıldı, gökten bir su indirdi ve onunla sizin için ürünlerden rızık çıkardı..."

Tüm bu nitelikler-vasıflar-sıfatlar nedir? Rububiyet vasıflarıdır.

Ve sonra Allah buyurdu;

فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"...O halde bunları bildiğiniz halde Allah'a eşler-ortaklar-denkler koşmayın."

Yani Ulûhiyette Şirk koşmayın. Tüm nitelikler-vasıflar Rububiyetti. Allah, bunu tesis ettikten sonra eğer buna iman ediyorsanız o takdirde Ulûhiyette şirk koşmayın dedi.

Rububiyetin Ulûhiyeti içerdiğini söyleyen bahsettiğim her iki görüşte iyidir ve her ikisi de aynı sonuca çıkar. İkinci görüş Rububiyeti tesis eder ve Rububiyetin tesis edilmesinin temel parçası Ulûhiyettir der. Çünkü Kur'an da bu şekilde bahsedildiğini söylerler. İlk görüş ise Rububiyetten tek başına bahsedildiği için Ulûhiyeti içerir der. Rububiyet ve Ulûhiyet ayrı ayrı tek başına bahsedildiğinde bir diğerinin anlamını içerir ve birlikte bahsedildiğinde kendi anlamlarını içerir derler. Neticede iki görüşte sonuç olarak aynı kapıya çıkar ve her iki görüş şeklide doğrudur. Ben sadece açık görüşlü ilim öğrencileri olmanız için bu açıklamayı yaptım.

Burada ben yazarın ikinci görüşe daha fazla eğilim gösterdiğine inanıyorum, Allahu alem. Kesin bir şey diyemeyiz elbet. Ancak yazar Rububiyeti tesis ettikten sonra ibadetten bahsettiği için bu görüşe eğilimli olduğunu düşünüyoruz, çünkü o dedi;

هو معبودي

"O benim mağbudumdur, Yaratanımdır." Allahu alem, yazar ikinci görü-

şe meyilli görünüyor.

RUBUBİYET VE ULÛHİYET TEVHİDİN FARKLI TÜRLERİDİR

Her iki görüşte doğrudur ancak Rububiyet demek Ulûhiyet demektir ve Ulûhiyet demek Rububiyet demektir demeyin. Bu durumda mubtediye inancına düşersiniz. İkisi tamamen farklıdır. Tevhidin farklı türleridir. İkisinin bir ve aynı olduğunu söyleyen kişi bid'atçıdır. Şeyh Ali El Hudeyr, böyle cevap verdi ve ikisinin bir ve aynı olduğunu söyleyenlere yanıt verdi. Buna göre Ulûhiyetin kendi manası vardır ve Rububiyetin yine kendi tanımı ve manası vardır. Her iki görüşün aynı kapıya çıktığından bahsetmemizin nedeni buradaki gibi Hadislerde ve bunun dışındaki birçok ayet ve hadiste ne kadar kapsayıcı olduklarını göstermektir. Böylece biz *Men Rabbuke* sualinin ne kadar kapsayıcı olduğunu ve Ulûhiyeti de içerdiğini gösterdik. Yani kabirde Rabbiniz kimdir sualine muhatap olacağınız zaman bu sualin Ulûhiyeti de içereceğini öğrenmiş oldunuz.

BENİM RABBİM ALLAH'TIR

Ve sonra yazar dedi;

رَبَّانِي

O beni yarattı demektir. O beni maddi ve manevi rızıklarla rızıklandırdı demektir.

Yazar daha sonra daha geniş ve kapsayıcı cümleler kurdu ve dedi;

وَرَبَّى جَمِيْعَ الْعَالَمِينَ بِنِعَمِهِ

Yani yazar ilk açıklamasını yaptıktan sonra O sadece beni yaratan ve rızıklandırandır demedi. O aynı zamanda tüm kâinatı yoktan var eden ve rızıklandırandır dedi.

Tıpkı şu ayet gibi;

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a aittir." (Fatiha: 2)

بِنِعَمِهِ

Buradaki *Be – Be sebebiye*dir. Yani O'nun lütuf ve bereketi yüzünden demektir, O'nun lütuf ve bereketi nedeniyle demektir. Ne tür bir lütuf? Bahsettiğimiz gibi maddi manevi her şey. Veya görünen- (ظاهرة)-*zaahire* yani görebildiğimiz, dokunabildiğimiz, hissedebildiğimiz, bildiğimiz her şey. Ve *baatıne*- (باطنة) yani görülmeyen ki anne karnında ceninken ve hatta öncesinde başlar. Onun yaratılması, rızıklandırılması ve meleklerin tüm olacakları yazması hatta ölümünün ötesine gidecek şekilde daha önce bahsetmiştik. Allah'ın sayılamayacak kadar lütuf, nimet ve rızkı söz konusudur.

ULÛHİYET TEVHİDİ: BEN SADECE O'NA İBADET EDERİM

Yazar bir kişinin Allah'ın Yaratan olduğunu (Rabb) kabul etmesi gerektiğini tesis ettikten sonra Ulûhiyet Tevhidinin ne demek olduğuna geçiş yapıyor. İşte bu yüzden size bahsettiğim gibi bu Hadiste yazarın Rububiyet Tevhidinin Ulûhiyeti içerdiği görüşü eğiliminde olduğunu düşünenler vardır. Çünkü yazar Rububiyeti tesis etti ve sonra Ulûhiyet Tevhidine geçiş yaptı ve dedi;

وَهو معبودي

Yani benim ibadet ettiğim O'dur demektir. Bu bir devamdır. Yani eğer O beni ve kâinatı yaratan, rızıklandıran ise o halde şu aşikârdır ki ben sadece O'na ibadet etmeliyim.

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اٰلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيٰوةً وَلَا

نُشُورًا

“O’nun dışında hiçbir şey yaratmayan üstelik kendileri yaratılmış olan, kendi nefislerine bile zarar ve yarar sağlayamayan, öldürmeye, yaşatmaya ve yeniden diriltip yaymaya güçleri bulunmayan ilahlar edindiler.”(Furkan: 3)

Bu ayette Allah ibadete layık olmayan insanların yedi özelliğinden bahsetti.

لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا

Hiçbir şey yaratamazlar.

وَهُمْ يُخْلَقُونَ

Onlar yaratılırlar.

وَلَا يَمْلِكُونَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا

Kendi nefislerine ne bir zarar ne bir fayda sağlamaya güçleri yetmez, bu konularda herhangi bir kontrol sahibi değillerdir.

وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا

Ölüm konusunda kontrol sahibi değillerdir.

وَلَا حَيٰوةً

Hayat konusunda kontrol sahibi değillerdir.

وَلَا نُشُورًا

Diriltme konusunda kontrol sahibi değillerdir.

Allah bu yedi niteliği sıraladıktan sonra bu vasıflara sahip olmayan insanların ibadete layık olamayacağını söylüyor.

Kur'an da benzer birçok ayet vardır, şöyle ki;

اَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ

"Hiçbir şey yaratamayan, kendileri yaratılmış olanları mı ortak koşuyorlar?"(A'raf: 191)

Yazar bu kâinatı nimetlendirene boyun eğerim, kendimi O'na teslim ederim, O'nun önünde zilletle ve alçakgönüllülükle boyun eğerim sadece O'na ibadet ederim diyor. Yazar, Tevhidin ikinci türü Ulûhiyetten bahsediyor çünkü o, Rububiyetin meyvesidir ve Rububiyet ibadeti veya görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesinin özündedir.

YAZAR *İSBAT* VE *NEFİY* KULLANDI

Ve sonra dedi;

لَيْسَ لِي مَعْبُودٌ سِوَاهُ

O'ndan başka ibadet ettiğim yoktur. (لَيْسَ)-*Leyse* değildir- burada olumsuzlama yani nefiydir. (سِوَاهُ)-*sivaahu* Allah'tan başka demektir. *Sivaahu* burada *isbat*tır yani sadece Allah'a ibadet ederim demektir. Allah'tan başka herhangi bir şeye yapılan ibadeti reddederim demektir. Yazar *isbat* ve *nefiyi* bir cümlede birleştiriyor. Hatırlayın Tevhidin *nefiy* ve *isbat* olduğunu söyledik.

Yazar öncesinde dedi;

وَهو معبودي

O beni yaratandır.

İbadet ettiğim sadece O'dur. Aslında bu sözü yetecekti ancak yazar *isbat* ve *nefiy* ile bunu yinelemek istedi. *İsbat*, benim ibadet ettiğim sadece Al-

lah'tır demektir ve *Nefiy* Allah'tan başka ibadet edilenleri reddediyorum demektir.

لَيْسَ لِي مَعْبُودٌ سِوَاهُ

Bir önceki sözün teyiti-isbatı değil midir? Yani;

هو معبودي

Yani kimse ibadeti hak etmiyor sadece Allah ibadetimi hak ediyor.

Burada hem küçük şirk hem de büyük şirk, her ikisine de atıf vardır. İbadetime kimse layık değildir, kimse hak etmez sadece Allah(subhanehu ve teala) hakk eder. Ne bir put, bir heykel ne bir melek hiçbir şey ibadetime layık değildir. Bu konuda herhangi bir ihtilafımız yoktur, bununla birlikte şunu aklınızda tutun hiçbir arkadaşınız, şeyhiniz ve takipçiniz ibadetinizi şov gibi sergilemeye, gösteriş yapmaya veya ibadetimin sevabını eksiltmeye layık değildir.

DERS 29

Biz aşağıdaki mısraya kadar gelmiştik, yani;

فَإِذَا قِيْلَ لَكَ : مَا الْأُصُولُ الثَّلَاثَةُ الَّتِي يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ مَعْرِفَتُهَا ؟

Bir kişinin bilmesi gereken üç mesele nedir diye sana sorulduğunda?

فَقُلْ مَعْرِفَتُ الْعَبْدِ رَبَّهُ , وَدِيْنَهُ , وَنَبِيَّهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّمَ

O takdirde de ki kulun Rabbini, dinini ve Nebisi Muhammed'i(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmesidir.

فَإِذَا قِيْلَ لَكَ : مَنْ رَبُّكَ؟

Sana Rabbin kimdir diye sorulursa?

فَقُلْ : رَبِّيَ اللهُ الَّذِي رَبَّانِي وَ رَبَّ جَمِيْعَ الْعَالَمِيْنَ بِنِعَمِهِ

De ki: Benim Rabbim bizim ve tüm âlemlerin rızkını veren Allah'tır.

وَهُوَ مَعْبُودِي لَيسَ لِي مَعْبُودٌ سِوَاهُ

Ve O benim mağbudumdur ve O'nun yanında ibadet edilmeyi hak eden bir mağbud yoktur.

EL HAMDU LİLLAHİ RABBİL ALEMİYN'İN TEFSİRİ

Ve tam olarak yazarın şu sözüne geldik ve durduk;

وَدَلِيلُ قَولُهُ تَعَالَى : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

Bunun delili Allah Teala'nın şu sözüdür: "Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a aittir." (Fatiha: 2)

Âlemlerin Rabbi- delil budur. Bize rızk veren bize nimet veren, bize her tür lütuf ve bereketi veren O'dur, O Yaratandır ve Kâinatın Sahibidir. O tüm işleri kontrol edendir, O Yüce ve Azimdir, Rabb O'dur ve İbadetlerimize layık olan sadece O'dur.

EL HAMDU LİLLAH

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

“Hamd âlemlerin Rabbi Allah’a aittir.” (Fatiha: 2)

Her türlü Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah’a ait olduğundan ibadete sadece O’nun layık olduğunun delilidir? Nasıl? Çünkü her türlü ihtiyacımızı gideren bize veren O’dur sadece bize değil tüm kainata veren O’dur. Dolayısıyla ibadetlerimize layık olan da O’dur. Hamd sadece O’na ait olduğu için Şükrü de sadece O hak eder.

Yazar delil olarak Kur’an daki ilk ayeti seçti. Elbette Besmelinin ilk ayet olup olmadığı konusunda bir ihtilaf vardır ancak *El Hamdu Lillah* çoğunlukla Kur’an da ki ilk ayettir. Ayrıca Cennet ehlinin son Duasıdır da.

وَاٰخِرُ دَعْوٰيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“...Onların dualarının sonunu Hamd âlemlerin Rabbi Allah’a (demek olacaktır)”(Yunus: 10)

El Hamdu’ndaki *Elif Lam* (ال للإستغراق)- *Elif Lam Lil İstiğraki*’ye dir. Yani tüm fertleri kapsayan *Elif Lam*dır yani tüm teşekkürleri, şükürleri ve övgüleri kapsar demektir. Dolayısıyla her türlü övgü Allah’a (subhanehu ve teala) aittir. Var olan ve olacak olan tüm şükürler, övgüler Allah’a aittir demektir.

LİLLAH*’TA Kİ *LAM

Lillah (لله)- da ilk *lam* iki anlama gelir. Önceden atanmış ve belirlenmiş bir unsur ile geldiğinde sahiplik anlamına gelir yani *Lil-Mülk* (للملك). Örneğin şu sözde ki gibidir;

الدار لخالد

Halid’in evi demektir.

Burada ki *Lam* sahiplik lamıdır yani (لام ملك). Neden? Çünkü belirli bir unsurun öncesinde (burada ev) geldi. *Li Halid*'de ki *Lam*'dan önce gelen belirli bir unsur bir şey vardır o da ev dir. Bu bir araba, dizüstü bilgisayarı vs. olabilirdi. Yani *Lam*'dan önce belirli nesne gelirse bu o *Lam*ın sahiplik lamı olduğu demektir.

Lam ayrıca *İstihkak* (استحقاق) manasına da gelir bir nitelik ve meseleye layık olan birisi liyakat sahibi olan demektir. Örneğin şöyle dediğinizde;

الفخر لخالد

Onur-şeref Halid içindir, demektir.

Burada onur daha önce örneğini verdiğimiz araba gibi atanmış bir eşya değildir daha ziyade bir niteliktir bir kalitedir. Yani burada onur belirli bir unsur, öge değildir. Dolayısıyla *lillah* ta ki *lam* tüm teşekkürleri, övgülere layık olan, hak eden demektir. Neden? *El Hamd*'dan önceki belirlenmiş bir unsur değildir, yani *Lam El Mülk* yerine *Lam El İstihkak*dır. *İstihka*k'a ilaveten *Lillah*'da ki Lam *İhtisas*dır (اختصاص) – uzmanlık-ihtisas. Yani Hamd sadece Allah'a mahsustur demektir. Aynı zamanda ihtisas anlamına gelir- sadece Allah içindir. Dolayısıyla *El Hamdu*'da ki *Elif La*m tüm bu anlamlara gelir. *Lillah*'daki *lam* layık, hak eden demektir yani *Lam El İstihkak*tır ve *Elif Lam İhtisas* yani sadece O'na özeldir demektir. *El Hamdu Lillah*'ın dilbilimsel-gramer açıklaması böyledir.

EL HAMD'IN ŞER'İ TANIMI

El Hamd'ın Şer'i tanımı şükredilenin -ki Allah'tır- güzelliklerini zikretmek, O'na sevgi, övgü ve azamet, saygı göstermektir.

ذكر محاسن المحمود مع حبه وتعظيمه وإجلاله

Bu, İbn Teymiyye'nin *El Hamd* için seçtiği tanımıdır. Allah'ı (subhanehu ve teala) hatırladığınızda, andığınızda tüm bu koşullara ve niteliklere sahip olmalısınız. Dolayısıyla sevgi koşulu olmaksızın veya övgü koşulu veya tazim koşulu olmaksızın Allah'a şükrederseniz, teşekkür ederseniz

bu Hamd'ın koşullarını oluşturmayacaktır. Bu belki, övgü demek olan *Medh* (مدح) diyebileceğimiz bir şeydir ancak burada bahsettiğimiz *El Hamd*'ın yüksek statüsü değildir. Yani dilsel olarak ve Şer'i olarak *El Hamdu Lillah* için böyledir.

HAMD VE ŞÜKÜR ARASINDAKİ FARK

El Hamd ve *Şükür* arasındaki farklılık nedir? Arabça her ikiside oldukça benzer anlama gelir. Temelde birine teşekkür etmek demektir. Bununla birlikte Hamd genellikle dil ile olur, dil ile teşekkür etmek demektir. Şükür ise çoğunlukla dil ile ve amelle de olabilir. Örneğin şöyle söyleyemezsiniz;

حمد الله يفعلي

Amelimle Allah'a Hamd ettim, ederim diyemezsiniz. Genel olarak böyle demezsiniz, *El Hamdu Lillah*'ın söylenme yöntemi bu değildir.

Şükür ise dil ve eylem ile-amel ile olur. Hamd ise genellikle dil ile olur. İşte bu yüzden Allah, Kur'an da ebeveynlerden bahsettiğinde ne dedi? Hamd mı dedi yoksa Şükür mü? Şöyle ki;

اَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ

"...Bu nedende hem Bana hem anne-babana şükret ki..."(Lokman: 14)

Çünkü siz anne babanıza teşekkür ettiğinizde sadece dil ile yapmıyorsunuz. Sözle teşekkürünüze ilaveten onlara hizmet eylemleri ve onlara diğer yardımcı olma fiziksel eylemlerini de içerir. Bu yüzden Allah (اَنِ احمد) – *enil hamde* yerine (اَنِ اشكر) – *en eşkure* – teşekkür et, dedi. Ya da Şükür, Hamd'dan çok daha geniş bir terimdir veya Hamd, Şükrün bir parçasıdır diyebileceğiniz bir şeydir.

İSİM, AMEL VE EMİR İLE KUR'AN DA ULÛHİYET TEVHİDİ

El Hamdu Lillah- burada Ulûhiyet Tevhidini gösterir. Dilbilimsel olarak

Allah'ın adı *El İlaah*'tan gelir demiştik. Bunun ayrıntısını daha önce vermiştik. *El Ulûhiyet ilaah*tan gelir ve bu Ulûhiyet Tevhididir. Her ikisi de aynı kök sözcükten türer, böylece *El Hamdu Lillah*, Ulûhiyet Tevhididir. Ulûhiyet Tevhidi'nin ne kadar önemli olduğunu göstermek için öncelikli olarak isim, amel ve emir ile Ulûhiyet Tevhidine bakın. Burada bir isim, amel ve emir vardır. Ulûhiyet Tevhidi'nin Kur'an da ki ismiyle ilk delili, ilk isbatı veya ilk göstergesi *El Hamdu Lillah*'tır. İşte bu yüzden Allah, *El Hamdu Lillah* dedi. Allah, *El Hamdu Lir Rahmaan* veya *Cabbar* demedi. *El Hamdu Lillah* dedi çünkü Allah diğer tüm isimlerinin manalarını kapsayan isimdir ve isimle Ulûhiyet Tevhidini gösterir. İsimle, Ulûhiyet Tevhidini tesis eder. Âlimlerin Besmelenin ilk ayet olup olmadığı konusunda ihtilaf ettiğini söylediğim sözü aklınızda tutun. Böylece Ulûhiyet Tevhidinin tesis edilmesinin ilk yöntemi budur.

Sonra Ulûhiyet Tevhidinin amel veya fiille delili gelir;

إِيَّاكَ نَعْبُدُ

"Sadece Sana ibadet ederiz..."(Fatiha: 5)

İşte bu amel veya fiil ile Ulûhiyet Tevhididir. Ve bu durum sadece şu an ile sınırlı değildir çünkü *Mudaria* fiili ile geliyor. Şimdi ve gelecekte demektir. Hem günümüz hem de gelecek her ikisi de demektir. Ve bu ameldir, fiildir.

Ulûhiyet Tevhidinin ilki isimle geldi;

الْحَمْدُ لِلَّهِ

"Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir." (Fatiha: 2)

Ulûhiyet Tevhidini gösteren ilk amel ve fiil 5. ayette geldi;

إِيَّاكَ نَعْبُدُ

“Sadece Sana ibadet ederiz...”(Fatiha: 5)

Ve bu durum şu anı ve geleceği kapsar, dedik.

Daha sonra Ulûhiyet Tevhidi’nin ilk emri Bakara Suresinde geldi;

يَٰٓأَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ

“Ey insanlar sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin...”(Bakara: 21)

Böylelikle Kur’an da isimle, amelle-fille ve emirle Ulûhiyet Tevhidinin ilk göstergelerini gördünüz. Bu, *El Hamdu Lillah*i kapsar.

RABBİL ALEMİYN

Şimdi diğer iki terime geçiyoruz,

رَبِّ الْعَالَمِينَ

“...Âlemlerin Rabbi olan.” (Fatiha: 2)

Âlemlerin Rabbi olan (insan, cinn ve tüm varlık âlemi). *Rabb* Efendi demektir ve *Elif Lam* ile *Er Rabb* şeklinde sadece Allah için kullanıldığından bahsettik. *Er Rabb* derseniz sadece Allah’ı(subhanehu ve teala) kast ediyorsunuz, demektir. Bununla birlikte ben *Rabb Ed Daar* (رب الدار) tanımını kendim için kullanabilirim çünkü ailem üzerinde belirli bir kontrol sahibiyimdir, evimde de. Ancak *Er Rabb* dediğinizde sadece Allah(subhanehu ve teala) için kullanabilirsiniz.

***EL HAMDU LİLLAH, RABBİL ALEMİYN* İLE BAĞLANTILIDIR**

Yüce Allah, her tür övgüye-teşekküre Kendisinin layık olduğunu söyledi ve bunu Âlemlerin Rabbi olmakla bağlantıladı. Neden? Size ibadete kimin layık olduğunu ibadeti kimin hak ettiğini göstermek için yaptı. O neden Hamda layıktır (*El Hamdu Lillahi* ki Ulûhiyet Tevhidimizdir). Çünkü O, âlemlerin Rabbidir.

Aalemiyn- (عالمين) *Aalem*'in (عالم) çoğuludur. Kâinat demektir, Evren demektir. Daha kesin bir tanımı Allah(subhanehu ve teala) dışında her şeydir.

YAZAR BUNU NEDEN DELİL OLARAK KULLANDI?

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir." (Fatiha: 2)

Yazarın beyanına delil olması ile nasıl bir ilgisi vardır? Neden yazar bunu delil olarak kullandı? Ki yazar dedi;

فَقُلْ : رَبِّيَ اللهُ الَّذِي رَبَّانِي وَ رَبَّ جَمِيْعَ الْعَالَمِيْنَ بِنِعَمِهِ

De ki: Benim Rabbim bizim ve tüm âlemlerin rızkını veren Allah'tır. Kainatı yaratan O'dur, Kainata rızkını veren O'dur- işte O benim Rabbimdir. O neden benim Rabbimdir? Çünkü O alemlerin Rabbidir. Neden ibadetlerimi sadece O'na yaparım? Çünkü O alemlerin Rabbidir. Yani O'nun âlemlerin Rabbi olduğu tesis edildiğinde benim ibadetime layık olan da sadece O olur ondan başkası olamaz.

Eğer elinizde kitabınız yoksa kafanız karışacaktır, nerede olduğunuzu karıştıracaksınızdır. Bildiğiniz ve dikkat ettiğiniz gibi neredeyse kelime kelime hatta bazen har harf ilerliyoruz. Kitabı ezberlemiş olsanızda eğer önünüzde kitabınız yoksa yine kafanız karışabilir. Bu yüzden kitaplarınızı yanınızda getiriniz. Ben kendi kitabımın bir kopyasını getiriyorum. Ve bu ben 7 veya 8 yaşında iken ezberlediğim *El Usuul El Selaase* metnidir. Buna sahip çıkmaya cesaret edecek birisi varsa kendisine hediye edebilirim. O takdirde başka bir kopya bulur ve inşa'Allah onu yanımda derslerime getiririm. Eğer dizüstü bilgisayarlarınıza not alıyorsanız bu iyi bir şeydir. Ancak bunun haricinde kitabın bir kopyasını yanınızda bulundurmalısınız. Diğer türlü bulunduğumuz yeri şaşırıp kaybedebilirsiniz.

ALLAH DIŞINDA HER ŞEY YARATILMIŞTIR VE BEN O YARATILANLARDAN BİRİSİYİM

Yazarın bir sonraki sözü şudur;

وَكُلُّ مَن سِوى الله عَالَمٌ وَأَنَا وَاحِدٌ مِنْ ذَلِكَ الْعَالَمِ

Allah'ın dışında her şey yaratılmıştır ve ben o yaratılanlardan birisiyim.

Bu gerçekten *Rabbil Alemiyn*'in tefsiridir. İlk olarak O Rabbdir, O her şeyi yarattı ve işte bu yüzden ibadete tek layık olan O'dur. *Aalemiyn* dediğimiz gibi *âalem*in çoğuludur ve bu dünyadaki her şeydir. İnsan Âlemi, Cinn Alemi, Kuşlar Alemi, Nebat Alemi vs. Bitkiler bir alemdir, Cinnler bir alemdir ve su bir alemdir.

Daha sonra yazar ben de o evrendenim ben de o evrenin bir parçasıyım, diyerek konuyu kendisine yaklaştırıyor. (العالمين)- *El Aalemiyn*, (العالم)- *Aalem*'in çoğuludur. Ve tüm yaratılmışlardır. Tüm âlemlerdir. (علامة)- *Alaamet* yani işaret, alamet sözünden türediği söylenir. Çünkü Gök Âlemi, Dünya Âlemi, Bitkiler Âlemi, Okyanuslar Âlemi ve gördüğümüz her şey işarettir, alamettir. Yarattığı her şeyin rızkını veren, işlerini yürüten, devam ettiren Yaratıcının alametleridir.

İşe bu yüzden yazar şöyle dedi;

وَكُلُّ مَن سِوى الله عَالَمٌ وَأَنَا وَاحِدٌ مِنْ ذَلِكَ الْعَالَمِ

Allah'ın dışında her şey yaratılmıştır ve ben o yaratılanlardan birisiyim. Şu an sizinle konuşan ben o âlemlerin bir parçasıyım. Ben Allah tarafından yaratıldım, büyütüldüm, rızıklandırıldım. Böylece yazar bende o âlemin, âlemlerin bir parçasıyım diyerek bu duruma dikkat çekiyor.

SEN BU BİLGİYE NASIL ULAŞTIN?

Sonra yazar bir sonraki sözünü söylüyor;

فَإِذَا قِيلَ لَكَ : بِمَ عَرَفْتَ رَبَّكَ ؟

Sana denildiğinde: Rabbini nasıl bilirsiniz? Bu bilgiye nasıl ulaştın?

Biz sizin Rabbinizi bildiğinizi tesis ettik. Rububiyet Marifesi olarak bu bilgiyi bilmeniz gerekir ve bu bilgiye nasıl ulaşacağınızı da bilmeniz gerekir. Bu yanıta nasıl ulaştım? Bu orijinal soruyu takip eden bir sorudur;

بِمَ عَرَفْتَ رَبَّكَ ؟

Bi ma -daki *B* (با السببيّة)- *B es Sebebiy*edir. Bu bir gayb meselesidir, eğer bu bir gayb meselesi ise bunu nasıl biliyoruz? Bu bilgiye nasıl ulaştık? Çünkü Allah, bizleri gayba inanan müminler olarak tanımlar;

اَلَّذينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

"Onlar gayba iman ederler..."(Bakara: 3)

فَإِذَا قِيلَ لَكَ : بِمَ عَرَفْتَ رَبَّكَ ؟ فَقُلْ : بآيَاتِهِ وَمَخْلُوقَاتِهِ

Yanıt;

بآيَاتِهِ وَمَخْلُوقَاتِهِ

Onun ayetleri, alametleri, işaretleri ve yarattığı şeyler aracılığıyla de, diyor.

ALLAH İLE ÜÇ AHİT

Rabbimizi bilmemizin yollarından biri O'nun bizden aldığı ahitlerdir ve O bizden üç ahit aldı. Allah ile ilk ahit Allah'ın zürriyetlerinden Âdemoğullarını yarattığı zaman aldığı ahittir ve O onları kendi nefislerine şahit tuttu;

وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَني اٰدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰى اَنْفُسِهِمْ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلٰى شَهِدْنَا اَنْ تَقُولُوا يَوْمَ

الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غَافِلِينَ

“Hani Rabbin, Âdemoğullarının sırtlarından zürriyetlerini almış ve onları kendi nefislerine karşı şahitler kılmıştı. Ben sizin Rabbiniz değil miyim? Onlar: “Evet, biz şahitler olduk.” Kıyamet günü biz bundan habersizdik-gafildik dememiz içindir.” (A’raf: 172)

Allah sordu, Ben sizin Rabbiniz değil miyim? Onlar “Evet (Rabbimizsin)” dediler. Bu birinci ahit, birinci antlaşmadır.

İkinci ahit Fıtrat Ahitidir- (ميثاق الفطرة)- *Miysaak El Fıtrat*. Bu, Allah’ın bizi fıtrat üzerine yarattığına dair, ilk ahdini tasdik eden başka bir ahittir.

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّينِ حَنيفًا فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا

“Bu nedenle sen yüzünü tam bir teslimiyetle hanif olarak Dine çevir ki o Allah’ın insanları onun üzerine, ona göre yarattığı fıtrattır...”(Rum: 30)

Bu ikinci ahittir- Allah’ın insanları üzerine yarattığı fıtrattır.

Ebu Hureyre’nin Sahih Hadisini bilirsiniz;

كُلُّ مَوْلُدٍ يُولَدُ عَلَى الفِطْرَةِ

“Her doğan fıtrat üzerine doğar.”

Hadisin sonunda doğanın ebeveynlerinin onu Yahudiliğe, Hristiyanlığa vs. çevirdiğini söylüyor ancak Hadiste ebeveynlerin çocuklarını İslam’a çevirdiğini söylemiyor.

Yani;

يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ

“Yahudileştirir veya Hristiyanlaştırır” diyor. Ancak;

يُسَلِّمَانِهِ

“Müslümanlaştırır-İslamlaştırır” demiyor!

Neden? Çünkü zaten Müslüman doğdu. Zaten Müslüman doğduğu için onun dinini İslam’a değiştirmezsiniz.

Saf fıtrat, kişinin Tevhidini bilmesidir. Peki, bu yeterli midir? Yani bu iki ahit kâfi midir? Hayır değildir. Allah’ın önceki ahitleri teyit eden Peygamberler gönderdiğinde aldığı üçüncü bir ahit daha vardır.

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

“Müjdeciler ve uyarıcılar olarak Peygamberler. Öyle ki Peygamberlerden sonra insanların Allah’a karşı delilleri-bahaneleri olmasın...”(Nisa: 165)

Bu nedenle Fıtrat, Tevhiddir. Biri yalnız başına bırakılırsa Tevhid üzerine olurdu.

Allah, Hadisi Kudsi de dedi;

خَلَقْتُ عِبادِي حُنَفَاءَ فَجَاءَتْهُمْ الشَّيْاطِينَ فَاجْتَالَتْهُمْ عَنْ دِينِهِمْ

Sahihi Müslim de yeralır bu hadis; İyad İbn Humar(radiyallahu anhu) dedi, Allah dedi, *“Kullarımı Hanifler olarak(Tevhid üzerine) yarattım ve Şeytanlar onlara geldiler ve onları dinlerinden çevirdiler.”*

O’nun ayetleri-alametleri, O’nun yarattığı şeyler yoluyla bu bilgiye ulaşırız. Bu ahitler, Allah’ı bildiğimizin ispatıdır. Allah’ın bizi yarattığı fıtrattır nitekim biz Allah bizi yarattığında;

اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ

"...Ben sizin Rabbiniz değil miyim?..."

diye sorduğunda,

بَلٰى شَهِدْنَا

"...Evet, biz buna şahidiz..." dedik.

AKLİ VE DİNİ DELİL

Buna ilaveten akli delilde ayrıca delildir. Her yaratılmışın bir Yaratıcıya ihtiyacı vardır. Bahsettiğimiz tüm âlemler bir Yaratıcısı olmadan kendi kendilerine veya tesadüfen mi yaratıldılar? Eğer evet, kendi kendilerine yaratıldılar derseniz bu mantıken imkânsızdır. İlk olarak yoktular, olmayan bir şey nasıl var olabilir? Yok olan veya var olmayan bir şey var olana kadar hiçbir şeydir. Kendisini var edebilmesi mümkün değildir. Bu ortak akıldır, sağduyudur. Eğer tesadüf eseri yaratıldılar derseniz bu durumda da cevap bunun imkânsız olduğu olacaktır. Arabalar, uçaklar, roketler, bilgisayarlar ve makine çeşitleri tesadüfen mi var oldular? Rabbin Kimdir- sualini bilmeyen Allah'ı inkâr eden ateistler bile arabaların, uçakların, makinelerin vs. tesadüfen var olmayacaklarını kesinlikle size söyleyeceklerdir. Böyle bir şeyin imkânsız olduğunu söyleyeceklerdir. Bu soruları sorduğunuz onlardan her biri bunun imkânsız olduğunu size söyleyeceklerdir. O halde onlara kuşların, dağların, güneşin, ayın, yıldızların, ağaçların, denizlerin ve gökler ve yer arasında ki her şeyin tesadüf üzerine nasıl var olabileceğini soruyoruz? Ebu Hanife ile ateistlerin Allah'ın Varlığı üzerine tartışmalarını hatırlayın ve o ateistler geminin kendi başına var olduğuna inanmadıklarını söylemişlerdi.

Bu nedenle yazar bu sözü söyledi;

فَقُلْ : بآيَاتِهِ وَمَخْلُوقَاتِهِ

Bu, Allah'ın(subhanehu ve teala) Varlığının ispatıdır. Bu muazzam Evren'in varlığı tesadüf değildir ve Bir Yaratıcının ispatıdır.

Ayetler- gece ve gündüz, güneş ve ay ve yazar sonra iki ayette örnek verdi. Yazar aklı kullandı ancak ardından iki ayetle örnek verdi böylece akıl ve Kur'an metni arasında bir bağlantı kurdu. O bu sözünü ispatlamak için iki ayetten bahsedecek. Biz akıl dediğimizde bazıları salt akıl olarak anlayabilir. Ancak biz burada akıl derken hidayet rehberi ve dini metinler şemsiyesi altında zaptı rapt altına alınmış akli delili veya aklı kast ediyoruz.

Ne demek istediğime bakın. Ben aşağıdaki ayeti dediğimde;

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَ

"Gece ve gündüz ve güneş ve ay O'nun ayetlerindendir..."(Fussilet: 37)

Bu akıldır. Kur'an yaratılışa bak dediğinde, bu akıldır ancak Kur'an dan türetilmiştir ve Kur'an ile sınırlandırılmıştır. Eğer Kur'an ve Hadis ile (yani Vahiyle) sınırlandırılmazsa o takdirde kendilerinin zeki, akıllı olduğunu düşünerek cahilce konuşan az gelişmiş beyinlerin kuluçkalanmasına kapıyı açarsınız ve günümüzde de bu durum modernistlerin! yoluyla vuku bulmaktadır.

AYETLERİN İKİ TÜRÜ

Böylece yazar Allah'ı bilmek için O'nun ayetlerine ve yaratıklarına bakarız dedi. Yani;

بِاٰيَاتِهِ وَمَخْلُوقَاتِهِ

Burada duralım ve (آيات) – *Aayaa*t -Ayetler'e bakalım. İki tür ayet vardır.

ŞER'İ AYET

(آيات شريعة)- *Aayaati Şeriati* – Vahiydir. Şer'i Ayetler dediğimizde bu, Peygamber Muhammed'e(sallallahu aleyhi ve sellem) gönderilen vahiydir. Vahyin yolu Kur'an ve Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) Hadisleridir. İşte bunlar Şer'i Ayetlerdir. Şu ayette denilen

budur:

هُوَ الَّذي يُنَزِّلُ عَلٰى عَبْدِه اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ

“O, kuluna apaçık ayetler indirendir...”(Hadid: 9)

Peki, vahiy nasıl bir mucizedir? Yazar bu, Allah’ın varlığı üzerine kanıttır, dedi. Nasıl? Çünkü vahiy tamamlanmıştır, tamdır, organizedir, tutarlıdır ve çelişkili değildir, yanılmazdır-muhakkaktır-şaşmazdır. Nitekim Allah buyurdu;

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْاٰنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللّٰهِ لَوَجَدُوا فيهِ اخْتِلَافًا كَثيرًا

“Onlar hala Kur’anı gerektiği gibi düşünmüyorlar mı? Eğer o, Allah’tan başkasının katından olsaydı, kuşkusuz içinde birçok ihtilaflar-ayrılıklar bulurlardı.”(Nisa: 82)

Bu yüzden Vahiy(Şer’i Ayetler) kendi başına Yaratıcının varlığının kanıtıdır. Ve daha da önemlisi mucize olan meydan okuyuşudur. Kur’an mucizesi dediğimizde, Allah’ın herkese meydan okuduğu bir meydan okumadır. Kur’an benzeri bir şey getirin! şeklinde. Ve onlar getiremeyecekler ve bu meydan okuma devam etmektedir.

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ هُوَ اَهْدٰى مِنْهُمَّا

“De ki: Eğer sadık ve samimiyseniz bu durumda Allah katından bu ikisinden daha doğru bir kitap getirin...”(Kasas: 49)

Onlar, Kur’ana denk bir kitap getiremeyince bu sefer Kur’an daki Surelere benzer bir Sure getirin diye meydan okudu.

اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِه مُفْتَرَيَاتٍ وَادْعُوا

مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

"Yoksa 'o oydurdu mu diyorlar?'De ki: 'Siz bu sözünüzde sadık, samimi ve gerçekçi iseniz, Allah'tan başka gücünüz yettiklerinden de kimi çağırırsanız çağırın ve onun gibi on tane sure getirin?'"(Hud: 13)

Bu sefer Kur'an gibi bir kitap yerine Kur'anın surelerine benzer 10 sure getirmeleri istendi! Ve sonra meydan okumada daha da ileri gidildi ve Kur'an suresine benzer 1 sure getirmeleri istendi;

وَاِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِه

"Kulumuza indirdiğimizden şüphe içindeyseniz onun misli bir sure getirin..."(Bakara: 23)

Üç meydan okuma. İslam'ı yıkmak, yok etmek için İslam ile savaşmak için tüm bu yıllar boyunca milyonlar, milyarlar, trilyonlar üzerine trilyonlar harcayan sizler, Arab dilinde uzman ve seçkin olduklarını söyleyen Oryantalistlerinizden biri ki bazıları gerçekten Arab dilinde uzmandır veya kendilerini onlarla aynı safa sokan Müslüman ülkelerdeki civcivlerinizden biri hadi Kur'anın bir ayetine benzer bir ayet getirsenize! Böylece dinimizin yanlış olduğunu ispatlar ve trilyonlarca doları harcamaktan da kurtulmuş olursunuz! İslam ile savaşmak yerine paranızı korumuş olursunuz. Ancak onlar bunu yapamadılar ve yapamayacaklar da. Bu, *Men Rabbuke* yi nasıl bildiğimizin kanıtıdır. Bu delillerden biridir. Ahitlere ilaveten, bu da ayrıca bir delildir.

Bu sadece bir cesaret veya çifte cesarette değildir.

فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ اُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ

"Yapamadınız ve asla yapamayacaksınız, o zaman yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten sakının, o ateş kâfirler için hazırlanmıştır."(Baka-

ra: 24)

Bu en yüksek derece bir meydan okumadır. Kur'an biz size meydan okuyoruz, bu sadece basit bir meydan okuma değildir en üst düzeyde meydan okumadır.

Asla yapamayacaksınız! Dolayısıyla Ayet derken, Ayetlerin ilk türü Şer'i Ayetlerdir.

KEVNİ AYET

Ayetin ikinci manası veya türü vahiy değildir, yaratılıştır. (آيَات كونية)- *Aayaati Kevni*- Kevni Ayetlerdir ve Şer'i Ayetlerin zıddıdır. İnsanoğlunun yaratılışı, göklerin, yerin, ayın vs. yaratılışıdır. Hayvanlar ve bitkiler Kevni Ayetlerdir. Daha önce örnek verdiğim Kevni Ayetler Şer'i Ayetlerdi.

Dolayısıyla Ayet duyduğunuzda, hem Şer'i hem de Kevni anlamına gelebilir. İçinde bulunduğu bağlama veya söyleyenin niyetine bağlıdır. İki anlamından sadece biri de olabilir. Böylece Şer'i Ayetler Vahiydir ve Kevni Ayetler yaratıklardır (dünya, gece, gündüz, hayvanlar, bitkiler vs).

YAZAR AYETİN HANGİ MANASINI KASTETTİ?

Yazar şöyle dedi, dedik;

بآيَاتِهِ وَمَخْلُوقَاتِهِ

Neden önce Ayetten bahsetti sonra mahlûkattan? Yazar daha önce dediğimiz yaratılışı da içerecek şekilde yani her iki manasını içerecek şekilde mi Ayetten bahsetti? O takdirde neden Ayetten bahsettikten sonra yaratılış sözcüğünü ekledi? Burada size söylemeye çalıştığım şey tanımladığımız gibi sadece Ayetten bahsetseydi bu durumda muhtemelen hem Şer'i hem de Kevni anlamını vermiş olacaktı o halde neden Ayet diye belirttikten sonra yaratık-yaratılış sözünü ekleme ihtiyacı duydu? Ayet demesi tek başına yeterli olacakken neden mahlûkat sözünü ekledi? Bunun cevabı yazarın ayet ile neyi kastettiğine bağlıdır ve yazar Ayet derken neyi

kastettiğini ve neye niyetlendiğini bilmiyoruz. Bu nedenle ilgili senaryoları birer birer ele alarak anlamaya çalışalım.

BİRİNCİ SENARYO

Yazarın niyeti hem Şer'i hem de Kevni her ikisi de olmuş olabilir. Eğer yazarın niyeti buysa o zaman neden mahlûkat(yaratılan-yaratık) sözcüğünü ekledi? Genel bir şeyden sonra belirli bir şeyden bahsetmek, o belirli bir şeye önem vermek ve vurgulamak için yapılır. Arabça buna;

(عطف الخاص على العام على سبيل الإهتمام بالخاص)- *Atful Haasi ala aammi ala sebiylil ihtimami bil Haasi* denir. Yani hususi veya belirli bir şeyin önemini belirtmek için o hususi veya belirli şeyi genele atfetmek.

Ecrümiyye Arabça kitabını ezberleyenler şunu bilir;

وذكر الخاص بعد ذي عموم منبهًا بفضله المختوم

Yani, Belirli bir şeye genel bir önem verdikten sonra o belirli şeyden bahsetmek, demektir. Bu birinci notumuz. Eğer yazar Ayeti hem Şer'i hem Kevni her iki manasında kullanmışsa, mahlûkatı ayrıyeten belirtmesinin nedeni bu Arabça kuralı olabilir.

İKİNCİ SENARYO

Yazar Ayetin sadece Şer'i tanımına yani vahye niyet etmiş olabilir. Bu takdirde, yazarın Ayet sözünden kastı sadece Şer'i tanımı olduğu için mahlûkatı ekleme ihtiyacı duyduğu için ayrıyeten söyledi, diyebiliriz. Yazar kapsaması için mahlûkattan da bahsetti ve vahiy dışında her şeyi dâhil etme gereği duydu. Yani burada yazarın Ayet sözünden sadece Şer'i manasını kastettiğini ve mahlûkat sözünü ekleyerek diğer tüm alametleri de dâhil ettiğini söylüyoruz dolayısıyla birinci senaryodan tamamen farklı bir durum söz konusudur. Bir diğer deyişle bu senaryoda Ayetten kastı sadece vahiydir ve böylece mahlûkatta vahyin dışında olan her şey oluyor yani gökler, dünya, gece, gündüz, sen, ben, ay, güneş her şey.

ÜÇÜNCÜ SENARYO

Yazar üçüncü olarak Ayet ile Ayetin sadece Kevni manasını kastetmiş olabilir. Arabça buna (عطف التفسير)- *Atful tefsiyri* denir. İki aynı şey arasında atıf yapmak bir araya getirmek demektir. Şöyle ki eğer yazar Ayet sözünden sadece Kevni manasını kastettiyse, ikinci defa neden aynı şey anlamına gelen mahlûkat olarak bahsetti? Çünkü her ikisi de aynıdır. Aynı şey anlamına gelen iki sözcüğü neden kullandı? Arabça dediğimiz gibi bu uygun bir kullanımdır ve Kur'an da bunun bir örneği vardır, şöyle ki;

مِلَّةَ اِبْرٰهيمَ حَنيفًا

"...Hanif İbrahim'in milletine..."(Bakara: 135)

Milleti İbrahim Hanifdir ve Hanif, Millete İbrahimdir. Bir noktayı vurgulamak için aynı manaya gelen iki şeyin bir araya getirilmesidir.

Sizin anlamanız gereken şey Ayet'in Şer'i ve Kevni olarak tanımlandığıdır. İki manaya sahip olduğudur. İkinci olarak yazar Ayet derken hangi manasını kast etti? Birinci senaryodaki gibi her iki manasını mı kastetti? Veya sadece Şer'i veya sadece Kevni manalarını mı kastetti? Ve buna göre üç senaryo çizdik ve açıklamamızı yaptık. Yazar burada olmadığı için bu soruyu doğrudan ona soramayız farz edelim yazar burada olsa ve bize niyetini açıklamış olsaydı dahi bu üç senaryodan, Ayetin iki manasından ve Ayete neden mahlûkatı eklediğinden haberdar olmamız bize daha geniş bir anlayış katacaktır. Ve gelecekte Âlimlerin kitaplarına yönelik daha kolay bir okuyuş katacaktır. İşte böyle meseleleri birbirinden ayırt edebilen İlim Talebeleri, güçlü İlim Talebeleri yetiştirmektir amacımız inşa'Allah. Yazarın bu üç senaryodan hangisini tercih ettiğine dair bir spekülasyona girmek istemiyorum ve bu önemli de değildir.

ALLAH'IN ALAMETLERİ VE YARATIKLARI ARASINDA

Sonra yazar belirtiyor;

وَمِنْ آيَاتِهِ : اللَّيْلُ ,وَالشَّمْسُ , وَالقَمَرُ

Şimdi daha fazla detaylandırmaya devam ediyor. Gece, güneş ve ay O'nun ayetlerinden-O'nun alametlerinden-O'nun işaretlerindendir.

(من هنا للتبعيض) – *min huna littebğiyd* burada *min tebğiyd* içinde yani arasındadır manasındadır.

Yazar sözüne devam ediyor;

وَمِنْ مَخْلُوْقَاتِهِ : السَّمَوَاتُ السَّبْعُ , وَالْأَرْضُونَ السَّبْعُ

(من هنا للتبعيض) – *min huna littebğiyd* burada *min tebğiyd* içinde yani arasındadır manasındadır.

O'nun ayetlerindendir; Yedi gök ve yedi yer.

وَمَنْ فِيهِنَّ

Ve onların içindekiler. (Yedi gök ve yedi yerin içindekiler) Yani dünyadaki dağlar, okyanuslar gibi tüm yaratılmışlar. Göklere gelince melekler, Beyt El Mamur ve her şey.

Ve sonra yazar şu sözü ekledi;

وَمَا بَيْنَهُمَا

İkisi arasındakiler. Neyin ikisi arasındakiler? Gökler ve yeryüzü. Bizim gördüğümüz ve bildiğimiz ve sadece Allah'ın(subhanehu ve teala) bildiği şeyler, her şey.

YAZAR NEDEN İKİ GRUP ARASINDA AYRIM YAPTI?

Yazarın bize verdiği örneklerin seçimine ve iki şey arasında nasıl ayrım yaptığına dikkat edin. Yazar bir tarafta güneş ve ay, gece ve gündüz arasında ayrım yaptı ve bunlar bir alamettir-bir işarettir ve bir Ayettir dedi. İlki işaretlerdi ve bazı örnekler verdi. Ve sonra dedi;

وَمِنْ مَخْلُوْقَاتِهِ

Ve sonra örnekler verdi, gökleri ve yerleri örnek verdi. Onun böyle yapmasının, bu ayrımı yapmasının hassas bir nedeni vardır. O onların hepsinin arasında bir birleşmeye de gidebilirdi. Ancak Ayet ve mahlûkat olarak ikisini ayırdı. Bu ayrıma gitmesinin sebebi nedir?

Önce örnekleri benimle birlikte analiz edin. Yazar gece ve gündüz, güneş ve ay ayetlerdir, işaretlerdir dedi. Bu örnekleri gördüğünüzde ne görüyorsunuz? Onlar hareket ederler ve değişirler. Gece gündüz olur, gündüz gece. Ay ve güneş değişirler. Sonra yazar yedi gök ve yedi yer O'nun yarattıklarındandır. Üzerimizde bulunan yedi kat gök ve altımızda bulunan yedi kat yer. Bunlar değişiyor mu? Doğduğunuzdan ve öncesinden beri dünya mevcuttur ve siz öldükten sonra da var olmaya devam edecektir. Her gün buna şahit oluyorsunuz. Gökyüzünü her gün görüyorsunuz güneş ve ay gibi gidip gelmez. Veya gece ve gündüz gibi değişmez. Sabittir, değişmezdir yani birinci gruptakiler gibi değildir. Onlar sabittirler ve değişmezler. Onlar gidip gelmezler.

Her gün, ertesi gün, sonraki gün gökleri ve yeri görmek insanları zihinsel olarak buna aşina hale getirir veya bunlar nasıl bir mucize diyebilecek noktada uyuşturur. Bu Allah'tan bir alamettir. Her gün bunu görmeye alışık olan insanların çoğu onları artık bir Ayet olarak görmezler ve o yüzden bu onlara hatırlatılmalıdır. Sürekli şahit olunan bir şeyler olduğundan artık sıradan bir şey haline gelirler. Bu yüzden bu gerçeği kendimize hatırlatmak zorundayız ve diğer insanlarında bu gerçeği hatırlamasını sağlamalıyız içinde yaşadığımız bu dünya ve yaşadığımız her bir gün ve üzerimizdeki gökler bir mucizedirler. Onlar bir ayettirler-işarettirler-alamettirler. Allah'ın bir ayetidirler ancak bu gerçek burada ve mevcut olduğundan ve değişmediğinden birçok insan bu duruma aşina hale geldiler. Nihayetinde bunlar gidip gelmezler, sıradan basit insanlar için daha ziyade bir mucize olan güneş ve ay, gece ve gündüz gibi değişmezler. Genellikle bu soruyu yeni başlayanlar öğrenir yani *Men Rabbuke*? Eğer bunu halka öğretirseniz, onlar henüz yeni başlayanlardır ve onlar genellikle sa-

bit, durağan ve değişmeyen mucizeleri gözden kaçıran sıradan kişilerdir.

İbrahim'in kıssasına yakından bakarsanız bu durumu muhtemelen anlayacaksınızdır. İbrahim(aleyhi selam) bir sürü mucize seçebilirdi çünkü seçecek bir sürü mucize vardır. İbrahim halkı ile tartışıyordu, delil olarak ne kullandı? İbrahim(aleyhi selam) delil olarak değişen şeyleri mi yoksa sabit, durağan şeyleri mi kullandı? Ayetlere bakın.

وَكَذٰلِكَ نُرِيٓ اِبْرٰهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًا قَالَ هٰذَا رَبِّي فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ

"Ve böylece İbrahim'e kesin bilgiyle inananlardan olması için göklerin ve yerin melekutunu gösteriyorduk. Derken gece üstünü örtüp bürüyünce bir yıldız gördü ve 'bu rabbimdir dedi'. Ancak o batınca 'ben batıp gidenleri sevmem' dedi."(En'am: 75-76)

İbrahim(aleyhi selam) yıldızları gördü ve şu mucizeye bak dedi. Bunun ardından neyi kullandı? Güneş ve ayı. İnsanlar bununla bağlantı kurabileceği için hareket eden alametleri kullandı. Güneş ve ay doğar ve batar, gider ve gelir, yani hareket ederler. İbrahim(aleyhi selam) göğe ve yere bakın demedi ki onları da kullanabilirdi ve onlar da ayetlerdir ancak o sıradan insanlara hitap ettiğinden bu delilleri kullansaydı insanlar onları sürekli gördüğünden anlamayabilirlerdi. Bu yüzden yazarında örnekleri birbirinden ayırma ve seçme işini çok bilgece ve zekice bir yönden yaptığını söyleyebiliriz. Tüm bunlar mucizedirler ve hepsi de büyük mucizedir, ancak bazısı değişir bazısı sabittir bu nedenle yazar örnekleri verirken böyle zekice bir ayrıma gitti.

MEN RABBUKE KONUSUNDA ŞÜPHELERİ ÜSTESİNDEN GELME

Yazar gece, gündüz, güneş, ay, gökler ve yer gibi gördüğümüz en büyük

bazı ayetlerden bahsetti. Ne için? *Men Rabbuke* konusunu nasıl bileceğinize dair ispat için. Bu soru basit bir soru değildir. Eğer sizin için basit diyorsanız *Elhamdulillah* deyin. Eğer bu soru kalbinizde köklü bir şekilde yer etmişse, *Men Rabbuke* sorusunun cevabını biliyorum diye hafife almazsınız. Biliyorsunuz yüzlerce çağrı alıyorum *Elhamdulillahil Rabbil Alemiyn*. Tüm sorulara cevap vermeye çalışıyorum ve şimdi onlardan birini cevaplayacağım inşa'Allah. Burada yaygın olan bir dizi belirli sorular vardır. Örneğin en önemli sorular arasında *Men Rabbuke* de şüpheleri olan kız ve erkek kardeşler var. İnanılmaz kız ve erkek kardeşler. Onların imanları olduğunu söyleyebilirsiniz ancak Şeytan da iş üstündedir. Şeytan içinde pek çok güzellik bulunan evlere gider. Terk edilmiş evlere gitmiyor. O içinde güzellik olan o evlere harap etmek için gider ve bu yüzden şüpheler geldiğinde bu bilgiye bu ilme ihtiyacımız olacaktır ki o şüphelerle savaşalım ve onları bertaraf edelim. Bu yüzden eğer gerçekten *Men Rabbuke* kalbinizde köklü bir şekilde yer ettirtiyseniz *Elhamdulillah* deyin dedim.

Buradaki bu açıklama söz konusu bu engel bu zorluklar karşı karşıya olan birçokları için yardım ediyor-yani gece, gündüz, güneş, ay, gökler ve yer, içindekiler ve arasındakilerle ilgili olan. Bu açıklama özellikle bir musibetle karşılaştığında imanları sarsılmaya başlayan bu durumla karşılaşan birçokları için yardımcı olur. Kur'an da birçok defa tekrarlanmasının nedeninin ne olduğunu düşünüyorsunuz? Güzel güneş bir ayettir. Allah'ın ayetlerindendir. Güneş kendi ekseni etrafında döner. Güneş neredeyse her otuz günde bir dönüşünü tamamlar. Güneş gezegenleri ile birlikte saniye de yaklaşık 220 km hızla Samanyolu Galaksisinin merkezinin yörüngesinde döner. Aya bakın. Ay, diğer gezegenlerin uyduları gibi düzenli bir yörünge izlemez ancak aslında dünya yörüngesinde döner. Bazen dünyanın arkasında bazen dünyanın önünde hareket eder. Ay dünya ile birlikte güneşin etrafında hareket eder ve aslında S harfine benzer bir örneği takip eder. Üzerimizdeki güneş, gezegenler, onların uyduları ve diğer nesneler sürekli hareket halindedirler. Milyarlarca galaksi vardır ve saatte binlerce km hızlarla hareket ederler. Hiç onların birinin bir di-

ğerine çarptığını gördünüz mü?

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنْعَ اللّٰهِ الَّذي اَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ اِنَّهُ خَبيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ

"Dağları görürsün, sabit sanırsın oysa onlar bulutların yürümesi gibi yürürler. Her şeyi en mükemmel şekilde yapan Allah'ın yapısı-sanatıdır. Şüphesiz O yaptığınız şeylerden en ince ayrıntısına kadar haberdardır."(Neml: 88)

Yüce Allah buna benzer bizim incelememiz, tefekkür etmemiz ve üzerinde düşünmemiz lazım olan bir ayette yaradılıştan bahsederken ki O her şeye kadir olandır ve her türlü övgüye layık olandır, şöyle diyor:

صُنْعَ اللّٰهِ الَّذي اَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ

Her şeyi en mükemmel şekilde yapan Allah'ın sanatı, Allah'ın işi. Belirli bir yörüngede hareket eden durağan olmayan güneş Allah'ın(subhanehu ve teala) bir ayetidir.

وَالشَّمْسُ تَجْري لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذٰلِكَ تَقْديرُ الْعَزيزِ الْعَليمِ

"Ve güneş kendisi için karar bulacağı bir yere doğru gider. İşte bu Üstün ve Güçlü olan ve her şeyi Bilenin takdiridir."(Yasin: 38)

Güneş saatte 720 bin km gibi muazzam bir hızla seyahat etmektedir. Güneş, yıldızlar ve gezegenler bir günde 17 milyon km yaklaşık 10,5 milyon mil seyahat etmektedirler.

وَالسَّمَّاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ

"Yörüngeleri(yolları) olan semaya andolsun" (Zariyat: 7)

Yollarla ve yörüngelerle tamamen dolu bir gökyüzü.

O yüzden şeytan bu tür şüphelerle kapınızı çaldığında, Ayetullaha yani Allah'ın ayetlerine bakın, onları tefekkür edin onların ne anlama geldiklerini okuyun ve öğrenin diyoruz. Gökyüzünün *Men Rabbuke* sorusunu ispatlamak için bir mucize ve bir ayet olduğunu söylediğimizde ne anlama geldiğini anladık mı? Yirmi milyar galaksi ve her birinin içinde yirmi milyar yıldız. Yıldızların çoğunun gezegenleri vardır ve o gezegenlerin çoğunun da uyduları. Tüm bu cisimleri kesin ve hesaplanmış yörüngede hareket ettiren kimdir?! Kim yaptı? 1 yıl veya iki yıl veya bir gün veya iki gün değil, yüz yıl veya iki yüzyıl değil, milyonlarca yıldır.! Onlar milyonlarca yıldır hareket etmektedirler. Mükemmel bir harmoni için hareket ederler ve yüzerler. Allah'ın muhteşem sanatı. *Men Rabbuke* konusunda imanınız sarsılmaya başlarsa kendi kendinize bu mükemmel bir hesapla, muazzam hızlarda giden biri diğeri ile çarpışmayacak ve çakışmayan rotalar içinde hareket eden bu muazzam mucizeyi kim yaptı diye sorun!

صُنْعَ اللّٰهِ الَّذي اَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ

"...Her şeyi en mükemmel şekilde yapan Allah'ın yapısı-sanatıdır..."

Ay ve güneş ve ayrıntılarına baktıktan sonra gündüz ve geceye bakın.

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ

"Gece, gündüz, güneş ve ay O'nun ayetlerindendir..."(Fussilet: 37)

Gece gündüze döner ve gündüz de geceye. Birbirlerini sararlar.

يُكَوِّرُ الَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى الَّيْلِ

"...Geceyi çokça gündüze örter ve gündüzü çokça geceye örter..."(Zümer: 5)

(يُكَوِّرُ)- *yukevviru* bir kişi başına türbanı-sarığı nasıl sarıyorsa o şekilde örtmek demektir, çokça örtmek demektir. Gündüz geceye ve gece gündü-

ze sarılır.

Gökyüzüne bakın. Tekrar tekrar bakın ve tekrar tekrar bakmaya devam edin ve o zaman kalbinizde şüpheye herhangi bir yer olmayacaktır. Allah bunu dedi;

اَلَّذي خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرٰى فِي خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرٰى مِنْ فُطُورٍ

"O tabaka halinde yedi gök yarattı. Rahman'ın yaratışında hiçbir aykırılık, hiçbir uygunsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bak herhangi bir bozukluk-çatlaklık görüyor musun?"(Mülk: 3)

Bu ayete benimle birlikte bakın. O birbiri üstünde yedi gök yarattı. Allah'ın(subhanehu ve teala)yaratışında hiçbir kusur göremezsin. Ve sonra Allah tekrar tekrar bakın dedi. O bizim insan olduğumuzu bilir. O, bazılarının içine bu tür şüphelerin nüfuz edebileceğini bilir ve bize onların tedavisini onların şifasını verdi.

فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرٰى مِنْ فُطُورٍ

Sonra tekrar bakın, herhangi bir çatlak veya yarık görebiliyor musun?

سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا

İşittik ve itaat ettik. Haydi, tekrar tekrar bakalım.

Yazar gökler ve yer ve ikisi arasındakiler dedi. Allah'ın atmosferi yarattığını biliyor musunuz? Arabça (غلاف الأرض الجوي)- *Ğilaful ardil cev'i* yani dünya atmosferi denir. Bunun ne olduğunu biliyor musunuz? Eğer Allah atmosferi yaratmamış olsaydı milyonlarca (نيازك المريخ)- *Niyazik el Merrikh* yani meteorit bu dünyaya düşerdi ve dünya yaşanılmaz bir yer olurdu ve yaşanmaya elverişli olmayan bir yer olurdu. Güneş hareket eder ve enerji yayar. Sanırım bir keresinde bir yerde okumuştum güneşte meyda-

na gelen tek bir güneş patlaması yüz milyar atom bombası ve üstüne eşdeğer olduğunu. Allah atmosfer dedikleri bir yaratılışla bizi bundan korur. Bu sizin imanınızı güçlendirmedi mi? Allah'ın üzerimizde yarattığı atmosfer bizi sıfırın altında iki yüz küsür derece gibi dondurucu soğuklardan korur.

Göğe bakın ve şaşırın. İngilizce de Van Allen kuşağı dedikleri şey nedir biliyor musunuz? Bunu size söylemeden önce toksik radyasyonun ne olduğunu biliyor musunuz? Hastaneler ve kimyasal tesislerin etrafında daima görürsünüz. Hastaneler civarında, onlar onu kanser hastalarının tedavisinde kullanırlar. Aslında geçtiğimiz günlerde sevgili bir kardeşimizi doktora götürdüm. Şimdi tedavisini aldı *Elhamdulillah* durumu iyidir. Allah ona ve ailesine sağlık versin. O tek bir gün tedavi aldı içeri girip çıktı. O tedaviden çıktıktan sonra onunla yürürken beni şaşırtan şey doktorlar ve personelin bizden aniden uzaklaşmaları adeta kaçıyor gibi davranışlarıydı.

Bizim bulunduğumuz o alan radyasyon bölgesiydi biz yürüyerek o bölgenin dışına çıktığımızda veya o tedavi için girdiği odadan çıkana kadar oturduğumuz o bölgenin dışına çıktığımızda, o tedavi olan kardeş onlara bak, onlar bizim bulunduğumuz yerden kaçınmak için uzun bir yolu yürüyorlar, dedi. Çünkü onlar o kardeşin henüz tedavi gördüğünü bildiklerinden ondan gelecek olası bir radyasyon tehlikesine maruz kalmamak için ona yaklaşmaktan sakınmaya çalıştılar. Bahsettiğimiz ufak bir dozaj radyasyon tehlikesidir. Son derece kısıtlı ve az bir radyasyon dozajıdır. Güneş ve yıldızlar ise sürekli ölümcül dozda radyasyon yayarlar. Sadece benimle birlikte bu muazzam enerji patlamalarından gelen dozajı hayal edin. Güneşten ve yıldızlardan gelen solar güneş patlamaları bu dünyayı yok edecektir. Yaklaşık 500 mil yükseklikten başlayıp binlerce kilometre dış uzaya uzanan bu koruyucu tabakaya, Van Allen kuşağı diyorlar. Allah'ın bizi güneş ve yıldızların zararlı radyasyonlarına karşı koruması için yarattığı bir yaratığıdır.

صُنْعَ اللّٰهِ الَّذي اَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ

"...Her şeyi en mükemmel şekilde yapan Allah'ın yapısı-sanatıdır..."

Üzerimizde bulunan mükemmel bir sistem, hassas bir şekilde sabit ve en ufak ayrıntısına kadar hesaplı. Bu muazzam sistemi kim yarattı elbette Allah!

Ebu Hanife'nin ateistlerle olan münazarasını hatırlayın. O ateistler geminin kendi başına, şans veya tesadüfen var olacağına inanmamışlardı. Onlar buna inanmazken, koskoca bir kâinatın tek başına tesadüf üzerine var olduğuna mı inanıyorlar? Bedeviye bakın. Bizim bu söylediklerimizin aynısını basit ve sade bir şekilde söyledi. Ateistlere dedi çöl kumundaki izleri görüyor musun, sence o neyin belirtisi ey ahmak ateist? Diye sordu. Adam ayak izleri bir devenin ayak izine benziyor, bu yüzden buradan bir deve geçmiş, dedi. Bedevi adama cevap verdi peki deveyi görebiliyor musun? Ahmak ateist hayır dedi, ancak burada kumda görülen izlerden bu izlenime kapıldım dedi. Onlar bir çöldeydiler ve Bedevi şu dağları görüyor musun? Diye sordu. İşte onlar da bana onları yaratanın Allah olduğunu hatırlatırlar, dedi.

Üzerimizde birbirini üzerinde yeralan gök tabakalarını görüyor musunuz? Onlarının her birinin atanmış belirli vazifeleri vardır. Yağmur için bir katman, zararlı ışınları önleyen bir katman, radyo dalgalarını yansıtan bir katman, meteorların zararlarını önleyen bir katman vs. Yazar bize gökler ve yerlerde, ikisinin içinde ve ikisi arasında dedi. Bedevinin dediği gibi dağlara bakın. Büyük ve muazzam bir yaratık. Dağların yeryüzünün üstünde göründüğü kadar ve fazlası muazzam uzantıları yeryüzünün altına uzanmaktadır. Bu hata ile mi böyle oldu?! Böyle bir mucize bir hata ile tesadüfle veya yanlışlıkla olmuş olabilir mi?! Bu dünyadaki dağlar tıpkı ahşap parçaları bir arada tutan çiviler gibidir.

وَجَعَلْنَا فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَميدَ بِهِمْ

“Yeryüzünde onları sarsmasın diye yüksek dağlar yarattık...”(Enbiya: 31)

Bu dünyada ne varsa ve arasında ne varsa. Bu arada, saniyede yaklaşık 16 milyon ton su dünyadan buharlaşıyor. Ve yılda yaklaşık 500 trilyon ton su buharlaşıyor. Bu, Allah’ın bir ayeti değil midir? Mevcut tüm imkânları, gücü, teknolojisi ile evren bunu yapmaya suyu buharlaştırmaya kalksa yapamazdı. Ancak bundan da hayret verici olan şey nedir biliyor musunuz? Her yıl buharlaşan miktarda suyu Allah’ın bize yağmur olarak geri veriyor olmasıdır.

وَالَّذي نَزَّلَ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً بِقَدَرٍ فَاَنْشَرْنَا بِه بَلْدَةً مَيْتًا كَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ

“Belli bir ölçü ile gökten su indiren O’dur. Onunla ölü bir beldeyi diriltir. İşte sizde böyle çıkartılacaksınız.”(Zuhruf: 11)

(بِقَدَرٍ) - *bi kaderin* belirli bir miktarda, ölçüde demektir. Dengeli, hesaplı ve kesin bir miktar. Her düşen yağmur damlası Allah tarafından hesaplandı. Sürekli bir döngü ve herhangi bir küçük veya hafif sapma senin benim var olmayacağımız anlamına gelir. Hiçbir şey yaşayamaz. Rüzgârlara bakın. Onları göremezsiniz. Hareket ederler ve suya giderler. Kesin, hesaplanmış ve sirküle edilmiş bir hareketle suyu hareket ettirirler. Bu hareket dalgalar yapar ve bu, Allah’ın bize yağmur yağdırmak için yarattığı birçok adımın ilkidir.

Kendinize bakın, bana bakın.

وَفِي الْاَرْضِ اٰيَاتٌ لِلْمُوقِنينَ وَفي اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا تُبْصِرُونَ

“Yakin olarak inananlar için yeryüzünde ayetler vardır ve nefislerinizde de, halen görmüyor musunuz?” (Zariyat: 20-21)

Biz tepeden tırnağa üzerimizde Allah’ın(subhanehu ve telala) lütuf ve

nimetlerine boğulmuş vaziyetteyiz. Başınızın üstünden ayağınıza da bakmıyorsanız neden yaratıldığımıza bakın!

(نتفة المني) *Nutfetul Meni* – Allah bizi bir spermden yarattı. Basit bir sperm, o sperm o kadar çok akışkan içerir ki insanın aklını başından alır. Basit bir damlanın içinde kendisine enerji veren hesaplanmış, belirli, hassas ve belirli bir seviye de şeker olduğunu biliyor muydunuz? Bir erkekte 250 milyon spermin ihmal edildiğini, 250 milyon sperm içinde sadece 1000 civarında bir spermin (بيضة الأنثى)- *beydetul unsaa* -dişi yumurtasına ulaştığını biliyor muydunuz? Bir dişinin yumurtasına ulaşmak için beş dakikalık bir yarış gibi zorlu bir yolculuk. Allah'ın mükemmel sanatı. 250 milyondan 1000'i, 1000'den sadece 1 tanesi beş dakikalık zorlu bir yolculukta hedefine ulaşıyor. Ve bir ateist serseri çıkacak ve bunu kimin yaptığını söyleyecek?! Bunu kim yarattı? İnanmıyorum diyecek.

اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ

"İnsan görmedi mi! Biz onu bir nutfeden yarattık ve birden o açık bir rakip kesilir." (Yasin: 77)

Tüm bunlar ve sadece bir bakış size, benim Rabbimin ve sizin Rabbinizin kim olduğu hususunda size bir sukunet ve yakin sağlamıyor mu? *Men Rabbuke* konusunda şüpheleri olan kız ve erkek kardeşlerimiz Ayetlere bakın, yaratıklara bakın vallahi sizde herhangi bir şüpheye yer bırakmayacaktır. Ancak yaratıklara-ayetlere baktığınızda Kur'anın söylediği gibi tefekkür edin. Sadece gözlerinizle bakmakla kalmayın ayrıca üzerine tefekkür edin. Yani sizi düşündüren bir bakışla bakın. Size şüpheler geldiğinde kendinizi kötü hissetmeyin. Çünkü insan şeytanlar ve cinn şeytanlar daima peşinizde olacaktır, ancak onların attığı, atacağı şüphelerle savaşmak ve onlara direnmek için gerekli tedbirleri almak zorundasınız. Eğer onlarla savaşmazsanız, felakete uğradınız demektir. Yani kafanıza şüphelerin gelmesi yüzünden değildir bu durum, bu doğal olandır ve bir sorun değildir. Sorun onlarla savaşmamanız ve onlara direnmemenizdir.

Allah, Kur’an da ki bu sayısız ayette yazarın burada anlattıklarını bize bildirdi. Yazar, Kur’an dan şu ayeti aldı;

اَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ

“Onlar göklerin ve yerin melekutuna ve Allah’ın yarattığı herhangi bir şeye bakmadılar mı?...”(A’raf: 185)

O yüzden göklerin ve yerin melekûtuna-krallığına bakın. Bakın ve üzerinde tefekkür edin.

اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي اَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَآ اِلَّا بِالْحَقِّ

“Kendi nefislerini, Allah’ın gökleri ve yeri ve ikisi arasındakileri sadece hakk olarak yarattığını düşünmediler mi?....”(Rum: 8)

PEYGAMBERİN (SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) BİR SÜNNETİ

Buhari’de bir hadis okudum ve sizden her sabah uygulamanızı istiyorum. Bu bir Sünnettir.

Hadise bakın;

İbn Abbas(radiyallahu anhuma) aktardı;

بِتُّ عِنْدَ خَالَتِي مَيمُونَةَ

“Teyzem Meymune’nin evinde geceledim.” Meymune kimdir? Meymune Bint El Haris(radiyallahu anha) annemizdir (Peygamberimiz Muhammed’in (sallallahu aleyhi ve sellem) karısıdır.) O ayrıca İbn Abbas’ın teyzesidir. Dolayısıyla teyzesi Meymune’nin yanında Peygamberimizin(-sallallahu aleyhi ve sellem) hanesinde geceledi.

فَتَحَدَّثَ رَسُولُ اللهِ صَلَّ اللهُ عَلَيهِ و سَلَّمَ مَعَ أَهْلِهِ سَاعَةً ثُمَّ رَقَدَ

“Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) ehli ile karısı Meymune ile biraz sohbet etti ve sonra uyumaya gitti.” Bu aslında yan bir konudur. Size söylediğim gibi birçok sorular alıyoruz ve en yaygın aldığımız sorulardan biri erkeklerin kadınlara nasıl davranması ile ilgilidir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellemin) kadınlarına nasıl davrandığına bakın. Hanımlarının vazifelerini yerine getirmede kolay, rahat ve alçakgönüllü. Eşlerinin vazifeleri onun vazifeleriydi. Bazı kardeşlerin zayıf karılarına karşı kalpleri eritecek kadar güzel davrandığını biliyoruz. Bazılarının evlerinde zorbalar haline geldiklerini biliyoruz. Yani evlerinde firavun gibiler evin dışında ev kedisi gibiler. İşte burada İbn Abbas bize ufak ama detaylı bir bilgi veriyor bugün bizim kalpten kalbe eşi ile bir sohbet dediğimiz bir sohbet yapıyor ve sonra uyumaya gidiyor. Bu davranışın güzelliğine bakın. Yeryüzünde yürüyen en iyi adamın davranışına bakın.

فَلَمَّا اَنَ ثُلُثُا للَّيْلِ الآخِرُ, قَعَدَ فَنَظَرَ إِلَى السَّمَاءِ

“Gecenin son üçte biri olduğunda kalktı ve gökyüzüne doğru baktı. Ve dedi;

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيَاتٍ لِاُولِي الْاَلْبَا

“Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında ve gece ile gündüzün ard arda deveran etmesinde temiz akıl sahipleri için ayetler-işaretler vardır.”(A’li İmran: 190)

Herhangi bir şey yapmadan önce o bunu yaptı. Gününe böyle başladı. Namazını kılmadan önce gününe böyle başladı. Kalktı, semaya baktı ve ayeti okudu. Semaya baktığınızda ecir aldığınızı hayal edebiliyor musunuz? Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bunu yaptığı için yaparsanız ecir alacaksınızdır. Göğe bakıp o ayetleri okumak size ecir getire-

cektir. Ecir getirmekle kalmayacak, güne başlarken kalbinizi Şeytanın atabileceği herhangi bir şüpheden, vesveseden temizlemek için size bir iman destekçisi ve *Men Rabbuke* konusunda bir ateşleyici olacaktır.

ثُمَّ قَامَ فَتَوَضَّأَ وَاسْتَنَّ فَصَلَّى إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً , ثُمَّ أَذَّنَ بِلاَلٌ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى الصَّبْحَ

"Bundan sonra kalktı abdest aldı ve Sünnet namazı kıldı. 11 rekât namaz kıldı. Sonra Bilal ezan okudu, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Sabahın 2 rekât sünnetini kıldı ve sonra farzını kılmak için mescide gitti."

Her şeyden önce neden gökyüzüne baktı? Neden gökyüzüne bakarken belirli bir ayet-ayetleri okudu? Bu hadisin güzelliğine bakın. Göklerin ve yerin yaratılmasında, gecenin ve gündüzün birbirini izlemesinde gerçekten üzerine düşünenler için anlayışı olan temiz akıl sahipleri için ibretler, ayetler, işaretler vardır. O yüzden sizde günlerinize böyle başlayın, inşa'Allah. Size rızık veren, her işinizi yürüten Rabbinizi ve Yaratıcınız hakkında yakin sahibi olmanız ve gelen şüpheleri yok etmeniz için size bir aşı olacaktır. Eğer okula veya işe gidecekseniz, bir röportaj verecekseniz veya bir final sınavına girecekseniz veya normal bir güne başlayacaksınız dediğimiz gibi sabah hayatınıza göğe bakıp o ayetleri okuyarak başlarsınız size güven verecektir. Kendi kendinize Yaratan benim bu işleri yapmama müsaade etti deyin. Her şeyi mükemmel bir hesap ve kesinlikle yaratan, göklere lütuflar veren her şeyi Yaratan bana bu işimi yapmam için müsaade verdi, deyin. Tüm her şeyin mükemmel sistemin Yaratıcısı beni koruyandır, deyin. Böyle bir Yaratıcıyı kimse mağlup edemez. Göklerin Yaratıcısını kimse yenemez kesin olarak bunu biliyorum, başıma gelecek olanlar sadece Allah'ın izin verdiği kadar olacaktır buna kesin inanıyorum çünkü Allah'ın koruduğunu mağlup edecek olan yoktur.

Hapishanede iken dişleri olmayan bir yaşlı gördüm. Birisi ona gücünü

nasıl topluyorsun, nereden alıyorsun diye sorduğunda, tek yapmam gereken hapishane avlusuna çıkmaktır diye cevap vermişti. Hapishanede çünkü genel olarak hiçbir şeyi göremezsiniz. Göreceğiniz şey ya bir duvardır veya başka bir duvardır. Ve avlunun etrafı yüksek duvarlarla çevrilidir. Dolayısıyla o yaşlı mahkûmun ihtiyacı olduğu tek şey avluya çıkmak ve gökyüzüne bakmaktı. Nitekim o mahkûm ihtiyacım olan tek şey gökyüzüne bakmaktır ve İmanımın dozajı o gün içinde hazır hale gelir, dedi. Tek ihtiyacım olan budur, dedi. Hapishaneden serbest bırakılmamdan birkaç yıl önce hayatımda ilk kez biriyle tanıştım ki hapishanemde benim bir öğrencim olan bir kardeşim oldu ismi John Lindh Walker belki ismini duymuşsunuzdur. Allah(subhanehu ve teala) onun esaretten kurtuluşunu kolaylaştırsın. O hapishanedeki son günlerimde benim çok yakın bir arkadaşım oldu ve bir talebem oldu. İnşaAllah o kardeş hakkında farkındalık oluşturmak için daha fazla ayrıntıya gireceğim. Allah esaretten kurtarsın. Hapishanede, kahvaltı yapmak üzere kapıların açıldığı bir zaman vardı. Onlar avluya ki bir köpek kafesi gibi küçük bir kafes gibiydi evet onlar avluya çağırdıklarında bu adamın alışkanlığı gökyüzüne bakmak ve sonra yürüyerek hücresine geri dönmekti. Avluda ileri geri volta atmaktı.

Kur'an sizden bunu yapmanızı istiyor- yani göğe bakın ve tefekkür edin.

فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرٰى مِنْ فُطُورٍ

"...Gözünü çevir de bak herhangi bir bozukluk-çatlaklık görüyor musun?"(Mülk: 3)

Gözünüzü tekrar tekrar çevirin ve bakın.

Burada sınıfımızda zayıf Hamza'ya bakın ve vücut geliştiricisi olan Velid'e bakın, Velid'in pazusu neredeyse Hamza'nın belinden daha büyüktür. O ikisine bakın ve kıyaslayın. Ve Allah en yüce örneklerin sahibidir.

وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى

"...en yüce en üstün örnekler Allah'a aittir..."(Nahl: 60)

Burada göklere ve yere bakın, üzerine tefekkür edin, onları kimin yarattığı üzerinde tefekkür edin ve sonra kendi kendinize O'ndan hiçbir şeyin kaçamayacağını söyleyin. Dayandığım O'dur, İbadet ettiğim O'dur, Rabbim O'dur deyin.

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمٰوَاتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ

"...ne göklerde ne de yerde Allah'ı aciz bırakacak hiçbir şey yoktur..."(-Fatır: 44)

Yazar bahsettiklerinden bahsettikten sonra diğer iki ayetten bahsediyor. Böylece tüm bunların genel bir tefsirini vermiş olduk.

وَدَلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالى : وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذي خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

Bunun delili Allah'ın şu sözüdür: ***"Gece, gündüz ve güneş ve ay O'nun ayetleridir. O halde güneşe ve aya secde etmeyin eğer O'na ibadet ediyorsanız onları yaratan Allah'a secde edin."(Fussilet: 37)***

Yazarın verdiği ilk delil budur ve temelde bu dersin sonundaki konuşmamız aslında bunun genel bir tefsiridir.

Ve sonra yazar diğer bir delilden bahsediyor.

وقَوْلُهُ تَعَال : إِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ في سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِه اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمينَ

Ve Allah'ın sözüdür: ***"Gerçekten sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı gün-***

de yaratan sonra arşın üzerine istiva eden Allah'tır. Gündüzü durmaksızın kendisini kovalayan geceye bürüyüp örtendir. Güneşe ve aya ve yıldızlara kendi buyruğuyla baş eğdirendir. İyi bilin-haberiniz olsun-dikkat edin! Yaratmak ta emir de O'na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah yüceler yücesidir."(A'raf: 54)

İnşa'Allah önümüzdeki hafta biraz da bu konuya değineceğiz ve konularımıza devam edeceğiz.

DERS 30

Yazar kişinin Rabbini, Dinini ve Peygamberini bilmesi gerektiğinden bahsettikten sonra dedi;

فَإِذَا قِيلَ لَكَ : بِمَ عَرَفْتَ رَبَّك ؟

Rabbini nasıl bildin veya Rabbini bilme bilgisine nasıl ulaştın diye sana sorulursa;

Buna cevap olarak yazar şöyle dedi;

De ki O'nun ayetleri-alametleri-işaretleri ve O'nun mahlûkatı-yaratıkları yoluyla.

Ve sonra yazar bu ayetlerin bazı örneklerinden bahsetti;

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ: وَمِنْ مَخْلُقَاتِهِ : السَّمَوَاتُ السَّبْعُ والأَرْضُونَ السُّعُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَما بَيْنَهُمَا,

Güneş ve Ay O'nun ayetlerindendir ve Yedi Gök ve Yedi Yer, içindekiler ve ikisi arasındakiler O'nun mahlûkatındandır, dedi.

YAZARIN DELİLİ

Bunlardan bahsettikten sonra yazar delilden bahsetti ve dedi;

وَدَلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالى : وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذي خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ , وقَوْلُهُ تَعَال : إِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ في سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِه اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمينَ

Bunun delili Allah'ın şu sözüdür: ***"Gece, gündüz ve güneş ve ay O'nun ayetleridir. O halde güneşe ve aya secde etmeyin eğer O'na ibadet edi-***

yorsanız onları yaratan Allah'a secde edin."(Fussilet: 37) Ve Allah'ın sözüdür: ***"Gerçekten sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratan sonra arşın üzerine istiva eden Allah'tır. Gündüzü durmaksızın kendisini kovalayan geceye bürüyüp örtendir. Güneşe ve aya ve yıldızlara kendi buyruğuyla baş eğdirendir. İyi bilin-haberiniz olsun-dikkat edin! Yaratmak ta emir de O'na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah yüceler yücesidir."(A'raf: 54)***

Dolayısıyla yazar ayetler-işaretler-alametlerden (güneş, ay, gece ve gündüz) bahsettikten sonra akabinde bir başka ayetle sözlerine devam etti. Neden? Çünkü dediğimiz gibi verdiği örnekler aklidir ve akıl tek başına yeterli değildir. Evet, biz aklı kullanırız ancak dini metinlerden çıkarılmış, dini metinlerle desteklenmiş ve sınırlandırılmış bir akıl kullanırız. Akıl, dini metin şemsiyesi altında olmalıdır. Bu yüzden yazar aklı delillerden bahseden ayetlerin akabinde bir başka ayeti daha delil olarak gösterdi.

Yazarın delil olarak kullandığı bu ayete kadar gelmiş ve ara vermiştik. Son dersimizin sonlarına doğru Allah'ın yaratışından ve nasıl ayet-alamet-işaret olduklarından bahsettik, bu konunun biraz ayrıntılarına girdik ve şimdi ayetleri inceleyeceğiz.

FUSSİLET SURESİNDEKİ İLGİLİ AYETİN TEFSİRİ

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذي خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"***Gece, gündüz ve güneş ve ay O'nun ayetleridir. O halde güneşe ve aya secde etmeyin eğer O'na ibadet ediyorsanız onları yaratan Allah'a secde edin."(Fussilet: 37)***

Allah bize muhteşem ve harika yaratıklarından bazılarından bahsediyor. (مِنْ) *-min* bazı demektir, yani hepsi değildir demektir. Onlar muhteşemdir ve harikadır, onlar ne kadar muhteşem ve harika- muazzam yaratıklar

olsalar da onlara secde etmeyin bilakis onları yaratana ve düzene koyana yani Allah'a secde etmelisiniz.

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ

"Gece ve gündüz O'nun ayetlerindendir..."

وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ

"...Güneş ve ay onun ayetlerindendir..."

Güneş ve ayın varlıkları da bir ayettir.

لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذي خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"...O halde güneşe ve aya secde etmeyin eğer O'na ibadet ediyorsanız onları yaratan Allah'a secde edin."

Ayette genel olarak söylenilen şey bu muhteşem ve muazzam yaratıkların Allah'ın yaratığı olduğudur. Ki onların birçok faydası vardır sadece Allah'ın yaratabileceği bir mükemmel bir zamanlama ve harmoni içinde hareket ederler. O halde eğer bu ayetlere şahit olduysanız ve bunları biliyorsanız onlara secde etmeyin bilakis onları yaratana secde edin. Ayetin anlatmaya çalıştığı budur.

لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ

"...O halde güneşe ve aya secde etmeyin..."

Yani sadece Allah'a ibadet edin, Allah'ın herhangi bir yaratığına ibadet etmeyin! Allah yaratıklarını örnek gösterdi ve onlara secde etmeyin diye ilan etti. Şimdi burada onlara secde etmeyin sözünden, ancak onlara tapınabilirsiniz veya onlara ibadet edebilirsiniz anlamı elbette çıkmaz. Allah

secde terimini kullandı çünkü Allah'a ibadet etmenin ve Allah'a tazim göstermenin en büyük yollarından ve şekillerinden biridir secde etmek.

Bu daha önce ele aldığımız delile çok benzer ve paraleldir şöyle ki;

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a aittir." (Fatiha: 2)

Orada Allah, Allah evreni yarattığını dolayısıyla âlemlerin Yaratanına ibadet edilmesi gerektiğini söyledi. Burada ise Allah güneşi ve ayı, geceyi ve gündüzü yarattığını ve dolayısıyla kullar olarak ibadetlerinizin tamamını Allah'a yöneltmeniz gerektiğini söylüyor.

ARAF SURESİNDE İLGİLİ AYETİN TEFSİRİ

Yazarın delil olarak kullandığı sonraki ayet Araf suresindendir;

إِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ في سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِه اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمينَ

"Gerçekten sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratan sonra arşın üzerine istiva eden Allah'tır. Gündüzü durmaksızın kendisini kovalayan geceye bürüyüp örtendir. Güneşe ve aya ve yıldızlara kendi buyruğuyla baş eğdirendir. İyi bilin-haberiniz olsun-dikkat edin! Yaratmak ta emir de O'na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah yüceler yücesidir."(A'raf: 54)

فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ

Altı günde yarattı. Dünyayı dört günde ve gökleri iki günde yarattı. Bu ayet bazılarının kafasını karıştıran ve çoğu kişinin yanlış anladığı bir ayettir. El Kurtubi ve diğer âlimler bu konudan bahsettiler. Nasıl yani? Burada bazılarının kafasını karıştırabilecek bazı ayetler vardır. Şöyle ki;

Bir başka ayette Allah buyurdu;

قُلْ اَئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذي خَلَقَ الْاَرْضَ في يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهٗٓ اَنْدَادًا ذٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمينَ

"De ki: 'Gerçekten siz yeri iki günde yaratanı inkâr ediyor ve O'na birtakım eşler-ortaklar-denkler koşuyorsunuz? O alemlerin Rabbidir."(-Fussilet: 9)

Bu ayette yerin iki günde yaratıldığından bahsediliyor, ancak bir başka ayette ise yerin dört günde yaratıldığı belirtiliyor;

وَجَعَلَ فيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فيهَا وَقَدَّرَ فيهَٓا اَقْوَاتَهَا في اَرْبَعَةِ اَيَّامٍ سَوَٓاءً لِلسَّٓائِلينَ

"Orada onun üstünde sarsılmaz dağlar yerleştirdi ve onda bereketler yarattı ve arayıp soranlar için eşit olmak üzere oradaki gıdalarını dört günde takdir etti."

Yani Allah burada dört günden bahsetti- şöyle ki iki gün dünyanın yaratılması ve iki gün dağların yerleştirilmesi ve Fussilet Suresindeki ilgili ayette de belirtilen budur. Ancak bazıları iki gün ve dört günden bahseden iki ayeti alarak toplamda altı günde yaratılışın tamamlandığını söylediler. Yani o iki ayetteki günleri birbirine eklediler ve sonra göğün

yaratılması için iki gün daha eklediler. Hayır, dünyanın yaratılması toplam dört günde olmuştur. Yani iki artı dört altı günde değil, toplam dört günde. Yerin ve göğün yaratılması toplam altı gün Pazar günü başladı ve Cuma günü tamamlandı. Bu günlerle ilgili, bazı müfessirler Allah günler konusunu açık-genel bıraktığı için bu günlerin bizim günlerimiz gibi normal günler gibidir söylemlerinde olduğu gibi açıkça görülüyor. Onlar burada Allah, Allah'ın günlerini belirtmedi dolayısıyla burada ki günler normal günlerdir dediler.

GÖKLERİN VE YERİN ALTI GÜNDE YARATILMASININ ARKASINDAKİ HİKMET

Allah bu muazzam varlığı altı günde yarattı. Eğer O dileseydi tek bir anda veya daha da azı bir zaman içinde yaratabilirdi. Ancak bunun yerine O, etkileri nedenlerine bağladı ve bu Allah'ın(subhanehu ve teala) hikmetidir ve biz bunu sorgulayamayız elbette. Yüce Allah Ol diyebilir ve Dilediği şekilde olabilirdi. Elbette Allah(subhane ve teala) dilediğini, dilediği şekilde yapar. Ancak göklerin ve yerin altı günde yaratılmasının büyük bir hikmeti vardır. Her şeyden önce Allah(subhanehu ve teala) yaptıklarından sorulamaz, yaptıklarından sorgulanacak olanlar bizleriz.

لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْـَٔلُونَ

"O yaptığından mesul tutulamaz. Oysa onlar ise sorguya çekilecekler-dir."(Enbiya: 23)

Bazı âlimler göklerin ve yerin altı günde yaratılmasının ardındaki hikmeti açıklamayı denediler. Onların arasında El Kurtubi(rahimehullahu)de vardır. O tefsirinde bunun için üç neden verdi. Birincisi kullarına işlerinde iyilik-nezaket ve düşünüp taşınma-ihtiyatlı olmayı öğretmektir. İkincisi meleklerine Gücünü ve Kudretini adım adım göstermek istedi. Üçüncü sebebi Allah'ın her şey için bir yol takdir etmesidir. Her şeyin takdir edilmiş bir zamanı vardır. Örneğin, Allah günahkârları anında cezalandırabilir ancak buna rağmen günahkârları cezalandırmayı erteler. O bunu erte-

liyor çünkü O'nun katında her şeyin takdir edilmiş bir zamanı vardır. Bu yüzden onları zaman içinde yarattı. Bunlar Kurtubi'nin düşünceleridir.

Sonra İbni Cevzi *Zaad El Meysir* isimli tefsirinde bunun için beş neden verdi. O şöyle dedi; Allah Kudretini-Gücünü meleklerine ve şahit olanlara göstermek için her gün bir şey yaratmak istedi. İbn El Anbari'nin de bu işin ardındaki hikmet olarak bu görüşte olduğunu söyledi. Daha sonra ikinci nedenden bahsetti ve dedi, Allah, Âdem'i yaratmadan önce Âdem ve zürriyeti için şeyler hazırladı bunun nedeni melekleri önünde Âdem'in yüksek statüsünü vurgulamaktır. Yani meleklere Âdem'in yüksek şerefini vurgulamak için böyle takdir etti. Üçüncü neden siz bir şeyi kısa zaman içinde yaptığınızda bu daha çok güç ve kudretinizin göstergesidir. Ve bir şeyi zaman içinde düşünerek yapmanız bilgelik veya hikmetin göstergesidir. Allah hem gücünü ve kudretini hem de bilgelik ve hikmetini tecelli ettirmek istedi. Dördüncü bir nedeni Allah'ın bize sabırlı ve ihtiyatlı olmayı öğretmek istemesidir. Nasıl? Altı gün boyunca kullarına planlı-ihtiyatlı olmayı öğretti çünkü kesinlikle hata yapmayan Allah evreni bir plan içinde yarattıysa hatalara çok açık olan biz insanların işlerimizi planlı programlı ve ihtiyatlı bir şekilde yapmamız gereği haydi haydi evladır. Son olarak Allah yaratılışın adım adım tamamlanmasını takdir etti böylece rastgele, şans eseri, kazara her şeyin olduğunu kimse düşünemeyecektir.

El Kadı Ebu Suud önceki iki âlemin verdiği örneklere oldukça benzer nedenler öne sürdü ve onun verdiği örnekleri şahsen çok beğenirim. O şöyle dedi, Allah'ın mutlak güç ve kuvvet sahibi olduğu açıktır. O mutlak güç ve irade sahibidir ve her şeyi kontrol eder. Yarattığı her şeyin ardında büyük bir hikmet vardır bunun arkasındaki gerçek nedenleri ve hikmeti sadece O bilir. O'nun yarattığı her şeyin nedenleri ve hikmetleri olduğu gibi gökleri ve yeri altı günde yaratmasının da nedenleri ve hikmetleri vardır. Ki o "Ol" demesiyle her şeyi yaratma güç ve kudretine sahiptir. Dediğim gibi bu açıklama çok hoşuma gidiyor.

Ayet devam ediyor;

ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ

"...sonra arşa istiva etti..."

Sonra gerçekten O'na yakışır bir şekilde Arş'a istiva etti.

(عرش)- *Arş* (كرسي)- *Kursi* değil. *Kürsi* taburedir-merdivendir. *Arş* ise Allah'ın Tahtıdır. *Arş*, Allah'ın Tahtıdır ve tüm varlığın tavanıdır. Allah'ın *Arş*'ının üzerinde hiçbir mahlûk yoktur.

يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا

"... Gündüzü durmaksızın kendisini kovalayan geceye bürüyüp örtendir..."

Yani geceyi durmaksızın kendisini kovalayan gündüzün üstüne örter. Bir örtü gibidir. Gün ışığının üstüne iner ve onu örter ve geceyi getirir. Gece ve gündüzün birbirini kovalaması birbirini takip etmeleridir.

وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِه اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

"...Güneşe ve aya ve yıldızlara kendi buyruğuyla baş eğdirendir. İyi bilin-haberiniz olsun-dikkat edin! Yaratmak ta emir de O'na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah yüceler yücesidir."

Güneş, ay ve yıldızlar hepsi Allah'ın emrine itaat ederler-boyun eğerler. Allah güneşi, ayı ve yıldızları Emrine boyun eğdirdi. Allah onlara bizim faydamıza Dilediği gibi emreder.

اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ

"... İyi bilin-haberiniz olsun-dikkat edin! Yaratmak ta emir de O'na aittir..."

Gramer olarak (أَلا) -*elaa* tembih harfidir.

اَلَا لَهُ الْخَلْقُ

Yaratmak O'na aittir – Kevniyyedir. Daha önce belirtmiştik ve siz bunu biliyorsunuz.

وَالْاَمْرُ

Ve Emir de O'na aittir. Şeriyyedir.

Dolayısıyla yaratmak Allah' aittir- Kevniyye dir ve Emir'de Allah'a aittir- Şerriye. Ve bundan bahsetmiştik dileyen ilgili bölüme müracaat edebilir.

تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

"...Âlemlerin Rabbi olan Allah yüceler yücesidir."

Egemenlik O'na aittir. O'nun egemenliği her şeyi kapsar ve O'nun Hükümdarlığı mükemmeldir. Yani yaratmak ve emretmek O'na aittir o halde ibadetlerinizi sadece O'na yöneltmeniz gerekmektedir.

O İBADET EDİLMESİ GEREKEN TEK RABB'DIR

Bunun ardından yazar son bir iki derste çok sık değindiğimiz şeyi belirtiyor ve diyor;

وَالرَّبُّ وهوَالْمَعْبُودُ

Er Rabb, o ibadet edilendir.

وَدَلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالى : يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذي خَلَقَكُمْ وَالَّذينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ أَلَّذي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَّاءَ بِنَّاءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً فَاَخْرَجَ بِه مِنَ الثَّمَرَاتِ

رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

Rabbin şu sözü bunun delilidir: ***“Ey insanlar sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin! Umulur ki sakınırsınız. O ki yeryüzünü size bir beşik ve gökyüzünü bir bina kıldı. Ve gökten size bir su indirdi onunla sizi için rızk olarak ürünler çıkarttı. Bunları bildiğiniz halde Allah’a eşler-ortaklar-denkler koşmayın.”(Bakara: 21-22)***

Delilden bahsettikten sonra yazar şöyle dedi; İbn Kesir (rahimehullahu teala) dedi;

الخَالِقُ لِهَذِهِ الْأَشْيَاءِ هُوَ الْمُسْتَحِقُّ لِعِبَادَةِ

Yani, tüm bu şeyleri yaratan ibadete layıktır.

Şimdi ilk açıklamasında yazar;

وَالرَّبُّ وهوَالْمَعْبُودُ

Er Rabb, o ibadet edilendir, dedi. Bu açıklamaya dikkatinizi verin. Rabb o ibadet edilendir. Bu açıklama görüldüğü gibi gerçekten doğru değildir. Ancak yazar elbette görüldüğü manasını kast etmedi. Yazar ibadet edilen Rabbdır derken asıl kast ettiği ibadet edilmeye layık olan, ibadet edilmeyi hak eden sadece Allah’tır. Haklı olarak ve hak ederek ibadet edilen sadece O’dur. Yazarın kast ettiği mana budur. Yani yazar ifadenin görünümünde işaret edilen ibadet edilen her şey Rabbdir demek istemiyor.

وَالرَّبُّ وهوَالْمَعْبُودُ

Rabb o ibadet edilendir. Neden böyle diyemeyiz? Çünkü Allah’ın yanında ibadet edilen ilahlar veya kendilerine ibadet edenlerin rabb kabul ettikleri gerçek rabbler değillerdir. *Rabb* Yaratandır, Mülk Sahibidir, Tüm İşleri Kontrol Edendir-Yürütendir. Burada demek istediğimiz her ibadet edilen *Rabb* anlamına gelmez. *Rabb* kendine ibadet edilen demek değildir ki yazarın açıklamasının zahirinde böyle görünüyor. Bu şu demektir

ibadete layık olan, ibadeti hak eden sadece O'dur demektir. Yazarın açıklamasında ki gibi geniş değildir ve yazar da bunu kast etmedi.

Neden bu detayı bilmeniz önemlidir? Çünkü eğer *Rabb* ismini ibadet edilen olarak tanımlarsanız nihayetinde Allah'ın dışında ibadet edilen her şey bir *Rabb* anlamına gelecektir ve bu elbette doğru değildir. Dolayısıyla yazarın demek istediği ibadeti hak edenin ibadete layık olanın sadece *Rabb* olduğu başka kimse olmadığıdır. Yani ibadet edilen *Rabb* dir demek istemedi. Yazarın açıklaması tam tersi görünüyor olsa yazarın diğer türlü düşündüğünü nasıl biliyoruz? Bunu biliyoruz çünkü yazarın İbn Kesir'den yaptığı alıntı yazarın bu düşüncesini açık hale getirir;

الخَالِقُ لِهَذِهِ الْأَشْيَاءِ هُوَ الْمُسْتَحِقُّ لِعِبَادَةِ

Yani, tüm bu şeyleri yaratan ibadete layıktır.

YAZARIN DELİLİ

Daha sonra yazar delil vermeye geçti. Neyin delili? İbadete layık olan tek *Rabb*'in Allah olduğunun. Delili nedir?

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذي خَلَقَكُمْ وَالَّذينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ أَلَّذي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَّاءَ بِنَّاءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً فَاَخْرَجَ بِه مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Ey insanlar sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin! Umulur ki sakınırsınız. O ki yeryüzünü size bir beşik ve gökyüzünü bir bina kıldı. Ve gökten size bir su indirdi onunla sizi için rızk olarak ürünler çıkarttı. Bunları bildiğiniz halde Allah'a eşler-ortaklar-denkler koşmayın."(Bakara: 21-22)

Ey insanlar Rabbinize ibadet edin. Çağrı;

يَا اَيُّهَا النَّاسُ

Ey İnsanlar! Tüm insanlıktır. Tüm Âdemoğludur. Müslümanlar ve Kâfirleri içerir.

Allah(subhanehu ve teala) tüm insanları ibadeti sadece Kendisine yapmayı emrediyor.

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ

Ey İnsanlar! Rabbinize(Allah) ibadet edin!

Tüm insanlığa herhangi bir eş ortak koşmadan ve ibadetlerinde Allah'a rakipler denkler kılmadan sadece Allah'a ibadet etmeleri emrediliyor. Yüce Allah eşi benzeri olmayan tek Yaratıcı olduğu için ibadetin her türünü de sadece Kendisinin hak ettiğini açıklığa kavuşturuyor.

اعْبُدُوا

Rabbin sözüne kulak verin demektir. İman, itaat ve teslimiyetiniz Allah'a olsun, O'nun emirlerine uyun ve yasaklarından kaçının, ümit ve korku arasında alçakgönüllülük, zillet ve tazimle O'nu övün demektir.

ALLAH'TAN BAŞKASINA İBADET ETMEK İBADETE GİRMEZ

İbadet sadece Allah'a yapılırsa İbadettir bu nedenle Allah'tan başkasına yapılan ibadetler, İbadet terimine girmez. İbadet terimine girmez çünkü bir şeyin İbadet olması için iki koşulu vardır *İhlas* ve *Mutabakat*. İhlas samimiyet-niyetin sadece Allah için olması, mutabakat uygunluk-Sünnete uygun olması demektir. Bir ibadetin İbadet olması için gereken koşullar bunlardır. Allah dışında başkasına ibadet eden kişi, bir İbadet olması için gereken iki koşuldan birini yerine getirmediği için gerçek anlamda İbadet etmiyor demektir.

Şimdi burada bir sorun vardır. Konuyla ilgili bazı okumalar yaptığınızda, bazı âlimlerin kitaplarını okuduğunuzda Allah'tan başkasına ibadet eden

biri veya Allah ile birlikte Allah'ın dışında başkasına ibadet eden biri dediklerini görürsünüz. Nitekim âlimler Allah'tan başkasına ibadet edenler terimini kullanırlar. Veya benim az önce dediğim gibi, her kim ibadetinde bir bölümünü Allah'tan başkasına verirse ki ben bu cümleyi kullandım. O halde Âlimler neden ibadet olarak bahsetti veya ibadet olarak atıfta bulundu? Allah'tan başkasına ibadet edenlerin ibadeti gerçek ibadetin iki koşulundan biri yerine getirmediği için ibadet olarak kabul edilmez açıklamama rağmen âlimler neden ibadet olarak atıfta bulundular?

Bunun yanıtı kişiye ait, kişiye özel ibadettir. Çünkü bunu yapan ibadet ettiğini düşünüyor. Dolayısıyla âlimler ibadet olarak atıfta bulunduğunda bunun kişinin ibadet ettiğini düşündüğü demektir. Ancak biz onların yaptığı aslında ibadet değildir derken resmi Şer'i manada ibadet olmadığını kast ediyoruz. Çünkü Şer'i anlamda İbadet(samimi niyet-uygunluk) denilebilmesi için gerekli iki koşulu sağlamadığı için İbadet denilemez. Ancak biz onların yaptıklarına ibadet diye atıfta bulunduğumuzda içinde eksiklik olan, kişinin kendisine göre ibadet ettiği düşüncesini kast ediyoruz.

Yazar delil ile ilgili sözlerine devam ediyor;

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذي خَلَقَكُمْ

"Ey insanlar! Sizi yaratan Rabbinize ibadet edin!..."

Siz bir hiç iken sizi Yaratana ibadet edin. O sizi yarattı, en güzel şekilde şekillendirdi ve size rızkınızı verdi. İşte O Allah'tır. O'na ibadet etmenizin sebebi nedir? Çünkü O sizi yarattı, bu yüzden sizin ibadetinize layık olan sadece O'dur. Bundan daha önce bahsetmiştik ve öncesinde şu ayetten bahsetmiştik;

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمينَ

"Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a aittir." (Fatiha: 2)

O alemlerin Rabbidir. Bu yüzden tek başına ibadeti O hak eder. Ve bura-

daki ayette de benzerdir yani O siz bir hiç iken sizi yarattı o halde ibadete sadece O layıktır. Bu yüzden ibadetinizin tamamını Allah'a yapmalısınız.

الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ

"...O sizi ve sizden öncekileri yarattı..."

Bu önceden olanları, nedenlerini açıklayan bir açıklamadır. Yani o sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbiniz olduğu için ibadeti sadece O'na yapın. İbadeti O'na yapmanız üzerinize düşen bir vazifedir. Rabbinin Allah olduğunu kabul eden kişinin ibadetlerini sadece Allah'a yapması bağlayıcıdır aksi takdirde kişi aslında kendisiyle çelişmekte olacaktır.

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

"...Umulur ki sakınırsınız..."

Takva, Allah'ın(subhanehu ve teala) emirlerini yaparak ve yasaklarından kaçınarak Allah'ın azabından korunmaktır. Yasakların haricinde bir numaralı yasak Şirktir(hem büyük şirk hem de küçük şirk). Bir numaralı emirde Tevhiddir.

Ayet devam ediyor;

أَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا

"...O yeryüzünü bir beşik kıldı..."

O sizin için, benim için(yaratıkları için) yeryüzünü yaydı bir dinlenme yeri bir beşik-şilte-döşek kıldı. Nitekim hiçbir zorluk olmaksızın yeryüzünü kullanıyoruz. Tıpkı bir kişinin yatağında rahat uyuduğu gibi bu dünyayı rahatlık içinde kullanıyoruz. Bu yüzden (فِرَاشًا) -*firaaşa* kelimesini kullandı. O bu dünyayı sizin için düz yaptı, yaydı. Böylece herhangi bir zorluk olmaksızın sizin için bizim için verimli olabilir.

وَالسَّمَّاءَ بِنَّاءً

"...ve gökyüzünü bina kıldı..."

Ve O gökyüzünü dünya için bir kubbe kıldı. Yüce Allah bir başka ayetinde dediği gibi gökleri emniyetli ve korunaklı bir tavan yaptı. Nitekim Allah(subhanehu ve teala) dedi;

وَجَعَلْنَا السَّمَّاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ اٰيَاتِهَا مُعْرِضُونَ

"Biz gökyüzünü korunmuş-koruyucu bir tavan kıldık ve onlar O'nun ayetlerinden yüz çevirir haldedirler."(Enbiya: 32)

Biz gökyüzünü emniyetli ve korunaklı bir yükseltici tavan kıldık. Fakat inananlar apaçık ayetleri düşünmekten yüz çevirir haldedirler. Gökler güneş, ay, yıldızlar ve önceki dersin sonunda derinlemesine bahsettiğimiz diğer gök cisimleri için bir yerdir.

Ayetimize geri dönelim;

وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً

"..Ve gökyüzünden bir su indirdi..."

Allah gökten bir su indirdiğini söyledi. Bir başka ayette dediği gibi;

هُوَ الَّذي اَنْزَلَ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فيهِ تُسيمُونَ

"Sizin için gökten su indiren O'dur. Ondan hem kendiniz için içecek su hem de hayvanlarınıza yedireceğiniz bitkiler verir."(Nahl: 10)

Bulutlardan içmemiz için bize tertemiz su indiren O'dur. O su ile bitkiler büyür ve hayvanlar o bitkilerle beslenir.

Arabça (سماء)- *semaau* yukarıdaki her şeydir.

كُلُّ مَا عَلاكَ فَهُوَ سَمَاءٌ

Lisan El Arab sözlüğündeki tanımdır bu yani "Yukarınızdaki her şey semadır."

(ماء)- *maaun* yağmurdur. Allah'ın başka bir ayette dediği gibi hayattır, yaşamdır;

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَّاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيّ

"..Biz hayy olan- diri olan- canlı olan her şeyi bir sudan yarattık..."(Enbiya: 30)

وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً بِقَدَرٍ

"Ve biz gökten belirli miktarda bir su indirdik..."(Mü'minun: 18)

İlgili ayetimize dönersek;

فَاَخْرَجَ بِه مِنَ الثَّمَرَاتِ

"... onunla sizin için ürünler çıkarttı..."

Allah yağmuru yağdırır, o yağmurla ürünler yetişir, bize rızık olarak ekinler, tahıllar ve meyveleri çıkartır. Allah yağmuru yağdırdığında bunlar olur. (الثَّمَرَاتِ)- *semaraat* (ثمر)- *semer*in çoğuludur ve yeryüzünde yetişen her şeydir.

رِزْقًا لَكُمْ

"...size rızık olarak..."

Bizim için bir hediyedir, tıpkı başka bir ayette buyrulduğu gibi;

مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ

“Sizin ve hayvanlarınızın geçimi için yaptık.” (Abese: 32)

Yani biz ve hayvanlarımız için bir hediye gibidir.

AYETİN SONUCU

Yüce Allah gökyüzünden, yeryüzünden ve sudan(yağmur) bahsettikten sonra bu sözlerini neyle sonuçlandırıyor?

فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“...Bunları bildiğiniz halde Allah’a eşler-ortaklar-denkler koşmayın.”

Yani sonuç şudur sizi yaratan, sizden öncekileri yaratan, yeryüzünü size kolay yaşanır bir dinlenme yeri kılan, üzerinizdeki göğü koruyucu bir kubbe kılan, gökten bulutlardan indirdiği yağmurla siz ve hayvanlarınızın geçimi için çeşitli ürünler çıkaran Allah’a eş-ortak-denk koşmayın. Ayette tüm bahsedilen şeylerin ana sonucu nedir? Allah’a eş koşmayın!

فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادً

(اَنْدَادً)- *endaad* benzer-denk-rakip demektir. Yani ibadet ettiğinizde sadece Allah’a ibadet edin. Sevdiğinizde sadece O’nu sevin. İbadet ettiğinizde ibadetinizin yüzde yüzü Allah için olmalıdır. Sağduyuya, akla ve vahye göre size tüm bunları veren Allah’ı bırakıp O’dan başkasına ibadetlerde pay vermemelisiniz.

وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“...bunları bildiğiniz halde.”

Yani O’nun bir rakibinin-denginin olmadığını siz biliyorsunuz! Allah ile hiçbir şeyin kıyaslanamayacağını biliyorsunuz!

Zümer Suresi’nde benzer şeye dikkat çekilir;

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ

"Andolsun onlara gökleri ve yeri kim yarattı diye sorulursa kesinlikle Allah diyeceklerdir..."(Zümer: 38)

Siz Allah'ın denginin, rakibinin olmadığını biliyorsunuz çünkü size gökleri ve yeri kim yarattı diye sorulduğunda sizin cevabınız kesinlikle Allah demek olacaktır o halde ibadetinizi sadece Allah'a yapmalısınız. Madem Allah'ın eşi-dengi-ortağı-rakibi olmadığını biliyorsun o halde hangi cüretle Allah'tan başkasına ibadetlerinizi yöneltebiliyorsunuz?!

AYET *NEFİY* VE *İSBAT* İÇERİR

Nefiy ve *İsbat* içerir dedik yani sizin inkâr etmeniz ve teyit etmeniz-onaylamanız gerekir. Nefiy- inkâr veya olumsuzlama;

فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا

"...Allah'a eşler-ortaklar-denkler koşmayın..."

Yani Allah'a eş koşulanları-eş koşanları reddedin.

İsbat/ispat ise ayetin başında yer almaktadır şöyle ki;

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ

"Ey insanlar sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin!..."

İbadet edilecek olan O'dur. Sadece Allah'a ibadet emrediliyor. İbadet edin emri ile teyit-ispat ediyorsunuz ve ayetin sonunda Allah'a eş ortak koşulanları ve koşanları reddediyorsunuz- nefiy.

Dolayısıyla bu ayet ibadetin sadece Allah'a yöneltilmesi ve O'na eş ortak koşulanları ve koşanları inkâr edilmesini anlatır ve O'ndan başkasına ibadet etmekten caydırır.

AYET ŞİRK İNANCINI YOK ETMEK İÇİN AKLİ BİR DELİLDİR

Yaratan, Rızık Veren, İşleri Yürütenin O olduğuna inanıyorsanız o takdirde sadece O'na ibadet etmelisiniz. İbadetinizi O'ndan başkasına yöneltiyorsanız o zaman tüm bunları O'nun yaptığını söylemenizin bir anlamı yoktur. Eğer böyle diyorsanız o zaman aklınız yerinde değildir. İşte bu yüzden İbn Kesir tüm bunları Yaratan İbadete layıktır, dedi.

Veya Allah dışında ibadet ettiğinizi düşündüğünüz sahte ilahlar acizdirler. Her şeyin Yaratıcısı O olduğu için O'nun dışında her yaratılan acizdir.

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اٰلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا

"O'nun dışında, hiçbir şeyi yaratamayanları ilahlar edindiler..."(Furkan: 3)

İBN KESİR'İN AÇIKLAMASI

Ve daha sonra yazar İbn Kesir'den alıntı yaptı ve dedi;

الخَالِقُ لِهَذِهِ الْأَشْيَاءِ هُوَ الْمُسْتَحِقُّ لِعِبَادَةِ

Yani, tüm bu şeyleri yaratan ibadete layıktır.

İbn Kesir'den alıntıladığı bu açıklama yazarın daha önce yaptığı aşağıdaki açıklamasını açıklar;

وَالرَّبُّ وهوَالْمَعْبُودُ

Er Rabb, o ibadet edilendir. Daha önce açıkladığımız gibi ibadet edilene *Rabb* denir demek değildir. İmam Muhammed İbn Abdulvahhab'ın bu sözle açıklamak istediği İbn Kesir'in dediğidir yani tüm bu şeyleri Yaratan ibadete layıktır, demektir. İbn Kesir'in kitabında söz konusu açıklamasına bakacak olursak yazarın alıntısıyla çok az bir farklılık olduğunu görürüz. Daha önceki derslerde ifade ettiğimiz gibi İmam Muhammed

İbn Abdulvahhab kitabında yaptığı alıntıları manalarını açmak için böyle yapmıştır. Bunun hakkında ilgili kısımda örnekler vermiştik.

İBN KESİR'İN KISA BİYOGRAFİSİ

İbn Kesir kendisinden hemen her gün alıntı yaptığımız, hepimizin iyi bildiği bir âlimdir. Künyesi Ebu El Fidaa'dır. Lakabı İmaad Ed Din'dir. İsmi İsmail İbn Kesir İbn Dhav İbn Kesir İbn Kesir İbn Zer El Kureyşi'dir. Adında Kesir olduğu için İbn Kesir olarak anılır. İki büyük büyük dedesinin adı İbn Kesir'dir. Hicretten 701 sene sonra Suriye'de dünyaya geldi. (Ürdün sınırındaki Der'a yakınlarında). 5 veya 6 ya da 7 yaşlarında kardeşi Abdul Vahhab ile eğitim almak üzere Şam'a seyahat etti. Kardeşi ile birlikte yaptığı eğitim yolculuğunun başından itibaren dikkatleri çekti, Şam'a geldiğinde ki Şam birçok âlimin bulunduğu bir başkentti. Kardeşi sadece bir âlim değildi aynı zamanda kendisi için baba gibiydi . Neredeyse 50 yıl kadar kardeşinin yanında ondan eğitim alarak geçirdi. İbn Kesir ölünceye kadar bir öğretmen, bir hatip ve bir müfti olarak Şam'da kaldı. Bütün hayatını geçirdiği Şam'a yerleşik kaldı. Farklı seyahatler yaptı ancak Şam'da yaşadı. Ezberi çok iyiydi. 11 yaşına gelmeden Kur'anı ezberledi ki Âlimlerin genel eğilimi ve genç işe başlayan Âlimlerin genel eğitimi buydu- yani Kur'anı erken yaşta ezberlemek. Babası İbn Kesir Suriye'ye taşınmadan önce Irak'ta iken (Basra) bir âlim ve bir hatipti. Yani babası köken olarak Irak'tandı. Onun en meşhur eseri hepimizin bildiği gibi *İbn Kesir Tefsiri*'dir. O ayrıca yaratılıştan sekizinci yüzyıla kadar olayları anlattığı *El Bidaye Ve En Nihaye* (Başlangıç ve Son) adı meşhur bir tarih kitabı yazdı. *Sire En Nebevviye, Caami Es Sunen Vel Mesaaneyd, El Baass El Hassiyss Şerh İhtisaar Uluum El Hadis* ve diğer başka kitaplar yazdı. O, Hicretten 774 yıl sonra vefat etti Rahimehullahu. Öldüğünde yaklaşık 74 yaşındaydı. Vasiyeti üzerine bedeni şeyhi İbn Teymiyye Rahimehullahu mezarının yanına Makberetu Suufiye'ye gömüldü.

ALLAH'IN EMRETTİĞİ İBADET TÜRLERİ

Yazar şöyle söyledi;

وَ أَنْواعُ العِبَادَةِ الَّتِي أَمَرَ اللهُ بِهَا

Allah'ın emrettiği ibadetlerin türleri şunlardır;

Yazar böyle diyerek ibadetin sadece Allah'a yapılması, Allah'tan başka kimseye ibadette pay verilmemesi gerektiğini açık hale getiriyor, yazar Rahimehullah şimdi farklı ibadet türlerinin açıklamasına geçiyor;

وَ أَنْواعُ العِبَادَةِ الَّتِي أَمَرَ اللهُ بِهَا

Allah'ın emrettiği ibadetlerin türleri şunlardır;

İBADET HEM VACİBTİR HEM DE MÜSTEHABDIR

(أَمَرَ) - *Emere* (emretti) emretmek vacib-farz-zorunlu bir emir olabilir veya tavsiye edilen ve farz olmayan yani *müstehab* bir emir olabilir. Dolayısıyla burada her ikisini de içerebilir çünkü bazı emirler vacibtir bazı emirler müstehab. *Vacib* zorunlu demektir. *Müstehab* zorunlu olmayan ama tavsiye edilen demektir. Dolayısıyla yazar burada Allah emretti derken emir sözü her ikisi de demektir.

Müstehab ve Vacib ibadetlerde, kalbin bazı amelleri vardır, sözün bazı amelleri vardır ve bedenin bazı amelleri vardır. Böylece burada bunun dışında altı yönlü bir ayrım vardır, Nasıl? Kalbin vacib ibadeti, sözün vacib ibadeti, organların vacib ibadeti vardır yine kalbin müstehab ibadeti, sözün müstehab ibadeti ve organların müstehab ibadeti vardır. Bu yüzden altı yönlü bir ayrım vardır. İbadetin sadece farz-vacib olduğu izlenimine kapılmayın ki birçokları böyle düşünür. İbadet sadece vacib değildir, müstehab olan bazı ibadetlerde vardır. Müstehab veya Sünnet bir ibadette ortak koşmakta ayrıca Şirktir, tıpkı vacib bir ibadette ortak koşmak nasıl Şirkte aynı şekildedir.

İBADET ÖRNEKLERİ

Sonra yazar bu ibadetlerin bazı örneklerini veriyor;

مِثْلُ الإِسْلاَمِ , والإِيْمَانِ , والإِحْسَانِ

İslam, İman ve İhsan gibidir,

CİBRİL HADİSİ

Yazar İbadet örneği olarak verdiği üç örneğin İslam, İman ve İhsan İmam Müslim Rahimehullahu'nun meşhur hadisinde-Umar İbn Hattab(radiyallahu anhu) hadisi ile Din olarak adlandırıldığından bahsediyor. Cibril Hadisi olarak bilinen meşhur hadis şöyledir; Umar İbn Hattab dedi, biz Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) ile birlikte otururken beyaz giysiler içinde simsiyah saçlı bir adam geldi. Üzerinde seyahat ettiğine dair bir alamet olmayan ve kimsenin tanımadığı bir adamdı. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellemin) dizine dizini dayadı ve avuçlarını uylukları-nın üzerine koydu ve Ey Muhammed bana İslam'dan haber ver diye söze başladı.

O yabancı, ilk İslam'dan sordu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'tan başka ibadeti hak eden ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna inanmak, namaz kılmak, zekât vermek, Ramazan orucunu tutmak ve güç yetirebiliyorsan Hacc yapmaktır dedi. Soruyu soran yabancı sen doğruyu söyledin dedi. Umar biz o yabancının hem sormasına hem de tasdik etmesine şaşırdık, dedi- Bu bize Umar'ın ne kadar dikkatli ve ihtiyatlı olduğunu gösterir özellikle söz konusu yabancılar olduğunda. Umar yabancılar Medine'ye geldiğinde daima tetikte olurdu ve onun yabancıları kontrol ettiği birçok kıssasını duymuşunuzdur. Burada Umar, yabancı kişinin hem soruyu sorduğunu hem de cevabı teyit ettiğine dikkat etti. Çünkü öğrenmeye gelen birisi genelde böyle söylemez nitekim o zaten öğrenmek için gelmiştir.

Daha sonra yabancı bana İman'ı anlat dedi. Bu onun sorduğu ikinci soruydu. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) "Allah'a, meleklerine, ki-

taplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmak ve Kader konusunda doğru bir inanca sahip olmaktır- yani hayrı ve şerri ile Kadere iman etmektir" dedi. Yabancı doğruyu söyledin, dedi. Yabancı bana İhsan'dan bahset dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sen O'nu görmesende O'nu görüyor gibi Allah'a ibadet etmendir ve O seni kesinlikle görür dedi. Arabçası,

أَنْ تَعْبُدَ اللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ , فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ , فَإِنَّهُ يَرَاكَ

"O'nu görüyormuş gibi Allah'a ibadet etmendir. Eğer sen onu görmüyorsan muhakkak O seni görüyor."

Cibril Hadisi ile ilgili bizi ilgilendirenler şimdilik bunlardır- yani İslam, İman ve İhsan. Hadisin ilerleyen kısmında Cibril(aleyhi selam) Kıyamet ve alametlerinden sordu, Peygamber onu cevap verdi ve adam kalkıp gitti. Sonra Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir müddet sessizce kaldı ve sonra Umar'a sordu "Ya Umar gelen kimdi biliyor musun?" Umar "Allah ve Rasulü bilir" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) "O gelen Cibril'di. Size dininizi öğretmek için geldi" dedi.

هَذَا جِبْرِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِيْنَكُمْ

"Bu Cibril'dir. Size geldi, dininizi öğretiyor."

Bir başka rivayette şöyle dedi:

يُعَلِّمُكُمْ أَمْرَ دِيْنَكُمْ

"Size dininizin emrini öğretiyor."

Böylece Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) tüm bunları yani İslam, İman ve İhsan- Din olarak beyan etti. Bu üç mesele Dinin tamamını içerir. Din bunlardır. Yazar Din olarak değil İbadetin örnekleri olarak bunu veriyor. İleride daha ayrıntıları ile bunu açıklayacak.

Bizim burada bilmemiz gereken şey yazarın Peygamberin(sallallahu

aleyhi ve sellem) Din olarak tanımladığını İbadet örnekleri olarak vermesidir. Yani yazar İslam, İman ve İhsan'dan İbadet örnekleri olarak bahsediyor. Ve sonra kitabında bunları ayırıyor ve birçok örnekler veriyor. İslam, İman ve İhsan'dan sonra diğer 14 İbadet örneğinden bahsediyor. İslam, İman ve İhsan – Cibril Hadisi- Din olarak bilinir. Ve bundan sonra yazar İbadet örneklerini veriyor(tam olarak 14 örnek veriyor). Yani bu 14'ü artı diğer 3'ü İbadet olarak sınıflandırıyor.

YAZAR NEDEN İSLAM, İMAN VE İHSANI İBADET OLARAK DEĞERLENDİRDİ?

Şimdi buradaki meselemiz, meşhur Cibril hadisinde Din olarak adlandırılmasına rağmen yazar neden bu ilk üç meseleyi İbadet olarak değerlendirdi? Yani Cibril Hadisinde İslam, İman ve İhsan Din olarak bahsedilirken yazar neden onları İbadet olarak değerlendirdi. Yazar bu üç meseleye değindikten sonra İbadet oldukları konusunda üzerinde icma olan *Havf*(-korku), *Reca*(Ümit etmek), *Tevekkül* ve *Dua* gibi diğer ibadet türlerinden bahsetmeye başladı. Bazı âlimler yazarın Din olan bu üç meseleyi İbadet olarak değerlendirmesini hafifçe eleştirdi. Elbette yanlış veya batıl olarak değil, ancak Âlimler kitaplarında bazen her bir harfi incelerler. Bununla birlikte, Din olarak adlandırılan İslam, İman ve İhsan'dan yazarın İbadet olarak bahsetmesinin nedeninin çünkü bu üç meselenin tüm İbadetlerin kökeni olmasından kaynaklandığına inanıyorum. Yani yazarın demek istediği diğer tüm ibadet türleri bu üç meseleye dönerler.

Bunu nasıl biliyoruz? Nasıl bu düşünceye geldik? Çünkü yazar bu üç meseleden bahsettikten sonra (İslam, İman ve İhsan) şöyle diyor;

وَمِنْهُ الدُّعَاءُ , والخَوْفُ , والرَّجَاعُ , والتَّوَكُّلُ

Yazar üç meseleden bahsetti ve sonra *Dua*, *Havf*, *Reca* ve *Tevekkül* onlardandır, dedi. Böylece bu üç ana seviyeden diğer on dört ibadet örneğini türetiyoruz. Bu on dört örneğin içinde yazar kalp ibadeti, organların ibadeti ve söz ibadetlerini dahil eder. Tamamen ve eksiksiz sadece Allah'a yapılması gereken genel bir ibadet çeşidi verir. Dolayısıyla burada bu on

dört ibadet örneği artı üçü (İslam, İman ve İhsan) ibadet örneği olarak verir.

O halde yazar neden İslam, İman ve İhsan'ı ibadet olarak değerlendirdi? Yazar onlardan bahsetti ve onları ibadet olarak değerlendirdi bana göre İbadet bu üçünden türetildiği için böyle yaptığına inanıyorum. Bunu nereden biliyoruz? Çünkü yazar şöyle dedi;

وَمِنْهُ

Onlardandır...

Yazar üçünden bahsetti ve sonra sözüne ara verdi ve onlardandır dedi. Yazar diğer on dördünden ve üçünden bir cümlede bahsetmedi. Ki isterse kolayca böyle yapabilirdi. Ancak o ilk üçünden İbadet olarak bahsetti ve sonra on dört tane örnekten bahsetti ve bu örneklerde onlardandır dedi. Elbette tüm ibadetler bu on dördü ile sınırlı değildir ancak yazar sadece onların genel bir çeşitliliğini vermek istedi.

DERS 31

BÖLÜM ÜÇ'ÜN KISA BİR ÖZETİ

Başlamadan önce bu bölümünün hızlı bir özetini yapalım. Çok hızlı tek satırlık bir özet yapalım. Bu ana bölümdür. Eğer bu ana bölümse, o durumda kitabın başlığı olarak bahsettiğimiz yani İslam'ın Üç Temel İlkesi olarak bahsettiğimiz bölümdür. Yazar bu bölüme üç ilkeden bahsederek başladı ve hepsini tek bir satırda belirtti- Allah'ı bilmek, Dini bilmek ve Rasulullahı(sallallahu aleyhi ve sellem) bilmek. Bundan sonra yazar detaylandırmaya geçti. İlk olarak Rabbinizi bilmek ile başladı ki şimdiye kadar bunun üzerinde konuşmuştuk. Delille cevap verdikten sonra sonraki paragrafı Rabbinizi nasıl bilirsiniz olarak? Belirtti. Hatırlarsanız ayetler(alametler-işaretler) ve delilden bahsetmiştik. Ki yazar şöyle demişti;

وَمِنْ آيَاتِهِ : اللَّيْلُ , وَالنَّهَارُ , والشَّمْسُ , والْقَمَرُ

O'nun ayetlerindendir: Gece ve gündüz ve güneş ve ay. Bu yüzden görülebileceği gibi hiç kimsenin Rabb, Yaratıcı ve Rızık Veren inancının tek başına yeterli olacağını düşünmesin diye yazar ibadeti Rablikle bağlantıladı. Böylece kabirde Allah ile karşılaştığında kişinin O'nun Rabbi olduğunu bilmesi ve inanması ibadette-ulûhiyette de O'nu birlemediği müddetçe Rabbe olan inancının geçerli olmayacağını belirtti. İşte bu yüzden yazar ibadeti Rablikle bağlantıladı ve son derslerimizde bu konuyu ele almıştık.

Yazar bu duruma dikkat çektikten sonra örnekler vermeye geçti. İbadetlerimizde Allah'ı nasıl birleyebileceğimize ki Rabb inancının veya Rububiyet tevhidinin bir parçasıdır (Ulûhiyet tevhidini nasıl gerçekleştireceğimize) yönelik yazarın örnekler vermesi önemlidir. Son dersimizde dediğimiz gibi, yazar ibadetin kökü olarak İslam, İman ve İhsandan bahsetti ve sonra on dört ilave örnek verdi. Bu örnekler kişinin ibadetinde Allah'ı birlemek zorunda olduğunu gösteren örneklerdir. Yazarın verdiği örnekler elbette ibadetlerin tamamı değildir ancak size sadece genel bir fikir veren örneklerdir.

Şimdiye kadar işlediğimiz bölümün özeti budur. Yazarın yazı sırası ve

neden buna değindiği önemlidir. İşte bu yüzden derslere gelirken tüm notlarınızı yanınızda getirmek durumundasınız aksi takdirde konunun ucunu kaçırırsınız.

Men Rabbuke? Rabbin kimdir sorusunun çoğunun zannettiğinden daha derin ve kapsamlı olduğundan bahsettik. Ve bu sual Ulûhiyeti de içerir ve şimdi yazar bize Ulûhiyet örneklerini veriyor. Geçtiğimiz hafta ilk üç örneği yani İslam, İman ve İhsanı işledik. Genellikle yaptığımız gibi ayrıntılarına girmedik. Tek tek ele alıp detaylarına girmedik, neden? Çünkü yazar bu üç örnek hakkında ileride daha ayrıntılı bilgiler verecektir ve bizim açıklamamız kitabın yapısı ile uyumlu olmak zorundadır. Burada yazarın onlardan sadece ivedi örneklerle bahsetmesinin belirli bir amacı vardır. Böylece yazarın ileride onlardan daha derin bahsettiği zaman ayrıntılarını açıklaması daha uygun olacaktır.

Yazar on dört örnekten bahseder. Buna dikkatinizi verin. Yazar birbiri ardına ivedi bir şekilde on dört örnek sıralar. Ve sonra burada bir paragraf vardır ve sonra yazar örnekleri delilleri ile tekrar eder. Bizim buradaki amacımız, sizin bilmenizi istediğim şey bu örnekleri iki defa tekrar etmek yerine tek bir seferde delili ile birlikte ele alacağımızdır. Yani bu örneklerden bahsetmek, onları detaylandırmak ve sonra delille tekrar onlardan bahsetmek yerine biz onlardan sadece bir seferde delili ile birlikte bahsedeceğiz.

Peki, yazar neden böyle yapıyor? Çünkü bu, yazarın bu kitabı yazarken kullandığı yöntemdir yani ilk özetini veriyor ve sonra ayrıntılarına giriyor. Nitekim yazar örneklerden bahseder, bazı ayetlerin genel bir paragrafını verir ve daha sonra onların her birini delili ile birlikte tekrarlar. İslam, İman ve İhsan konusunda da böyle yaptı. Yazar onların isimlerini verdi ve sonra ayrıntılarına girdi. Bizim izleyeceğimiz yöntem ise her bir örneği ele alacağız ki şu anda her birinden konuşacağız daha sonra delilinden bahsederek örneklerin üzerinde tekrar durmak yerine doğrudan delilini de zikrederek tek bir seferde örnekleri anlatacağız. Peki, yazar neden delille birlikte örnekleri tekrarladı? Yazar örneklerden bahsetti ve

sonra delili ile birlikte örneklerden tekrar bahsetti çünkü bunlar İbadetin örnekleridir ve İbadet (توقيفية) – *tevkifiyetu* – Tevkifiyedir. Yani yaptığınız her ibadet için delil getirmek zorundasınız demektir. İşte bu nedenle yazar her bir örneği delili ile birlikte ayrıyeten ele aldı.

O halde örnek listesine bakalım. Yazar, İbn Kesir'in(rahimehullahu) açıklamasından bahsetti- yani tüm bunların Yaratanının ibadeti hakk ettiğine dair açıklamasından. Ve sonra yazar dedi;

وَأَنْوَاعُ الْعِبَادَةِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ بِهَا الْإِسْلَامِ , والْإِيْمَانِ , والْإِحْسَانِ , وَ مِنْهُ : الدُّعَاءُ وَالْخَوْفُ , وَالرَّجَّاءُ , والتَّوَكُّلُ , وَالرُّغْبَةُ , والرُّهْبَةُ , وَالْخُشُوعُ , وَالخَشْيَةُ , والْإِنَابَةُ , وَالْإِسْتِعَانَةُ , وَالْإِسْتِعَاذَةُ , وَالْإِسْتِغَاثَةُ , وَالذَّبْحُ , والنَّذْرُ , وَغَيْرِ ذَلِكَ مِنْ أَنْوَاعِ الْعِبَادَةِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ بِهَا

Yazarın bahsettiği tüm bu ibadet türleri sadece örneklerdir. İbadetlerin tamamı değildir. Yazar "Allah'ın emrettiği ibadet çeşitlerinden İslam, İman ve İhsandır" dedi. Ve sonra "şunlarda bundandır" dedi ve diğer ibadet örneklerinden bahsetti yazar ilk olarak Dua'dan bahsetti bizde Dua ile başlayıp yazarın örneklerini tek tek ele alacağız.

DUA

Yazar onlardan (İslam, İman, İhsan) olan ilki Dua'dır dedi.

وَ مِنْهُ : الدُّعَاءُ

Yani yalvarmak, niyaz etmek, çağırmaktır. Daha sonra dediğim gibi delilini diğer örneklerden bahsettikten sonra verdi ancak biz birlikte anlatacağız. (Unutmayın ibadet tevkiyfidir yani delil gerektirir)

YAZARIN DELİLİ

Yazar daha sonra neden bahsediyor? Yazar belirtir;

وَفِي الحَدِيثِ :الدَّعَاءُ مُخُّ الْإِبَادَةِ , والدَّلِيْلُ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَقَالَ رَبُّكُمُ

ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

Yazar ilk olarak Dua'nın delili olarak Hadisten bahseder. "Dua ibadetin beynidir-özüdür." hadisini delil olarak getirir ve daha sonra aşağıdaki ayeti delil getirir;

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"Ve Rabbiniz dedi; 'Bana dua edin, size icabet edeyim. Doğrusu Bana ibadet etmekten büyüklenenler aşağılık halde cehenneme girecekler-dir."(Mü'min-Ğafir: 60)

Yani yazar Dua'ya delil olarak ilk hadis olduğu düşünülen bir örnek getirdi,

الدَّعَاءُ مُخُّ الْإِبَادَ

مخ – *mukh* Arabça beyin demektir. Yani Dua İbadetin beynidir, demektir. Beyniniz sizin özünüzdür, elbette burada kastedilen fiziksel olarak beyin değildir, bir şeyin özü olduğunu belirtmektir. Burada anlatılmak istenen eğer İbadetinizde Dua yoksa o takdirde İbadetin özünden yoksunsunuz veya İbadetinizin özü eksiktir demektir. Bu hadis Enes İbn Malik otoritesi ile Sünen Et Tırmızi'de yeralır. Bununla birlikte bu hadis zayıftır ve rivayet zincirinde bulunan Abdullah İbn Luhay'ah kötü bir hafızaya sahip biri olarak sınıflandırılan bir adamdır. Onun aktardığı hadislerin kabulü için bazı koşullar söz konusudur. Ancak bu koşullar bu hadiste bulunmaz dolayısıyla bu hadis zayıftır.

Numan İbn Beşir otoritesi ile Ahmed'in Müsned'i, Tırmızi, Ebu Davud ve diğerlerinde yeralan bir başka hadis vardır. Çok benzer sözler söz konusudur ancak rivayet zinciri sahihtir. Ayrıca Buhari *El Adab El Müf-*

red'de, İbn Ebi Şeybe ve diğerleri bu hadisi aktardılar. Hadis şöyledir;

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ

"Dua ibadettir."

Böylece yazarın delil olarak kullandığı ilk hadisin zayıf olduğuna değindik. Rivayet zinciri olarak zayıf ancak anlam olarak sahihtir çünkü onun yerine onunla aynı anlama gelecek sahih bir hadis elimizde vardır. İkinci hadis sahihtir yani Dua ibadettir, hadisi sahihtir.

DUA'NIN ÖNEMİ

Dua temel bir ibadettir. Bunu bilmek zorundasınız. Allah(subhanehu ve teala) ile kalbinizi huzur ve sukunetle dolduran bir bağa ihtiyacınız vardır ve işte bu bağ Dua'dır.

Aşağıdaki hadise bakın;

إِنَّ اللَّهَ حَيِيٌّ كَرِيْمٌ , يَسْتَحِي إِذَا رَفَعَ الرَّجُلُ إِلَيْهِ يَدَيْهِ , أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا خَاءِبَتَيْنِ

"Muhakkak Allah Hayydır Keriymdir, kulu Kendisine dua için el kaldırırsa onu geri çevirmekten utanır."

Bu hadisin sahihliği konusunda bazıları itiraz etmiş olsa da doğrusu bu hadisin sahih olduğudur. Allah(subhanehu ve teala) Kendisine dua eden kulunun ellerini boş çevirmekten utanır. Dua konusunda ilham verici bir ders yapmak için ne yazık ki vaktimiz yoktur çünkü kitabımıza bağlı kalmak istiyoruz bununla birlikte Dua'nın bizzat hakkında birçok bağımsız sözü hak ettiğini bilin ki birçokları bunu ihmal etmektedir.

Dua ibadetinizin özüdür. Allah'ın kullarından Kendisi ile konuşmasını ve Kendisinden istekte bulunmalarını istediğini bildiğinizde şaşırırsınız. Ve O'na dua etmeyerek, Allah'ın Kendisiyle konuşma önerisini geri çevirmiş olursunuz. Bu, Allah'ın size sunduğu bir berekettir. O halde bulundu-

ğunuz her konumda bu ayrıcalıktan istifade edin.

وَأَمَّا لسُّجُودُ , فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ

Müslim'de yeralan hadistir. *"Secde de dua için çabalayın."* Çünkü secde hali Allah'a en yakın halinizdir.

Namaz ve Secdelerinizin dışında da Dua edin. Gece vakitleri dua edin. Gündüz dua edin. Abdest alırken dua edin. Ellerinizi kaldırın ve Allah'a dua edin. Ellerinizi kaldırmadan Allah'a dua edin. Duayı her durumda edebilirsiniz.

Dua bozulan kalplerin yamasıdır. Kalbi yumuşatır, kalbi ve ruhu temizler, arındırır ve sonu olmayan bir ümit verir. Saf ruhlar Duasız asla yapamaz. Eğer Allah(subhanehu ve teala) sizi seviyorsa durum budur, Allah tüm kapıları suratınıza kapatır, bu durumda O'na karşı ihmal ettiğiniz iletişim kanalını açabilirsiniz çünkü O sizden bunu duymayı sever. İmkânsız olduğunu düşündüğünüz ümit ve hedefler Dua ile kolaylıkla bir gerçekliğe dönüşebilir. Yaa Rabb, Yaa Rabb diye Allah'a çağrıda bulunanlar asla hüsrana, hayal kırıklığına uğramazlar. Allah'a ihtiyaç duyanlar biziz buna rağmen Yüce Allah bizden Kendisinden istekte bulunmamızı istiyor.

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ

"Ve Rabbiniz dedi; 'Bana dua edin, size icabet edeyim..."(Mü'min-Ğafir: 60)

Bu ayete bakın. Eğer Allah size merhamet etmek isterse, sizin O'na dua etmenizi size ilham eder. O halde bu mübarek rızkı için O'na teşekkür edin. Duanın kendisi mübarek bir lütuftur.

Yunus'u(aleyhiselam) balinanın midesinden kurtaran Dua'dır.

وَذَا النُّونِ اِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰى فِي

الظُّلُمَاتِ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

"Zünnun(balık sahibi-Yunus) kızmış vaziyette gittiğinde ki o bundan dolayı kendisini sıkıntıya düşürmeyeceğimizi zannetmişti. Karanlıklar içinde(balığın karnında) yalvardı: 'Allah'ım Senden başka ibadet edilmeyi hakk eden ilah yoktur, Sen Yücesin, gerçekten ben zalimlerden oldum.'"(Enbiya: 87)

Gecenin karanlığından, balinanın midesindeki karanlıktan ve okyanusun karanlık derinliklerinden.

Dua, Nuh kavmini yok etti.

فَدَعَا رَبَّهٗٓ اَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ

"Ve Rabbine dua etti: 'Gerçekten ben mağlup oldum artık Sen bana yardım et."(Kamer: 10)

Dua, Süleyman'ın(aleyhiselam) statüsünü ve seviyesini yükseltti. Dua ile Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) dini en üstün oldu.

Bu hayat zorlukları, fitneleri ve imtihanları ile sizi ne kadar sıkar, size ne kadar dar gelirse bir Mümin bunu daha çok göklerin üzerinde Bir Olanın göklerine bir açılışı olarak görür. Kararlı bir zihin ve hareketli bir dilden fazlasına ihtiyaç duymayan bu en güçlü silahı kullanmayı kaçırandan daha fazla kaybeden kim olabilir?

BAKARA SURESİNDE DUA HAKKINDA BİR AYET

وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَاِنِّي قَرِيبٌ اُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ

"Kullarım sana Beni sorarlarsa muhakkak ki Ben pek yakınım. Bana dua edenin duasına cevap veririm..."(Bakara: 186)

وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادِي عَنّي

"Kullarım sana Beni sorarlarsa muhakkak ki Ben pek yakınım..."

Bu açık bir ilkeyi tesis eder. Kur'an da sana sorarlar, sana soruyorlar diye başlayan ayetler tutarlıdır. Ve bu soruların ardından daima onlara De ki Ey Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) gelir.

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فيهِ قُلْ قِتَالٌ فيهِ كَبيرٌ

"Sana haram ayda savaşmaktan soruyorlar. De ki 'Onda savaşmak büyük(bir günahtır)..."(Bakara: 217) (Not: Haram aylar İslami Hicri takvimin 1, 7, 11 ve 12. aylarıdır)

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فيهِمَٓا اِثْمٌ كَبيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَاِثْمُهُمَٓا اَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا

"Sana içki ve kumardan soruyorlar. De ki her ikisinde insanlar için bazı faydalar olsa da ikisi de büyük günahtır. Ve günahı faydasından daha büyüktür..."(Bakara: 219)

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْاَنْفَالِ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلّٰهِ وَالرَّسُولِ

"Sana savaş ganimetlerinden soruyorlar. De ki 'Savaş ganimetleri Allah'a ve Rasulüne aittir..."(Enfal: 1)

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْيَتَامٰى

"...Sana yetimler hakkında soruyorlar..."(Bakara: 220)

وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَٓا اُحِلَّ لَهُمْ قُلْ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُمْ

مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ

“Sana kendilerine neyin helal kılındığını soruyorlar. De ki: ‘Bütün temiz ve iyi şeyler size helal kılındı.’ Allah’ın size öğrettiği gibi talim ve terbiye edip yetiştirdiğiniz avcı hayvanlarının yakalayıverdiklerinden...”(Maide: 4)

وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَّا اَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِينَ وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ

“Sana neyi infak edeceklerini soruyorlar. De ki: ‘Hayır olarak infak edeceğiniz şey; anne-babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlaradır...”(Bakara: 215)

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ اَمْرِ رَبّي وَمَّا اُوتيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ اِلَّا قَليلً

“Sana ruhtan soruyorlar. De ki ‘Ruh Rabbimin emrindendir. Size onun hakkında ilimden çok az verilmiştir.”(İsra: 85)

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبي نَسْفًا

“Sana dağlar hakkında soruyorlar. De ki ‘Rabbim onları ufalayıp savuracak’”(Ta-Ha: 105)

وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادي عَنّي فَاِنّي قَريبٌ اُجيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ

“Kullarım sana Beni sorarlarsa muhakkak ki Ben pek yakınım. Bana dua edenin duasına cevap veririm...”(Bakara: 186)

Bakara 186. ayette (قل)- *kul* yani De ki denmiyor. Cevap doğrudan Al-

lah'tan geliyor.

فَاِنِّي قَرِيبٌ

"...Muhakkak ki Ben pek yakınım..."

Onlara söyle demiyor. Bu, Allah'tan doğrudan bir cevaptır. Neden? Birincisi- burada bir aracının olmadığının ipucudur. Burada bir aracı olmadığını size ulaştırmak içindir. Bu sadece sizinle Allah arasındaki bir ilişkidir. İkincisi- Yanıtın Allah'tan çabucak geleceğini göstermek içindir ve ayrıca Allah'ın Kendisine dua etmenizi sevdiğini size göstermek içindir. Şimdi bu ayetin üzerinde bir miktar duralım.

ALLAH ÜÇÜNCÜ TEKİL ŞAHIS ZAMİRİ- 'O' KULLANMADI

Bu ayetin güzelliğine bakalım, Allah üçüncü tekil şahıs zamirini kullanarak cevap vermedi.

فَاِنِّي قَرِيبٌ اُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ

"..Muhakkak ki Ben pek yakınım. Bana dua edenin duasına cevap veririm..."

Yüce Allah Kendisi için O cevap verir demedi. Ben cevap veririm dedi. Yani yanıt doğrudan Allah'tan geldi.

ALLAH EĞER İSTERSEM CEVAP VERİRİM DEMEDİ

Bu ayetten alacağımız birçok dersler vardır. Bir başka ders Allah'ın 'eğer istersem cevap veririm' dememesidir ki her şey Allah'ın dilemesine- *Meşiyet*ine girer ancak Yüce Allah'ın üçüncü şahıs zamirini kullanmayıp doğrudan yanıt vermesi Duanıza karşılık verileceği konusunda size güvence verir.

فَاِنِّي قَرِيبٌ اُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ

“...Muhakkak ki Ben pek yakınım. Bana dua edenin duasına cevap veririm...”

Kulum Bana dua eder, Benden isterse cevap veririm dedi, istersem cevap veririm demedi. Bu da size Duanızda güvence verir.

ŞART CEVAPTAN SONRA GELİYOR

Bu ayette bizi daha çok şaşırtan alacağımız ders Allah’ın şu şartla cevap vereceğini söylemesidir- Bana dua ederse. Genellikle önce şart veya koşul gelir ve sonra cevap veya sonuç gelir. Burada ise zıttı söz konusudur. Normalde eğer kul Dua ederse, bu koşulun cevabı olarak “cevap veririm” gelmeliydi. Arabça dilinde ayet eğer Bana dua ederse, Ben cevap veririm şeklinde olmalıydı. Ancak bu ayette şart ve cevabı yer değiştirdi, Ben cevap veririm, eğer Bana dua ederse şeklinde geldi. Bu cevabın hızını ve gücünü göstermek içindir

ALLAH *İZAA* KULLANDI *İN* KULLANMADI

اِذَا دَعَانِ

Eğer Bana dua ederse.(herhangi bir aracı olmaksızın)

Allah (إِذَا)- *izaa* kullandı (إِنْ)- *in* kullanmadı, yani;

إِنْ دَعَان – demedi.

(إِنْ)- *in* de kullanabilirdi. Arabça *izaa* ve *in* her ikisi de birbirinin yerine kullanılır. Birbirleri yerine kullanılır olsalar da Arabçanın hassas Belagat kuralları çerçevesi içinde aralarında hassas bir farklılık vardır. Onların arasında hassas bir farklılık vardır. Nedir? Allah neden *izaa* kullandı *in* kullanmadı? Her ikisi de birbirinin yerine kullanılır olmasına ve her ikisi de seçkin olmasına rağmen neden *izaa* kullandı? *İn* uzak, olması şüpheli, olması istisna olan veya hatta olması imkânsız bile olabilecek durumlar için kullanılır.

Kur’an da bu konudaki tutarlılığa bakalım;

قُلْ اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ

"De ki: 'Eğer Rahmanın bir oğlu olsaydı'..."(Zuhruf: 81)

Allah'ın bir oğlu var mıdır? *Maaz'Allah*! İmkânsız. Bu imkânsız olan bir şeydir bu nedenle O, *izaa* mı yoksa *in* mi kullandı? *İn* kullandı çünkü olması mümkün olmayan bir şey söz konusudur. Olması imkânsız olan, asla olmayacak bir durum söz konusu olduğu için *in* kullandı, *izaa* kullanmadı. Yani şöyle demedi;

قُلْ اِذَا كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ

Bir başka örnek;

وَاِنْ طَآئِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا

"Şayet müminlerden iki grup savaşacak olurlarsa..."(Hucurat: 9)

Hangisi kullanılır? Yüce Allah *in* kullandı. Neden? Çünkü asıl olan Müslümanların birbirleri ile savaşmamasıdır. Bu istisnai ve nadir bir durumdur bu yüzden *in* kullandı.

Bir başka ayet;

وَلٰكِنِ انْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرٰينِي

"...Ancak şu dağa bak eğer yerinde kararlı durursa sen de Beni göreceksin..."(Araf: 143)

Allah, Musa'ya(aleyhiselam) git ve dağa bak dedi. Eğer yerinde kararlı kalabilirse o takdirse sen de Beni göreceksin, dedi. Peki, dağ yerinde kararlı durabilecek mi duramayacak mı? Nitekim Yüce Allah *in* kullandı. Neden *izaa* yerine *in*? Çünkü dağ yerle bir olacaktır.

فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ

“... Eğer yerinde kararlı durursa...”

Bu olmayacak bir şeydir. Dağ yerinde duramayacaktır. Dağ yerle bir olacağı için Yüce Allah *in* kullandı. Bir önceki örnekte de *in* kullandı çünkü orada da istisnai nadir bir durum söz konusuydu. Dolayısıyla istisnai, olması şüpheli veya olması imkânsız olan bir durum söz konusu olduğunda *in* kullanılır.

Bir başka örnek daha vereyim;

كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ

“Siz den birine eğer ölüm gelirse üzerinize farzdır...”(Bakara: 180)

Ayette ölümden bahsediliyor. Peki, burada hangi şart edatını kullanacağız *in* mi *izaa* mı? Eğer ölüm uzak ve olmayacak bir şey olsaydı *in* kullanırdık. Ancak ölüm kaçınılmaz, eli kulağında, kesinlikle olacak bir şey olduğundan *izaa* kullanırız. Burada *izaa* kullanmak daha uygundur çünkü her birimiz muhakkak ölecektir. Bunlar *in* ve *izaa* hakkında Belagat meseleleridir.

وَتَرَى الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ

“Görürdün ki, güneş doğduğunda mağaralarına sağ yandan yönelir...”(Kehf: 17)

Güneş onların üzerine her gün doğuyor değil mi? Eğer güneş her gün doğuyorsa ve her gün doğması kesinlikle gerçekleşecek bir durumsa hangi şart edatını kullanacağız? *İn* mi *izaa* mı? Eğer şüpheli, istisnai veya imkânsız bir durum söz konusu olsaydı *in* kullanacaktık. Her iki şart edatı da birbirinin yerine kullanılır olsa ve her ikisinin kullanımı da seçkin ve doğru olsa da burada hassas bir Belagat meselesi vardır ve daima dediğimiz gibi Kur’an Arab dilinin en seçkin kullanımı ile gelmiştir. Bu yüzden bu ayrıntıyı aklınızın bir kenarında tutun.

Bir başka örnek daha ki böylece bu meseleyi anlayacaksınız. Kıya-

met Günü olması yakın veya kaçınılmaz olan bir şey midir yoksa olması uzak, imkânsız veya asla olmayacak olan bir şey midir? Kıyamet Günü olacak mıdır olmayacak mıdır? Kıyamet Gününden bahseden tüm ayetler de *izaa* kullanıldı. Çünkü olması yakın veya kesin olacak bir olaydır. Aşağıda başka örnekler yer almaktadır;

اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا

"Yer şiddetli sarsıntıyla sarsıldığında" (Zilzal: 1)

اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ

"Vuku bulacak olan vuku bulduğunda" (Vakia: 1)

اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَاِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ وَاِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ

"Güneş dürüldüğünde. Ve yıldızlar düştüğünde. Ve dağlar yürütüldüğünde."(Tekvir: 1/3)

Burada dikkat edeceğimiz nokta Bakara 186. ayette *izaa* kullanımıdır, *izaa* kullanılması Duanıza cevap verileceğinin teminatıdır. Bu ayette *in* yerine *izaa* kullanılması Duanıza cevap verileceğinin çok yakın olduğunu, kaçınılmaz olduğunu size göstermektedir. Yüce Allah böylece duanız konusunda oluşabilecek şüphelerinizi izale etmek ve duanıza karşılık vereceğini göstermek için her şeyi yerli yerine koydu.

İZAA AYNI ZAMANDA BÜYÜK MİKTAR ANLAMINA GELİR

İzaa ve *in* hakkında eşsiz bir bilgi daha. *İzaa* kullanımı Duanızın sadece derhal kabul edileceğini göstermekle kalmaz ancak daha çok dua etmeniz gerektiği ve ettiğiniz tüm duaların kabul edileceğini de gösterir. Neden? Çünkü *izaa* büyük bir miktar anlamında da gelir. *İzaa*'nın ayrıca *in*'in üzerinde önceliği, imtiyazı vardır. Bu nedenle büyük miktarlar için kullanılır.

Kur'ana bakın, Allah abdestten bahsederken şöyle diyor;

اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُم

"...Namaza kalktığınızda yüzünüzü yıkayın..."(Maide: 6)

Ve ayetin ilerleyen kesiminde Allah söylüyor;

وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا

"...eğer cenabet halindeyseniz..."(Maide: 6)

Allah abdest almaktan bahsederken ki abdest almak sık yaptığınız bir şeydir, günde beş defa belki on veya fazlası alırsınız. Abdest almaktan bahsedildiğinde *izaa* kullanıldı. Yüce Allah cenabet durumundan bahsederken *in* kullandı. Neden? Çünkü cenabetlikten kurtulmak için boy abdesti alma sayısı, miktarı Namaz için normal abdest alma miktarından çok daha azdır. Her ikisi de eğer veya şayet anlamına gelir ancak Belagat size derin, hassas ve belirli ayrıntılar verir böylece Allah'ın dualarınıza cevap vereceği yönünde imanınız ve inancınız kuvvetlenir.

Özetle *izaa* ve *in* çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılan şart edatlarıdır, eğer veya şayet anlamına gelirler. Olması yakın veya kesin olan bir durum söz konusu ise *izaa*'yı kullanmak daha seçkindir. Bu ikisi arasındaki ilk farklılıktır. İkinci farklılık *izaa*'nın *in*'in üzerinde imtiyazı-önceliği olmasıdır. Ayete gelince birincisi Duanıza cevap verileceği konusunda güvence-kesinlik vardır. İkincisi Allah'a ne kadar çok dua ederseniz o kadar çok karşılık alacaksınızdır.

ALLAH DUA EDENİN DUALARINA YANIT VERİR

Dua hakkında bu basit ayetten çıkarılacak daha fazla dersler vardır. Allah dedi;

أُجيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ

"...Bana dua edenin duasına cevap veririm..."

Allah şöyle demedi;

أُجيبُ الدَّاع

Dua edene icabet ederim, cevap veririm demedi.

Bana dua ettiğinde, Bana çağrıda bulunduğunda dua edenin-çağıranın duasına-çağrısına cevap veririm, dedi. Neden Yüce Allah dua edene- çağırana cevap veririm demedi? Yüce Allah, duaya cevap veririm, dua edene cevap veririm demedi. Neden dua edene-çağırana cevap veririm demedi? Yüce Allah dua edenin duasına cevap veririm dedi çünkü kimin dua ettiği mühim değildir.

O halde kendinizi küçültüp Allah benim duama cevap vermez demeyin. Dua eden Muhammed, Salih, Abdullah veya Nasır fark etmez, olabilir. Hepimiz Allah'ın gözünde eşitiz. Burada önemli olan Duadır. Duanın kendisi önemli olandır. Kimin dua ettiği önemli değildir. Duanın şartlarını yerine getirin ancak kimin dua ettiği önemli değildir. Bu yüzden bu konuda kimse kimseden daha iyi değildir. Dualar, Allah'a eşit şekilde ulaşır. Yeter ki koşulları yerine getirin, işte yapmanız gereken budur, koşulları yerine getirmektir.

İBADİY ÇOK SAYIDA KUL DEMEKTİR

Yüce Allah dedi;

عِبَادي

"...Kullarım..."

Yüce Allah şöyle demedi;

عِبَادِ

Yüce Allah sonunda *Ye* (ي) ile *ibadiy* dedi. Sonunda kesre ile *ibadi* de bir farklılık vardır. Kur'ana bakın- sonunda *Ye* ile gelir sonunda kesre ile gelmez. Yüce Allah burada sonunda *Ye* ile kullandı ve çoğul ve çok sayıda demektir. Yani onların sayısı ne kadar çok olursa olsun fark etmez Ben onlara cevap veririm, demektir. Bu yüzden çokluk bağlamındadır, sonunda *Ye* ile gelenlerin çokluk bağlamında olduğunu anlarsınız.

Örneğin Allah tüm kullarından bahsederken şöyle diyor;

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذينَ اَسْرَفُوا عَلَى اَنْفُسِهِمْ

"De ki: 'Ey nefisleri aleyhinde aşırıya giden kullarım..."(Zümer: 53)

İbadiy -dedi.

وَقُلْ لِعِبَادي يَقُولُوا الَّتي هِيَ اَحْسَنُ

"Ve kullarıma sözün en güzelini konuşmalarını söyle..."(İsra: 53)

Bu iki ayette sonunda *Ye* ile *ibadiy-ibadiye* olarak kullandı çünkü çok fazla sayıda kul söz konusudur.(tüm kullar) Böylece hitabın sonunda *Ye* varsa ezici bir çoğunluk olduğunu gösterir. Ayette çokluktan bahsedilmiyorsa sonunda *Ye* yi değil sonunda kesre ile biten halini bulacaksınızdır. Şöyle ki;

فَبَشِّرْ عِبَادِ

"...Kullarıma müjde ver."(Zümer: 17)

Salih kullarıma müjdeler olsun! İşitip itaat eden kullarıma müjdeler olsun! İşiten ve itaat eden, salih olan kullar çok mudur az mıdır? Çok azdır o halde ifadenin sonuna *Ye* mi gelecek kesre mi gelecek? Kesre. Kur'ana bakın, bir başka ayet;

قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ

"De ki: Ey iman eden kullarım Rabbinizden sakının..."(Zümer: 10)

Muttaki olan, Allah'tan gerektiği gibi sakınan kulları çok mudur az mıdır? Çok değildir, dolayısıyla ifadenin sonuna kesre geldi.

ALLAH DAHA ÇOK ÖNEM VERMEK İÇİN *İNNE* KULLANDI

Allah dedi;

فَاِنِّي قَرِيبٌ

"...Muhakkak ki Ben pek yakınım..."

Muhakkak ki Ben pek yakınım(onlara İlmimle)

Yüce Allah şöyle demedi;

أَنَا قَرِيْبٌ

"Ben Yakınım"

İki ifade arasında nasıl bir farklılık vardır?

إِنِّي

Nunun üzerinde bir şedde vardır. Dolayısıyla bir şeyi teyit etmek, onaylamak, tevkiyd etmek içindir. Yani Yüce Allah, Kendisinin yakın olduğunu teyit altına alıyor. Yani kulunun herhangi bir şüphesini ortadan kaldırıyor ve bu da kuluna güvence ve ilham vermek içindir. Her iki ifadenin anlamı da aynıdır ancak isim *inne* ile kullanılan ifade (yani ayette geldiği şekli) Allah'ın kuluna pek yakın olduğu konusunda kesinlik verir. Yani bu konuda herhangi bir şüphe duyma demektir.

Kur'anın sadece birkaç harfinden çıkarabileceğimiz böyle birçok dersler vardır, böylece Kur'an bu birkaç harfle sizden Allah'a dua etmenizi

ve dua koşullarını yerine getirmeniz durumunda duanıza kesinlikle cevap verileceği konusunda emin olmanızı ister.

HAVLE BİNT SA'LEBE

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكي اِلَى اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا

"Gerçekten Allah, kocası konusunda seninle tartışan ve Allah'a şikâyette bulunanın sözünü kesinlikle duydu ve Allah ikinizin konuşmasını dinliyordu..."(Mücadele: 1)

Allah, kocası hakkında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ile konuşmak üzere gelen Havle Bint Sa'lebe'nin (radiyallahu anha) açıklamasını duydu. Havle, üç metreye-üç buçuk metre yaklaşık 9.5 metrekare bir odada Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) kocası hakkında şikâyette bulunmak için geldi. Havle Bint Sa'lebe, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Aişe ile birlikte oturuyordu. O küçük odada, Aişe(radiyallahu anha) onun dediğini duyamazken Yüce Allah(subhanehu ve teala) yedi kat göklerin üzerinden onu duyduğunu söyledi.

Şahsen, Allah'a dua etmeye devam edin, kendiniz için, aileniz için, bu Ümmet için, ahiretiniz için dünyanız için Allah'a dua etmeye devam edin. Dilinizi dua ile ıslak tutun.

NEDEN BAZI DUALAR YANITSIZ KALIYOR

Bazı insanlar Allah'ın neden bu Ümmetin duasına cevap vermediğini soruyorlar? Bu soruyu birçok defa soruyorlar bana. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Bedir'de dua ettiği zaman, duayı ne zaman yaptı? Bedir'de Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) üzerindeki örtüsü düştü ve hatta koltuk altlarının beyazı görünecek kadar ellerini açtı. O dua ediyordu ve Ebu Bekir onun örtüsünü tutuyor ve ona "Ya Rasulullah, Allah sana vaat ettiğini verecektir" diyordu. Ebu Bekir(radiyallahu anhu) Peygamberi(sallallahu aleyhi ve sellem) yatıştırmaya çalışıyordu. Peygam-

ber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu Duayı ne zaman yaptı? Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) tüm gerekenleri yerine getirdikten sonra bu duayı yaptı. O yapabileceği tüm gerekleri yerine getirdi ve sonra döndü ve dua etti. Tüm gerekenleri yerine getirdikten sonra dua etti.

Bundan daha hassası Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) her gece uyandığı zaman yaptıkları ile ilgili ayetlere bakın. Uyandığında mübarek yüzünü siler ve şu beş duayı yapardı.

رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ رَبَّنَا اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظّٰلِمِينَ مِنْ اَنْصَارٍ رَبَّنَا اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْاِيمَانِ اَنْ اٰمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِ رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

"...Rabbimiz Sen bunları boş yere-batıl sebeplerle yaratmadın, Sen münezzehsin bizi ateş azabından koru. Rabbimiz şüphesiz Sen kimi ateşe sokarsan, artık onu aşağılık ve hor kılmışsındır. Zalimlerin yardımcıları da yoktur. Rabbimiz biz şüphesiz: 'Rabbinize iman edin' diye imana çağıran bir çağırıcıyı işittik, hemen iman ettik. Rabbimiz bizim günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört ve bizi de sayıları az olan o iyilerle birlikte öldür. Rabbimiz bize rasullerine vaat ettiklerini ver Kıyamet Günü bizi bizi hor ve aşağılık kılma, şüphesiz Sen vaadına muhalefet etmezsin." (Al'i İmran: 191/194)

Ayet zincirinde beş ana dua yer alır. Allah'ın cevap verdiğinde ne dediğine bakın;

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنِّي لَٓا اُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى

“Nitekim Rableri onlara hemen cevap verdi; ‘Şüphesiz Ben, erkek olsun veya kadın olsun sizden iş yapanın işlerini zayi etmeyeceğim...”(Al’i İmran: 195)

Allah onların amellerinin-eylemlerinin karşılığını vereceğini söyledi. Onların eylemlerinin zayi olmasına izin vermeyeceğim dedi. Bu bir duadır o halde Allah neden duanıza karşılık vereceğim, cevap vereceğim demedi? Çünkü gereklerini yerine getirmeden dua etmek iyi değildir. Misal evli değilseniz Allah’tan çocuk isteyemezsiniz.

Eğer kalbi eylemlerimiz kusurluysa, bozuksa, lekeliyse hangi zaferin beklentisi içinde olabiliriz?! Bir kere Şerr ile Şeriat arasındaki farkı bilmeyen bir Ümmetimiz vardır. Dolayısıyla onlar her ikisi de içinde ölmeye heveslidirler ve her ikisi için ölmenin de şehidlik olduğunu düşünürler. Vallahil Aziym. Bir Ümmetin neredeyse bütünüyle düşmanlarıyla birlikte salihlere karşı daha ne kadar yan yana yürüyebileceğini görmek akıllara durgunluk veriyor. Durum böyleyken siz, biz Allah’a dua ediyoruz ve Allah dualarımıza karşılık verecek mi? Diyorsunuz! Hatta kalbin eylemi bile söz konusu değilken? Kalbin eylemi de söz konusu değildir hatta en basit eylemi bile yoktur! Ve sonra zafer için dua ediyoruz, zafer istiyoruz ve neden duamıza cevap alamadığımıza şaşırıyoruz! Bu konuyu gündemden çıkarmadan önce metnimize geri dönelim.

DUA İBADETTİR

Yazarın verdiği ilk örnek Dua’dır. Duanın öneminden bahsettik, kişinin daima Dua yapmaya devam etmesi gerektiğinden ve Dua etmenin ibadetin özü olduğunu anlattık. Ve bir ibadet olduğu için doğrudan sadece Allah’a yapılmalıdır ki yazar da burada bu konuya dikkat çekiyor. Yazar Duanın bir ibadet olduğundan bahsediyor ve Duanın ibadet olması demek sadece Allah’a yapılması demektir.

Ve sonra yazar delil olarak, Kur’an ayetini verdi;

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ

عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"Ve Rabbiniz dedi; 'Bana dua edin, size icabet edeyim. Doğrusu Bana ibadet etmekten büyüklenenler aşağılık halde cehenneme girecekler-dir."(Mü'min-Ğafir: 60)

Bu ayete ilaveten delil olarak size bahsettiğimiz zayıf hadisi de kullandı.

İBADETİN TANIMI

İlk olarak İbadetin tanımını bilmemiz gerekir çünkü onun üzerine bir şeyi temel alacağız.

الْعِبَادَةُ : هِيَ اسْمٌ جَامِعٌ لِكُلِّ مَا يُحِبُّهُ اللّهُ وَيَرْضَاهُ : مِنَ الْأَقْوَالِ وَالْأَعْمَالِ الْبَاطِنَةُ وَالظَّاهِرَةُ

İbadet: Allah'ın sevip, razı olduğu hem batını yani gizli, hem zahiri yani açık söz ve amellerden her şeyi kapsayıcı evrensel bir terimdir. Farz-va-cib-zorunlulukları, tavsiye edilen ve müstehab olan meseleleri içerir. Tüm bunlar ibadettir. Örneğin eğer Allah bir amel yapılmasını emrederse bu o amelin bir ibadet olduğu demektir. O'nun emrettiği söz veya amel İbadet olur. Eğer Allah insanlara bir amel yapmalarını emrederse bu o ameli ibadet yapar.

Örneğin;

وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

"...Ve Allah sabredenleri sever."(Al'i İmran: 146)

Allah'ın onları sevme nedeni nedir? Sabretmeleri. Allah seviyor ve bu o eylemi ibadet haline getirir çünkü ibadeti tanımlarken Allah'ın sevip razı olduğu batını ve zahiri söz ve amelleri içeren her şeyi kapsayan evrensel bir terim olduğunu söylemiştik.

Bir başka örnek;

اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

"...Gerçekten onlar iyiliklerde yarışırlardı, umarak ve korkarak bize Dua ederlerdi. Ve onlar bize derin ve gönülden saygı duyarlardı."(Enbiya: 90)

Allah Kendisine yönelik ümit etmeyi, korkmayı ve huşuyu övdü, o halde ibadet tanımımıza göre ne olur? Bu eylemler bir ibadet haline gelir.

Adım adım ilerleyeceğiz. Biz bir şeyin ibadet olduğunu bildiğimizde bu o şeyin yüzde yüz sadece Allah için yapılacağı demektir. Sadece Allah için başka kimse için değil. Böylece biz İbadetin ne olduğunu öğrendik ve bir şey ibadet olduğunda ne olacağını da öğrendik.

DUA'NIN ŞER'İ TANIMI

Dua'nın Şeriatta ki tanımını daha önce yapmıştık. İstek söz konusu olduğunda *Dua El Mesele* veya *Dua El Taleb* demiştik. Yani *Yaa Allah* veya *Yaa Hayy* diye doğrudan Allah'tan istekte bulunduğunuz zaman bu *Dua El Mesele* veya *Dua El Taleb*tir. Bu Dua'nın birinci türüdür. Diğeri ise *Dua El İbadet*tir ve birinci tür dışında ibadetler aracılığıyla Allah'a yapılan her şeydir. Neden Dua diyoruz? Çünkü yaptığınız her ibadetle bir şeyler istersiniz. İbadet ediyorsunuz ve bir ödül-ecir istiyorsunuz. Cehennemden korunmak istiyorsunuz. Allah'ı razı etmek ve Allah'ı sevmek istiyorsunuz. Doğrudan bunu istemiyor olsanız da aslında siz bir şeyler istiyorsunuz.

Bazı âlimler Kur'an da yeralan her duanın Araf Suresindeki aşağıdaki ayet hariç her iki Dua türünü de kapsadığını söylediler;

اُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً

"Rabbinize gönülden yalvararak ve gizlice dua edin..."(A'raf: 55)

Âlimler burada ki Dua sadece *Dua El Mesele* veya *Dua El Talebt*ir- doğrudan Allah'tan istemek, Allah'a dua etmek, dediler. Bunun dışındaki Kur'an daki her dua Dua'nın her iki anlamını da kapsar (*Dua El Mesele/ Dua El Taleb* ve *Dua El İbadet*) dediler.

YAZAR *DUA EL MESELE'*YE ATIFTA BULUNUYOR

Yazar Dua'dan bahsettiğinde *Dua El Mesele*'yi kast etti. İfadenin bağlamından bunu biliyoruz. Nitekim yazar, ibadetlerdendir, Dua dedi. Yazar ibadet dedi ve sonra Dua dan bahsetti. Yazar önce geniş olandan bahsetti sonra dar olana geçti. Böylece yazar burada Dua dan bahsettiğinde ifadenin içeriğinden, kapsamından *Dua El Mesele*'den bahsettiğini söyleyebilirsiniz. İlk olarak yazar İbadetten bahsetti ve sonra yazar tekrar Duadan bahsettiğinde bu *Dua El Mesele* demekti aksi takdirde tekrar bahsetmesi gereksiz olurdu. Bu yüzden yazar Dua derken *Dua El Mesele/Dua El Talebi* kast etti çünkü İbadetten bahsetti ve sonra Dua'dan.

YAZARIN DUA KONUSUNDAKİ DELİLİ

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ

"Ve Rabbiniz Bana dua edin, size icabet edeyim dedi..."(Mü'min-Ğafir: 60)

Bazı Ulema(Âlimler) bu ayetteki Dua, *Dua Et Talebt*ir- doğrudan Allah'tan istemektir, dediler. Neden çünkü Allah şöyle dedi, dediler;

اَسْتَجِبْ لَكُمْ

Size icabet edeyim, size karşılık vereyim, size cevap vereyim, dedi. Bana Dua edin, size icabet edeyim dedi. Eğer Allah Dua'ya karşılık vereceğim diyorsa bu *Dua Et Taleb* demektir, dediler.

Bununla birlikte bu ayette burada gerçekten Dua ayrıca *Dua El İbadet*i de içerir, yani diğer her türlü İbadet şeklini de içerir. Peki, eğer böyleyse;

اَسْتَجِبْ لَكُمْ

Size icabet edeyime nasıl cevap vereceğiz?

Eğer buradaki Dua, Dua'nın tüm türlerini içeriyorsa, bunun bir anlamı da size ödül-ecir vererek size karşılık vereceğim demek olacaktır. Ve eğer *Dua El Mesele* ise sizin istediğinizi size vererek size cevap vereceğim demek olacaktır. Dolayısıyla gerçekte ayet her iki türü de kapsar. Ayet ve Allah'ın(subhanehu ve teala) ifade şekli her ikisini de kapsar.

اِنَّ الَّذينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"...Doğrusu Bana ibadet etmekten büyüklenenler aşağılık halde cehenneme gireceklerdir."(Mü'min-Ğafir: 60)

Yazar Dua'ya delil olarak bu ayetten bahsetti. Allah dedi;

اِنَّ الَّذينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتي

"...Doğrusu Bana ibadet etmekten büyüklenenler..."

Yani Allah diyor ki, Bana ibadet etmekten kibirlenenler, Bana ibadet etmekten büyüklenenler! Bana ibadeti küçük görenler! Dikkat edin. Allah Duaya ne dedi? İbadet! Bana ibadeti küçük görenler-kibirlenenler dedi. Allah hangi ibadetten bahsediyor? Dua. Böylece Dua ibadet olduğunda tamamen sadece Allah rızası için yapılması gerekir, dolayısıyla Allah'tan başkasına dua eden o takdirde bir Müşrik Kâfir olur. Nitekim, Allah'tan başkasına Dua eden kişi bir Müşrik Kâfirdir.

ALLAH'TAN BAŞKASINDAN İSTEMENİN KATEGORİLERİ

BİR ÖLÜDEN İSTEKTE BULUNMAK

Ölüden istekte bulunmak Şirktir. Ölü kişiden istekte bulunan Müşriktir. Hiçbir koşul altında ölü bir kimseden istekte bulunamazsınız. Bu Şirktir.

Ölü kişi önünüzde olsa da bu eylem bu davranış bir Şirktir. Ölü kişi önünüzde değilse (yani uzak bir mesafeden ona çağrıda bulunuyorsanız) bu halen bir Şirktir. Bir ölüye çağrıda bulunmak-dua etmek-istekte bulunmak o ölü şahsın dünya üzerinde kontrolü olduğuna inanmak demektir. Oysa o kişi bir ölüdür. Dolayısıyla böyle bir davranış Şirktir. Bir ölüden istekte bulunmak bizatihi Şirki Ekber veya Büyük Şirktir, hatta istekte bulunulan ölü kişi sağ iken o istediğinizi gerçekleştirebilme imkânına sahip olsa da fark etmez. Çünkü o kişi bir ölüdür. Bu çok basit ve açıktır.

SAĞ BİRİNDEN İSTEKTE BULUNMAK

Sağ birinden istekte bulunmanın üç senaryosu vardır. Eğer yaşayan bir insandan bana yiyecek ver, bana tabağı uzat veya bana bir bardak su ver diye istekte bulunursanız bu caizdir. O kişi önünüzdedir, isteğinizi gerçekleştireceği araçlar onda mevcuttur. Ve o kişi o araçlar üzerinde kontrol ve imkân sahibidir (yiyecek-tabak-bir bardak su gibi). Allah'ın o kişiye bu imkânları verdiğini biliyorsunuz dolayısıyla o kişiden böyle isteklerde bulunabilirsiniz. Eğer o kişi önünüzdeyse sizi işitebilir ve imkân ve araçlara sahiptir böyle bir kişiden onun imkân ve kabiliyetleri doğrultusunda istekte bulunabilirsiniz. Örneğin bana su ver, bana telefonunu ver, evimi veya arabamı tamir etmekte bana yardım et gibi. Bu caizdir. Sağ biri ile ilgili ilk senaryomuz budur. Ona sorduğunuz şey o kişinin güç, imkân ve yeteneklerinin ötesindeyse (sadece Allah'ın sahip olduğu kuvvetler gibi) istekte bulunduğunuz kişi önünüzde olsa da bu Büyük Şirktir. Örneğin birisi Şeyhine gidiyor ve ona Ya Şeyh yağmur yağdır veya hastalığımı tedavi et diyor ki istekte bulunduğu Şeyhi bir doktor da değildir ve ancak ondan böyle istekte bulunan kişi onun manevi güçleri olduğuna inanıyordur. Veya ey Şeyh malıma bereket ver diyor. Bu, Büyük Şirktir.

Üçüncü senaryomuz istekte bulunulan şahıs sağ ancak önünüzde değil, dolayısıyla böyle bir kişiden yapabileceği veya yapamayacağı bir şeyi isteyemezsiniz. Bu ölüden istekte bulunmak gibidir. Eğer istekte bulunduğunuz kişi önünüzde değilse, örneğin birinden bilgisayardan, telefondan veya iletişim ve haberleşme araçlarıyla tıpkı yanınızda, önünüzdeymiş

gibi haberleşebilirsiniz. Eğer birinden bilgisayar üzerinden bir bilgisayar programı için veya bir başka şey için size yardım etmesini istiyorsanız bu caizdir (istekte bulunduğunuz şeyin istekte bulunduğunuz şahsın imkân ve gücü kabiliyetleri sınırları içinde olmak şartıyla). Bizim kast ettiğimiz bu değildir, biz siz burada ABD'siniz ve Afrika'da olan birinden örneğin size bir bardak su vermesini istiyorsunuz. Yani istekte bulunduğunuz kişi önünüzde değildir ve bir iletişim aracınızda yoktur. Böyle bir kişi size nasıl olur da bir bardak su verecektir? Bunu yapamaz. Bu uygun değildir ve siz de böyle bir istekte bulunmazsınız. Böyle bir şey Şirktir. Neden Şirktir? Çünkü o şahıs şayet yanınızda olsaydı size bir bardak su verebilme kudretine sahipte olsa aslında siz böyle bir istekte bulunarak sadece Allah'a ait olan bir kuvveti o kişiye vermiş olursunuz. Şöyle ki ben buradayım ve Afrika'da bulunan falan filan Şeyhten bana bir bardak su vermesini istiyorum. Herhangi bir internet, herhangi bir haberleşme cihazıda mevcut değildir, o halde her şeyi en ince ayrıntısına kadar duyan sadece Allah'a ait olan bir niteliği o Şeyhe vermiş olursunuz.

CİNNLERDEN İSTEMEK

Şimdi *Dua El Mesele* yönünden bakalım. Bir Cinnden istekte bulunmak Şirk midir? Eğer görebildiğin bir Cinn ise ve o sizi işitebiliyorsa bu Şirk kategorisinin altına girmez. Neden? En Nesa'i ve İbn Hibban'da bir rivayet vardır ve Buhari bu rivayetten *Et Taarih El Kebir*'de bahsetti. Sahihi El Buhari'de bahsetmediğini hatırlatırım. Bu rivayet *Et Taarih El Kebir*'de yeralır ve İbn Hibban rivayeti sahih olarak kabul etti. Buna göre Ubey İbn Ka'ab (radiyallahu anhu) bir yerde saklanan bir yığın hurmaya sahipti ve o hurmadan düzenli olarak eksilme olduğu dikkatini çekti. Bir gece o, bir çeşit yaratık gördü gördüğü yaratık genç bir çocuğa benziyordu. Ubey ona selam verdi ve çocuğa benzeyen yaratık selamına karşılık verdi. Ubey ona insan mı cinn mi olduğunu sordu. Çocuk cinn olduğunu söyledi. Ubey ona elini göstermesini söyledi, çocuk elini uzattı ve bir köpeğin patisine benziyordu ve elinin üzerinde köpeğin kıllarına benzer kıllar vardı.

Ubey ona neden hurmalardan çalmaya devam ettiğini sordu. Cinn ona cevap verdi ve senin/sizin sadaka vermeyi sevdiğini/zi işittik bu yüzden biz aldıklarımızı aldık böylece Allah seni/sizi bunun için ödüllendirebilir, dedi. Ubey sizi bizden uzak tutacak olan şey nedir? Diye sordu. Cinn, Ayetel Kürsi sizinle bizim arasına bir engel koyar, dedi ve sonra oradan uzaklaştı. Ubey, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve olayı anlattı, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem);

صَدَقَ الْخَبِيثُ

"Habiys doğruyu söyledi" dedi.

Nitekim Ubey o yaratığa sordu. Eğer cinni görebiliyorsanız onun imkânı dâhilinde şeyleri ona sorabilirsiniz örneğin yolunuzu, bu Şirk değildir ancak bir insanın bir cinnden istekte bulunup bulunmama durumu ihtilaflı bir fıkıh meselesidir. Yani eğer cinnler görülürse siz onları görürseniz onlardan istekte bulunup bulunamayacağınız dediğim gibi ihtilaflı bir fıkıh meselesidir ve bizim konumuzda değildir. Kısaca cevap verilecek olursa iki görüşten birine göre bunun caiz olmadığıdır. Cinn ile temas kurmaya, cinn ile iletişim kurmaya ve onlardan istekte bulunmaya gerek yoktur, ancak eğer cinni görebiliyorsanız o zaman ondan imkân ve kabiliyetleri sınırında olmak şartıyla istekte bulunmanız Şirk değildir.

Eğer Cinnden yapamayacağı, sadece Allah'ın yapabileceği örneğin şifa vermek gibi bir istekte bulunursanız bu Büyük Şirktir.

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

"Gerçekten insanlardan bazı adamlar vardı cinlerden bazı adamlara sığınırlardı ve onlar onların şımarıklığını-azgınlığını-günahını arttırırlardı."(Cin: 6)

İnsanlar yolculukları sırasında bir vadi veya ıssız bir yerden geçtiklerin-

de Allah'tan(subhanehu ve teala) değil, Cinnlerden sığınma isterlerdi. Bu da kendisinden sığınma istenilen Cinnlerin azgınlık ve şaşkınlıklarını ve kibirlerini arttırırdı. Ve cinnler insanlar üzerinde üstün oldukları hissine kapılırlardı çünkü insanlar kendilerine sığınmaya başlamışlardı. Peki, bu durumun sonucu ne oldu?

فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

Cinnler insanların günah ve inkârını arttırdılar (karşılıklık olarak).

Yani cinnler insanların kendilerinden korktuklarını ve kendilerine sığındıklarını gördüklerinde insanları daha fazla korkutmaya başladılar. Es Suddi(rahimehullahu) dedi, "Bir adam ailesi ile birlikte yolculuk ederken dinlenmek için mola verdiğinde 'bu vadinin efendisine(cinn) sığınırım ki o bana, malıma, aileme ve hayvanlarıma zarar vermeyecektir' derdi. Yolculuk sırasında eskiden böyle derlerdi. Katade insanlar böyle yaptığında ve cinnlerden sığınma aradığında cinnler onlara daha fazla zarar verirlerdi, dedi. Es Sevri(rahimehullahu) yani dedi cinnler insanların kendilerine sığındıklarını gördüğünde ki cinnler insanlardan korkarlardı, insanlara karşı daha cesur olmaya başladılar, dedi.

İkrime dedi, tıpkı insanların cinnlerden kaçtığı gibi cinnlerde insanlardan kaçarlardı. Her iki türde birbirinden korkardı. Cinnler insanlardan, insanların cinnlerden korktuklarından daha çok korkarlardı. İlk başta cinnler kaçardı ancak daha sonra insanlar cinnlere sığınmaya başladılar, insanlar bunu yapmaya başladıklarında cinnler onlar bizim onlardan korktuğumuzdan daha çok bizden korkuyorlar o halde onlara daha da yakın olalım dediler. Ve işte o zaman cinnler akıl oyunları, güçlükler çıkarmak ve musibetlere uğratmak gibi insanlara zarar dokundurmaya başladılar. Zeyd Bin Eslem (رهقا) – *rehekan* insanlar cinnlere sığındığında cinlerin insanları daha çok korkutması demektir, dedi. İbn Abbas ve Katade ise *rehekan* günahlardır, dedi.

فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

İnsanlar cinnlere sığınmaya başladığında daha çok günah kazandılar demektir. Bu davranışları insanların daha çok günah kazanmasına neden oldu. Mücahid *rehekan* zulümdür, zorbalıktır, tiranlıktır, sultadır. Yani cinnler insanlar üzerinde daha zorba, daha zalim, daha despot oldular demektir, dedi.

Şu rivayeti dinleyin. İbn Ebi Sa'ib El Ensari dedi, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke'ye ilk gönderildiğinde babamla birlikte Medine'nin dışına çıkmıştım. Peygamberliğinin ilk günleriydi. Yolculukta bir çobanın yanında uyuduk. Bir çoban vardı ve onun bazı koyunları vardı biz de haydi bu adamın yanında uyuyalım dedik. Hava iyice karardığında birisi koyunlardan birini kapıp götürdü. Çoban peşinden koştu ve "ey bu vadinin sahibi veya koruyucusu sana sığınıyorum" dedi. Bedevi, cinn ile konuşuyordu. İbn Ebi Sa'ib biz bir ses duyduk ancak nereden geldiğini göremedik, dedi. O ses şöyle dedi "*Sarhan* (سرحان) bırak gitsin." Koyun zarar görmeden geri döndü ve sonra şu ayet indirildi;

وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًّ

"Gerçekten insanlardan bazı adamlar vardı cinlerden bazı adamlara sığınırlardı ve onlar onların şımarıklığını-azgınlığını-günahını arttırırlardı."(Cin: 6)

Koyunları cinnler almış olabilir ve Bedevi(çoban) cinnlerin efendisine sığındığı zaman, cinnlerin efendisi koyunun serbest bırakılmasını emretmiş olabilir. Neden? Çünkü o çobanı daha fazla yoldan saptırmak, o çobanın daha fazla günah kazanması, o çobanı kendisine köle yapmak için böyle yapmış olabilir ki böyle şeyler olur. Cinnler ile ilgili mesele budur.

VA MU'TASIMAA DEMEK VE BENZER AÇIKLAMALAR ÜZERİNE KURAL

Bir başka mesele örneğin birinin şöyle demesidir;

وا معتصماه

Veya şu açıklama;

قم يا صلاح الدين

-Kalk ey Selahaddin.

Va Mu'tasımaa- Ya Mutasım veya Ey Mu'tasım demektir. Mu'tasım, mahremi çiğnenen bir kadını kurtaran bir Halifeydi yani günümüzdeki gibi korkak liderlerden değildi. Kadın, Halife Mu'tasım'a çağrıda bulunduğunda *Ya Mu'tasım* diye çağrıda bulunduğunda, Mu'tasım onu kurtarmak için bir ordu gönderdi. Şimdi birçokları Ümmetin içinde bulunduğu sefaleti gördüğünde *Va Mu'tasım* veya *Ey Selahaddin* kalk diyorlar. Şimdi bu davranış bir mecaz gibi kullanılıyor, ancak bunun bir açıklaması vardır.

İlk olarak – eğer Selahaddin, Mu'tasım veya hatta Peygamberin (sallallahu aleyhi ve sellem) size bir fayda getireceğine veya size zafer verebileceğine inanıyorsanız bu Büyük Şirktir. İkincisi- eğer bu savaşta kullanılan bir slogansa ve sadece ilham vermek (Selahhaddin'in günlerini hatırlatmak gibi) için kullanılırsa Ebu Buteyn ve diğer âlimler bunun caiz olduğunu söylediler. Sonra üçüncü bir senaryo daha vardır şöyle ki savaş meydanının dışında insanlara ilham vermek için sadece rastgele-gelişi güzel bir ifade şekli olmasıdır. Ancak bunu kullanmamak daha iyidir çünkü ilmi olmayan veya ilmi az olan kişilerde yanlış izlenimlere yol açabilir.

KENDİNE VEYA BAŞKALARINA ÖĞÜT VERMEK KAPSAMINDA ÖLÜLERLE KONUŞMAK

Bir başka mesele bir ders kapsamında (bir vaaz gibi) ölüyle konuşmaktır. Bu yanlış değildir. Bunda olan ders ölü için değildir, sağ olanlar içindir veya Ali İbn Talib'in yaptığı gibi kendi nefsin içindir. Ali İbn Talib(radiyallahu anhu) dedi, "Ey mezarlık halkı" kendisine ve diğer sağ insanlara

yönelik bir vaaz verme şeklidir. Kendisine ve kendisi ile birlikte mezarlığa gelenlere hatırlatmada bulunuyordu. Nitekim şöyle dedi "Ey mezarlık halkı- şimdi insanlar evlerinizde yaşıyor, kadınlarınız yeniden evlenmiştir ve mallarınız bölünmüştür. Bu sizin için haberlerimdir." Benim için nasıl bir haberin vardır? Bu Ali İbn Talib'tir ölülerle konuşuyor. Ve sonra Ali İbn Talib dedi "eğer onlar konuşabilseydi sizlere en iyi rızkın-en iyi azıkın Takva olduğunu söylerlerdi" dedi.

لَوْ أَجَابُ لَقَالُ : وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوٰى

Eğer onlar konuşabilseydi kesinlikle şöyle derlerdi: ***"...Azık edinin gerçekten en iyi azık takvadır..."(Bakara: 197)***

Yani Ali İbn Talib(radiyallahu anhu) ölülerle konuşmayı kastetmedi ancak orada kendisi ile birlikte bulunan sağ kimselere ve kendi nefsine vaaz vermeyi, öğüt vermeyi kastetti.

YAA KULLANARAK CİNNLERE SESLENMEK

Bir diğer mesele *Yaa*(nida-seslenme harfi) kullanarak cinnlere seslenme, cinnlerle konuşma meselesidir. Eğer onlar sizin bulunduğunuz bir alanda ise onları uyarmak için böyle sesleniyorsanız bu caizdir, bunu yapabilirsiniz. Sahihi Müslim'de yeralır, Ebu Said dedi, "Medine'de Müslüman olan cinnler vardır. Onlardan herhangi birini görürseniz üç gün onları uyarın. O üç gün uyarının ardından onları görürseniz onları öldürün. Çünkü onlar kötülerdir ve onlar şeytanlardır." Bu gibi durumlarda cinnlerin orada bulunduğundan eminseniz veya onları orada görebiliyorsanız cinnlere *Yaa* formatında seslenebilirsiniz. Ancak öyle olduğunu varsayıyorsanız veya birileri tarafından zannediliyorsa o zaman onlara *Yaa* nida harfini kullanarak seslenmeyin.

DİĞERLERİNDEN SİZE DUA ETMELERİNİ İSTEMEK CAİZ MİDİR?

Bunun basit cevabı şudur, eğer bir kimse, sağ olan bir başka kimseden

kendisi için dua etmesini isterse bu Şirk değildir. Birincisi- ben siz kardeşlerden benim için dua etmenizi istersem bu Şirk değildir. İkincisi- sizden benim için dua etmenizi istersem bu günahta değildir. Bununla birlikte ilim talebeleri olarak en iyisini, şartlarını ve âlimlerin bu konuda sözlerini öğrenmek için elimizden gelenin en iyisini yapmaya çabalayın. Bu Şirk olmasa da, âlimlerin hakkında konuştuğu şey bunu alışkanlık haline getirmek üzerinedir. Örneğin Rukye olayına bakalım, Rukye caiz midir? Elbette Rukye caizdir. Haram değildir. Bununla birlikte yine de diğerlerinden sizin için Rukye yapmalarını istememeniz daha iyidir aynı durum Dua için de geçerlidir.

Buhari ve Müslim'de yeralan ve Cennete girecek 70.000 kişiden bahseden hadise bakacak olursanız onların bazı özel niteliklere ve özelliklere sahip olduklarını görürsünüz, onların sahip olduğu bu özelliklerden birisi;

لاَ يَسْتَرْقُونَ

Yani onlar insanlardan Rukye yapmalarını istemezler. Birinden Rukye yapmasını isterseniz, bu caiz midir? Evet, caizdir. Bununla birlikte siz Cennette statünüzün daha yüksek olmasını istiyorsunuz. Yüksek statüye sahip olanlar Cennette hesapsız-hesaba çekilmeden girecek olan ilk gruptur. Ve elbette birçok ek rivayette, bu gruba dâhil olacak daha çok kişi olacaktır. Siz de Cennete sorgusuz-sualsiz girecek olan ilk grup arasında olmak istiyorsanız Rukyeyi kendi kendinize yapın, başkalarından sizin için Rukye yapmasını istemeyin.

Dua da bazı detayları ile birlikte çok benzerdir. Eğer birinden sizin için dua etmesini isterseniz ve sizin niyetiniz nefsinize ve istekte bulunduğunuz kişiye fayda sağlamaksa o takdirde gerçekte doğruluğu ve iyiliği teşvik ediyorsunuz demektir ve bu davranışınız için ecir alabilirsiniz. Eğer niyetiniz sizin için dua isteğinde bulunduğunuz kişiye fayda sağlamak ise bu davranışınız için ecir alabilirsiniz. Ona nasıl fayda sağlayabilirsiniz? Ondan dua yapmasını istediğinizde, ona bir ibadet yaptırarak ona fayda

sağlarsınız. Çünkü dua bir ibadettir. Ona benim için dua et dediğinizde, onu bir ibadet yapmaya teşvik ediyorsunuz. Öğlen namazının ardından iki rekât sünnet namazı kıl ey kardeşim demek gibidir. Bu yüzden onu ibadet yapmaya teşvik ettiğiniz için bunun ecrini alabilirsiniz.

Başka birisi için dua ettiğinizde melekler de size aynı duayı yapar ve aynı ecri alırsınız. Eğer niyetiniz ona, meleklerin de onun yaptığı duanın aynısını yaparak aynı ecri alacağını söyleyerek ona fayda sağlamaksa o takdirde iyiliği teşvik ediyorsunuz demektir. Niyetiniz ona dua ettirmek ise böylece sizin ve diğerlerinin iyiliği için o dua ederse o kişiyi sizin ve başkalarının iyiliği için duaya teşvik ettiğiniz için ecrini alırsınız. Bir Müslüman için dua ederseniz bu onun için iyilik-ihsan olacaktır. Eğer ben bir başka Müslümana kendim ve diğerleri için dua için teşvik edersem, bunun için muhtemelen ecir alacağımdır, inşa'Allah.

Kişinin niyeti kendisine dua etmesini istediği şahsa fayda sağlamak ise bunun ecrini alır. Kişinin niyeti hem kendisi için hem de dua etmesini istediği kişi için fayda sağlamak ise inşa'Allah Allah bunun ecrini ona verecektir. Ancak kişinin niyeti sadece kendi şahsi faydası içinse diğerlerinden doğrudan veya dolaylı yoldan dua istemekten kaçınması en iyisidir çünkü zamanla kişiyi diğerlerine Dua için bağımlı hale getirebilir. Sonra kişi başkaları kendisi için dua ettiğini düşünerek kendisi için dua etmekte ısrar etmeyebilir veya ihmal edebilir. Yine bu çağda insanların kendilerinden dua etmelerini istediği kişi/kişiler egoya veya kibre kapılabilirler.

İbn Receb dedi, Umar İbn Hattab, diğer Sahabiler ve Tabi'in biz Rasullermiyiz diyerek diğerlerinden Dua yapmalarını istemeyi kerih görürlerdi, sevmezlerdi. Onlar başkalarından dua etmeyi istemeyi Rasulün bir özelliği olarak anladılar. Onlar alçakgönüllüydüler ve Allah'a olan alçakgönüllülüklerini lekelemek istemediler. İbn Cerir aktardı, Sa'd İbn Ebi Vakkas Şam'a ziyaret için gittiğinde bir adam ona beni affetmesi için Allah'a dua et dedi. Bunun üzerine Sa'd, Allah seni affetsin dedi. Sa'd İbn Ebi Vakkas(radiyallahu anhu) kendisini affetmesi için Allah'a dua etmesini istediği adama olumlu cevap verdi ve Allah seni affetsin dedi. Bunun

üzerine ikinci bir adam geldi ve beni affetmesi için Allah'a dua et dedi. Sa'd, Allah seni ve senden öncekini(kendisini affetmesi için dua isteyen ilk kişi) affetmesin. Size bir Rasul gibi mi görünüyorum? Dedi.

El İ'tisaam (الإعتصام) kitabında Eş Şatibi bu söz üzerine bir yorum yaptı. Sa'd kendisinden dua istenilmesini istisnai bir istek olarak gördüğünde olumlu cevap verdi. Kendisinden dua etmelerini isteyen insanlar kalabalıklaşmaya başlayınca bunu farklı şekilde değerlendirdi. İnsanlar onu olduğundan daha yüksek bir statüde olduğu, bir öngörüye sahip olduğu için onun muhtemelen gelecekte daha yüksek bir statüye sahip olacağını düşünebileceklerini anladı. Ve bu düşünceyi ortadan kaldırmak istedi. O ayrıca insanların kendisinden Dua etmelerini istemelerinin bir Sünnet olacağını zannetmeleri ihtimalini ortadan kaldırmak istedi. Sa'd insanların kendisinin daha yüksek bir statüde olduğu ve kendisinden dua istemelerinin bir Sünnet olduğunu düşünmelerini istemedi.

İbn Cerir benzer bir rivayette daha bulundu, buna göre bir adam Hudeyfe'den(radiyallahu anhu) kendisini affetmesi için Allah'a dua etmesini istedi. Hudeyfe, Sa'd rivayetinde olduğu gibi adama Allah seni affetmesin dedi. O da Eş Şatıbi'nin(rahimehullahu) bahsettiği gibi muhtemelen insanların bulunduğu statüden daha yüksek bir statüye sahip olduğunu düşünmelerini istemedi. Yine ayrıca bu davranışın bir moda halin gelmesini istemedi. *Et Talhiys* (التلخيص) kitabında El Hatib aktardı, Ubeydullah İbn Ebi Salih hastalandığında Tavus onu ziyarete gitti. Ubeydullah İbn Ebi Salih, Ey Ebu Abdur Rahman(Tavus'un künyesidir) benim için Dua et dedi. Tavus, kendin için kendin dua et, Allah darda kalanların dualarına karşılık verir, dedi. Tavus ona kendin için kendin dua et dedi. Yani demek istediği daha iyi olabileceğini düşündüğün bir kişiden kendin için dua etmesini isteyebilirsin belki de öyleydi (Allah en iyisini bilir), ancak ettiğiniz duanın kabul edilmesi için size daha yüksek statü verebilecek bir niteliğiniz vardır. O da sizin darda olan biri olmanızdır ancak kendisinden dua etmesini istediğiniz şahıs bu meselede darda olan biri değildir. Allah ne dedi?

اَمَّنْ يُجيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ

“O’na dua ettiğinde darda kalmışın duasına icabet eden kimdir?...”(-Neml: 62)

Allah(subhanehu ve teala) darda kalan arkadaşına-dostuna gitsin ve arkadaşından kendisi için dua etmesini istesin demedi. Darda olan kimse Bana dua etsin dedi, dolayısıyla bu niteliğe sahip oluyorsunuz.

Bazıları Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Umar’a benim için Dua et dediği hadisi kullanırlar ancak ben bu hadisi araştırdım ve zayıf olduğunu gördüm. Ve diğerleri de Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Ebu Bekir ve Umar’a şöyle dediği hadisi kullanıyorlar;

إن رأيتما أويسا القرني فاسألاه أن يدعو لكما

“Eğer ikiniz Uveys El Karni’yi görürseniz ondan sizin için dua etmesini isteyin.”

Hadis sahihtir. İmam Malik(rahimehullahu) bu hadisi reddetse ve Uveys adında herhangi bir kişinin olmadığını söylese de bu konuda doğru görüş hadisin sahih olduğudur. Bu hadisin özel bir durumu vardır o da Duasına yanıt verilecek olan özel bir kişinin varlığıdır. Onun özel biri olduğunu nasıl biliyoruz? Henüz size Hudeyfe, Sa’d hakkında ve Eş Şatıbi’nin Sahabeler hakkında – başkalarından dua etmelerini istemekten veya kendilerinden dua etmelerinin istenmesinden hoşlanmadıklarını, bunu kerih gördüklerini- konuştuk. Sahabeler birbirlerinden dua yapmalarını istemediler çünkü bunun özel olduğunu anladılar. Dolayısıyla bunu istemediler, bunun özel olduğunu anladılar ve bizde bu yoldan gidiyoruz. Selefin yolundan gidiyoruz dediğimizde kastettiğimiz budur. Aslında Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Uveys hakkında sözlerini duyduktan sonra Umar’ın, Ebu Bekir’e dönüp kendisi için Allah’a dua etmesini istemesi uygun olurdu, çünkü Ebu Bekir, Umar’dan daha faziletlidir. Ancak Umar asla böyle bir şey yapmadı dolayısıyla bu istisnai bir durummuş gibi görünmektedir.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Ebu Bekir ve Umar'a eğer görürlerse Uveys'ten kendileri için dua etmelerini istemelerini söyledi. Bahsettiğimiz meseleyi insanlar bir trend, bir eğilim bir moda haline getiriyorlar ve Dua konusunda başkalarına güveniyorlar. Ebu Bekir ve Umar (radiyallahu anhuma) – Dua yaparken imanları ve ilimleri ve Duada Allah'a olan güvenleri korkacağınız bir şey değildir. Ancak günümüzde durum böyle değildir, Dua yapmaları için insanların birbirlerine bağlanmaya başlamaları, birbirlerine bel bağlamaya başlamaları ve kendi kendilerine dua etme konusundaki tutarsızlıkları ve ihmalleri elbette Ebu Bekir ve Umar'dan bekleyeceğimiz bir şeyler değildir.

Özetle, birinden sizin için dua etmesini istemeniz Şirk değildir. Peki, günah mıdır? Hayır, günahta değildir. Böylece özet görüş bir başkasından dua etmesini istemekte bir sorun yoktur. Aslında zaman zaman bunun için ecir alırsınız. Eğer niyetiniz Ümmete fayda sağlamak, kendiniz ve dua etmesini istediğiniz kişinin fayda sağlaması ise bunun için ecir alabilirsiniz. Bunun dışında, bizzat kendiniz Duanızda ısrarlı ve tutarlı olmaya devam ederseniz dua alışkanlıklarınızda gevşeklik göstermezsiniz. Başkalarının dualarına bel bağlamayın, kendiniz için başkasından dua yapmasını istemeniz istisnai ve rastgele bir durumsa başkasından dua etmesini istemeniz caizdir ve olur.

Erkek kardeşlerinize ve kız kardeşlerinize yönelik en basit ve en temel vazifelerimizden biri herhangi biri bize söylemeden birbirimiz için dua etmemizdir. Siz bizzat bundan daha çok fayda sağlarsınız çünkü yaptığınız duaların aynısını sizin için yapan bir meleğin duasının ecrini alırsınız. Örneğin kendim için Allah'ım benim bu imtihanı geçmeme izin ver veya Ya Allah beni Cennete gönder diye dua etmem mi daha iyidir yoksa Ya Allah, Muhammed, Salih ve Raiz'e faydalı ilim ver, Cennet ver veya imtihanı geçmelerini sağla, diye dua etmem mi? Hangisi daha iyidir? Hangisinin karşılık bulma ihtimali daha yüksektir- günahkar olan benim sadece kendim için yapacağım dua mı yoksa kardeşlerim için yapacağım ve meleklerin de Âmin diyerek benim için yaptığım aynı duayı yaptıkları dua mı ki aynı ecri alacaksınız?

Ayrıca konumuza devam etmeden önce, birçokları sadaka verirler ve benim için dua et derler. Bunu çok görürsünüz. Eğer daha iyi olan şeyi istiyorsanız, dikkat edin daha iyi olan şey dedim çünkü bu bir Haram, Helal ve Şirk meselesi değildir, başkalarından sizin için dua etmelerini istememeniz daha iyi olacaktır nitekim Allah buyurdu;

اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللّٰهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَآءً وَلَا شُكُورًا

"Biz sadece Allah'ın vechi için sizi yediriyoruz bunun için sizden hiçbir karşılık ve teşekkür istemiyoruz."(İnsan: 9)

Aişe(radiyallhu anha) sadaka ile birlikte birini gönderdiğinde, o elçiye onları dinlemelerini ve gözlemelerini eğer Dua yaparlarsa kendisinin de onlar için onlara eşit Dua yapacağını ve onların yaptıkları Duayı onlara geri göndereceğini böylece Allah'tan(subhanehu ve teala) tam ecrini alabileceğini söylerdi. İbn Teymiyye bahsetti, bazı Selef bir fakire sadaka verdiğinizde o size *Baarak Allahu aleyke* derse sizde ona *Baarak Allahu aleyke* diye karşılık verin böylece verdiğiniz sadaka karşılığında bir şey almamış olur ve tüm ecrinizi Allah'tan almış olursunuz, derdi.

Burada güze bir durum oldu, kız kardeşimiz Umm Selem için sadaka topladığımızda Umm Selem bana bu mesele hakkında tweet attığımda bir e-mail gönderdi, buna göre bir kardeş ona e-mail atmış ve Umm Selem'den kendisi için dua etmesini istemiş ama Aişe hakkında tweete görünce bu isteğini geri çekmiş. Bu bir Haram ve Helal meselesi değildir neyin daha iyi olduğu meselesidir. Ben o istekte bulunup isteğini geri çeken kardeşin kim olduğunu bilmiyorum ama Allah'a ona ecir vermesi için dua ediyorum ve onu Allah rızası için sevdiğimi söylüyorum. Sünnete sımsıkı sarılanları Allah rızası için seviyorum.

DERS 32

HAVF

Geçtiğimiz hafta İbadetin örneği olarak Dua konusunu ele aldık. Bugünkü konumuz *havf* saygıdan kaynaklanan, saygı ile karışık, saygı duyulan korkudur. *Havf* saygıdan kaynaklanan korkudur ve delili şudur;

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"***...Onlardan korkmayın Benden korkun, eğer müminseniz."(Al'i İmran: 175)***

Böylece yazar Dua'dan bahsettikten sonra ikinci ibadet örneği olarak korkudan bahsetti. Korkunun tanımı şudur; zarar, yaralama ve yıkım getirecek bir şeyin beklentisi sonucu olarak korkmak, endişelenmek ve sıkıntıya düşmektir. Bu ayette ve diğer birçok ayette Allah(subhanehu ve teala) Şeytanın dostlarından ve herhangi bir şeyden korkmayı yasaklıyor ve sadece Kendisinden korkulmasını emrediyor. Bu birinci noktadır.

ŞİRKİ OLUŞTURAN ŞEYİ KANITLAMANIN İKİ YOLU

Sonraki nokta İbadet için delildir ve ibadeti Allah'ın dışındakilerine vermek Şirktir ve bu iki yoldan gerçekleşir. Bir delille bir ibadeti tesis ederseniz veya bir şeyin bir delille ibadet olduğunu tespit ederseniz o şeyi Allah'tan başkasına yaptığınızda veya o şeyden Allah'tan başkasına pay ayırdığınızda otomatikman Şirk işlemiş olursunuz ve bu ise iki yolla gerçekleşir. Asında bu geçen hafta bahsetmem gereken bir şeydir ancak atlamışım. İlk yol veya yöntem geçtiğimiz hafta yaptığımız İbadetin tanımına dayanır. Buna göre Allah bir şeyi emrederse ve insanlara bir şeyi yapmalarını emrederse o şey otomatikman bir ibadet olur. O şey bir ibadet olduğunda da o şeyin tamamını veya bir kısmını Allah'tan başkasına yöneltirseniz Şirk olur, şöyle ki;

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"...Onlardan korkmayın Benden korkun, eğer müminseniz."(Al'i İmran: 175)

Ben'den korkun- Allah emretti. Eğer bir şey Allah'ı razı ediyorsa, Allah o şeyi sever, Allah bunu emretti veya insanlara bunu yapmalarını emretti ve bu bir ibadet olur. Bunun ibadet olduğu tesis edilince, otomatikman bir başka delille bellidir ki bir ibadette tamamen veya kısmen Allah'tan başkasına pay ayırma Şirk olur. Bir şeyin ibadet olduğunu bildikten sonra, otomatikman ibadette Allah'tan başkasına pay ayırmanın Şirk olduğu sonucuna ulaşabilirsiniz. Bu birinci yoldur.

Kanıtlamanın ikinci yolu bu ibadetlerin şu veya bu şekilde Allah'tan başkasına verenin Şirk olduğunu gösteren özel, belirli bir delil olduğu durumlardır. Örneğin ele aldığım ayet her iki yönteme de sahiptir;

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"*...Onlardan korkmayın Benden korkun, eğer müminseniz."(Al'i İmran: 175)*

İlk yöntem veya yoldan bahsettik. (خَافُونِ) **-** *Haafuni* – Ben'den korkun! Allah, Kendisinden korkmayı emretti. Bu onu ibadet yaptı. Başka delilden İbadette Allah'tan başkasına pay ayırmanın otomatikman Şirk olduğunu biliyoruz.

Şimdi aynı ayette, ikinci yolunda olduğunu gösteren delil vardır;

وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"...Eğer müminseniz-iman etmişseniz Ben'den korkun..."

Yani eğer Ben'den korkmuyorsanız, iman etmiş değilsiniz- mümin değilsiniz demektir. Dolayısıyla bu eğer korkunuzu Allah'a yöneltmiyorsanız Şirk işlediğinizin belirli bir delilidir.

Böylece delilin birinci türü Allah'ın sadece emretmesidir, eğer Allah bir

şeyi emrederse veya insanlara yapmasını emrederse bu o şeyin tamamını veya bir kısmını Allah'tan başkasına vermeniz durumunda Şirk olduğunu gösteren başka bir delili içerir. Eğer o şeyin bir ibadet olduğu kanıtlandıysa, o şeyin tamamını veya bir kısmını Allah'tan başkasına pay vermek te Şirk olur. O halde bazı ibadetler için özel deliller vardır.

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"***...Onlardan korkmayın Benden korkun, eğer müminseniz."(Al'i İmran: 175)***

Bu özel bir delildir ve ikinci yoldur.

Türbelere-Mezarlara ibadet edenlerle ve Mubtedilerle(bidatçı) bu konuları tartışırken bir münazara taktiği olarak bunu bilmekte fayda var. Onları farklı açılardan ve yollardan delillerle vurun ve Şirki oluşturan yolları ve nasıl Şirk olduğunu onlara gösterin. Yazar ibadet konusunda delilini verirken bazen birinci yolu ve bazen ikinci yolu kullanıyor.

HAVF HAKKINDA YAZARIN DELİLİ

Yazarın korku üzerine seçtiği belirli delil şu ayettir;

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"...Onlardan korkmayın Benden korkun, eğer müminseniz."(Al'i İmran: 175)

Allah, Kendisinden korkmayı emretti ve bu emir bir Vacibtir. Bu emredildi. Allah korkusu Vacibtir. Neden? Çünkü Vacibten Sünnete düşürecek herhangi ilave bir delil olmaksızın gelen genel bir emir Vacib olarak kalır demektir. Bu inşa'Allah bizim Usul derslerinde işleyeceğimiz bir şeydir. Kur'an veya Hadiste yeralan genel bir emir o şeyin bir vacib olduğu anlamına gelir, o emrin Vacibliğini Sünnete düşürecek ilave bir delil söz konusu olmadığı müddetçe Vacib olarak kalmaya devam eder. Eğer Allah ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bir şeyi emrettiyse, o emri

Sünnet seviyesine düşürecek ilave bir delil söz konusu değilse o emir Vacibtir demektir.

Örneğin sakalını uzat emri. Sakalınızı uzatmanız konusunda bir emir aldığınızda bu Vacib olur. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sadece birini sakalını keserken görüp ona hiçbir şey söylemediği tek bir delil söz konusu olmuş olsaydı otomatik olarak bu emir Vaciblikten Sünnet seviyesine düşürürdü. Ayete gelirsen bir emir söz konusu Allah emrediyor Ben'den korkun! Bu bir Vacibtir. Neden? Çünkü bu emri Vaciblikten bir Sünnete düşürecek ilave herhangi bir delil yoktur. Ve ayrıca ilaveten Allah(subhanehu ve teala) onu İman için bir koşul kıldı.

وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

Eğer iman etmişseniz- müminseniz Ben'den korkun. Yani eğer Ben'den korkmuyorsanız iman etmemişsiniz, mümin değilsiniz demektir.

Ayrıca Allah'tan korkma emrini tasdik ve teyit etmek için ayetin başlarında Allah şöyle dedi;

اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَاۤءَهُ

"Şeytan ancak kendi dostlarını- kendi adamlarını korkutur..."(Al'i İmran: 175)

Allah(azze ve celle) Şeytanın ins ve cinn dostlarından-adamlarından-evliyalarından-yardımcılarından-destekçilerinden korkmaktan sakındırdı ve sonra sadece Kendisinden korkulmasını emretti. Dolayısıyla O'ndan korkmazsanız, Mümin değilsiniz. İmanınızın bir koşulu olarak O'ndan korkmak zorundasınız. Özetle ayet Allah'tan başkasından korkmaktan sakındırır ve imanınızın bir koşulu olarak sadece Allah'tan korkmayı emreder. Yazarın delil olarak seçtiği ayet budur.

KORKU TÜRLERİ

Her korku ibadet değildir. İbadet olan korku söz konusu ise, Allah'tan

başkasına yöneltmek Şirk olur. Ancak ibadet olmayan korku türleri vardır. Bunu bilmek çok önemlidir özellikle ilim talebeleri olarak bunu bilmeniz çok önemlidir aksi takdirde ibadet olmayan korkulara sahip oldukları için sağda solda insanları Müşrik ilan ederseniz. Allah Ben'den korkun diye emrettiğinde bu o emri ibadet yaptı. O emretti yani O'nun sevip, hoşlandığı bir şeydir demektir ve İbn Teymiyye'nin bizim için bir ibadeti neyin oluşturduğuna dair ana hatlarıyla çizdiği ibadet tanımı kapsamına girer.

اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَاۤءَهٗ

"Şeytan ancak kendi dostlarını- kendi adamlarını korkutur..."(Al'i İmran: 175)

Kendi dostlarından-destekçilerinden (Allah'ın Birliğini ve Rasulü Muhammed'i (sallallahu aleyhi ve sellem) reddeden kâfirler, müşrikler) korkmayı ancak şeytan tavsiye eder.

Bazıları bu korku türünü Haram olarak kabul ettiler çünkü Allah'tan başkasının korkusu ile kişiyi bazı emirleri yerine getirmekten alıkoyar veya bazı haramları işlemeye sevk eder, dediler. Bazı Alimler de bu korku türünü Küçük Şirk olarak kabul ettiler çünkü Ahmed'in *Müsned*'inde yeralan hadis söz konusudur ve bu gerçekten bu konudaki kalbin hissine bağlıdır. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hadisi yüzünden Haram ve Küçük Şirk arasındadır.

إن الله يقول للعبد يوم القيامة : ما منعك إذا رأيت المنكر لا تغيره , فيقول : ربي خشية الناس , فيقول الله : إياي كنت أحق أن تخشي

"Gerçekten Allah kıyamet gününde bir kuluna soracak: 'Kötülüğü gördüğün halde değiştirmekten seni ne engelledi?' Kulu diyecek: 'Rabbim insanlardan korktum. Allah buyuracak: 'Ben korkmayı daha çok hakk ediyorum'"

Şimdi bu kategorinin altına giren ilave kategorilerimiz vardır. Bu dikkat etmeniz gereken bir meseledir çünkü Allah korusun bir kişinin bir Küfür sözü söyleyebileceği, bir Haramı işleyebileceği ve bir emri yerine getiremeyebileceği muafiyet durumları söz konusudur.

ZORLAMANIN DÖRT KATEGORİSİ

BİRİNCİ KATEGORİ: *İKRAH*

Birincisi alacağınız yaralanma, zarar veya tehdit dayanılmaz olmalıdır. Buna (إكراه) – *ikraah* denir. Örneğin bir kimsenin dayanamayacağı noktada kırbaçlanması veya dövülmesi gibi. İkrahı neyin oluşturduğunun seviyesi hakkında bazı ayrıntılar vardır ancak İbn Teymiyye'nin(rahimehullahu) dediği gibi bu işkence görene bağlıdır. Neden? Çünkü bazı insanlar aşırı işkenceye dayanabilir bazıları dayanamaz. Bazıları yumuşaktır. Bazı âlimler hapishanenin ikrah olduğunu söylediler bazıları olmadığını söylediler. Her koşul farklıdır ve incelenmelidir ve bağımsız olarak ele alınmalıdır. Bu gerçekten kişiye bağlıdır. El Haazin kişinin dayanamayacağı ve hatta ölebileceği aşırı bir acı ve işkence olmalıdır, dedi. Bazen örneğin çok hasta olan yaşlı biri gibi bazı kimseler için bir gün hapiste kalmak bile ikrah oluşturabilir(dayanılmaz bir zarar). Bununla birlikte gücü kuvveti yerinde sağlıklı bir genç için ömür boyu hapiste kalmak ikrah oluşturmayabilir. Neyin ikrah olup olmadığına ilişkin diğer bazı delil ve göstergeler vardır ve gerçekten kişisel bazda değerlendirilmesi gerekir.

Kişi, Tevhid sözü ve Helal ve Harama ilişkin Allah'ın hakları meselesinin zorlu ve büyük meseleler olduğunu aklında tutmalıdır. Bunlar gerçek bir mümin için dayanılmaz işkencelerin en büyüklerine tutulmadığı müddetçe ödün veya taviz vermekten nefret edeceği büyük, önemli ve zorlu meselelerdir. Kişinin ölümüne neden olsa bile bu büyük meselelerde sabit ve kararlı kalmasının daha iyi olduğu konusunda şüphe yoktur ve imanın en güçlüsü bu meselelerde taviz vermek yerine ölmeyi tercih eder. Ancak biz muafiyet almaya karar veren bir kişinin durumu hakkında konuşuyoruz. Örneğin 11 Eylül meydana geldiğinde, sözde bazı Şeyhler ve Davetçiler veya kendilerini nasıl tanımlıyorlarsa sağda solda koşuştu-

rup bir kadının hicab olarak bir şapka giyebileceğine dair fetvalar yayınladılar. Bazı şapka türlerinin iyi olduğunu ve hicab olduğunu söylediler. Neden? Çünkü ikrah durumu söz konusudur dediler. Elbette bu aptalcadır ve şaka gibidir. 11 Eylülden sonra kaç tane kız kardeşimize zarar verildiğini parmaklarınızla sayabilirsiniz. Yine de bu meseleyi bir Vacibten taviz vererek sanki bir ikrah meselesiymiş gibi bir mesele haline getirmeye başladılar. Bunlar bu tür düşünceye sahip şeytan insanlardır.

"Şeytan ancak kendi dostlarını- kendi adamlarını korkutur..."(Al'i İmran: 175)

TEHDİT EDEN KİŞİ TEHDİDİ GERÇEKLEŞTİREBİLİR OLMALI

Şunu aklınızda tutmalısınız tehdit eden kişi tehdidini gerçekleştirebilir olmalı ve tehdit edilen kişi kendisini savunamayacak durumda olmalı ki ikrah olsun. Eğer kişiye Küfür sözü söylemesi, Haram işlemesi veya bir Vacibi terk etmesi emredildi ve kişi de dayanılmaz bir zarar altındaysa o takdirde bu muafiyetten yararlanabilir. Tehdit edilen kendisini hiçbir şekilde savunamayacak ve tehdit eden de tehdidini gerçekleştirebilecek durumda olmalıdır.

TEHDİT EDİLEN TEHDİT EDENİN TEHDİDİNİ GERÇEKLEŞTİRECEĞİNE İNANMAK ZORUNDADIR

Tehdit edilen kendisine yönelik tehdidin gerçekten gerçekleştirileceğine inanmak zorundadır, tehdidin gerçekleştirilmesi bir olasılık olmamalıdır. Örneğin tehdit edilen kişi bir küfür sözü söylemez veya bir haramı işlemezse kesinlikle öldürüleceğim demelidir. Tehdit eden kişinin elinde bir kırbaç var ve tehdit edilen kişinin dayanamayacağı şekilde tehdit eden tarafından kırbaçlanacağı durumu söz konusu. İbn El Cevzi'nin aktardığı ve İmam Ahmed'in *Zaad El Meysir*'de söylediği gibi salt tehdit ikrah oluşturmaz. Bu, ikrahın ikinci maddesidir.

TEHDİT AN MESELESİ- OLMASI YAKIN OLMALIDIR

Üçüncüsü yapılan tehdit an meselesi, yakın olmak zorundadır- şimdi gerçekleşecek olmalıdır. Eğer geleceğe ilişkin bir meseleyse bekler. Yani tehdit edilen yapılan tehdidin olacağından emin olmakla kalmayacak aynı zaman tehdidin derhal gerçekleştirileceğinden emin olacak(bir kaç dakika içinde başına geleceğini). Örneğin kişiye sakalı kesmesini veya bir küfür sözü söylemelerini söylediler ve tehdit gerçekleştirilmeyecek olursa, tehdide uğrayan kişi tehdit edenin tehdidini gerçekleştirinceye kadar bekler.

TEHDİT EDİLENİN BİR SEÇENEĞİ OLDUĞUNDA İKRAH YOKTUR

Son nokta tehdit edilenin tıpkı Şu'ayb(aleyhiselam) gibi bir seçim verilmesi durumudur;

قَالَ الْمَلَأُ الَّذينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِه لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذينَ اٰمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَآ اَوْ لَتَعُودُنَّ في مِلَّتِنَا قَالَ اَوَلَوْ كُنَّا كَارِهينَ قدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا في مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰينَا اللّٰهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَآ اَنْ نَعُودَ فيهَآ اِلَّآ اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا

"Kavminin önde gelenlerinden büyüklük taslayanlar dedi 'Ey Şu'ayb biz seni ve seninle birlikte iman edenleri andolsun ya ülkemizden sürüp çıkartacağız veya siz milletimize-dinimize döneceksiniz.' O (Şu'ayb) dedi: 'Biz istemesek de mi? Allah bizi ondan kurtardıktan sonra sizin milletinize dönersek biz muhakkak yalan yere Allah'a karşı iftira atmış oluruz. Rabbimiz olan Allah'ın dilemesi dışında geri dönmemiz bizim için olacak şey değildir. Rabbimiz her şeyi ilmi ile kuşattı ve biz Allah'a tevekkül ettik, Rabbimiz..."(A'raf: 88-89)

Onlar Şu'ayba ya ülkeyi terk et veya dinimize dön dediler. Şu'ayb böyle bir geri dönüşün söz konusu olamayacağını söyledi. Nitekim onlar ona bir seçim bir seçenek verdiler. Yani size ya ABD'yi terk edersiniz veya şu Haramı işlersiniz diye bir seçenek sunulursa valizinizi toplayın ve terk edin. Evim, mülküm veya ailem demeyin. Bir seçeneğiniz söz konusu olduğunda ikrah yoktur.

İKRAH OLMASI İÇİN ZARARIN SEVİYESİ

Şunu bilmenizi isterim bir şahsın maruz kalacağı baskı veya bir tehdit seviyesini bir Küfür sözü söyleme, bir Haram işleme veya bir Vacibi terk etmeyi gerçekleşmeden hemen önce gerçekleşeceğini bilmek zorundadır. Maruz kalacağı zararın seviyesine gelince eski günlerde maruz kalınan kırbaçlama ve kamçılamanın günümüzde maruz kalınandan çok daha kötü olduğunu bilin. Aslında İmam Ahmed İbn Hanbel'i(rahimehullahu) kırbaçlayan kişi ona şöyle demişti;

لو ضربت تلك السياط فيلا لهدته من جوفه

Yani, "Eğer bu kırbaçı bir file vursaydım fili yere düşürür öldürürdü."

İmam Ahmed kendi zamanında ikrah iddiasında bulunan âlimlere itiraz etmiştir. Âlimler işkence iddiasında bulunduğunda İmam Ahmed bu işkence değildir, demişti. Zamanın zalimleri ona Kur'an gerçekte Allah'ın kelamı olmasına rağmen, Allah'ın yaratığı olduğunu söyleme seçimini sunduğunda İmam Ahmed bunu reddetti ancak bazı Âlimler pes ettiler ve söylemeyi kabul ettiler ve onlara neden böyle yaptıkları sorulduğunda;

اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْاِيمَانِ

"... kalbi imanla tatmin olmuş halde baskı altında-ikrah altında zorlanan hariç..."(Nahl: 106)

Nahl 106. ayetini söylediler.

İmam Ahmed ise şöyle söyledi; “Bu ayet nazil olduğunda Ammar kırbaçlanıyordu. Sizler ise sadece tehdit ediliyordunuz.” Yani İmam Ahmed tek başına tehdit edilmenin ikrah altında olmaya kâfi gelmediğini düşünüyordu. O yüzden tehdit edilen kişi başına ne geleceğinden kesinlikle emin olmalı ve tehdidin olay yerinde derhal gerçekleştirileceğinden emin olmalıdır. Kendisine Ammar’ın(radiyallahu anhu) durumunu söylemeye başladıklarında onları muaf tutmadı ve onun o sözü nasıl söylediğini onlara anlattı. Öyle ki İmam Ahmed’in en iyi arkadaşlarından biri (Yahya İbn Ma’in) pes etti ve işkenceden kaçınmak için bazı sözler söylediğinde- Yahya İbn Ma’in bana ikrah altında olduğunu söylüyor oysa o kırbaçlanmadı bile, dedi. İmam Ahmed arkadaşı Yahya İbn Ma’inin ikrah altında olduğu sözüne itiraz etti çünkü olay yerinde kırbaçlanmaksızın veya tehdit edilmeksizin bunu söyledi, dedi. Bu nedenle bir şeyin ikrah olması ve bizim ondan muaf tutulmamız için gereken ayrıntılı inceleme ve gerekleri çok yüksektir.

İKRAH ALTINDA MU’TEDİ OLMAZSIN

Bu insanların bazılarının yanlış anladığı bir başka meseledir. İkrah altında mu’tedi olamazsın? Ne demek? Söz konusu Allah’ın(subhanehu ve teala) hakları olduğunda Allah(subhanehu ve teala) son derece merhametlidir. O affeder ve sizi muaf tutar. Söz konusu Müslümanların hakları olduğunda ise durum farklıdır. Eğer bir kişi kalbi tam bir imanla dolu halde ve ikrah altındaysa kendisinin karşılaşacağı dayanılmaz acı ve işkenceden kaçınmak için Küfür sözü söyleyebilir. Yüce Allah’ın rahmetinden Allah, Kendi hakları konusunda bir istisna yapar ama Müslümanların hakları söz konusu olduğunda bir muafiyet veya istisna yoktur. Ammar’ın durumuna gelecek olursak dayanılmaz baskı ve işkence altında Kureyş kâfirlerinin istediği bazı Küfür sözlerini söyledi. Bu, Allah’ın(subhanehu ve teala)hakkıdır ve Allah(subhanehu ve teala) affeder. Kişiyi ağır bir şekilde kırbaçlıyorlar veya Suriye’den gelen videolarda gördüğümüz gibi bıçaklarla vücudundan etler kesip koparıyorlar ve kişi *Vel Eüzü Billah*- Beşar Allah’tır diyor veya kendisinden istenilen benzeri Küfür sözleri söylüyor. Eğer kişi için gördüğü azap dayanılmaz nokta da ise

kendisinden istenilen Küfür sözlerini söyleyebilir. Kişinin sabretmesi ve direnmesi daha iyi olacaktır, ancak kişi eğer söylerse, bu konuda muafiyeti vardır.

Diyelim biri hapse atıldı ve ona başka Müslüman ile zina işlemelesini söylediler. Onlarca yıl önce Şeyh Kişk'in(rahimehullahu) eski kasetlerini dinlerdim, o 60'lı yıllarda Mısır hapishanelerindeki koşulları anlatırdı. Bir mahkûma başka bir mahkûm ile cinsel ilişki kurmasını söyledikleri durumlardan bahsederdi. Tehdit edilen kişi etleri lime lime edilecek olsa da onların söylediklerini yapamaz, neden?

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرٰى

"...Yükünü taşıyan bir kimse başkasının yükünü taşıyamaz..."(En'am: 164)

Sunen İbn Mace'de yeralan hadistir;

لاَ ضَرَرَ وَلاَ ضِرارَ

"Kesinlikle zarar verme yoktur ve kesinlikle karşılıklı zarar verme de yoktur."

Bugün tüm dünyada yaygın olan nedir örneğin birisinin hapse girmesi ve o hapse girenden gerçekten başka bir nedenle başka birisini istemeleridir. Belki meseleler üzerinde doğruları söyleyen birisini. Ellerinde kendi sözde hukuk sistemlerinde istedikleri diğer kişinin yanlış yaptığına ilişkin delilleri yoktur, bu yüzden o kişinin etrafındaki Müslümanlara giderler. Onu-onları hapse atmak, taciz etmek ve rahatsız etmeye devam etmekle tehdit ederler. Bazen bazı önemsiz suçlamalar veya sahte kanıtlarla hapse atarlar, sonra onu-onları büyük sözlerle tehdit ederler veya bazen sadece tehdit imasında bulunurlar. Ve sonunda şu Şeyhin veya falan kişinin aleyhine tanıklık ederse-ederlerse alacağı muhtemel 20 yıllık hapis cezasını 5 yıla düşüreceklerini veya hemen şimdi evine gitmesine izin vereceklerini söylerler. Veya ona yönelik göçmenlik kanunlarını ihlal ettiği suçlama-

sını düşüreceklerini ülkede kalmasına izin vereceklerini söylerler. Veya ona vatandaşlık vereceklerini söylerler. Dünya çapında böyle birçoklarının isimlerini size verebilirim ve onlar yüzünden baskı ve işkence altında ve hapiste olan birçoklarının isimlerini verebilirim.

Nitekim onlar kendilerini kurtarmak için yalan tanıklık yaparlar ve diğer Müslümanların hapse atılmasına neden olurlar. İslami olarak böyle bir şeyi yapmanız söz konusu olamaz, ne kadar kötü işkenceye maruz kalırsanız kalın fark etmez. Söz konusu bir Müslümana zarar vermeye geldiğinde ikrahın sınırları durur. Allah'ın hakları söz konusu olduğunda O size bir koz verir O sizi affeder ve yapacağınız şeyden sizi sorumlu tutmaz. Müslümanların hakları söz konusu olduğunda eğer kişiye bir başka Müslümana tecavüz etmesi veya bir Müslümanın aleyhinde tanıklık yapması veya benzeri bir şeyler söylemesi için işkence edilecek veya öldürülecekte olsa da bunu yapamaz. Eğer kişiye işkence ile bir Müslümanı öldürmesi arasında bir tercih sunacak olurlarsa veya ya bir Müslümanı öldürme veya ona zarar verme ya da serbest bırakma seçeneğini sunacak olurlarsa kişi Müslümanın aleyhine yönelik bir seçim yapamaz.

El Kurtubi(rahimehullahu) dedi;

أَجْمَعَ العُلَمَاءُ عَلَى أَنَّ مَنْ أُكْرِهَ عَلَى قَتْلِ الْغَيْرِهِ أَنَّهُ لَا يَجُوزُ لَهُ الْإِقْدَامُ عَلَى قَتْلِهِ

"Âlimler bir başkasını öldürmeye zorlanan bir kişinin o kişiyi öldürmesinin caiz olmadığı konusunda icma etmiştir." Burada ikrah yoktur.

وَلَا اِنْتَاكُ حُرْمَتِهِ بِجَلْدٍ أَوْ غَيْرُهُ

"Sadece öldürmede değil, kırbaçlama veya benzeri bir şekilde başka bir kişinin hürmetine yönelik tecavüz etmesi de caiz değildir." Yani kişiye ya biz seni kırbaçlarız ya da sen bir Müslümanı kırbaçlarsın denilirse kişi beni kırbaçlayın demelidir. Bu konuda kişin herhangi bir seçimi söz konusu değildir. Aynı şekilde ya sen onu öldürürsün veya biz seni öldürürüz

denilirse, kişi beni öldürün demelidir. Burada bir seçenek söz konusu değildir.

وَيَصْبِرُ عَلَى الْبَلَاءِ الَّذِي نَزَلَ بِهِ

El Kurtubi sözlerine devam ediyor "Ve kişi ona gelen belaya sabretmelidir." Çünkü burada bir seçeneği yoktur.

وَ لَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَفْدِيَ نَفْسَهُ بِغَيْرِهِ

"Ve kendi canı karşılığında başkasını fidye vermesi-feda etmesi de caiz değildir."

وَ يَسْأَلُ اللهَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا والْآخِرَةِ

"Ve o bu dünya ve ahirette Allah'tan afiyet istemelidir" Alıntının sonu.

Biz de Allah'tan bu dünya ve ahirette afiyet isteriz. El Kurtubi sözlerinin sonunda şöyle demek istiyor Allah'a sizi bu tarz bela ve imtihanlardan koruması için dua edin.

Evet, böylesi meselelerde kişinin bir seçeneğinin olmadığı konusunda icma vardır. Yani bir Müslüman'ın hakkı söz konusu olduğunda kişinin bir ikrah seçeneği yoktur. Allah'ın hakları söz konusu olduğunda kişinin muafiyeti vardır ve Allah sizi muaf tutar ve ikrah altında olmanız durumunda sizi sorumlu tutmaz. Müslümanların haklarına gelince kişinin seçeneği yoktur. Çünkü burada ikrah yoktur.

İKİNCİ KATEGORİ: MEŞEKKAT

İkrahtan sonra ikinci seviyede - *meşekkah* – Meşekkat gelir bir kişinin dayanabileceği zorluk demektir. Bir zorluktur ama kişi dayanabilir, dayanabileceği kadar az miktarda kırbaç yeme veya katlanabileceği süre hapse atılması gibi. Birinci kategori yani İkrah ile ikinci kategori yani Meşekkat arasında bir farklılık vardır. İkrah da kişinin katlanamayacağı bir durum söz konusu olmalıdır Meşakkat'ta ise katlanabileceği. O yüzden

kişi bu korkudan dolayı bir emiri terk etmek veya bir haramı yerine getirmekten korkmaz. Yani muafiyet söz konusu değildir.

ÜÇÜNCÜ KATEGORİ: HAFİF ZORLUK

Üçüncü seviyede zarar, kişinin küfre, hakarete veya alaya maruz kalmasıdır. Böyle bir kişi için de muafiyet söz konusu değildir. Yani kişi bu yüzden bir Haramı işlemek veya bir Helalı terk etmek gibi bir şey yapamaz.

DÖRDÜNCÜ KATEGORİ: *EL VEHN VEL CUBN*

Dördüncüsü (الوهن والجبن)- *El Vehn vel Cubn* – yani gerçekten korkak olmaktır. Aslında ortada korkacak reel bir durum yoktur ve bu yüzden bir Haramı işlemek veya bir Helalden kaçınmak söz konusu değildir. Çünkü gerçekte hayal ürünü olan ve gerçek olmayan bir korku söz konusudur. Ve günümüzde toplumda en yaygın olan korku türüdür.

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ: SAYGIDAN KAYNAKLANAN KORKU

Korkunun bu üçüncü türü bir İbadettir veya saygıdan kaynaklanan veya saygı ile karışık bir korkudur. Bu korku kişiyi ameller yapmaya ve günahlardan kaçınmaya sevk eder. Bu iyi bir korku türüdür. Ve bu Allah'tan(subhanehu ve teala) korkmaktır. Bu yüzden ibadet olarak kabul edilir, ibadet olduğu için bu korkuyu Allah'tan başkasına yöneltmek Şirk olur. Birinden, Allah'tan korkar gibi korkmak Şirktir. Bir kişiden, Allah dışında herhangi bir şeyden ibadet edecek noktada korkmak, bu yüzden o kişi veya şeye dua etmek, o kişi veya şeyi çağırmak gibi Büyük Şirk olarak kabul edilir.

El Fudeyl İbn İyaad(rahimehullahu) dedi;

من خاف الله دله الخوف على كلّ خير , و كل قلبليس فيه خوف الله فهو قلب خراب

"Kim Allah'tan korkarsa, onun bu korkusu onu her tür iyiliğe sevk eder. İçinde Allah korkusu olmayan her kalp harap olmuş kalptir."

Hasan El Basri'ye dediler- "Ebu Sa'eed (Hasan El Basri'nin künyesi) bizi ahiret hakkında öyle korkutan insanlar var ki kalplerimizi parça parça ediyorlar. Ahiret hakkında kalplerimizi dehşete düşürüyorlar." Hasan El Basri onlara "ahiret konusunda seni korkutanı dost edin böylece ahirette güven içinde olabilirsin, ki seni bu dünyada güven içinde hissettirecek ve sonunda seni ahirette dehşete düşürecek olan dostların olmasından daha iyidir."

HER TÜR ALLAH KORKUSU ÖVGÜYE DEĞER MİDİR?

Hayır. Bunu açıklamak zorundayız. Burada bunun bir açıklaması vardır. Burada övgüye layık olmayan, övülmeye değer olmayan bir korku vardır. Övgüye değerli olmayan Allah korkusu kişiyi umutsuzluğa düşüren ve ümit etmekten vazgeçmesine neden olan korkudur. Kalbe hüzün ve keder getirir ve hatta kişiyi umutsuzluğu yüzünden günah işlemeye sevk eder. Bir hadiste anlatıldı bilirsiniz, bir adam 99 kişiyi öldürdü, bir rahibe rastladı ve Allah'ın kendisini affedip affedemeyeceğini sordu, rahip hayır senin için Allah'ın affı söz konusu olmayacaktır deyince adam o rahibi de öldürdü ve sayıyı yüze tamamladı. Kişi ümitsizliğe kapılınca işte böyle şeyler yapar. Kişi Allah'tan ümidini keserse, duyduğu aşırı korku onu ümitsizliğe sevk eder. Kişi Allah'ın merhametinden ümidini keser ve ümit etmekten vazgeçer. Bu ise bu korkunun yanlış türüdür. Dolayısıyla kişi aslında günah işlemeye devam etmektedir çünkü Allah'tan ümidini tamamen kesmiştir. Dolayısıyla bu tür Allah korkusu övgüye layık değildir.

Sonra övgüye layık, takdire şayan Allah korkusu vardır. Bu korku kişinin Allah'a karşı itaatsizliğini engeller ve Allah'a karşı vazifelerini yerine getirmeye sevk eder. Sizi bir kötülük yapmaktan, bir haram işlemekten alıkoyan Allah korkusu övgüye layık olan korkudur. Sizi iyilik yapmaya, helal işlemeye, emirleri yapmaya sevk eden korku iyi bir korkudur. Aslında bu korku kalbe huzur, barış ve sekinet verir ve kişiyi Din üstünde sabit kılan, kararlı kılan korkudur. Eğer bu korkunun amacına ulaşırsanız gerçekten Allah korkusunu hissettiğinizde bu korku kalbinize yerleşir ve

kişi kendisini huzurlu hisseder. Allah'ın(subhanehu ve teala) hata yaptığınızda, günah işlediğinizde sizi bağışlayacağı ve iyilik yaptığınızda, sevap işlediğinizde sizi ödüllendireceği nimetinin sevinci sizde hâkim olur. *Medaaric Es Saalikin*'de İbn Kayyim(rahimehullahu) "İbn Teymiyye övgüye değer korku sizi haramlardan alıkoyan korkudur derdi" dedi. Seleften bazıları kişinin günahları terk etmediği müddetçe Allah'tan korkmadığını söylerlerdi. Yani kişinin günahları terk etmemesi, o kişide Allah korkusu olmadığını gösterir, derlerdi.

ALLAH KORKUSUNUN SEVİYELERİ

Bu kategoride, Allah'tan korkmanın seviyeleri vardır. Allah korkusunun seviyeleri vardır.

ALLAH'IN PLANINDAN KORKMAK

Birincisi Allah'ın planından korkmaktır.

اَفَاَمِنُوا مَكْرَ اللّٰهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ

"Onlar Allah'ın planından-tuzağından güvende miydiler, ancak hüsrana uğrayan bir topluluktan başkası Allah'ın planından-tuzağından emin olamaz."(A'raf: 99)

Ayette ki soru retorik bir sorudur, Allah onlar Allah'ın planına karşı güven içinde olduklarını mı hissediyorlar? Diye soruyor. Ve hüsrana uğrayanlardan başkasının emin içinde olamayacağını söylüyor. Allah'ın planından, Allah'ın tuzağından güvende hissetmek nihai kaybedenlerden olmanın bir işaretidir. Kalpleriniz Allah'ın(subhanehu ve teala) iki parmağı arasında olduğunu bilirken nasıl olur da Allah'ın planından, Allah'ın tuzağından güvende olduğunuzu hissede bilirsiniz?! Allah kalpleri istediği gibi değiştirir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ilgili hadiste bundan bahsettikten sonra Allah'a şöyle dua etti;

يَا مُقَلِّبَ القُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِيْنِكَ

“Ey kalpleri çokça çeviren kalbimi Senin Dinin üzerine sabit kıl.”

Ne kadar zengin fakir olur? Ne kadar fakir zengin olur? Allah durumları şiddetli bir şekilde değiştirir. Ne kadar onurlu-şerefli bir anda onursuz oldu? Ne kadar alçak bir anda şerefli oldu? Ne kadar kötü bir anda iyi oldu? Ne kadar iyi bir anda kötü oldu? Kalpleriniz savrulan bir tüy gibidir- süratle değişir. Eğer Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Din üzerinde sabit-kararlı kalması için Allah’a dua ediyorsa ve onun önceki ve sonraki günahlarının affedildiğini de hatırlayın, o halde bu bizim gibileri için dilimizi sürekli ıslak tutacağımız söylememiz gereken bir duadır.

Daima, Allah’ın(subhanehu ve teala) planından korkun. Eğer bir TV seyrederseniz, kalbinizin sadece bir günde ne kadar değiştiğine bakın. Bir TV seyrederken kalbiniz bir yola girer. Kötü arkadaşlarla birlikte iken bir başka yola girer. İyi arkadaşlarla beraberken bir başka yola girer. Âlimler, ilim talebeleri ile birlikteyken kalbiniz sizin için en doğru yola girer. Bir günde kalbiniz birçok defa değişir o yüzden daima Allah’ın planından, Allah’ın tuzağından korkun. Doğru ve salihlerden olmanın alameti Allah’ın planından korkmaktır. Bu, Allah’tan korkmanın veya Allah korkusunun ilk türüdür.

KÖTÜ SONDAN KORKMAK

Bu korku türü müminlerin ve Selefimizin yüreklerini parça parça etti. Usman İbn Maz’un(radiyallahu anhu) Selefi Salihin olarak etiketlenen ilk adamdı ve Baki Mezarlığı’na gömülen ilk kişiydi. İslam öncesi Cahiliye döneminde alkolü kendisine yasak kılmıştı düşünün İslam’dan sonraki halini, İslamı ne kadar iyi olan biriydi. O, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) sütkardeşiydi. İki hicreti gerçekleştirme onuruna sahipti ki birçok ecirleri söz konusudur- Habeşistan’a ve Medine’ye hicret etti- O, hatta Daar El Erkam İbn Ebi El Erkam’dan önce ilk Müslüman olanlardandı.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem), Usman İbn Ma’zun ölüm döşeğinde iken onun evine gitti yanına girdi ve onu öptü. Peygamberin(-

sallallahu aleyhi ve sellem) gözyaşlarının Usman İbn Maz'unun üzerine döküldüğü söylenir. Bazı âlimler hadisin gözyaşlarının Usman İbn Maz'unun üzerine döküldüğü kısmını Hasen bazıları da zayıf kabul ederler. Bununla birlikte Sahihi Buhari'de yeralan hadiste belirtildi; Usman İbn Maz'un öldüğünde, Umm El 'Alaa Allah'ın rahmeti üzerine olsun Ey Ebu Es Saa'ib(Usman'ın künyesi) şahitlik ederim Allah seni onurlandırmıştır, dedi. Kadın, Usman İbn Maz'un ile konuşuyor. Peygamber(-sallallahu aleyhi ve sellem) kadına sordu *"Bunu nereden biliyorsun?"* Umm El 'Alaa, "Bilmiyorum Ya Allah'ın Elçisi" dedi. Peygamberin(-sallallahu aleyhi ve sellem) ona ne dediğine bakın! *"Allah'tan onun için tüm iyilikleri dilerim. Ben Allah'ın Elçisi olmama rağmen, bana ve size ne olacağını bilmiyorum."* Umm El 'Alaa "Vallahi, Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) bu sözünden sonra kimsenin doğruluğunu-dindarlığı asla teyit etmeyeceğim" dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bile böyle derken biz nasıl olurda kötü sondan, kötü akıbetten korkmayabiliriz? Ki nihayetinde istediğimiz iyi bir sondur.

Süfyan Es Sevri ölüm döşeğinde iken yanına bir ziyaretçi geldi. Süfyan sen günahlarından korktuğun için mi ağlıyorsun? Diye sordu. Süfyan eline bir kürdan kadar veya ona yakın bir çubuk aldı ve "Günahlarımdan bundan daha az korkuyorum. Korktuğum şey ölmeden önce imanımın elimden alınmasıdır," dedi. O ölüm döşeğindeydi. İyi bir son ile ölmemekten korkuyorum, dedi. Bu Süfyan Es Sevri'dir – âlim, muhaddis, zahit, imam ve aabid. Hatırlayın onun ibadetlerinden bahsetmiştik. Sonra Hammad İbn Seleme(Zühd İmamı) Süfyan'ı ziyaret etmek üzere yanına girdi. Ona "Sana müjdeler olsun, Kendisine çok fazla ümit beslediğin En Cömert olana kavuşacaksın" dedi. Ona biraz ümit veriyordu. Bunun üzerine Süfyan "Ey Ebu Seleme, Allah'ın benim gibi birisini bağışlayacağını mı düşünüyorsun?" dedi.

El Müzani(Eş Şafi'nin öğrencisi) Eş Şafi ölüm döşeğindeyken onu ziyaret etti, ona nasıl hissettiğini sordu. Eş Şafi "Bu dünyadan ayrılıyor gibi hissediyorum ancak ruhum kutlamak için Cennete mi gidecek yoksa taziye için Cehenneme mi gidecek bilmiyorum" dedi, dedi.

Mu'az- Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) "Vallahi seni seviyorum" dediği ve İslam'ı Yemen'e götüren ve Allah'a kendisini adamış genç bir adam. Yayılan veba yüzünden 32 yaşında ölüm döşeğindeydi. Yanındakilere "sabah oldu mu?" diye sordu. Yanındakiler "hayır" dediler. O sormaya devam etti "sabah oldu mu?." Hayır dediler ve ona neden sabah oldu mu diye sorup durduğunu sordular. Mu'az "Gündüzünü Cehennem'de geçireceğim geceden Allah'a sığınırım" dedi. Sözlerine devam etti "Ya Allah, Senden korktuğumu ve Senden ümit ettiğimi biliyorsun. Ya Allah bu hayatı bahçeler ve nehirler için sevmedim ancak susuz geçirdiğim günler(yani orucu kastediyor) ve Âlimlerin etrafındaki kalabalıklar için sevdim. Ve sonra ta ki ölünceye kadar *La ilahe illallah* demeye başladı. Bunlar Selefimizin kötü sondan-kötü akıbetten ne kadar korktuğuna dair bir kesittir.

نسأل الله حسن الخاتمة

Allah'tan iyi son dileriz.

CEHENNEM KORKUSU VE ALLAH'I GÖRMEKTEN MAHRUM OLMA KORKUSU

Bir diğer korku türü Cehennem'de azaba uğratılmak ve Allah'ı görmekten mahrum olmaktır. Allah'ı görmekten mahrum olma korkusu dehşet vericidir. Cehenneme mahkûm olanlar (Allah bizi korusun) en büyük eziyetlerle karşı karşıya kalacaklar ancak Allah'ı görme zevkinden mahkûm olmak çok çok daha büyük eziyettir. Nitekim bazı Âlimler en büyük cezanın Allah'ı görmekten mahkûm olmak olduğunu söylediler.

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ

"O gün yüzler parlar." (Kıyamet: 22)

وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ

"...Allah'ın razı olması daha da büyüktür..."(Tevbe: 72)

Ve sonra Allah(subhanehu ve teala) buyurur;

وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ

"Ve yüzler o gün asıktır."(Kıyamet: 24)

Gök ve yerden daha büyük olan bir Cennet ve size orada bir yer yok ve bunun daha kötüsü zevklerin en büyüğü Allah'ı(subhanehu ve teala) göremiyorsunuz. Cehennem de ki en düşük ceza birinin beynini kaynatacak ayaklarının altındaki iki küçük taştır. Böyle bir şeyden Allah'a sığınırız. Kimsenin olmak istemeyeceği bir yer. Yiyecekleri ateş, içeceği ateş ve giysisi ateş!

قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ

"...Onlar için ateşten elbiseler kesilir..."(Hacc: 19)

DÖRDÜNCÜ TÜRÜ: GİZLİ DOĞAÜSTÜ KORKU

Dördüncü korku türü (خوف السر) – *Havf El Sırr* – Gizli Korkudur. Sadece Allah'ın yapabileceği bir şey hususunda Allah'tan başkasından korkmaktır. Yani birinden sadece Allah'ın yapabileceği bir yoldan size zarar vermesinden korkmak demektir. Örneğin, mezarında yatan sözde bir azizin yaşayan birine zarar vermesinden korkmak gibi. Bu korku türü mezarlara-kabirlere-türbelere ibadet edenlerin duyduğu korkudur ve elbette Büyük Şirktir.

Hud kavminin putları konusunda duydukları korku bu türdendir;

اِنْ نَّقُوْلُ اِلَّا اعْتَرٰىكَ بَعْضُ اٰلِهَتِنَا بِسُوْۤءٍ قَالَ اِنِّيْٓ اُشْهِدُ اللّٰهَ وَاشْهَدُوْٓا اَنِّيْ بَرِيْۤءٌ مِّمَّا تُشْرِكُوْنَ

"Biz sadece şunu deriz bazı ilahlarımız seni fena çarpmıştır. (Hud) Dedi ki 'Gerçekten ben Allah'ı şahit tutarım ve siz de şahit olun ki ben sizin şirk koştuklarınızın hepsinden beriyim."(Hud: 54)

Hud'un halkı ona kendi ilahlarının onu lanetlediğini çarptığını düşündüklerini söylediler. Hud onlara nasıl cevap verdi? Ben Allah'a dua ederim, Allah'a çağrıda bulunurum. Allah benim şahidimdir ki ben sizin Allah'a eş-ortak koştuklarınızdan beriyim, uzağım. Yani onların düşüncelerini Şirk olarak kabul etti. Onlar bizim ilahlarımız seni fena çarpmış demek ey Hud sen bizim ilahlarımız hakkında kötü bir şeyler konuştun ve onlarda seni lanetledi demektir. Onlar seni deli bir adama çevirdi demektir. Bu onların ilahlarından duydukları korkudur. Hud(aleyhiselam) ise onlara cevap verdiğinde şöyle dedi;

مِمَّا تُشْرِكُونَ

Yani onların bu düşünce ve sözlerini Şirk olarak kabul etti demektir. O yüzden bu tür korku Şirktir. Mezardaki birinden veya uzak ta bulunan bir Veli den Allah'ın verebileceği tarzda bir zarar verebileceğinden korkmak gizli korkudur ve Büyük Şirktir. Onun için bu korku türü ister bir ölü ister bir canlı olup olmamasına bakılmaksızın Büyük Şirktir.

Eğer bir ölüden korkuyorlarsa, o ölü sağ iken kendi kontrol ve imkanları ölçüsünde bir şey bile olsa bizzat ölüden korkmanın kendisi Şirktir. Şirktir çünkü artık ölüdür. Örneğin önümdeki birisinin bana yumruk atmasından korkuyorum bu doğal korkudur. Şimdi bir ölünün bana yumruk atacağından korkuyorum ki eğer o kişi sağ olsaydı bu işlemi gerçekleştirebilirdi, ancak şimdi o bir ölüdür bu yüzden Şirktir. Örneğin önümde biri duruyor elinde bıçak var ve beni bıçaklamasından korkuyorum. Bu ilk kategoride bahsettiğimiz gibi doğal korkudur. Ancak ben bir ölü tarafından bıçaklanacağımdan korkarsam bu Büyük Şirk olur. Araçlar ve vesileler olmadan bir kişinin sizi hasta edeceğinden korkmanız Büyük Şirktir. Ki bunlar sadece Allah'ın(subhanehu ve teala) yapabileceği meselelerdir. Cansız nesnelerden korkmak örneğin kutsal veya mübarek bir ağaç ve Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) mezarının etrafındaki demir çitlerden veya benzeri şeylerden korkmak Büyük Şirktir.

Bir Şeyhin bahsettiği belirli bir kıssa akla geliyor. O bir keresinde Teb-

liğ amaçlı Mısır'a bir ziyaret gerçekleştirdi. Orada bazı cahiller Bedeviyi(İngilizce orijinalde Badawi olarak- geçiyor Çvr.) bir aziz bir veli edinmiş ve Allah'tan korktukları gibi ondan korkuyorlarmış. Sadece Mısır'da değil birçok ülkede böyleleri vardır, o şeyh Mısır'a ziyaretini bir başka şeyh ile birlikte yapmış. Onların açıklamalarına göre bu cahillerin bazıları veli-aziz edindikleri o Bedevi'den Allah'tan korktuklarından daha fazla korkuyormuş. Neyse Şeyh, bir taksinin arka koltuğunda otururken genç bir dilenci çocuk gelmiş ve yol arkadaşından para istemiş. Şeyh ona az miktarda Mısır parası vermiş. Genç dilenci bundan hoşnut olmamış veya verdiği paranın kâfi olmadığını düşünmüş olacak ki onlara o veli edindikleri Bedevi adına daha fazla para vermesini söylemiş. Bedevi namına sizden istiyorum demiş. Ve Bedevi de azizmiş. O genç dilenci onlara sizden Allah adına daha çok vermenizi istiyorum dememiş. Hatta bazı yerlerde Bedevi'yi Allah edindikleri biliniyormuş. Yani Bedevi'ye Allah'ın özelliklerini verdiler ve o genç dilenci Bedevi adına istekte bulunduklarında Bedevi'nin bunu bildiğini ve dolayısıyla onların (Şeyh ve Şeyh yoldaşı) gencin talebine karşılık vermek zorunda olduğuna inanıyordu. Ve onlara Bedevi'nin lanetinden böyle sakınabileceklerini söylemiş. Bunun üzerine refakatçı Şeyh, genç dilenciye sana verdiğim paraya bana geri ver demiş. Ve sen Bedevi adına yemin ettiğin için hiçbir şey alamayacaksın, demiş. Allah'tan(subhanehu ve teala) başkası adına yemin etmemen gerektiği konusunda bir ders almaya ihtiyacın var, demiş. Daha sonra taksi hareket etmiş ve yola koyulmuşlar bu sırada sürücü sürekli bizi kurtar, bizi koru diyormuş. Şeyh taksiciye ne söylüyorsun öyle diye sormuş? Taksici, Bedevi'den koruma istediğini söylemüş. Çünkü siz Bedevi'ye saygısızlık ettiniz ve onun tarafından lanetlendiniz demiş. Yani şoför, Şeyhin genç dilenciden verdiği parayı geri alarak ve gencin istediği miktarı ona vermeyerek Bedevi'ye saygısızlık yapıldığını düşündü ve korktu. Neyse onlar gidecekleri yere güven içinde geldiklerinde Şeyh şoföre bak güven içinde geldik ve *Elhamdulillah* hiçbir şey olmadı, demiş. Taksi şoförü ise yaptığı işin yanlış olduğunu ve Şirk olduğunu anlamak yerine, Bedevi yaptıklarımıza sabretti, diyerek karşılık vermiş. Yani Şirk üzerine Şirk işledi. Bedevi ise ölüdür ve mezardadır. Yani hiçbir şekilde zarar veremez

ne de yardım edebilir.

İşte bu Gizli Korkudur- *Havf Es Sırr*. Bu, Büyük Şirktir ve ayette işte bundan bahsedildi;

وَكَيْفَ اَخَافُ مَّا اَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ اَنَّكُمْ اَشْرَكْتُمْ بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِه عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَاَيُّ الْفَرِيقَيْنِ اَحَقُّ بِالْاَمْنِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Hem siz, O'nun hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri Allah'a ortak koşmaktan korkmazken, ben nasıl sizin şirk koştuklarınızdan korkarım? Şu halde güvenlik içinde olmak bakımından iki taraftan hangisi daha fazla hak sahibidir? Eğer biliyorsanız! (söyleyin)."(En'am: 81)

Bunlar İbrahim'in(aleyhiselam) sözleridir.

Bu dört korku türünü bilmek önemlidir çünkü birisi, birileri doğal korku duymalarına rağmen başka birisi, başka birileri tarafından Müşrik ilan edilebilir. Ki böyle durumların çok olduğunu görürsünüz ve bu açıklamamız meseleyi aşikâr hale getirmiştir.

HAVF VE *HAŞİYE* ARASINDAKİ FARKLILIK

Arabça her ikisi de korku-korkmak demektir. Ne var ki (خشية)- *Haşiye* daha belirgin veya daha yüksek bir korkudur çünkü Allah korkusu ve onu Allah'ı bilmek ile kaplama arasındadır. İşte bu yüzden Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi hakkında konuşurken (أخاف)- *Ehaafu* -demedi çünkü o Peygamberdir(sallallahu aleyhi ve sellem) ve Allah'ı bilme ilmine sahiptir. Nitekim Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi;

أَمَا وَاللهِ إِنِّي لَأَخْشَاكُمْ لِلَّهِ وَأَتْقَاكُمْ لَهُ

"Allah'ın adına ben Allah'tan en çok korkanınız ve en takva sahibinizim."

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) seviyesi daha yüksektir ve bu yüzden *Haşiye* terimini kullandı.

Âlimler, Allah hakkında ilim sahipleridir ve Allah onlar hakkında şöyle dedi;

اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا

"...Allah'tan kulları içinden ancak Alimler korkarlar..."(Fatır: 28)

Havf cehaletten kaynaklanır, *Haşiye* ise Allah'ı bilmekten gelir- Onlar Allah konusunda *Ma'rife* sahibi ve Allah korkusu olanlardır.

Diğer bir farklılık ise *Haşiye* siz onurlandırıldığınız için gelir. Yani korktuğunu güçlü ve üstün görüyorsun ve onu seviyorsun. Buna karşın *Havf* siz onurlandırıldığında gelmez, zayıf olduğunuz zamanlar gelir. Bu ikinci fark *Havf* ve *Haşiye* arasındaki dil bilimsel farklılıktır.

DERS 33

RECAA

Yazarın(rahimehullahu) bahsettiği ibadet örneklerinden bahsetmeye devam ediyoruz. Dua'dan sonra korkuyu işledik ve üçüncü örnek olarak yazar dedi;

الرَّجَاءُ

Ve daha sonra kitabında izlediği yöntem olarak *Er Recaa*'nın delilini tekrarladı;

وَدَلِيلُ الرَّجَاءِ تَعَلَى : فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّه فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّه اَحَدًا

Recaa'nın delili Rabbin şu sözüdür: ***"...Her kim Rabbine kavuşmayı arzu ederse, salih amel işlesin ve ibadette Rabbine hiçbir kimseyi ortak koşmasın."(Kehf: 110)***

***ER RECAA'*NIN TANIMI**

Recaa ümit etmek/arzu etmek demektir. İnsanın istediği umut ve özlemdir veya buna yakın bir şey olabilir. Genel tanımı budur. Uzakta olan sanki yakın bir şeymiş gibi davranılan bir şeyde olabilir. *Recaa* da- bu ciddi ümit etme alçakgönüllülük ve tevazuyu da içerir. Bu tür *recaa* yani alçakgönüllülük ve tevazu içeren türü Allah'tan(subhanehu ve teala) başkasına yöneltilemez.

Yazar korkudan sonra recaadan bahsetti ve dedi;

الدُّعَاءُ , والْخَوْفُ والرَّجَاءُ

Dua, korku ve umut/ümit.

Böyle bir sıralamaya gitti çünkü *Recaa* ve *Havf* bir kuşun iki kanadı gibidir. Ve yazarın birbiri ardından bunlardan bahsetmesi yazarın fıkhının derinliğini gösterir. Bir Müslüman için *Recaa* ve *Havf* ruhen sanki bir ku-

şun iki kanadı gibidir. Ruhen o ikisi ile birlikte Allah'a(subhanehu ve teala) yükselirsiniz, tüm mekanların en yükseğine çıkarsınız. Geçen yıl bu iki ibadet hakkında (korku ve ümit) kısa aralıklı molalarla neredeyse gece yarılarına kadar süren bir seminer vermiştim. Bu seminerin kayıtları alındı mı bilmiyorum eğer varsa daha detaylı bilgiler edinmek için başvurabilirsiniz. İzlerseniz göreceksiniz ki bizim burada yaptığımız sadece kısa bir özettir, çünkü kitabın yazım stiline uygun açıklama yapmamız gerektiğini söyledik.

RECAA TÜRLERİ

İki tür *recaa* vardır. İbadet olan ve adet olan- (عادة) – aadet

DOĞAL ÜMİT

Recaa et Tabiyği - (رجاء طبيعي) doğal ümittir. Kişinin, yapabileceği bir şey hususunda bir başka kişiye ümit beslemesidir. Örneğin, eşinizin öğle yemeğini hazırladığını ümit etmeniz. Bu eşinizin kontrolü altında olan ve Allah'ın ona verdiği imkan ve güç altında olan bir şeydir. Bu normal ve doğal bir ümit beslemedir ve Şirk oluşturan ümit besleme değildir.

RECAA'NIN İBADET TÜRÜ

Recaa'nın ibadet olan ikinci türü sadece Allah'ın yapabileceği konularda alçakgönüllülük, zillet, boyun eğme, tevazu ve teslimiyetle birlikte olan ümit ve özlemdir. Bu türünü Allah'tan başkasına yöneltmek Büyük Şirktir. Örneğin, sadece Allah'ın verebileceği meselelerde başarı, kurtuluş ve zaferi insanlardan ümit etmek. Böyle bir şey Büyük Şirktir. Canlı, ölü, cansız bir nesne den güç, imkan ve kabiliyetleri altında olmayan bir şeyleri ümit etmektir.

Tek bir satırda özetlemek gerekirse sadece Allah'ın yapabileceği meselelerde Allah'tan başkasına ümit beslemek Büyük Şirktir. Ölüye ümit beslemek Dua ve korkuda bahsettiğimiz durum gibidir. Bir ölüye sağ olduğunda imkan ve kontrolü dahilinde olan bir şey konusunda ümit beslemek Büyük Şirktir çünkü artık o bir ölüdür. Böylece iki tür *recaa* var-

dır. Doğal olanı normaldir ve ibadet olanı Allah'tan başkasına yöneltildiğinde Büyük Şirktir.

RECAA'NIN ÖVÜLEN VE YERİLEN FORMU

ÖVÜLEN FORMU

Recaa'nın övülen formu yani (رجاء محمود) – *recaa mahmuud*- hem günahkarlar hem de salihler içindir. Nasıl yani? Salihler için Allah'ın emir ve yasaklarını yerine getirirken Allah'tan ecir arayışı içinde olmak ve Allah'a ümit beslemek övülesidir. Yani kişinin Allah'a ümidi var ve bunun için çalışıyor demektir. Bu övülen *recaa*dır. Allah'ın ışık ve rehberliğinde, Allah'tan ecir beklentisi ve ümidi içinde Allah'a bireysel itaat etmek iyi bir *recaa*dır. Ümit etmek kalbin bir amelidir ancak fiziksel bir takibi de gerektirir. Kalbin eyleminin içinde ümit varsa bunun fiziksel etkisi de olacaktır. *Recaa* bir kalp inancıdır ancak bunun etkisi azalarda-organlarda görünür olmalıdır. İşte bu doğru ve gerçek *recaa*dır. Yine bu uygun ve övülen *recaa*dır.

Bu salihler-dindarlar için olanıdır, bununla birlikte günahkarlar içinde övülen bir *recaa* vardır. Bir günahkar Allah'a ümit besleyebilir mi? Kesinlikle. Bir günah işleyen ve tevbe eden ve sonra Allah'ın günahını bağışlayacağı konusunda Allah'a(subhanehu ve teala) ümit besleyen bir günahkarın *recaa*sı övülen bir *recaa*dır. Bu iyi bir ümit besleme formudur. Neticede hepimiz günahkarız. Ve her zaman içten tevbe etmeye ihtiyacımız vardır ve hepimiz günahlarımızı bağışlaması için Allah'a(subhanehu ve teala) ümit beslemeye ihtiyaç duymaktayız. Ümidimiz Allah'ın sadece günahlarımızı affetmesi değil ayrıca onları iyiliklere çevirmesidir.

وَهُوَ الَّذي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِه وَيَعْفُوا عَنِ السَّيِّـَٔاتِ

"O kullarından tevbeyi kabul eden ve onların kötülüklerini bağışlayandır..."(Şu'ra: 25)

اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ

سَيِّـَٔاتِهِمْ حَسَنَاتٍ

"Ancak, her kim iman eder ve salih amel işlerse, işte onların kötülüklerini Allah iyiliklere çevirir..."(Furkan: 70)

İbn Kayyim(rahimehullahu) ümit konusunda bu güzel bir açıklamadır, dedi. O, "bir günah bir kişinin Cennete gitmesine veya bir amel(bir iyilik) kişinin Cehenneme gitmesine neden olabilir", dedi. O ne demek istedi? Bazı insanlar onun bu sözünü yanlış yorumladılar. Şöyle ki zaman zaman eğer kendinizi kontrol etmez veya sınırlamazsanız bazı iyilikler-ameller size aşırı güven verebilir ve bu da kişiyi kibirli hale getirebilir. Bu dediğimiz durum bazen dindar insanlarda da görülebilir. Bazen kibir birinin içine sızar ve o hale gelir ki kişi Allah'a(subhanehu ve teala) bir iyilik yaptığını düşünecek noktaya gelir. Kişi ibadetin ve itaatin ayrıntıları bir kenara yaptığı iyilikleri bile Allah'ın hidayet ve rehberlik lütfundan dolayı yaptığını unutur ve artık Allah'a bir iyilik yaptığını düşünmeye başlar. Oysa amelleriniz-iyilikleriniz, İmanınız, İhsanınız hepsi Allah'ın size olan bir lütfudur, tıpkı su ve yiyecek gibi. Aslında bunlardan çok daha önemli lütfudur.

يَمُنُّونَ عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰيكُمْ لِلْاِيمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

"Onlar İslam'a girmelerini sana bir iyilik olarak görmekteler. De ki 'Müslüman olmanızı bana bir iyilik olarak görmeyin. Eğer doğru sözlüler iseniz bilakis Allah sizi imana yönelterek iyilik yapıyor'" (Hucurat: 17)

Bu ümit, bu recaa üzerinde düzgün yetiştirilmiş bir kişi amellerinin, iyiliklerinin çapı ve miktarı ne kadar fazla olursa olsun fark etmez beslediği ümidin Allah'a iyilik yaptığını düşünecek bir noktada aşırıya gitmesine müsaade etmez. Böyle bir kişi daima eksiklikleri-kusurları-hataları-günahları olduğunu hisseder, kusurlarını hissetmekle kalmaz ayrıca her şe-

yin ötesinde yaptığı iyiliklerini yapmasına izin verdiği için Allah'a şükreder. Kur'an okursun, insanların sessiz olduğu bir zamanda hakkı söylersin, kıyamda durursun, belki bir mücahidsindir, Allah yolundasındır, Allah'ın rızası uğruna hapsedilmişsindir ve Allah uğruna zararlara uğramışsındır. Tüm bunlar için beni bu iyiliklerle onurlandıran Alemlerin Rabbı olan Allah'a Hamd olsun de. Üzerimdeki tüm iyilikler Allah'tandır, O bizi seçti ve bu amelleri yapmamızı mümkün kıldı.

Basit bir ibadette nasıl bir önceliğiniz olduğuna bakın. Allah sizi nasıl bu ibadetle onurlandırdı ve bereketlendirdi. Size bu ibadeti gerçekleştirme fırsatı verdiği için ve bu ibadet için sizi seçtiği için Allah'a şükretmemiz gereğine ilişkin size bir örnek vereceğim. Bu gece yaz saati uygulamasına geçiyorlar ve Akşam Ezanı 18.35 civarında okunacak. Geçtiğimiz aylar içinde iftar yapanlar bugünden sonra kitlelerin akşam yemeği yedikleri vakitten önce oruçlarını açma avantajından faydalandılar. Öyle ki günler soğuk ve kısaydı hatta kişi gün içinde bir damla su içme ihtiyacı bile hissetmiyordu. İçinizden birçoğu Allah rızası için oruç tuttu, inşa'Allah. Aynı zamanda oruç tutan diğerleri vardır ancak amaçları Allah rızası değildir. Oruç tuttular çünkü akşam yemeği vakti girmedi. Yani siz ecir kazandınız onlar kazanmadı. Çok çok çok az bir kesim bu günlerden faydalandı ve ecir kazandı ve diğer çok kalabalık olanlar ise kazanmadı. İşte bu Allah'ın size bir lütfudur bu yüzden siz bu ameli gerçekleştirmeyi size mümkün kıldığı için sizi bu ameli yapmakla lütuflandırdığı için *Elhamdulillahil Rabbil Aalemiyn* deyin. Allah size iyilikte bulundu. Allah'a iyilik yaptığınız düşüncesine asla kapılmayın. Gece ve gündüz Allah'a(subhanehu ve teala) şükretmemiz gerektiğini hissedin çünkü ibadeti tamamlama imkanını size veren O'dur.

Oruç tutmak gibi örneğin Zikretmeyi, Kur'an okumayı ve ezberlemeyi ele alın. Allah bunun kolay olduğunu söyledi,

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ

"Yemin olsun biz Kur'anı öğüt alınsın diye kolaylaştırdık ama çokça

düşünüp öğüt alan var mı?"(Kamer: 17)

Kur'an okuması kolaydır, ezberlemesi kolaydır ve Zikretmesi kolaydır. İki gün önce 4 yaşında bir akraba için bir Kur'an yarışmasına davet edildim. Allah ona ve ailesine bereket versin. Tamamen çocuklardan oluşan yarışmacı grubu Yasin Suresi'ni okudular ve Yasin okuyuşunda o birinci oldu. Tüm grup Yasin Suresi'ni okudu ve o 4 yaşındaki çocuk Cüzz'ü Amme'yi bitirmek üzerinedir. Sadece o değil, tüm grup Yasin'i ezberlemişti. 4 yaşında bu ülkede doğmuş bir çocuk bunları yaptı ve siz bana bunu yaşlıların yapamayacağını söyleyebilir misiniz? Anahtar olan şey Allah'ın bazı insanları seçmesidir.

Araba ile veya bir araçla işine giderken veya boş zamanında veya ofiste beklerken *Elhamdulillah*, *La ilahe illallah*, *Allahu Ekber* diyemeyen kişiler vardır. Aslında herkes bu zikirleri yapabilir ancak Allah bu iş için bazılarını seçer, dolayısıyla yaptığınız iyilikler veya iyi ameller için Allah'a iyilik yaptığınızı asla düşünmeyin. Amellerinizi samimi, içten yapın ve amel yapmanıza izin verdiği için Allah'a şükredin. Kur'an ezberi, Cihad veya herhangi bir salih amel fark etmez- yaptığınız her iyilik için *Elhamdulillah* Allah bana bu iyiliği yaptırarak lütufta bulundu deyin. Yaptığım tüm iyilikler O'nun lütfudur. İbn Kayyim(rahimehullahu) amellerin-iyiliklerin kişinin Cehenneme gitmesine neden olabilir sözünün açıklaması budur. Yani amelleri kişide kibir, gurur ve ego ile birlikte aşırı ümit ve güvene yol açabilir bu da kişinin Cehenneme gitmesine neden olabilir.

Sonra İbn Kayyim'in açıklamasının ikinci kısmı vardır yani işlediği bir günah bir kişinin Cennete gitmesine neden olabilir. İbn Kayyim ne demek istedi? Kişi bir günah işledi ve pişmanlık duydu ve bu ümit beslemenin bir parçasıdır. Pişmanlık duydu ve tevbe etti. Tevazu içinde Allah'a yöneldi, yani işlediği günah ve ardından duyduğu samimi pişmanlığı onu Allah'a yöneltti. O, Allah'a ümit besledi ve onu pişmanlık eylemi izledi. İşlediği günahtan dolayı acı, keder içinde Allah'a yöneldi, tevbe etti ve ardından Allah ile buluşuncaya kadar amel üzerine amel yaptı ta ki Cennete girdi hatta Firdevs Cennetlerine. Bu ümit etmenin iyi

bir formudur. Recaa'nın övülen bir şeklidir.

YERİLEN/KÖTÜLENEN FORMU

İkinci kategori veya formu Yerilen/Kötülenen *Recaa*dır. Bunun bir örneği günahlarda aşıra giden kişidir. Allah'a itaat ve teslimiyeti bırakır sonra Allah'ın bağışlamasını ümit eder. Bu *recaa* olarak adlandırılmaz. Bu (تمني)- temenniy olarak adlandırılır. *Temenni* ve *recaa* arasında bir farklılık vardır. *Temenni* bugün çok gördüğünüz şekilde bir kişinin günahlarda aşırı gitmesi ve hatta pişmanlık ve tevbe etmeyi düşünmemesidir. Herhangi bir amel bir eylem olmaksızın aşırı bir ümit besler ve size şöyle der,

اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحيمٌ

"...Şüphesiz Allah bağışlaması bol olan, rahmeti çok olandır."(Bakara: 174)

Ancak şu ayeti görmezden gelir;

اِنَّ اللّٰهَ شَديدُ الْعِقَابِ

"...Şüphesiz Allah cezalandırması şiddetli olandır."(Maide: 2)

Yine böyle günahlar işleyip amel yapmayarak Allah'a aşırı ümit besleyenler şu ayeti getirirler,

نَبِّئْ عِبَادي اَنّي اَنَا الْغَفُورُ الرَّحيمُ

"Kullarıma haber ver, gerçekten Ben bağışlaması çok olan merhameti çok olanım."(Hicr: 49)

Onlar bu ayeti getirirler ancak ikinci kısmından bahsetmezler, yani;

وَاَنَّ عَذَابي هُوَ الْعَذَابُ الْاَليمُ

“Ve gerçekten Benim azabım çok acı bir azaptır.”(Hicr: 50)

Bir kuşun iki kanadı, *Havf* ve *Recaa*. Ümit etmek ummak olarak tercüme edebileceğimiz *Recaa*’nın doğru formuyla sadece dilekte bulunmak/istemek olarak tercüme edebileceğimiz *Temenni* arasında bir farklılık vardır. *Temenni* bir temeli olmayan bir hüsnükuruntudur. Dolayısıyla biz recaa etmek isteriz temenni etmek istemeyiz. Hasan El Basri “besledikleri ümide aldananlar olduğunu” söyledi. “Çünkü onlar *recaa* değil *temenni* sahibidirler. Ve onlar Allah’ın kendilerini bağışlayacağı *temenni*si ile aldanırlar ve bu dünyayı bir amel, bir iyilik yapmadan terk ederler ve Allah hakkında zannımız iyidir derler. Onlar yalancılardır. Eğer gerçekten Allah hakkında iyi zanna sahip olsalardı iyilik üzerine ameller yaparlardı.” Birçokları bu sözün bir Hadis olduğunu söyler ancak bu Hadis değildir Hasan El Basri’nin bir sözüdür.

Evli olan biri sabah, akşam, gece gündüz eşine seni seviyorum diyor ancak sevgisine ilişkin bir amel sergilemiyorsa eşinin ona yanıtı ne olabilir? O, eşine iyi davranmıyor, ihtiyaçları ile ilgilenmiyor, ona karşı vazifelerini yerine getirmiyor veya onu ve kendi ailesini mutlu etmiyor ancak gece gündüz eşine seni seviyorum, seni seviyorum diyor. Elbette kocasından bunu göstermesini isteyecektir. Allah dedi;

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

“De ki ‘Eğer Allah’ı seviyorsanız bana tabii olun Allah sizi sevsin ve günahlarınızı affetsin...”(Al’i İmran: 31)

Yani eğer Allah’ı seviyorsanız, Muhammed’in(sallallahu aleyhi ve sellem) yoluna tabii olursunuz. İşte Allah’a(subhanehu ve teala) olan sevginizi göstermenin yolu ve yöntemi budur.

Recaa’nın yerilen/kötülen şekline sahip olanlar, bir tarlası olan, tarlasına herhangi bir ürün ekmediği veya herhangi bir uğraş vermediği halde

tarlasını eken, sulayan ve tarlası ile ilgilenen komşu tarla sahibi gibi hasat sezonunda hasat bekleyen bir çiftçi gibidir. İnsanlara o çiftçinin hiçbir şey yapmadığı halde tarlasından ürün beklentisi içinde olduğunu söylerseniz size o çiftçinin aklını kaçırdığını söyleyeceklerdir. Bir başka örnek bir adam var karısı ile cinsel ilişki kurmadığı halde çocuk sahibi beklentisi içinde olmasıdır. Başka bir örnek hiç ilim öğrenmek için çabalamadığı halde alim olma beklentisinde olan birisidir.

O halde *Temenni* ve *Recaa* arasındaki fark nedir? *Temenni* ümidin yanlış şeklidir. Organların ameli olmaksızın affedilmeyi ummaktır. Daha ziyade bir illüzyon veya bir fantezi gibidir veya çarpık bir düşüncenin ürünüdür. Diğer yandan recaa iyi ameller yaparak ümit içinde olmaktır.

RECAA HAKKINDA YAZARIN DELİLİ

Burada birçok delil vardır ancak yazar özellikle şu ayeti delil getirdi;

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّه فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّه اَحَدًا

"...Her kim Rabbine kavuşmayı arzu ederse, salih amel işlesin ve ibadette Rabbine hiçbir kimseyi ortak koşmasın."(Kehf: 110)

Yani herkim Rabbini görmek ve O'nun tarafından ödüllendirilmeyi ümit ediyorsa, ibadetini doğru bir şekilde, saf, samimi ve içtenlikle sadece Allah rızası için yapsın ve ibadetinde Allah'tan başka herhangi şeye veya kimseye hiçbir pay ayırmasın.

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا

Her kim ümit ederse.

Her kimin ümidi varsa, buradaki cümleye bakarsanız bu bir övgü şeklidir. Eğer bu ifadeyi değerlendirmek gerekirse- bu övgü mü değil mi? Bu bir övgüdür. Her kim ümit ederse ifadesi bir övgü ifadesidir. Eğer övülen

bir şey ise o halde İbadetin tanımına girer çünkü ne dedik ibadet Allah'ın sevip razı olduğu her şeydir. (يَرْجُوا)- *yercu* Allah'ın merhametini ummak ve azabından korkmada ümit içinde olmak demektir.

يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّه

Rabbine kavuşmayı ümit ederse.

Rabbini görmeyi ummak ve özlemek. Rabb ile kavuşmak iki türdür. (خاص)- *Khaas* – özel. Allah'ın razı olduğu ve onlarında Allah'tan razı olduğu müminler için özel bir şeref olan Allah ile kavuşmadır. Yüce Allah bizleri onlardan eylesin. Bu, Allah'ı görme ve O'nunla buluşma şerefidir. Bir de (عام)- *Aam*- genel buluşma vardır ve herkes için geçerlidir.

يَا اَيُّهَا الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلٰى رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ

"Ey insan gerçekten sen Rabbine doğru gayretle çabalamaktasın ve sonunda O'na kavuşacaksın."(İnşikak: 6)

Bu ayetteki kavuşma iyi ve kötü herkes içindir.

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّه فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا

Her kim Rabbine kavuşmayı ümit ediyorsa salih bir amel işlesin.

(فَلْيَعْمَلْ)- *fe'lya'mel* – amel yap, fiil işle- bir emirdir. Yani ümidin varsa bu güzeldir ve övülen bir şeydir ancak Allah sadece ümit besle demedi- ona göre davran iyilik yap, amel yap diye emretti. Yani kişi ümit etme ibadetine ilaveten gerektirdiği amelleri yapmak zorundadır.

عَمَلًا صَالِحًا

Salih amel. Yani samimiyet ve içtenlikle sadece Allah rızası için gerektiği gibi(Sünnete göre) amel yap demektir. Ki bunlar yaptığınız herhangi bir ibadet için gerekli iki kuraldır.

Bunun delili şu ayettir;

وَمَآ اُمِرُّوٓا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَآءَ

“Oysa onlar dini sadece O’na has kılan hanifler olarak Allah’a ibadet etmekle emrolundular...”(Beyyine: 5)

Onlara dini sadece Allah’a has kılan hanifler olarak Allah’a ibadet etmeleri emrolundu. Yani onlar samimi ve saf olmak zorundadır ve bu ibadetin ilk koşuludur. Yani sırf Allah rızası için olması.

فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا

O takdirde salih amel işlesin.

İbadetin ikinci koşulu uygun veya gerektiği gibi olmasıdır. Bunun delili Sahih El Buhari ve Müslim’de ki Hadistir;

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيهِ أَمْرُنَا فَهْوَ رَدٌّ

“Kim işimizde olmayan bir amel yaparsa o reddedilir.” Çünkü o bir bid’attır.

عَمَلًا صَالِحًا

Salih amel. Samimi niyetle ve gerektiğine göre.

Ve sonra ayetin son kısmı vardır;

وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّه اَحَدًا

Ve ibadetinde Rabbine hiç kimseyi ortak koşmasın.

Yani yaptığı ibadette Allah’tan başka herhangi bir şeye veya kimseye herhangi bir pay ayırmasın. Ayetin bu kısmı hem Büyük Şirk hem de Küçük Şirki içerir. İşte bu yüzden Küçük-Büyük hiç Şirk işlememelisiniz-

çünkü sizden bekelenen sizi Yaratan, Rızıklandırana ibadet etmenizdir.

(اَحَدًا)- ehadan (نكرة في سياق العمو)- *nekiretu fiy siyaakil umuum*- olumsuzlama bağlamında belirsiz bir isim genel bir hale getirir, genel bir anlam haline getirir. Yani kesinlikle hiçbir kimseye ibadetinizde herhangi bir pay vermeyin tüm ibadetinizi sadece Allah için yapın. Yani kimsenin ibadette bir payı veya hakkı olmadığına dair teyittir. Aslında ayet (اَحَدًا)- *ehadan* olmadan da tam manasını ifade edecekti ancak bu hayati konuda bir önem olarak ilave edildi. Yani ibadette herhangi bir kimsenin kesinlikle hiçbir payı olmadığını göstermek içindir.

Yazar neden bu ayeti delil olarak kullandı? *Recaa*'nın bir ibadet olduğunu göstermek için delil olarak kullandı. Ayette, Allah(subhanehu ve teala) *recaa*yı övdü ve böylece bir ibadet haline geldi. Bu yüzden bu hususta Allah'tan başkasına bir pay vermek Şirk olur.

KORKU, ÜMİT VE SEVGİ

Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Tırmızi'nin Hadisinde ve Enes otoritesi ile İbn Mace'nin belirttiği Hadiste belirttiği gibi bir Mümin korku ve ümit(*Havf* ve *Recaa*) arasında olmalıdır. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ölmek üzere olan bir adamın yanına girdi ve ona nasıl hissettiğini sordu? Adam günahlarımdan korkuyorum ve Allah'a ümit besliyorum, dedi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Kalbi senin söylediğin gibi durumda olan bir mümin için Allah(subhanehu ve teala) ümit ettiğini verir ve korkularından emin kılar"*, dedi.

Kişinin ümidi ne kadar çok olursa onu daha fazla iyilik ve amel yapmaya ve ibadete teşvik etmelidir. Sizi Allah'a yakınlaştıran teşvik edici amel- ler üçtür- korku, ümit ve sevgi(*Havf, Recaa* ve *Hubb*) Bu üçü arasında en kuvvetlisi sevgidir. Aşağıdaki ayette bu üçü de yer alır;

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا

“Bu insanların çağırdıkları-yalvardıkları o varlıkların Allah’a en yakın olanları bile Rablerine daha yakın olmak için bir vesile ararlar. O’nun rahmetini ümit eder, O’nun azabından korkarlar. Gerçekten senin Rabbinin azabı korkunçtur-dayanılmazdır.”(İsra: 57)

Rablerine daha yakın olmak için bir vesile ararlar bu söz sevgi içerir.

وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ

O’nun rahmetini ümit eder ve O’nun azabından korkarlar. Dolayısıyla sevgi, ümit ve korku bu üçü bu ayette yer alır. Sevgi baştır, korku ve ümit iki kanat gibidir. İşte bunlar sizi Firdevse götürecek Allah’a yaklaştıracak olan manevi veya ruhi aracınızdır. Tıpkı iki kanadı ile gökyüzünde bir kuşu manevra yaparken gördüğünüz gibi sizde korku ve ümit içinde aynısını yapıyorsunuz. Siz tek kanatla veya sakat bir kanadıyla havada uçan bir kuş göremezsiniz, eğer kuşun kanadı yaralanır ve tedavi edilmezse yere düşecek ve ölecektir.

Dolayısıyla *Havf* ve *Recaa* kanatlarını mümkün olduğunca dengede tutmak için elinizden gelenin en iyisini yapmalısınız. Bazen bir kanat diğerinden biraz yüksekte veya biraz alçakta olabilir ve bu itici bir güçte olabilir ancak genel olarak *Havf*(korku) ve *Recaa*(ümit) kanadını dengede tutmalısınız. *Havf* ve *Recaa*, *Tarheeb* ve *Targheeb*dir. *Havf* ve *Recaa* Ateş ve Cennettir. Günümüzde modernistler *Havf* kanadını kesip atmayı istiyorlar. Onlar *Targheeb* istiyor *Tarheeb* istemiyor. Onlar *Recaa* kanadını istiyor *Havf* kanadını istemiyor. Onlar Cennet, Cennet, Cennet kısmından sürekli bahsetmek istiyor Cehennem’den bahsetmek istemiyor. Onlar Allah’tan(subhanehu ve teala)daha hikmetli olduklarını düşünüyorlar- Hikmet Sahibi Allah ki Elçilerini hem *Tarheeb* hem de *Targheeb* her ikisiyle gönderdi.(yani *Havf* ve *Recaa*)

“Elçiler; müjdeciler ve uyarıcılar olarak...”(Nisa: 165)

TEVEKKÜL

Yazarın ibadet örneği olarak seçtiği dördüncü örneğe geçelim

التَّوَكُّلُ

Yazar *Dua*, *Havf* ve *Recaa'*dan sonra dördüncü örnek olarak *Tevekkül'*ü seçti.

وَدَلِيْلُ التَّوَكُّلِ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

Tevekkül'ün delili Allah'ın(teala) şu sözüdür: ***"...Eğer müminlerseniz sadece Allah'a tevekkül edin."(Maide: 23)***

Yazar ayrıca *Tevekkül* için ikinci bir delil seçti;

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

"...Kim Allah'a tevekkül ederse O ona yeter..."(Talak: 3)

***TEVEKKÜL* NEDİR?**

*Tevekkül'*ün üç sac ayağı ve şartı vardır. Her şeyden önce *Tevekkül* bir şeye güvenmektir. Allah'a(subhanehu ve teala) *tevekkül* etmek veya Allah'a güvenmektir. Bu birinci sac ayağı veya şarttır. İkinci şartı Allah'a güvenmek ve aynı zamanda sana faydalı olan her neyse onu getirmede ve sana zararlı olan her neyse ondan korunma da Allah'ı sana yeten olarak kabul etmektir. Bu imanınızı tamamlamanın bir parçasıdır. Ve sonra üçüncü bir sac ayağı veya şartı vardır o da sadece Allah'a güvenen dürüst-imanlı bir kalp vasıtaları-araçları kullanmakla çelişmez. Araçları-vasıtaları-sebepleri kullanmak *Tevekkül'*ün bir şartıdır.

Bazen İbn Kayyim'in çalışmasını okuduğunuzda kafanız karışır ve İbn Kayyim'in kendisi ile çeliştiğini düşünürsünüz. Bazen onun araçları kullanmayı teşvik ettiğini bazen de araçları kullanmayı reddettiği açıklamaları olduğunu görürsünüz. Aslında onun yazılarında herhangi bir çelişki

yoktur. Araçları kullanmak yeter ki kalbe nüfuz etmediği müddetçe iyidir. Çünkü kalp saf ve tamamen Allah'a güven içinde olmalıdır. Araçları kullanabilirsiniz ancak kalbinizde leke oluşturmasına müsaade etmemelisiniz. O durumda tevekkül de leke-kusur oluşacaktır. Yani kalbin hikmeti açısından araçları reddediyorsunuz ancak araçları fiziksel olarak kullanabilirsiniz. Allah(subhanehu ve teala) olmaksızın araçların hiçbir etkiye neden olamayacağına inanmak zorundasınız. *Tevvekkül*'ü başarmak için kalp ise saf ve tamamen sadece Allah'a(subhanehu ve teala) bağlı olmalıdır.

Et Tustari bu konu hakkında güzel bir açıklama yaptı. O dedi, "Her kim araçları ihmal ederse Sünneti ihmal etmiştir ve her kim *Tevekkül*'ü ihmal ederse İmanı ihmal etmiştir." Sonra sözlerine devam etti "araçları kullanmak Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) Sünnetidir ve *Tevekkül* Peygamber Muhammed'in(sallallahu aleyhi ve sellem) statüsüdür-durumudur. Allah'ın Elçisinin durumunda olan kişi Allah'ın Elçisinin Sünnetini ihmal edemez.

ARAÇLARIN TÜRLERİ

Araçlar burada *Şer'i* ve *Kader'i* olabilir. *Şer'i* araçlar Namaz gibidir- Allah'ın rıza ve sevgisini kazanmak demektir. *Kader'i* araçlara örnek tıbbi ilaçların kullanımıdır. Örneğin baş ağrısı için asprin kullanmak. Gerçek ve doğru *Tevekkül* kişinin kullandığı araçların bir fayda veya zarar vermediğine inanması demektir. Bu anlayışa sahip olmak zorundasınız. Onlar tamamen Allah'ın kontrolü altındadır. Allah'ın dilediği olacaktır Allah'ın dilemediği olmayacaktır. Yani Araçları kullanmakla birlikte kalbiniz sadece ve tamamen Allah'a(subhanehu ve teala) bağlı olmalıdır.

YAZARIN TEVEKKÜL HAKKINDA DELİLİ

وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"...Eğer müminlerseniz sadece Allah'a tevekkül edin."(Maide: 23)

Eğer gerçekten müminseniz sadece Allah'a güvenin. Allah'a güvenmektüm işlerin en iyi yürüten ve işlerinizi delege ettiğiniz Allah size yeterlidir, demektir.

Burada Allah buyurdu;

فَتَوَكَّلُوٓا

Tevekkül edin. Bu bir emir cümlesidir ve son dersimizde işlediğimiz gibi Vacibtir. Başka nedir? Vacib, Allah'ın emridir demektir ve dolayısıyla bir İbadettir demektir. Allah bunu emrettiği zaman, bu o emri Allah'ın sevdiği demektir ve ibadet tanımımıza göre bu o işin ibadet olduğu demektir. Yani tevekkül sadece Allah(subhanehu ve teala) içindir ve kimseye herhangi bir pay veremezsiniz.

اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

Eğer gerçekten müminseniz böyle yapmalısınız. Eğer gerçek müminseniz sadece Allah'a güvenirsiniz. İmanınızı tamamlamak için sadece Allah'a güvenmek veya sadece O'na *tevekkül* etmek zorundasınız. Arabça gramer kuralına göre şart cümlesini başa getirip aşağıdaki gibi olmalıydı; (yani önce şart cümlesi sonra cevap cümlesi gelmeliydi)

اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ فَتَوَكَّلُوا

Dediğimiz gibi Kur'an Arabça'nın seçkinliğinin zirvesinde gelir ve size derin ve ayrıntılı meseleleri öğretir. Arabça bu kullanıma (تقديم ما حقه تأخير في علم المعاني)- *takdiymi ma hakkahu fiy ilm'el me'aniy* – Hakkı olanı(-şart cümlesi) geciktirerek veya sona alarak manaya dikkat çekmek. Neden bu değişime ihtiyaç duyuldu? Çünkü bundan çıkaracağımız bir gramer dersi vardır. Ve *tevekkül* veya güvenin sadece Allah'a olmasına yönelik bir vurgu ekler. Buna Arabça (الحصر والقصر)- *Hasr vel Kasr*- Yani *tevekkül* ve güveninizi sadece Allah ile sınırlayın demektir. Şart ve cevap cümlelerinin yeri değiştirildiğinde çıkaracağınız mana budur. İkincisi şart

ve cevap cümlesinin yer değiştirildiği bir cümle (إختصاص)- *ihtisaas*- özelleşme-ihtisas olduğunu size anlatır. Ve burada *tevekkül*ün özel olduğu ve sadece Allah(subhanehu ve teala) için olduğunu göstermek içindir. Sadece Allah(subhanehu ve teala) için olan bir özelliktir. Yani bu tür güven veya *tevekkül* sadece Allah(subhanehu ve teala) içindir.

İbn Kayyim(rahimehullahu) *Medaaric Es Saalikin* kitabında bu ayeti yorumunda Allah'a güven veya *tevekkül*ün imanın bir koşulu olduğunu ve Allah'a tevekkül-Allah'a güvenden mahrum olanların imandan mahrum olduğunu gösterdiğini söyledi.

فَمَنْ لَا تَوَكُّلَ لَهُ : لَا إِيمَانَ لَهُ

"Her kim O'na tevekkül etmezse, o kimsede kesinlikle iman yoktur."

Bu ayet ayrıca bizim daha önce bahsettiğimiz iki delil yolunu gösterir. Şöyle ki birincisi Allah sadece Kendisine tevekkül edilmesini emretti. Bu o emri bir ibadet haline getirir. Ve bir başka delilden biliyoruz ki bir şey ibadet olduğunda o şeyde Allah'tan başkasına pay veremezsiniz, verirseniz Şirk olur. Yani birinci delil yöntemimiz Allah bir şeyi emretti ve o şey ibadet oldu. İkinci delil yolumuz Allah'ın Kendisine *tevekkül* etmeyenin imanını inkar etmesidir. Ve bu ayette her iki delil yolu da vardır.

Yazar ikinci bir delilden daha bahsetti;

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

"...Kim Allah'a tevekkül ederse O ona yeter..."(Talak: 3)

Yazar neden tevekkül için iki delil getirdi? Neden sadece bir delille yetinmedi? Çünkü tevekkül büyük bir ibadettir. Vurgulanan bir ibadettir bu yüzden buna dikkat çekmek için iki delil getirdi. İlk ayet veya delil Allah'a tevekkülü emreden ayettir. İkinci ayet veya delil tevekkülün meyvelerini gösteren yazarın hikmetli bir seçimidir. Allah'a tevekkül ettiğin, Allah'a güvendiğin, Allah'a dayandığın zaman ne olur? Eğer gerçek-

ten sadece Allah'a güvenirsen O sana yeter. İkinci ayet Allah'a güvenen kimsenin içini rahat ve huzurlu kılar. Bu ayet Allah'a *tevekkül* eden kimse için bir övgüdür. Allah sadece Kendisine *tevekkül* edilmesini sever. Allah'ın sevdiği bir ameldir ve Allah onu sevdiğinden bu ibadet olur ve Allah'tan başkasına bunda pay ayırmakta Şirk olur.

Bu ayette Allah size sadece Kendisine güvenmenizi ve Kendisinin sizin için yeterli olduğunu söylüyor. O sizinle ilgilenecektir. Ayetlerin kısaca anlatmak istediği budur. İşlerinizi yürütmek ve sizinle ilgilenmek için Allah'tan(subhanehu ve teala) daha iyi kim olabilir? Birinin bir sorunundan şikayetçi olmak için bir Şeyhe veya bir doktora gittiğini duyarsınız. Bir doktor, avukat, Şeyh, arkadaş vs. şikayetini-sorununu anlatmak için gittiği herkim olursa olsun güçsüzdür. Gittiği kişi kendisine gelene tamam durumunu anladım, endişe etme, merak etme dediğinde kendisini rahat ve huzurlu hisseder. Kişi de artık teselli edildiği için kendinden emin ve mutlu olur. Her şeye Kadir, Sizi ve alemleri Yaradan Allah size Ben sana yeterim diyor! Tek yapman gereken şey sadece Bana güvenmendir, diyor. Bu günümüz şartlarında "senin işin bende" demek gibidir, bu ayeti okumaktan ve öğrenmekten kim huzur ve rahatlık alır?

*TEVEKKÜL'*ÜN ŞEKİLLERİ

ALLAH'A DAYANMA VE GÜVENME

Tevekkül'ün ilk şekli Allah'a itimat etmek, Allah'a dayanmak ve Allah'a güvenmektir. Ayetin dediği gibi her Müslüman imanını tamamlamak için buna sahip olmak zorundadır. Bu bir samimiyet işaretidir ve bir zorunluluktur.

وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"...Eğer müminlerseniz sadece Allah'a tevekkül edin."(Maide: 23)

Dolayısıyla Allah'a *tevekkül* etmelisiniz.

GİZLİ GÜVEN VE BAĞLILIK

Tevekkül'ün ikinci türü gizli güven ve bağlılıktır. Bu, Allah'tan başkasına verilir. Örneğin kişinin kendisine sadece Allah'ın yapabileceği fayda getirmesi veya kendisinden zararı def etmesi için bir ölüye güvenmesi. Bu Büyük Şirktir. Neden Büyük Şirktir? Çünkü ölen birine güvenmek sadece o ölen kişinin alemler ve yaratılanlar üzerinde gizli kontrolü olduğuna inanmaktan kaynaklanabilir. Ölen kişi ister bir Peygamber olsun, bir veli olsun, bir melek olsun veya bir düşman olsun fark etmez. Ölenin kim olduğu önemli değildir. Allah(subhanehu ve teala) *Tevekkül*ün sadece tamamen Kendisine yapılmasını emretti. Eğer kişi bir kötülükten korunmak veya bir iyilik elde etmek için bir ölü veya cansız bir nesneye güvenirse bu Büyük Şirktir. Bir ölünün kainatın işlerinde az da olsa kontrol sahibi olduğu düşüncesi ile bir ölüye güvenmek, bir ölüye *tevekkül* etmek tıpkı Rafızilerin 12 imamlarına duyduğu veya bazı Sufilerin dindar-veli-salih olduğunu düşündüğü başkanlarına yönelttiği Hafi Kuvve- gizli kuvvet dedikleri şeydir- ve yaptıkları Büyük Şirktir. Daha önce dediğimiz gibi ölen kişinin bir Peygamber, bir veli, bir zalim veya bir Allah düşmanı olup olmaması fark etmez. Ölen kişi kim olursa olsun fark etmez.

İŞLERDE BAZI KİMSELERE GÜVENMEK VE BU KONULARDA KENDİNİ DÜŞÜK HİSSETMEK

Tevekkül'ün üçüncü şekli işlerde birilerine güvenmek ve sonra o işlerde kendini düşük hissetmektir yani sanki o işlerde başka birisinin sizden daha yüksek bir konuma sahipmiş gibi hissederek o kişiye güvenmenizdir. Örneğin rızkınızı getirmekte birine güvenmeniz, sizi kötülükten kurtarması için bir polise güvenmeniz veya Cuma günü maaş çekinizi size vermesi için patronunuza güvenmeniz. İşlerinizi tevdi ettiğiniz kişi bir yaratıktır ve Allah'ın ona sunduğu bazı imkan ve kuvvete yani araçlara sahiptir. Siz çalışıyorsunuz ve o size ödeme yapıyor ancak burada kalpte o kişiye yönelik bir güven veya bağlılık söz konusu olmamalıdır.

Böyle bir durum bazen caiz, bazen Küçük Şirk ve bazen Büyük Şirk olabilir. Güven ve bağlılığın seviyesine bağlıdır. Siz sadece araçlar olarak o

kişiye-kişilere güveniyor ve kalbiniz o araçlardan kopmuş ve tamamen Allah'a güvendiğinizi biliyorsanız keza o araçları size Allah'ın getirdiğini biliyorsanız bunda yanlış olan bir şey yoktur. Bu caiz olan bir düşünce yoludur. Bununla birlikte kişi tamamen araçlara güvenirse örneğin maaş çeki için bir işçinin patronuna güvenmesi veya güvenlik için bir resmi görevliye güvenmesi gibi bu Küçük Şirk olur.

O araçlara yönelik kalbin bağlılık seviyesine göre Küçük Şirk, Büyük Şirke dönüşebilir. Örneğin bir ameliyat için bir doktorun yeteneklerine güvenmek. Eğer o doktorun Allah'ın bir aracı olduğuna inanıyor ve kalbiniz o doktora güvenden kopuk ise bu Şirk değildir. Bu caizdir. Bu sebeplere sarılmaktır ve iyidir. Ancak kalbinizde ameliyatınızın başarı ve başarısızlığı doktorun yeteneklerine bağlıdır diyorsanız işte o zaman Küçük Şirk sızmaya başlar ve belirli meselede kalbinizdeki araca yönelik bağlılık hissi seviyesine göre durum daha da kötüleşebilir. Örneğin bir ordunun gücü araçtır. Kalpte buna yönelik herhangi bir bağlanma yoksa bunda yanlış olan bir şey yoktur. Ancak ordunun gücü kalbinizde zafer veya yenilginin belirleyici faktörü olursa işte o zaman Şirk sızmaya başlar. Kalpte araçlara bağlılık başlayınca bu tür genellikle Küçük Şirk olur.

Neden Şirk olarak kabul edilir? Çünkü eğer dikkat etmezsen kalpte araçlara yönelik kuvvetli bir bağ oluşacaktır, kalpte araçlara olan bu kuvvetli bağ, bu kuvvetli güven kalbin Allah'a olan bağlılılığını-güvenini tüketecektir. Kısaca araçları elinizde tutun kalbinizde değil. Bu araçlardan vazgeçin demek değildir, ancak kalbinizi istediğimiz saf Tevhid üzerine temiz tutun ve bu da *Tevekkül* İbadeti için temeldir. Bazen işveren örneğinde olduğu gibi araçlar tavsiye edilir ve size onları kullanmanız tavsiye edilir. Sebeplere sarılmadan maaş çekiniz için Allah'a güvenmek ise (تواكل)- *tevaakul*dür. *Tevaakul* ise hor görülür ve *Tevekkül* değildir. Yani evinizde oturduğunuz yerde oturup Allah(subhanehu ve teala) bana maaş çekimi gönderecektir, demeyin. Allah'a güvenin, mevcut araçları kullanın ancak araçların sizi ele geçirmesine, kalbinizi ele geçirmesine asla izin vermeyin. Araçları, sebepleri kullanıyorsunuz çünkü onları kullanmak Sünnetin bir parçasıdır.

BAZI İŞLERDE SİZİ TEMSİL ETMESİ İÇİN BİRİSİNE İZİN VERMENİZ

Tevekkül'ün dördüncü türü daha ziyade bir temsilci kullanmaya benzer. Daha ziyade bir vekalatnamede veya birini atamada yapacağınız şeye benzer. Fıkıh kitaplarında yer alır ve Vekalet başlığı altında değinilir. Bazı işlerde sizi temsil etmesi için birine yetki vermeniz gibidir. Bu türünde yanlış olan bir şey yoktur, Kur'an, Sünnet ve İcma ile caizdir. Bunun en güzel örneklerinden biri Yakub'un(aleyhiselam) oğullarına yönelik sözleridir;

يَا بَنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَاَخيهِ

"Ey oğullarım, gidin ve Yusuf ve kardeşini araştırın..."(Yusuf: 87)

Yakub(aleyhiselam) Yusuf'u(aleyhiselam) bulmak için çocuklarını görevlendirdi-atadı. Dolayısıyla bunda yanlış olan bir şey yoktur.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Beytül Mal'daki sadakaları korumak, zekat toplamak ve toplanan zekatları dağıtmak için Ebu Hureyre ve diğer birçok kişiyi görevlendirdi. Hadleri gerçekleştirmek için Sahabeleri görevlendirdi. Bir defasında kendisine kurban satın alması için Urve İbn El Ca'adı görevlendirdi. Veda haccında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) 63 deve kurban etti, önce kendisi kesti ve sonra kalan kurbanları kesmesi için Ali'yi(radiyallahu anhu)atadı. Dolayısıyla *tevekkül*ün bu türünde yanlış olan bir şey yoktur. Bu normaldir ve Kur'an, Sünnet ve İcma ile ispatlanmıştır.

TEVEKKÜL HAKKINDA BAZI AÇIKLAMALAR İLE İLGİLİ HÜKÜM

Burada bir meselemiz vardır. Şöyle diyebilir misiniz?

توكلت على الله وعليك

Allah'a ve sana güvendim.

Bu caiz değildir. Bu Küçük Şirktir çünkü Allah dedi:

فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"...Biliyor olduğunuz halde Allah'a eş-ortaklar koşmayın."(Bakara: 22)

Dolayısıyla Allah'a ve sana güvendim, demeyin.

لولا الله و فلان أنها من المشرك

İbn Abbas otoritesi ile sahihtir. "Allah ve filan kişi olmasaydı sözü gerçekten Şirktendir." Yani İbn Abbas bu sözün Şirk olduğunu düşünüyor.

أعوذ بللّه وبك

Allah'a ve sana sığınıyorum.

Bu Şirktir. Allah'a ve sana güvendim sözüne çok benzerdir. Böyle sözlerden sakınılmalıdır çünkü Küçük Şirktir.

Peki aşağıdaki sözlerle ilgili durum nedir?

توكلت عليك

متكل عليك

متوكل على الله ثم عليكم

Sana güvendim, Sana güvendim, Allah'a güvendim sonra size güvendim.

Her şeyden önce üçüncü örnekteki durum önceki senaryodan farklıdır, yani şahıslarla Allah ismini birleştirmeniz söz konusu değildir önce Allah'a güvendiğinizi söylüyorsunuz sonra size güvendim diyorsunuz. Bazı Alimler buna cevaz vermişlerdir. Onlar bu bir yetki verme veya bir şeyi yapması için birini atama gibidir yani *Tevekkül*ün dördüncü türü gibidir,

dolayısıyla caizdir dediler. Diğer alimler caiz değildir dediler ve muhtemelen bu görüş doğruya daha yakındır çünkü Allah dedi;

وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوا

"...Allah'a tevekkül edin..."(Maide: 23)

Bu yüzden *tevekkül*ü saf olarak tutmak için elimizden geleni yapmalı ve yukarıdaki sözleri kullanmaktan kaçınmalıyız.

Müsned Ahmed'de bir hadis vardır;

إِنَّكَ إِنْ تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي تَكِلْنِي إِلَى خَطِيءَةٍ , وعَوْرَةٍ , وَذَنْبٍ

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Dua etti;*"Gerçekten Sen beni nefsime güvene terk edersen o takdirde hata, utanç ve günah içinde olurum."* Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisi hakkında bu sözleri söylediyse neden bu terimi başkaları için kullanalım ki?

Ebi Bekre Hadisi:

اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو , فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ , وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ , لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

Sünen Ebu Davud ve İbn Hibban'da yer alan Duadır. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi; *"Ya Allah Senin rahmetini ümit ederim, göz açıp kapayıncaya kadar beni nefsimle baş başa bırakma, her işimi ıslah et, Senden başka ibadete layık olan ilah yoktur."* Dolayısıyla Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi hakkında bu sözleri söylediyse biz başkaları için bu tür sözler söylememeliyiz.

Tevekkül ve İngilizce de onun anlamına uygun olan terim her neyse ben onun herhangi bir yaratılmışa atfetmek için uygun olmadığına inanıyorum. O yüzden sadece Allah(subhanehu ve teala) için kullanmanız gerekmektedir. O yüzden biz bunu kendimize çocuklarımıza öğretirsek dilleri-

miz, kalplerimiz ve çocuklarımızı arzusunu duyduğumuz istediğimiz saf Tevhid üzerine yetiştirmiş oluruz. Bununla birlikte siz Allah'a güveniyorum ve seni şu şu işle yetkilendiriyorum diyebilirsiniz. Bu söz *tevekkül*den farklıdır.

Bazıları *Tevekkül*ü Allah'ın dışında bağlamda kullanmanın caizliğine ilişkin Sehl İbn Sa'd Es Saa'id'in sözünü kullanırlar;

مَنْ تَوَكَّلَ لِي مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ وَمَا بَيْنَ لِحْيَيْهِ , تَوَكَّلْتُ لَهُ بِا لْجَنَّةِ

Sahihi Buhari'den hadistir. Hadiste korumak sözcüğü yerine *tevekkül* kullanıyor "Kim bacakları ve dudakları arasını korumak için bana garanti verirse bende onun cennete gideceğine garanti veririm." Hadisin orijinalinde *Tevekkül* terimi kullanıldı. Arabça, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *Tevekkül* sözünü koruma-muhafaza olarak kullandı yani herhangi birine güvenmek veya buna yakın bir anlamda kullanmadı. Hadisteki anlama korumak, muhafaza etmektir, güvenmek anlamı ile hiçbir bağlantısı yoktur. Dolayısıyla *tevekkül*ün yaratılan için kullanılmasına bir delil değildir. *Tevekkül*'ü sadece Allah ile kullanmak en doğru kullanımdır.

Peki kişinin kendime güveniyorum sözüne ne dersiniz? Kendime güveniyorum dediğinizde bu *Tevekkül* ile ilişkili midir? *Tevekkül* konusunda kendinize güvenmeniz caiz değildir. Sadece kendiniz olduğu için güvenmek söz konusu ise bu sebeplere güvenmektir ve diğerlerine yönelik *Tevekkül* sahibi olmaktan farklı değildir, dolayısıyla bu Küçük Şirktir. Ancak kendinize olan güvenden kastın bir şeyde iyi olduğun, onu önce denediğin, daha önce defalarca yaptığın, o işin senin için kolay olması veya o işi en iyi şekilde yapmayı öğrendiğin ise ve kastın *Tevekkül* değilse, bu bağlamda kendime güveniyorum sözünü söylemenizde yanlış olan bir şey yoktur.

Peki birinden güvenilir olarak bahsetmek konusunda ne dersiniz? Örneğin falan kişi falan mesele de güvenilirdir diyorsunuz. Eğer kastının o kişinin dürüst olduğu, işini iyi yaptığı ise bu caizdir. Eğer ona güvendiğini kastediyorsan ve sonuç her zaman yüzde yüz ise o zaman işin içine Kü-

çük Şirk sızar.

*TEVEKKÜL'*ÜN ÖNEMİ

Tevekkül kapsamlı bir konudur ve özellikle günümüzde bu Ümmetin çaresizce ihtiyaç duyduğu bir meseledir. Neden bu çağda bu denli önemlidir? Çünkü ziyadesiyle materyalist bir dünyada yaşıyoruz özellikle Batı'da yaşayanlar. Bazı Alimlerin örneğin ooh onlar çok güçlüdür, düşman çok güçlüdür dediğini duyarsınız. Bu sözleri sarf eden aynı alimler sahip oldukları *Tevekkül* eksikliği veya yokluğu ile birlikte, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında yaşasaydı Bedir savaşı günlerinde onunla münakaşa ederler ve geri çekilmesini söylerlerdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Bedir'de ne yapmıştı? Elindeki mevcut tüm sebepleri kullandı, ne kadar basit olursa olsun fark etmez mevcut şartlardaki tüm imkanlarını kullandı. O tüm sebeplere sarıldı. Yani sebeplere bakmıyoruz, sahip olduğumuz her neyse onu kullanıyoruz. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) mevcut olan imkanları neyse onu kullandı ve sonra Allah'a(subhanehu ve teala) güvenerek çarpıcı bir zafer elde etmek için yola koyuldu.

Şahsi meselelerde, erkek ve kız kardeşlerimiz şahsi sorunları için acı çekiyorlar bununla birlikte eğer bu *Tevekkül* İbadetini mükemmel bir şekilde kalplerinde tesis etseler stres ve endişelerden kurtulacaklardır. Biz zor zamanlar geçirdik ancak her şey için Allah'a hamd olsun. Vallahi tüm hayatım boyunca babamı bir defa bile endişeli görmedim. *Allahumme Baarik Lehu*. Yüce Allah babama bol amelli uzun bir ömür versin ve onu Firdevs Cennetlerine göndersin. Kişi bir zorluk karşısında ağlayabilir. Ki biz, oğlunun ölümüne ağlayan Muhammed Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) daha iyi değiliz ancak *Tevekkül* endişeden uzak bir hayatın yolunu açar. Bu yüzden eğer biz Ümmetimizi gerçek *Tevekkül* inancı üzerine yetiştirirsek sorunlarımız ortadan kalkacaktır ve tüm dünya size karşı olsa bilse mutlu bir hayat yaşayacaksınızdır.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) küçük İbn Abbas'a *Tevekkül'*ün altın sözlerini öğretti. *Tevekkül* sözlerini öğretmek için küçük bir çocuğu

seçtiğine dikkatini çekmek isterim. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu konuda büyüklerinizin buna hakim olması gerekirken öncesinde çocuklarınıza bu eğitimi verin demeye çalışıyor. Tüm dünya sana fayda vermek için bir araya gelse, ancak Allah'ın yazdığı kadar fayda verebilir. Tüm dünya sana zarar vermek için bir araya gelse ancak Allah'ın yazdığı kadar zarar verebilir. Eğer bunu kalbinde gerektiği gibi tesis edersen mutlu ve huzurlu bir hayatın olur.

KAADI EL MAARİSTAAN'IN ÖYKÜSÜ

İbn Receb El Hanbeli Hicretten sonra 795 yılında öldü. *Tabakaat El Hanaabile* kitabında bir rivayet yazdı. Bu kıssa ayrıca *Muc'im Yusuf İbn Haliil El Haafız*'da ve ayrıca *Taarih İbn En Neccaar*'da geçti. İbn Receb El Hanbeli, El Kaadı Ebu Bekir Muhammed İbn Abdel Baaki İbn Muhammed El Bazzaaz El Ensari hakkında bir kıssadan bahsetti. Onun takma adı Kaadı El Maaristaan'dı. Bu adam Hicretten sonra 535 yılında öldü ve kendisi hakkında bir kıssa anlattı ki İbn Receb'te onu aktardı.

Onun kıssası size Allah'a olan tevekkülü gösterir ve yine size Allah'a tevekkül etmek demek hayatınızda karanlık tünellerden geçmeyeceğimiz demek olmadığını gösterir. Allah'a *tevekkül* etmek sizin sadece Allah'a güvenmeniz ve Allah'ın(subhanehu ve teala) size olan teklifi her neyse onu kabul etmeniz demektir. Çünkü O sizin için en iyisini seçer. İşte bu, Allah'a *tevekkül* etmenin bir parçasıdır. Çünkü O *Haakim*dir. Her gün söylediğimiz şu sözün üzerinde gerçekten düşünürseniz yani Allah *Haakim*dir, bu Allah'ın sizin için en hikmetli kararı seçtiği demektir. Allah'tan(subhanehu ve teala) daha hikmetli kim olabilir!

Başka birine imza yetkisi veya vekaletname verenleri görürsünüz. Bir eşe, bir çocuğa bir akrabaya veya bir arkadaşa. Hepinizin bildiği gibi kalıcı vekaletname verenler olduğunu görürsünüz. Birine kalıcı vekaletname verdiğinizde bu o kişiye satış yapma veya satın alma yetkisi verirsiniz, veya hesabınızdan para çekme yetisi verirsiniz veya dilediğini yapma yetkisi verirsiniz demek olabilir. Bir kişi yetersizse, atadığı veya yetkilendirdiği kişi sizin adınıza karar alabilir demektir. O kişi bir ya-

şam destek makinesinin fişini çekecek kadar karar verebilir. O kişiye tamamen güven duyduğunuz için ona gerekli yetkileri verdiniz. O yetkileri verdiğiniz zaman yetkilendirdiğiniz kişinin kararlarını sorgulamazsınız diğer türlü zaten o kişiyi vekil tayin etmezdiniz. Yani siz birine vekalet verdiğinizde kalbinizden o kişinin sizin için en iyisi olduğunu biliyorsunuz. Ve Allah en üstün, en yüce örneklerin sahibidir;

وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى

"...En yüce örnekler Allah'a aittir..."(Nahl: 60)

Tevekkül en yüce örneklerin sahibi Allah'a(subhanehu ve teala) tamamen güvenmektir. Hayatınız sırasında karanlık tünellerden geçebilirsiniz. Bu hayatın bir parçasıdır ve bir müminin hayatının bir parçasıdır. Siz karanlık olduğunu düşünürsünüz ancak Allah sizin için daima en iyisini seçer;

عَجَبا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ ! إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ

"Müminin işine hayret edilir! Gerçekten onun her işi onun için hayrdır." Siz bilmeyebilirsiniz ve bu hayattaki hikmeti göremeyebilirsiniz. İleride görebilirsiniz, siz bunun hikmetini bu dünyada göremezseniz de ahirette göreceksiniz.

İbn Receb, Kaadı El Maaristaan'ın öyküsünü anlattı. Kaadı El Maaristaan kendisi hakkında konuştu, "Mekke'de bir gün aç kaldım. Bir gün aç kaldım ve yiyecek hiçbir şey bulamadım bu yüzden Mekke'de dolaşmaya başladım. Sıkıca ağzı bağlanmış bir kese buldum, aldım ve evime götürdüm. Sonra evime vardığımda keseyi açtım ve güzel inci bir kolye çıktı daha önce hayatımda böylesini hiç görmemiştim." Yani zor bir dönem yaşarken hayatı birden en rahat hale gelmişti fakat kalbindeki tevekkülde zerre kadar tereddüt olmadı. Kalbinde tamamen Allah'a tevekkül ederek aç açına çıktı, aynı Tevekküle sahip olduğu halde şimdi bir milyoner haline geldi. Milyonerliği fazla sürmedi. Durumlar değişir, ancak Tevekkül sağlam ve sarsılmaz kalır. Bu olaydan sonra Mekke'de yürümeye çıkar

çıkmaz yaşlı bir adamın bir kolye kaybettiğini ve kolyeyi getiren kişiye 500 dinar ödül vereceğini duyar. Bunu duyması onun için kötü bir haberdi. Çünkü bir an bir milyoner olduğunu düşünmüştü.

Kaadı El Maaristaan dedi “o yaşlı adama seslendim evime gel dedim sanırım kesen bendedir dedim. Yaşlı adamdan kolyesini tarif etmesini istediğini söyledi. Yaşlı adamın sadece kolyeyi tamı tamına tarif etmekle kalmayıp kesesinin etrafında kaç iplik bağlandığını, incileri birarada tutan ipleri, kolye ilgili en ufak detayları bile anlattığını söyledi. Kaadı El Maristaan “ona kolyeyi verdim. Ona ait olmalıydı. Aksi takdirde bu kadar ayrıntıları bilmesinin bir yolu yoktu. Bana 500 dinar uzattı tam parayı alacakken bunu hak etmediğimi düşündüm ve ödülü geri çevirdim” dedi. Adam parayı vermekte ısrar etti. Kaadı El Maaristaan o parayı kazanacak herhangi bir şey yapmadığını düşündü. Bunun üzerine yaşlı adam ödülü de aldı ve gitti.

Künyesi Ebu Bekir olan Kaadı El Maaristaan sözlerine devam etti, “daha sonra Mekke’den ayrıldım denize açıldım. Yolda gemim batmaya başladı. Gemideki tüm mallar battı birçok insan öldü. Suyun içindeyken küçük bir sal gördüm ona tutundum ve rüzgar beni uzun süre denizde sürükledi ta ki sakini olan bir adaya vardım. Adaya çıkar çıkmaz doğru mescide gittim, mescidde kimse yoktu bende Kur’an okumaya başladım. İnsanlar mescide gelmeye başladı benim yanıma geldi ve bize Kur’an öğretebilir misin? Dediler. Ben de “evet” deyince beni hediyelere boğmaya başladılar. Çünkü onu Kur’an okurken görmüşlerdi. Sonra bir gün mescidde Kur’an sahifeleri buldum ve oradan onlara okumaya başladım. Onlar okumayı ve yazmayı da biliyor musun? Diye sordular. Evet, dedim. Bana bize ve çocuklarımıza da okumayı ve yazmayı öğretebilir misin? Diye sordular. Evet dedim. Böylece onlar ondan Kur’anın nasıl okunduğunu ve yazıldığını öğrenmeye başladılar ve ona hediyeler verdiler.

Bir zaman sonra ona bir sorunlarının olduğunu söylediler. Çok yakın bir zamanda yetim kalan bir kızın olduğunu, babasını yeni kaybettiğini ve kendisiyle evlendirmek istediklerini söylediler. Aslında onu orada tutmak

oraya bağlamak için yaptıkları bir taktikti böylece kendilerini terk etmeyi düşünmeyecekti bile. Kaadı El Maaristaan diretti çünkü evlenmeyi aklından bile geçirmiyordu, ancak ısrarlara dayanamadı ve yetim kızla evleneceğini söyledi. Onunla evlendi, onunla evlenip onu gördüğü düğünün gecesi şöyle dedi "o yetim kıza baktım ve şaşkınlığa uğradım gözlerimi kızın boynundaki kolyeden alamadım. Bir süre önce yaşlı adama verdiğim aynı kolye olduğunu gördüm." Bu gerçek ve sahih bir rivayettir. O hatta o adadaki en güzel kızlardan biri olan yeni gelinin yüzüne bile bakmamıştı. Onun etrafındakiler yetim kızın kalbini kırdığını, nasıl olur da kızın yüzüne değilde kolyesine bakıyorsun? Diye sordular. Onun kalbini kırıyorsun görünüşe göre kıza çirkin olduğunu söylüyor gibisin, dediler.

O bunun üzerine "kızın boynundaki kolyeyi Mekke'de iken daha önce nasıl bulduğumu, nasıl yaşlı bir adama geri döndürdüğümü Mekke'yi nasıl terk ettiğimi gemiyle nasıl yola çıktığımı geminin yolda batarak nasıl onların adasına geldiğimi anlatmaya başladım. Onlara tüm olanları ayrıntıları ile anlatmaya başladım ve onlar ağlamaya ve *La ilahe illallah, Allahu Ekber, La ilahe illallah, Allahu Ekber* diye bağırmaya başladılar ve kalabalıklar toplanmaya başladı. Onlara bunu neden yapıyorsunuz ve neden bu kadar şaşırıyorsunuz" dedim. "Bana, senin kolyeyi verdiğin adam bu kızın babasıdır. Ve bunun daha da şaşırtıcı olanı biz daima o adamın dünyada kolyeyi bana veren o adam gibi bir adamla asla karşılaşmadığını söylediğini duyardık. Onun daima Allah'a, Yaa Allah o kolyeyi bana döndüren o adamı kızımla kocası olarak bir araya getir diye dua ettiğini duyardık, dediler." Yani o yaşlı adam daima Allah'a(subhanehu ve teala) Kaadı El Maaristaan'ın kızı ile evlenmesi için dua ederdi ve Allah duasına yanıt verdi.

Tevekkül olduğunda işte böyle olur. Zor zamanlarda *Tevekkül*ünüzün sarsılmadan kalmasına ihtiyacınız vardır ve ışık tünelin ucunda yeniden görülecektir. *Tevekkül* hem zor hem kolay zamanlarınızda huzurunuzun ve mutlululuğunuzun kaynağıdır. Rivayetin sonu bu değildir. Işığı gördüğünüzde bir başka tünele gireceksinizdir. Kaadı El Maaristaan sözlerine devam etti "o kızla çok güzel bir hayat geçirdim ve Allah bana o kızdan iki

çocuk lütfetti.” Kolaylıkta ve zorlukta tevekkül et. Sonra karısı öldü ki başka bir zorluktu, bunun üzerine kolyenin ona ve çocuklarına miras kaldığını söylediler. Daha sonra iki oğlu da öldü bu da bir başka zorluktu ancak o halen *Tevekkül* sahibiydi. Kaadı El Maaristaan daha sonra “100 bin dinara kolyeyi sattım ve servetimi böyle elde ettim.” O daha sonra servetini nasıl elde ettiğini açıklıyordu.

وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

“...Kim, Allah’tan korkup sakınırsa ona bir çıkış yolu verir.”(Talak: 2)

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ

“Ve onu hesap etmediğiniz bir yoldan rızıklandırır...”(Talak: 3)

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

“...Kim Allah’a tevekkül ederse O ona yeter...”(Talak: 3)

***TEVEKKÜL* HAKKINDA AYETLER**

Allah’a(subhanehu ve teala)*Tevekkül*ü emreden ayetlere baktığınızda, bazılarını sadece Allah’ın sahip olduğu bir niteliğin olduğu yerlerde görürsünüz, şöyle ki;

وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ كُلُّهُ

“Göklerin ve yerin gaybı Allah’ındır ve bütün işler O’na döndürülür...”(Hud: 123)

Bu nitelik bu özellik Allah’tan başka kim de vardır? Gaybı Allah’tan başka kim bilir? Kainati Allah’tan başka kim yönetir? Onun kurallarını baypas edecek birisi var mıdır?!

Ne oluyor?

فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ

"...O halde O'na ibadet et ve O'na tevekkül et..."(Hud: 123)

O'na ibadet et ve O'na tevekkül et, sonuç budur.

Biz zorlu zamanlardan geçerken babam benim endişeli olduğumu gördüğünde bana soru formatı şeklinde şöyle dedi;

وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ نِصْفُهُ ؟

"Göklerin ve yerin gaybı Allah'ındır ve işlerin yarısı mı Allah'a döndürülür?"

O bana Kur'anı öğretendi ve bana öğretmeden 40 yıl önce Kur'anı ezberlemişti yani o Kur'anı biliyordu. Ben ona baktım ve dedim;

وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ كُلُّهُ

Ve bütün işler O'na döndürülür.

Arabça aslında (كُلُّهُ) -*kulluhu*- sözcüğüne gerek yoktur. *Kulluhu* olmadan da cümlenin anlamı tamdır ancak Allah tüm emir ve işlerin sadece Allah'a ait olduğunu vurgulamak için ekledi. Neyse ben babama cevap olarak ayeti tekrar ettim ve *Kulluhu* dedikten sonra, babam bana o halde Allah'ın(subhanehu ve teala) seçtiği bir meselede neden endişeleniyorsun? Tüm işler işlerin yönetimi ve kontrolü Allah'ın elinde değil midir? Dedi. Bu benim daha iyi hissetmeme yol açtı öyleki günlerce çölde kalan ve suyu olmayan ve sonra kendisine bir bardak soğuk su ikram edilen bir kişi kıvamına geldim.

Ayete bakın;

وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ كُلُّهُ

"Göklerin ve yerin gaybı Allah'ındır ve bütün işler O'na döndürü-

lür...”(Hud: 123)

Yani bu nitelikler sadece Allah’a aittir? O halde Yaa Allah ne yapacağız?

فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ

“...O halde O’na ibadet et ve O’na tevekkül et...”(Hud: 123)

O’na ibadet et ve O’na tevekkül et. Gayb bilgisine sahip olan(sadece Allah(subhanehu ve teala)) ve O’nun hükmünü, O’nun kararını kimsenin bozamayacağı Allah’a(subhanehu ve teala) ibadet et ve O’na *tevekkül* et, O’na güven.

Bir başka ayet;

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذي لَا يَمُوتُ

“Ve hiç ölmeyecek hep hayy(diri) olana tevekkül et...”(Furkan: 58)

Bu ayetteki nitelikler nelerdir? Hayy-diri olan ve asla ölmeyecek olan. Hep diri-hayy olan ve asla ölmeyecek olan kimdir? Sadece Allah(subhanehu ve teala), o halde O’na tevekkül et.

رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكيلً

“Doğu’nun ve Batı’nın Rabbidir, O’ndan başka ibadete layık ilah yoktur. O halde O’nu vekil edin.”(Müzemmil: 9)

Doğu’nun ve Batı’nın tek Rabbi kimdir? Elbette Allah, o halde O’nu vekil edil.(vekil: işlerinizin düzenleyicisi).

EL MAANSUR VE MAHKUMUN HİKAYESİ

Cezvetul Muktabis (جذوة المقتبس) kitabında El Humeydi İspanyamızın-Endülüsümüzün bazı lider ve amirlerinin tarihini yazdı. Liderlerden biri hakkında bir rivayet yazdı ve bu rivayetinde kendisi de İspanya’dan olan büyük İmam İbn Hazım’ın babasından da bahsetti. Liderin adı El

Maansur'du, ve El Maansur'un halkın kendisine gelerek sorunlarını aktardığı, istek mektupları yazdığı ve işler-sorunlar hakkında onunla konuştuğu bir günü vardı. Böyle günlerden birinde bir kadın geldi ve oğlunun hapisten serbest bırakılmasını istedi. El Maansur o kadının oğlunu hapsettirmişti ve kadın oğlunun serbest bırakılması için ağladı, yalvardı ve istekte bulundu.

Bir mahkumun annesinin ağlayıp El Maansur'a yalvarmaya başlaması El Maansur'u daha kibirli hale getirdi. Kadına "ey kadın sen bana oğlunun halen mahkum olduğunu hatırlattın ve biz onu idam edeceğiz" dedi. Böylece her zaman yaptığı gibi ilgili emri yazmak için emir kağıdını çıkardı ve gerekeni yazdı çünkü onun emrini sırasıyla yerine getiriyorlardı. O emrini yazarken (يصلب)- *yusleb* yani onu asın diye söyledi ancak kağıda (يطلق)- *yutlak* yani onu serbest bırakın yazdı. Sonra ilgili emir kağıdını yerine getirmek üzere adamlarından birine teslim etti ve o yetkili (bakan) İbn Hazım'ın babasıydı.

Bir zaman sonra ilgili bakan veya yardımcısından yani İbn Hazım'ın babasından asılma emrini yerine getirip getirmediğini sordu? O, "Ey Emir verdiğin emre bak. Sen onu serbest bırakın yazdın ve biz de onu serbest bırakmaya hazırlanıyoruz" dedi. El Maansur yanıta sinirlendi. Sözlü olarak onu asın- *yusleb* dedi ancak kağıda onu serbest bırakın-yutlak yazdı. İbn Hazım'ın babasına verdi. Bir süre sonra ikinci defa İbn Hazım'ın babasına o mahkumun idam edilmesi işini ne yaptın? Diye sordu. İbn Hazım'ın babası "Ey Emir onu serbest bırakın talimatı verdin" dedi. El Maansur üçüncü defa aynı şeyi söyledi. Yani senaryo üçüncü defa tekrarlandı. Üçüncü defada İbn Hazım'ın babası "Ey Emir serbest bırakılması talimatını verdin deyince sonunda El Maansur'un kafası dank etti ve onu serbest bırakın bu mesele üzerinde bir kontrolüm yoktur. Allah'ın serbest bırakılmasını istediği serbest kalır, o adamı asla mahkum olarak tutamazdım, dedi. Tüm güç, kuvvet ve yetkisiyle lider kıldığı birine kendi ellerinin bile yazamayacağı bir şeyi kim söylettirdi? Lider bir şey söyledi ancak elleri başka bir şey yazdı. Onun yazmak istediği aklında olan şeyin yerine onun ellerine farklı bir şey yazdıran Allah'a *tevekkül* etmelisiniz.

وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِه

"...Ve bilin ki gerçekten Allah kişi ile kalbi arasına girer..."(Enfal: 24)

Kişi ile kalbi arasına giren sadece Allah'tır. Eğer evliliğinizde bir sorununuz varsa Allah'a arz edin çünkü O karınızın kendi zihnini kontrol ettiğinden daha çok kontrol sahibidir karınızın zihninde. İşinizde bir sorunla karşılaşırsanız Allah'a tevekkül edin, O işvereninizin kendi zihninde sahip olduğundan daha fazla kontrole sahiptir işvereninizin zihninde.

مَا مِنْ دَّآبَّةٍ اِلَّا هُوَ اٰخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا

"...O'nun perçeminden tutmadığı hiçbir canlı yoktur..."(Hud: 56)

Ne demek olduğuna baktınız mı? Eski günlerde Bedevilerin develeri olurdu ve develer zapt altına alınması zor hayvanlardır ancak devenin başının etrafına bir kılıf geçirirseniz onun üzerinde tam kontrol sağlarsınız. Onu küçük bir iple sola, sağa, öne arkaya döndürebilirsiniz işte Allah(azze ve celle) her yaratığı üstünde böyle kontrol sahibidir.

MASUM BİR ADAMIN MAHKUMİYET ÖYKÜSÜ

Adalet-hukuk temelli birçok roman yazan John Grisham'ı bilirsiniz. O ilk kitabını yazmıştı ve sanırım bilim-kurgu olmayan tek kitabıydı keza onun okuduğum tek kitabıydı. Çok iyi bir kitaptı ve suç ve ceza sisteminde adaletin eksikliği hakkındaydı. Adı Innocent Man- Masum Adam'dı. ABD de adalet sistemindeki adalet eksikliği hakkında ve ayrıca elektrikli sandalye işkencesi hakkında yazılmış bir kitaptı. Kitabı okuduğumda kitabın içeriğinden daha çok kitapta bahsettiği bir öykü dikkatimi çekti yıllar yıllar önce elektrikli sandalye cezası ile idam edilen bir mahkum hakkındaydı.

O adam siyah, zayıf, kısa boylu 45 kg.nin biraz üstünde biri olarak tanımlanıyor. Çok zayıf ve kısa biridir. Onu elektrikli sandalyeye oturttular ve kayışla bağladılar. Kapıları kapayıp şalteri indirmek için infaz oda-

sından çıktıkları zaman, adamı tam elektroşok ile infaz edecekken adam kayışlarından kurtuldu ve gelişigüzel bir şekilde elektrikli sandalye infaz odasında koşturmaya başladı ta ki bir grup gardiyan onu güçlükle zapt edip hücresine geri götürdü. Şuna dikkatinizi çekerim adam çok zayıf ve kısa boylu biri ve yazar onun kayışlarını kopardığını söyledi- en kuvvetli mahkumların bile koparamadığı kayışları kopardı.

Gardiyan takımı onu zapt etti, hücresine geri götürdü ve infaz için başka bir tarih belirlediler. İkinci infaz tarihi geldiğinde aynı durum tekrar yaşandı. İkinci defa kendisini bağlayan kayışları koparark kurtuldu. Üç, dört, beş ve altıncı defa aynı şeyler yaşandı. Yedinci denemede işler farklı oldu. Neyse onu infaz etmek için elektrikli sandalyeye her koyduklarında o kayışları koparmıştı. Ben kendi kendime bu öyküde tevekkül açısından büyük bir ders olduğunu söyledim. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) İbn Abbas'a ne dedi? Eğer sana zarar vermek için Dünya bir araya gelse ancak Allah'ın yazdığı kadar zarar verebilir. İlk altı infaz denemesinde Allah ona bir zarar gelmesini murat etmedi. Yedincisi de ise Allah'ın onun için yazdığı geldi ve yedinci denemede eğer tüm Dünya onu kurtarmak için bir araya gelseydi, onun canını bağışlayamazlardı.

Bunların hepsini ve fazlasını yapan, yapacak olan Allah'tır. Kainatı kontrol eden, işleri yürüten Allah'tır ve şahsi sorunlar, finansal meseleler ve bu Ümmetin meselelerinde tamamen güvenilecek, tamamen *tevekkül* edilecek olan sadece O'dur. El Ahnaf İbn El Kays'a nasıl Takva ustası olduğu soruldu? O dedi "kimsenin rızkımı elimden alamayacağını bildim böylece kalbim huzurlu ve mutlu oldu." Materyalist mesellerde, işiniz, maaş çekiniz vs de stres yapmayın, endişeye kapılmayın. Mevcut sebeplere sarılın, yerine getirin, kullanın ancak sadece Allah'a *tevekkül* edin. Rızkınızı kimse sizden alamayacaktır. El Ahnaf İbn El Kays sözlerine devam etti "amellerimi kendimden başka kimsenin yapamayacağını fark ettim böyle işlerimle-amellerimle meşgul oldum. Allah'ın daima beni gözetlediğini anladım ve bir günah işlerken beni görmesinden utandım. Ölümün beni beklediğini fark ettim ve ahiret yolculuğu için erzak biriktirdim" dedi. Bir adam ona "Yiyeceğin nereden geliyor Ey Ahnaf dedi?

El Ahnaf aşağıdaki ayeti okudu;

وَلِلّٰهِ خَزَائِنُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ

"...Göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır..."(Münafık: 7)

Bir Kafire rızkını veren Allah'ın benim rızkı mı vermeyeceği mi düşünüyorsunuz? Tevhid size bu dünyada huzur ve mutluluk getiren araçtır ve nihai amaç Cennettir. İşte bu Tevhiddir. Tevhid size her iki dünyada fayda verir, sizi Allah'a izzetle *tevekkül* eden, güvenen sağlam ve gerçek bir Mücahid yapar. Tevhidle yaşamak onurlu-izzetli bir hayattır.

Gerçek tevekküle sahip olan bir müminin omuzlarına dertlerle, sıkıntılarla dolu dağ gibi yükler gelir onu tevekkülü sayesinde bir gülümseme ile karşılar. Hatta böyle bir müminin muhtemelen dünyadaki en mutlu kişi olduğunu görürsünüz. O kişinin ailesinden kayıplar olabilir, o kişi ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış olabilir, veya idam edilecek olabilir ve varlığını kaybetmiş olabilir, fark etmeyecektir. Sonra *tevekkül* konusunda eksikliği olan birini görürsünüz bir soruna göz atıyordur- arabasının tekeri patlamıştır veya patronu ile sorunu vardır. Hemen psikiyatriste gitmek zorunda, terapi alma veya ilaç alma ihtiyacı duyduğunu görürsünüz.

Elhamdulililah biz Dua, korku, ümit ve tevekkülü bitirdik. Şimdi inşaAllah *Raghba* ve *Rahbe* savaşı ve *Huşu*'yu ele alacağız.

DERS 34

Bildiğiniz gibi, geçtiğimiz haftalarda yazarın bahsettiği İbadet örneklerinden bahsettik (sadece Allah'a yöneltilmesi, Allah'a yapılması gereken meseleler). Yazarın bir sonraki İbadet örneği *rağbeh* -(رغبة) ateşli arzu/çoşkun ümit etmek demektir.

RAĞBEH, RAHBEH VE *HUŞUU*

Yazar burada üç İbadetten birlikte bahsetti ve sonra delil ile onlardan bahsetti. Yazar *rağbeh* yani çoşkun ümit-sıcak/ateşli arzudan bahsetti, sonra *rahbeh* - (رهبة) büyük korku ve sonra *huşuu* - (خشوع) yani saygı/tevazu ve alçakgönüllülük. Yazar daha sonra delilden bahsediyor, bu ibadetlerden hepsinden birlikte bahsediyor çünkü yazar hepsi için bir tek ayeti delil olarak seçti.

وَدَلِيْلُ الرَّغْبَةِ والرَّهْبَةِ والخُشُوعِ قَوْلُهُ تَعَالَى : اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

Rağbeh, *rahbeh* ve *huşuu*'nun delili Allah'ın(subhanehu ve teala) şu sözüdür: ***"...Gerçekten onlar iyiliklerde yarışırlardı ve Bize coşkun bir ümit, büyük korku ile dua ederlerdi. Ve onlar Bize derin alçakgönüllü bir saygı duyarlardı."(Enbiya: 90)***

Haydi, bir bir onları ele alalım ve sonra yazarın bahsettiği delil hakkında konuşalım.

RAĞBEH

RAĞBEH'İN TANIMI

Rağbeh çoşkun-ateşli-şevkli ümit/arzudur. En yüksek derece ümittir ve sevilene ulaşmak için sevgi ve sebatla-kararlılıkla birleşen en büyük ümittir. Siz tüm kalbinizle Dua ettiğinizde veya herhangi bir ibadeti tüm kalbinizle yerine getirdiğinizde, ibadetinizde en yüksek ümit ve sebat içinde olduğunuz durum *Rağbeh*'dir. *Rağbeh* işlediğimiz *Recaa*'ya çok benzerdir. *Rağbeh* ve *recaa* İngilizce her ikisi de ümit etmek/ummak

demektir, ne var ki *rağbeh* daha özeldir. *Recaa*'nın standardından daha yüksek bir kategoridir ve *Recaa*'nın en yüksek zirvesidir. Sıradan terimlerle ifade edersek *rağbeh* ibadetinizin derinliklerinde olduğunuz zamandır.

URVEH İBN EZ ZÜBEYR İBN EL AVVAM'IN ÖYKÜSÜ

Size onun öyküsünü anlatayım ve bu kıssa size *rağbeh*'in ne olduğunu anlatacaktır. Sadece *rağbeh*'i da değil bugün bahsedeceğimiz bu ibadetleri de anlatacaktır, inşa'Allah. *Rağbeh, rahbeh* ve *huşuu*'nun ne demek olduğunu ve ibadetleriniz üzerinizde nasıl etkileri olduğunu anlatacağım. Özellikle, size anlatacağım kıssa bu ibadetlerin Namazı nasıl etkilediğini size anlatacaktır. Bu kıssanın rivayet zinciri sahihtir. Eğer sahih olmamış olsaydı, siz bu kıssanın bir hayal ürünü veya bir bilim kurgu hikâyesi olduğunu düşünecektiniz.

Bu rivayet veya kıssa Urveh İbn Ez Zübeyr İbn El Avvam(radiyallahu anhuma) hakkındadır. Urveh altın bir soya sahip bir adamdı. Babası Zübeyr İbn El Avvam(radiyallahu anhu) Cennettle müjdelenen on kişiden biriydi ve Umar İbn El Hattab'ın(radiyallahu anhu) öldükten sonra Ümmetin kaderini tayin etmek üzere seçtiği 6 kişiden biriydi. Urveh'in annesi Esma Bint Ebu Bekir(radiyallahu anha) yoluyla anne tarafından dedesi Ebu Bekir Es Sıddık'tı(radiyallahu anhu). Babaannesi Safiyye Bint Abdul Muttalib'ti. Annesinin Esma(radiyallahu anha) olması Aişe'yi(radiyallahu anha) teyzesi yapıyordu. Bu yüzden teyzesinin yanına gider, ondan öğrendiği ahad hadisleri aktarırdı ve ondan öğrenirdi. Bu yüzden o Medine'deki en üst düzey 7 âlimden biri oldu. Yüce Allah bu Ümmeti bu Ümmet için canlandırıcı ve mücahidler yetiştirmede rol model olan Aişe ve Esma(radiyallahu anhuma) gibi insanlarla şereflendirsin. (Allahumme Aamin).

Urveh, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) vefatından sonra Medine'de kaldı. Yaşı ilerledikçe Bilad Eş Şam bölgesini ziyaret etmeye karar verdi. Yolculuğu sırasında veya muhtemelen öncesinde ayağında bir çeşit hastalık gelişti ve yolculuk boyunca yayılmaya başladı ve bacak

bölgesine(diz ve ayak bileği arasına) ulaştı. Bilad Eş Şam'a vardığında onu hekime götürdüler ve hekim ona ayağının kesilmesi gerektiğini aksi takdirde hastalığın yayılmaya devam edip onu öldüreceğini söyledi. O zamanlar da anestezi için alkol kullanılırdı. Bu tür organ kesme ameliyatları olduğunda ağrıyı azaltmak için kullanılırdı. Urveh kendisine yüksek bir standart tutmuştu. Böyle durumlarda bir insanın alkol kullanması caiz olmasına rağmen Urveh kendisi için böyle bir şeyi kabul edemezdi. Çünkü kendisini yüksek bir standartta tutuyordu ve bizim de dikkatinizi çekmek istediğimiz yer burasıdır- Urveh şöyle dedi "Namaz kılmama izin verin Namazıma daldığımı gördüğünüzde dilediğiniz gibi bacağımı kesersiniz." Bu sözünün anlamını anlayabiliyor musunuz? Diyor ki Namaz kılmama izin ver, *rağbeh*'ımı, *rahbeh*'imi ve *huşuu*'mu canlandırmama izin ver sonra ayağımı kes. Veya bırak namaz kılayım, *rağbeh*'imi, *rahbeh*'imi ve *huşuu*'mu canlandırayım sonra ayağımı kes.

Neden Urveh? Çünkü bir kalpte ibadet boyunca *rağbeh*, *rahbeh* ve *huşuu*'su yükseldildiğinde bu uzuvların hissini uyuşturur. Bedenen bu dünyadasınız ancak başka bir dünyadasınızdır. Bir vücut geliştiricisi veya çok atletik birini veya fiziksel formunun zirvesinde olan birini görebilirsiniz- ona oğlunun henüz bir araba kazası geçirdiğini söylerseniz, eğer o bu haberden etkilenirse o güçlü ve atletik adamın aniden dizlerinin bağının çözüldüğünü, dizlerinin zayıflayarak ağırlığını taşıyamadığını görürsünüz. Kaslarına ne oldu? Atletik kabiliyetleri nereye gitti? Nitekim bazı durumlarda kalp kendi fiziksel kuvvetini aşacak derecede bunalmış hisseder ve uzuvlarını felç eder.

Urveh *rağbeh*, *rahbeh* ve *huşuu*'sunda derin olduğunda, bir bıçakla bacağını kestiler. Bacakta söz konusu muhtemel kangrenin olduğu bölgeye gelince kemiğe ulaşınca bir testereyi ısıttılar ve bacağın kesilme işini tamamladılar. İlk önce kestiler-yardılar daha sonra ısıttıkları testere ile işlerine devam ettiler. O vakit, onun 7 oğlundan biri ve en sevdiği oğlu Muhammed, lider El Velid İbn Abdul Melik'in bir işi için bir ahıra gitmişti orada bir at veya deve ona çifte attı ve ölümüne neden oldu. Operasyon sonrası insanlar onu ziyarete geldiğinde ziyaretçiler arasında

El Velid İbn Abdul Melik'te vardı onun ayağını kaybettiği için üzüldüğünü ona iletti ve sonra onu oğlunun ölümü hakkında bilgilendirdi ve başsağlığı diledi. Bunu duyduğunda Urveh, Neden bu oldu? Önce ayağımı kaybettim sonra da oğlumu kaybettim mi dedi? Sorun üstüne sorun. Dedem Ebu Bekir(radiyallahu anhu) İslam'a zafer getirdi. Medine'de üst düzey 7 âlimden biriyim. Neden ben mi dedi? Yaa Allah ben Rasulüne zafer getiren bir adamın oğluyum neden ben mi dedi? Hayır, elbette böyle demedi ki Urveh İbn Ez Zübeyr böyle diyecek biri değildi. Ne dediğini dinleyin;

اللهم كانوا سبعة فأخذت واحد و أبقيت ستّة

"Ya Allah onlar 7 taneydi birini aldın ve 6 tane bıraktın." Oğullarından bahsediyor- 7 oğlu vardı. Birini aldın ve 6 tane bıraktın, dedi. Olumlu düşüncesine bakın! Bana karşı son derce cömert ve naziksin Yaa Allah.

وكن أربعا , فأخذت واحدة وأبقيت ثلاثا

Şimdi uzuvlarından bahsediyor; "Ya Allah onlar dört taneydi(iki el ve iki bacak) birini aldın ve 3'ünü bıraktın. Bana karşı son derece cömert ve nazik oldun" dedi. Bir felaketin ortasındaki olumlu düşüncesine bakın.

Ve sonra dedi;

اللهم لك الحمد , فلءن إن كنت قد أخذت فقد أبقيت

"Hamd Senin içindir-Sana aittir- *Elhamdulillah*. Sen aldın ve çoğunu bana bıraktın." Yani bir organımı aldın, üçünü bana bıraktın. 1 oğlumu aldın, 6'sını bana bıraktın.

وإن كنت قد ابتليت فلطالما عافيت

"Eğer beni imtihan ettiysen, beni bu kadar uzun süre sağ ve sağlıklı tuttun.

فلك الحمد على ما أخذت و على ما عافيت

“Aldığı ve korudukları için Allah’a şükürler olsun, Allah’a hamd olsun.”

Bu öykünün birkaç versiyonu vardır ve sizi şaşkınlığa uğratacak olan şey İbn Ebi Dünya’nın ilavesidir. İbn Ebi Dünya dedi “O bir ayağını ve bir oğlunu kaybettiği gece, gece namazını kılmamazlık etmedi.” Urveh bir mola ver, oğlun için yas tut. Ağrıların dinene kadar bekle ve sonra gece ibadetine kaldığın yerden devam et! Ancak bu adamlar Ahiret için doğdular. Urveh o gece de bile gece ibadetini kaçırmadı. Kıssa daha da şaşırtıcı hale geliyor. Verdiğim ilk Cuma hutbelerinden birinde bu kıssadan bahsettiğimi hatırlıyorum. 20-25 yıl kadar önce verdiğim ilk on hutbeden biri olmalı. O zaman ve halen bugünde aynısını söyleyeceğim benim açımdan kıssanın en çarpıcı ve şaşırtıcı kısmı İbn Kesir’in belirttiği El Evzai’nin söylediği sözlerdir;

وقال الأوزاعي : لما نثرت رجل عروة قال : اللهم إنك تعلم أني لم أمش بها سوء قط

El Evzai dedi, bacağı kesildiğinde Urveh dedi : “Yaa Allah Sen biliyorsun ben onu asla bir günah işlemek için kullanmadım.” Bugün kaç kişi ayaklarına bakıp bu sözleri söyleyebilir? Veya aynada gözlerine bakarak benzer sözleri söyleyebilir? Veya ellerine, diline bakarak Yaa Allah Sen bu organlarımı asla bir günah işlemek için kullanmadığımızı biliyorsun?! Diyebilir.

Bazı Hanefilerin görüşüdür her kim Yaa Allah Sen benim şunu yaptığımı bunu yaptığımı biliyorsun- (يعلم الله)- *ya’lemullah* - der ve bir yalan söylerse o takdirde bir Kâfir olur. Bunun nedeni aslında böyle söylemekle böyle bir yalanla, bir yalan söyleyerek aslında Allah’ın bilmediğini iddia ediyor olmasıdır. Bu bazı Hanefilerin görüşüdür ancak bir yalan üzerine yalan yerine Yaa Allah Sen bilirsin, Sen biliyorsun demenin ne kadar tehlikeli olduğunu gösterir. Onun için Vallahi diyerek bir yalan söylemek, *Ya’lemullah* diyerek bir yalan söylemekten daha hafiftir. Ancak Urveh

geçmişi konusunda kendinden emindi ve “Yaa Allah, Sen biliyorsun ben o ayağımı asla bir günah işlemek için kullanmadım” dedi.

Bu hikâyenin tabiri caizse pastasının üstündeki kremasını dinleyin. Size, Urveh’in Bilad Eş Şam’da ayağının kesildiğini söyledim, neyse Urveh, Medine’ye bir oğlu ve bir ayağı olmadan geri döndü. O oğlunu ve ayağını kaybetti. O Medine’ye geri döndüğünde halk vallahi onun ne ayağını ne de oğlunu kaybetmekten yakındığını asla duymadık dedi. Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından yetiştirilen bir adamdı o.

Bu kıssa birçok ders içeriyor ancak öncesinde bu derste bizim dikkat çekmek istediğimiz nokta bu kıssadan bahsetmemin nedeni birinin Namazı üzerinde *rağbeh*, *rahbeh* ve *huşuu*’nun etkilerini göstermekti. *Rağbeh*, r*ahbeh* ve *huşuu* kişiyi başka dünyaya- gerçek manevi bir dünyaya, gerçek imani bir dünyaya- götürdüğünden uzuvları uyuşturur, felç eder. Bazı insanlar, aslında birçoğu Namazı yüzeysel kılar, bazıları da Urveh gibi *rağbeh*, *rahbeh* ve *huşuu* içinde.

DUA’DA *RAĞBEH*

Bir kişi Dua ibadetinde *rağbeh* içinde olursa en yüksek ümit ve ısrarla güçlü bir kalple Dua edecektir. *Rağbeh*’ın tanımı da budur. Genellikle kişinin görünüşünde ve organlarında gözükür. Kişinin görünüşü üzerinde bir etkisi vardır. Örneğin ellerini güçlü bir şekilde uzatır. Böyle bir kişi Dua ederken duasında etkisi olacaktır. Böyle bir kişi okyanusun ortasında bir tahta parçasına tutuluyormuş gibi ölüm kalım meselesi varmış gibi Dua edebilir. İşte böyle yapılan Dualar kabul edilen dualardır. Bu, *rağbeh*’ın etkisidir.

Öte yandan, dua eden ama yüzeysel dua edenleri görürsünüz, ezberlediği duaları tekrar ederler ve hatta bazen ne dediklerini bile bilmezler. Yine bazı zamanlar zihin ve kalp orada değildir, duadan uzaktır, duaya konsantre olamaz bu tür dualar *rağbeh*’in olmadığı dualardır. Uzun bir dua, ısrarla güçlü bir kalbin varlığında, bol bol sürekli-ısrarlı yapılan bir dua ve kalbin derinliklerinden yapılan bir dua işte bu dua *rağbeh duası*dır.

BİR İBADETTE *RAĞBEH*

Rağbeh ibadetinizi daha üst seviyeye çıkarmak için ibadetinize kattığınız bir lezzettir. *Rağbeh*, ibadetinizin her eylemine ilişkin Allah'ın yanında olanı yürekten arzulayarak ibadetinizi yapmaktır. *Rağbeh* bir ibadettir ve bu yüzden sadece Allah için yapılmalıdır. Allah'a vermeniz gerek *rağbeh*i başka birine verirseniz Şirk olur ve yazarın belirttiğine ilaveten bu-

nun birçok delili vardır;

وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ

"***Ve sadece Rabbini şevkle arzula"(İnşirah: 8)***

اِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا رَاغِبُونَ

"***Gerçekten Rabbimizi şevkle arzularız."(Kalem: 32)***

RAHBEH

Rahbeh bir diğer ibadettir. Dediğim gibi, yazar *rahbeh* için de aynı delili kullandı ve bir sonraki ibadet *huşuu* için de aynı ayeti delil olarak kullanacak. Yani yazar üç ibadet içinde aynı ayeti delil olarak kullandı ve inşa'Allah biz delili de ele alacağız.

***RAHBEH*'İN TANIMI**

Rahbeh korkudur tıpkı *Havf* gibi. *Havf* ve *Rahbeh* her ikisi de korku demektir ancak *rahbeh* özel bir korkudur ve korkunun zirvesidir. Korkunun en yüksek standardıdır. Normal *Havf* korkusu gibi değildir. Nasıl *Recaa* ve *Rağbeh*'in benzer olduğunu ve ümit etmek/umut etmek/arzu etmek olduğunu ancak *Rağbeh*'in ümidin yüksek bir seviyesi olduğunu söyledik işte burada da *Rahbeh* korkunun yüksek bir seviyesidir.

***HAVF* VE *RAHBEH* ARASINDAKİ FARK**

Her ikisi de korku demektir, ancak arada bir fark vardır. Aralarında iki

ana fark vardır. Biz bu önemli iki farktan bahsedeceğiz. İlk farklılık Rahbeh'in uzunluğudur-süresinin uzunluğudur. Uzun süreli bir korkudur. El Askari *rahbeh*in dilbilimsel tanımından bahsettiğinde iki noktadan bahsetti ve bu iki noktaya dikkat edin yoksa konuyu anlayamazsınız. O dedi Arablar şöyle derdi;

جمل رهب

Cemel rahb. Deve rahbdir. Rahb, *rahbeh* kelimesinin kök kelimesinin türevi olarak kullanılan bir devenin tanımıdır. Deve uzun kemiklere sahip olduğunda o deveye böyle derlerdi- *cemelü rahb*. Bu tanımdan uzun sözünü aklınızda tutun ihtiyacımız olan şeydir.

Ardından gerçekten benzer sonuca varan ikinci bir noktadan bahsetti. Arablar ayrıca bir Hristiyan keşiş için (راهب)- *raahib*- derlerdi ki bugünde aynı kelimeyi kullanırlar. *Raahib*, *rahbeh* kök sözcüğünden türeyen bir kelimedir. Neden *raahib*? Neden böyle dediler? Arablar öyle dediler çünkü o kişi uzun süreli korkuya sahipti.

Böylece *rahbeh*in bu iki dilbilimsel tanımından uzun süreli korku olduğunu öğreniyoruz. Ve normal *havf* olmadığını görüyoruz. Normal *havf*tan daha yüksek bir seviyede korkudur. *Havf* ve *Rahbeh* arasında ilk farkı tek cümlede özetleyebiliriz. *Havf* muhtemelen kısa süreli bir korkudur ve *Rahbeh* ise uzun süreli bir korkudur. Daha yüksek statüde veya seviyede bir korkudur. İkinci fark *havf* genellikle mümkün veya olası bir korkudur. Yani korkulan durum olabilir de olmayabilir de. Bu belirsiz bir şeydir. Eğer hatırlarsan korkarsın, unutursan korkuyu unutursun. Yani olabilir de olmayabilir de. Belirsiz bir şeydir. İşte bu *Havf*tır. *Rahbeh* ise kesin bir şeydir, olası veya mümkün olan bir şey değildir. *Havf* gibi değildir, yakın ve kesindir.

Örneğin birisi ölüm cezasına çarptırıldı ve idamını bekliyor. Cezayı aldı ve cezanın infaz vaktini bekliyor. Bu yakın ve kesindir dolayısıyla bu *Rahbeh* olacaktır. Kişi cezası onandığı ve ölüm vaktini beklediği için sürekli bir korku içindedir. Yine henüz cezaya çarptırılmamış hapishane-

de biri var, ömür boyu hapis cezası alması veya ölüm cezası alması veya serbest bırakılması mümkün. Kişide korku var ancak belirsiz bir şey için. Yargıç belki ömür boyu hapis cezası verecek, belki idam belki de serbest bırakacak. O korku içinde idamdan veya hapis cezasından korkuyor. Bu *havf*tır çünkü olasıdır, yakın veya kesin bir durum söz konusu değildir.

Bu iki farklılıktan nasıl sonuç çıkarabiliriz? Kendi maksadımız için, *Rahbeh* İbadeti uzun süreli Allah korkusuna sahip olmaktır. Bu çıkaracağımız birinci ve temel sonuçtur. *Rahbeh* uzun süreli bir korkudur. Doğal korku değildir, uzun süreli korkudur. İkinci olarak sürekli olduğu gibi kesin bir korkudur. Olabilir değildir, olacaktır. Daha önce normal korkudan yani *havf*tan bahsettik tekrar üzerinde durmamıza gerek yoktur.

RAHBEH **NE ZAMAN ŞİRK OLUR?**

Eğer bir kişi bir ölüye bir kabre karşı uzun süreli ve sürekli bir korku duyarsa bu Büyük Şirktir. Eğer bir kişi sadece Allah'a karşı olabilecek şekilde bir canlı, cansız veya nesneden korkar ve bu uzun süreli bir korku olursa Büyük Şirktir. Yazar aşağıdaki ayeti kullanıyor;

اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

"**...Gerçekten onlar iyiliklerde yarışırlardı, umarak ve korkarak bize Dua ederlerdi. Ve onlar bize derin ve gönülden saygı duyarlardı."(Enbiya: 90)**

Bunun ilave bir delili daha vardır;

فَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ

"***...Öyleyse Ben'den korkun."(Nahl: 51)***

Öyleyse Ben'den korkun.

Havf ve *Rahbeh* arasında farklılığa ilişkin Şirk nasıldır konusunu ele alalım. Mezardaki veya kabirdeki birine veya cansız bir nesneye yönelik herhangi bir korku türü veya yaşayan bir kişiden Allah'tan korkar gibi korkmak söz konusu olduğunda orada *Havf* vardır ve bu Büyük Şirktir. *Rahbeh* Şirki nedir? Size az önce bahsettiğim bu korkuya ilaveten, kişinin korktuğu şeyler her neyse onları yapacaklarının kesin olduğu faktörüyle birleştirin, bu durumda *Rahbeh* Şirki elde edersiniz. Yani olası bir durum söz konusu değildir, ancak kişiye korktuğu şeyleri yapacakları kesin olmalıdır. Ya da normal korku üzerine kesinlik faktörünü eklerseniz o takdirde *Rahbeh* Şirki olur. Bu birincisi.

Eğer o korku uzun süreli bir korku ise o takdirde *Rahbeh* Şirki olur. Kişi korktuğu şeylerin başına geleceği konusunda kesin bir hisse sahipse bu *rahbeh*dir. Normal bir korkunun üzerine kesinlik maddesini eklerseniz ve normal korku uzun süreli korku haline gelirse bu *rahbeh*dir. Ve bu *Rahbeh* Şirki tanımı altına düşecektir ve normal *Havf* Şirki ve *Rahbeh* Şirki arasındaki farklılığı işte böyle bilirsiniz. Kalpte duyulan korku korkulan zararın kişiye ulaşacağı noktaya ulaşır veya uzun süreli hal alma durumu ile birleşirse bu *Rahbeh* korkusunda Büyük Şirktir.

HUŞUU

HUŞUU'NUN TANIMI

Tanımı tevazu ve teslimiyettir, Allah'ın takdir ettiği ve emredip, yasakladığı her şeye tevazu ile teslim olmaktır. Yeryüzü sakin, dingin, dengeli ve kendi halinde olduğu ve içinde hareket olmadığında Allah yeryüzünün bu durumunu (أَرْضٌ خَاشِيَةٌ)- *ardun haaşiyeh* – diye adlandırdı.

وَمِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنَّكَ تَرَى الْاَرْضَ خَاشِعَةً

"***Senin yeryüzünü huşuu içinde görmen O'nun ayetlerindendir..."(Fus silet: 39)***

Yeryüzü üzerinde su olmadığında üzerinde hiçbir şey büyümez ve çok

sakindir keza içinde hareket olmaz böylece *ardun haaşiyeh* halindedir. Yağmur yağdığında hareketlenir, kımıldanır ve bu durum *huşuu*'nun karşıtıdır. Yeryüzü hareketlenir, canlanır, kımıldanır demek hayat ve büyüme demektir ve yeryüzünde bir hareketlenme olur demektir. Bir insanın *huşuu* içinde olması kalbinin sakin, huzurlu, barış içinde olduğu demektir ve etkisi organları üzerindedir.

HUŞUU NE ZAMAN BİR İBADET OLUR?

Namazda *huşuu* içinde olduğumuzu söylediğimiz de ki durumdur kast ettiğimiz. Kişinin namazı içinde *huşuu* olan bir ibadet olmalıdır. Namazda *huşuu* faktörü söz konusu olmalıdır. Kişi kalbinde huzur, barış ve sükûnet ile Allah'ın huzurunda durur ve bu durum görünüşünde kendisini belli eder. Rükûya gittiğinde, secdesinde secde edeceği yere baktığında hareketlerinde bu görünür. Kişi namaz kılmaya giderken yürüyüşünde bile bu görünür, bu takdirde de *huşuu*ya ihtiyacınız vardır. Nitekim kişi sakin ve sükûnet içinde yani *huşuu* içinde yürüyerek Namaza gider.

HUŞUU NE ZAMAN ŞİRK OLUR?

Eğer bir kişi bir kabrin veya mezarın önünde kalbinde ve organlarında tevazu ve sakinlik/huzur olduğu halde durursa buna herhangi bir ilave bir şey eklemese bile bu *Huşuu*dur. Yani kişi sadece Allah'ın(subhanehu ve teala) huzurunda olması düşünülen şekilde bir *Huşuu* ile birisinin önünde durması ilave bir faktör olmasa bile Şirktir. Yani eğer ben sadece Allah'ın huzurunda olması düşünülen şekilde birinin önünde durursam bu durumun kendisi Şirktir, yani bu duruşa Dua etmeyi eklemek zorunda değilsiniz. Yani eğer ben bir mezar veya kabrin veya herhangi birinin önünde Allah'ın(subhanehu ve teala) huzurunda olması düşünülen şekilde *huşuu* içinde durursam bu Büyük Şirk olur.

Bu konu ile ilgili en iyi örneği Medine de olduğum zamanlardan verebilirim. Küçükken ve hatta üniversiteye giderken de gördüm, ancak babamın yaptığı şeyler yüzünden aklımda kaldı. Allah babama bol amelli uzun ömür versin. Medine de mezarlıkların içinde, yanında ve hatta

bazen mezarlıklardan çok uzak mesafe de insanların yüzlerini mezarlara çevirerek işledikleri birçok Haram görürsünüz. Kıble'nin yönü farklı olmasına rağmen yüzlerini mezarlıklara doğru çevirirler. Mezarlığa yüzlerini çevirdiklerinde elleri tıpkı Namazda olduğu gibi dururlar. Onlar mezarlığa dönerler, *Huşuu* içinde dururlar ellerinin durumu sanki Namaz da gibidir. Yüzleri mezara dönük ve *huşuu* içindeler ki bu duruşlarını Namaz da görmek isterdiniz. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) mezarının önünde Namaz da Allah'ın(subhanehu ve teala) huzurunda görmek isteyeceğiniz türde *huşuu* ile dururlar.

Babamın bu olayı her şahit olduğunda onları kollarından tutup yaptıkları şeyin doğru olmadığını onlara anlattığını hatırlarım. Onların bir kabir veya bazen bir veli önünde hareketlerinde, tevazularında ve hatta nefes alış verişlerinde *Huşuu*'nun zirvesinde olduğu halde görürdünüz. Bizim bahsettiğimiz Şirk olan *Huşuu* işte bu *huşuu*dur. Ayrıca bazı sapkın tarikatların yaşayan evliyaları veya liderleri önünde hareketlerini ve nefes alışlarını *huşuu* içinde bastırdıkları halde görürsünüz. Hatta onları veli olduklarını düşündükleri bir kişinin huzurundan ayrılırken o kişiye sırtlarını dönmeden arka arkaya yürüyerek çıktıklarını bazen aynı hareketi kabirlere karşı da sergilediklerini görürsünüz. *Huşuu*'nun bu türü Büyük Şirktir. *Huşuu*'nun bu türü sadece Allah'a yöneliktir sadece Allah'a aittir.

Benzer şekilde namaza yürüyormuş gibi *huşuu* içinde bir kabre doğru yürürler. Bazı kimseler evliya olduklarını düşündüğü kişinin kabrine doğru yürüdükleri zaman, kalplerini *huşuu* içinde hissederler. Bu Şirktir. Buna ilave bir faktör eklenmese bile bu *Huşuu* türü Şirktir. Yani bu durumun Şirk olması için kişi ayrıca kabre Dua etmek zorunda değildir. (Bu durumda iki Şirk işlemiş olur, biri Allah'a karşı olması gereken *huşuu* içinde bir kabrin önünde durması ikincisi sadece Allah'a yapması gerektiği Duayı kabirdeki şahsa yapma Şirki- çevirmen). Dolayısıyla *Huşuu* bağımsız bir İbadettir ve sadece Allah'a(subhanehu ve teala) aittir ve delili aynı ayettir;

اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

“**...Gerçekten onlar iyiliklerde yarışırlardı, umarak ve korkarak bize Dua ederlerdi. Ve onlar bize derin ve gönülden saygı duyarlardı.”(Enbiya: 90)**

***HUŞUU* VE *HUDUU* ARASINDAKİ FARK**

Arabça çok benzer bir kelime daha vardır – (خضوع) – *Huduu*- bir başka ibadettir. *Huduu* daha çok organlarla-uzuvlarla ilgili bir ibadettir. *Huşuu* ise daha çok kalp, ses, görme ve diğer şeylerle ilgili bir ibadettir.

Allah görme ile ilgili dedi;

خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ

“***Gözleri huşuu içinde yere dikilir...”(Kalem: 43)***

Gözler hakkında *huşuu*yu kullandı.

Ses içinde Allah(subhanehu ve teala) *huşuu*yu kullandı;

وَخَشَعَتِ الْاَصْوَاتُ لِلرَّحْمٰنِ

“***...ve sesler Rahman için huşuu içinde olur...”(TaHa: 108)***

HUŞUU’NUN ÖNEMİ VE NASIL EDİNİLECEĞİ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ اَلَّذينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

“***Kesinlikle müminler kurtuluşa erdiler onlar namazlarında huşuu halindedirler.”(Mü’minun: 1-2)***

Huşuu bir ibadettir ve namazın bir parçasıdır. *Huşuu* tüm ibadetler içinde

çok önemli bir ibadettir çünkü Namaz çok önemlidir ve *huşuu*ya namazda daha çok vurgu yapılır. Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) dayanmayan ancak Ebu Said El Hudri'den(radiyallahu anhu) gelen sahih bir rivayet vardır. Bu söz Ebu Said El Hudri'ye ait olsa da, bunun benzeri açıklamalar sanki Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) söylemiş gibi hüküm alır. Neden? Çünkü böyle gayb bilgisiyle ilgili meseleler de Sahabelerin eğer Peygamberden(sallallahu aleyhi ve sellem) onlar hakkında bir şeyler duymasaydı asla konuşmayacakları gerçeğini biliyoruz. Ebu Said dedi "Allah bir altın ve bir gümüş tuğla ile Cenneti yarattığında Cennetle konuştu ve Cennet dedi;

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ اَلَّذينَ هُمْ في صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

"Kesinlikle müminler kurtuluşa erdiler onlar namazlarında huşuu halindedirler."(Mü'minun: 1-2)

Ayetlerde Allah(subhanehu ve teala) başarıyı, kurtuluşu, felaha ermeyi namazdaki *huşuu*ya dayandırdı.

Namazda veya ibadette *huşuu*yu nasıl edinebileceğimiz tek başına ders yapmaya layık hatta birkaç ders yapmaya layık bir şeydir. Biz burada manevi derinlere dalmadan daha çok Tevhid ibadeti açısından odaklanmaya devam edeceğiz. Ancak bazen manevi açıdan da bahsedeceğiz çünkü Tevhidimiz için temel bir meseledir. Çünkü bu husus çoğu zaman ihmal edilmektedir. Namaz ve İbadette *huşuu* elde etmenin en büyük faktörlerinden biri İbadetten önceki meselelerle ilgilidir. Namazın veya herhangi bir ibadetin dışında olsun, öncesinde olsun Allah'tan korkarak, Allah korkusuna sahip olarak *Huşuu* elde edebilirsiniz. Kişi Allah'a karşı *havf* ve *rahbeh*e sahipse ve bu ibadetler iç içedirler, kişi emirleri yerine getirir ve yasaklardan kaçınır, Allah o kişiye namazda *huşuu*yu nasip eder.

Deneyin ve görün. Eğer herhangi bir ibadete küçük Sünnetler ile girerseniz İbadetinizde farklı olduğunuzu hissedeceksiniz. İbadetinizde daha çok *huşuu* duyacaksınızdır. Bu camiye namaz kılmaya giderken, cami-

ye sağ ayakla girmek ve dua ile girmek, mescide girdikten sonra Sünnet namazı kılmak, kılacağınız farz namazının Sünnetini kılmak veya abdest aldıktan sonra Sünnet namazı kılmak gibi bir Sünneti yerine getirmek gibi basit bir Sünnet olabilir. Bunları yapacak bir kişi, iftitah tekbiri veya Kamet getirilmesi ile mescide giren ve İmamın arkasında Allahu Ekber diye tekbir getirerek namaza başlayan bir kişiden kesinlikle farklı bir *Huşuu* hissedecektir. Sünnet ibadetlerini yapmadan doğrudan namaza giren ikinci kişi Sünneti ihmal ediyor veya ondan daha kötüsü günahlar işleyen kimsedir. Örneğin öyleki bu üçüncü kişi camiye girmeden gözleri kız kardeşlerin üzerindedir ve namazda *huşuu* içinde olmak beklentisi içindedir! İtaate yönelik hayat şekliniz size İbadetlerinizde *huşuu*yu getirecek olan şeydir ve örneğin daha çok namazda size *huşuu* getirecektir. Örneğin Kur'an da normal ayetleri okurken *huşuu* içinde olan birini görürsünüz. Okunan ayetler herhangi bir şekilde korku-tehdit içermeyen ayetler olabilir ancak o kişinin kalbi hüzün içindedir ve ağlamaya başlar yanında buluna bir kişi bu ayetler üzerine o adamda *huşuu*ya neyin sebep olduğuna ilişkin şaşkınlık içinde kalır.

Huşuu elde etmek veya *Huşuu*nuzu güçlendirmek istiyorsanız tüm hayat tarzınızı değiştirin. Sadece Namaz kıldığınız zamanlarda da değil ibadet öncesinde tüm hayat tarzınızı ve meselelere yaklaşımınızı değiştirin. Nitekim birçok kişi bunu ihmal eder. *Huşuu* ayrıca kendi kendinizi eğiterek te elde edilir. Gece namazı kılarak elde edilir. Acaba ne kadar insan ibadetlerinde *huşuu* önceliğine sahip olmak veya *huşuu* vermesi için Allah'a dua ediyor? Ayrıca Allah'ın isim ve sıfatlarını öğrenmek te *huşuu* elde etmenin yollarındandır. Allah'ın Kur'anda Zatı hakkında söylemleri, Peygamberimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) bize öğrettiği Allah'ın isim ve sıfatlarını öğrenmek. Tüm bunları kalbinize ve zihninize yerleştirin. İşte bu meseleler size ibadetlerinizde *huşuu* getirecektir. Bunlar *huşuu* elde etmenin örneklerinden sadece bir kaçıdır.

SELEFTEN *HUŞUU* ÖRNEKLERİ

Meymun İbn Hayyan dedi, “Müslim İbn Yaser’i namazda asla başka tarafa baktığını görmedim.” Şeytanın namazın ecrinden eksiltmek için gözleri başka tarafa çevirme taktiğinden bahsediyor. Meymun İbn Hayyan sözlerine devam etti “Onu namaz kılarken kısa veya uzun başka tarafa baktığını asla görmedim. Bir gün Mescidin bir kısmı sallandı ve çöktü ve kasabadaki herkes toplandı Müslim İbn Yasir o zaman mesciddeydi ve o namazında göz ucuyla bile kafasını çevirmedi ne de namazını terk etti.”

Bu üç ibadetin (*rağbeh, rahbeh* ve *huşuu*) en güzel örnekleri bahsettiğimiz Urve İbn Zübeyr’in kıssasında yer alır. Nitekim bıçağa karşı ve sonrasında ısıtılan testere ile bacağının ve bacak kemiklerinin kesilmesine karşı onu uyuşturdu. Halaf İbn Eyub’e namaz kılarken önünde uçan sinekleri neden kovalamadığı soruldu? Namaz kılarken bazen bir sinek onun önüne geliyordu ve bilirsiniz bu durum ne kadar sinir bozucudur ancak onu uzaklaştırmak için asla ellerini kaldırmazdı. Buna verdiği yanıtı şöyledir bana adi suçluların cezalandırılmak amaçlı yedikleri kırbaçlara-sopalara ürkmeden dayanmak üzere aralarında rekabet ettiklerini söylediler. Eğer adi suçlular bunu yapabiliyorsa ve aldıkları cezalar üzerine sabrediyorlarsa Allah’ın(subhanehu ve teala) huzurunda dururken, irkilmemi veya ellerimi hareket ettirmemi mi benden istiyorsunuz? İbn Ez Zübeyre *huşuu* içinde Namaz kılarken bir ağaç gövdesi gibi sağlam olarak tanımlarlardı.

Taberani’de yer alan bir hadis bu ümmetin içinde bulunduğu bir hakikate işaret etmektedir.

أَوّلُ شَيْءٍ يُرْفَعُ مِنْ هَذَهِ الْأُمَّةِ الْخُشُوعُ , حَتَّى لَا تَرَى فِيهَاخَاشِعً

“*Bu Ümmetten kaldırılacak ilk şey huşuudur, hatta bir mescide girip huşuu içinde kimsenin olmadığını göreceğiniz bir zaman olacaktır.”*

İşte bugün Ümmetin durumu böyledir. Yanlış olan ve onun uyardığı şey bugün yaşanmaktadır. Kişi kalbinde *huşuu*yu tesis ederse organlarında

görünmeye başlayacaktır. Kişi kalbinde *huşuu*yu mükemmel bir şekilde tesis ederse bu organlarına yerleşecektir. Kalpte *huşuu* olmadan organlarda *huşuu* varmış gibi görünmeye bazı alimler *huşuu nifakı* dediler.

YAZARIN *RAĞBEH, RAHBEH* VE *HUŞUU* İLE İLGİLİ DELİLİ

Yazar üç ibadeti bir arada zikrederek bahsetti çünkü üç ibadette bir ayette yer alır. Delil olarak bu ibadetlerden her biri için diğer bir çok ayet vardır ancak yazarın delil seçimi hikmetli bir davranıştır çünkü dediğimiz gibi bu özet bir risaledir. Yazarın delil olarak getirdiği ayet şudur;

اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

"***...Gerçekten onlar iyiliklerde yarışırlardı, umarak ve korkarak bize Dua ederlerdi. Ve onlar bize derin ve gönülden saygı duyarlardı."(Enbiya: 90)***

Onlar iyi ameller için yarışırlardı, onlar Bize *rağbeh, rahbeh* ve *huşuu* içinde Dua ederlerdi. Ayetin anlamı çok açıktır. Ayet belirli nitelikleri için Elçileri övüyor. Biz, Allah bir eylemden razı olduğunda, sevdiğinde, bir ameli emrettiğinde, övdüğünde bunun bir ibadet olduğunu söyledik. Eğer O bir amel veya bir eylem için insanları överse bu bir İbadet eylemi haline gelir ve O, Elçileri(Peygamberleri) övdü,

رَغَبًا وَرَهَبًاوَ كَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

Rağbeh, rahbeh içinde (Dua ederlerdi). Ve onlar Bize derin ve gönülden saygı duyarlardı.

اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ

Onlar yarışırlardı...

Allah, Peygamberlerin-Elçilerin ne için yarıştıklarını söyledi;

اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ

İyilikler için iyilik yapmada hayır işlemede.

Hayraat- (خيرات) tüm iyiliklerdir- kalp, söz ve amel/fiil.

وَيَدْعُونَنَا

Ve onlar Bize Dua ederlerdi. Dua burada ibadet demektir. Dua'nın iki anlamı olduğunu söylemiştik. İlk anlamı Allah'a doğrudan Dua etmek ki buna *Dua Et Taleb* denir, dedik. Dua'nın ikinci anlamı İbadet Duası veya *Dua El İbadet* dedik, diğer her türlü ibadettir dedik. İbadete neden Dua denildiğini açıkladık çünkü doğrudan Allah'tan istemeseniz de İbadetleriniz yoluyla istekte bulunduğunuzu söyledik. İbadetlerinizle Allah'tan rızasını, affını, bağışlamasını, sizi Cennete gönderip, Cehennemden korumasını istiyorsunuz dedik. Bu yüzden İbadet denir dedik. Bu ayette ki Dua, her iki Dua türünüde içerir. Yani hem Taleb Duasıdır hem de İbadet Duasıdır. Kur'an da ne zaman Dua kelimesinin geçtiğini görürseniz iki Dua'dan birini işaret eden özel, belirli bir karine yoksa iki Dua'nın anlamını da içerir demektir. Ayette Peygamberlerin Dua etmesi, bu üç ibadeti yerine getirerek İbadet etmeleri demektir. Allah, üç ibadeti yaptıkları için Elçileri övdü;

رَغَبًا وَرَهَبًاوَ كَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

Anlattığımız üç ibadettir (rağbeh, rahbeh ve huşuuu).

كَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

Ve onlar Bize derin ve gönülden saygı duyarlardı.

Burada geçtiğimiz haftalarda bahsettiğimiz bir gramer kuralı var. Normalde (كان) – Kaane kullanımında aşağıdaki gibi olmalıydı,

كَانَ خَاشِعِينَ لَنَا — *Kaane haaşi'yne lena*

Ancak ayette şöyle geldi;

كَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ - *Kaanu lena haaşi'yne*

Arabça neden böyle yapılır? (تقديم ما حقه التأحير يفيد الحصر والقص) – *Takdiymu maa hakkahu el tea'hhiyru yufiydu el hasr vel kasr* – Sınırlama ve kısıtlamayı vurgulamak için hakkı olanı erteleme. Yani sadece Bize huşuu duyarlardı, demektir. Veya huşuuyu sadece Bize has kılarlardı, demektir.

İBADETTE *RAĞBEH* VE *RAHBEH*

Bu ayet ibadetlerinizde *rağbeh* ve *rahbeh*e ihtiyacınız olduğuna işaret eder ve belirttiğimiz gibi *rağbeh* ve *rahbeh* ümit ve korkunun daha yüksek seviyeleridir. İki ders önce bahsettiğimiz gibi Allah'a olan manevi yolculuğunuzda kullanacağınız iki kanattır. Bazı alimler itaat sırasında *rağbeh* kanadının birini teşvik etmek, cesaretlendirmek için diğerinden hafifçe yüksekte olması gerektiğini belirttiler. Ve yine günah zamanlarında günahtan caydırmak için *rahbeh* kanadının diğerinden hafifçe yüksek olması gerektiğini belirttiler. Tıpkı iki kanadı ile manevra yapan bir kuş gibi ancak kişi kanatlar arasında genel dengeyi sağlamalıdır. Bu bir görüştür.

Bazı alimler kişi hasta olduğunda çünkü zayıf bir anındadır ve Allah ile karşılaşma durumu söz konusu olabilir – böyle bir durumda *rağbeh* kanadının daha yüksekte olması gerektiğini böylece Allah ile *rağbeh* kanadı ağır bastığı şekilde karşılaşabileceğini söylediler. Ve yine kişinin sağlıklı olduğu zamanlarda da *rahbeh* kanadının hafifçe yüksekte olması gerekir dediler. Yine bazı alimler *rağbeh* ve *rahbeh* kanadı eşit seviyede olmalıdır böylece kişinin duyduğu ümit kişiyi Allah'ın planına karşı rahat hissettirmez ve kişinin duyduğu korkuda kişiyi Allah'ın merhametine karşı ümidini kestirmez dediler. Her iki histe, yani Allah'ın planından emin olmak, güvende olmak hissi ve Allah'ın merhametinden ümit kesmek hissi

her ikisi de bir diğerinden daha kötüdür. Bu yüzden kişi iki kanadını aynı seviyede veya çok yakın bir seviyede tutmalıdır.

HAŞYEH

Bir sonraki ibadet (الخشية) -*haşyeh* – Yazar *haşyeh*den bahsetti ve sonra delilinden bahsetti;

وَدَلِيلُ الْخَشْيَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى : فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي

Haşyeh'nin delili Allah'ın sözüdür: ***"...onlardan korkmayın Ben'den korkun..."(Bakara: 150)***

***HAŞYEH*'İN TANIMI**

Haşyeh ilme dayanan, ilim üzerine tesis edilen ve korktuğu kişinin azametine, büyüklüğüne ilişkin ilme dayanan bir korkudur. *Haşyeh* birinden korkmaktır. Bir kişinin verebileceği cezaya bakılmaksızın o kişiden korkarsan bu haşyehdir. Böylece *Haşyeh, Havf* ve *Rahbeh* üçüde korku demektir ancak burada bir farklılık vardır. *Havf* ve *Rahbeh* arasındaki farktan bahsetmiştik, *Rahbeh* de korkudur ancak yakın ve kesin bir ceza korkusu ve uzun süreli bir korkudur, demiştik.

***HAVF* VE *HAŞYEH* ARASINDAKİ FARK**

Arabça *havf* genellikle bir cezalandırılma korkusu ile ilgilidir, cezalandırma ile bağlantılıdır demektir. *Haşyeh* ise daha çok kişinin kendisini cezalandıracak olan kişiyle bağlantılıdır. Örneğin eğer Abdullah seni öldürmek istiyor ve sen öldürülmekten korkuyorsan bu *havf*tır. Öldürülmekten korkuyorsan bu *havf*tır. Ancak ceza veya tehditten değil güçlü olduğu için Abdullah'ın kendisinden korkuyorsan bu *haşyeh*dir. Ve elbette Allah(subhanehu ve teala) en yüce örneklere sahiptir;

وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى

"***...En yüce örnekler Allah'a aittir..."(Nahl: 60)***

Bu farkı nasıl biliyoruz? Bu fark için delil nedir?

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَّا اَمَرَ اللّٰهُ بِه اَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُّوءَ الْحِسَابِ

"***Ve onlar Allah'ın onunla birleştirilmesini emrettiği şeyi gözetirler ve devam ettirirler(yani akrabalık ve İslam kardeşliği bağını) ve Rablerinden saygıyla korkarlar ve kötü bir hesaptan korkarlar." (Ra'd: 21)***

Ayete bakın Allah ne diyor;

يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُّوءَ الْحِسَابِ

Allah, *havf* veya *haşyeh* ikisinden birini kullanarak Kendisinden korkmayı ve Kıyamet Günü-Hesap Gününden korkmayı birleştirebilirdi. İki kelimeden birini kullanarak böyle yapabilirdi. Allah, onlar Hesap Günü ve Bana *haşyeh* duyarlardı veya onlar Hesap Günü ve Bana *havf* duyarlardı diyebilirdi. Her iki kelime de iş görecektir ancak Allah Kendisine olan korku için;

يَخْشَوْنَ - *yahşevne* yani *Haşyeh* kullandı.

Kıyamet Günü veya Hesap Gününe ilişkin de;

يَخَافُونَ - *yehaafuune* – yani Havf kullandı.

Böylece *Haşyeh* ve *Havf* arasındaki ilk farkı öğrendik. İkinci farklılık daha önce *Haşyeh*'i tanımlarken söylediğimiz şeydir. *Havf* ve *Haşyeh* her ikisi de korkudur dedik ne varki *Haşyeh* özeldir çünkü tanımlarken belirttiğimiz gibi korkulan birinin büyüklüğü, azametine yönelik ilme dayanan bir korkudur. Böylece *Haşyeh* korkudur ama *havf* gibi diğer herhangi şey korkusu değildir. İlimle korkmaktır bu yüzden bu özelliği onun statüsünü en yükseğe çıkarır. İlim sahibinin korkusudur. *Haşyeh* ve *Havf* arasındaki ikinci farkın delili nedir?

اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ

“***...Kulları içinde Allah’tan <u>ancak</u> alimler korkarlar. Gerçekten Allah azizdir- mutlak galiptir bağışlaması çok olandır...”(Fatır: 28)***

Allah ayette (يَخْشَى)- *yahşaa* – kullanıyor. Kulları içinde Allah’a karşı *haşyeh* sahibi olanlar sadece ilim sahibi kullarıdır. Nitekim Allah(subhanehu ve teala) ilim sahiplerinin veya ilme dayanan korkudan bahsederken şöyle demedi;

اِنَّمَا يَخافُ اللّٰهَ - *inne maa yehaafullahe*

Allah’tan ancak korkarlar yani havf kullanmadı. Haşyeh kelimesini kullandı ve dedi;

اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ - *inne maa yahşaallahe*

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendisini Allah’tan korkar olarak tanımladığı zaman elbette Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) ilim sahibiydi o yüzden haşyeh sözünü kullandı;

وَأَشَدُّكُمْ لَهُ خَشْيَةً

“*Benim O’na olan korkum sizden şiddetlidir.”*

Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Allah’tan en çok korkan olduğunu söylerken *haşyeh* kelimesini kullandı. Çünkü en çok ilme sahip olan odur bu yüzden kendisi hakkında konuşurken *havf* yerine *haşyeh* kullanması daha uygun olacaktır.

Tek bir cümlede özetlemek gerekirse *Havf* ve *Haşyeh* arasındaki birinci fark *Haşyeh* kişinin cezadan değil cezalandıracak kimseden korkmasıdır. İkincisi *haşyeh* ilmin üzerine, ilme dayanan korkudur. Bazı alimler *Haşyeh*’in Allah’a(subhanehu ve teala) yönelik korku olduğunu *Havf*’ın ise insanlara yönelik korku olduğunu söylediler. Bu da bir görüştür. Es Sem’aani her ikisi de aynıdır dedi. Ancak gerçekte ikisi aynı değildir. Aralarında fark vardır ve alimlerin çoğunluğu bu farklardan bahsetmiştir

ve bu konuda doğru olan görüş budur.

HAŞYEH NE ZAMAN ŞİRK OLUR

Allah ne dedi bakın;

اَلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا اللّٰهَ

"***Onlar Allah'ın risaletini tebliğ ederler ve onu yayarlar, Allah'tan başka kimseden korkmazlar..."(Ahzab: 39)***

Onlar sadece Allah'a(subhanehu ve teala) *Haşyeh* duyarlar başka kimseye *Haşyeh* duymazlar.

Eğer kalbiniz bir ölüye veya ne olduğu fark etmez cansız bir nesneye yönelik Haşyeh içindeyse bu Büyük Şirktir. Eğer yaşayan birine karşı *Haşyeh* duyarsanız bu da Büyük Şirktir. Çünkü Haşyeh türü korku sadece Allah'a yönelik olmalıdır.

YAZARIN *HAŞYEH* HAKKINDA DELİLİ

Yazar aşağıdaki ayeti delil getirdi;

فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي

"***...onlardan korkmayın Ben'den korkun..."(Bakara: 150)***

Onlara Haşyeh duymayın Bana *Haşyeh* duyun.

(فَلَا) – *fe laa* – caydırmak içindir, yapmayın demektir. Kafirlere *Haşyeh* duymayın. Ayette kafirlere atıfta bulunuluyor.

وَاخْشَوْنِي

Allah(subhanehu ve teala) tüm *Haşye*nin Kendisine yapılmasını emrediyor. Emir kipi bunu bir ibadet yapar. Kalbin bir ibadetidir ve organlar-

da etkileri vardır. Allah'a tevazu ile teslim olmaya yani *huşuu*ya ilaveten kişi *Haşyeh*e de sahip olmalıdır. Kişi kalbinde Allah'a yönelik bir korku ve ilme dayanan bir korku duymalıdır.

HAŞYEH'İN ÖNEMİ VE SELEFİN *HAŞYEH* KONUSUNDAKİ STATÜSÜ

Allah, *Haşyeh* yokluğu için İsrailoğulları'nı azarladı.

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسْوَةً وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَّاءُ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

"***Bundan sonra kalbiniz katılaştı; taş gibi hatta daha katı. Çünkü taşlardan öyleleri vardır ki onlardan ırmaklar fışkırır ve öyleleri vardır ki yarılırda, ondan su çıkar ve onlardan öyleleri vardır ki Allah korkusuyla yuvarlanırlar. Allah yaptıklarınızdan gafil değildir."(Bakara: 74)***

Yüce Allah bazı kalpleri taşlardan daha sert olarak tanımladığı gibi dağların Allah'a yönelik nasıl *Haşyeh*e sahip olduğu ve *Haşyeh*in onları parçaladığı konusunda bizleri bilgilendirdi;

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَاَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

"***Şayet Biz bu Kur'anı bir dağın üzerine indirmiş olsaydık, andolsun onun Allah korkusundan saygıyla boyun büküp parçalandığını görecektin. İşte Biz, belki düşünürler diye insanlara böyle örnekler veririz."(Haşr: 21)***

Dağların ve taşların Allah'a(subhanehu ve teala) karşı *Haşyeh* ve *Hu-*

şuu duymaları çarpıcıdır ki onlar bu yüzden parçalanıyor ve yuvarlanıyor buna karşı bazı müminlerin kalpleri onlardan daha katıdır.

Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Namazında ve gece Namazında *Haşyeh* içinde ağlardı. Ebu Bekir Namazında ağlamasıyla bilinirdi. Usman İbn Avfan mezarlığa gittiğinde, mezarlığı gördüğünde sakalları ıslanana kadar ağlamasıyla bilinirdi. El Hasan El Basri bir müminin Allah'ın planına-tuzağına karşı İman ve *Haşyeh* birleşimi ile bir münafığın ise kötülük ile Allah'ın planına-tuzağına karşı güven içinde olma birleşimi arasında olduğunu söylerdi.

اَفَاَمِنُوا مَكْرَ اللّٰهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ

"***Onlar Allah'ın planından(tuzağından) güven içindeler mi? Allah'ın planından ancak hüsrana uğrayan bir topluluktan başkası kendilerini güvende saymazlardı."(A'raf: 99)***

El Kasım İbn Muhammed dedi, "Biz Abdullah İbn Mübarek(meşhur abid, zahit, alim ve mücahid) ile seyahat ederdik ve ben kendi kendime daima İbn El Mübarek nasıl bu statüye kavuştu diye sorardım. Yüksek ve onurlu bir statü öyleki insanlar onu kabul ediyor, seviyor ve ondan öğreniyorlardı. O dosdoğru bir adamdı- insanlar onu sözlerini vs kabul ederken bizi neden aynı düzeyde kabul etmediklerini kendi kendime sorardım. Bu adamı bize karşı böylesi özel yapan şey neydi? O namaz kılardı bizde kılardık. Abdullah İbn Mübarek oruç tutardı biz de öyle. O Cihad yaptı biz de cihad yaptık. Yolculukta dinlenirken birisi ayağa kalkıp düzeltmeden önce ışığımız söndü. O sırada Abdullah İbn Mübarek'e baktım karanlıklar içinde ağlıyordu. Yani birkaç dakikalık bir karanlık ona kabir azabını ve ahireti hatırlatmıştı. Bu yüzden o kısa süre içinde ağlamaya başladı." El Kasım İbn Muhammed sözlerine devamla "onun kalbinde duyduğu *Haşyeh* onu bize karşı üstün yapan şeydir dedim" dedi.

Doğru *Haşyeh* rehberlik için aracınızdır. *Haşyeh* bir hidayet, bir rehberlik yoludur.

اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰى اُولٰٓئِكَ اَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

"***Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe inanan ve namazı ikame eden ve zekatı veren ve Allah'tan başka kimseden korkmayanlar imar ederler. İşte, hidayete erenlerden oldukları umulanlar onlardır."(Tevbe: 18)***

Ayetin sonunda onların Allah'a *Haşyeh* duydukları başka kimseye *Haşyeh* duymadıkları söyleniyor. Ve Allah böylelerinin hidayet üzerine olan doğru insanlar olduğunu söyledi.

Doğru-gerçek *haşyeh* başarı ve kurtuluş getirir.

وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللّٰهَ وَيَتَّقْهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُونَ

"***Kim Allah'a ve rasulüne itaat eder ve Allah'tan korkarsa ve O'ndan sakınırsa işte onlar kurtuluşa erenlerdir."(Nur: 52)***

İbn Kudame, Bişr'in Allah tarafından hidayete erdirilmeden önce içki içtiğini ve günahlar işlediğini söyledi. Bir gün doğru-dindar bir adam Bişr'in evinin önünden geçiyordu adam evin içinde işlenen günahlara kulak misafiri oldu ve orada durdu. Kapısını çaldı ve Bişr'in hizmetlisi cevapladı. Bişr ise içki içiyor ve diğer günahlarla meşgul oluyordu. Kapıdaki adam bu evde yaşayan adam özgür müdür köle midir diye sordu. Hizmetli hayır o özgür bir adamdır dedi. Adam evet doğru söyledin o özgür bir adamdır. Eğer o bir köle olmuş olsaydı sahibine karşı Haşyeh duyardı ve yaptığı yasakları terk ederdi, dedi." Açıklamanın derinliğine bakın eğer o bir köle olsaydı sahibine karşı yapmakta olduğu günahlarını durduracak *Haşyeh*e sahip olur, dedi. Çok derin bir sözdür.

Bişr buna kulak misafiri oldu ve hizmetlisine o yabancının dediğini tek-

rarlamasını söyledi. Hizmetli tekrarladı, Bişr hizmetlisine o adam hangi yöne gitti diye sordu. Ayağına ayakkabı, başına herhangi bir şey almadan adamın peşine düştü. Adama yetiştiğinde evime uğrayan kişi sen misin diye sordu. Adam evet dedi. Bişr, adamdan hizmetlisine söylediği sözü kendisine tekrar etmesini istedi. Ve işte o an Bişr ağlayarak yere kapandı ve ben bir köleyim, ben bir köleyim, ben bir köleyim ve ben bir köle olmak istiyorum dedi. *Haşyeh* onun kalbine gelmişti. Daha sonra Bişr meşhur ve bilinir biri haline geldi, ona neden her zaman yalın ayak yürüdüğünü sordular. Çünkü ben bağımı sabitledim ve Allah'a olan *Haşye*m ile o adamın peşinden yalın ayak koştum. Ben, Allah ile yalın ayak buluşmak istiyorum ve bunu daima hatırlamak istiyorum, dedi.

*Haşyeh*in ödülü Allah'ın bağışlamasına ermektir ve bunun da üstünde büyük ecri vardır.

اِنَّ الَّذينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ كَبيرٌ

"***Gerçekten, görmedikleri halde Rablerinden korkanlara gelince, şüphesiz onlar için bağışlanma ve büyük bir ecir vardır."(Mülk: 12)***

*Haşyeh*e sahip olanlar için bağışlanma ve büyük bir ecir vardır. Bu büyük ecir veya ödül Cennettir.

Haşyeh size Cenneti getirir ve sizi Cehennemden kurtarır.

اِنَّ الَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُولٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ جَزَآؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْري مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدينَ فيهَآ اَبَدًا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ

"***Gerçekten iman edenler ve salih ameller işleyenler onlar yaratılmışların en hayırlılarıdır. Rableri yanında onların karşılıkları içinde ebe-***

di kalacakları altlarından ırmaklar akan cennetlerdir. Allah onlardan razı oldu ve onlarda O'ndan. İşte bu, Rabbinden korkan(haşyeh duyan) içindir."(Beyyine: 7-8)

Bir başka ayet;

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنيبٍ اُدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ لَهُمْ مَا يَشَّاؤُنَ فيهَا وَلَدَيْنَا مَزيدٌ

"***Görmediği halde Allah'tan korkan (haşyeh duyan) ve Allah'a yönelik samimi bir kalp ile gelen kişi içindir. Ona esenlikle ona(cennet) gir denilir. İşte bu ebedilik günüdür. Onlar için orada istedikleri her şey vardır ve katımızda daha fazlası da." (Kaf: 33-34-35)***

Size esenlik selam içinde Cennete girin denilecek, neden? *Haşyeh*iniz yüzünden.

عَينَانِ لَا تَمَسُّهُمَا النَّارُ : عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي السَّبِيْلِ اللهِ

İbn Abbas(radiyallahu anhuma) dedi; Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dediğini duydum; *"İki göze ateş dokunmaz: Allah korkusundan(haşyeh) ağlayan göz ve Allah yolunda nöbet tutan göz."*

Haşyehin bir kalp ibadeti olduğunu, ancak etkilerinin organlarda göründüğünü aklınızda tutun. Yani organlarınız üzerinde, uzuvlarınız üzerinde bir etkisi vardır. *İbn Teymiyye'nin Menaakibi* çalışmasında Ali İbn Umar El Bazzaar şöyle dedi, "İbn Teymiyye Allahu Ekber dediğinde bu görenlerin başını aklından alırdı bunun nedeni İbn Teymiyye'nin Allahu Ekber derken *Haşyeh* ve *Huşuu* içinde olmasıydı.

DERS 35

El Usuul El Selaase dersimize devam ediyoruz. Bildiğiniz gibi Allah'a hamd olsun otuz beşinci derse geldik.

İNAABEH

Yazarın ibadet örnekleri olarak bahsettiği çeşitli ibadetler hakkında konuştuk yazarın bir sonraki ibadet örneği inaabeh. Yazar şöyle diyor;

وَدَلِيْلُ الْإِنَابَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى : وَاَنِيبُوا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوا لَهُ

İnaabeh'in delili Allah'ın sözüdür: ***"Rabbinize içtenlikle yönelip dönün ve O'na teslim olun..."(Zümer: 54)***

İNAABEH NEDİR?

İnaabeh Allah'a itaatsizlikten kaçınarak itaat, tevbe ile sürekli Allah'a dönmek, Allah'a yönelmektir. Daha önce *Havf* ve *Recaa*'yı işledik ve sonra *Rağbeh* ve *Rahbeh*'i işledik. Bahsettiğimiz birçok şey arasında temel olarak *Rağbeh* ve *Rahbeh*'in *Recaa* ve *Havf* 'tan daha özel ve daha yüksek seviyede olduğunu belirttik. Bunun gibi *Haşyeh* hakkında bahsettiğimiz birçok şey arasında temel olarak *Haşyeh*'in *Havf*'tan daha yüksek bir seviyede olduğunu veya *Havf*'ın daha özel bir türü olduğunu belirttik. Burada *İnaabeh* tevbe etmek demektir ancak sadece tevbe değildir. Tevbe'nin daha özel bir statüsüdür.

Tevbe'nin daha üst statüsü olan inaabeh'i anlamanız için Tevbe'yi anlamanız gerekmektedir. Birincisi Tevbe bir günahı veya yapmakta olduğunuz bir günahı *Estağfirullah* diyerek terk etmektir. Yani *Estağfirullah* diyerek terk etmen gerekeni terk et veya yapman gerekeni yap. Bu şimdiki zamanla ilgilidir. İkincisi geçmişten pişmanlık duyuyorsun. Üçüncüsü aynı günahı gelecekte bir daha asla yapmamak için çabalıyorsun. Böylece tevbe geçmiş, şimdiki zaman ve geleceği kapsar. Dördüncüsü eğer bir başka insanın hakkıyla ilgili ise onun hakkını o kişiye geri döndürmek zorundasın. Eğer söz konusu para ise, o parayı ona geri döndürmek zo-

rundasın. Eğer o kişi hakkında gıybet veya dedikodu yapmışsan o kişiden özür dilemelisin. Ve özür dilemek daha büyük bir fitneye de yol açabilir. Örneğin birisi bir başka kişinin arkasından kötü konuştu, onun dedikodusunu, gıybetini yaptı ve insanların çoğu bu durumda gelen özrü kabul etmezler. Aslında iki kişi arasında daha kötü bir duruma da yol açabilir. İşte böyle durumlarda özür dileyecek olan kişi gıybetini yaptığı kişi hakkında gıyabında iyi konuşarak ondan bahsedebilir. Böyle durumlarda nasıl bir kişi başka biri hakkında gıyabında kötü konuşuyorsa buna karşılık yine gıyabında iyi konuşarak bu durumu giderebilir. O kişi hakkında iyi dualar edebilir. Eğer sorun paraysa o kişiye doğrudan parasını verip özür dileyebilir. Eğer bu daha büyük bir soruna yol açacaksa ona bir hediye şeklinde sunabilir veya posta kutusuna bırakabilir. Eğer o kişinin nerede olduğunu bilmiyorsa onun adına sadaka verebilir. Bunlar Tevbe'nin dört koşuludur ve bizim konumuz değildir. Bu Tevbe'nin tanımıdır ve *inaabeh*'i anlamak için bilmemiz gerekir.

İnaabeh'in dilbilimsel tanımı acele etmek, dönmek, yönelmek, ilerlemek sözcüklerini içerir. Arabça zaman zaman birine tekrar tekrar dönmeye (ينتابه)- *yentaabeh* – denilir.

Birini tekrar tekrar ziyaret etmek veya birine tekrar tekrar dönmektir.

Arablar bir kadın hakkında şöyle derlerdi;

إنابة المرأة

Bir kadın kocasına itaatsizlik yaptıktan sonra ona dönmesidir. Yani kadın itaatsizlik üzerine itaatsizlik yaptıktan sonra sürekli kocasına dönüyor. Saf veya fasih Arabçanın kullanıldığı günlerde böylesi bir kadın için bu sözü kullanırlardı.

Bu yüzden inaabeh'in anlamı arasında Tevbe için bahsettiğimiz dört koşula ilaveten beşinci bir koşul daha vardır o da sürekli tevbeyi yenileyerek ibadet ile sürekli Allah'a dönmektir. Bu ilave koşuldur. Bu yüzden *inaabeh*, tevbedir ancak sadece tevbe değildir. Sevgi, ümit ve korku ile

sürekli tekrarlanarak yapılır. Tekrar tekrar yapılması ilave koşulu ile tevbe etmektir.

Böylece eğer tevbe eder ve sürekli tevbe ederseniz *inaabeh* yaptınız demektir. Şimdi sürekli *inaabeh* yaparsanız bu ne anlama gelir? Bu sizin kararlı olduğunuz demektir. Siz (إستقامة)- *istikaameh* -üzerinesiniz demektir. Böylece *inaabeh, istikaameh*'i gerektirir. *İnaabeh, istikaameh*'i gerektirir çünkü sürekli tevbe ediyorsunuz. Bazı insanlar tevbe eder ancak o günaha geri döner hatta daha kötü bir günah işler ve bazı insanlar tevbe ettikten sonra atıl durumda kalır. *İnaabeh* sürekli tevbe ederek Allah'a dönmeniz demektir. Bu içindeki ek anlamdır. Bu sizin *istikaameh* üzerinde olduğunuz demektir ve aşağıdaki ayette de bahsedilen budur;

اِنَّ الَّذينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

"Şüphesiz Rabbimiz Allah'tır diyenler sonra istikamet üzerine olanlara, onlar için korku yoktur ve onlar mahzunda olmayacaklar."(Ahkaf: 13)

Peygamberimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) saçlarını beyazlaştıran ayetin anlamı da budur;

فَاسْتَقِمْ كَمَّا اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا اِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصيرٌ

"O halde sen emrolunduğun gibi istikamet üzerine- dosdoğru ol ve seninle beraber tevbe edenler de. Ve aşırı gitmeyin. Çünkü O, yaptıklarınızı Görendir."(Hud: 112)

Yani sürekli inaabeh yaptığınızda bu sizin kararlı ve dosdoğru olmanızı gerektirir. Bu sizin *istikaameh* üzerine olduğunuz demektir.

Özetle, burada anlatmaya çalıştığımız şey *İnaabeh*'in tevbenin dört koşulunu da içerdiğidir ancak bu kadar değildir. Bunların da üzerinde sürekli olarak tevbe etmek ve iyilikler yaparak veya salih ameller işleyerek sürekli olarak Allah'a dönmeniz gerekmektedir. Ve eğer bunu yaparsanız bu da sizin hidayet yolunda kararlı ve sadık ve doğru olmanızı gerektirir. Bu da *istikaameh*'tir.

İnaabeh ayrıca kalbin amellerini gerektirir. Örneğin, ümit, sevgi ve korkuyu gerektirir. İbn El Kayyim kalp ibadetinin amellerinin iç içe olduğunu belirtti. Onlar gereklidir ve onların her biri bir diğerine ihtiyaç duyar. Neden? Örneğin *inaabeh* konusunda siz tek başına *inaabeh*'e sahip olmazsınız. Siz sevgi, korku ve ümide de sahip olmak zorundasınız, nitekim kalp amelleri iç içedir bu yüzden biri diğerine ihtiyaç duyar. Sevgi, korku ve ümit olmadan *inaabeh* olmaz. Sevgi, korku ve ümit *inaabeh* için temeldir. *İnaabeh* ibadetini tesis etmek için bu üçüne sahip olmak zorundasınız.

İnaabeh'den bahseden ayetlerden birine bakalım;

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ وَاَنِيبُٓوا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ

"De ki: 'Ey nefislerine karşı- kendi aleyhlerine haddi aşan-aşırı giden kullarım. Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Gerçekten Allah tüm günahları bağışlar. Gerçekten O bağışlaması çok, merhameti çok olandır. Öyleyse azap size gelmeden önce Rabbinize içtenlikle yönelin ve O'na teslim olun sonra yardım olunmazsınız."(Zümer: 53-54)

Ayet sevgi ile başlıyor. Ey kullarım! Bu bir sevgi seslenişidir. O'nu sevmeniz için sevgiyi içinizde tesis etmektir. *Yaa ibaadiy* sevgi kısmını te-

sis eder.

لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ

"...Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin..." Bu ümit kısmıdır.

وَاَنيبُوا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ

"...Öyleyse azap size gelmeden önce Rabbinize içtenlikle yönelin ve O'na teslim olun sonra yardım olunmazsınız."

Ve size azap gelmeden önce tevbe ederek ve doğru inanç ile yani Tevhid İslamıyla itaat ederek Rabbinize yönelin. Sonra yardım edilmezsiniz. Bu da korku kısmıdır.

İnaabeh'den bahseden ayette bu üçü geçiyor bu yüzden inaabeh sevgi, korku ve ümidi gerektirir. Ve İbn El Kayyim'in(rahimehullahu) dediği gibi kalp amelleri iç içedir.

İnaabeh çok önemli bir ibadettir öyle ki Dininizi tesis etmenizin bir parçasıdır.

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّينِ حَنيفًا فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْديلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ذٰلِكَ الدّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"Bu nedenle sen yüzünü hanif olarak Allah'ın fıtratı olan dine dön. Öyle ki Allah insanları onun üzerine yarattı. Allah'ın yaratması asla değiştirilemez. İşte bu dosdoğru Dindir. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar."(Rum: 30)

Yüzünüzü *Hanifiye*ye nasıl çevirirsiniz? Bir sonraki ayet açıklıyor;

مُنيبينَ اِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَاَقيمُوا الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكينَ

"İçtenlikle O'na dönün ve O'ndan sakının ve Namazı kılın ve müşriklerden olmayın."(Rum: 31)

Bu yüzden *inaabeh* Dininizi *Hanifiyye* üzerinde tesis etmek için temeldir. Elbette İngilizce *inaabeh* tevbe etmek olarak tercüme edilir ancak dediğimiz gibi *inaabeh* bundan daha üst seviyededir. *İnaabeh*'in ne kadar önemli olduğunu anlamanız için İbn El Kayyim'in *inaabeh*'i dinin yarısı olarak tanımladığını bilmeniz yeterlidir. İbn El Kayyim(rahimehullahu) *Tevekkül* dinin yarısıdır ve diğer yarısı da *İnaabeh*'tir dedi. Neden? Çünkü din *isti'aaneh* (Allah'tan yardım istemek) ve İbadettir. *Tevekkül* dinin *isti'aaneh* kısmının bir parçasıdır ve *İnaabeh* İbadet kısmının bir parçasıdır. Böylece o *inaabeh'*i dinin yarısı olarak kabul etti.

İNAABEH VE *HAŞYEH* ARASINDAKİ İLİŞKİ

İnaabeh olmadan *Haşyeh*'e sahip olmazsınız. Realite de *inaabeh, Haşyeh*'in bir meyvesidir ve *Haşyeh*'in bir işareti ve göstergesidir.

هٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفيظٍ

"Bu size vaat edilendir ki samimi tevbe ile Allah'a yönelen ve Allah ile olan misakını koruyan(Allah'a O'nun tüm emirlerinde itaat eden sadece O'na ibadet eden Allah'ın Tevhid Dini İslam'a tabii olan) içindir"(-Kaf: 32)

İnaabeh yapanlar için vaat edilen budur. *İnaabeh* yapanlar kimlerdir? Bir sonraki ayette belirtiliyor;

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَآءَ بِقَلْبٍ مُنيبٍ

"Ki o görmediği halde Rahmandan korkar ve Allah'a yönelmiş bir

kalp ile gelir.”(Kaf: 33)

Bu yüzden gerçekte *inaabeh*, *haşyeeh*’in bir meyvesidir ve kişide *haşyeh* olduğunun bir işaretidir. *Haşyeh*’in seviyeleri vardır *inaabeh*’in de öyle. Kişi *inaabeh*’de ne kadar gelişirse kişinin *haşyeh*’i de o seviye de gelişir. Allah’a olan korkusu o kadar artar.

KİŞİNİN KALBİNDE *İNAABEH* OLDUĞUNUN EN BÜYÜK İŞARETİ NEDİR?

Şu ayete bakın. Cevap bu ayettir.

قُلْ اِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَّاءُ وَيَهْدي اِلَيْهِ مَنْ اَنَابَ

“De ki: ‘Gerçekten Allah dilediğini saptırır ve Kendisine yönelen kişiyi Kendisinin yoluna iletir.”(Ra’d: 27)

Allah dilediğini saptırır ve Kendisine inaabeh içinde döneni doğru yola iletir. Allah *inaabeh*’e sahip olanları doğru yola ilettiğini söyledi. Peki, onlar kimlerdir? Cevabı sonraki ayette yer alır;

اَلَّذينَ اٰمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللّٰهِ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

“Onlar iman ederler ve kalpleri Allah’ın zikri ile mutmain olur. Dikkat edin, Allah’ı zikretmek kalpleri mutmain eder.”(Ra’d: 28)

Ayet, Allah’ın *inaabeh*’e sahip olanları doğru yola ilettiğini söylüyor. Onlar kimdir? Onların işaretleri nedir Yaa Allah? Takip eden ayettedir. Allah’ı hatırladığında, Allah’ı zikrettiğinde kalpleri mutmain olanlar. İşte bu *inaabeh*’in en büyük işaretidir.

İNAABEH'İN SEVİYELERİ

İnaabeh'in üç seviyesi vardır üçü de Kur'an da yer alır.

BİRİNCİ SEVİYE: ŞİRK'TEN TEVHİD'E *İNAABEH*

İnaabeh'in bu seviyesi kişiyi Şirk'ten Tevhid'e, İslam'a götürür. Ayette bahsedilendir;

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ اَنْ يَعْبُدُوهَا وَاَنَابُٓوا اِلَى اللّٰهِ لَهُمُ الْبُشْرٰى فَبَشِّرْ عِبَادِ

"Onlar tağuta ibadet etmek ve hizmet etmekten kaçınırlar ve içtenlikle Allah'a yönelirler, onlar için müjde vardır; bu nedenle Kullarıma müjdele!"(Zümer: 17)

Tağuta ibadet etmekten kaçınan ve içtenlikle Allah'a yönelen, Allah'a *inaabeh* edenler için müjdeler vardır bu nedenle onlara müjdeler ver. Kişi bu *inaabeh* seviyesinde olmalıdır aksi takdirde kişi Müslüman değildir. Bu, kişiyi İslam'a getiren *inaabeh* seviyesidir. Bu, kişiyi Küfür'den İslam'a döndüren *inaabeh* seviyesidir.

İKİNCİ SEVİYE: MUTTAKİLERİN *İNAABEH*'İ

Bu, günahtan itaate *inaabeh*'tir. Kişi bir günah işler, Allah'a tevbe eder, itaate geri döner ve sürekli olarak Allah'a tevbe eder. Bu iyidir. Böyle yapmayan kişi haddi aşan, sınırı aşan veya günahkâr olarak kabul edilir. O bir Müslümandır ve bir Kâfir değildir ancak günahkâr bir Müslümandır ve biz böyle bir kişi üzerine Allah'ın cezasının düşmesinden korkarız.

Bu *inaabeh* daha önce bahsettiğimiz ayetlerde yer alır;

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

وَاَنيبُوا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ

"De ki: 'Ey nefislerine karşı- kendi aleyhlerine haddi aşan-aşırı giden kullarım. Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Gerçekten Allah tüm günahları bağışlar. Gerçekten O bağışlaması çok, merhameti çok olandır. Öyleyse azap size gelmeden önce Rabbinize içtenlikle yönelin ve O'na teslim olun sonra yardım olunmazsınız."(Zümer: 53-54)

ÜÇÜNCÜ SEVİYE: MUHSİNLERİN *İNAABEH*'İ

Üçüncü seviye bizim olmak için çabaladığımız muhsinlerin *inaabeh*'idir. *İnaabeh*'in en yüksek seviyesi ve zirvesidir. Bu *inaabeh* sürekli olarak Allah'a tevbe etmek ve salih ameller işlemektir. Daima, Allah'a dönmek için bir ibadet arayışı içinde olmak ve sürekli hayırlı ameller yapmaktır. Bu *inaabeh*'e sahip olanlar sanki Allah'ı görürcesine Allah'a ibadet ederler. Bu seviyede *inaabeh* Allah'ın Peygamberleri onunla tanımladığı şeydir;

اِنَّ اِبْرٰهيمَ لَحَليمٌ اَوَّاهٌ مُنيبٌ

"Gerçekten İbrahim çok yumuşak huylu, çok duygulu ve sürekli Allah'a dönen- kendisini Allah'a adamış biriydi."(Hud: 75)

Şuayb'a (aleyhiselam) bakalım;

وَمَا تَوْفِيقي اِلَّا بِاللّٰهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنيبُ

"...Benim başarım ancak Allah iledir, ben O'na tevekkül ettim- güvendim ve O'na yöneldim."(Hud: 88)

Muhammed(sallallahu aleyhi ve sellem);

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهٗٓ اِلَى اللّٰهِ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبّي عَلَيْهِ

تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنيبُ

“Hakkında ihtilafa düştüğünüz herhangi bir şeyde; artık onun hükmü Allah’a aittir. İşte Rabbim olan Allah. Ben O’na tevekkül ettim-güvendim ve O’na yöneldim.”(Şura: 10)

Sahihi Buhari ve Müslim’de yer alan Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) duasına bakın;

اللّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ , وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ , وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ

“Allah’ım Sana teslim oldum ve Sana iman ettim ve Sana tevekkül ettim ve Sana yöneldim.”

İşte bu muhsinlerin *inaabeh*’idir, *inaabeh*’in en yüksek seviyesidir. Yüce Allah bize lütfetsin.

Şunu anlamanız gerekir kişide *inaabeh* ne kadar fazla olursa Şeytanın o kişiye yönelik çabaları, tuzakları o kadar fazla olur. Aksini de düşünebilirsiniz, ancak Şeytan böyle en yüksek seviyede *inaabeh* sahibi olanlara karşı daha fazla tuzak kurar, daha fazla uğraşır. İbn Teymiyye özellikle bunu belirtti. O “Şeytan *inaabeh* ehline karşı herkesten fazla tuzak kurar, Şeytan namaz kılanlara kılmayanlardan daha çok tuzak kurar, Şeytan ilim ehline sıradan insanlardan daha fazla tuzak kurar. Bu, ilim talebelerinin ve ibadet edenlerin bazen (وسواس) – *visvaas* – vesvese ve şüpheye kapılmalarının bir nedenidir. Nitekim onlara hidayete tabi olmayan diğerlerinden daha çok şüphe gelir. Yani hidayet yolunu izleyen kişiler onlardan daha çok Şeytanın vesvesesine-fısıldamasına maruz kalırlar.

İmam Ahmed *Ez Zuhd*’de, Ebu Na’im *El Hulyah*’da ve İbn El Kayyim El *Vaabil Es Sayyib*’de bu kıssayı aktardılar ve İbn Teymiyye *Fetaava*’sında bu kıssadan bahsetti. Buna göre birisi, İbn Abbas’a gitti ve Yahudiler bizimle alay ediyorlar dedi. Onlar biz namazlarımızda huşuu içindeyiz ve bize vesvese de gelmiyor. Bizim namazımızda herhangi bir şüphemiz yokken siz müminlerin ise vesvesesi vardır diyorlar. Bunun üzerine İbn

Abbas şöyle dedi “Issız bir evle Şeytanın ne işi olur?” Şeytanın harap olmuş ve terk edilmiş bir evle ne işi olur? Bu nedenle İbn Teymiyye Şeytanın kendilerine en çok tuzak kurduğu, vesvese verdiği kişiler arasında *inaabeh* seviyesini başaranlar olduğu konusunda uyardı. Bu ibadette bu sözü aklınızda tutun.

Şeytanın şüphelerle saldırılarda bulunması normaldir. Sahabeler de bu meseleden yakındılar. Yanlış olan buna direnmemektir. Şeytan küçük meselelerle işe başlar ve kişi bu küçük meseleler ile ilgili şüphelerin üstesinden gelemez ve ona direnmezse, durum gittikçe kötüleşir, kötüleşir. Usman İbn El Aas, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve dedi “Ya Rasulullah, Şeytan namazımla Kur’an okuyuşumun arasına giriyor ve beni şaşırtıyor.” Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi “*O* (الخنزب) *– el hanzab – olarak bilinen şeytandır ve görevi budur. Onun etkisini hissedersen, ondan Allah’a sığın ve sol tarafına üç defa tükür.”* Usman “bende öyle yaptım ve Allah o sorunu uzaklaştırdı” dedi. Yani eğer Sahabeler şeytanın vesveselerinden yakınıyorsa elbette onlardan sonra herkes böyle bir durumla karşı karşıya gelecektir.

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

“Sinsice şüphe tohumları eken, kötülük vesvese edenin şerrinden.”(-Nas: 4)

İbn Abbas aşağıdaki ayet hakkında;

الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

Şunları söyledi;

الشَّيْطَانُ جَاثِمٌ عَلَى قَلْبِ ابْنِ آدَمَ , فَإِذَا سَهَا وَغَفَلَ وَسْوَسَ , فَإِذا ذَكَرَ اللهَ خَنَسَ

“Şeytan Âdemoğlunun kalbine oturur eğer o, Allah’ı hatırlamaktan aciz

kalırsa Şeytan vesvese verir. Ve eğer Allah'ı zikrederse-hatırlarsa Şeytan uzaklaşır."

İnabeeh'e sahip olanlar veya *inaabeh* ehli her zaman Allah'ı zikretmeli her an Allah'ı hatırlamalıdır çünkü Şeytan onların peşindedir. Nitekim Şeytan böyle *inaabeh* sahiplerinin bazılarına hafif, bazılarına orta bazılarına da ağır şüpheler atar. Bazılarına ibadet meselelerinde bazılarına da inanç meselelerinde şüpheler atar.

Bir adam Faakih İbn Akil'e gitti ve Ey İmam günde on defa havuza giriyorum ve her çıkışımda abdest alıp almadığımdan şüphe ediyorum, dedi. İbn Akil ona "eve git, namaz kılmak zorunda değilsin" dedi. İbn Akil bu sözü ile bir noktaya işaret etmeye çalışıyor. Adam "Şeyh ne demek istiyorsun?" dedi. "Günde on defa havuza giren ve her defasında abdestli olup olmadığından şüphe eden bir adam bir akıl hastasıdır. Ve kalem üç kişiden kaldırılmıştır ve onlardan biri de aklı olmayandır" dedi.

İbn Akil'in o adama demek istediği, bu şüpheye son vermen gerekiyor aksi takdirde aklını yitirme yolundasın. *İnaabeh* konusunda bu meseleyi gereğinden fazla detaylandırdım çünkü İbn Teymiyye özellikle bu *inaabeh* seviyesi hakkında uyardı. Ve ikincisi, birçok soru aldığım konulardan biridir. Birçok insan bundan yakınır ve tedavi etmeden olmasına ne kadar uzun izin verirseniz giderek daha kötüleşir. Hatta kişi aklını yitirir, İbadet etmekten hoşlanmaz ve *Eüzü Billah* hatta İslam'dan nefret eder.

Daima Allah'ı zikretmeye devam etmek zorundasınız ve (إستعاذ) – *istigaazeh* – yapın Usman İbn El Aas'ın Hadisinde olduğu gibi. Vesvese geldiğinde Din olsun ki tercih edilirdir veya aklınıza gelen dünyevi menfaatler olsun fark etmez başka meseleleri düşünmeye çalışın. Buna ilaveten şu sözü söyleyin;

آمَنْتُ بِاللهِ

Aamentu billahi. Sahihi Müslim'de Ebu Hureyre aktardı buna göre Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"İnsanlar sürekli soru sormaya devam eder hatta Allah her şeyi yarattı o zaman Allah'ı kim yarattı? derler. Her kim böyle bir durumla karşılaşırsa inancını teyit etsin - Aamentu Billahi desin."* Arabçası;

لَا يَزَالُ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ , حَتَّى يُقَلَ هَذَا : خَلَقَ اللهُ الْخَلْقَ , فَمَنْ خَلَقَ اللهَ ؟ فَمَنْ وَجَدَ مِنْ ذَلِكَ شَيْءً , فَلْيَقُلْ : آمَنْتُ بِاللهِ

Bu Hadisi yorumunda En Nevevi dedi "Vesvese size geldiğinde hemen Allah'a dönün ve zihninizi diğer meselelerle meşgul edin çünkü Şeytan size gelmiştir."

Allah'ı hatırlamak, Allah'ı zikretmek en iyi tedavidir. Dilinizde Kur'an ve Zikir olsun, eğer Kur'an okumayı Zikir yapmayı bilmiyorsanız günümüzde hemen herkesin akıllı telefonu vardır oradan Kur'an uygulamaları edinip Kur'an dinleyebilirsiniz. Bunun tedavisi budur, bu bir ödüldür kalbin temizlenmesi içindir. Şeytanın enstrümanlarını dinleyip sonra şikâyetçi olarak namazımda vesvese var diyemezsiniz. Elbette vesvese olacaktır çünkü Şeytanın enstrümanlarını dinliyorsunuz o halde nasıl olur da Şeytanın vesveselerinden kurtulmayı, tedavi olmayı bekliyorsunuz?!

Böyle vesvese ile mücadele edenler, Sahabelerin de bu sorun ile karşı karşıya kaldığını ve vesveseye direnmenin ecrini alacağınızı hatırlayın. Vesveseye direnirseniz, mücadele ederseniz ecir kazanırsınız.

إِنَّمَا نَجِدُ أَنْفُسِنَا مَا يَتَعَاظَمُ أَحَدُنَا أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهِ , قَالَ : وَقَدْ وَجَدتُمُوهُ ؟ قَالُوا : نَعَمْ , قَالَ : ذَاكَ صَرِيحُ الْإِيْمَانِ

Ebu Hureyre dedi bir grup Sahabe, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sel-

lem) aklımıza öyle şeyler geliyor ki sana anlatamayacağımız kadar vahim olarak düşünüyoruz, yani "Ey Allah'ın Rasulü biz aklımızdan geçenleri sana bile söyleyemeyiz", dediler. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi; *"Gerçekten böyle mi algılıyorsunuz?"* Onlar: "Evet" dediler. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) *"Bu saf imandır"* dedi. Yani bu doğru imandır, bu imanın dışa vurumudur. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) elbette vesvese imandır demedi. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Sahabelerin vesveseye direnmesinden, nefret etmesinden, vesvese ile savaşmasından hatta akıllarına gelen şeyi Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) söyleyemeyecek kadar kötü kabul etmesinden bahsediyor. Onlar vesveseden nefret edip direndiğinde o takdirde gerçek İman açığa çıkar. Bu imanın dışa vurumudur.

İşte *inaabeh* seviyesine gelenleri İbn Teymiyye'nin uyarmasının nedeni budur çünkü dediğimiz gibi inaabeh seviyesi yükseldikçe Şeytanın vesvese ve tuzakları artar. O halde kendinizi Şeytanın vesveselerine karşı korumak zorundasınız.

İNAABEH'İN TEVBE'DEN FARKLI OLDUĞUNU NASIL BİLİYORUZ?

Allah, Davud(aleyhiselam) hakkında söyledi;

فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ

"...Böylece Rabbinden bağışlanma diledi ve rükû etti, secde etti ve Allah'a yöneldi."(Sad: 24)

Allah, Davud'un(aleyhiselam) bağışlanma dilediğini ve hemen rükûa ve secdeye gittiğini ve Allah'a *inaabeh* ettiğini söyledi.

Allah'ın, Davud'u tanımladığı ilk kelime;

فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ

Yani Rabbinden bağışlanma dilemesidir. Bunun hemen ardından, *inaabeh* durumu söz konusudur. İngilizce çeviride her ikisi de tevbe etmek demektir ve bu yüzden biraz karmaşık gelebilir. Eğer ikisi aynı anlama gelseydi, bu bağlamda ayette tekrar etmesi gereksiz olurdu. Kur'an ayetleri ise Allah'ın(subhane ve teala) bir insanın düşünebilir ve hayal edebilir her açıdan muhteşem, mükemmel sözleridir. Allah'ın mükemmel sözleridir. Allah, Davud'un istiğfar ettiğini yani tevbe ettiğini söyledi ve sonra Davud'un tevbenin daha yüksek bir seviyesi olan *inaabeh* yaptığını söyledi. Allah her ikisinden de bahsetti çünkü iki farklı anlamı vardır.

İNAABEH'İN İKİ TÜRÜ

EL İNAABEH EL RUBUBİYEH

İbn Kayyim *Medaaric Es Saalikin*'de iki tür inaabehten bahsetti. *İnaabeh*in birinci türü (الإنابة الربوبية) – *El inaabeh er Rubuubiyyeh* – Rububiyet İnaabeh'idir. Bu *inaabeh* Müslüman, Kâfir, kötü ve iyi tüm yaratıklar içindir. Herkes Allah'a cebren yönelir mi? Herkes Allah'a döner, Allah'a yönelir ateistler bile. Bunu kabul etseler de etmeseler de, bilerek veya bilmeyerek herkes her an Allah'a döner, Allah'a yönelir. Kalplerinin atışında, rızıklarında, rızıkları için Allah'a yönelirler.

Allah'a yönelmelerinin bir başka yolu aşağıdaki ayette belirtilir;

وَاِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَآ اَذَاقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

"İnsanlara bir zarar bir sıkıntı dokunduğunda O'na yönelerek dua ederler sonra O onlara Kendinden bir rahmet tattırınca onlardan bir fırka hemen Rablerine şirk-ortak koşarlar."(Rum: 33)

Allah onların Kendisine yöneldiklerini, Kendisine döndüklerini söylüyor. Zorlu, sıkıntılı, stresli bir şeyler başlarına geldiğinde Allah'a yöneliyor-

lar. Allah inaabeh kelimesini kullanıyor (مُنِيبِينَ) - *muniybine* – yani onlar, Allah'a *inaabeh* ile dönerler diyor. Kim? Müşrikler *inaabeh* ile yöneliyorlar. Onların müşrik olduklarını nasıl biliyoruz? Çünkü Allah sonraki cümlede buyurdu;

ثُمَّ اِذَآ اَذَاقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

Sonra O onlara Kendinden bir rahmet tattırınca onlardan bir fırka hemen Rablerine şirk-ortak koşarlar.

Yani onlar, Allah'a(subhanehu ve teala) şirk koşuyorlar. Allah, onların *inaabeh* yaptıklarını söyledi bununla beraber onlar müşriktir. O halde burada Rububiyet İnaabeh'i vardır ve herkes içindir. Herkes bir şekilde veya başka bir şekilde Allah'a *inaabeh* yapar. Yani bu *inaabeh* özel bir *inaabeh* değildir. Herkes içindir, umutsuz bir duruma düştüklerinde insanların Yaa Allah veya Yaa Rabb diye yönelmeleri gibi. Bu *inaabeh*'in genel türüdür.

EL İNAABEH EL İLAAHİYYEH

İnaabeh'in ikinci türüdür (الإنابة الإلهية) – *el inaabeh el ilaahiyyeh* – Bu, Allah'ın evliyalarının- Allah'ın dostlarının sahip olduğu özel *inaabeh*tir. Allah'ı seven ve Allah'ın sevdiği kimseler için özeldir. Bu, ibadet *inaabeh*idir, Allah'a yönelik sevgi, korku ve ümit içerir. Bu *inaabeh* Allah sevgisi içerir. Bu *inaabeh*, Allah'a teslim olmayı, Allah'a boyun eğmeyi içerir. Bu *inaabeh*, tamamen Allah'a dönme, tamamen Allah'a yönelme *inaabeh*idir. Bu inaabeh, Allah'tan başkasından yüz çevirmeyi içerir.

Bu inaabeh isteyerek ve seçimle kişinin yaptığı ve Allah'ın rızasını kazanmak için Allah'a hemen tevbe ile yönelenlerin *inaabeh*idir. Kişi isteyerek ve kendi seçimiyle daima, her zaman tevbe ile Allah'a yönelir. İşte bu ulaşmak istediğimiz *inaabeh*tir ve kalbin sadece Allah'a yönelmesi Allah'tan başkasından yüz çevirmesidir. Kalp Allah'a ve Allah'ın dışın-

dakilere dönemez. Sadece bir yöne döner bu yüzden Allah'a dön ve diğer her şeyi kalbin arkasına at.

İNAABEH NE ZAMAN ŞİRK OLUR?

Bir kişi sadece Allah'a(subhanehu ve teala) olması gerektiği şekilde bir mezara, bir kabre veya canlı bir insana tevbe ederse bu Tevbe'de Şirk olur, çünkü kişi tevbe etti. Ancak kişi bu işi zaman zaman yapar ve zamanını arttırırsa, bu işi tekrarlarsa o zaman Tevbe Şirki, *İnaabeh* Şirkine yükselir. Bir ilim talebesi bu teknik farklılığı bilmelidir.

İNAABEH VE *RAĞBEH* ARASINDAKİ FARK NEDİR?

Biz *rağbeh*ten bahsederken *rağbeh*in tanımının bir parçası olarak kişinin sürekli Allah'a dönmesini de belirttik. *İnaabeh* içinde tevbe de kişinin sürekli Allah'a dönmesidir dedik. Böylece hem *rağbeh* hem de *inaabeh* süreklilik ve sürekli Allah'a dönme ortak paydasını paylaşıyorlar. İkisi arasındaki fark nedir? Burada küçük ama nükteli bir fark vardır. *Rağbeh*, sevdiği, olumlu ve iyi konularda sürekli Allah'a dönmektir buna karşı *inaabeh* zorluklar, sıkıntılar, kötü durumlar veya örneğin günahtan sürekli Allah'a dönmektir.

YAZARIN *İNAABEH* HAKKINDA DELİLİ

Yazarın delili aşağıdaki ayettir;

وَاَنِيبُوٓا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوا لَهُ

"Rabbinize dönün ve O'na boyun eğin-teslim olun..."(Zümer: 54)

Yani *İnaabeh* ile Rabbine dön ve O'na teslim ol. Bu ayette *inaabeh* yapılmasına dair bir emir vardır. Emir şudur;

وَاَنِيبُوٓا

Bu onu bir ibadet yapar ve bir kez ibadet olduğunda sadece Allah'a(subhanehu ve teala) yapılabilir. Allah bunu emretti ve böylece onu Vacib yaptı yani bir ibadet haline getirdi. Bu, o eylemi, davranışı Allah'ın sevdiği demektir ve bu da ibadetin tanımıdır. Bu yüzden her bir ibadet için delil aldığımız gibi sadece Allah'a yapılmalıdır. Bir şey ibadet olduğunda sadece Allah'a yöneltilmelidir.

Daha önce ibadeti ispatlamanın iki yolu olduğundan bahsettik. Burada ibadetin Allah'a yöneltilmesi gerektiğine işaret eden genel bir delil vardır. Kur'an da genel olarak ibadetin Allah'a yöneltilmesi gerektiğine ve herhangi bir kesiminin Allah'tan başkasına yöneltilmesi durumunda Şirk olduğunu gösteren birçok ayet vardır. Ve sonra bu ayette belirli bir delil vardır. Bir ayet veya bir hadiste özellikle bir ibadetten, ibadet yapmaktan bahsedilirse bu o ibadetin sadece Allah'a yapılması gerektiğini gösterir. Bir kez ibadet olduğunda sadece Allah'a yöneltilmelidir. Bu konu hakkında daha önce de konuştuk ve burada bu ayette bu ispatın ikinci yoludur.

ALLAH'A TESLİM OLMANIN İKİ TÜRÜ VARDIR

وَاَسْلِمُوا

Eslimuu--> teslim olmak, boyun eğmek.

Allah'ın kanunlarına teslim olmanın iki türü vardır. İlki Kevni teslim olmadır, cebren-mecburi-zoraki teslim olmadır. Bu teslim olma şekli tüm yaratıklar için zaruridir çünkü onların herhangi bir seçimleri yoktur. Hiç kimse bu tür teslim olmadan kaçamaz veya hiç kimse bu tür teslimde muaf değildir. Bu türü Allah'ın göklerde ve yerde yarattığı her şeyi ve herkesi- mümin, kâfir, kötü veya iyi- kapsayan teslimiyettir. Bu teslimiyet türü her şeyi ve herkesi içerir.

اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِلَّآ اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا

"Göklerde ve yerde olan herkes Rahmana kul olarak gelir."(Meryem: 93)

Bu ayette ki teslimiyet *Kevni Teslimiyet'*tir.

Kur'an da teslimiyet hakkında bir diğer ayet;

فَغَيْرَ دِينِ اللّٰهِ يَبْغُونَ وَلَهٗٓ اَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَاِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

"Yoksa, onlar Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar? Oysa göklerde ve yerde tüm yaratıklar isteyerek veya istemeyerek O'na teslim olmuştur ve O'na döndürülmektedirler."(Al'i İmran: 83)

Göklerde yer de ki herkes isteyerek veya istemeyerek O'na teslim olmuştur. Bu Kevni teslim olmadır(cebren-zoraki-mecburi) herkesi içerir.

İkinci türü Allah'a *Şer'i Teslimiyet*'tir. Bu, İslam'ın kanunlarına, kurallarına ve emirlerine uymak itaatle ve irade ile teslim olmaktır. İkincisi seçimle teslim olmaktır. İlkinde herhangi bir seçim yoktur- herkesi her şeyi kapsar ve herkes ve her şey zoraki Allah'a boyun eğer. İkinci türü ise şerefli olanıdır. Seçime kalmıştır ve herkes için geçerli değildir. Bunu seçenlere has özel bir teslimiyettir. Seçimle nasıl olur? Her kim Allah'a itaat eder, Rasulullah'a(sallallahu aleyhi ve sellem) itaat eder, Kur'ana uyar ve Sünnete tabi olursa bunu seçimle yapmıştır. Örneğin Namaz kılarlar, dünyayı umursamazlar. Bu Şer'i teslimiyettir.

Bunun birçok delili vardır ve yazar deliller arasında şu ayeti kullandı;

وَاَنِيبُٓوا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوا لَهٗ

"Rabbinize dönün ve O'na boyun eğin-teslim olun..."(Zümer: 54)

Ve O'na teslim olun. Yani İslam'a.

Bu Şer'i teslimiyettir. Allah'a Şer'i teslimiyettir ve şerefli-onurlu olandır. Yani Allah'ın emirlerine tabi olmaktır.

İnaabeh için birçok delil vardır örneğin bir başka delil;

عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنيبُ

“...ben O’na tevekkül ettim- güvendim ve O’na yöneldim.”(Hud: 88)

Ben O’na tevekkül ettim- O’na güvendim ve O’na *inaabeh* ettim.

Ramazan ayında dersler yaptığımızda *inaabeh* ile ilgilide konuştuğumuzu hatırlıyorum yanlış hatırlamıyorsan o zaman daha çok manevi yönünden bahsetmiştik. Elbette bu derslerimiz yani *inaabeh*in hükmü, düzenlemelere ile anlattıklarımızdır, *inaabeh*’in Tevhid kısmıdır.

DERS 36

El Usuul El Selaase kitabımızın otuz altıncı dersine geldik ve yazarın bir açıklamasını desteklemek için ibadetin on dört örneğinden bahsetmeye devam ediyor. Bu temel ibadetleri ele aldık ve üzerinde epey durduk ancak harcadığımız zamana değer. Bugünkü konumuz

(إستعانة) – *istiaa'neh* – yardım istemek.

İSTİ'AANEH

Yazar şöyle söylüyor;

وَدَلِيْلُ الْإِسْتِعَانَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى : اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

وَفِي الْحَدِيثِ : إِذَا سْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بَاللهِ

İsti'aaneh'in delili Allah'ın(subhanehu ve teala) şu sözüdür: ***"Yalnız Sana ibadet ederiz, Yalnız Sen'den yardım isteriz."(Fatiha: 5)***

Ve şu hadistir: *"Yardım istediğinde sadece Allah'tan iste."*

Böylece yazar *İsi'aaneh*'den bahsediyor ve sonra Kur'an ve Sünnetten delil getiriyor.

İSTİ'AANEH, ISTIF'AL VEZNİNDEDİR

İsti'aaneh sözünün Arabça orijinalinin ilk üç harfine bakarsanız (*Elif, Sin* ve *Te*) – yani yardım ve talebi belirten harfler ile başladığını görürsünüz. Fiilin orijinalinin başlangıcına *elif, sin* ve *te* ek harflerinin eklenmesi sözcüğü bir istekte bulunmak, yardım istemek anlamına getirir. Vezin olarak (أستفعل) – *Estef'al* veznindedir. Arabça ifadesi budur. Bununla ilgili bazı örnekler *İsti'aaneh* İbadeti, (إستغاثة) – *İstiğaaseh* İbadeti ve (إستجارة) – *İsticaareh* İbadetidir. Her biri yardım arama, istekte bulunma manası içerirler. Dahası *İstiğfaar* nedir? Bağışlanma istemek, bağışlanma talebi demektir. Yani (طلب مغفرة) – *talebun mağfiretun*.

(إستغفار)- *istiğfaar* – gördüğünüz gibi orijinal Arabça kelimenin başlangıcına *Elif, Sin* ve *Te* harfleri ekli. Verdiğimiz örneklerin tamamı için bu

durum geçerlidir.

İbadetin dışında (إستنصر) -*İstansara* örneğine bakalım; (طلب النصر)- *Talebul nasri* – Zafer isteği, demektir.

فَاَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَاِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْاَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ

"Ve böylece şehirde korku içinde etrafı gözetleyerek sabahladı. O sırada bir de baktı ki dün kendisinden yardım isteyeni (yine) kendisine yardım için bağırıp durmaktaydı..."(Kasas: 18)

Bazı alimler başlangıçtaki *Elif* ve *Sin* harflerinin istek anlamını ima ettiğini söylediler. Bazı alimler tek başına *Sin* harfinin istek anlamını ima ettiğini söylediler. Bu mesele alimler arasında gramer bakımından ihtilaflı bir meseledir. Dediğim gibi bazı alimlerde *Elif, Sin* ve *Te* üç harfin başlangıca ilave edilmesinin istek anlamını ima ettiğini söylediler. Ki bu durum önemli değildir. Önemli olan sizin *Istaf'al* vezninde başlayan sözcükleri gördüğünüz zaman istek içerdiğini bilmenizdir.

Bununla birlikte *Istif'al* vezni bazı zamanlar istek-talep olmaksızın fiilin kendi anlamına gelebilir. Örneğin, Allah(subhanehu ve teala) dedi;

ذَلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا اَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللّٰهُ

"Bu onların elçileri kendilerine apaçık belgelerle geldiği halde, 'Bize bir insan mı doğru yolu gösterecek? Demeleri ve inkar etmeleri ve yüz çevirmeleridir. Allah mustağnidir..."(Teğabun: 6)

اسْتَغْنَى Allah *mustağni*dir- *ğaniy*dir- onlara/hiçbir şeye muhtaç değildir, ihtiyacı yoktur. Bu fiilin başında *Elif, Sin* ve *Te* -ilave olarak geliyor ancak bu Allah'ın zengin olma isteğinde bulunduğu veya ihtiyaç duyduğu demek değildir *Ma'az Allah*. Anlamı Allah zengindir demektir yani ba-

zen istek- talep içermeksizin fiilin kendi anlamıyla gelir.

Özetle ve kafa karıştırmamak için *İstif'al* vezninde gelen Arabça kelimeler genelde içinde bir şey için istek, yardım isteğini içerir. Bazen ise kendi fiilinin anlamına gelir istek veya yardım isteği içermez.

İSTİ'AANEH'NİN ANLAMI

Bu ibadet örneği isti'aaneh ve İsti'aaneh şu sözden gelir; (المعون والمعونة) – *el ma'uun vel ma'uuneh* – yardım sözünden gelir.

Eğer şöyle derseniz;

صالح عوني , عبد الله عوني

"Salih bana yardım etti veya Abdullah bana yardım etti ya da Salih yardımcımdır, Abdullah yardımcımdır", demektir.

İsti'aaneh yardım istemek ve yardım talebinde bulunmak demektir ve genellikle size herhangi bir kötülüğün dokunmadığı veya size herhangi bir kötülüğün gelmesini ummadığınız/beklemediğiniz genel meselelerdedir. Tekrarlayım- *İsti'aaneh* yardım isteği veya talebidir ve şimdi söyleyeceğim cümledeki nükteye dikkatinizi verin çünkü *isti'aaneh* ile ardından işleyeceğimiz iki ibadet arasındaki farkı ayırmanıza yardım edecektir. Bunun değerini bundan sonraki iki ibadeti işlediğimizde anlayacaksınız çünkü burada hassas bir fark vardır. Daima göz önünde tutmanızı istediğim cümle *isti'aaneh*'in genel olarak kötülük dokunmamış veya bir kötülük beklentisi umulmayan genel meselelerde olmasıdır.

İSTİ'AANEH TÜRLERİ

İsti'aaneh farklı şekiller veya türlerdedir ve *İsti'aaneh*'in 6 türü vardır.

BİRİNCİ TÜRÜ

İsti'aaneh'in birinci türü koşulları ve şartları ile Allah'tan yardım istemektir. Bunun 4 koşulu vardır.

1- Allah'a karşı tam bir zelil ve tevazu içinde *İsti'aaneh*

2- Allah'a tam bir teslimiyetle *İsti'aaneh*

3- Allah'a tam bir tevekkül ile *İsti'aaneh* (kişinin işlerinde sadece Allah'a güvenmesi)

4- Allah'a tam bir yakiyn-kesinlik ile *İsti'aaneh* (yani kişi Allah'ın kendisine yeterli olduğu konusunda kesin olacak ve Allah'a güvenecek).

Bu türü Allah'tan başkasına yöneltmek Büyük Şirktir. Bu kategori veya tür sadece Allah'a(subhanehu ve teala) yöneltilebilir. *İsti'aaneh*'in bu türü (حوقلة) – *Havkalah*'ın manasıdır. Arabça *havkalah, la havle ve la kuvvete illa billah* demektir. Yani "Allah'tan başka güç ve kuvvet sahibi yoktur." Allah'a *isti'aaneh* yolu hariç kimse bir fayda elde edemez veya bir zarardan kurtulamaz veya herhangi bir meselede(din ve dünya) yardım alamaz. Dolayısıyla bu kategori *Havkalah*'ın tanımıdır- yani *La havle ve la kuvvete illa billah.*

Her şeyde Allah'a *isti'aaneh* yapmanıza ihtiyacınız vardır, emirleri yerine getirmek, yasaklardan kaçınmak veya bu hayatın zorlukları fitneleri imtihanları sırasında sabretmek için olabilir kısaca her şey için. Sadece *isti'aaneh*'e ihtiyacınız bu dünya ile sınırlı değildir ahiret hayatı (kabir, hesap günü) içinde *isti'aaneh*'e ihtiyacınız vardır. Nitekim size Allah'tan başka yardımcı olacak olan olmayacaktır. Herkim Allah'ın(subhanehu ve teala) yardımını isterse, talep ederse Allah ona yardım edecektir. Şimdi neden şu sözleri söylememiz gerektiğini biliyorsunuz;

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Yalnız Sana ibadet ederiz, Yalnız Sen'den yardım isteriz."(Fatiha: 5)

Namazlarımızda en az 17 defa söylememiz üzerimize farz olan ayetler. Biz sadece Sana ibadet ederiz ve biz sadece Sen'den yardım isteriz. Sadece Sen'in yardımına başvururuz. Sadece Sen'in yardımını ararız. Sadece Sen'in yardımını talep ederiz.

İKİNCİ TÜRÜ

İsti'aaneh'in ikinci türü bir yaratılandan imkan ve kabiliyetleri ölçüsünde yardım istemektir. Bu istenilen şeye bağlıdır. Haram bir şey mi yoksa Helal bir şey mi isteniyor? Eğer biri bir başka kişiden o kişinin imkan ve kabiliyetleri ölçüsünde Helal bir iş için yardım isterse bu caizdir kendisine başvurulan kişi isteğe olumlu cevap verip yardım etmesi durumunda bunun için ecir alacaktır. Örneğin birisi taşınıyor ve kardeş eşyalarımı taşımama yardım eder misin? Diye birinden istekte bulunması veya bugün derse geldiniz diyelim ve bir kardeşten, kardeş arabayı dönüşümlü kullanabilir miyiz? Diyorsunuz.

Allah dedi;

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى

"...İyilik ve takvada yardımlaşın..."(Maide: 2)

Yani salih ameller, iyilikler üzerine birbirinizden yardım isteyin.

وَاَحْسِنُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ

"...Ve iyilik yapın çünkü Allah iyilik yapanları-muhsinleri sever."(Bakara: 195)

Helal bir mesele için bu caizdir. Peki, Haram bir şey de *isti'aaneh* yaparsanız ne olur? Eğer Haram bir mesele için *isti'aaneh* istiyorsanız o durumda *isti'aaneh* isteğinde bulunmanız haramdır ve hatta yardım istediğiniz kişi içinde haramdır. Örneğin, birisinin bir başkasından alkollü içecek almasını veya kendine uzatmasını istemesi. Ve faizli bir sözleşmeye imza atmasını veya şahit olmasını istemesi. Veya bir günah işlemek üzere bir yere götürmesini istemesi. Bu Haramdır. Bunun delili nedir? Az önce bahsettiğimiz ayettir;

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى

"...İyilik ve takvada yardımlaşın. Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın..."(Maide: 2)

Yani günah, haram ve haddi aşmada birbirinize yardım etmeyin. Birbirinizden yardım istemeyin.

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ

İsti'aaneh'in üçüncü türü yine bir canlı veya mevcut olan birinden yardım istemektir ancak o kişinin imkan ve kabiliyetlerinin ötesinden bir şey istemektir. O kişinin yapamayacağı bir şey istemektir veya o kişiden imkan ve kabiliyetlerinin ötesinde bir şey istemektir. Bu, Şirk değildir. Buna gereksiz veya boş yere konuşma diyebilirsiniz ama Şirk değildir. Neden Şirk değildir? İki nedenden Şirk değildir. Birincisi siz, gerçek bir kişi ile konuşuyorsunuz. Yani karşınızda bir insan var, bir muhatabınız var ve siz ondan bana şu konuda yardım et, bana şunu uzat vs diyorsunuz. Ancak yardım isteğinde bulunduğunuz kişi o işe muktedir değildir. İkinci neden yardım talebiniz gaybi konularda değildir. Bu yüzden Şirk değildir.

Örneğin orada bulunan ve ağır bir yük taşıyamayacak olan küçük bir çocuk, bir yaşlı veya felçli birinden büyük bir kutuyu taşımanıza yardımcı olmasını istemek gibi. Bu, Şirk değildir. Bundan bahsediyorum çünkü bunları bu ayrıntıları bilmemiz gerekir ki sağda solda koşturup insanları Müşrik ilan etmeyelim ki zaman zaman böyle şeyler duyabilirsiniz. Bu Şirk değildir çünkü yardım isteğiniz gizli veya gaybi bir meselede değildir, ki bu bizi dördüncü türe götürür.

DÖRDÜNCÜ TÜRÜ

Dördüncü türünü en iyi A ve B maddeleri ile açıklayabiliriz. A – bir ölüden yardım istemek. B- Bir diriden imkan ve kabiliyetlerinin ötesinde gizli ve gaybi konularda yardım istemek. Bu tür yardım isteği Büyük Şirktir. Neden? Çünkü bu istek ancak yaratıkları üzerinde gizli bir kontrolü olduğuna inanılan bir kişiden istenebilir ki bu özellik sadece Allah'a

aittir. Çok basit ve temel şeyler.

BEŞİNCİ TÜRÜ

İsti'aaneh'in beşinci türü bir canlıdan imkan ve kabiliyetleri ölçüsünde ona güvenerek yardım isteğinde bulunmaktır. Dikkat edin burada yardım istenilen kişiye güvenilmesi ilave faktördür. Ve ikinci ve beşinci türü arasındaki fark budur. İkinci kategoride bir yaratılandan imkan ve kabiliyetleri içinde yardım istemekten bahsettik ve bunun Haram mesele olmaması durumunda caiz olduğunu söyledik.

Burada yardım istenilen kişiye güven veya güvenilmesi faktörü de vardır. Örneğin bir doktor veya bir avukata güvenerek yardım istemek. Bu, Küçük Şirktir. Eğer güvenilen kişiye duyulan güven yapamayacakları bir şeyde olursa o zaman Büyük Şirk olur. Güveninizin durumunu kontrol etmenizin yollarından biri kalbinizin emin ve güven içinde hissedip hissetmediğini kontrol etmektir. Yani kişiye olan güveninizi durumun tamamen onun ellerinde ve kontrolü altında olduğu ve kişinin tüm çözüme sahip olup olmadığına ilişkin hislerinizdir.

ALTINCI TÜRÜ

Son türü amellerle yardım istemek, amellerle *isti'aaneh* yapmaktır. Bundan kastımız kişinin amellerle Allah'tan yardım istemesi ve Allah'a dönmesidir. Allah'ın sevdiği amelleri yaparak bunu yapmasıdır. Örneğin ihtiyacınız halinde Namaz ile yardım istemeniz veya hayatınız boyunca sabırlı olmak için yardım istemeniz gibi. Çünkü sabır, niyetle birlikte bizzat ibadettir. Allah'ın yardımına ulaşmak için amellerle yardım istemektir. Bu kategorinin veya türün hükmü Allah tarafından yazılmış olan bir şey olmasıdır. Caizdir ve Allah tarafından tavsiye edilmiştir.

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ

"Ey iman edenler Sabır ve Namaz ile yardım isteyin..."(Bakara: 153)

Uddet Es Saabirin'de İbn El Kayyim(rahimehullahu) dedi, "Allah kulla-

rına yardım için bu dünya ve ahiret meselelerinde Sabır ve Namaza yönelmelerini emretti.”

İmam Ahmed ve Ebu Davud, Hudeyfe’den(radiyallahu anhu) aktardı;

كَانَ رَسُولُ الله صَلَّى الهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ صَلَّى

Hadise kulak verin. *Avn El Ma’buud*’da yazar Hadisteki anahtar kelime (حَزَبَهُ) - *hazebehu*’dur, dedi.

Anlamı şudur; Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bir musibete, strese, üzüntüye, kedere veya sıkıntıya maruz kaldığında Namaz kılardı. Tüm bu söylediklerimiz yani musibet, stres, sıkıntı, keder, üzüntü *hazebe* kelimesinin altına girer.

Nitekim, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) *hazebe* maruz kaldığında Namaza yönelirdi. Sizde deneyin ve rahatladığınız göreceksiniz. Bu terkedilmiş ibadeti deneyin. Eğer farz veya vacib olmayan, nafile veya Sünnet olan Namazları incelerseniz içlerinde en popüler olanın *İstihare Namazı* kılmak olduğunu görürsünüz. Hakkında en çok soru gelen ve insanların en çok yaptığını duyduğumuz Namazdır. Bir Müslüman evlenme, boşanma, bir iş anlaşması, bir yerden başka yere taşınma veya benzeri konularda karar aldığında *İstihare Namazı* kılmaya koşar. *İstihare Namazı* kılmak çok popülerdir ve çok yaygındır. *Hazebe* durumunda kılınan Namaz ise nadiren gördüğümüz ve stres, sıkıntı vb anda kılınan hatta belki daha önemli gerekli ve temel bir Namazdır. Böylece darda ve kederde olanın yapması tavsiye edilen bir Sünneti canlandırma sevabına da erişirsiniz. Ayrıca Namaz kıldığınız içinde ecir alırsınız. Ve bununda ötesinde karşı karşıya kaldığınız sorunlardan sıkıntılardan kurtulmuş olacaksınız.

Bir erkek veya kız kardeş anksiyete krizi geçirdiğinde veya strese girdiğinde örneğin evde veya işte kötü bir haberle karşılaşacağı beklentisi içinde ise veya bir zorlukla karşılaştığında bu terk edilmiş olan iki rekat Namaz kılma Sünnetine yönelsin. O iki rekat namazı kılsın. İbn Kesir(-

rahimehullahu) Namazın her konuda her meselede sebat veya kararlılık için en büyük yardımcı olduğunu söyledi. *Feth El Baari*'nin 1.cildinde İbn Hacer(rahimehullahu) bir kişi başına kötü bir şey gelebileceği beklentisi içinde ise Namaz kılması, Namaza yönelmesi Sünnettir, dedi. Kötü bir şey beklentisi içinde olan kişinin Namaza koşması, Namaza yönelmesi Sünnettir.

İbn Cerir aktardı, İbn Abbas(radiyallahu anhuma) bir gün yolda yürürken ona kardeşinin az önce öldüğünü söylediler. Kardeşinin öldüğü haberini ona verdiler ve o da şöyle dedi;

إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

"Muhakkak ki Allah'a aitiz ve muhakkak ki O'na döneceğiz." Ve hemen ardından yolun kenarına çekildi ve Namaz kılmaya başladı. Devesine doğru dönerek şöyle dedi;

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ

"Sabır ve Namazla yardım isteyin..."(Bakara: 45)

El Furuu'da İbn Muflih, El Aacuri ve diğerleri kişi bir musibete uğradığında, Namaza yönelsin dediler. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatındaki en hayati anlardan biri Bedir zamanıydı. Hayati zamanlamaya ve hayati duruma bakın. O savaşta alınacak bir yenilgi İslam'ın tamamen ortadan kalkması demekti ve Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Duasında söyledi *"Eğer halkıma zafer vermezsen, bu dünyada Sana ibadet edilmeyecektir."* Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) Bedir'de askerlerin saflarını düzenledikten sonra ki artık savaş başlamak üzerineydi, Namaza yöneldi. İbn Mes'ud(radiyallahu anhu) dedi;

لَمَّا الْتَقَيْنَا يَوْمَ بَدْرٍ , قَامَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ يُصَلِّي

“Bedir günü düşmanla karşılaştığımızda Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) kalktı ve Namaz kıldı.”

Namazdan sonra, Dua yaptı- Ebu Bekir’in, Rasulullah’ın üzerinden düşen üst giysisini tuttuğu meşhur duayı yaptı.

Ahmed’in Müsned’inde yer alan bir diğer hadis vardır. Buna göre Ali(-radiyallahu anhu) Bedir Savaşından önce Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) hariç uyumayan tek bir kişi bile yoktu, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) tüm gece ağlayarak, Allah’a yalvararak ta ki Sabah aydınlanana kadar geceyi Namaz kılarak geçirdi.

Hadisin Arabçası,

لَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا فِينا إِلَّا نَاءِمٌ , إِلَّا رَسُولُ اللهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَحْتَ شَجَرَةٍ يُصَلِّي وَيَبْكِي , حَتَّى أَصْبَحَ

Ali(radiyallahu anhu) dedi, “Andolsun bizler uyku içinde görürdünüz sadece Rasulullah hariç. O bir ağacın altında namaz kılıyor ve ağlıyordu ta ki Sabah olana dek.”

Burada bir meseleye dikkatinizi çekmek isterim bazıları bu Namazın Bid’at olduğunu iddia ediyorlar ve bunu yapmanın bid’at olduğunu öne sürüyorlar. Bunu öne sürmelerinin nedeni onlara sorulduğunda Hadisin bir bölümünde bulunan bir sorundur ve bazı nedenlerden Hadisin diğer bölümünü de reddediyorlar. Bu meselede belirli bir duanın içinde yer aldığı bazı zayıf hadisler vardır. Zayıf hadisin geliş şekli şöyledir- eğer bir kişi zor durumdaysa iki rekat namaz kılsın ve zayıf hadis şu belirli duayı etsin diyor. Zor durumda olan kişinin namaz kılmasını(Hacet Namazı) ve belirli bir dua etmesini söyleyen hadisler zayıftır. Örneğin onlardan biri şudur;

مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللهِ أَوْ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ , فَلْيَتَوَضَّأْ وَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ لِيَقُلْ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ , سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ لْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ,

أَلحَمْدُ لِلَّهِ الْرَبِّ الْعَالَمِيْنَ , اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ

Zayıf Hadiste şöyle deniliyor, Allah'a veya yaratıklarından birine karşı bir ihtiyacı haceti olan veya zor durumda olan bir kişi abdest alsın ve iki rekat namaz kılsın ve sonra şu duayı yapsın;

لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ , سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ لْعَرْشِ الْعَظِيْمِ , أَلحَمْدُ لِلَّهِ الْرَبِّ الْعَالَمِيْنَ , اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ

Bu hadis İbn Mace, Et Tırmızi ve El Hakim'de yer alır ve çok zayıftır. Yukarıda bahsettiğimiz bu hadis çok zayıftır. Bundan bahsediyorum çünkü bazı ilim talebelerinden okudum ve gördüm. Onlar bu hadis zayıftır dediler ve zor durumda namaz kılmayı da birlikte iptal ettiler. Açık olmak gerekirse- zayıf olan hadisler zor durumdaysanız, abdest alın, iki rekat namaz kılın ve belirli bir duayı yapın diyen hadislerdir. Zayıf olan bunlardır belirli dua yapılmasını söyleyen hadislerdir. Zayıf olmayan Hadis zor durumda olan kişinin Namaza yönelmesidir ve gerçekten bu sadece ahad hadisle Sünnet tarafından tavsiye edilmez ayrıca Kur'an ayetleri de bunu tavsiye eder. Neticede Kur'an, Ahad Hadisler ve Selefin açıklamaları zor durumda olan birinin belirli bir dua şartı olmadan Namaza yönelmesini tavsiye eder.

Zor durumda iseniz, sizi sıkan herhangi bir şey söz konusu ise ve hayatta herhangi bir zorlukla karşı karşıyasanız Namaza yönelin ve Dua yapın. Ancak bu namaz belirli bir Dua yapılması ile tavsiye edilen *İstihare Namazı* gibi değildir. Zor durumda olan kişinin namazı için tavsiye edilen belirli bir dua yoktur. Zor durumdaysanız sadece Namaza yönelin ve dilinize gelen herhangi bir Duayı yapın. Namaz kıl, Allah'a yalvar ve Allah'tan iste. Allah'a *isti'aaneh* yaparsanız Allah'ın size olan desteğini göreceksinizdir.

Kur'an da iki ayet bu ibadeti destekler;

يَّا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ

“Ey iman edenler Sabır ve Namaz ile yardım isteyin...”(Bakara: 153)

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ

“Sabır ve Namazla yardım isteyin...”(Bakara: 45)

Sabır ve Namazla yardım istemek hakkında Bakara Suresi’nde iki ayet.

Namaz nasıl bir rahatlık ve destektir? Namaz, Allah ile bir bağlantıdır. Allah ile bağlantınız kuvvetli olursa daha güçlü olursunuz. Ve Allah sizi desteklerse tüm sorunlarınız kolaylığa dönüşecektir. Namaz ile yardım ve destek almanız işte böyledir. Bu bir *isti’aaneh*tir. Konunun çok fazla dışına çıkmak istemiyorum ancak bunlar bir kişinin günlük bazda ihtiyacı olan meselelerdir. Bu hayatın bir kuralıdır- ya başınıza bir musibet gelir veya bir musibetin başınıza gelmesi beklentisi içinde olursunuz. Bu kuraldan kaçış yoktur. Eğer başınıza bir musibet gelmiyorsa sevinmeyin bu hayatın bir kuralıdır ve imtihanlar, zorluklar hayatın bir gerçeğidir.

Dediğim gibi, bu belirli Namaz da belirli bir Dua’nın edilmesini tavsiyesinin bulunduğu sahih bir hadis yoktur. Bununla birlikte zor durumda olan kişiye tavsiye edilen Namaz ile ilgili olmayan ancak Sahih olan bir Dua vardır. Ve siz *isti’aaneh* yaparken bu dua dan faydalanabilirsiniz elbet. Sahih Müslim’de yer alır, İbn Abbas dedi “Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bir musibete maruz kaldığında belirli bir Dua yapardı;

كَانَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌقَالَ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ الْعَظِيْمُ الْحَلِيْمُ , لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ , لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ , لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ , وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ

Daha önce tanımını yaptığım aynı sözcüğü kullandı – (حَزَبَ) - hazebe – bir musibete, sıkıntıya vs. maruz kalmak demektir. İlki yani sıkıntı anında kılınacak olan Namazdır. Bu Sahih Müslim’de yer alan bahsettiğimiz de sıkıntı anında kişinin söylemesi tavsiye edilen sahih bir Duadır. *Müsned* Ahmed’de bir başka sahih hadis vardır ve orada bu bahsettiğim Dua

vardır ve sıkıntı durumunda olan kişinin bu Duayı etmesi söylemesi ve sonrada dilediği gibi kendi Duasını etmesi söyleniyor. Yani bu Dua'yı bir giriş gibi alın ve sonra kendi Duanızı yapın.

Sünen Et Tırmızi'de yer alan ve sıkıntılı zamanlarda söylenecek bir başka sahih dua vardır.

أَنَّهُ كَانَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌقَالَ : يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ , بِرَحْمَتِكَ أَستَغِيْثُ

Şimdi bunu dersimizle nasıl bağlayacağız? Sizin konumuzun dışında çıktığımızı düşünmenizi istemiyorum. Çünkü bu derslerin odak noktası Tevhiddir. Bizim burada ele aldığımız şey *isti'aaneh*tir. *İsti'aaneh*in türleri olduğunu söyledik ve 6 türünden bahsettik. Altıncı türünün amellerle yardım isteğinde bulunmak olduğunu söyledik. Amellerle Allah'tan *isti'aaneh*te, yardımda bulunmaktır demektir. Bahsettiğimiz iki Dua *isti'aaneh* dualarıdır. Zor durumda Namazı ve Sabrı *İsti'aaneh*in altıncı türünün örnekleri olarak verdik.

YAZARIN *İSTİ'AANEH* HAKKINDA DELİLİ

İsti'aaneh ile ilgili son işleyeceğimiz şey delildir;

وَدَلِيْلُ الْإِسْتِعَانَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى : اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

وَفِي الْحَدِيثِ : إِذَا سْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بَاللهِ

Yazar ayet ve bir hadisten bahsediyor.

Ayet için Yazar(rahimehullahu) Fatiha Suresi'nden bir ayeti delil getiriyor;

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Yalnız Sana ibadet ederiz ve yalnız Sen'den yardım isteriz." (Fatiha: 5)

Hadis olarak ta aşağıdaki hadisi delil getiriyor;

إِذَا سْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بَاللهِ

“Yardım istediğinde sadece Allah’tan iste.”

AYET

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

“Yalnız Sana ibadet ederiz ve yalnız Sen’den yardım isteriz.” (Fatiha: 5)

Daha önce belirtmiş olduğumuz gibi burada bir şeyler yer değiştirmiştir.(asaleten gelme şekli fiil-fail ve mef’ul iken mef’ul- fiil-fail olarak yer değiştirmiş) Bu ayet şöyle olmalıydı;

نَعْبُدُكَ وَنَسْتَعِيْنُكَ

Ancak şöyle geldi;

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Bu şekilde gelmesinde büyük bir ders vardır. Allah fiilden önce fiilin üzerine uygulandığı şey- fiilden etkileneni yani mef’ulu zikretti.

Yani نَعْبُدُكَ - *na’buduke* yerine اِيَّاكَ نَعْبُدُ - *iyyake na’budu* kullandı.

Kuralımızı hatırlayalım:

(تقديم ما حقه التأحير يفيد الحصر والقص) – *Takdiymu maa hakkahu el tea’hhiyru yufiydu el hasr vel kasr* – Sınırlama ve kısıtlamayı vurgulamak için hakkı olanı erteleme.

Yani Arabça gramere göre bir cümlenin asalet unsurlarından (mubteda-haber, fiil-fail-mef’ul gibi) sonra gelecek olanı öne almak veya önde gelecek olanı sonraya almak (yani haberi-mübteda önüne almak veya

mef'ulu-fiil önüne almak ya da mubteda ve fiili haber ve mef'ulun sonrasına almak) genelde kısıtlama, sınırlama ve özelleştirme için yapılır.

Bu konuya ikinci defa değindiğime inanıyorum ancak fark etmez yeter ki zihninizde yer etsin. Böyle kelimelerin yer değiştirildiği durumlar ele aldığımız ayetle ilgili İbadetin ve *İstin'aaneh İbadetinin* sadece ve yalnız Allah'a(subhanehu ve teala) doğrultulması veya yöneltilmesi gerektiğini ve Allah'tan başkasına yöneltildiğinde Şirk olduğunu vurgulamak ve teyit etmek içindir. Yani *isti'aaneh ibadeti* sadece Allah'a aittir ve gramer yapısı bu gerçeği vurgulamak içindir.

Kur'an ayetlerinin dışında bir örnek vermeye çalışayım belki anlamanıza yardımcı olur. Arabça şöyle dediğinizde;

ضَرَبْتُ زَيْدًا

Ben, Zeyd'e vurdum- demektir. İlk olarak fiil-vurmak, vuran-vurma işinin faili siz yani Ben, vurulan yani fiilden etkilenen Zeyd şeklinde normal vaki olma şeklidir.

زَيْدًا ضَرَبْتُ

Aynı manaya gelmekle beraber failin yaptığı vurma fiilinden etkilenen Zeyd'i yani mef'ulü öne aldığınızda siz sadece Zeyd'e vurduğunuzu başka birine vurmadığınız vurduğunuz tek kişinin Zeyd olduğunu vurgulamış olursunuz.

Neden;

نَعْبُدُكَ وَنَسْتَعِيْنُكَ

değil de;

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Çünkü bu çok tehlikeli bir Şirk meselesidir. Dolayısıyla burada ibadetin

yalnızca Allah'a yapılması gerektiği vurgulanıyor. Yani *isti'aaneh* ve ibadeti sadece Allah'a yaparsınız.

Nitekim İbn Abbas(radiyallahu anhuma) (اِيَّاكَ نَعْبُدُ) - *iyyake na'budu* – Biz sadece Allah'a ibadet ederiz, biz sadece Allah'tan korkarız ve biz sadece Allah'tan ümit ederiz, Senden başkasından değil demektir, dedi. *İyyake na'budu* bizim sadece Allah'a ibadet ettiğimizin deklarasyonu olarak görünürken ayrıca Şirki reddettiğimizin de bir deklarasyonudur/beyanıdır. Yani ibadeti sadece Allah'a yaptığımızı deklare ediyoruz ve Şirki reddettiğimizi deklare ediyoruz çünkü Tevhid ispat/isbat ve nefiydir.

وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Bununla, Allah'tan başka kimsenin bize yardım etmeye hak ve kudretinin olmadığını deklare ediyoruz. Biz sadece O'nun yardımını isteriz.

Neden Allah böyle dedi;

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Neden *isti'aaneh*i öne almadı. Allah *na'budu* – ibadet ederiz – *nesta'iynu* – yardım isteriz – öncesinde söyledi. Alimler böyle dedi çünkü ibadet daha önemlidir, dediler. *İsti'aaneh*in ibadet olduğunu söyledik, neden ibadet olduğuna ilişkin önceki derslerde açıklamamızı yaptık ve yazarın ibadet olarak verdiği on dört örnekten birinin *isti'aaneh* olduğunu söyledik. O halde ayette neden Biz sadece Sana ibadet ederiz ve sadece Sen'den yardım isteriz şeklinde kullandın Yaa Allah? İbadet etmek zaten *İsti'aaneh*i de içermiyor mu? Elbette içeriyor. *İsti'aaneh* de ibadetin içine girer. O'nun yardımını istemek, aramak, başvurmak İbadetin bir parçasıdır yani *iyyake na'budu*'nun.

O halde madem *isti'aaneh* birinci kısmın yani ibadetin içine giriyorsa neden ayrı belirttin Yaa Allah? Bazı alimler bunun üç nedeni olduğundan bahsettiler. İlk nedeni bahsetmek istediğinizi öncelikle geniş bir şekilde

ele alırsınız (burada *iyyake na'budu* oluyor) ve sonra özel, belirli ve temel bir meseleyi vurgularsınız (burada *iyyake nesta'iyn* oluyor). Size bir başka ayeti söylediğimde bunu daha iyi anlayacaksınız;

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰى

"Namazları ve orta namazı koruyun..."(Bakara: 238)

Allah, namazları koruyun dedi ve orta namazı dedi. Allah namazları koruyun dese bu orta namazı da içermeyecek miydi? Elbette içerir. Orta namaz, namazların içinde olsa da Allah bunu yani orta namazın özel ve önemli bir namaz olduğunu vurgulamak için yaptı.

Bir başka örnek. Bir annenin dört çocuğu var ve onları bir bebek bakıcısı ile birlikte bir parka veya bir arkadaşa veya herhangi bir yere gönderiyor veya onlar birlikte annenin kız kardeşinin yanında geceleyin kalmaya gidiyorlar. Çocuklardan biri belki hasta veya yeni doğmuş, anne çocuklarını bakıcı ile gönderirken çocuklarıma iyi bakın diyor ve sonra Muhammed'e iyi bakın diyor. Muhammed onun çocuklarından biri değil midir? Elbette onun çocuğudur ancak anne Muhammed'e ekstra ihtimam gösterin demek istiyor. Yani Muhammed önemlidir veya burada Muhammed'in ekstra bakım gerektiren bir şeyler vardır.

Bir başka neden bazı alimler *isti'aaneh* bir ibadet olsa da ilki yani (ibadet) sadece Allah'ın hakkıdır dediler. Şöyle ki İbadet sadece Allah'ın hakkıdır bununla birlikte *isti'aaneh*te sadece Allah'ın hakkı olmakla birlikte *isti'aaneh* kul ile ilgilidir ki kul kendisi için Allah'tan yardım ister, dediler.

Üçüncü bir neden olarak bazı alimler şöyle dediler, *isti'aaneh* her ne kadar ibadetin içine de girse yine de bundan bahsedildi çünkü ibadetinizin her anında *isti'aaneh* yapmaya ihtiyacınız vardır. Nitekim siz Sadece Allah'a ibadet ettiğinizi teyit ediyorsunuz *iyyake na'budu* diyerek çünkü *isti'aaneh* olmazsa yani Allah'ın yardımı olmazsa asla bunu yapamazsınız. Eğer Allah size yardım etmezse *isti'aaneh* yapabilir misiniz? Yapamaz-

sınız. Bu nedenle ibadetten sonra bahsedildi çünkü ibadet yapmanız için temeldir.

HADİS

Yazar ayrıca bir Hadisi delil olarak kullandı. Hadisin kullandığı kısmı;

إِذَا سْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بَاللهِ

"Yardım istediğinde sadece Allah'tan iste."

Bu, İbn Abbas'ın(radiyallahu anhuma) Peygamberimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) bineğinin terekesinde otururken, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) genç bir çocuğa eğitim verdiği uzun bir Hadisten alınma bir kısımdır. İbn Abbas ile birlikte binit üzerinde seyahat ederken Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu fırsatı ona bir şeyler öğretmek için kullanmak istedi.

Hadisin Arabçası şöyledir;

يَا غُلَامُ إِنِّي أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ : احْفَظِ اللهَ يَحْفظْكَ , احْفَظِ اللهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ , إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللهَ , إِذَا سْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بَاللهِ , وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ , لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ لَكَ , وَإِنْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ , لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ عَلَيْكَ , رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ وَجَفَّتِ الصُّحُفُ

"Ey oğul, gerçekten sana kelimeler öğreteceğim: *"Allah'ı koru, O'da seni korusun. Allah'ı koru O'nu yanında bulasın. İstediğinde Allah'tan iste, Yardım istediğinde sadece Allah'tan iste. Bil ki tüm ümmet sana fayda vermek için bir araya gelse sana sadece Allah'ın yazdığı kadar fayda verebilir. Eğer sana bir zarar vermek için bir araya gelse aleyhine ancak Allah'ın yazdığı kadar zarar verebilir. Kalemler kaldırıldı ve sayfalar kurudu."*

Bu aslında benim favori ahad hadislerimden birisidir. Günümüzde bir kişinin, günlük hayatında olsun genel hayatı boyunca olsun bu hadisin anlamını nasıl gözlerinin önünde tutmuyor anlamıyorum. Abartısız, bir kişi bu hadis üzerine birkaç cilt kitap yazabilir bunu açıklamak için bir çok dersler düzenleyebilir. Bu, *tevekkül* ve *isti'aaneh*i tesis eden bir hadistir. Ve anlamanı düşünen kişiye rahatlık ve huzur verir.

Yazarın konumuz ile ilgili hadisten aldığı bölüm;

إِذَا سْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بَاللهِ

"Yardım istediğinde sadece Allah'tan iste."

Biz, Allah'a karşı zeliliz ve her an Allah'a ihtiyacımız vardır. Bu yüzden daima, her zaman Allah'ın yardım ve desteğine ihtiyacımız vardır. Hadiste *isti'aaneh* ile Allah'a dön diyor. Her neyle karşılaşırsanız karşılaşın içten, samimi, tüm kalbinizle Allah'a yönelin, Allah'a *isti'aaneh* yapın ve Allah'ın şu sözlerinin doğruluğunu göreceksiniz;

نِعْمَ الْمَوْلَى نِعْمَ الْنَّصِيرُ

"O ne güzel Mevla ne güzel Yardımcıdır."

***İSTİ'AANEH* ÜZERİNE İLHAM VERİCİ SONUÇ**

وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُّوا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰيكُمْ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

"Eğer geri dönerlerse, bilin ki gerçekten Allah sizin mevlanızdır, O ne güzel Mevladır ne güzel Yardımcıdır."(Enfal: 40)

O sizin koruyucunuz olacaktır ve sizin destekçiniz olacaktır ve O ne mükemmel bir koruyucu ve destekçidir.

Başından sonuna işlerinizde samimiyetle Allah'a dönün. İşlerinizin başından sonuna kadar samimiyetle Allah'a dönün. Demek istediğim işlerinizin başlangıcında, gününüzün başlangıcında Allah'a dönmeyi alış-

kanlık haline getirin ve bunu çocuklarınıza öğretin. Allah'a *isti'aaneh* yapmayı seçimlerinizin ilki haline getirin Vallahi Allah'ın sizi yüzüstü bırakmayacağını göreceksiniz. O sizi huzurlu ve mutlu yapacaktır. O'na samimi kalple *isti'aaneh* yaptığınız bir meselede isterse tüm kainat veya her şey aleyhine işbirliği yapsın fark etmez o sizi yüzüstü bırakmayacaktır.

Ancak bunun şartı Allah'a saf Tevhid ile *isti'aaneh* yapmanızdır. İşte bu yüzden *isti'aaneh*i öğreniyoruz ve bu yüzden *isti'aaneh*in koşullarını öğreniyoruz. Allah'ın yardımına nail olmak için bahsettiğimiz *isti'aaneh* koşullarını yerine getirmelisiniz. O koşullar arasında boyun eğme, teslimiyet, *tevekkül* ve kesinlik vardır. *İsti'aaneh* yaparken Allah'a karşı tam bir kesinlik içinde olmalısınız. Biz İbn El Kayyim'in dediği gibi bazı kalp amellerinin iç içe olduğunu söylememiş miydik? *İsti'aaneh* koşullarınızı mükemmelleştirmeye çalışın. Ki amacımız bunu başarmaktır.

Düşünün güçlü ve kudretli bir kral tanıyorsunuz ve o sizi koruyacağına söz verdi veya size karşı cömert olan bir milyoner tanıyorsunuz, bu durumda güvenliğiniz, maaşınız veya işiniz konusunda endişeye kapılır mısınız? Ne istersen, sadece ona git o seni finanse edecektir.

وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَى

"...En yüce örnekler Allah'a aittir..."(Nahl: 60)

Tüm kralların Kralı ve göklerin ve yerin hazinelerinin Sahibi, siz şöyle dediğinizde;

ستعنت بالله

Bu sözü dilinizden çıkan herhangi bir şey gibi söylemeyin. Tüm kalbinizle, Kendisinden yardım isteğiniz Zata tamamen güvenerek söyleyin, neticesini göreceksiniz. Eğer Allah size yardım ederse gerçekten yardım aldığınızdan emin olun. Eğer O sizi terk ederse, O'ndan sonra sana yardımcı olacak ve sana destek olacak olan kimdir?! Allah sizi desteklemezse, Al-

lah'tan başka kim sizi destekleyebilir?!

İsti'aaneh bu hayatta onurlu bir hayatla size döner. Eğer gerektiği gibi *isti'aaneh* yaparsanız onurlu ve şerefli, asil bir hayatınız olur ve Ahirette de en yüksek Cennetlere erişirsiniz ki nihai amacımız budur. Bu, Tevhidin meyvesidir. Ahiretten önce bu dünyada hissetmeniz gerekir. İşleriniz boyunca ve hayatınız boyunca Allah'a yönelik *isti'aaneh*izde kararlılığınızı koruyun.

Bazen bir hikmet gereği Allah'ın(subhanehu ve teala) size olan yardım ve desteği gecikebilir. Ve Bilin, Allah asla unutmaz. Asla böyle bir şey düşünmeyin, *Maaz'Allah*. Bunu aklınızda tutun. Biri zulme uğramanın ızdırabı içindeyken, zalim ise rahat uyur. Zulme uğrayan bir kişi geceleri uyumaz, küçük veya büyük meseleler olsun fark etmez. O mazluma gece sonsuz ve olduğundan daha karanlık gelir. Kişi Dua'sında sabırlı ve kararlı olmasına rağmen neden Allah duama karşılık vermiyor diye düşünebilir. İşte bu yüzden Allah şöyle dedi;

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ

"Sakın Allah'ın zalimlerin yaptıklarından gafil olduğunu sanma!"(İbrahim: 42)

Allah o zalimleri unutmadı elbet. Yukarıdaki ayette size bunu söylüyor. Allah onları ve yaptıklarını unutmadı. Gecikme belki de sizin tüm vasıtalardan, tüm yaratıklardan ümidinizi kesmeniz ve sadece Allah'a dönmeniz içindir ve aynı zamanda herkesin her şeyin size yüz çevirdiğini göstermek içindir. Size hiç kimsenin, sadece Allah'ın(azze ve celle) yardım edebileceğini göstermek için olabilir. O yüzden bazen Allah'a *isti'aaneh* yaptığınızda Allah'ın size olan yardımının gecikmesinde bir hikmet vardır ve belki de *isti'aaneh* konusunda bir imtihana tutuluyor olabilirsiniz. Yani, Allah'a olan *isti'aaneh*inizde gerçekten kesin misiniz? Allah sizi test etmek istiyor. Bahsettiğimiz *isti'aaneh* koşullarını gerçekten yerine getirdiniz mi? Allah sizi *isti'aaneh*inizdeki kararlılık ve kesinliğinizi test

etmek istiyor.

Şu örneği alın. Düşünün burada şu sıranın üzerinde küçük bir karınca var ve bizden biri ile konuşabilme imkanına sahip ve senden veya benden *isti'aaneh* istiyor. Karınca size uzak bir mesafeden yüzlerce karıncanın kendisinin peşinde olduğunu söylüyor. Onlar benim peşimde yakalarlarsa beni öldürecekler diyor. Siz de o karıncanın size olan *isti'aaneh*inden emin olmak için onu test etmek istiyorsunuz. Bu durumda o yüzlerce karıncayı bulur onları sadece imha mı edersiniz? Yoksa onların giderek daha fazla o karıncaya yaklaşmasına izin verirsiniz. Bunu sadece o karıncanın size olan *isti'aaneh*ini-güvenini test etmek için değil o karıncaya kendi kuvvetinizi ve merhametinizi göstermek için yaparsanız. Çünkü o karınca sürüsünden kurtulmak sizin için herhangi bir engel teşkil etmeyecektir. O karıncaları imtihan ettiğiniz karıncadan çok uzakta oldukları bir halde ayağınızla üzerlerine basarak öldürebilirsiniz veya onlar yaklaştıklarında. Sizin için bu mili saniyelik bir iştir. Ancak eğer o karıncalar sürüsü sizden yardım isteyen o karıncanın hemen önüne gelse, ve tam o anda ayağınızla o karıncıların üzerine basıp onları öldürürseniz bu sizden yardım isteyen o karınca üzerinde etki yapacaktır. Böylece siz o karıncaya gücünüzü, kudretinizi ve o karıncaya yönelik merhametinizi gösterdiniz ve ona nasıl vaadinizi yerine getirdiğinizi gösterdiniz.

وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى

"...En yüce örnekler Allah'a aittir..."(Nahl: 60)

En yüce örnekler Allah'a aittir. Allah sizi rahatlatmak için test ediyor. Allah size karşı merhametiyle, şefkatiyle sizi test ediyor. Meselelerin size gittikçe yaklaşmasına izin veriyor ve sizin tam *isti'aaneh*inizin başarısız olduğunu düşündüğünüzde ve sorunlarınızdan asla kurtulamayacağınızı düşündüğünüzde O Celle fii Ulaa sizi rahatlatıyor ve sizi kurtarıyor.

Bu, Allah'tan yardım istediklerinde Peygamberlerin başına geldi. Yusuf Suresi son ayetlerine bakın. Ne diyor? Peygamberler, Allah'a i*sti'aaneh*-

te bulundular;

حَتّٰٓى اِذَا اسْتَيْـَٔسَ الرُّسُلُ وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَٓاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَشَٓاءُ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ

"Hatta Peygamberler umutlarını kestikleri ve gerçekten yalanlandıklarını zannettikleri zaman onlara yardımımız geldi ve dilediğimiz kişileri kurtardık ve bizim azabımız mücrimler kavminde geri çevrilemeyecektir."(Yusuf: 110)

Ne zamana kadar yardımdan ertelendiler? Peygamberler ümitlerini yitirene kadar. Nitekim Peygamberler ümitlerini kaybettiler ve kendilerinin inkar edildiklerini, geri çevrildiklerini, yalanlandıklarını düşündüler. Aslında bazı alimler onların kesinlikle yalanlandıklarından emin olduklarını ve bunun son olduğunu söylediler. Yani yapabilecekleri açısından son noktaya ulaştılar, çıkmaza girdiler. O zaman ne oldu? O zaman Allah'ın yardımı onlara geldi. *İsti'aaneh* yapan o Peygamberlere yardım ve destek ne zaman geldi? Kur'anı okurken bu ayrıntıya dikkat edin. Onlar ümit kestikleri ve yalanlandıklarını düşündükleri zaman. Son ana kadar yalanlananlar kimlerdir? Sen ve ben miyim? Yaratıkların en iyileri olan Allah'ın Peygamberleridir.!

Allah'ın halili sevgili Peygamberi İbrahim(aleyhi selam) – *Ulul Azm* olan beş Peygamberden biri. Onlar ateşi yakmadan önce Allah, Halilini yani İbrahim'i(aleyhi selam) kurtaramaz mıydı? Nitekim onlar ateşi yaktılar ve Allah bunun ve fazlasının olmasına izin verdi. Onlar, İbrahim'e(aleyhi selam) giderek yaklaştılar ve Allah bunun olmasına izin verdi. Halilullah'ı zincire vurdular ve Allah onların bunu yapmasına izin verdi. İbrahim'in(aleyhi selam) *isti'aaneh, iman ve tevekkülü* sarsılmazdı. Onu ateşin ortasına fırlattılar Allah bunun olmasına izin verdi. Tüm yaşadıkları boyunca İbrahim'in(aleyhi selam) *isti'aaneh*isi sarsılmazdı. Allah tüm bu adımlar atılmadan önce İbrahim'i(aleyhi selam) kurtaramaz mıydı? Ya da en azından onu ateşe fırlatmadan kurtaramaz mıydı? Allah(subhanehu

ve teala) Halilulahın(aleyhi salatu ves selam) başına tüm bu aşamaların gelmesine izin verdi ta ki ateşin içine atıldı.

Allah imtihan eder/test eder/sınar ve Yardımı ve Desteğini geciktirir böylece size, size olan Merhametini, Kuvvetini ve Sevgisini gösterir. Bu durumda sizi sıkıntılarınızdan kurtardığında çok daha mutlu olacaksınızdır yeter ki doğru *isti'aaneh*de bulunun. Allah sizi test eder ve sıkıntılarınızı size yaklaştırır çünkü O Allah'a olan yardım beklentinizde yakiyninizde, kesinliğinizde sarsılmaz olmanızı istiyor.

Kehf Suresi'nde belirtilir, bir grup genç Allah'a *isti'aaneh*de bulunduğunda Allah onlara mağaraya gitmelerini emretti. Burada bir soru sormama izin verin? Hiç açık bir odada saklandınız mı? Saklandığınızda ilk yapacağınız şey ne olurdu? Kapıyı kapatmak, kapının arkasına bir sandalye, bir gardırop veya benzeri ağır bir şey dayamak olurdu. Uyumak saklanan insanlarla örtüşen bir şey midir? Ki mağaraya sığınan gençlerin tamamı uyuyorlardı. Saklanan insanların yapacağı ilk şey alarm vaziyetinde olmaktır, tetikte olmaktır. Onlar Allah'tan yardım istediğinde Allah(subhanehu ve teala) onlara Yardımını göstermek istedi ve bu yüzden onlar koruma altında olacaklardı. Onları koruma mucizesini daha da büyütmek ve onlara Gücünü göstermek için onlar mağaranın içinde açık bir alanda uyurlarken korunacaklardı. O'na *isti'aaneh*te bulunduğunuzda meseleyi Allah'a havale edin. Bu bizim işimiz değildir.

Bu ibadetin ne kadar önemli, büyük ve güçlü olduğunu göstermek için şu sözü söylememe izin verin Firavun zamanının süper gücüydü ve hatta şöyle diyordu;

فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى

"Ben sizin en yüce rabbinizim dedi."(Naziat: 24)

Sadece rabbinizim de demedi en yüce rabbinizim dedi! Tüm zalimlerin zalimi, tüm zorbaların zorbası, zamanın en güçlü ordusuna sahip yüksek sütünların sahibi olan bir adam. Hatta Allah beldeler içinde onun beldesi-

ne benzer bir belde yaratmadığını söyledi.

اَلَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

“Ki beldeler içinde onun benzeri yaratılmış değildi.”(Fecr: 8)

Firavun, Musa’yı(aleyhi selam) ve Musa’ya tabii olan herkesi ortadan kaldırmakla soylarını tüketmekle tehdit etti;

وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اَتَذَرُ مُوسٰى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ وَيَذَرَكَ وَاٰلِهَتَكَ قَالَ سَنُقَتِّلُ اَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْيٖ نِسَآءَهُمْ وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ

“Firavun’un kavminden ileri gelenler Musa ve kavmini yeryüzünde bozgunculuk çıkarsınlar ve senden ve ilahlarından yüzçevirsinler diye bırakacak mısın? dedi. Dedi ki: ‘Onların oğullarını öldüreceğiz ve kadınlarını sağ bırakacağız. Ve gerçekten biz onlar üzerinde kahredici güce sahip olanlarız.”(A’raf: 127)

Firavunun kavminin önderleri, önde gelenleri Firavuna gitti. Onlar kötü yöneticilerdir. Firavun’a Musa’yı ve halkını ülkemizde fesat çıkarsınlar, fesatı yaysınlar diye mi bırakacaksın? Dediler. Kötü yöneticilerin salih dindarlara nasıl fesatçılar dediklerine bakın! Bunlar kışkırtıcıdırlar, zalimlerin, diktatörlerin ayaklarını yalayan fitneciler-fesatçılardır- bunlar zorba, zalim, diktatör başkanlardan bir gülümse alabilmek, ya da sırtlarını sıvazlatmak için onların kötülüklerinden kendilerini güven içine almak için o zorbaların, diktatörlerin ayaklarına kapananlar, ayaklarını öpenlerdir. Bakın nasıl da Firavuna başvurdular ve ne kadar kötü olduklarına bakın. Firavun zaliminin ayaklarına kapanan bu kimselerin zorbaların zorbası Firavunu nasıl da bir melek gibi görünür kıldıklarına bakın. Firavunu sanki tamam o zaman onların çocuklarını öldüreceğiz, kadınlarını köleleştireceğiz ve biz gerçekten onlara karşı kahredici güce sahibiz dedirten masum bir adam kıldılar.

سَنُقَتِّلُ اَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْيٖ نِسَآءَهُمْ وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ

"...Dedi ki: 'Onların oğullarını öldüreceğiz ve kadınlarını sağ bırakacağız. Ve gerçekten biz onlar üzerinde kahredici güce sahip olanlarız."

Tehdide bakın ve ayette dikkatimizi yöneltmemiz gereken nokta burasıdır. Tehdide bakın. Tehdidin kimden geldiğini ve kime yönlendirildiğini biliyorsunuz. Firavunun ne kadar kuvvetli ve Musa'nın(aleyhi selam) ne kadar zayıf göründüğünü biliyorsunuz. O halde Musa, şimdi ne olacak? Çözüm nedir? Musa(aleyhi selam) bu tehditlere maruz kalıyor ve şimdi bize bir çözüm sunuyor. Zayıf biri olarak, onun çözümü ibadet etmektir. Onun çözümü buydu;

قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُوا اِنَّ الْاَرْضَ لِلّٰهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

"Musa kavmine dedi; 'Allah'tan isteyin ve Sabredin. Çünkü yeryüzü Allah'ındır kullarından dilediğini ona mirasçı kılar ve mutlu son muttakilerindir."(A'raf: 128)

Musa(aleyhi selam) kavmine, Allah'tan yardım isteyin yani Allah'a *isti'aaneh* yapın dedi- ki ele aldığımız konudur.

Artık *isti'aaneh*in neden Fatiha'nın bir parçası olduğunu neden günde en az 17 defa okumamız gerektiğini biliyorsunuz.

DERS 37

Usuul El Selaase kitabı şerhine devam ediyoruz yazarın bahsettiği çeşitli ibadet örneklerini inceliyoruz. Geçtiğimiz hafta *isti'aaneh* den bahsettik ve yazarın seçtiği bu işleyeceğimiz ibadet geçtiğimiz hafta işlediğimiz ibadetlere çok benzerdir. Keza ardından gelecek *istiğaaseh* ibadeti ile de çok benzerdir.

İSTİĞAAZEH

Yazar (إستغاذة)- *istiğaazeh* den bahsetti ve dedi;

وَدَلِيلُ الْإِسْتِغَاذَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى : قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

İstiğaazeh'in delili Allah'ın sözüdür: ***"De ki: "Şafağın Rabbine sığınırım."(Felak: 1)*** ve ***"İnsanların Rabbine sığınırım."(Nas: 1)***

İSTİĞAAZEH'İN TANIMI

İstiğaaze basitçe sığınak aramak, sığınmaktır. Geçtiğimiz hafta kelimenin orijinaline fazlalık olarak *Elif, Sin* ve *Te* eklendiğinde ne anlama geldiğinden bahsettik. Kötüye, kötülüğe, şerre ve insanın nefret ettiği veya hoşlanmadığı her şeye ve size zarar verebileceğine inandığınız şeylere karşı Allah'a sığınmak, Allah'tan koruyuculuk istemektir. Bu *istiğaazeh*'in tanımıdır işte bu yüzden (المعوذات) -*el muğvazaat* – aynı kök sözcüktendir- çünkü Allah'ın iradesi ve izniyle onlar zararlı şeylerden korurlar.

İSTİĞAAZEH'İN TÜRLERİ

Tıpkı *isti'aaneh* gibi *istiğaazeh*'inde birçok türü vardır.

BİRİNCİ TÜRÜ

Birinci türü Allah'a(subhanehu ve teala) sığınmaktır. Bu türü O'na ihtiyaç ile birlikte tamamen Allah'a bağlılık gerektirir. Bu tür *istiğaazeh*'in

bir şartı olarak kişi Allah'a karşı kesin bir inanca sahip olmalıdır- yani O yeterlidir, küçük ve büyük, insan veya başka bir şey günümüzde ve gelecekte her şeyden korur, her şey için kafidir.

Yazarın risalesinde bahsettiği *istiğaazeh* ile kast ettiği bu türüdür. Bu türün delili yazarın bahsettiği delildir çünkü aynı şeylerdir,

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

"De ki: "Şafağın Rabbine sığınırım."(Felak: 1) ve ***"İnsanların Rabbine sığınırım."(Nas: 1)***

Bu birinci türüdür. Tevhid türüdür ve yazarın kast ettiği türüdür.

İKİNCİ TÜRÜ

İkinci türü Allah'ın(subhanehu ve teala) özelliklerinden-niteliklerinden biri ile sığınmadır. Allah'ın Kudretine, Allah'ın Azametine, Allah'ın Kelimelerine ve benzeri. Bu konudaki hüküm bunun caiz olduğudur ve yazılıdır.

Sahih Müslim'de Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْشَرِّ مَا خَلَقَ

"Yarattığı şeylerin şerrinden Allah'ın mükemmel-tam kelimelerine sığınırım."

Bu ikinci türe bir örnektir.

Sünen Ebu Davud'da, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi;

أَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي

"Altımdan saldırıya uğramaktan-sarsıntıya uğramaktan Senin Büyüklüğüne-Kudretine-Azametine sığınırım."

Sahihi Müslim'de yer alan hadiste belirtildi, Peygamber(sallallahu aleyhi

ve sellem) acı çektiğinde, ağrısı olduğunda şöyle dedi;

أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ

"Hissettiğim ve korktuğum şerlerden Allah'ın İzzetine ve Kudretine sığınırım."

Yine Sahih Müslim'de yer alır, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Vitir namazı sonunda şöyle Dua ederdi;

اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ

"Ya Allah Öfkenden Rızana sığınırım."

Sahihi Buhari'de yer alan hadistir, En'am Suresi aşağıdaki ayet indirildiğinde;

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰٓى اَنْ يَّبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ اَوْ مِنْ تَحْتِ اَرْجُلِكُمْ اَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَّيُذِيْقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُوْنَ

"De ki: 'O, size üstünüzden veya ayaklarınızın altından azap yollama veya sizi gurup gurup birbirine düşürüp kırdırmaya, kiminizin şiddetini kiminize tattırmaya kadirdir. Bak ayetlerimizi nasıl açıklıyoruz umulur ki anlarlar."(En'am: 65)

Bu ayet indirildiğinde Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi;

أَعُوذُ بِوَجْهِكَ

"Senin Vechine(Yüzüne) Sığınırım."

Bu yüzden, bu ikinci türün şekli Allah'ın(subhanehu ve teala) Vechine, Allah'ın(subhanehu ve teala) Rızasına, Azametine, Kudretine, Mükemmel Kelimelerine sığınmak gibi bir şeylerdir ve caizdir. Peygamber(sal-

lallahu aleyhi ve sellem) bunun örneklerini verdi ve bu onun alışkanlığıydı.

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ

İstiğaazeh'in üçüncü türü aslında birinci türünün yani-Tevhid türünün tam tersidir. İlk türü Tevhid türüydü ve bu ise Şirk olan türüdür. Bir ölüden *istiğaazeh*'de bulunmak veya yaşayan birinden gıyabında muktedir olamayacağı gaybı meselelerde *istiğaazeh* de bulunmaktır. Bu Şirktir.

Delili aşağıdaki ayettir;

وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

"Gerçekten insanlardan bazı adamlar vardı cinlerden bazı adamlara sığınırlardı ve onlar onların şımarıklığını-azgınlığını-günahını arttırırlardı."(Cinn: 6)

Birkaç hafta önce bu ayeti incelemiştik ve ayetin inzal sebebinden bahsetmiştik.

DÖRDÜNCÜ TÜRÜ

Yaşayan birinden imkan ve kabiliyetleri ölçüsünde *istiğaazeh*'de bulunmaktır. Muktedir olan veya yapabilecek olan bir yaratık, bir insan veya bir arkadaştan sığınma isteyebilirsiniz bu caizdir. Bunun ahad hadis olarak birçok delili vardır ve o ahad hadislerden bir tanesi aslında zamanın sonuna doğru Fitne ve bela-imtihanlardan bahseder. Bu hadiste Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) zamanın sonuna doğru Fitnelerden bahsediyor;

مَنْ تَشَرَّفَ لَهَا تَسْتَشْرِفْهُ , فَمَنْ وَجَدَ مِنْهَا مَلْجَأً أَوْ مَعَاذً , فَلْيَعُذْ بِهِ

Anlamı *"Kim kendisini bu fitnelere maruz bırakırsa onlar tarafından helak olur."* Bugün yaşanmakta olan budur. *"Ve kim onlardan sığınacak*

veya korunacak bir yer bulursa, ona sığınsın." İşte konumuzla ilgili olan kısım burasıdır.

Sahih Müslim'de yer alır, Cabir(radiyallahu anhu) Benu Mahzum kabilesinden bir kadının hikayesini aktardı. Kadın hırsızdı ve çalmayı-hırsızlığı alışkanlık haline getirmişti. İnsanlardan borç alıyor ve borç aldığını inkar ederek bir daha asla geri ödemiyordu. Bu yönde kötü bir şöhret edinmişti. İnsanlar bunu anladığında ona borç vermeyi bıraktılar. Bu sefer kadın başka insanlar adına borç istemeye başladı. Nitekim kadın bir eve gider falan-falan kişi senden şu kadar borç istiyor demeye başladı. Genelde meşhur, bilindik isimleri alet ederek bu işi yaptığından talebine olumlu cevaplar alıyordu. Ta ki bu taktiği anlaşılana kadar bir müddet böyle devam etti sonra onu tuttular ve Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) huzura götürdüler ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hırsızlık yaptığı için kadının elinin kesilmesini emretti. Dikkat edin hırsızlık yaptığı için eli kesildi. Kadın meşhur bir kabilenin üyesiydi ve aile üyeleri kadına yönelik ceza infazının durdurulması için çareler aramaya başladı. Böylece Peygamberimizin(sallallahu aleyhi ve sellem) sevdiğinin oğlu Usame İbn Zeyd'e aracılık yapması için başvurdular. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) sinirlendi çünkü üst sınıftan(zengin-yönetici vs) veya avamdan(sıradan halk)olup olmamasına bakılmaksızın Allah'ın kanunu yerine getirilmelidir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) Usame'ye (radiyallahu anhu) şöyle dedi;

أَتَشْفَعُ فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللهِ

"Sen, Allah'ın hadlerinden bir had için aracılık mı ediyorsun?!"

Bizim dikkatimizi yöneltmemiz gereken Hadisin rivayetlerinden birinde ise söz konusu kadının Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) eşlerinden Umm Seleme'den(radiyallahu anha) sığınma istemesidir.

وفي روايةِ : اَن المرأة استعاذت بأم سلمة , لجأت مستعيذة بأم

سلمة , فَقَال صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ : لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا

Rivayetin birinde: Bir kadın Umm Seleme'ye sığındı, Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) dedi; *"Hırsızlık yapan Muhammed'in kızı Fatima olsaydı elini keserdim."*

Kadın cezanın infazından kurtulmak için Umm Seleme'ye sığındığında Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kendi kızı Fatima'nın hırsızlık yapması durumunda onun elini bizzat keseceğini söyledi. Elbette ceza infazı gerçekleştirildi ve o kadın daha sonra evlendi. Pişman oldu, tevbe etti ve dindar saliha bir kadın oldu. Hatta Aişe(radiyallahu anha) o kadının tevbesi gerçekten iyi ve makbul bir tevbeydi dedi.

Konumuza gelecek olursak kadın zor durumdaydı. Eli kesilecekti ve elinin kesilmesine hükmeden kocanın yani Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) karısı Umm Seleme'ye *istiğaazeh* yaptı- yani sığındı. Ve Peygamber(sallallahu aleyhi sellem) bu davranış Şirktir demedi. Öyle olsaydı bunu bize öğretmeyi geciktirmezdi. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) o kadının Umm Seleme'ye sığınmasına değil, sığındığı nedene karşı olduğunu söyledi. Zaten Umm Seleme'de o kadına böyle bir meselede yardım edemezdi ancak farklı bir konuda Umm Seleme'den sığınma istemiş olsaydı Umm Seleme ona yardımcı olabilirdi. Yani bizim dikkatimizi yöneltmemiz gereken kadının, Umm Seleme'den sığınma talep etmesidir, bunda bir sorun yoktur. Bu yüzden bu tür *istiğaazeh* Şirk değildir.

Zamanın sonundan bahseden bir başka Hadiste yer alır, buna göre Umm Seleme(radiyallahu anha) aktardı;

يَعُوذُ عَاءِذٌ بِالْبَيْتِ فَيُبْعَثُ إِلَيهِ بَعْث

"Bir adam(bir sığınıcı) bir eve sığınacak ve onun üzerine bir ordu gönderilecek."

Dolayısıyla, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bir adamın bir eve sığınacağı terimini kullandı bu da bize bu tür *istiğaazeh*'in- sığınmanın caiz olduğunu gösterir.

Örneğin birisi bir kötülükten korunmak için size sığınıyor ve sizden koruma istiyorsa ona yardım etmeniz üzerinize düşen bir zorunluluktur ve o kişiye elinizden geldiği kadar yardım etmelisiniz. Ancak bir kişi sizden Haram olan veya günah olan bir şey için sığınma istiyorsa o takdirde böyle bir kişiye sığınma sunmanız hatta ona yardımcı olmanız haramdır. Nitekim, Benu Mahzum'dan olan o kadın cezadan kurtulmak için kendisine sığındığında Umm Seleme ona yardımcı olmadı. Bunlar *istiğaazeh*'in türleridir;

ALLAH'A SONRA SANA SIĞINIYORUM DİYEBİLİR MİSİNİZ?

Şöyle diyebilir misiniz?

أَعُوذُ بِالله ثُمَّ بِكَ

Yani, Allah'a sonra sana sığınıyorum.

Bu konuda doğru olan ve çoğunluğun görüşü kişinin böyle sözleri söylemekten uzak durması gerektiğidir çünkü bu bir kalp ibadetidir ve bu kapsamda sadece Allah'a yöneltilmelidir. Ve bu sözü Küçük Şirk olarak kabul ettiler. Burada demek istedikleri kişinin *istiğaazeh*'de Allah(subhanehu ve teala) ile birlikte herhangi bir yaratığını bir araya getirmekten sözel olarak kaçınmasıdır. Bazı alimler hatta bazı meşhur alimler buna cevaz verdiler. Buna cevaz verdiler çünkü dediğimiz gibi insan veya yaratıklardan sığınmanın caiz olduğu bazı sığınma türlerine girer dediler.

Örneğin zayıf bir adam kuvvetli bir adama gidip, yardım isteyerek;

أَعُوذُ بِكَ

Şu hususta senden yardım istiyorum senden sığınma istiyorum derse, bu caizdir çünkü imkan ve kabiliyete sahip o kişiden, kendisini bir zarardan

koruyabileceği bir şey istiyor. Ve bu caiz türüdür.

Dediğimiz gibi yakın ihtilaflı bir konudur ve burada doğruya daha yakın olan görüş *istiğaazeh* yaparken Allah ile herhangi bir yaratığını bir araya getirmemektir. Önce Allah'a, sonra falana diyerek bile olsa böyle yapmaktan kaçınılmalıdır. Veya bu tür sözleri sözlük hazinemizden çıkartıp atmalıyız.

YAZARIN İSTİĞAAZEH İÇİN DELİLİ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

"De ki: Şafağın Rabbine sığınırım."(Felak: 1)

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

"De ki: İnsanların Rabbine sığınırım."(Nas: 1)

Her iki ayette (قُلْ)- *Kul* – de, de ki emir kipi ile başlıyor. Bu, Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) ve ardından Ümmete yönelik bir emirdir.

اَعُوذُ

Sığınırım. *İstiğaazeh*'in yeri kalptir ancak dilde söylenir. Dil, kalpte olana yönelik bir delil ve bir göstergedir, bir işarettir.

بِرَبِّ

Daha önce bahsettik Rabb'den bahsedildiğinde (ki Rububiyettir) bu Uluhiyetin manasını da da içerir.

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

Felak şafaktır. Sabah aydınlığıdır. Allah yaratıkları üzerine yemin eder. Nitekim ayette gecenin karanlığını gideren ve sabahın aydınlığını getiren

Allah, O'na sığındığınızda sizden kötülükleri de uzaklaştırmaya kadirdir deniliyor.

İkinci ayette *Felak* yerine *Nass* kullanılıyor;

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

İnsanların Rabbine-Efendisine-Kralına sığınırım. Yüce Allah, insanın mükemmel yaratıklarından olduğunu ve mükemmel insanı Yaradanın ondan korku, endişe vb şeyleri gidereceğini söylüyor.

Bu delillerin ortak noktası ve diğer bahsettiğimiz tüm deliller *İstiğaazeh* yapmak için bir emirin söz konusu olmasıdır ve bu da *istiğaazeh*'i vacib yapar ve o bir ibadet olduğunda da doğrudan sadece Allah'a yöneltilmelidir. Yani, sadece Allah'ın(subhanehu ve teala) yapabileceği meselelerde sadece Allah'a(subhanehu ve teala) *istiğaazeh* yapmalısınız, demektir.

Sahih Müslim ve Tırmizi'de yer alan bir hadistir, buna göre Ukbe İbn Aamir aktardı, Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) dedi;

أَ لَمْ تَرَ آيَاتٍ أُنْزِلَتِ اللهِ لَمْ يُرَ مِثْلَهُنَّ قَطُّ

"Allah'ın ayetlerinden daha önce benzeri asla görülmemiş olan ayetleri bana indirildi."

Bunlar *muavizeteyn* ayetleridir.(Nas ve Felak Sureleri)

Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) onları daha önce benzeri görülmemiş ayetler olarak tanımladı.

İSTİĞAASEH

Bir sonraki ibadetimiz dediğimiz gibi diğerine çok benzerdir. *Elif, Sin* ve *Te* ilave harfleri ile başlıyor. Yani (إستغاثة)- *istiğaaseh* dir.

وَدَلِيْلُ الْإِسْتِغَاثَة : اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ

İstiğaaseh'in delili Allah'ın şu sözüdür: ***"Hani siz Rabbinizden imdat-yardım istemiştiniz de O da size icabet etmişti..."(Enfal: 9)***

Siz Bedir'de Rabbinizden yadım ve kurtuluş istediğinizde O size icabet etti. Ayette Bedir Savaşından bahsediliyor.

İSTİĞAASEH'İN TANIMI

İstiğaaseh şiddetli zorluktan, yıkımdan yardım ve kurtuluş aramaktır. *İstiğaaseh* acil yardım arayışıdır ve genellikle boğulma gibi kişinin yardım ve kurtuluşa ihtiyacı olduğu zorlu zamanlar sırasında olur. *İstiğaaseh*'inde birkaç türü vardır.

İSTİĞAASEH'İN TÜRLERİ

BİRİNCİ TÜRÜ

Sıkıntı ve zorluk zamanlarında Allah'tan(subhanehu ve teala) yardım ve kurtuluş aramaktır. Yazarın kast ettiği budur. Yani sıkıntılı ve zorlu anlarda Allah'a *istiğaaseh* de bulunmaktır. Bu doğru teşvik edilen türüdür ve bu yaptığınızda size ecir getirecek olan bir ibadettir. Ve bu Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) ve tabiilerinin uygulamasıdır. Böyle *istiğaaseh* yaptığınızda fayda sağlarsınız ayrıca bir ibadeti yerine getirdiğiniz için ecir alırsınız ve bu en mükemmel ve muhteşem amellerden biridir.

Yazar *istiğaaseh*'nin bu türünü kast ettiği için delilide yazarın kullandığı aynı delildir. Burada Kur'an ve Sünnette bu türü ile ilgili birçok delil vardır. *İstiğaaseh*'in en güzel örneklerinden biri Bedir Savaşında Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) ordusunu düzene soktuğu ve düşmanların sayısının Müslümanlardan üç kat fazla olduğu iki ordunun karşılaştığı zamandır. Nitekim Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) bir ağaç gölgesine çekildi ve koltuk altlarının beyazı görününceye kadar ellerini havaya kaldırarak Allah'a yalvardı ve yakardı hatta omzundaki üst giysisi yere düştü. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) *istiğaaseh* yaparken onun arkasında bulunan Ebu Bekir(radiyallahu anhu) onun dü-

şen örtüsünü kaldırıyor ve Ya Rasulullah, Ya Rasulullah, Rabbine yaptığın Duaya cevap verilecektir ve bu senin için yeterlidir. Allah sana olan vaadini yerine getirecektir, diyordu. Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) yoğun bir *istiğaaseh* içinde idi ve sonra yazarın delil olarak bahsettiği ayet indirildi;

اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ

"Hani siz Rabbinizden imdat-yardım istemiştiniz de O da size icabet etmişti..."(Enfal: 9)

Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) o şartlarda yaptığı Dua, *İstiğaaseh Duası*'dır. Bu yüzden *istiğaaseh* diyoruz;

اللَّهُمَّ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي , اللَّهُمَّ آَتِ مَا وَعَدْتَنِي , اللَّهُمَّ إِنْ تَهْلِكْ هَذِهِ الْعِصَابَةَ مِنْ أَهْلِ الْإِسْلَامِ , لا تُعْبَدُ فِي الْأَرْضِ , وَمَا زَالَ يَهْتِفُ بِرَبِّهِ مَادًّا يَدَيْهِ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ حَتَّى سَقَطَ رِدَاؤُهُ

"Ya Allah bana vaat ettiğini yerine getir. Ya Allah bana vaat ettiğini ver. Ya Allah İslam ehlinden olan bu küçük grup yok edilirse yeryüzünde Sana bir daha ibadet edilmeyecektir."(Rasulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) iki elini kıble istikametinde taki üzerindeki rıdası(örtüsü) düşene kadar kaldırarak Dua etti.)

İKİNCİ TÜRÜ

İlkinin tersidir. Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Bedir Savaşı sırasında yaptığı *istiğaaseh* ilk türüdür, yazarın kast ettiğidir ve Tevhid türüdür. İkinci türü ise Tevhidin zıttı yani Şirk olan türüdür. Bir canlıdan gıyabında yardım ve kurtuluş istemek veya bir canlıdan imkan ve kabiliyetlerin dışında sadece Allah'ın yapabileceği konularda yardım ve kurtuluş istemek. Örneğin insan ve yaratıklara gayb olan meselelerde, bir canlıdan gıyabında veya o canlının mevcudiyetinde yardım ve kurtuluş istemek. Buna A maddesi diyebiliriz. B maddesi ise bir ölüden yardım ve

kurtuluş istemektir. Bunlar Şirktir.

Neden Şirktir? Çünkü bir kişinin bir ölüden veya bir canlının gıyabında olmasa bile o canlının mevcudiyetinde de olsa da gaybi meselelerde *istiğaaseh* yapmak söz konusudur- Ve bu ancak bu *istiğaaseh* yapan kişinin, *istiğaaseh* de bulunduğu kişilerin gaybi meseleler üzerinde kontrol sahibi olmasına inandığından kaynaklanabilir. Böyleleri, sadece Allah'a(subhanehu ve teala) ait olan kuvvelerde *istiğaaseh* de bulunduğu kimselerinde ortaklığı olduğuna inanırlar aksi takdirde *istiğaaseh*'i doğrudan sadece Allah'a(subhanehu ve teala) yaparlardı. Bunun en güzel örneği bugün Rafızilerin yaptığıdır, onlar zor zamanlarında Ya Hüseyin, Ya Ali, Ya Zehra diye *istiğasaeh* de bulunurlar. Bu yüzden onlar Müşriktirler. Çünkü onlar böyle yaparak Hüseyin, Ali ve Zehra'nın sadece Allah'a ait olan kuvvelere sahip olduğuna inanırlar. Dolayısıyla onların bu isimlere *istiğaaseh*'si Şirktir. Nitekim onlar İmamlarına(12 imam) böyle Şirk olan *istiğaaseh* de bulunurlar ve onların alimleri-imamları da bunu haklı çıkarır. Aslında bu onların akidelerinin temel bir parçasıdır. Eğer onların ana ilim kitaplarını okursanız, buna işaret eder. Bu sözleri söylediklerinde sözde evliya, imam veya çağırdıkları her kimse o kişilerin sadece Allah'ın güç yetirebilir olduğu meselelerde güç sahibi olduklarına inanırlar ve bu da Büyük Şirktir. Rafızilerin, kitlelerinin ve alimlerinin Küfrünün nedenlerinden biri budur. Tekrarlıyorum- kitlelerinin ve alimlerinin küfür nedenlerinden biri budur. Eğer yeterince zamanımız olsaydı bu meseleyi değerlendirirdim ve ileride bu konuyu incelemek ve değerlendirmek için bir planım var, inşa'Allah. Yani, sadece Allah'ın yapabileceği meselelerde Allah'tan başkasına çağrıda bulunarak- çağırarak-dua ederek sadece Allah'a ait olan Rablik niteliğinde ona bir ortak atfediyorlar. Nitekim, Allah(subhanehu ve teala) dedi;

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

"Kendisine çağrıda bulunduğu-dua ettiği zaman zorda olandan kötü-

lüğü kaldıran ve sizi yeryüzünde halifeler kılan mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı! Ne kadar az düşünüyorsunuz."(Neml: 62)

Allah'tan başka bunu yapan bir ilah, bir imam veya bir veli veya bir aziz mi var?!

Dolayısıyla *istiğaaseh*'in ilk türü emredilen türüdür Tevhid türüdür ve sadece Allah'a(subhanehu ve teala) yapılmalıdır. İkinci türü zıddıdır ve Şirktir ve kaçınılmalıdır.

ÜÇÜNCÜ TÜRÜ

Üçüncü türü caiz olan türüdür. Bir durumun farkında olan yardım ve kurtuluş imkan ve kabiliyetine sahip bir canlıdan *istiğaaseh* istemektir. Yani *istiğaaseh* istenen yardım edebilme imkanına sahip olacak. İnsanların sağda solda koşturup insanları yok yere Müşrik ilan etmelerinden sakındırmak için *istiğaaseh*'in türlerini öğreniyoruz.

Allah, Musa hakkında dedi;

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلٰى حِينِ غَفْلَةٍ مِنْ اَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ قَالَ هٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ اِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ

"Halkı gaflete daldığı bir zamanda şehre girdi ve orada ölümüne kavga eden iki adam gördü adamın biri kavmindendi diğeri düşmanının kavmindendi. Kavminden olan, düşmanından olana karşı ondan yardım ve kurtuluş istedi ve Musa düşmanından olana bir yumruk attı ve adam öldü. Dedi: 'Bu, Şeytanın işlerinden bir iştir, gerçekten o benim apaçık saptırıcı bir düşmanımdır."(Kasas: 15)

فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ

Kendi kavminden olan, düşmanının kavminden olana karşı kendi adına *istiğaaseh* de bulundu.(Musa'ya(aleyhi selam)). Bunun üzerine Musa(aleyhi selam) düşmanından olana bir yumruk indirdi ve adam öldü. Yani kavminden olan o adam Musa'dan *istiğaaseh* istedi ve Kur'an bundan bahsetti. Dolayısıyla bu *istiğaaseh* caizdir. Örneğin birisi boğulmak üzere ve oradan geçen bir tekneden kendisini kurtarması ve sudan çıkarması için yardım istiyor. Veya birisi yaralandı ve bir başkasından yardım istiyor, gibi. Bu *istiğaaseh* Şirk değildir.

DÖRDÜNCÜ TÜRÜ

Dördüncü türü imkan ve kabiliyete sahip olmayan bir canlıdan o canlının mevcudiyetinde yardım ve kurtuluş istemektir. Ve *istiğaaseh* de bulunan kişi *istiğaaseh* istediği kişinin gaybi meselelerde kontrolü olduğuna inanmıyor. Bu son cümle önemlidir. Yani *istiğaaseh* de bulunan kişi gaybi meselelerde *istiğaaseh* de bulunmuyor. Daha önce *isti'aaneh* te bundan bahsetmiştik, örneğin birisi boğulmak üzere ve kendisini kurtaramayacak(yüzme bilmeyen) birinden yardım istiyor, gibi. Veya kişinin kendisine yardım ve kurtuluş sunamayacak kişilerden *istiğaaseh* istemesi. Buna boş konuşma, beyhude çaba veya başka bir şey diyebilirsiniz ama Şirk değildir. Böyle bir *istiğaaseh*'e ilave bir faktör eklendiği bazı zamanlarda haram kabul edilebilir. Örneğin zayıf bir Müslümanla alay etmek. Bu durumda kişi alay etme günahını kazanır. Ancak kişi *istiğaaseh* yaptığı kişinin gaybi konularda kuvveti olduğuna inanırsa o zaman Büyük Şirk olur.

YAZARIN *İSTİĞAASEH* HAKKINDA DELİLİ

Yazarın delili aşağıdaki ayettir;

اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ

"Hani siz Rabbinizden imdat-yardım istemiştiniz de O da size icabet etmişti..."(Enfal: 9)

Bu ayette Rasulullah'ın(sallallahu aleyhi ve sellem) Bedir Savaşı sırasın-

da yaptığı *istiğaaseh*'ten bahsediliyor.

Bu ayet, *istiğaaseh*'i övmek bağlamında gelir. Allah'ın *istiğaaseh*'i övmesi demek onu sevmesi ve ondan razı olması demektir. Allah bir şeyi över ve razı olursa bu o şeyi bir ibadet haline getirir ve ibadette sadece Allah'a(subhanehu ve teala) yapılır.

Bu ayetteki *istiğaaseh* ve bundan önceki işlediğimiz *istiğaazeh* de Rububiyetle ilgilidir, şöyle ki;

اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ

Dikkat edin Allah, Rabbiniz kelimesini kullandı. Allah ayette (إلهكم) – *ilaahukum* – yani sizin ilahınızı kullanmadı.

Daha önce ele aldığımız ayette Allah şöyle dedi;

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

"İnsanların Rabbine sığınırım."(Nas: 1)

Şöyle demedi;

قُلْ اَعُوذُ بِإِلٰهِ النَّاسِ

Yani insanların İlahına sığınırım, demedi. Veya bir sonraki Felak 1. ayette de aynısı geçerlidir.

İstiğaaseh söz konusu olduğu çoğu durumda Allah, İlah yerine Rabb kelimesini kullandı çünkü Rububiyetin anlamı ile örtüşür.

İstiğaazeh ve *İstiğaaseh* Kime yapılıyor? Yaratıcı, Rızkı Veren ve İşleri Yürüten Rabb olan Allah'a.

Bunlar Rabbliğin nitelikleridir ve bu yüzden *İstiğaazeh* ve *İstiğaaseh*'de İlah yerine Rabb kullanılıyor çünkü dediğimiz gibi Rabblik nitelikleri örtüşmektedir.

İSTİ'AANEH, İSTİĞAAZEH VE *İSTİĞAASEH* ARASINDAKİ FARK

Geçtiğimiz hafta *isti'aaneh*'iyi işledik ve şimdi *istiğaazeh* ve *istiğaaseh*'i işledik. Öyle veya böyle bir şekilde üçü de Allah'tan yardım ve destek istemek demektir. Ancak statülerinde ve zamanlamalarında bir fark vardır. Örneğin *İsti'aaneh* genellikle kötülüğün gerçekleşmediği veya birinin herhangi bir kötülük beklemediği genel konularda yardım aramayı ifade eder. Yani Allah'tan(subhanehu ve teala) başınıza bir kötülük gelmesin diye istekte bulunursunuz. Bu bir ibadettir ve sanki önleyici bir duadır. Yani herhangi bir şey olmadı veya bir şeyin olmasını beklemiyorsunuz.

İstiğaazeh kendisine bir zarar gelmediği halde yolda olan veya zarar görmeyi bekleyen kişinin Allah'tan korunma, sığınma ve yardım aramasıdır. İkisi arasındaki fark bazen bir saç teli kadar azdır. Üçüncüsü yani *istiğaaseh* kişiye bir zorluk bir zarar bir sıkıntı da olduğunda veya kaçınılmaz bir şeyle karşılaştığında yapılır. Yani o şey olmak üzeredir, veya zaten olmuştur veya kişi bir belanın ortasındadır. Bu durumda yapılan ise *istiğaaseh*'dir. Ve artık üçü arasındaki farkı biliyorsunuz.

İSTİ'AANEH, İSTİĞAAZEH, İSTİĞAASEH VE *DUA* ARASINDAKİ İLİŞKİ NEDİR?

Dua, *İsti'aaneh-İstiğaazeh* ve *İstiğaaseh*'in daha genişidir. Dua her şey içindir. Yani iyi şeyler, kötü şeyler, zorluk, kolaylık her şeyi içerir. Şöyle diyebiliriz *İstiğaaseh* Dua'dır, ancak Dua'nın bir dalıdır. Zorluk anlarında yapılan Dua'dır- Dua ile ilişkisi budur. *İsti'aaneh* Dua'nın bir dalıdır. Önleyici Duadır Allah'tan(subhanehu ve teala) başınıza herhangi bir kötülüğün gelmemesi için Allah'a yaptığınız Dua'dır. *İstiğaazeh* zorluk başınıza gelmek üzere olduğunda, zorluk beklediğinizde yaptığınız Dua'dır. Dua bu üçünün daha genişidir. Duayı bu üçünü kapsayan bir çember olarak düşünebilirsiniz.

İşte bu yüzden İbn Huzeyme(rahimehullahu) *Şerh Kitab Et Tevhid* de Dua dan bahseden herhangi bir delilin, *İsti'aaneh, İstiğaazeh* ve *İstiğa-*

aseh içinde geçerli olduğunu söyledi. Neden? Çünkü onlar Dua'nın parçasıdırlar. Onlar Duanın dallarıdırlar. Ve Dua onların tamamının örten bir şemsiye gibidir. Artık Dua ile bu üç ibadet arasındaki ilişkiyi de öğrendiniz.

CİNN'E *İSTİ'AANEH, İSTİĞAAZEH* VE *İSTİĞAASEH* YAPABİLİR MİSİNİZ?

İbadetlerin birinden bahsederken bu konuya özetle değindim. Bu üçü bir Cinn'e yapılabilir mi? Eğer sadece Allah'ın(subhanehu ve teala) Kuvvetinin olduğu meselelerde yaparsanız bu Büyük Şirktir. Birinden insan olsun cinn olsun sadece Allah'ın yapabileceği bir şeyi istemek Büyük Şirktir. Cinni görmediğiniz için onlardan sadece Allah'ın yapabileceği bir şeyi isteyemezsiniz, yani siz onları görmüyorsunuz diye bu onların, sadece Allah'ın yapabileceği şeyler de güç ve kontrol sahipleri oldukları anlamına gelmez. Dolayısıyla böyle konuları onlardan istemeniz Büyük Şirktir. Bunun delili şu ayettir;

وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

"Gerçekten insanlardan bazı adamlar vardı cinlerden bazı adamlara sığınırlardı ve onlar onların şımarıklığını-azgınlığını-günahını arttırırlardı."(Cin: 6)

Bu ayetten bahsetmiştik. Zaman sıkıntısı dolayısıyla ayrıntısına girmek istemiyorum. Ancak bazı insanlar Cinnlerin erkeklerine sığınırlar, Cinnler de karşılığında kendilerine sığınan insanların azgınlığını arttırırlardı. Ayetin indirilme nedeni Kureyşin ziyaret yolları üzerinde bir vadiden geçerken kendilerine, ailelerine, mallarına zarar gelmemesi için vadideki cinnlerin efendisine sığınmalarıydı. Yani cinnlere *isti'aaneh* veya *istiğaazeh* yaparlardı.

Meselenin ikinci yanı cinnlerden cinlerin imkan ve kabiliyetleri içerisin-

de olan meselelerde yardım istenip istenemeyeceğidir. Yani sizi duyuyorlar ve yapabilecekleri bir şey isteniyor. Alimler bu meseleyi tartıştılar ve bu konuda ihtilaf ettiler, meşhur alimler bu konuda ihtilaf ettiler. Bu konudaki birinci görüş şudur; Eğer cinnler sizleri duyuyor ve onların yapabilecekleri bir şey onlardan isteniyorsa bu caizdir. Örneğin sizin için birşeyler taşımalarını istemeniz. Bu durumda sizi duyuyorlar ve size yardım etme imkanlarına sahipler. Bu yüzden onlardan yardım isteyebilirsiniz. Bu görüşün sahiplerinin dayandığı delillerden biri şu ayettir;

وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِاِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ اَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَآءُ مِنْ مَحَارِيبَ وَتَمَاثِيلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اِعْمَلُوا اٰلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ

"...Ve cinnlerden Rabbinin izniyle onun önünde- onun eli altında çalışanlar vardı. Onlardan emrimizden çıkana çılgın ateş azabını tattırırdık. Onlar onun için dilediği mihrablar, heykeller, havuz kadar geniş çanaklar, sabit kazanlar yaparlardı. Ey Davud ailesi şükretmek için çalışın! Zira kullarım içinde şükredenler çok azdır."(Sebe: 12-13)

Süleyman(aleyhiselam) onları kendi işleri için çalıştırıyordu, cinnleri kullanıyordu. Yine Sünen İbn Hibban'da yer alan Ubeyy İbn Ka'b ile ilgili bir rivayet vardır. Ubeyy hurma stoğundan sorumluydu ve stoğun sürekli azaldığını fark etti. Bir gün yine hurma stoğunu korurken genç bir çocuk veya bir çocuğa benzer bir yaratık ile karşılaştı ve Ubeyy ona kim olduğunu sordu. Küçük çocuk veya küçük çocuk gibi görünen yaratık bir cinn olduğunu söyledi. Ubeyy ondan elini uzatmasını istedi ve çocuk elini uzattı. Ubeyy çocuğun elinin bir köpek patisine benzediğini söyledi. Keza çok kıllı olduğunu da söyledi. Ubeyy ona neden bizden çalıyorsun diye sordu. Cinn çünkü senin-sizin sadaka vermeyi sevdiğinizi işittik böylece bizde malınızdan almak istedik sizde ecrini almış olursunuz,

dedi. Ve dikkat etmemiz gereken noktaya geldik- Ubeyy sordu bizi sizden koruyan nedir? Cinn, Ayetel Kürsi'dir diye cevap verdi ve oradan ayrıldı. Daha sonra Ubeyy, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gitti ve olanı anlattı ve Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi;

صَدَقَ الْخَبِيثُ

"Habis olan doğru söyledi."

Bu arada Ubeyy İbn Ka'b tan aktarılan bu rivayet İbn Hibban'dadır. Bundan az farklı başka bir rivayet daha vardır ve Ebu Hureyre'den aktarılan daha popüler bir rivayettir. Sahihi Buhari ve Ahmed'in Müsnedinde yer alır. Derslerimin birinde en son bu rivayetten bahsettiğimde bazı ilim talebeleri bana Ubeyy yerine Ebu Hureyre olmasın diye sordular. Allah onlardan razı olsun benim hata yaptığımı düşündüler ki bu durum beni ziyadesiyle memnun etti çünkü onlar tetikteydi, gittiler araştırdılar ve bulduklarını paylaştılar. Aslında bu konuda ilk beni ikaz eden 8 yaşındaki sevgili talebem Muhammed'di. Allah ona bereket versin. Ancak ben bir hata yapmadım. Burada iki rivayet söz konusudur. Birisi Ubeyy diğeri Ebu Hureyre'dendir. Farklı hadis kitaplarında yer alırlar. İkisi birbirinden çok az farklıdırlar.

Neden bu rivayetten bahsettim çünkü Ubeyy, Cinn'e sordu. Cinne bizi sizden koruyacak olan nedir? Diye sordu. Bazı alimler bunu baz alarak bu durumun caiz olduğunu söylediler ve bunu söyleyenler arasında İbn Teymiyye(rahimehullahu) de vardır. On birinci cildinde bu görüşünü dile getirdi. Şöyle dedi, Tebliğ için onları kullanmak, iyi bir şey için onları kullanmak sonu Haram ile bitmediği müddetçe caizdir dedi.

Bu konudaki ikinci görüş caiz olan meseleleri cinnlerden istemenin caiz olmadığı görüşüdür. Neden? Şunun için dediler;

سدا لذريعة

Yani istenilmeyen, arzu edilmeyen sonuçları önlemek için demektir. Eğer incelersek Usulu Fıkh ile ilgili bir meseledir. El Kurtubi(rahimehullahu) bunun için güzel bir tanım yaptı ve dedi;

“Mesele kendi zatında haram değildir ancak bir harama yol açabilir bir meseledir bu yüzden haram oldu.”

Böylece

سدا لذريعة

dayanarak ikinci görüş sahipleri bunun Haram olduğunu söylediler. Yani istenmeyen, haram ile sonuçlanacak olan sonuçları engellemektir, dediler. Bu görüş sahiplerinin bir başka ve muhtemelen daha güçlü delili Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) cinnleri kullanmamasıdır. Ki bu delil beni daha çok bu görüş sahiplerine meylettiriyor. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatı boyunca bazı zor zamanlar yaşadı. Örneğin koalisyonun kendisine karşı birleştiği Ahzab günlerinde düşmanın durumu ile ilgili istihbarat alması gerekiyordu. Ve bu iş için cinnleri kullanmadı. Örneğin o zorlu Ahzab günlerinin soğuk gecelerinin birinde, Sahabelerin tamamı korku içinde iken, tüm dünyanın kendilerine karşı birleştiği korkusunu yaşarken, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) düşmanın konumu ve planları hakkında istihabarata gereksinim duydu. İşte o zaman Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) neden bir cinnden bu işi yapmasını istemedi de bu çok tehlikeli görev için Hudeyfe İbn Yeman’ı görevlendirdi? Bu yüzden sonuç olarak Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) hayatı boyunca yaşadığı bazı zor durumlarda cinnleri kullanma ihtiyacı olmasına rağmen Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu yönteme başvurmadı. Bu yüzden onun ardından bizim de bunu kullanmamamız gerekir.

Bu konuda üçüncü bir delilleri Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Namaz kılarken kendisini rahatsız etmeye gelen bir şeytanı boynundan yakalamasıdır. Nitekim Sahabeler, Peygamberin(sallallahu aleyhi ve sellem) Namaz kılarken değişik hareketler yaptığını gördüklerinde rahatsız

oldular. Namazdan sonra Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) onlara;

لَوْلا دَعْوَةُ أَخِي سُلَيْمَانَ لَرَبَطْتُهُ فِي السَّارِيَةِ

"Eğer kardeşim Süleyman'ın duası olmasaydı kesinlikle o şeytanı sütunlara bağlardım." Hadisin devamında *"ve çocuklar onunla oynardı"*dedi.

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِاَحَدٍ مِنْ بَعْدِي اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ

"Dedi: 'Rabbim beni bağışla, bana benden sonra kimseye nasip olmayacak bir mülk ver. Gerçekten Sen Vehhab olansın."(Sad: 35)

Bu, Süleyman'ın(aleyhi selam) Duasıdır. Bu nedenle Cinnleri helal ve caiz olan meselelerde kullanmak Süleyman'ın(aleyhi selam) Duası üzerine bir bakıma haddi aşma veya bir ihlaldir.

Buna ilave bir faktör cinnlerin kendilerini kullanan kişileri etkileyip kendilerine köle haline getirmesidir. Nitekim bir cinn kendisinin dindar olduğunu veya yardım edebileceğini iddia edebilir ancak birçok durumda o insanları kendi etkisi altına çeker ve kendisine bağımlı hale getirir ve sonunda kişi cinnin kölesi haline gelir. Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) kara büyü veya sihre maruz kaldığında cinnlerden yardım almadı, ve bildiğimiz kadarıyla Sahabelerde öyle. Ondan sonra Sahabeler de cinnleri kullanmadılar.

Cinnleri kovduklarını iddia eden bazı az gelişmiş beyinler cinnler tarafından ele geçirilmiş olan kişiye bu sihri onlara kimin yaptığını sorabilir mi? Bu kötülüğü sana kim yaptı? Cinn sana şu şu kişiler yaptı diyecektir ve cahil kişide ailesine filan filan kişi size büyü yaptı diyecektir. Az önce cinnler tarafından ele geçirilen veya birine karşı haddi aşan birinin sözünü nasıl kabul edebilirsiniz? Cinn birini ele geçirdi ve sizde o ele geçirilen kişinin sözünü alıp aktarıyorsunuz ve bunlarda aileler arasında sorunlara yol açıyor. Dolayısıyla bu konuda ikinci görüşün doğruluğuna ilişkin

hissettiklerime dahil bir çok faktör vardır.

Son olarak, karı ile kocayı ayırmak gibi Haram olan meselelerde cinnlerden yardım istemek elbette Haramın ötesine geçer.

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى

"...İyilik ve takvada yardımlaşın..."(Maide: 2)

İSTİ'AANEH, İSTİĞAAZEH VE *İSTİĞAASEH* HAKKINDA İLHAM VERİCİ SONUÇ

Son olarak bu ibadetler kişinin hayatı boyunca göz ardı edemeyeceği veya küçümseyemeyeceği temel ibadetlerdir. Bu ibadetlerle Allah'a(subhanehu ve teala) dönersiniz. Hayatınız boyunca bu ibadetlerin Allah ile aranızda bir bağ olmasına izin verin. Hayatınız boyunca *isti'aaneh*, *istiğaazeh* ve *istiğaaseh* arasında gidip gelirsiniz. Eğer *Eşku* – (أشكو) şikayet etmek, yakınmak kelimesine bakarsanız, Kur'an da yer alır ve daima Allah'ın kendisiyle ilişkilidir. Allah'a şikayet etmektir.

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي اِلَى اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرُ

" Allah kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikayette bulunanın sözünü kesinlikle duydu. Ve Allah aranızda karşılıklı geçen konuşmaları dinliyordu gerçekten Allah her şeyi İşitendir, her şeyi Görendir."(-Mücadele: 1)

Havle Bint Salebe(radiyallahu anha) Peygambere(sallallahu aleyhi ve sellem) geldi ve onunla kocası hakkında tartıştı ve Allah'a şikayette bulundu;

وَتَشْتَكِي اِلَى اللّٰهِ

Ve Allah'a şikayette bulundu.

Yakub'a(aleyhiselam) bakalım;

قَالَ اِنَّمَآ اَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي اِلَى اللّٰهِ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

"Dedi: Ben üzüntümü ve sıkıntımı sadece Allah'a şikayet ederim. Ve Allah'tan sizin bilmediğiniz şeyleri biliyorum."(Yusuf: 86)

Dolayısıyla (شكوى)- *şekva'* – Allah'a gider. İbn Teymiyye'ye (صَبْرٌ جَمِيْلٌ)- *sabrun cemiylun* – Güzel sabır, hakkında sorulduğu zaman şikayet etmeksizin sabretmektir dedi yani sadece Allah'a(subhanehu ve teala) şikayet etmektir dedi.

أَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَآ اَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

"Ya da yeryüzünü elverişli bir yer kılan, onun arasında ırmaklar akıtan ve orada sarsılmaz dağlar yaratan ve iki deniz arasına aşılmaz bir engel koyan mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı?! Bilakis onların çoğu bilmiyorlar."(Neml: 61)

جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا

Yeryüzünü yaşamanıza, geçinmenize, ihtiyaçlarınızı karşılamanıza, sorunlarınızı çözmenize sabit-düz kılan, elverişli, hareketsiz kılan, demektir.

وَجَعَلَ خِلَالَهَآ اَنْهَارًا

Size ferahlık getiren nehirleri yerleştirdi, çıkardı, getirdi.

وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ

Yeryüzüne sabit dağlar yerleştirdi ki bu kalbine ferahlık verebilir ve O'na olan inancını sağlamlaştırabilir.

وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا

Birisi tatlı diğeri tuzlu olan iki deniz arasına aşılmaz engel koyan Allah, her ne kadar sorunlarınız kalbinizde yer etmiş, yerleşmiş, kalbinize örülmüş olsa da sizinle sorunlarınız arasına bir engel koyabilir. Yani böyle düşünseniz bile O size bundan bir çıkış yolu verebilir, yeterki O'ndan isteyin.

ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ

Allah ile beraber başka bir ilah mı?! Allah'ın yapabileceklerini yapabilecek olan başka bir ilah mı var?!

Bu ayet size bu meseleler hakkında düşünmeniz için bir girizgahtır. *İstiğaaseh* ayetine yönelik bir takdimdir, bir giriştir;

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

"Kendisine çağrıda bulunduğu-dua ettiği zaman zorda olandan kötülüğü kaldıran ve sizi yeryüzünde halifeler kılan mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı! Ne kadar az düşünüyorsunuz."(Neml: 62)

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ

Zorda olanın-sıkıntıda olanın-darda olanın Dua ettiği zaman kendisine icabet eden O, sizin ilah olarak saydıklarınızdan daha iyi değil midir? İşte bu *istiğaaseh*'dir. Bu ilk Ayet size *İstiğaaseh* yaptığınız zaman Allah'ın Gücünü-Kudretini düşünmenizi ve görmenizi sağlamak içindir.

O sıkıntıda olana icabet eder. Buna evlilik sorunları, mali sorunlar dahildir. Günahlardan kurtulmak içinse bu da dahildir. Hayatta bir amaç içinse bu da dahildir. Sıkıntıda veya endişede olan sizler Allah'a(subhanehu ve teala) *istiğaaseh*'de bulunun. Öyle ki aslında kimsenin sahip olmadığı

bir statünüz vardır. Sıkıntıda olduğunuz zaman bu Allah'ın(subhanehu ve teala) merhametindendir. Yani Allah size bir nitelik verdi ve böylece size icabet edebilir, çünkü O şöyle buyurdu;

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ

O'nun merhametinden, O sizin özel bir anınızda kıyamda durarak veya oturarak O'na secde etmenizi ve *istiğaazeh* ve *istiğaaseh* içinde O'na yalvarıp, yardım dilemenizi istiyor.

يَا وَدُودُ , يَا وَدُودُ , يَا ذَا الْعَشِ الْمَجِيْدِ , يَا فَعَّلًا لِمَا يُرِيْدُ , أَسْأَلُكَ بِعِزِّكَ الَّذِي لَا يُرَامُ , وَبِمُلْكِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ , وَبِنُورِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ , أَنْ يُغِيْثَنِي يَا مُغِيثُ أَغِثْنِي , يَا مُغِيثُ أَغِثْنِي , يَا مُغِيثُ أَغِثْنِي

"Ya Vedud, Ya Vedud, Ya Mecid Arşın Sahibi, Ya Her İstediğini Yapan, Senin Yanılmaz İzzetinle, Senin Fethedilmez Mülkünle, Senin Arşının Her Tarafını Dolduran Nurunla Senden Yardım ve Kurtuluş İsterim. Ey Muğiys Olan(Yardımcı Olan) bana yardım ve kurtuluş ver, Ey Muğiys Olan(Yardımcı Olan) bana yardım ve kurtuluş ver, Ey Muğiys Olan(Yardımcı Olan) bana yardım ve kurtuluş ver."

Her dilde Allah'a *istiğaaseh* yapabilirsiniz. Allah sizi anlar. Allah sizden Kendisine *isti'aaneh*, *istiğaazeh* ve *istiğaaseh* yapmanızı ister.

Yeryüzünde Şirkten daha büyük bir günah yoktur. Şirk, Allah'a küfretmek, Allah'a lanet okumak olarak kabul edilir. Sahihi Buhari'de bir Kudsi Hadis vardır(daha önce görmüştük), orada Allah, *"Kulum hiçbir hakkı olmadığı halde bana küfretti"* dedi. Kulun küfrü-istismarı-hakareti neydi? Allah, *"Bana oğul isnat etmesidir"*, dedi. Bakın, Allah müşrikler hakkında ne diyor?

فَاِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجّٰيهُمْ اِلَى الْبَرِّ اِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

"Onlar gemiye bindikleri zaman, dini sadece Allah'a has kılarak yalvarıp yakarırlar. Ama onları karaya çıkartıp kurtarınca hemen şirk koşarlar."(Ankebut: 65)

Bu ayetteki senaryoda onların(müşriklerin) duaları *istiğaaseh*'tir. Bunu yapan kimlerdir? Allah'a küfreden müşriklerdir. Allah onlara icabet ederek onları güven içinde karaya çıkardığında onların ibadetlerinde Allah'tan başkalarına pay verdiklerini söylüyor yani bu onların müşrik olduğunu gösterir. Yani onlar Şirk koşarak Allah'a küfrediyor ve Allah onların *istiğaaseh'*lerine cevap veriyor. O halde sen ey muvahhid, O'nun sana yüz çevireceğini mi düşünüyorsun? Allah, kalpleri Şirkle kararmış olanların dualarına cevap verirse kalpleri Tevhid ile aydınlatılmış olanları hiç terk eder mi? Onların dualarını yanıtsız bırakır mı?

Şeytan'ın *istiğaaseh*'ine veya *istiğaazeh*'ine kulak verin;

قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِي اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

"Dedi: Rabbim onların diriltileceği güne kadar bana süre ver."(Hicr: 36)

Bu Şeytanın istiğaaseh veya *istiğaazeh'*idir. Allah ona ne dedi?

قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ

"(Allah) Dedi: Haydi sen süre verilenlerdensin."(Hicr: 37)

Yani Allah onun *istiğaazeh* veya *istiğaaseh*'ine cevap verdi. O halde şeytanın *istiğaazeh* veya *istiğaaseh'*ine yanıt veren Allah'ın(subhanehu ve teala) size cevap vermeyeceğini mi düşünüyor sunuz?!

Siz eğer secde halinde Allah'a *isti'aaneh, istiğaazeh* veya *istiğaaseh* ya-

parken Allah'ın size olan merhametini bilseydiniz asla secdeden kalkmak istemezdiniz. Zorlukta veya sıkıntıda olmak aslında Allah'ın bir merhametidir çünkü O sizi duaları kabul edilen özel kulları arasına dahil etmek istiyor. O'na yakınlaşmanız için dikkatinizi çekiyor nitekim O dualarınızı işitir, *istiğaaseh*'inizi işitir. O sizi seviyor ve sizin *istiğaaseh* yapmanızı istiyor.

Hacer'in yiyeceği tükendi, suyu tükendi ve sütü kurudu. Sefa ve Merve arasında koştu, bir kez değil tam yedi kez koştu gitti geldi. Tüm araç ve vesileleri tükendiğinden o şimdi sadece Allah'ın(subhanehu ve teala) yardım edebileceği bir zorluğun içinde kaldı. Sonra, Allah ona yerleşimi olmayan ıssız bir yerde Zemzem kuyusunu açtı Kıyamete kadar açık kalmak üzere. El Kurtubi Tefsiri'nin on üçüncü cildinde ve keza Eş Şevkani, "Allah'ın sıkıntıda-darda olana yanıt vermesindeki sır, sıkıntıda olan kişinin durumu, statüsüdür, öyle ki kişi araçlarla vesilelerle, kişilerle, herşeyle olan tüm bağını kopartır ve içten samimiyetle sadece Allah'a(subhanehu ve teala) döner. Bunun sırrı bu durumun içindedir" dediler. Hatta El Kurtubi samimiyetle yapılan *istiğaaseh*'in Kafirden veya Müslümandan, salih birinden veya facir birinden gelmesine bakılmaksızın Allah tarafından değerli kılındığını söyledi. Delili bahsettiğimiz ayettir, Allah müşriklerin *istiğaaseh*'ine olumlu cevap verdi.

Allah(subhanehu ve teala) her dili anlar, o yüzden dil konusunda endişe etmeyin. O tüm dilleri anlar. Aynı zamanda trilyonlarca talebe karşılık verir. Sıkıntıda olanın sıkıntısını giderir ve ihtiyaçlarınıza yanıt verir. *İsti'aaneh*, *istiğaazeh* ve *istiğaaseh* yapmanız O'nu sevindirir, mutlu eder. Baskı altında olana, zulüm altında olanın kederine yanıt verir, açı doyurur, tehlikelerden korur ve sıkıntılardan kurtarır.

Allah'a şu ayeti okuyarak *istiğaaseh* de bulunun;

لَّآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

"...İbadet etmeyi hakk eden Allah'tan başka ilah yoktur. Sen Yücesin.

Gerçekten ben zalimlerden oldum."(Enbiya: 87)

Daha sonra kendi duanızı yapın.

Sünen Tırmızi, Ahmed ve Nesai'de yer alır, Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) bu Dua hakkında şöyle dedi, *"Bu Dua kardeşim Yunus'un Duasıdır- zorlukta olan bir kimse bu Duayı yapmış olmasın ki Allah ona ferahlık vermesin, sıkıntılarından kurtarmasın."* Bu *İstiğaaseh Duası*'dır.

لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ

Allah'tan başka ibadete layık- ibadeti hakk eden ilah yoktur. Ya da ibadeti kimse hakk etmez sadece Sen Ya Allah hakk edersin. Tevhidi tasdik eder. Bu yüzden Tevhid hayatınızdır, nabzınızdır her şeyinizdir.

سُبْحَانَكَ

Her türlü övgü Sana'dır Ya Allah. Sen Yücesin.

اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Gerçekten ben zalimlerden, yanlış yapanlardan, nefsine zulmedenlerden oldum.

Bu üç cümle ile hatalarınızı, eksikliklerinizi ve günahlarınızı Allah'a itiraf ediyorsunuz.

Dolayısıyla bu kombinasyona sahip olduğunuzda(Tevhid, Allah'ı hamd ile tesbih ve günahlarınızı itiraf) Allah duanıza yanıt verecektir. Bu yarım cümledir- ki İbn Teymiyye bu konuda Duayı açıklayan yaklaşık yüz sayfa yazdı.

Düşüncenizde ve kalbinizde samimiyetle isterseniz, tekrar tekrar bir şeyi isterseniz Vallahi, Allah sizi yanıtsız bırakmayacaktır.

Güvendiğim bir tebliğci geçenlerde bana bir olay anlattı. Olay şöyledir;

Felçli bir milyoner tanıdığı varmış. Bu adam ABD'ye tedavi olmak için geldi. Ona paranı boş yere harcama bir daha asla yürüyemeyeceksin dediler. Durumunun çaresi olmadığını söylediler. Adam bir gün TV seyrederken Mekke'de kılınan bir Namazı gördü ve kalbi Beytullah'ı, Harem'i ziyaret etmek hasreti duymaya başladı. Çocuklarına Kralı, Evinde ziyaret etmek istediğini söyledi. Çocukları hangi kraldan bahsettiğini sordular. Adam tüm kralların Kralı'nı Evinde(Kabe) ziyaret etmek istiyorum dedi. Ancak sen bunu yapamazsın dediler. Yanında seninle ve ihtiyaçlarınla ilgilenecek hemşirelerin-bakıcıların olması gerekiyor dediler. Seni bu şekilde bir yere asla göndermeyiz dediler. Adam o zaman gerekenleri ayarlayın param var Harem de Beytullah'da kralların Kralı'nı ziyaret etmek için imkanım var dedi.

Neyse adam Mekke'ye gitti, onu Kabe'nin yakınına getirdiler ve tekerlekli sandalye ile indirdiler. Kabe'nin önünde tekerlekli sandalyesini önünde dikeldi ve kendisini bir müddet yalnız bırakmalarını istedi. Olayı anlatan tebliğci arkadaş vallahi bir saat boyunca o ağlayarak Allah'a *istiğaaseh*'de bulundu, dedi. "Yaa Allah Senin Evinden beni ya sırtımda (ölü) veya ayaklarımın üzerinde yürüyerek gönderinceye kadar Sana yalvaracağım" diyerek *istiğaaseh* de bulundu. Yani başıma iki şeyden biri gelecektir ya *istiğaaseh* yaparken öleceğim veya ayaklarımın üzerinde yürüyeceğim, dedi. Dua sırasında içi geçti ve uyuyakaldı ve birinin kendisine kalk ve yürü dediğini işitti. O gerçekten ayağa kalktı ve yürüdü. Kabe'nin kapısının yanına kadar yürüdü ve sonra ağlayarak ve bağırarak şöyle dedi;

ما خيبت لجأ إليك وفوض أمره إليك

Sen Sana yöneleni asla geri çevirmezsin. Ve işlerini Sana havale edenden-bırakandan asla yüz çevirmezsin.

فوض أمرك لله

İşlerinizi Allah'a havale edin.

وَاُفَوِّضُ اَمْرِي اِلَى اللّٰهِ

"...ve işimi Allah'a bırakıyorum..."(Mü'min-Ğafir: 44)

Tarihimiz bunun örnekleriyle doludur. Sahabeden günümüze *istiğaaseh* yapan ve Allah'ın onların (غوث) – *ğavs*'ına yanıt verdiği birçok örnek vardır. Onların parmaklarını veya ellerini kaldırarak yaptıkları Dualara daha ellerini indirmeden cevabın verildiği birçok örneğimiz vardır. *İstiğaase*h için derin bir samimiyete ihtiyacımız vardır. İhtiyacımız olan işte budur, herkes ile her şey ile bağlantımızı koparıp sadece Allah'a yönelmeye ihtiyacımız vardır ve işte bu saf Tevhiddir.

Bu konuda bir başka çağdaş olay daha vardır çünkü insanlar genellikle kendi zamanlarında olan olaylarla daha iyi ilişki kurabilirler. Ben Medine'deyken, bir devriye polisi bana anlattı ve o aslında bir komşumuzdu. Bir araba galerisinin yakında birinin çarpıp kaçan bir sürücü tarafından öldürüldüğü bir kaza yerine çağrıldıklarını söyledi. Ölen şahsı kaldırdılar ve haftalar geçmesine rağmen kimse ölen şahısla ilgili herhangi bir arama yapmadı. Polisler adamın arabasında bulunan belgeleri ve evrakları incelediklerinde bir karısının ve birkaç çocuğunun olduğunu öğrendiler. Sonra o kadını aradılar ve kocasının nerede olduğunu sordular. Kadın kocasının çıkıp gittiğini ve halen gelmesini beklediklerini söyledi. Polis konuşabileceği aile üyesi olup olmadığını sordu. Kadın kocasının bir amcasının olduğunu ancak aralarının iyi olmadığını birbirleri ile konuşmadıklarını söyledi. Polis, kadın yalnız olduğu ve etrafında kimsesi olmadığı için ne diyeceğini şaşırdığını söyledi. Daha sonra cesaretini toplayıp kadını tekrar aradığını ve kocasının bir trafik kazasına karışarak öldüğünü söyledi. Kadın ağlamaya başladı ve sonra o polis o adamın naaşını gömmeyi kendisine iş üstlendi. Ayrıca o kadının zorlu günlerinde ona yardımcı oldu. Allah razı olsun.

Bu sırada polisler vurup kaçan adamı yakaladılar ve bir başka Müslümanı kasıtsız yere öldürdüğü için diyet ödemeye mahkum ettiler. Vurup kaçan katil yalancı ve dolandırıcı bir şahıstı. Mahkemeye çıktı, kendisinin

borç içinde olduğunu gösteren bazı sahte belgeler gösterdi ve mahkeme onu *Mu'sir* ilan etti. Bu yani *Mu'sir* Fıkıh'da yer alır ve Kur'an bundan bahseder;

وَاِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍ وَاَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Eğer(borçlu) zorluk içindeyse ona elverişli bir zamana kadar süre (tanıyın). Sadaka olarak bağışlamanız daha hayırlıdır; eğer bilirseniz."(-Bakara: 280)

Yani vurup kaçan şahıs mahkemeye çıktı zor durumda olduğuna ilişkin belgeler gösterdi ve diyeti ödemek için süre kazandı. Ölen şahsın karısı ise adamın yalan söylediğini biliyordu. Kaldı ki kadının hiç parası yoktu, yetimlerine bakmak durumundaydı ve bu yüzden Allah'a *istiğaaseh* de bulundu. Tek başına, etrafta kimse yokken kalbini her şeyden koparmış vaziyette samimiyetle Allah'a *istiğaaseh* de bulundu.

Polis daha bir yıl geçmeden aynı araba galerisinin yakınlarında bir adamın ağır yaralandığı ve öldüğü bir kaza olduğu çağrısı aldığını söyledi. Günler geçti ve yüzünün aldığı halden bir türlü teşhis edilemeyen ölen ikinci şahsın ilk vur kaç kazasına karışan adam olduğunu ortaya çıktı. Kazara öldürdüğü şahsın karısına diyet ödememek için borçlu olduğuna ilişkin sahte belgeler düzenleyen aynı adam olduğu ortaya çıktı. Polis bizzat ikinci kaza yerine gidip ölçüm yaptığını ve bir yıl arayla iki kaza arasında sadece 3-4 metrelik bir farkın olduğunu söyledi. Bu arada bir *Mu'sir* olduğu iddiasında bulunan adamın araba galerisinden yeni bir araba almaya gittiği ve üzerinde yüklü bir çekin olduğu anlaşıldı. Neyse bu adamı kazara öldüren kişi varlıklı bir adamdı ve adamın ailesine diyet ödemeye mahkum edildi. Mahkeme söz konusu diyet parasının ilk öldürülen adamın karısına verilmesine hükmetti çünkü asıl sahibi o adamın karısıydı. Yani, Allah(subhanehu ve teala) o kadının *istiğaaseh*'ine yanıt verdi.

FİTNE SIRASINDA DOĞRU YOLDA OLMAK İÇİN REHBERLİK İÇİN *İSTİĞAASEH*

Zor zamanlarda, sıkıntıda olduğumuz da insanlar bize yanlış yaptığında ve Ümmet fitnelerle karşı karşıya olduğunda *istiğaaseh* yaparız. Tüm bunlar iyidir ve böyle durumlarda *istiğaaseh* yapmamız gereklidir. Günahlarımız için Allah'a *istiğaaseh* yapmalıyız. Ancak günümüz gibi zamanlarda Allah'a sizi doğru yolda kılması, sizi doğru yolda tutması, bu Ümmetin geçmekte olduğu yüksek fitne dalgalarında size hakikati göstermesi için *istiğaaseh* yapın. Fitne sırasında size doğruyu göstermesi için Allah'a *istiğaaseh* yapın. Allah'a sizi hakk yolda olan alimler, hakk yolda olan gruplar ve batıla sapan grupları, göstermesi için *istiğaaseh* yapın. Batıl gruplardan sizi uzak tutması için *istiğaaseh* yapın. Sanki bir okyanusun ortasında boğuluyormuş gibi Allah'a *istiğaaseh* yapın.

يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ لَا يَنْجُو فِيهِ إِلَّا مَنْ دَعَا دُعَاءُ الْغَرِيْقِ

Hudeyfe(radiyallahu anhu) dedi; "Üzerinize bir zaman gelecek Allah'a boğulmakta olan kişinin duası gibi dua eden hariç kimse fitneden kurtulamayacaktır."

Kimse fitneden korunamayacaktır, kimler dışında? Boğulmakta olan biri gibi dua eden dışında. Boğulmakta olan birinin yaptığı duanın türü nedir? *İstiğaaseh Duası*'dır. Pek, *istiğaaseh*'i niçin yapmalıyız? Hakkı batıldan ayırmak, hakkı görmek ve hakk üzerinde sabit kalmak için. Yani Yaa Allah bana yol göster ben hakk üzerinde bir Müslümanım gibi yüzeysel bir dua değildir bu. Hayır, boğuluyormuşcasına samimi bir dua olmalıdır, çünkü Vallahil Aziym saf Tevhid üzerine suda boğulmak, fitnede boğulup dinini kaybetmekten daha kolaydır.

Çeşitli Selef alimlerimiz Fitne geldiği zaman, ancak çok, çok, çok az kişinin gerçeği göreceğini söylediler. Fitne olduğunda sadece birkaç kişinin bir kaçının bir kaçı onları nasıl analiz etmek gerektiğini bilir. Onlar arasında olmak için veya en azından Fitne gerçeğini görebilmek için Allah'a

istiğaaseh yapın. Fitne üzerinde zaman geçtikten sonra sona erer ve her kes sadece birkaç kişinin söylediği gerçekleri görür. Tüm fitnelerde olan budur. Burada birçoğunun sorunu gerçekleri gördükten sonra zaten dinlerini yitirmiş olmalarıdır.

(Allah bize hakkı hakk batılı batıl olarak göstersin. Ayaklarımızı hakk üzerinde sabit kılsın. (Allahumme Aamiiiin)- Çevirmen)

[Şeyh Ahmed Musa Cibril(hafizehullahu) Arabça 13 sayfalık Muhammed İbn Abdulvahhab(rahimehullahu) *Usuulu Es Selaase* risalesine yönelik Şerhi ve derslerini burada yani 6. sayfada bitiriyor. Yani Zebh-Kurban ibadetine kadar geliyor ve derslerini bitiriyor. Şeyh'in bir zaruretten ötürü mü yoksa başka bir nedenden ötürümü derslerini bitirdiği veya derslerinin devamının olup olmadığı bilinmiyor. Şeyhin, bu değerli derslerini elimizden geldiği kadarıyla biiznillahi teala tercüme etmeye gayret ettik, okurken bunun sohbet şeklinde yapılan derslerin tercümesi olduğunu, yazılı bir eser olarak tasarlanmadığını göz önüne alarak okuyun. Keza Muhammed İbn Abdulvahhab'ın *Usuulu Es Selaase* orijinal Arabça ile birlikte okursanız inşa'Allah faydası daha çok olacaktır. İllaki hatalarımız olmuştur, Allah'tan hatalarımız için af diliyoruz ve Allah'tan İslam ve Müslümanlar için faydalı kılmasını diliyoruz- Çevirmen]

Tercüme sırasında,

www.kuranmeali.com dan çokca

www.sunnah.com dan zaman zaman istifade edilmiştir.